ISSN 0351-0336

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ГОДИШЊАК

CXXXI

ЗА

2024.

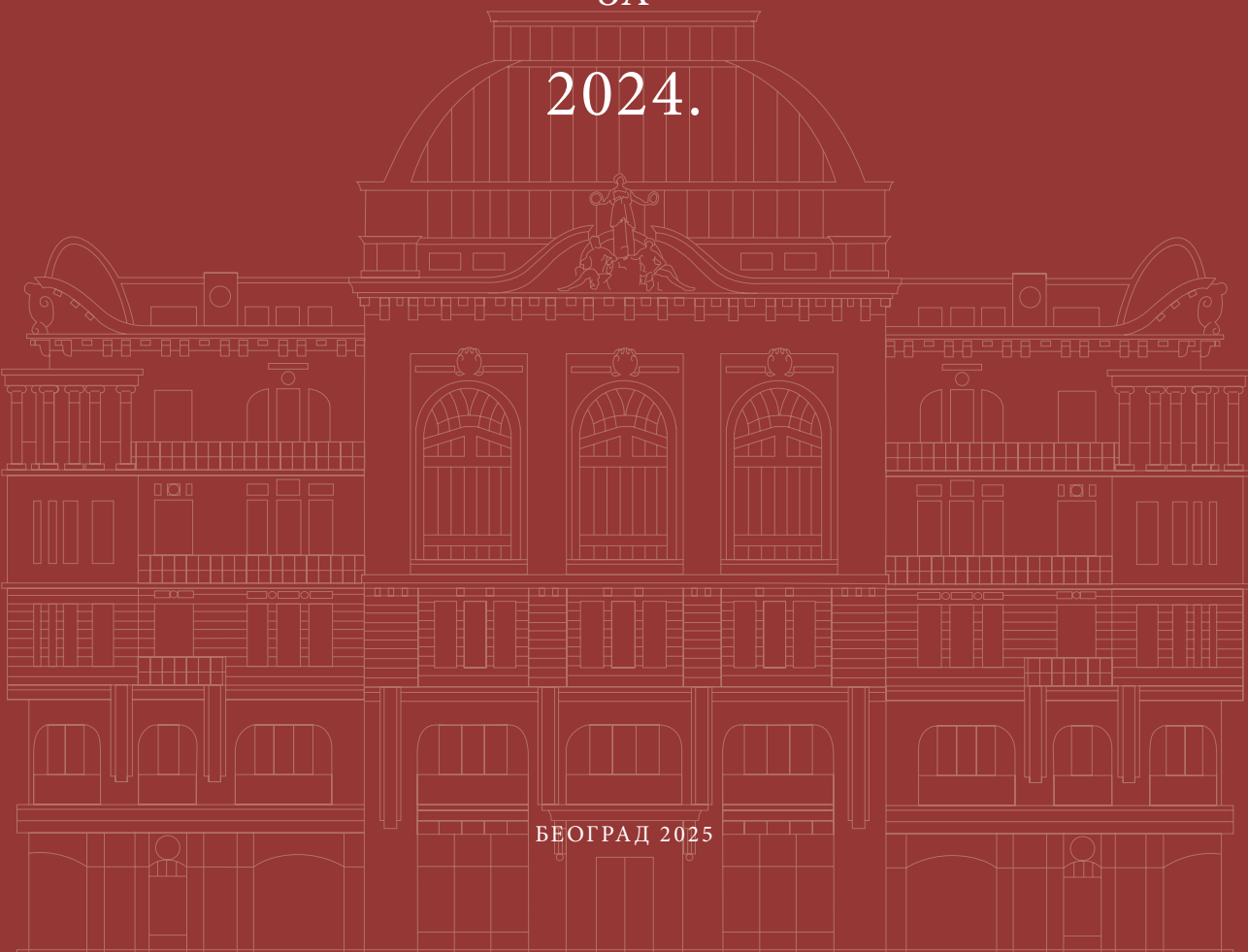

БЕОГРАД 2025

ГОДИШЊАК

CXXXI

ЗА

2024.

Главни и одговорни уредник

академик Небојша Лалић

ISSN 0351-0336

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ГОДИШЊАК

CXXXI

ЗА

2024.

БЕОГРАД
2025

Издаје
Српска академија наука и уметности
Кнеза Михаила 35, Београд

Прелом
Милан Губеринић

Идејно решење корица
Никола Стевановић

Тираж 200 примерака

Штампа
Службени гласник, Београд

© Српска академија наука и уметности, 2025

САДРЖАЈ

I. САСТАВ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

1. Председништво и Извршни одбор ... 9
2. Чланови Академије ... 11

II. ПРЕМИНУЛИ ЧЛАНОВИ

1. Редовни чланови ... 29
2. Дописни чланови ... 57
3. Чланови ван радног састава ... 65
4. Инострани чланови ... 67
5. Почасни чланови ... 83

III. РАД АКАДЕМИЈЕ У 2024. ГОДИНИ

1. Извршни одбор ... 93
2. Председништво ... 98
3. Скупштина ... 120
4. Одељење за математику, физику и гео-науке ... 149
5. Одељење хемијских и биолошких наука ... 159
6. Одељење техничких наука ... 170
7. Одељење медицинских наука ... 182
8. Одељење језика и књижевности ... 199
9. Одељење друштвених наука ... 210
10. Одељење историјских наука ... 218
11. Одељење уметности ... 226
12. Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности ... 239
13. Одбори, фондације и задужбине Академије ... 243
14. Скупови и предавања ... 247
15. Међународна сарадња ... 251
16. Издавачка делатност ... 258
17. Служба Академије ... 277

Архив САНУ ... 277
Архив САНУ у Сремским Карловцима ... 278
Библиотека САНУ ... 279
Галерија ликовне и музичке уметности САНУ ... 287
Галерија науке и технике САНУ ... 296
Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ ... 300

Сектор за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол ... 303
Сектор за издавачку делатност ... 303
Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата ... 305
Сектор за послове Председништва ... 308

Сектор за правне и административне послове....310
Сектор за рачуноводствене и финансијске послове....310
Сектор за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту....311
Група за послове штампе и документације....312
Група за информационе технологије....313
Група за односе с јавношћу и јавно информисање САНУ....313
Саветник за праћење избора и реализацију одлука органа управљања....314
Службеник за јавне набавке....315
Интерни ревизор....316
Стручни сарадник Легата за архитектуру САНУ....316
18. Финансијско пословање....316

IV. ОГРАНАК САНУ У НОВОМ САДУ
Уводна реч председника Огранка....319
Састав Огранка САНУ....320
1. Извршни одбор....320
2. Чланови Огранка....321
3. Рад Огранка....321
4. Научноистраживачки рад....323
5. Издавачка делатност....324
6. Библиотека и документација....324
7. Научни и јавни скупови, трибине, изложбе, јавне манифестације у Огранку....325
8. Сарадња Огранка са другим институцијама и дародавци....329
9. Стручна служба Огранка....329
10. Радови у Огранку....330
11. Средства Огранка – Финансијски извештај....330

V. ОГРАНАК САНУ У НИШУ
Уводна реч председника Комисије за руковођење радом Огранка....331
Састав Огранка САНУ....333
1. Комисија за руковођење радом Огранка....333
2. Чланови Огранка....333
3. Рад Огранка....333
4. Научноистраживачки рад....335
5. Издавачка делатност....338
6. Библиотека и документација....339
7. Научни и стручни скупови, јавна предавања, циклуси предавања, округли столови, концерти....340
8. Сарадња Огранка са другим институцијама....343
9. Сектор Огранка....344
10. Средства Огранка – Финансијска средства....345

VI. ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД САНУ
И УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ 347

VII. НЕКРОЛОЗИ
1. Видојко Јовић 351
2. Владимир Стевановић 359
3. Драгослав Маринковић 365
4. Горан Петровић 369
5. Милан Лојаница 377
6. Светомир Арсић Басара 387
7. Дејан Деспић.....393

VIII. РЕГИСТАР ИМЕНА ЧЛАНОВА САНУ..... 399

I
САСТАВ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

1. ПРЕДСЕДНИШТВО

ИЗВРШНИ ОДБОР

Председник

академик *Зоран Кнежевић*, изабран 30. марта 2023.

Потпредседници

академик *Зоран В. Поїовић*, изабран 7. априла 2015, поново изабран 4. априла 2019, поново изабран 30. марта 2023.

академик *Миодраї Б. Марковић*, изабран 30. марта 2023.

Генерални секретар

академик *Небојша Лалић*, изабран 30. марта 2023.

Председник Огранка у Новом Саду

академик *Сїеван Пилиїовић*, изабран 24. марта 2015, поново изабран 22. марта 2019, поново изабран 8. марта 2023.

Председник Огранка у Нишу

–

СЕКРЕТАРИ ОДЕЉЕЊА

Одељење за математику, физику и гео-науке, академик *Милан Дамњановић*, изабран 26. марта 2021;

Одељење хемијских и биолошких наука, академик *Владимир Сїевановић*, изабран 15. децембра 2017, поново изабран 19. новембра 2021; академик *Боїдан Шолаја*, изабран 19. априла 2024;

Одељење техничких наука, академик *Слободан Вукосавић*, изабран 10. новембра 2021;

Одељење медицинских наука, академик *Драган Мицић*, изабран 23. децембра 2015, поново изабран 26. фебруара 2020, поново изабран 28. фебруара 2024;

Одељење језика и књижевности, академик *Злата Бојовић*, изабрана 27. новембра 2018, поново изабрана 22. новембра 2022;

Одељење друштвених наука, академик *Коста Чавошки*, изабран 19. новембра 2018, поново изабран 9. децембра 2022;

Одељење историјских наука, академик *Михаило Војводић*, изабран 24. фебруара 2016, поново изабран 26. фебруара 2020; академик *Љубомир Максимовић*, изабран 28. фебруара 2024;

Одељење уметности, академик *Иван Јевтић*, изабран 13. априла 2023.

ОГРАНАК У НОВОМ САДУ

председник академик *Стеван Пилиповић*, изабран 24. марта 2015, поново изабран 22. марта 2019, поново изабран 8. марта 2023.

потпредседник академик *Јасмина Грковић Мејџор*, изабрана 27. августа 2020, поново изабрана 8. марта 2023.

ОГРАНАК У НИШУ

Комисија за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу образована 27. јануара 2022: академик *Влада Вељковић* (председник), академик *Јован Хаџи-Ђокић* (заменик председника), академик *Градимир Миловановић*, академик *Владимир Ракочевић*, академик *Љубодраг Димић*; чланови Комисије од 3. марта 2022: академик *Љубинко Раденковић*, дописни члан *Марјан Никетић*.

2. ЧЛАНОВИ АКАДЕМИЈЕ

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТЕМАТИКУ, ФИЗИКУ И ГЕО-НАУКЕ

Редовни чланови

Др *Драгош Цветковић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 6. марта 1941, у Сремској Митровици; за дописног члана изабран 12. децембра 1985, за редовног 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CIII, CXII, CXXI).

Др *Федор Месинџер*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 7. марта 1933, у Сремској Митровици; за дописног члана изабран 15. децембра 1983, за редовног 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, XCII, CIII, CXII).

Др *Никола Коњевић*, професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Београду, рођен 18. септембра 1940, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).

Др *Ђорђе Шијачки*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 13. јуна 1947, у Новом Саду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVII).

Др *Стеван Пилиповић*, професор емеритус Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 24. маја 1950, у Новом Саду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду од 24. марта 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVII).

Др *Стево Тодорчевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 9. фебруара 1955, у Убовића Брду код Мркоњић Града; за дописног члана изабран 25. априла 1991, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CV, CXIV).

Др *Градимир Миловановић*, професор Електронског факултета Универзитета у Нишу, у пензији, рођен 2. јануара 1948, у Зоруновцу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Милан Дамњановић*, професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Београду, рођен 7. септембра 1953, у Скопљу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Миљко Сатарић*, професор Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 23. децембра 1948, у Миросаљцима код Ариља; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Зоран Кнежевић*, научни саветник Астрономске опсерваторије у Београду, у пензији, рођен 23. августа 1949, у Осијеку; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2020–2023; председник Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Зоран Радовић*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 27. августа 1946, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Милан Сударˇ*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 21. октобра 1946, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Миодраг Матељевић*, професор Математичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. новембра 1949, у Ваљеву; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Владимир Ракочевић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу, рођен 30. јануара 1953, у Нишу; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Владица Цветковић*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 19. јуна 1964, у Аранђеловцу; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Бранислав Јеленковић*, научни саветник Института за физику у Београду, у пензији, рођен 29. октобра 1950, у Новом Саду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX).

Др *Слободан Б. Марковић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 15. новембра 1970, у Зрењанину; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII).

Дописни чланови

Др *Жељко Шљиванчанин*, научни саветник Института за нуклеарне науке „Винча“ у Београду, рођен 18. октобра 1967, на Жабљаку (Црна Гора); изабран 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Игор Долинка*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 26. јуна 1973, у Суботици; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Магдалена Ђорђевић*, научни саветник Института за физику у Београду, рођена 4. јула 1976, у Нишу; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Мирјана Ивановић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 18. децембра 1960, у Вршцу; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Дејан Прелевић*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 16. новембра 1965, у Подгорици; изабран 7. новембра 2024.

Др *Стево Стевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 11. јуна 1966, у Земуну; изабран 7. новембра 2024.

Др *Антун Балаж*, научни саветник Института за физику у Београду, рођен 27. децембра 1973, у Зрењанину; изабран 7. новембра 2024.

Члан ван радног састава

Др *Немања Калоūер*, професор Калифорнијског универзитета у Дејвису, рођен 11. новембра 1963, у Зрењанину; изабран 2. новембра 2006.

Инострани чланови

Јурај Цолаковић Оūанесјан (Юрий Цолакович Оганесян), директор истраживања Лабораторије за нуклеарне реакције „Флеров“ при Обједињеном институту за нуклеарна истраживања у Дубни код Москве, члан Руске академије наука, рођен 14. априла 1933; изабран 23. октобра 1997.

Ђерђ Панūо (Pantó György), професор емеритус Истраживачког центра за геонауке Мађарске академије наука, члан Мађарске академије наука, рођен 29. јула 1936; изабран 23. октобра 1997.

Диūрих Х. Велūе (Dietrich H. Welte), професор емеритус Рударско-геолошко-металуршког факултета Универзитета у Ахену, рођен 22. јануара 1935, у Вирцбургу; изабран 30. октобра 2003.

Андре Берже (André Berger), професор емеритус Католичког универзитета у Лувену, рођен 30. јула 1942, у Акозу (Белгија); изабран 2. новембра 2006.

Анūон Цајлинūер (Anton Zeilinger), професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Бечу, члан Аустријске академије наука, добитник Нобелове награде за физику 2022, рођен 20. маја 1945, у Риду у Инкрајсу (Аустрија); изабран 2. новембра 2006.

Ендре Шили (Süli Endre), професор Универзитета у Оксфорду, рођен 21. јуна 1956, у Кули; изабран 5. новембра 2009.

Иван Божовић, научни саветник у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 18. маја 1947, у Београду; изабран 5. новембра 2009.

Ласло Форо (Forró László), професор емеритус Федералног политехничког универзитета у Лозани (École Polytechnique Fédérale de Lausanne), члан Мађарске академије наука, рођен 12. јула 1955, у Бачком Петровом Селу; изабран 1. новембра 2012.

Пјер Лена (Pierre Léna), професор емеритус Универзитета Париз Дидро (Париз 7), члан Француске академије наука и Папске академије наука, рођен 22. новембра 1937, у Паризу; изабран 5. новембра 2015.

Зоран Обрадовић, професор Универзитета Темпл и директор Центра за аналитику података и биомедицинску информатику, САД, рођен 25. априла 1961, у Мартинцима; изабран 5. новембра 2015.

Џелал Шенūор (Ali Mehmet Celâl Şengör), професор Техничког универзитета у Истанбулу, члан Турске академије наука, рођен 24. марта 1955, у Истанбулу; изабран 8. новембра 2018.

Часлав Брукнер, професор Физичког факултета Универзитета у Бечу и директор истраживања Института за квантну оптику и квантну информацију у Бечу, рођен 9. јула 1967, у Новом Саду; изабран 4. новембра 2021.

Владан Вулеūић, професор Института за технологију у Масачусетсу, рођен 30. априла 1967, у Пећи; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ХЕМИЈСКИХ И БИОЛОШКИХ НАУКА

Редовни чланови

Др *Иван Гутман*, професор емеритус Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, добитник *Медаље САНУ* из области природних и техничких наука 2021, рођен 2. септембра 1947, у Сомбору; за дописног члана изабран 15. децембра 1988, за редовног 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII).

Др *Живорад Чековић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 11. септембра 1934, у Коштуницима; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Др *Драган Шкорић*, професор емеритус Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 16. септембра 1937, у Кореници; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXXI).

Др *Миљенко Перић*, професор емеритус Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, рођен 16. јануара 1949, у Загребу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVII).

Др *Богдан Шолаја*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 8. јула 1951, у Београду; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Милена Стевановић*, научни саветник Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство у Београду, рођена 29. августа 1959, у Ресавици; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Славко Ментус*, професор Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. јула 1946, у Сарајеву; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Слободан Милосављевић*, професор емеритус Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођен 30. децембра 1941, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Радмила Петановић*, професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 18. јуна 1950, у Горњем Милановцу; за дописног члана изабрана 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Радомир Н. Саичић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођен 31. октобра 1961, у Београду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Милош И. Ђуран*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, у пензији, рођен 24. јула 1952, у Казанцима код Босанског Грахова; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Велимир Попсавин*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 29. маја 1951, у Новом Саду; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Тања Ћирковић Величковић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођена 16. септембра 1972, у Смедеревској Паланци; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Радослав Адић*, научни саветник емеритус у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 18. фебруара 1942, у Матешеву код Бања Луке; изабран 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVIII).

Др *Марјан Никетић*, кустос саветник Природњачког музеја у Београду, рођен 26. фебруара 1961, у Нишу; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Жељко Томановић*, професор Биолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 1. септембра 1966, у Титовом Ужицу (данашњем Ужицу); изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Игор Паштар*, професор Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, рођен 9. јануара 1984, у Сомбору; изабран 7. новембра 2024.

Чланови ван радног састава

Др *Радомир Црквењаков*, професор Биолошког факултета Универзитета у Београду и сарадник већег броја биотехнолошких компанија и лабораторија, у пензији, рођен 2. децембра 1946, у Новом Саду; изабран 23. октобра 1997.

Др *Слободан Мацура*, професор Мејо медицинске школе у Рочестеру, рођен 3. јуна 1948, у Станишићу; изабран 26. октобра 2000.

Др *Станко Стојилковић*, научни саветник Одсека за ћелијску сигнализацију Националног института за здравље детета и хумани развој у Бетезди, САД, рођен 25. августа 1950, у Каравукову код Сомбора; изабран 30. октобра 2003.

Др *Ненад Костић*, професор универзитета, у пензији, рођен 18. новембра 1952, у Београду; изабран 30. октобра 2003. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 18. маја 2017.

Др *Дражен Зимоњић*, истраживач у Лабораторији за експерименталну карциногенезу Националног института за рак у Бетезди, САД, у пензији, рођен 30. марта 1950, у Београду; изабран 2. новембра 2006.

Инострани чланови

Чинтамани Нагеса Рамачандра Рао (Chintamani Nagesa Ramachandra Rao), професор Центра за напредна научна истраживања „Џ. Нехру“ у Бангалору, члан Индијске националне академије наука и Папске академије наука, рођен 30. јуна 1934, у Бангалору; изабран 12. децембра 1985.

Велибор Крсмановић, професор Универзитета у Лиону, у пензији, рођен 8. новембра 1932, у Прешеву; изабран 27. октобра 1994.

Франк Карас (Frank E. Karasz), професор емеритус Масачусетс универзитета у Амхерсту, рођен 23. јула 1933, у Бечу; изабран 26. октобра 2000.

Стенли Б. Прусинер (Stanley B. Prusiner), директор Института за неуродегенеративне болести и професор Калифорнијског универзитета у Сан Франциску, добитник Нобелове награде за медицину 1997, рођен 28. маја 1942, у Де Мојну; изабран 30. октобра 2003.

Зоран С. Петровић, професор емеритус на Државном универзитету Питсбург, старији истраживач саветник у Канзашком центру за испитивање полимера, рођен 4. јуна 1941, у Прокупљу; изабран 5. новембра 2009.

Гордана Вуњак-Новаковић, професор Универзитета Колумбија, рођена 28. августа 1948, у Београду; изабрана 1. новембра 2012.

Милан Н. Стојановић, професор Универзитета Колумбија, рођен 9. априла 1966, у Београду; изабран 5. новембра 2015.

ОДЕЉЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Редовни чланови

Др инж. *Антоније Ђорђевић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. априла 1952, у Београду; за дописног члана изабран 23. октобра 1997, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CXII, CXXI).

Др инж. *Теодор Атанацковић*, професор емеритус Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 2. новембра 1945, у Сибачу (Срем); за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Др инж. *Зоран Љ. Петровић*, научни саветник Института за физику у Београду, у пензији, рођен 20. децембра 1954, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Др инж. *Зоран В. Поповић*, научни саветник Института за физику у Београду, рођен 23. фебруара 1952, у Аранђеловцу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. Потпредседник Српске академије наука и уметности од 7. априла 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др инж. *Душан Теодоровић*, професор Саобраћајног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 21. јуна 1951, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др инж. *Милош Којић*, професор Машинског факултета Универзитета у Крагујевцу, у пензији, рођен 24. децембра 1941, у Закути; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др инж. *Слободан Н. Вукосавић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, рођен 27. јануара 1962, у Сарајеву; за дописног члана изабран

5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Велимир Радмиловић*, научни саветник Центра за нанотехнологије и функционалне материје Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 25. септембра 1948, у Херцег Новом; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Влада Вељковић*, професор Технолошког факултета у Лесковцу Универзитета у Нишу, у пензији, рођен 21. новембра 1953, у Лесковцу; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. Председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу од 27. јануара 2022. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др инж. *Владимир Срдић*, професор Технолошког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 7. јуна 1961, у Новом Саду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Миодраг Михаљевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 17. новембра 1955, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Владан Девеџић*, професор Факултета организационих наука Универзитета у Београду, рођен 13. априла 1959, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Весна Мишковић Станковић*, професор Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду (редовни 2002–2022) и Факултета за екологију и заштиту животне средине Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду, рођена 26. маја 1957, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Драгослав Шиљак, професор емеритус Универзитета у Санта Клари, рођен 10. септембра 1933, у Београду; изабран 12. децембра 1985.

Вукан Р. Вучић, професор емеритус Универзитета Пенсилваније у Филаделфији, рођен 14. јануара 1935, у Београду; изабран 27. октобра 1994.

Антони Кунадис (Αντώνιος Κουνάδης – Anthony N. Kounadis), професор емеритус Националног техничког универзитета у Атини, члан Атинске академије, рођен 20. априла 1937, у Атини; изабран 23. октобра 1997.

Феликс Леонидович Черноуско (Феликс Леонидович Черноусько), главни истраживач Института за проблеме механике „А. Ј. Ишлински“ РАН, члан Руске академије наука, рођен 16. маја 1938, у Лењинграду (данашњем Санкт Петербургу); изабран 23. октобра 1997.

Милош Ерцеговац, професор емеритус Електротехничког факултета Калифорнијског универзитета у Лос Анђелесу, рођен 28. јуна 1942, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Зоран Д. Поповић, научни саветник у Ксероксовом истраживачком центру у Пало Алту, у пензији, рођен 7. децембра 1941, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Зоја Поповић (Zoya Popovic), професор на Универзитету Колорадо у Болдеру, рођена 10. маја 1962, у Београду; изабрана 2. новембра 2006.

Инго Милер (Ingo Müller), професор емеритус Техничког универзитета у Берлину, рођен 23. децембра 1936, у Дармштату; изабран 2. новембра 2006.

Тошијаки Макабе (真壁 利明 – *Toshiaki Makabe*), професор емеритус Кеио универзитета у Јокохами, рођен 8. маја 1947, у предграђу Токија у области Канагава; изабран 5. новембра 2009.

Валериј Васиљевич Козлов (Валерий Васильевич Козлов), главни истраживач Математичког института „Стеклов" РАН, члан Руске академије наука, рођен 1. јануара 1950, село Костиљи у Рјазанској области; изабран 1. новембра 2012.

Чедомир Петровић, главни истраживач у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 20. јануара 1971, у Београду; изабран 5. новембра 2015.

Мауро Ферари (Mauro Ferrari), професор Инсубријског универзитета у Варезеу, рођен 7. јула 1959, у Падови; изабран 8. новембра 2018.

Мирослав Крстић, проректор за научноистраживачки рад Калифорнијског универзитета у Сан Дијегу и директор Центра за контролне системе и динамику Калифорнијског универзитета у Сан Дијегу, рођен 14. септембра 1964, у Пироту; изабран 8. новембра 2018.

Слободан Симоновић, професор емеритус Универзитета Западног Онтарија у Лондону, Канада и директор истраживачких студија Института за смањење штета од катастрофалних појава, рођен 26. априла 1949, у Београду; изабран 4. новембра 2021.

Никос Макрис (Nicos Makris), професор Лајлове школе инжењерства Јужног методистичког универзитета у Даласу, рођен 11. јула 1964, у Атини; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Редовни чланови

Др *Владимир Кањух*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. марта 1929, у Охриду; за дописног члана изабран 21. марта 1974, за редовног 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, XCV, CI, CVI, CXI, CXVIII, CXXIII).

Др *Зоран Ковачевић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 23. септембра 1935, у Попинцима; за дописног члана ВАНУ изабран 22. новембра 1984, за редовног 3. децембра 1990, редовни члан САНУ постао 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 2002–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 34; Годишњак САНУ CXVII).

Др *Миодраг Остојић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 7. јула 1946, у Београду; за дописног члана изабран 27. октобра 1994, за редовног 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXX).

Др *Владимир С. Костић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, добитник *Медаље САНУ* из области природних и техничких наука 2023, рођен 18. октобра 1953, у Београду; за дописног члана изабран 26. окто-

бра 2000, за редовног 2. новембра 2006. Председник Српске академије наука и уметности 2015–2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVIII).

Др *Владимир Бумбаширевић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 6. августа 1951, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXXI).

Др *Јован Хаџи-Ђокић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, Нишу и Крагујевцу, у пензији, рођен 16. августа 1944, у Бајиној Башти; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXV).

Др *Драїан Мицић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 13. јануара 1950, у Београду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVIII).

Др *Миодраї Чолић*, професор емеритус Медицинског факултета Војномедицинске академије у Београду, рођен 23. августа 1953, у Ботурићима; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Др *Нинослав Радовановић*, кардиохирург, члан Научног савета Међународног центра за кардиоваскуларне болести *MC Medicor* у Изоли, рођен 6. маја 1940, у Нишу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Др *Радоје Чоловић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 25. јануара 1944, у Југову код Пљеваља; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXV, CXXI).

Др *Небојша Лалић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 14. јануара 1958, у Београду; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. Генерални секретар Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Војислав Лековић*, професор емеритус Стоматолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 28. новембра 1949, у Подгорици; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Предраї Пешко*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 29. маја 1955, у Боки код Зрењанина; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Ђорђе Радак*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду и директор хирургије у Еуромедик болници у Београду, рођен 31. јула 1956, у Вршцу; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Небојша Радуновић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 18. маја 1954, у Косовској Митровици; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Душица Лечић Тошевски*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 29. фебруара 1952, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Петар Сеферовић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 20. јануара 1951, у Београду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Горан Станковић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 3. септембра 1962, у Лесковцу; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Марко Бумбаширевић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 18. јула 1954, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Бела Балинт*, професор емеритус Медицинског факултета ВМА у Београду, рођен 26. јула 1952, у Остојићеву; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Татјана Симић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођена 23. фебруара 1964, у Шапцу; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Бранко Белеслин*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 28. јануара 1964, у Шапцу; изабран 7. новембра 2024.

Др *Гордана Коцић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Нишу, у пензији, рођена 11. октобра 1957, у Марибору; изабрана 7. новембра 2024.

Чланови ван радног састава

Др *Стојанка Алексић*, професор Универзитета у Хамбургу, у пензији, рођена 4. децембра 1934, у Бачини код Крушевца; изабрана 26. октобра 2000.

Др *Драган Швракић*, професор Медицинског факултета Вашингтонског универзитета у Сент Луису, Мисури, рођен 28. јануара 1952, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Др *Милан Стевановић*, професор Кек медицинске школе Универзитета Јужне Калифорније, рођен 23. фебруара 1947, у Купинову (Црна Гора); изабран 30. октобра 2003.

Инострани чланови

Пашко Ракић, професор Медицинског факултета на Универзитету Јејл у Њу Хејвену, рођен 15. маја 1933, у Руми; изабран 12. децембра 1985.

Карољи Лапиш (Lapis Károly), професор емеритус Семелвајсовог медицинског универзитета у Будимпешти, члан Мађарске академије наука, рођен 14. априла 1926, у Туркеве; изабран 15. децембра 1988.

Тибор Кашаи (Kassai Tibor), професор емеритус Ветеринарског универзитета у Будимпешти, рођен 5. септембра 1930, у Мишколцу; изабран 27. октобра 1994.

Василис Танопулос (Βασίλειος Θανόπουλος – Basil Vasilios D. Thanopoulos), консултант у IASO дечјој болници у Атини, рођен 22. јануара 1942, у Агринион Етолоакарнаниасу; изабран 27. октобра 1994.

Бериславе Злоковић, професор Кек медицинске школе Универзитета Јужне Калифорније, директор Лабораторије за неуролошку хирургију, рођен 6. марта 1952, у Београду; изабран 23. октобра 1997.

Еуђенио Пикано (Eugenio Picano), главни истраживач у Институту за клиничку физиологију Националног савета за истраживања у Пизи, рођен 10. октобра 1958, у Касину; изабран 23. октобра 1997.

Роналд Гросарт Матичек (Ronald Grossarth Maticek), професор Универзитета у Хајделбергу, у пензији, рођен 19. јуна 1940, у Будимпешти; изабран 23. октобра 1997.

Феликс Унгер (Felix Unger), почасни председник Европске академије наука и уметности у Салцбургу и директор њеног Европског института за срце, рођен 2. марта 1946, у Клагенфурту; изабран 26. октобра 2000.

Гаетано Тиене (Gaetano Thiene), професор емеритус Универзитета у Падови, рођен 1. јула 1947, у Падови; изабран 30. октобра 2003.

Вељко Влаисављевић, истраживач у Институту за биомедицинска истраживања у Љубљани и консултант у више медицинских клиника, рођен 30. јануара 1950, у Љубљани; изабран 30. октобра 2003.

Антонио Коломбо (Antonio Colombo), професор Хуманитас универзитета у Пјеве Емануелеу и директор Лабораторије за катетеризацију у Колумбус болници и Сан Рафаеле болници у Милану, рођен 17. јуна 1950, у Галарате; изабран 2. новембра 2006.

Торстен Визел (Torsten Nils Wiesel), професор емеритус Рокфелер универзитета у Њујорку, добитник Нобелове награде за физиологију или медицину 1981, рођен 3. јуна 1924, у Упсали; изабран 5. новембра 2009.

Михаил Вениаминович Угрумов (Михаил Вениаминович Угрюмов), руководилац Лабораторије за нервну и неуроендокрину регулацију Института за биологију развића „Н. К. Колцов“ Руске академије наука, члан Руске академије наука, рођен 11. априла 1947, у Саратову; изабран 1. новембра 2012.

Весна Гаровић, професор Мејо медицинске школе у Рочестеру, рођена 6. маја 1956, у Пећи; изабрана 7. новембра 2024.

Јанко Ж. Николић, професор Универзитета Аризоне у Тусону, рођен 25. новембра 1960, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Редовни чланови

Матија Бећковић, књижевник, рођен 29. новембра 1939, у Сенти; за дописног члана изабран 15. децембра 1983, за редовног 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII, CXXI).

Љубомир Симовић, књижевник, добитник *Медаље САНУ* из области уметности 2022, рођен 2. децембра 1935, у Ужицу; за дописног члана изабран 15. децембра 1988, за редовног 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CV, CXIV).

Милосав Тешић, књижевник, научни сарадник Института за српски језик САНУ, у пензији, рођен 15. новембра 1947, у Љештанском код Бајине Баште; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).

Душан Ковачевић, књижевник, рођен 12. јула 1948, у Мрђеновцу код Шапца; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).

Др *Александар Лома*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 2. марта 1955, у Ваљеву; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).

Др *Јасмина Грковић-Мејџор*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођена 23. фебруара 1959, у Станишићу; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Миро Вуксановић, књижевник, рођен 4. маја 1944, у морачкој Крњој Јели (Црна Гора); за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXVII, CXXIII).

Др *Злата Бојовић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 24. децембра 1939, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2015, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Слободан Грубачић*, професор емеритус Филолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 9. јула 1942, у Билећком логору; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI).

Др *Зоран Пауновић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 31. маја 1962, у Бору; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Јован Делић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. октобра 1949, у селу Борковићи, општина Плужине (Црна Гора); за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Љубинко Раденковић*, научни саветник Балканолошког института у Београду, у пензији, рођен 2. октобра 1951, у Плужини код Сврљига; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Миливој Ненин*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 29. октобра 1956, у Локу (Шајкашка); изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Миодраг Лома*, професор Филолошког факултета у Београду, у пензији, рођен 15. августа 1957, у Ваљеву; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Марта Бјелетић*, научни саветник Института за српски језик САНУ, рођена 9. маја 1960, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Милена Марковић, књижевник, професор Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду, рођена 9. априла 1974, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Горана Раичевић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 29. маја 1964, у Новом Саду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Пер Јакобсен (Per Jacobsen), професор Универзитета у Копенхагену, у пензији, рођен 23. фебруара 1935; изабран 15. децембра 1988.

Рајнхард Лауер (Reinhard Lauer), професор емеритус Универзитета у Гетингену, члан Академије наука у Гетингену, рођен 15. марта 1935, у Бад Франкенхаузену; изабран 15. децембра 1988.

Зузана Тополињска (Zuzanna Topolińska), научни саветник Института за пољски језик Пољске академије наука, у пензији, члан Македонске академије наука и уметности и Пољске академије наука у Кракову, рођена 2. јануара 1931, у Варшави; изабрана 23. октобра 1997.

Светлана Михајловна Толстој (Светлана Михайловна Толстая), професор Универзитета у Москви, руководилац Одељења за етнолингвистику и фолклор Института за славистику Руске академије наука, члан Руске академије наука, рођена 14. децембра 1938; изабрана 26. октобра 2000.

Аксинија Џурова (Аксиния Джурова), професор Универзитета „Климент Охридски“ у Софији, у пензији, рођена 18. септембра 1942, у Софији; изабрана 2. новембра 2006.

Габријела Шуберт (Gabriella Schubert), професор емеритус на Универзитету у Јени, рођена 22. септембра 1943, у Будимпешти; изабрана 2. новембра 2006.

Влада Урошевић (Влада Урошевиќ), књижевник, професор Филолошког факултета Универзитета у Скопљу, у пензији, члан Македонске академије наука и уметности, рођен 17. октобра 1934, у Скопљу; изабран 2. новембра 2006.

Герхард Невекловски (Gerhard Neweklowsky), сарадник Института за славистику у Бечу, у пензији, члан Аустријске академије наука, рођен 14. априла 1941, у Линцу; изабран 2. новембра 2006.

Петер Хандке (Peter Handke), књижевник, добитник Нобелове награде за књижевност 2019, рођен 6. децембра 1942, у Грифену; изабран 1. новембра 2012.

Роберт Ходел (Robert Hodel), професор Универзитета у Хамбургу и извршни директор Института за славистику Универзитета у Хамбургу, рођен 22. августа 1959, у Бутисхолцу; изабран 5. новембра 2015.

Драго Кекановић, књижевник, рођен 16. августа 1947, у Братуљевцима код Славонске Пожеге; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Редовни чланови

Др *Тибор Варади* (Várady Tibor), професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 25. маја 1939, у Зрењанину; за дописног члана ВАНУ изабран 3. децембра 1987, дописни члан САНУ постао 29. маја 1991, изабран за редовног члана 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).

Др *Данило Баста*, професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. септембра 1945, у Зрењанину; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVIII).

Др *Коста Чавошки*, професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 26. октобра 1941, у Банатском Новом Селу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII, CXXIII).

Др *Часлав Оцић*, економиста, рођен 5. маја 1945, у Даљу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Др *Александар Костић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 14. децембра 1947, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Алпар Лошонц* (Losoncz Alpár), професор Техничког факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 7. јула 1958, у Темерину; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Павле Петровић*, професор емеритус Економског факултета Универзитета у Београду, рођен 22. фебруара 1947, у Београду; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Борис Милосављевић*, научни саветник Балканолошког института САНУ, рођен 15. марта 1967, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Др *Снежана Смедеревац*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 22. маја 1966, у Руми; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Милоје Арсић*, професор Економског факултета Универзитета у Београду, рођен 19. августа 1964, у Рудом; изабран 7. новембра 2024.

Др *Мирјана Рашевић*, научни саветник Института друштвених наука у Београду, рођена 6. септембра 1955, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Јирген Хабермас (Jürgen Habermas), професор емеритус Универзитета „J. W. Гете“ у Франкфурту на Мајни, рођен 18. јуна 1929, у Диселдорфу; изабран 15. децембра 1988.

Ноам Чомски (Noam Chomsky), професор емеритус Института за технологију у Масачусетсу, рођен 7. децембра 1928, у Филаделфији; изабран 30. октобра 2003.

Масајуки Ивата (岩田 昌征 – Iwata Masayuki), професор емеритус Правно-економског факултета Ћиба универзитета у Токију, рођен 2. јула 1938, у Токију; изабран 2. новембра 2006.

Вацлав Клаус (Václav Klaus), политичар и економиста, председник Чешке Републике 2003–2013, рођен 19. јуна 1941, у Прагу; изабран 5. новембра 2009.

Душан Шиљански, професор емеритус Факултета економских и друштвених наука и Европског института Универзитета у Женеви, рођен 23. октобра 1926, у Београду; изабран 5. новембра 2009.

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

Редовни чланови

Др *Василије Крестић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, добитник *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука 2021, рођен 20. јула 1932, у Ћали; за дописног члана изабран 7. маја 1981, за редовног 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCIX, CVI, CXVII).

Др *Гојко Суботић*, научни саветник Византолошког института САНУ, у пензији, добитник *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука 2023, рођен 11. августа 1931, у Босанској Градишки; за дописног члана изабран 27. октобра 1994, за редовног 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXXI).

Др *Љубомир Максимовић*, професор емеритус Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 27. новембра 1938, у Скопљу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2015–2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXV).

Др *Јованка Калић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 15. септембра 1933, у Београду; за дописног члана изабрана 27. октобра 1994, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXVII).

Др *Момчило Спремић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 29. августа 1937, у Доњој Бадањи; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVII).

Др *Мирјана Живојиновић*, научни саветник Византолошког института САНУ, у пензији, рођена 25. августа 1938, у Сарајеву; за дописног члана изабрана 2. новембра 2006; за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др *Михаило Војводић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 27. октобра 1938, на Цетињу; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др *Љубодраг Димић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 20. фебруара 1956, у Земуну; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Миодраг Марковић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 10. децембра 1962, у Гацку; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. Потпредседник Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Славенко Терзић*, научни саветник у Историјском институту САНУ, у пензији, рођен 14. марта 1959, у Пандурици код Пљеваља; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Драган Војводић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 2. маја 1959, у Кикинди; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Вујадин Иванишевић*, научни саветник Археолошког института у Београду, у пензији, рођен 26. фебруара 1958, у Београду; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Мира Радојевић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 26. августа 1959, у Новим Карловцима; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Драган Богетић*, научни саветник Института за савремену историју у Београду, у пензији, рођен 24. јануара 1953, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Весна Бикић*, научни саветник Археолошког института у Београду, рођена 1. априла 1963, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Игор Борозан*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 15. октобра 1973, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Јелена Гускова (Елена Юрьевна Гуськова), водећи истраживач у Одељењу за савремену историју Централне и Југоисточне Европе Института за славистику Руске академије наука, рођена 23. септембра 1949, у Москви; изабрана 2. новембра 2006.

Панајотис Вокотопулос (Παναγιώτης Βοκοτόπουλος – Panagiotis Vokotopoulos), професор Филозофског факултета у Атини, у пензији, члан Атинске академије, рођен 1930, у Атини; изабран 2. новембра 2006.

Енгелина Сергејевна Смирнова (Энгелина Сергеевна Смирнова), професор на Катедри за историју руске уметности Универзитета у Москви, рођена 4. фебруара 1932, у Лењинграду; изабрана 5. новембра 2009.

Анатолиј Аркадјевич Турилов (Анатолий Аркадьевич Турилов), водећи истраживач Одељења за историју средњег века Института за славистику Руске академије наука, рођен 23. маја 1951, у Јарослављу; изабран 1. новембра 2012.

Жан-Пол Бледе (Jean-Paul Bled), професор емеритус Универзитета у Паризу – Сорбона (Париз IV), рођен 22. маја 1942, у Паризу; изабран 5. новембра 2015.

Гинтер Принцинг (Günter Prinzing), професор Универзитета „Јоханес Гутенберг" у Мајнцу, у пензији, рођен 24. септембра 1943, у Хамбургу; изабран 4. новембра 2021.

Наталија Алексејевна Нарочницка (Наталия Алексеевна Нарочницкая), научни саветник Института за међународну економију и међународне односе Руске академије наука, у пензији, рођена 23. децембра 1948, у Москви; изабрана 4. новембра 2021.

ОДЕЉЕЊЕ УМЕТНОСТИ

Редовни чланови

Душан Оташевић, сликар, рођен 25. децембра 1940, у Београду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Бранислав Митровић, професор емеритус Архитектонског факултета Универзитета у Београду, рођен 28. новембра 1948, у Бару; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Тодор Стевановић, сликар и писац, рођен 9. марта 1937, у Залужњу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXX).

Иван Јевтић, композитор, рођен 29. априла 1947, у Београду; изабран 30. октобра 2003. за члана ван радног састава; за дописног члана изабран 2. јуна 2005, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXX).

Милица Стевановић, сликар, професор Факултета ликовних уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођена 22. јануара 1933, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Светислав Божић, композитор, професор Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођен 22. маја 1954, у Лозници; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Јелена Јовановић*, научни саветник Музиколошког института САНУ, рођена 27. септембра 1964, у Београду; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Сава Халуџин, вајар, рођен 17. априла 1946, у Новом Кнежевцу; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Милан Марић, архитекта, рођен 26. децембра 1940, у Новом Саду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI).

Дописни чланови

Слободан Шијан, филмски и ТВ редитељ, рођен 16. новембра 1946, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Миодраг Табачки, сценограф, костимограф, професор Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођен 1. маја 1947, у Кикинди; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Мрђан Бајић, вајар, професор Факултета ликовних уметности Универзитета уметности у Београду, рођен 15. октобра 1957, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Александра Вребалов*, композитор, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, рођена 22. септембра 1970, у Новом Саду; изабрана 7. новембра 2024.

Желимир Жилник, филмски и ТВ редитељ, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 8. септембра 1942, у Нишу; изабран 7. новембра 2024.

Дејан Миљковић, архитекта, професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду, рођен 23. марта 1967, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Вида Огњеновић, позоришни редитељ и књижевник, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођена 14. августа 1941, у Дубочкама код Никшића; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Борис Подрека (Boris Podrecca), архитекта, професор Универзитета у Штутгарту и директор Института за архитектонско пројектовање и теорију простора 1988–2006, рођен 30. јануара 1940, у Београду; изабран 15. децембра 1988.

Арво Пярт (Arvo Pärt), композитор, рођен 11. септембра 1935, у месту Паиде (Естонија); изабран 5. новембра 2009.

Никита Сергејевич Михалков (Никита Сергеевич Михалков), филмски редитељ, рођен 21. октобра 1945, у Москви; изабран 4. новембра 2021.

II
ПРЕМИНУЛИ ЧЛАНОВИ

Редовни чланови

Авакумовић Јован Ђ. (Београд, 1 (13) јануара 1841 – Рогашка Слатина, 3. августа 1928). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX, XXXV; нек.: XXXVII).

Аљанчић Слободан (Београд, 12. марта 1922 – Београд, 19. марта 1993). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXI, LXXXII, XCIII; нек.: С).

Анастасијевић Драгутин (Крагујевац, 18 (30) јула 1877 – Београд, 20. августа 1950). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН II).

Андрејевић Кун Ђорђе (Вроцлав, 31. марта 1904 – Београд, 17. јануара 1964). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII).

Андрић Иво (Травник, 9. октобра 1892 – Београд, 13. марта 1975). – Дописни члан од 18. фебруара 1926; редовни од 16. фебруара 1939. Добитник Нобелове награде за књижевност 1961. године. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLVIII; нек.: LXXXII).

Анђелић Татомир (Бечањ, код Чачка, 29. октобра (11. новембра) 1903 – Београд, 7. августа 1993). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXXI, LXXVIII, LXXXI, XCIV; нек.: С).

Анђелковић Марко (Београд, 18. септембра 1945 – Београд, 10. априла 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2015–2020. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII).

Анђус Радослав (Београд, 13. октобра 1926 – Свети Стефан, 10. јула 2003). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXXIII, LXXXIX, XCIX, CVI; нек.: CX).

Антић Иван (Београд, 3. децембра 1923 – Београд, 25. новембра 2005). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CXII).

Антонијевић Драгослав (Алексинац, 17. октобра 1930 – Београд, 9. септембра 2001). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CIV, CVIII; нек.: CVIII).

Аралица Стојан (Шкаре, код Оточца, 24. децембра 1883 – Београд, 4. фебруара 1980). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Арновљевић Војислав (Разград, 15. септембра 1895 – Београд, 5. априла 1989). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIX, LXXXIII; нек.: XCVI).

Арсић Басара Светомир (Севце, 15. маја 1928 – Београд, 10. маја 2024). – Редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CII, CIX).

Бан Матија (Петрово Село, код Дубровника, 16. децембра 1818 – Београд, 1(13) марта 1903). – Члан Друштва српске словесности од 12. јануара 1858. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XVII).

Бартош Милан (Београд, 10. новембра 1901 – Београд, 11. марта 1974). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. Секретар Српске академије наука и уметности 1961–1965; потпредседник Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Беговић Мехмед (Ласта, код Требиња, 8. априла 1904 – Београд, 7. октобра 1990). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCVI; нек.: XCVII).

Белић Александар (Београд, 1 (13) августа 1876 – Београд, 26. фебруара 1960). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 3. фебруара 1906. Секретар Српске краљевске академије 1923–1937; председник Српске краљевске академије 1937–1947; председник Српске академије наука 1947–1960. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XLIII; нек.: Гласник САНУ XII).

Белић Јован (Ваљево, 23. новембра 1909 – Београд, 6. октобра 1997). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXIV, LXXV, LXXVII, LXXXV, XCVII; нек.: CIV).

Берић Берислав (Београд, 11. новембра 1927 – Нови Сад, 8. августа 1994). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1993–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV, Академске беседе 26; нек.: Годишњак САНУ CI).

Беровић Радивоје (Скадар, 27. новембра 1900 – Нови Сад, 7. децембра 1975). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

Бијелић Јован (Колунић, код Босанског Петровца, 19. јуна 1886 – Београд, 12. марта 1964). – Редовни члан од 5. децембра 1963. (Нек.: Гласник САНУ XVI).

Билимовић Антон Д. (Білімович Антон Дмитрович) (Житомир, 8 (20) јула 1879 – Београд, 17. септембра 1970). – Дописни члан од 18. фебруара 1926; редовни од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXI, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXII).

Благојевић Милош (Милетићево, 17. октобра 1930 – Београд, 26. јун 2012). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXIV; нек.: CXIX).

Благојевић Обрен (Дулут, Минесота, 14. новембра 1912 – Београд, 30. новембра 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, LXXXIX, XCV, CIV; нек.: CVIII).

Богдановић Димитрије (Београд, 11. октобра 1930 – Београд, 14. јуна 1986). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII; нек.: XCIII).

Богдановић Милан (Београд, 4. јануара 1892 – Београд, 28. фебруара 1964). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 17. децембра 1959.

Бопшић Балтазар (Цавтат, 7. децембра 1834 – Ријека, 24. априла 1908). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX; нек.: XXII).

Богуновић Владимир (Босански Нови, 5. јуна 1912 – Београд, 11. марта 1986). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXXIV; нек.: XCIII).

Божић Бранко (Осијек, 9. марта 1907 – Београд, 29. марта 1991). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCVI; нек.: XCVIII).

Божовић Борислав (Стијена Пиперска, 9. априла 1913 – Београд, 11. децембра 1987). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI; нек.: XCIV).

Бори Имре (Бачко Градиште, 28. децембра 1929 – Нови Сад, 22. априла 2004). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 30; нек.: Годишњак САНУ CXI).

Борић Душан (Могорић, код Госпића, 1. септембра 1889 – Београд, 3. септембра 1978). – Дописни члан САН од 10. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXV, LXX, LXXI, LXXXV; нек.: LXXXV).

Бородевић Славко (Кнезовљани, код Хрватске Костајнице, 21. новембра 1919 – Нови Сад, 19. септембра 1999). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1984–1988. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981, Академске беседе ВАНУ 8, Годишњак САНУ CIII; нек.: CVI).

Бошковић Јован (Нови Сад, 19. фебруара 1834 – Београд, 25. децембра (6. јануара) 1892). – Члан Српског ученог друштва од 7. новембра 1865. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА VI).

Бошковић Стеван (Зајечар, 10. маја 1868 – Београд, 9. маја 1957). – Дописни члан СКА од 15. фебруара 1932; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САН IX).

Бошковић Стојан (Свилајнац, 1833 – Београд, 21. фебруара (5. марта) 1908). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, редовни члан од 6. фебруара 1869. Председник Српског ученог друштва 1876–1877. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 15. новембра 1892.

Бошњаковић Владимир (Београд, 10. августа 1930 – Београд, 4. марта 2008). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: CXV).

Брановачки Данило (Сента, 28. децембра 1915 – Београд, 6. јула 1995). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981, Академске беседе ВАНУ 17; нек.: Годишњак САНУ CII).

Брукнер Богдан (Загреб, 13. маја 1931 – Сремска Каменица, 8. јануара 2006). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 35; нек.: Годишњак САНУ CXIII).

Бручи Рудолф (Загреб, 30. марта 1917 – Нови Сад, 30. октобра 2002). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; нек.: Годишњак САНУ CIX).

Будимир Милан (Мркоњић Град, 2. новембра 1891 – Београд, 17. октобра 1975). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LVIII, LXXVI; нек.: LXXXII).

Бумбаширевић Живојин (Крушевац, 26. јула 1920 – Београд, 12. новембар 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII; нек.: CXV).

Валтировић Михаило (Београд, 17 (29) септембра 1839 – Београд, 9 (22) септембра 1915). – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).

Васић Милоје (Велико Градиште, 3. септембра 1869 – Београд, 4. новембра 1956). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 27. маја 1952 (Нек.: Гласник САН VIII).

Велмар-Јанковић Светлана (Београд, 1. фебруара 1933 – Београд, 9. априла 2014). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII; нек.: CXXIII).

Виторовић Драгомир (Београд, 17. септембра 1926 – Златибор, 23. јула 2015). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCVIII, CV, CXII; нек.: CXXII).

Вороњец Константин П. (Воронец Константин Петрович) (Кијев, 30. јануара 1902 – Београд, 19. октобра 1974). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII; нек.: LXXXI).

Вујановић Божидар (Смедерево, 8. септембра 1930 – Сремска Каменица, 11. марта 2014). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1990; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ X; Годишњак САНУ CXVII).

Вујевић Павле (Рума, 22. августа 1881 – Београд, 17. новембра 1966). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII, LXIX).

Вујић Михаило (Београд, 26. октобра (7. новембра) 1853 – Сушак, 1 (14) марта 1913). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 5. фебруара 1901. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV, XXII; нек.: XXVII).

Вукасовић Павле (Зајечар, 15. јула 1893 – Београд, 21. новембра 1973). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV; нек.: Гласник САНУ XXV).

Вукдраговић Михаило (Окучани, 8. новембра 1900 – Београд, 14. марта 1986). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXXIV, LXXXIX; нек.: XCIII).

Вукобратовић Миомир (Ботош, код Зрењанина, 26. децембра 1931 – Београд, 11. марта 2012. – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, C, CVIII, CXVIII; нек.: CXIX).

Вулић Никола (Скадар, 15. (27) новембра 1872 – Београд, 25. маја 1945). – Редовни члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXIX, XLVII; нек.: LII).

Вуловић Светислав (Ивањица, 29. новембра 1847 – Београд, 2 (14) маја 1898). – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879. – Редовни члан од 5. априла 1887 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XII).

Вучић Новица (Липљан, 20. децембра 1924 – Нови Сад, 22. априла 1992). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I, Академске беседе ВАНУ 21; нек.: Годишњак ВАНУ XII).

Гавриловић Богдан (Нови Сад, 20. децембра 1863 – Београд, 5. августа 1947). – Дописни члан од 31. јануара 1902; редовни од 4. фебруара 1905. Председник Српске краљевске академије 1931–1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV; нек.: LIV).

Гавриловић Михаило (Алексинац, 6. јуна 1869 – Лондон, 1. новембра 1924). – Редовни члан од 3. фебруара 1914. до 16. јуна 1919, када је примљена к знању његова оставка на чланство.

Гавриловић Славко (Сремске Лазе, код Винковаца, 1. фебруара 1924 – Нови Сад, 15. септембра 2008). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVII, CV; нек.: CXV).

Гарашанин Милутин (Београд, 10 (22) фебруара 1843 – Париз, 21. фебруара (5. марта) 1898). – Редовни члан од 28. децембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА XII).

Гарашанин Милутин (Београд, 11. септембра 1920 – Београд, 4. априла 2002). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 22. априла 1976. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1977–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CV; нек.: CIX).

Гашић Мирослав (Београд, 30. децембра 1932 – Београд, 29. марта 2022). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CXIV).

Гвозденовић Недељко (Мостар, 24. фебруара 1902 – Београд, 31. јануара 1988). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXIII; нек.: XCV).

Гершић Глигорије Гига (Бела Црква, 29. јуна (10. јула) 1842 – Београд, 8 (21) марта 1918). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 6. јануара 1890. (Нек.: Годишњак СКА XXVIII).

Глигорић Велибор (Рипањ, код Београда, 28. јула 1899 – Београд, 3. октобра 1977). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. Секретар Српске академије наука и уметности 1960–1961; потпредседник Српске академије наука и уметности 1961–1965; председник Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXVII, LXXI, LXXXIV; нек.: LXXXIV).

Гранић Филарет Бранко (Велика Кикинда, 1 (13) септембра 1883 – Београд, 3. фебруара 1948). – Дописни члан од 18. фебруара 1935; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIII, XLIX).

Грицкат-Радуловић Ирена (Београд, 19. јануара 1922 – Београд, 7. априла 2009). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, CII; нек.: CXVI).

Давидов Динко (Сивац, 4. октобра 1930 – Београд, 18. маја 2019). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Даниловић Војислав (Горње Чичево, код Требиња, 6. априла 1910 – Париз, 24. октобра 1981). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV, LXXXVIII; нек.: LXXXVIII).

Данојлић Милован (Ивановци, код Љига, 3. јула 1937 – Поатје, 23. новембра 2022). – Члан ван радног састава од 26. октобра 2000; дописни од 5. новембра 2015; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, CXXIII, Библиографије чланова САНУ 1).

Дедијер Владимир (Београд, 4. фебруара 1914 – Бостон, САД, 1. децембра 1990). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCVI; нек.: XCVII; Гласник САНУ XXX).

Дероко Александар (Београд, 4. септембра 1894 – Београд, 30. новембра 1988). – Дописни члан САН од 14. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак LXV, LXXVIII, XCIV; нек.: XCV; Гласник САНУ XXVIII).

Деспић Александар (Београд, 6. јануара 1927 – Београд, 7. априла 2005). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1981–1994; председник Српске академије наука и уметности 1994–1999. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXV, LXXXI, XCII, CII, CIX; нек.: CXII).

Деспић Дејан (Београд, 11. маја 1930 – Београд, 16. новембра 2024). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CIX, CXVIII).

Динић Михаило (Лучица, код Пожаревца, 23. априла 1899 – Београд, 12. маја 1970). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXV).

Добровић Никола (Печуј, 12. фебруара 1897 – Београд, 11. јануара 1967). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: Гласник XIX).

Добросављевић Слободан (Солун, 5. септембра 1903 – Београд, 2. априла 1980). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIV, LXXXIV; нек.: LXXXVII).

Дражић Драгутин (Београд, 5. маја 1930 – Београд, 6. фебруара 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII, CIX; нек.: CXV).

Дучић Јован (Требиње, 5. фебруара 1871 – Гери, Индијана, 7. априла 1943). – Дописни члан од 18. фебруара 1924; редовни од 16. фебруара 1931. (Нек.: Годишњак СКА LI).

Дучић Нићифор (Луг на Требишњици, 21. новембра 1832 – Београд, 21. фебруара (5. марта) 1900). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. Председник Српског ученог друштва 1889–1891. – Редовни члан од 15. новембра 1891. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII).

Душанић Слободан (Сомбор, 22. марта 1939 – Београд 12. децембар 2012). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CVI, CXVIII; нек.: CXIX).

Ђаја Иван (Авр, 21. јула 1884 – Београд, 1. октобра 1957). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 16. фебруара 1931. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН XXX, XXXV, XL, XLVI, LVI; нек.: Гласник САН IX).

Ђорђевић Андра (Крагујевац, 28. марта (9. априла) 1854 – Крагујевац, 22. октобра (4. новембра) 1914). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).

Ђорђевић Божидар (Београд, 5. јануара 1910 – Београд, 11. априла 1986). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXII; нек.: XCIII).

Ђорђевић Владан (Београд, 21. новембра 1844 – Баден, код Беча, 31. августа 1930). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XIII, XXI, XXXII, XXXV; нек.: XXXIX).

Ђорђевић Владан Д. (Крушевац, 7. октобра 1938 – Београд, 15. октобра 2022). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CIX, CXVIII).

Ђорђевић Живојин (Пожаревац, 28. марта (9. априла) 1872 – Београд, 27. новембра 1957). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXI, XXIII, XXX, XXXV, XLIII, XLVIII; нек.: Гласник САН IX).

Ђорђевић Јован (Београд, 10. марта 1908 – Београд, 9. децембра 1989). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII; нек.: XCVI).

Ђорђевић Пера (*Петар*) *П.* (Крагујевац, 21. јуна (3. јула) 1855 – Београд, 18. новембра 1902). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 25. јануара 1894. Секретар Српске краљевске академије 1899–1902. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Ђорђевић Тихомир Р. (Књажевац, 19. фебруара 1868 – Београд, 28. маја 1944). – Дописни члан од 19. фебруара 1921; редовни од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XLVII).

Ђукић Ђорђе (Нови Сад, 20. фебруара 1943 – Сремска Каменица, 9. фебруара 2019). – Дописни члан од 27. октобра 1994, редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII).

Ђурђев Бранислав (Сремски Карловци, 4. августа 1908 – Лединци, код Новог Сада, 26. фебруара 1993). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 1. септембра 1992. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 1; нек.: Годишњак САНУ C).

Ђурић Војислав Ј. (Велика Писаница код Бјеловара, 26. фебруара 1925 – Београд, 12. маја 1996). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCIII, CIII; нек.: CIII).

Ђурић Војислав М. (Мало Крчмаре, код Раче, 17. јануара 1912 – Београд, 27. јула 2006). – Дописни члан од 21. децембра 1961, редовни од 16. децембра 1965. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1974–1977; потпредседник Српске академије наука и уметности 1977–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXXV, XCVII, CV; нек.: CXIII).

Ђурић Зоран (Прилипац, 23. фебруара 1941 – 15. септембра 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).

Ђурић Милан (Велики Бечкерек – Зрењанин, 16. фебруара 1920 – Београд, 12. јуна 1988). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCV).

Ђурић Милош (Бенковац, 3. јануара 1892 – Београд, 5. децембра 1967). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXIII; нек.: Гласник XIX).

Ђурић Михаило (Шабац, 22. августа 1925 – Београд, 25. новембра 2011). – Дописни члан од 27. октобра 1994; за редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII; нек.: CXVIII).

Ђуричић Богдан (Љубљана, 31. маја 1950 – Београд, 11. децембра 2008). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV; нек.: CXV).

Ђуричић Илија (Београд, 18. јула 1898 – Београд, 2. априла 1965). – Дописни члан САН од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. Потпредседник Српске академије наука 1959–1960; председник Српске академије наука и уметности 1960–1965.

Ђуришић Милутин (Краље, код Андријевице, 5. маја 1905 – Београд, 16. јула 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXIX).

Екмечић Милорад (Пребиловци, код Чапљине, 4. октобра 1928 – Београд, 29. августа 2015). – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978; преведен у статус редовног члана од 1. јула 1992. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIII, CXII; нек. CXXIII).

Ердељановић Јован М. (Панчево, 30. октобра (11. новембра) 1874 – Београд, 12. фебруара 1944). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 10. фебруара 1933. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX, XXXV; нек.: LI).

Ерцеговац Марко (Ниш, 12. априла 1937 – Београд 15. фебруара 2012). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV; нек.: CXIX).

Жебељан Исидора (Београд, 27. септембра 1967 – Београд, 29. септембра 2020). – Дописни члан од 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Жежељ Бранко (Бенковац, 14. марта 1910 – Београд, 19. фебруара 1995). – Дописни члан од 21. децембра 1961, редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXVIII, LXXXVII; нек.: CII).

Живановић Тома (Параћин, 6. фебруара 1884 – Београд, 31. марта 1971). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

Живојиновић Драгољуб (Врање, 17. априла 1934 – Београд, 5. фебруара 2016). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX; нек. CXXIII).

Жујовић Јован М. (Брусница, код Горњег Милановца, 18. октобра 1856 – Београд, 19. јула 1936). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије 1888–1889. и 1895–1905; председник Српске краљевске академије 1915–1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XXXV; нек.: XLVI).

Жупанчич Отон (Виница, код Чрномеља, 23. јануара 1878 – Љубљана, 11. јуна 1949). – Редовни члан од 2. марта 1948. (Нек.: Гласник САН I).

Злоковић Ђорђе (Трст, 30. септембра 1927 – Београд, 9. фебруара 2017). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CI, CVIII).

Зрнић Ненад (Шабац, 28. јануара 1909 – Београд, 20. фебруара 1991). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCVIII).

Ибровац Миодраг (Горњи Милановац, 24. августа 1885 – Београд, 21. јуна 1973). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 28. маја 1970. (Нек.: Гласник САНУ XXV).

Ивић Александар (Београд, 6. марта 1949 – Београд, 27. децембра 2020). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII, CXXI).

Ивић Милка (Београд, 11. децембра 1923 – Београд 7. марта 2011). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCI, C, CVIII; нек.: CXVIII).

Ивић Павле (Београд, 1. децембра 1924 – Београд, 19. септембра 1999). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CVI).

Исаковић Антоније (Београд, 6. новембра 1923 – Београд, 13. јануара 2002). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1981–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CIX).

Јагић Ватрослав (Вараждин, 6. јула 1838 – Беч, 5. августа 1923). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XXXII).

Јаковљевић Стеван (Књажевац, 24. новембра (7. децембра) 1890 – Београд, 2. новембра 1962). – Дописни члан од 16. фебруара 1937; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXV).

Јанковић Љубица (Алексинац, 14. јуна 1894 – Београд, 3. маја 1974). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXI).

Јанковић Никола (*Кока*) (Крагујевац, 13. децембра 1926 – Београд, 25. априла 2017). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CXVIII).

Јеврић Олга (Београд, 29. септембра 1922 – Београд, 10. фебруара 2014). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIX; нек.: CXXIII).

Јенко Даворин (Дворје, код Крања, 9. новембра 1835 – Љубљана, 25. новембра 1914). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).

Јеротић Владета (Београд, 2. августа 1924 – Београд, 4. септембра 2018). – Дописни члан од 27. октобра 1994; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXVII).

Јовановић Борислав (Кавадарци, 22. јуна 1930 – Београд, 13. новембра 2015). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII; нек. CXXIII).

Јовановић Ђорђе (Нови Сад, 21. јануара 1861 – Београд, 23. марта 1953). – Редовни члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII, XXXV; нек.: Гласник САН V).

Јовановић Змај Јован (Нови Сад, 24. новембра (6. децембра) 1833 – Сремска Каменица, 1 (14) јуна 1904). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. фебруара 1896. (Нек.: Годишњак СКА XVIII).

Јовановић Љубомир (Котор, 2 (14) фебруара 1865 – Београд, 10. фебруара 1928). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 7. фебруара 1900. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV; нек.: XXXVI).

Јовановић Милован (Даниловград, 22. децембра 1917 – Београд, 26. маја 1992). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXIII, XCIV; нек.: XCIX).

Јовановић Морски Милан (Јарковац, Банат, 12 (24) априла 1834 – Београд, 25. маја (6. јуна) 1896). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 15. новембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА X).

Јовановић Павле (*Паја*) (Вршац, 4 (16) јуна 1859 – Беч, 30. новембра 1957). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: Гласник САН IX).

Јовановић Петар С. (Добрача, код Крагујевца, 25. фебруара (10. марта) 1893 – Београд, 25. новембра 1957). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. Секретар Српске академије наука 1948–1957. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН IX).

Јовановић Слободан (Нови Сад, 21. новембра (3. децембра) 1869 – Лондон, 12. децембра 1958). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 4. фебруара 1908. Председник Српске краљевске академије 1928–1931. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXI, XXXV).

Јовић Видојко (Пирот, 2. септембра 1956 – Београд, 8. септембра 2024). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVII).

Јовичић Миодраг (Јагодина, 7. јануара 1925 – Београд, 16. октобра 1999). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, XCIX, CVI; нек.: CVI).

Јовчић Димитрије (Врање, 14. октобра 1889 – Београд, 16. фебруара 1973). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек.: Гласник САНУ XXV).

Јосиф Енрико (Београд, 1. маја 1924 – Београд, 13. марта 2003). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CV; нек.: CX).

Јосифовић Младен (Суви До, код Жагубице, 1. марта 1897 – Београд, 23. јуна 1981). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXII, LXXVII; нек.: LXXXVIII).

Каназир Душан (Мошорин, код Тителa, 28. јуна 1921 – Београд, 19. септембра 2009). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1971–1981; председник Српске академије наука и уметности 1981–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXI, XCII, CII, CIX; нек.: CXVI).

Карамата Јован (Загреб, 1. фебруара 1902 – Женева, 14. августа 1967). – Дописни члан од 16. фебруара 1939; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLVIII, LXIX, LXX, LXXI).

Карамата Стеван (Земун, 26. септембра 1926 – Земун, 25. јула 2015). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV, XCII, CII, CIX; нек. CXXIII).

Кардељ Едвард (Љубљана, 27. јануара 1910 – Љубљана, 10. фебруара 1979). – Редовни члан од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXXVII, LXXVIII, LXXIX, LXXXIV; нек.: LXXXVI).

Кашанин Радивој (Бели Манастир, 21. маја (3. јуна) 1892 – Београд, 30. октобра 1989). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXXXV; нек.: XCVI).

Кидрич Франце (Ратанска Вас, код Рогашке Слатине, 23. марта 1880 – Љубљана, 11. априла 1950). Председник Словеначке академије наука и уметности 1945–1950. – Редовни члан од 9. априла 1947. (Нек.: Гласник САН II).

Клајн Иван (Београд, 31. јануара 1937 – Земун, 31. марта 2021). – Дописни члан од 26. октобра 2000, редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Клерић Љубомир (Суботица, 29. јуна 1844 – Београд, 21. јануара (3. фебруара) 1910). – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XXIII).

Кмеђ Јан (Jan Kmet') (Арадац, код Зрењанина, 18. октобра 1927 – Нови Сад, 16. октобра 2003). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ 1; Академске беседе ВАНУ 23).

Ковачевић Љубомир (Петница, код Ваљева, 4 (16) јануара 1848 – Врњци, 19. новембра (2. децембра) 1918). – Члан Српског ученог друштва од 20. октобра 1880. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије (в. д.) 1905–1913. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, II; нек.: XXVIII).

Ковачевић-Којић Десанка (Сарајево, 3. октобра 1925 – Београд, 13. августа 2022). – Редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CII, CIX, CXV).

Коички Стеван (Бачка Паланка 21. августа 1929 – Београд, 11. септембра 2007). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1988. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1998–2003; потпредседник Српске академије наука и уметности 2003–2007. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCIV, CIV; нек.: CXIV).

Којић Бранислав (Смедерево, 24. маја 1899 – Београд, 26. јула 1987). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXX, LXXV, LXXVII, LXXXIV; нек.: XCIV).

Колендић Петар (Дубровник, 17. септембра 1882 – Београд, 14. априла 1969). – Дописни члан од 15. фебруара 1931; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XL, LXIX; нек.: Гласник САНУ XXI).

Кољевић Светозар (Бања Лука, 9. септембра 1930 – Нови Сад, 29. маја 2016). – Члан ван радног састава од 12. децембра 1985; дописни члан од 1. децембра 1992; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ С, CVII; нек.: CXXIII).

Константиновић Зоран (Београд, 5. јуна 1920 – Београд 22. маја 2007). – Члан ван радног састава од 15. децембра 1988; преведен у статус дописног члана 1. марта 1991; редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CVI; нек.: CXIV).

Коњовић Милан (Сомбор, 28. јануара 1898 – Сомбор, 20. октобра 1993). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 2; нек.: Годишњак САНУ С).

Коњовић Петар (Чуруг, 5. маја 1883 – Београд, 1. октобра 1970). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII, LXIX, LXXI, LXXII).

Кораћ Војислав (Дебело Брдо, код Коренице, 6. јуна 1924 – Београд, 29. октобра 2010). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCVII, CV; нек.: CXVII).

Костић Лаза (Ковиљ, Бачка, 31. јануара (12. фебруара) 1841 – Беч, 26. новембра 1910). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 26. јануара 1909. (Нек.: Годишњак СКА XXIV).

Костић Миливоје (Сарајево, 24. августа 1883 – Београд, 21. фебруара 1974). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXX, LXXI; нек.: LXXXI).

Костић Мита (*Димитрије*) (Сремска Митровица, 4. марта 1886 – Београд, 11. априла 1980). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXIX, LXX, LXXI, LXXXIV; нек.: LXXXVII).

Костић Слободан (Сарајево, 21. априла 1902 – Београд, 14. јануара 1986). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: XCIII).

Кош Ерих (Сарајево 15. априла 1913 – Београд, 24. маја 2010). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCVI, CV; нек.: CXVII).

Кошанин Недељко (Чечина чачанска, 13. октобра 1874 – Грац, 22. марта 1934). – Дописни члан од 3. фебруара 1914; редовни од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII, XXX, XXXV).

Кривокапић Зоран (Косовска Митровица, 27. августа 1955 – Београд, 9. септембра 2022). – Дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Крлежа Мирослав (Загреб, 7. јула 1893 – Загреб, 29. децембра 1981). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).

Крстић Милан (Београд, 19. јуна 1914 – Београд, 12. децембра 1974). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: LXXXI).

Кујунџић Милан (*Абердар*) (Београд, 16 (28) фебруара 1842 – Београд, 14 (26) новембра 1893). – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: VII).

Куленовић Скендер (Босански Петровац, 2. септембра 1910 – Београд, 25. јануара 1978). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Кульбакин Степан М. (Кульбакин Степан Михайлович) (Тифлис – Тбилиси, 28. јула (9. августа) 1873 – Београд, 22. децембра 1941). – Дописни члан од 19. фебруара 1921; редовни од 16. фебруара 1925. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XLI; нек.: LI).

Курепа Ђуро (Мајске Пољане код Глине, 16. августа 1907 – Београд, 2. новембра 1993). – Редовни члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV; нек.: C).

Лазаревић Ђорђе (Власина, код Сурдулице, 3. марта 1903 – Београд, 28. јуна 1993). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXX, XCVII; нек.: C).

Лалић Михаило (Трепча код Андријевице, 7. октобра 1914 – Београд, 30. децембра 1992). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, XCIX; нек.: XCIX).

Ласкарев Владимир Д. (Бирјуч, 26. јуна 1868 – Београд, 10. априла 1954). – Дописни члан од 15. фебруара 1932; редовни од 29. марта 1947. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL, XLVIII, LII; нек.: Гласник САН VI).

Лесковац Младен (Стари Сивац, Бачка, 1. јануара 1904 – Нови Сад, 25. децембра 1990). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXXV, XCVI; нек.: XCVII).

Лозанић Сима (Београд, 24. фебруара (8. марта) 1847 – Београд, 7. јула 1935). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1873. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 6. јануара 1890. Председник Српске краљевске академије 1899–1900. и 1903–1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XIII, XVIII; нек.: XLIV).

Лојаница Милан (Београд, 8. јануара 1939 – Београд, 23. јула 2024). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXXIII).

Лубарда Петар (Љуботињ, код Цетиња, 27. јула 1907 – Београд, 13. фебруара 1974). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Лукић Радомир (Милошевац, код Велике Плане, 31. августа 1914 – Београд, 31. маја 1999). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 28. маја 1970. Секретар Српске академије наука и уметности 1971–1974; потпредседник Српске академије наука и уметности 1974–1977. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CVI).

Луковић Милан Т. (Краљево, 17. фебруара 1889 – Београд, 15. септембра 1972). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXVIII; нек.: Гласник САНУ XXIV).

Лутовац Милисав (Дапсићи, код Берана, 7. марта 1901 – Београд, 10. августа 1988). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXXI, XCIV; нек.: XCV).

Максимовић Десанка (Рабровица, код Ваљева, 16. маја 1898 – Београд, 11. фебруара 1993). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: C).

Максимовић Зоран (Београд, 18. марта 1923 – Београд, 16. априла 2016). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXIX, XCII, XCVII, CV; нек.: CXXIII).

Максимовић Иван (Београд, 21. априла 1924 – Београд, 8. јануара 2007). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIII, CIII; нек.: CXIV).

Мареш̄ић Томислав (Вировитица, 13. децембра 1854 – Загреб, 15. јануара 1938). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1915–1918. – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XLVII).

Маринковић Драōослав (Београд, 21. јануара 1934 – Београд, 8. маја 2024). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CIX, CXV).

Маринчић Александар (Сињ, 9. јула 1933 – Београд, 12. маја 2011). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CVI, CXV; нек.: CXVIII).

Марић Војислав (Нови Сад, 12. јануара 1930 – Нови Сад, 1. августа 2021). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).

Марић Звонко (Бујановац, 2. новембар 1931 – Београд, 18. октобар 2006). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CIX; нек.: CXIII).

Марић Љубица (Крагујевац, 18. марта 1909 – Београд, 17. септембра 2003). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CX).

Марић Среш̄ен (Косјерић, 5. марта 1903 – околина Тура у Француској, 26. септембра 1992). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 5; нек.: Годишњак ВАНУ XII).

Марјановић Милосав (Крстац код Никшића, 24. августа 1931 – Београд, 9. маја 2023). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII, CXII).

Марковић Михаило (Београд, 24. фебруара 1923 – Београд, 7. фебруара 2010). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIII, LXXXV, XCVII, CV; нек.: CXVII).

Марш̄иновић Пеш̄ар (Подгорица, 11. јула 1897 – Београд, 26. јануара 1984). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXV, LXXVII; нек.: XCI).

Маш̄авуљ Симо (Шибеник, 12. септембра 1852 – Београд, 20. фебруара 1908). – Редовни члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА XXI).

Маш̄ић Душан (Ћуприја, 31. августа 1898 – Београд, 12. септембра 1980). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 28. маја 1970.

Мацура Милош (Беч, 20. јануара 1916 – Београд, 29. августа 2005). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, LXXXIX, XCIX, CVI; нек. Годишњак CXII).

Медаковић Дејан (Загреб, 7. јула 1922 – Београд, 1. јула 2008). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1985–1994; председник Српске академије наука и уметности 1999–2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVIII, XCV, CIV; нек.: CXV).

Мештровић Иван (Врпоље, Славонија, 15. августа 1883 – Саут Бенд, Индијана, 16. јануара 1962). – Дописни члан од 6. фебруара 1912; редовни од 18. фебруара 1924. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV; нек.: Гласник САНУ XIV).

Мијатовић Чедомиљ (Београд, 5 (17) октобра 1842 – Лондон, 14. маја 1932). – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1888–1889. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XLI).

Миклошич Франц (Радомершчак, Штајерска, 20. новембра 1813 – Беч, 7. марта 1891). – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1969. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: V).

Миланковић Милутин (Даљ, 28. маја 1879 – Београд, 12. децембра 1958). – Дописни члан од 16. фебруара 1920; редовни од 18. фебруара 1924. Потпредседник Српске академије наука 1948–1958. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН XXVIII, XLI, LII, LXIII; нек.: Гласник САН X).

Милин Радивој (Лалић, Бачка, 18. марта 1912 – Нови Сад, 23. августа 1996). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV, XCIV; нек.: CIII).

Милисавац Живан (Батровци, Срем, 25. фебруара 1915 – Нови Сад, 21. јуна 1997). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII; Академске беседе ВАНУ 18; Годишњак CIII; нек.: Годишњак САНУ CIV).

Милићевић Милан Ђ. (Рипањ, код Београда, 4. јуна 1831 – Београд, 4 (17) новембра 1908). – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије 1889–1895; председник Српске краљевске академије 1896–1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, IX, XIII, XV; нек.: XXII).

Миловић Душан (Нова Варош, 28. марта 1925 – 15. августа 2018). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 24).

Милојевић Боривоје Ж. (Царина, општина Осечина, 10. децембра 1885 – Београд, 22. октобра 1967). – Дописни члан од 29. марта 1947. до 15. октобра 1953, када му је уважена оставка на чланство у САН; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ LIV, LXIX, LXXI, LXXII; нек.: Гласник САНУ XIX).

Милосављевић Миодраг (Пожаревац, 23. априла 1905 – Београд, 16. новембра 1980). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXXV, LXXXIII; нек.: LXXXVII).

Милосављевић Предраг Пеђа (Лужнице код Крагујевца, 4. фебруара 1908 – Београд, 25. јануара 1987). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI; нек.: XCIV).

Милошевић Никола (Сарајево, 17. априла 1929 – Београд, 24. јануара 2007). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, XCIII, CIII, CIX; нек.: CXIV).

Милошевић-Ђорђевић Нада (Београд, 2. децембра 1934 – Београд, 27. јула 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).

Милуновић Мило (Цетиње, 6. августа 1897 – Београд, 11. фебруара 1967). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XIX).

Миљанић Петар (Београд, 17. августа 1927 – Београд, 16. фебруара 2015). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIX, CIII, CXIV; нек.: CXXII).

Митковић Милорад (Лебане, 7. јуна 1950 – Ниш, 7. априла 2021). – Дописни члан од 1. новембра 2012, редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Митровић Митар (Цетиње, 25. децембра 1903 – Београд, 30. марта 1983). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII; нек.: XC).

Мићовић Вукић М. (Баре Краљске, код Колашина, 1. јануара 1896 – Београд, 19. јануара 1981). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. Секретар Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXIII, LXXVII; нек.: LXXXVIII).

Михаиловић Драгослав (Ћуприја, 17. новембра 1930 – Београд, 12. марта 2023). – Дописни члан САНУ од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак LXXXVIII, XCIX, CVI, CXVII).

Михаиловић Коста (Шабац, 1. марта 1917 – Београд, 19. септембра 2007). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, C, CVIII; нек.: CXIV).

Михаиловић Михаило Љ. (Београд, 22. јануара 1924 – Београд, 8. јуна 1998). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXX, LXXI, LXXIV, LXXVII, LXXVIII, LXXIX, LXXXVII, XCIX, CV; нек.: CV).

Мишковић Војислав (Фужине, 18. јануара 1892 – Београд, 25. новембра 1976). – Дописни члан од 16. фебруара 1929; редовни од 16. фебруара 1939. Секретар Српске краљевске академије 1945–1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ XXXVII, XLIX, LXV, LXXI; нек.: LXXXIII).

Мишковић Јован (Неготин, 6 (18) јула 1844 – Београд, 20. октобра (2. новембра) 1908). – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875. – Редовни члан од 15. новембра 1892. Председник Српске краљевске академије 1900–1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, IX, XIII; нек.: XXII).

Младеновић Александар (Битољ, 25. августа 1930 – Београд, 6. априла 2010). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CX; нек.: CXVII).

Мокрањац Василије (Београд, 11. септембра 1923 – Београд, 27. маја 1984). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCI).

Мурат Марко (Лука Шипањска, код Дубровника, 30. децембра 1864 – Дубровник, 14. октобра 1944). – Дописни члан од 16. фебруара 1920; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII, L).

Назор Владимир (Постире на Брачу, 30. маја 1876 – Загреб, 19. јуна 1949). – Редовни члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН I).

Недељковић Душан (Исаково, код Ћуприје, 18. маја 1899 – Београд, 29. јуна 1984). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCII; нек.: XCII).

Ненадовић Љубомир П. (Бранковина, код Ваљева, 14. септембра 1826 – Ваљево, 21. јануара (2. фебруара) 1895). – Члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. Председник Друштва српске словесности 1860. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: VIII).

Ненадовић Мирослав (Београд, 31. марта 1904 – Београд, 21. фебруара 1989). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVI, LXXIX, LXXXV; нек.: XCVI).

Нешић Димитрије (Београд, 8 (20) октобра 1836 – Београд, 26. априла (9. маја) 1904). – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1892–1896. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XIII; нек.: XVIII).

Нешић Ђорђе (Шабац, 15. јуна 1873 – Београд, 24. октобра 1959). – Редовни члан од 29. марта 1947. (Нек.: Гласник САН XI).

Николајевић Светомир (Радуша, код Ваљева, 27. септембра 1844 – Београд, 18. априла 1922). – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).

Николић Андра (Београд, 23. септембра (5. октобра) 1853 – Париз, 18. септембра 1918). – Редовни члан од 5. фебруара 1897.

Николић Пантелија (Ниш, 4. јуна 1928 – Београд, 17. јула 2018). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII).

Николиш Гојко (Сјеничак, код Карловца, 11. августа 1911 – Шере, Регион Лоара, департман Сарт, 10. јула 1995). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIII; нек.: CII).

Новак Виктор (Доња Стубица, 4. фебруара 1889 – Београд, 1. јануара 1977). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 20. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Новаковић Стојан (Шабац, 1. новембра 1842 – Ниш, 5. фебруара 1915). – Члан Српског ученог друштва од 7. новембра 1865. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1906–1915. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XXIV; нек.: XXVIII).

Нушић Бранислав (Београд, 8 (20) октобра 1864 – Београд, 19. јануара 1938). – Редовни члан од 10. фебруара 1933. (Нек.: Годишњак СКА XLVII).

Обрадовић Илија (Београд, 29. децембра 1911 – Париз, 15. октобра 2010). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, XCVI; нек.: CXVII).

Обрадовић Никола (Београд, 15. маја 1900 – Београд, 7. децембра 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXIV, LXXVIII, LXXXV; нек.: LXXXIX).

Омчикус Петар (Сушак, 6. октобра 1926 – Београд, 26. априла 2019). – Члан ван радног састава од 27. октобра 1994; дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX).

Острогорски Георгије А. (Острогорский Георгий Александрович) (Санкт Петербург, 6 (19) јануара 1902 – Београд, 24. октобра 1976). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIII, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXIII).

Павић Милорад (Београд, 15. октобра 1929 – Београд, 30. новембра 2009). – Редовни члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: CXVI).

Павловић Драгољуб (Јабланица, код Бољевца, 2. маја 1903 – Београд, 11. августа 1966). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САНУ XVIII).

Павловић Драгољуб (*Дражa*) (Књажевац, 16. јуна 1867 – Београд, 3. априла 1920). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).

Павловић Ђорђе (Смедерево, 1838 – Београд, 28. октобра 1921). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).

Павловић Живко Г. (Башин, код Смедеревске Паланке, 1 (13) марта 1871 – Београд, 25. априла 1938). – Редовни члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XXXIX; нек.: XLVIII).

Павловић Миодраг (Нови Сад, 28. новембра 1928 – Тутлинген, 17. августа 2014). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIII, CIII, CXII; нек.: CXXIII).

Павловић Петар С. (Пожаревац, 28. јуна (10. јула) 1864 – Београд, 5. августа 1938). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 18. фебруара 1922 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXX, XXXV; нек.: XLVIII).

Павловић Стојан (Београд, 14. јуна 1903 – Београд, 12. септембра 1981). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXX, LXXXVI; нек.: LXXXVIII).

Палавестра Предраг (Сарајево, 14. јуна 1930 – Београд, 19. августа 2014). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, C, CVI, CXV; нек.: CXXIII).

Пантелић Душан (Звездан, код Зајечара, 21. октобра (2. новембра) 1879 – Београд, 10. октобра 1955). – Дописни члан од 15. фебруара 1932; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САН VII).

Пантић Владимир (Међулужје, код Младеновца, 5. априла 1921 – Београд, 19. маја 2006). – Дописни члан од 28. маја 1970, редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVIII, LXXXV, XCVI, CV; нек.: CXIII).

Пантић Мирослав (Свилајнац, 9. јула 1926 – Београд, 16. септембра 2011). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1994–1998; потпредседник Српске академије наука и уметности 1998–2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, LXXXVIII, XCIX, CV, CXV; нек.: CXVIII).

Пантић Никола (Смедерево, 18. децембра 1927 – Београд, 21. новембра 2002). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIV, CI, CVIII; нек.: CIX).

Пантовић Милорад (Зајечар, 23. септембра 1910 – Београд, 17. новембра 1986). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII; нек.: XCIII).

Панчић Јосиф (Брибир, 17. априла 1814 – Београд, 25. фебруара (8. марта) 1888). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1850; редовни члан од 29. јула 1864. Председник Српског ученог друштва 1879–1882. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1887–1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: II, III).

Папазоглу Фанула (Битољ, 3. фебруара 1917 – Београд, 26. јануара 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, CI; нек.: CVIII).

Пајо Изидор (Љубушки, 13. децембра 1913 – Београд, 14. октобра 1996). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII, XCIV; нек.: CIII).

Перовић Сава (Маглај, 21. фебруара 1939 – Београд, 4. априла 2010). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI; нек.: CXVII).

Петковић Владимир К. (Бољевац, 19. јуна 1873 – Београд, 21. марта 1935). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX, XXXV, XLI; нек.: XLIV).

Петковић Владимир Р. (Доња Ливадица, код Велике Плане, 17 (30) септембра 1874 – Београд, 13. новембра 1956). – Редовни члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIV; нек.: Гласник САН VIII).

Петковић Коста (Солун, Грчка, 13. марта 1903 – Београд, 28. маја 1987). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 17. маја 1952. Секретар Српске академије наука 1957–1960; потпредседник Српске академије наука 1960–1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LIV, LXIV, LXXII, LXXXIV; нек.: XCIV).

Петковић Сава (Ниш, 24. септембра 1910 – Београд, 26. октобра 1992). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVIII, LXXXV; нек.: XCIX).

Петровић Бошко (Орадеа Маре (Велики Варадин), 7. јануара 1915 – Нови Сад, 30. јуна 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, CII; нек.: CVIII).

Петровић Бошко Д. (Алексинац, 25. октобра 1926 – Лондон, 6. маја 2019). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CIX).

Петровић Вељко (Сомбор, 5. фебруара 1884 – Београд, 27. јула 1967). – Дописни члан од 16. фебруара 1925; редовни од 17. фебруара 1936. (Нек.: Гласник САНУ XIX).

Петровић Војислав (Мала Каменица, код Неготина, 2. јануара 1925 – Београд 7. маја 2007). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCIV, C; нек.: CXIV).

Петровић Горан (Краљево, 1. јула 1961 – Београд, 26. јануара 2024). – дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).

Петровић Златибор (Уљма, код Вршца, 19. априла 1921 – Београд, 7. фебруара 2009). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCIII, CIII, CXIV; нек.: CXVI).

Петровић Михаило (*Алас*) (Београд, 24. априла (6. маја) 1868 – Београд, 8. јуна 1943). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 4. фебруара 1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI, XIII, XV, XVIII, XXI, XXII, XXV, XXVI, XXVIII, XXXIV, XXXVIII, XLII, XLVI; нек.: LI).

Петровић Светозар (Карловац, 28. јуна 1931 – Нови Сад, 23. октобра 2005). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 33; нек.: Годишњак САНУ CXII).

Петронијевић Бранислав (Совљак, код Уба, 25. марта (6. априла) 1875 – Београд, 4. марта 1954). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ XXVIII, XXXI, XXXV, XXXIX, LXVII; нек.: Гласник САН VI).

Пећинар Миладин (Љубиш, код Чајетине, 5. марта 1893 – Београд, 5. јуна 1973). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXX, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXV).

Пешикан Митар (Трешњево, код Цетиња, 8. новембра 1927 – Београд, 8. јула 1996). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII; нек.: CIII).

Пивко Светополк (Марибор, 28. септембра 1910 – Београд, 13. октобра 1987). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXIV, LXXVII, LXXVIII, XCIV; нек.: XCIV).

Пијаде Моша (Београд, 22. децембра 1889 – Париз, 15. марта 1957). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII).

Питер Предраг (Београд, 20. августа 1950 – Београд, 10. септембра 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVIII).

Попов Чедомир (Меленци, код Зрењанина, 15. марта 1936 – Нови Сад, 9. јун 2012). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности, од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; члан ван радног састава САНУ од 15. децембра 1988, редовни од 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1994–2002. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 25; нек.: Годишњак САНУ CXIX).

Поповић Богдан (Београд, 20. децембра 1863 (1. јануара 1864) – Београд, 7. новембра 1944). – Редовни члан од 3. фебруара 1914.

Поповић Бранко (Београд, 24. фебруара 1934 – Београд, 25. августа 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CIX).

Поповић Владислав (Београд, 21. децембра 1930 – Београд, 8. октобра 1999). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, C, CVI; нек.: CVI).

Поповић Дејан Б. (Београд, 2. априла 1950 – Београд, 4. октобра 2021). – Дописни члан од 5. новембра 2009, редовни од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Поїовић Миодраї (*Мића*) (Лозница, 12. јуна 1923 – Београд, 22. децембра 1996). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, CII; нек.: CIII).

Поїовић Павле (Београд, 4 (16) априла 1868 – Београд, 4. јуна 1939). – Дописни члан од 20. јануара 1909; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXI, XXVIII, XXXV, XL, XLIII, XLVII; нек.: XLIX).

Поїовић Пеїар (Његуши, код Цетиња, 30. априла 1899 – Београд, 5. октобра 1987). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXVIII; нек.: XCIV).

Првановић Милева (Жлне, код Књажевца, 16. јула 1929 – Београд, 12. фебруара 2016). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности, од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 27).

Предић Урош (Орловаї, код Зрењанина, 25. новембра (7. децембра) 1857 – Београд, 11. фебруара 1953). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Дописни члан од 26. јануара 1909; редовни од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).

Продановић Јаков (*Јаша*) (Чачак, 11 (23) априла 1867 – Београд, 1. јуна 1948). – Дописни члан од 17. фебруара 1936; редовни од 18. марта 1948. (Нек.: Годишњак САН LV).

Пуїанов Паула (Дарда, 14. јула 1925 – Београд, 24. јануар 2014). Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 22; Годишњак САНУ CXII).

Радић Душан (Сомбор, 10. априла 1929 – Београд, 3. априла 2010). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, LXXXVI, XCIV, CIV, CXIV; нек.: CXVII).

Радовановић Милорад (Београд, 4. септембра 1947 – Нови Сад, 10. јуна 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).

Радовановић Милуїин (Табановић, код Шапца, 15. марта 1900 – Виндхук, 21. априла 1968). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII).

Радовановић Мирослав (Брусник, код Зајечара, 3. децембра 1919 – Нови Сад, 16. јуна 2008). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1989–1990, председник Војвођанске академије наука и уметности и потом Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1990–1992. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 20; Годишњак САНУ CII; нек.: CXV).

Радовановић Светолик (Прћиловица, код Алексинца, 23. марта 1863 – Београд, 17. јула 1928). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 31. јануара 1902. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XXXVII).

Радојичић Ђорђе Сї. (Београд, 19. августа 1905 – Београд, 28. јануара 1970). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXIX, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXII).

Радојчић Никола (Кузмин, код Сремске Митровице, 17 (29) августа 1882 – Београд, 12. новембра 1964). – Дописни члан од 15. фебруара 1930; редовни од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САНУ XVI).

Радојчић Светозар (Сремски Карловци, 14. маја 1909 – Београд, 20. октобра 1978). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXXXIV; нек.: LXXXV).

Радонић Јован (Мол, код Аде, 28. јануара (9. фебруара) 1873 – Београд, 25. новембра 1956). – Дописни члан од 26. јануара 1909; редовни од 16. фебруара 1920. Секретар Српске краљевске академије (в. д.) 1937–1945. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII, XXVIII, L; нек.: Гласник САН VIII).

Радосављевић Александар (Будимпешта, 26. августа 1877 – Београд, 14. фебруара 1956). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН VIII).

Раичковић Стеван (Нересница, 5. јула 1928 – Београд, 6. маја 2007). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, XC, C, CVIII; нек.: CXIV).

Рајичић Станојло (Београд, 16. децембра 1910 – Београд, 21. јула 2000). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CVII).

Ракић Љубисав (*Љубиша*) (Сарајево, 11. априла 1931 – Београд, 14. октобра 2022). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2008–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, C, CIX).

Ракић Милан М. (Београд, 18 (30) септембра 1876 – Загреб, 30. јуна 1938). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 12. фебруара 1934. (Нек.: Годишњак СКА XLVIII).

Раковић Бранко (Београд, 24. септембра 1922 – Београд, 18. фебруара 1984). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCI; нек.: XCI).

Рељић Радомир (Скопље, 18. јула 1938 – Београд, 6. новембра 2006). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV; нек.: CXIII).

Решетар Милан (Дубровник, 1. фебруара 1860 – Фиренца, 14. јануара 1942). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI, LXIX; нек.: LI; ком. говор: Гласник САНУ XVII).

Рибникар Слободан (Београд, 24. маја 1929 – Београд, 15. јануара 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, C, CVIII; нек.: CXV).

Ристић Јован (Крагујевац, 4. јануара 1831 – Београд, 23. августа (4. септембра) 1899). – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 22. септембра 1864. – Редовни члан од 6. јануара 1890. Председник Српске краљевске академије 1899. (Нек.: Годишњак СКА XIII).

Ристић Јован (Београд, 30. октобра 1912 – Београд, 28. маја 2001). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV; нек.: CVIII).

Ристић Милан (Београд, 18. августа 1908 – Београд, 20. децембра 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV; нек.: LXXXIX).

Ристић Момчило (Мрчајевци, 27. јула 1929 – Београд, 10. августа 2018). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVII, XCII, CII, CIX).

Росандић Тома (Сплит, 22. јануара 1878 – Сплит, 1. марта 1958). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН X).

Рош Мирко (Загреб, 20. септембра 1879 – Баден, код Цириха, 29. маја 1962). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САНУ XIV).

Руварац Иларион (Сремска Митровица, 1. септембра 1832 – Манастир Гргетег, 8. августа 1905). Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XIX; Гласник САН VII).

Ружичић Урош (Пљевља, 21. новембра 1891 – Београд, 7. октобра 1966). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX).

Савић Димитрије (Београд, 29. септембра 1898 – Београд, 16. априла 1981). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXXV; нек.: LXXXVIII).

Савић Павле (Солун, 10. јануара 1909 – Београд, 30. маја 1994). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. Председник Српске академије наука и уметности 1971–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIII, LXXXIV, XCIV; нек.: CI).

Салтиков Никола Н. (Салтыков Николай Николаевич) (Вишњи Волочек, Тверска губернија, 11. маја 1872 – Београд, 28. септембра 1961). – Дописни члан од 12. фебруара 1934; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII, LIII; нек.: Гласник САНУ XIII).

Самарџић Радован (Сарајево, 22. октобра 1922 – Београд, 1. фебруара 1994). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV; нек.: CI).

Сарић Милоје (Неменикуће, код Сопота, 12. септембра 1925 – Београд, 6. децембра 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, XCVI, XCIX, CIV, CVIII; нек.: CIX).

Секулић Исидора (Мошорин, код Тителa, 16. фебруара 1877 – Београд, 5. априла 1958). – Дописни члан од 16. фебруара 1939; редовни од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН X).

Сели Иштван (Szeli István) (Сента, 11. септембра 1921 – Нови Сад, 25. фебруара 2012). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 16; нек.: Годишњак САНУ CXIX).

Селимовић Меша (*Мехмед*) (Тузла, 26. априла 1910 – Београд, 11. јула 1982). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV; нек.: LXXXIX).

Симић Чедомир (Чумић, код Крагујевца, 28. јуна 1896 – Београд, 5. јануара 1969). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXI, LXXIII).

Сокић Љубица (*Цуца*) (Битољ, 9. децембра 1914 – Београд, 8. јануара 2009). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII, XCIX; нек.: CXVI).

Стужић Владимир (Пожега, 12. фебруара 1893 – Београд, 6. јануара 1982). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXIII, LXXIV, LXXV, LXXVII; нек.: LXXXIX).

Стужић Иван (Београд, 2. септембра 1928 – Београд, 7. августа 2003). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII; нек.: CX).

Србиновић Младен (Сушица код Гостивара, 29. новембра 1925 – Београд, 12. маја 2009). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2003–2007. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCIX, CVI, CXV; нек.: CXVI).

Срејовић Драгослав (Крагујевац, 8. октобра 1931 – Београд, 29. новембра 1996). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1994–1996. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XCIII, CIII; нек.: CIII).

Сремац Стеван (Сента, 11 (23) новембра 1855 – Сокобања, 12 (25) августа 1906). – Редовни члан од 3. фебруара 1906. (Нек.: Годишњак СКА XX).

Срећковић Пантелија (*Панта*) *С*. (Крчмаре, код Куршумлије, 3 (15) новембра 1834 – Београд, 8 (21) јула 1903). – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XIII; нек.: XVII).

Станковић Бошољуб (Ботош, 1. новембра 1924 – Нови Сад, 16. маја 2018). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 27. априла 1972. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 4. децембра 1979; члан ван радног састава САНУ од 4. децембра 1979; редовни од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1979–1984. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXIV, LXXVIII, C; Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 4).

Станковић Синиша (Зајечар, 26. марта 1892 – Београд, 24. фебруара 1974). – Дописни члан од 12. фебруара 1934; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLII, LXXIV; нек.: LXXXI).

Становчић Војислав (Убли код Херцег-Новог, 2. јула 1930 – Београд, 9. априла 2017). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CV, CXII, CXXI).

Станојевић Станоје (Нови Сад, 12 (24) августа 1874 – Беч, Аустрија, 30. јула 1937). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXVIII; нек.: XLVII).

Стевановић Андра Ј. (Београд, 12 (24) новембра 1859 – Београд, 15. новембра 1929). – Дописни члан од 3. фебруара 1910; редовни од 6. фебруара 1912. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).

Стевановић Боривоје (Ниш, 14. октобра 1878 – Београд, 19. маја 1976). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

Стевановић Борислав (Алексинац, 12. фебруара 1891 – Београд, 23. новембра 1971). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 28. маја 1970.

Стевановић Владимир (Београд, 4. децембра 1947 – Београд, 19. марта 2024). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Стевановић Михаило (Пипери, код Подгорице, 3. априла 1903 – Београд, 14. јануара 1991). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXVII, LXXXIV, XCIII; нек.: XCVIII).

Стевановић Петар (Бањевац, код Барајева, 16. јуна 1914 – Београд, 31. марта 1999). – Дописни од 27. маја 1952; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак члан САН/САНУ LXV, LXXVII, LXXXV, XCVI; нек.: CVI).

Стефановић Владисав (Ниш, 29. децембра 1943 – Ниш, 10. октобра 2015). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII; нек.: CXXII).

Стефановић Димитрије (Панчево, 25. новембра 1929 – Београд, 1. августа 2020). – Дописни члан од 22. априла 1976, редовни од 12. децембра 1985. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2007–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCII, CII, CIX, CXVIII).

Стефановић Ђорђе (Земун, 10. марта 1904 – Београд, 27. маја 1988). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXVII, XCIV; нек.: XCV).

Стефановић Милутин (Београд, 25. фебруара 1924 – Београд, 7. маја 2009). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XC, XCIX, CVI; нек.: CXVII).

Стефановић Станоје (Сремски Карловци, 23. маја 1911 – Београд, 25. фебруара 1991). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968 (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXXV; нек.: XCVIII).

Стијовић Ристо (Подгорица, 8. октобра 1894 – Титоград, 20. децембра 1974). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, XCVIII; нек.: LXXXI).

Ститчевић Никша (Сплит, 14. августа 1929 – Београд, 12. јуна 2011). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CI, CVIII; нек.: CXVIII).

Стојадиновић Нинослав (Ниш, 20. септембра 1950 – Ниш, 25. децембра 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 1. новембра 2012. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Нишу 2016–2020. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).

Стојаковић Мирко (Крепољин, код Жагубице, 20. августа 1915 – Београд, 5. јула 1985. –Дописни члан од 5. децембра 1964; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXXV; нек.: XCII).

Стојановић Илија (Оточац, 31. августа 1924 – Београд, 24. јануара 2007). – Дописни члан Аод 12. децембра 1985; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CVI; нек.: CXIV).

Стојановић Љубомир (Ужице, 6 (18) августа 1860 – Праг, 16. јуна 1930). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 25. јануара 1894. Секретар Српске краљевске академије 1896–1897. и 1913–1923. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX, XXXII; нек.: XXXIX).

Стојановић Сретен (Приједор, 2. фебруара 1898 – Београд, 29. октобра 1960). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САНУ XII).

Стојанчевић Владимир (Скопље, 16. априла 1923 – Београд, 21. априла 2017). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIII, XCVII, C, CV, CXV, CXXI).

Сурутка Јован (Бања Лука, 23. марта 1921 – Београд, 12. децембра 2006). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCVI, XCVII, CIV; нек.: CXIII).

Суша Светo (Кистање, 15. децембра 1925– Београд, 2. априла 2013). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CXVIII; нек.: CXX).

Табаковић Иван (Арад, 10. децембра 1898 – Београд, 27. јуна 1977). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIII; нек.: LXXXIV).

Тадић Јорјо (Стари Град, на Хвару, 5. јуна 1899 – Београд, 4. октобра 1969). – Дописни члан од 16. фебруара 1940; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIX).

Тадић Љубомир (Смријечно, код Плужина, 14. маја 1925 – Београд, 30. децембар 2013). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CIII, CXIV; нек.: CXX).

Тарановски Теодор В. (Тарановский Фёдор Васильевич) (Плоњск, 12 (24) маја 1875 – Београд, 23. јануара 1936). – Редовни члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: XLIV).

Тасић Никола (Београд, 19. јануара 1932 – Београд, 15. марта 2017). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2003–2007; потпредседник Српске академије наука и уметности 2007–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII).

Терзин Александар (Сентандреја, 16. септембра 1911 – Нови Сад, 11. децембра 1987). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXVII, XCIII; нек.: XCIV).

Тесла Никола (Смиљан, код Госпића, 10. јула 1856 – Њујорк, 7. јануара 1943). – Дописни члан од 25. јануара 1894; редовни од 16. фебруара 1937. (Нек.: Годишњак СКА LI; Гласник САН V).

Тешић Живојин (Брђани, код Горњег Милановца, 30. марта 1908 – Београд, 25. априла 1994). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXVII, LXXXI, XCIV; нек.: CI).

Тишма Александар (Хоргош, 16. јануара 1924 – Нови Сад, 15. фебруара 2003). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 14; Годишњак САНУ CIII).

Тодоровић Коста (Београд, 22. јуна (4. јула) 1887 – Београд, 19. септембра 1975). – Дописни члан од 9. априла 1947; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXIII, LXXIV; нек.: LXXXII).

Тодоровић Стеван (Нови Сад, 13. априла 1832 – Београд, 11. маја 1925). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 4. фебруара 1899; редовни од 5. фебруара 1901. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII, XV).

Томић Јован Н. (Нова Варош, 9. маја 1869 – Београд, 22. јула 1932). – Дописни члан од 30. јануара 1903; редовни од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVI, XVIII; нек.: XLI).

Томић Миодраг (Београд, 30. новембра 1912 – Београд, 23. новембра 2001). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXI, LXXXII, XCVII, CV; нек.: CVIII).

Томовић Рајко (Баја, 1. новембра 1919 – Београд, 30. маја 2001). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ 1; Академске беседе ВАНУ 11; нек. Годишњак САНУ CVIII).

Трајковић Властимир (Београд, 17. јуна 1947 – Београд, 4. јануара 2017). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).

Тривунац Милош (Алексинац, 16 (28) јула 1876 – Београд, новембра 1944). – Редовни члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).

Туроман Јован (Уштица, код Новске, 1840 – Нови Сад, 20. маја 1915). – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XVIII).

Тутунџић Панта (Београд, 15. новембра 1900 – Београд, 21. августа 1964). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX).

Туцаков Јован (Чуруг, 24. јануара 1905 – Београд, 22. септембра 1978). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXIII, LXXXI; нек.: LXXXV).

Ћелић Стојан (Босански Нови, 16. фебруара 1925 – Београд, 30. априла 1992). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII, XCII; нек.: XCIX).

Ћирковић Сима (Осијек, 29. јануара 1929 – Београд, 14. новембра 2009). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1981–1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, LXXXIV, XC, XCVII, CV, CXIV; нек.: CXVI).

Ћопић Бранко (Хашани, код Босанске Крупе, 1. јануара 1915 – Београд, 26. марта 1984). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968.

Ћоровић Владимир (Мостар, 15 (27) октобра 1885 – у авионском удесу изнад Грчке, 12. априла 1941). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

Ћосић Добрица (Велика Дренова, код Трстеника, 29. децембра 1921 – Београд, 18. мај 2014). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CXXIII).

Ћулум Јован (Ковиљ, код Новог Сада, 11. маја 1928 – Нови Сад, 20. јануара 1998). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 32; нек.: Годишњак САНУ CV).

Ућринов Павле (*Василије Поповић*) (Мол, код Аде, 15. априла 1926 – Београд, 23. јуна 2007). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 28; нек.: Годишњак САНУ CXIV).

Урошевић Атанасије (Гњилане, 14. октобра 1898 – Београд, 16. октобра 1992). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVIII, XCIV; нек.: XCIX).

Урошевић Сава (Врмџа, код Сокобање, 13. јануара 1863 – Београд, 14. септембра 1930). – Дописни члан од 30. јануара 1904; редовни од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII; нек.: XXXIX).

Фармаковски Владимир В. (Фармаковский Владимир Владимирович) (Симбирск - Уљановск, 8. октобра 1880 – Београд, 5. јуна 1954). – Редовни члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН VI).

Ферјанчић Божидар (Београд, 17. фебруара 1929 – Београд, 28. јуна 1998). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVII, CV; нек.: CV).

Фира Александар (Крагујевац, 4. маја 1929 – Београд, 31. децембар 2011). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1988–1990. (Бгр., ббл.: Академске беседе ВАНУ 19; нек.: Годишњак САНУ CXVIII).

Хајдин Никола (Врбовско, 4. априла 1923 – Београд, 17. јула 2019). – Дописни члан од 28. маја 1970, редовни од 22. априла 1976. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1994–2003; председник Српске академије наука и уметности 2003–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCIV, CIII).

Хаџић Олга (Нови Сад, 25. август 1946 – Нови Сад, 23. јануар 2019). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 31).

Хербут Федор (Нови Врбас, 2. маја 1932 – Београд, 25. септембра 2023). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII, CXXI).

Херцег Янош (Herceg János) (Сомбор, 11. маја 1909 – Сомбор, 29. јануара 1995). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 10; нек.: Годишњак САНУ CII).

Хлитчијев Јаков М. (Хлитчиев Яков Матвеевич) (Нахичеван на Дону, 1. децембра 1886 – Београд, 14. априла 1963). – Редовни члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САНУ XV).

Христић Стеван (Београд, 19. јуна 1885 – Београд, 21. августа 1958). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САН X).

Цвијић Јован (Лозница, 29. септембра (11. октобра) 1865 – Београд, 16. јануара 1927). – Дописни члан од 5. фебруара 1896; редовни од 4. фебруара 1899. Председник Српске краљевске академије 1921–1927. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII, XVI, XVIII, XXXI; нек.: XXXV).

Чамтрај Душан (Ада, 14. марта 1925 – Нови Сад, 22. марта 2021). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 29; Годишњак САНУ CXII).

Челебоновић Марко (Београд, 21. новембра 1902 – Сен Тропез, 23. јула 1986). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Чобељић Никола (Лесковац, 21. априла 1912 – Београд, 26. октобра 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CIX).

Чубриловић Васа (Босанска Градишка, 14. јануара 1897 – Београд, 11. јуна 1990). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCVII; нек.: XCVII).

Шаховић Ксенофон (Охрид, 7. јануара 1898 – Париз, 5. јануара 1956). – Дописни члан од 16. фебруара 1940; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVIII; нек.: Гласник САН VIII).

Шта̄мта̄р Андрија (Бродски Дреновац, код Плетернице, 1. септембра 1888 – Загреб, 26. јуна 1958). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1947–1958. – Редовни члан од 18. марта 1948.

Шуловић Војин (Куршумлија, 18. маја 1923 – Гунцати (код Барајева), 22. фебруара 2008). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CXV).

Шушић Веселинка (Београд, 11. маја 1934 – Београд, 23. јуна 2018). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CIII, CXIV).

Шушић Миленко (Гуча, 5. априла 1925 – Београд, 10. октобра 2006). – Дописни члан од 21. марта 1974, редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVII, XCII, CII, CIX; нек.: CXIII).

Дописни чланови

Авакумовић Војислав (Земун, 12. марта 1910 – Марбург на Лани, 19. августа 1990). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Годишњак САНУ XCVII).

Аврамовић Драго̄слав (Скопље, 14. октобра 1919 – Роквил, 26. фебруара 2001). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVIII).

Арновљевић Иван (Велика Кикинда, 7. марта 1869 – Београд, 7. новембра 1951). – Члан од 18. марта 1948 (Нек.: Гласник САН III).

Бабић Анто̄ (Граховик, код Травника, 3. јануара 1899 – Сарајево, 12. јануара 1974). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Бабић-Ђорђевић Гордана (Ваљево, 21. фебруара 1932 – Београд, 25. децембра 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, C; нек.: C).

Бањаи Јанош (Суботица, 20. новембра 1939 – Нови Сад, 21. фебруара 2016). – Члан од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX; нек.: CXXIII).

Барановић Крешимир (Шибеник, 25. јула 1894 – Београд, 17. септембра 1975). – Члан од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

Бо̄гдановић Бо̄гдан (Београд, 20. августа 1922 – Беч, 18. јуна 2010). – Члан од 28. маја 1970, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ 1981. (Бгр., ббл.: САНУ Годишњак LXXXVII; нек.: CXVII).

Божић Иван (Макарска, 23. априла 1915 – Београд, 20. августа 1977). – Члан од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: LXXXIV).

Бојић Милорад (Земун, 4. јануара 1951 – Крагујевац, 22. јануара 2016). – Члан од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII; нек.: CXXIII).

Брашован Драшиша (Вршац, 25. маја 1887 – Београд, 7. априла 1965). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек.: Гласник САНУ XVII).

Брусина Спиридон Шпиро (Задар, 11. децембра 1845 – Загреб, 21. маја 1908). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX, XIII; нек.: XXII).

Будмани Петар (Дубровник, 27. октобра 1835 – Кастел Ферети, 27. децембра 1914). – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Члан од 23. јануара 1888.

Буковац Влахо (Цавтат, 4. јула 1855 – Праг, 24. априла 1922). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).

Букуров Станислав (Велики Бечкерек, 19. јула 1905 – Београд, 11. новембра 1985). – Члан од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: XCII).

Булић Фране (Врањиц, код Сплита, 4. октобра 1846 – Загреб, 29. јула 1934). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX; нек.: XLIII).

Буријан Рихард (Беч, 8. јануара 1871 – Њујорк, 2. маја 1954). – Члан од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).

Бутозан Васо (Старчево, 5. децембра 1902 – Загреб, 15. маја 1974). – Члан од 5. децембра 1963.

Варићак Владимир (Швица, код Оточца, 14 (26) марта 1865 – Загреб, 17. јануара 1942). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).

Васић Драгиша (Горњи Милановац, 2. октобра 1885 – Нова Градишка, априла 1945). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).

Величковић Душан (Београд, 1. фебруара 1909 – Београд, 8. октобра 1971). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXV, LXXVII).

Видовић Емануел (Сплит, 24. децембра 1870 – Сплит, 1. јуна 1953). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

Војновић Иво (Дубровник, 9. октобра 1857 – Београд, 30. августа 1929). – Члан од 18. фебруара 1924. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).

Воук Вале (Госпић, 21. фебруара 1886 – Загреб, 27. новембра 1962). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV).

Вујић Владимир (Београд, 13. фебруара 1894 – Београд, 25. новембра 1953). – Члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САН V).

Вукасовић Вулетић Вид (Брсечина, код Дубровника, 16. децембра 1853 – Дубровник, 10. јула 1933). – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: XLII).

Вуковић Сава (Сента, 13. априла 1930 – Београд, 16. јуна 2001). – Члан од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV; нек.: CVIII).

Вучетић Антоније (Дубровник, 18. децембра 1845 – Дубровник, 16. маја 1931). – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: XL).

Герзић Зоран (Ужице, 17. октобра 1927 – Београд, 23. августа 2001). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVIII).

Горјановић-Крамберџер Драгутин (Загреб, 25. октобра 1856 – Загреб, 22. децембра 1936). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).

Грујић Радослав (Земун, 17 (29) јуна 1878 – Хвар, 25. маја 1955). – Члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII; нек.: Гласник САН VII).

Гушић Бранимир (Загреб, 6. априла 1901 – Загреб, 7. јула 1975). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXV; нек.: LXXXIII).

Дробњаковић Боривоје (Крагујевац, 4. августа 1890 – Београд, 7. фебруара 1961). – Члан од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САНУ XIII).

Ђалски Ксавер Шандор (Бабић Љубомир) (Гредице, код Забока, 26. октобра 1854 – Гредице, код Забока, 6. фебруара 1935). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).

Ђелинео Стефан (Стари Град, на Хвару, 17. јуна 1898 – Београд, 1. октобра 1971). – Члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIV, LXV, LXXIII, LXXIV, LXXVII).

Ђорђевић Драгутин Ј. (Лозница, 22. августа (3. септембра) 1866 – Београд, 9. априла 1933). – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: XLII).

Ђорђевић Милан (Смедеревска Паланка, 14. августа 1933 – Париз, 21. јануара 1993). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: C).

Елезовић Глиша (*Глигорије*) (Вучитрн, 6 (18) јануара 1879 – Београд, 17. октобра 1960). – Члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САНУ XII).

Живановић Јован (Сремски Карловци, 30. јануара 1841 – Сремски Карловци, 18. новембра 1916). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX).

Живковић Миленко (Београд, 25. маја 1901 – Београд, 29. јуна 1964). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: Гласник XVI).

Живковић Петар Ј. (Зајечар, јуна 1847 – Београд, 23. септембра 1923). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX).

Живојиновић Светислав (Чента, 7. августа 1907 – Старо Ланиште, код Светозарева, 3. децембра 1966). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXI).

Жупанич Нико (Грибље, 1. децембра 1876 – Љубљана, 11. септембра 1961). – Члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).

Закић Борислав (Бања Лука, 15. јула 1926 – Београд, 5. фебруара 2003). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII; нек.: CX).

Зарић Зоран (Београд, 17. маја 1929 – Београд, 14. децембра 1985). – Члан од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII; нек.: XCII).

Зеленовић Драгутин (Сириг, 19. маја 1928 – Нови Сад, 27. априла 2020). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).

Зоре Луко (Цавтат, 15. јануара 1846 – Цетиње, 26. новембра 1906). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 4. фебруара 1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII; нек.: XX).

Иванић Момчило (Пивнице, код Бачке Паланке, 2 (14) марта 1853 – Београд, 23. априла (6. маја) 1916). – Члан од 30. јануара 1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVI, XVIII).

Ивановић Љубомир (Београд, 12 (24) марта 1882 – Београд, 23. новембра 1945). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

Ившић Стјепан (Ораховица, Славонија, 13. августа 1884 – Загреб, 14. јануара 1962). – Члан од 15. фебруара 1932.

Ињаћовић Јаков (*Јаша*) (Сентандреја, 26. новембра (8. децембра) 1822 – Нови Сад, 23. јуна (5. јула) 1889). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Члан од 23. јануара 1888. (Нек.: Годишњак СКА IV; ком. говор: Годишњак САНУ LXXIX; Гласник САНУ XXIV).

Јањић Завиша (Чачак, 21. фебруара 1949 – Вашингтон. 30. марта 2019). – Члан ван радног састава од 23. октобра 1997, дописни од 8. јуна 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVIII, CXVIII).

Јоанновић Ђорђе (Беч, 16. јуна 1871 – Београд, 28. јануара 1932). – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XL; Гласник САН VIII).

Јовановић Драгољуб К. (Параћин, 21. фебруара 1891 – Београд, 17. фебруара 1970). – Члан од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX).

Јовановић Радмило (Крушевац, 18. новембра 1893 – Београд, 29. јула 1961). – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XIII).

Јовичић Милорад (Београд, 11 (23) јануара 1868 – Грац, 4. новембра 1937). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXI).

Кацер Фридрих (Katzer Friedrich) (Рокицани, Чешка, 5. јуна 1861 – Сарајево, 4. фебруара 1925). – Члан од 18. фебруара 1924. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXII).

Киш Данило (Суботица, 22. фебруара 1935 – Париз, 15. октобра 1989). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, XCVII; нек.: XCVI).

Ковачевић Благоје (Грахово, код Никшића, 25. марта 1900 – Загреб, 1. децембра 1959). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САН XI).

Кос Милко (Горица, 12. децембра 1892 – Љубљана, 24. марта 1972). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXIV).

Косановић Богдан (Плашки, 2. јула 1892 – Тузла, 19. септембра 1964). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: Гласник САНУ XVI).

Крбек Иво (Загреб, 23. августа 1890 – Сплит, 16. јануара 1966). – Члан од 16. децембра 1965.

Курепа Милан (Бачка Паланка, 11. маја 1933 – Београд, 16. октобра 2000). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVII).

Лаврич Божидар (Нова Вас, 10. новембра 1899 – Љубљана, 15. новембра 1961). – Члан од 14. јуна 1955.

Лазаревић Лаза К. (Шабац, 1 (13) маја 1851 – Београд, 29. децембра (10. јануара) 1890). – Члан од 23. јануара (4. фебруара) 1888. (Нек.: Годишњак СКА V).

Лалић Иван В. (Београд, 8. јуна 1931 – Београд, 28. јула 1996). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CIII; нек.: CIII).

Личеноски Лазар (Галичник, 26. марта 1901 – Скопље, 10. априла 1964). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: Гласник САНУ XVI).

Манојловић Гавро (Задар, 27. октобра 1856 – Загреб, 1. новембра 1939). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1924–1933. – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XLIX).

Маринковић Јосиф (Врањево, Банат, 11. октобра 1851 – Београд, 13. маја 1931). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; XXXV, нек.: XL).

Марић Растислав (Скопље, 14. јануара 1905 – Београд, 25. децембра 1961). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXVI, LXVIII; нек.: Гласник САНУ XIII).

Мартиновић Нико (Цетиње, 5. јуна 1914 – Сарајево, 10. јануара 1975). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX; нек.: LXXXII).

Машковић Петар (Сењ, 18. јуна 1830 – Беч, 25. марта 1898). – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Члан од 16. јануара 1895. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XII).

Мезеи Стеван (Mezei István) (Пригревица, 26. децембра 1918 – Нови Сад, 9. јануара 1992). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; дописни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; нек.: XII).

Мелик Антон (Чрна Вас, 1. јануара 1890 – Љубљана, 8. јуна 1966). – Члан од 5. децембра 1963. (Нек.: Гласник САНУ XVIII).

Мијач Дејан (Бијељина, 17. маја 1934 – Београд, 5. априла 2022). – Члан од 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Миланковић Богдан (Даљ, 31. децембра 1884 – Сарајево, 10. јула 1966). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX; нек.: Гласник САНУ XVIII).

Милаш Никодим (Шибеник, 16. априла 1845 – Дубровник, 20. марта 1915). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Члан од 31. јануара 1902. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV).

Милић Мирко (Галац, 21. априла 1932 – Берн, 6. септембра 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV; нек.: C).

Мирковић Мијо (Ракаљ, 28. септембра 1898 – Загреб, 17. фебруара 1963). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XV).

Митровић Андреј (Крагујевац, 17. априла 1937 – Београд, 25. августа 2013). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIII, CX; нек.: CXXI).

Митровић Душан (Београд, 29. децембра 1912 – Београд, 25. априла 1962). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XIV).

Митровић Момчило (Рашевица код Параћина, 30. априла 1921 – Београд, 28. маја 1996). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CIII; нек.: CIII).

Михаиловић Љубодраг (Косовска Митровица, 27. фебруара 1926 – Београд, 22. септембра 1974). – Члан од 21. марта 1974. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Младеновић Милош (Нова Градишка, 6. априла 1898 – Макарска, 13. септембра 1973). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIX, LXX, LXXI, LXXV, LXXVII, LXXVIII; нек.: Гласник САНУ XXV).

Мокрањац Стеван Ст. (Неготин, 28. децембра (9. јануара) 1855 – Скопље, 16. септембра 1914). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).

Мршуља Богомир (Лендава, 18. септембра 1940 – Београд, 30. новембра 1994). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CI).

Мурко Матија (Дрстеља, 10. фебруара 1861 – Праг, 11. фебруара 1952). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII; нек.: Гласник САН IV).

Мусић Аугуст (Крка, код Новог Места, 3. августа 1856 – Загреб, 26. јула 1938). – Члан од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXIV; нек.: XLVIII).

Нахтигал Рајко (Ново Место, 14. априла 1877 – Љубљана, 29. марта 1958). Председник Словеначке академије наука и уметности 1939–1942. – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII).

Нинчић Момчило (Јагодина, 29. маја (10. јуна) 1876 – Лозана, 23. децембра 1949). – Члан од 16. фебруара 1937.

Нодило Нашко (Сплит, 31. августа 1834 – Загреб, 21. маја 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXVI).

Остојић Тихомир (Потиски Свети Никола – Остојићево, 17. јула 1865 – Беч, 18. октобра 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII).

Павловић Миливој (Ниш, 8. децембра 1891 – Београд, 19. јануара 1974). – Члан од 27. априла 1972. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Пекић Борислав (Подгорица, 4. фебруара 1930 – Лондон, 2. јула 1992). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII; нек.: XCIX).

Перић Живојин (Стублине, код Обреновца, 3. јануара 1868 – Оберурнен, 12. септембра 1953). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXI, XXXV).

Перичић Властимир (Вршац, 7. децембра 1927 – Београд, 1. марта 2000). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV; нек. CVII).

Перовић Драго (Горица, код Требиња, 20. септембра 1888 – Загреб, 6. јануара 1968). – Члан од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII; нек.: Гласник XX).

Петровић Зора (Добрица, 17. маја 1894 – Београд, 25. маја 1962). – Члан од 21. децембра 1961.

Петровић Мита (*Димитрије*) (Панчево, 24. октобра (5. новембра) 1848 – Будимпешта, 17. децембра 1891). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: V).

Петровић Сава (Шабац, 13. јануара 1839 – Београд, 20. јануара 1889). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Члан од 8. јануара 1889. (Нек.: Годишњак СКА IV).

Пилар Ђуро (Славонски Брод, 22. априла 1846 – Загреб, 19. маја 1893). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 8. јануара 1889. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Племељ Јосип (Град на Бледу, 11. децембра 1873 – Љубљана, 22. маја 1967). – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САНУ XIX).

Поповић Јован (Велика Кикинда, 18. новембра 1905 – Београд, 13. фебруара 1952). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН IV).

Поповић Петар Ј. (Прилеп, 23. маја 1873 – Београд, 4. фебруара 1945). – Члан од 16. фебруара 1925. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXIII, XXXV).

Премерштајн Антон (Premerstein Anton von) (Љубљана, 6. априла 1869 – Марбург на Лани, 6. фебруара 1935). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).

Пупин Михајло (Идвор, 27. септембра 1854 – Њујорк, 12. марта 1935). – Члан од 6. фебруара 1912. (Нек.: Годишњак СКА XLIV).

Пушин Никола А. (Пушин Николай Антонович) (Саратов, 7. фебруара 1875 – Београд, 22. октобра 1947). – Члан од 29. марта 1947. (Нек.: Годишњак СКА LIV).

Радовановић Војислав (Павлица, код Студенице, 14 (27) јануара 1894 – Београд, 26. априла 1957). – Члан од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIV; нек.: Гласник САН IX).

Радовић Иван (Вршац, 21. јуна 1894 – Београд, 13. августа 1973). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Гласник САНУ XXV).

Радојчић Милош (Земун, 31. августа 1903 – Тонон ле Бен, 14. маја 1975). – Члан од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI; нек.: LXXXII).

Рамовш Фран (Љубљана, 14. септембра 1890 – Љубљана, 16. септембра 1952). Председник Словеначке академије наука и уметности 1950–1952. – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: Гласник САН IV).

Рачки Фрањо (Фужине, 25. новембра 1828 – Загреб, 13. фебруара 1894). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1866–1886. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: VII; ком. говор: XXXVII).

Руварац Димитрије (Стари Бановци, 25. октобра 1842 – Сремски Карловци, 3. децембра 1931). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX; нек.: XL).

Рутар Симон (Крн, код Толмина, 12. октобра 1851 – Љубљана, 3. маја 1903). – Члан од 31. јануара 1902. (Нек.: Годишњак СКА XVII).

Савић Кирило (Иванjица, 26. јануара 1870 – Београд, 27. априла 1957). – Члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН IX).

Селенић Слободан (Пакрац, 7. јуна 1933 – Београд, 27. октобра 1995). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, XCIX; нек.: CII).

Симић Мирослав (Београд, 4. априла 1924 – Милтон Кинз, 30. августа 2020). – Дописни члан од 15. децембра 1983; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од септембра 1995. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI).

Синдик Илија (Тиват, 11. јула 1888 – Београд, 5. јануара 1958). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН X).

Скарић Владислав (Сарајево, 10 (22) јуна 1869 – Сарајево, 6. августа 1943). – Члан од 18. фебруара 1935. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIII; нек.: LI).

Скерлић Јован (Београд, 8 (20) августа 1877 – Београд, 2 (15) маја 1914). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII, XXVI).

Скок Петар (Јурково Село, 1. марта 1881 – Загреб, 3. фебруара 1956). – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САН VIII).

Славковић Јован (Земун, 21. јануара 1906 – Београд, 22. августа 1966). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI).

Смичиклас Тадија (Решетово, Жумберак, 1. октобра 1843 – Загреб, 8. јуна 1914). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1900–1914. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV).

Спекторски Евгеније В. (Спекторський Євген Васильович) (Острог, Русија, 15. октобра 1875 – Њујорк, 3. марта 1951). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).

Станчић Светислав (Загреб, 7. јула 1895 – Загреб, 7. јануара 1970). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Стеле Франце (Туњице, код Камника, 21. фебруара 1886 – Љубљана, 10. августа 1972). – Члан од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII; нек.: Гласник САНУ XXIV).

Тасовац Синиша (Ниш, 27. септембра 1899 – Београд, 26. јула 1960). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XII).

Тодоровић Доброслав (Краљево, 16. фебруара 1889 – Београд, 24. септембра 1959). – Члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САН XI).

Тројановић Сима (Шабац, 2. фебруара 1862 – Београд, 21. новембра 1935). – Члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV; нек.: XLIV).

Туђан Фран (Дивуша, општина Двор, 26. септембра 1878 – Загреб, 22. јула 1954). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: Гласник САН VI).

Туцић Никола (Нови Сад, 2. маја 1946 – Београд, 2. марта 2015). – Члан од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX; нек.: CXXII).

Увалић Радивој (Бачка Паланка, 20. априла 1912 – Горган, 28. септембра 1971). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII).

Флашар Мирон (Београд, 23. јуна 1929 – Београд, 2. марта 1997). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII).

Франѓеши Михановић Роберт (Сремска Митровица, 2. октобра 1872 – Загреб, 12. јануара 1940). – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: XLIX).

Хауптман Људмил (Hauptmann Ljudmil) (Грац, 5. фебруара 1884 – Загреб, 19. априла 1968). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLIV, LXX; нек.: Гласник САНУ XXII).

Хаџи Јован (Темишвар, 22. новембра 1884 – Љубљана, 11. децембра 1972). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: Гласник САНУ XXIV).

Хеѓедушић Крсто (Петриња, 26. новембра 1901 – Загреб, 7. априла 1975). – Члан од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

Цар Марко (Херцег-Нови, 3. августа 1859 – Београд, 1. новембра 1953). – Члан од 19. фебруара 1923. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXII; нек.: Гласник САН V).

Чајкановић Веселин (Београд, 28. марта (9. априла) 1881 – Београд, 6. августа 1946). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

Чремошник Ѓеѓор (Лочица код Ползеле, 24. фебруара 1890 – Љубљана, 12. новембра 1958). – Члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL).

Чулиновић Фердо (Карловац, 17. маја 1897 – Загреб, 15. септембра 1971). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).

Џаџић Петар (Битољ, 18. септембра 1929 – Београд, 31. јула 1996). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CIII).

Шантић Алекса (Мостар, 27. маја 1868 – Мостар, 2. фебруара 1924). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).

Шишић Фердо (Винковци, 9. марта 1869 – Загреб, 21. јануара 1940). – Члан од 18. фебруара 1924. (Нек.: Годишњак СКА XLIX).

Шљивић Бранко (Београд, 6. јуна 1895 – Београд, 14. новембра 1963). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XV).

Штрекељ Карел (Горјанско, 24. фебруара 1859 – Грац, 7. јула 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXVI).

Шурмин Ђуро (Сишчани, код Чазме, 13. септембра 1867 – Загреб, 22. марта 1937). – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV).

Чланови ван радног састава

Албахари Давид (Пећ, 15. марта 1948 – Београд, 30. јула 2023). – Члан од 2. новембра 2006.

Апостолски Михаило (Ново Село (Штип), 8. новембра 1906 – Дојран, 7. августа 1987). Председник Македонске академије наука и уметности 1976–1983. – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV; нек.: XCIV).

Аугустинчић Антун (Клањец, 4. маја 1900 – Загреб, 10. маја 1979). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI).

Бенац Алојз (Плехан, 20. октобра 1914 – Сарајево, 6. марта 1992). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII).

Блануша Данило (Осијек, 7. децембра 1903 – Загреб, 8. августа 1987). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Божић Мирко (Сињ, 21. септембра 1919 – Загреб, 1. августа 1995). – Члан од 7. марта 1968.

Брецељ Богдан (Горица, 6. маја 1906 – Љубљана, 9. септембра 1986). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXV; нек.: XCIII).

Букуров Бранислав (Потиски Свети Никола – Остојићево, 13. маја 1909 – Нови Сад, 20. априла 1986). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 5. децембра 1979. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV, LXXVII; Академске беседе ВАНУ 5; Настанак ВАНУ, 1981; нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Величковић Владимир (Београд, 11. августа 1935 – Сплит, 29. августа 2019). – Члан од 12. децембра 1985.

Видмар Јосип (Љубљана, 14. октобра 1895 – Љубљана, 11. априла 1992). Председник Словеначке академије наука и уметности 1952–1976. – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX).

Вукотић Драгутин (Подгорица, 15. октобра 1924 – Подгорица, 7. децембра 2017). – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1990; члан САНУ од 29. маја 1991.

Гавриловић Загорка (Београд, 21. августа 1926 – Нотингем, 19. јануара 2009). – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).

Графенауер Бого (Љубљана, 16. марта 1916 – Љубљана, 12. маја 1995). – Члан од 16. новембра 1978.

Ђорђевић Димитрије (Београд, 17. фебруара 1922 – Санта Барбара, 5. марта 2009). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CI).

Јакац Божидар (Ново Место, 16. јула 1899 – Љубљана, 20. новембра 1989). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: XCVI).

Јуранчич Јанко (Андренци, 18. децембра 1902 – Љубљана, 15. децембра 1989). – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: САНУ Годишњак XCVI).

Калеб Вјекослав (Тијесно на Муртеру, 27. септембра 1905 – Загреб, 13. априла 1996). – Члан од 16. децембра 1965.

Којој Фрањо (Крањска Гора, 13. октобра 1894 – Крањска Гора, 30. септембра 1983). – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).

Конески Блаже (Небрегово код Прилепа, 19. децембра 1921 – Скопље, 7. децембра 1993). Председник Македонске академије наука и уметности 1967–1975. – Члан од 6. децембра 1963. (Нек.: Годишњак САНУ С).

Космач Цирил (Слап об Идрији, 28. септембра 1910 – Љубљана, 28. јануара 1980). – Члан од 7. марта 1968.

Костренчић Марко (Загреб, 21. марта 1884 – Загреб, 19. маја 1976). – Дописни члан од 15. фебруара 1930; члан ван радног састава од 15. маја 1976. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

Крањец Мишко (Велика Полана, 15. септембра 1908 – Љубљана, 8. јуна 1983). – Члан од 16. децембра 1965.

Кршинић Франо (Лумбарда, на Корчули, 24. јуна 1897 – Загреб, 1. јануара 1982). – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV).

Кухељ Антон (Опчине, 11. новембра 1902 – Љубљана, 31. јула 1980). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек: LXXXVII).

Марић Лука (Папићи, код Суње, 24. фебруара 1899 – Тијесно на Муртеру, 17. јуна 1979). – Члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII; нек.: LXXXVI).

Мекули Есад (Плав, 17. децембра 1916 – Приштина, 6. августа 1993). – Члан од 16. новембра 1978.

Милојковић-Ђурић Јелена (Београд, 2. децембра 1931 – 22. јуна 2019). – Члан од 2. новембра 2006.

Милчински Јанез (Љубљана, 3. маја 1913 – Љубљана, 28. јула 1993). Председник Словеначке академије наука и уметности 1976–1992. – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ С).

Михаиловић Милорад (*Батa*) (Панчево, 8. фебруара 1923 – Париз, 23. априла 2011). – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).

Новак Грга (Хвар, 2. априла 1888 – Загреб, 7. септембра 1978). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1958–1978. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).

Петровић Гајо (Српске Моравице, код Карловца, 12. марта 1927 – Загреб, 13. јуна 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ С).

Поленаковић Харалампије (Поленаковиќ Харалампие) (Гостивар, 17. јануара 1909 – Скопље, 15. фебруара 1984). – Члан од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV).

Попа Васко (Гребенац, 29. јуна 1922 – Београд, 5. јануара 1991). – Дописни члан од 27. априла 1972. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 5. децембра 1979. (Бгр., ббл.: Годишњак LXXXV; Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 3; нек.: Годишњак ВАНУ XI).

Поповић Љубомир (*Љуба*) (Тузла, 14. октобра 1934 – Београд, 12. августа 2016). – Члан од 25. априла 1991.

Пријатељ Круно (Сплит, 1. јула 1922 – Сплит 27. јуна 1998). – Члан од 16. новембра 1978; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ телеграмом од 21. септембра 1991.

Раковец Иван (Љубљана, 18. септембра 1899 – Љубљана, 3. августа 1985). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).

Рашковић Јован (Книн, 5. јула 1929 – Београд, 28. јула 1992). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCIX).

Рибар Бела (Ribár Belá) (Дебељача, 5. септембра 1930 – Нови Сад, 21. марта 2006). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000; од 1. октобра 2004. члан ван радног састава (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII; нек.: Годишњак САНУ CXIII).

Стругар Владо (Доњи Улићи (код Цетиња), 28. децембра 1922 – Београд, 24. августа 2019). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIII).

Ступица Габријел (Дражгоше, код Шкофије Локе, 21. марта 1913 – Љубљана, 19. децембра 1990). – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ XCVII).

Тартаља Марино (Tartaglia Marino) (Загреб, 3. августа 1894 – Загреб, 21. априла 1984). – Члан од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXV).

Тодоровић Милева (*Мица*) (Сарајево, 16. децембра 1900 – Сарајево, 10. октобра 1981). – Члан од 16. новембра 1978.

Ћурчић Слободан (Сарајево, 19. децембра 1940 – Солун, 3. децембра 2017). – Члан од 23. октобра 1997.

Финжгар Алојзиј (Шкофја Лока, 30. децембра 1902 – Љубљана, 28. марта 1994). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Фисковић Цвито (Оребић, на Пељешцу, 24. децембра 1908 – Сплит, 12. јула 1996). – Члан од 16. децембра 1965; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ изјавом у штампи 22. септембра 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXVIII).

Хаџиселимовић Хајрудин (Бања Лука, 12. новембра 1914 – Сарајево, 10. априла 1981). – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVIII).

Цветко Драгошин (Вучја Вас, 19. септембра 1911 – Љубљана, 2. септембра 1993). – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXV, LXXVII; нек.: C).

Цвитер Фран (Zwitter Fran) (Бела Црква, Долењско, 24. октобра 1905 – Љубљана, 14. априла 1988). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

Чалић Душан (Смртић, крај Нове Градишке – Ратковац код Нове Градишке, 18. августа 1918 – Загреб, 17. априла 1993). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX; нек.: C).

Џамоња Душан (Струмица, 31. јануара 1928 – Загреб, 14. јануар 2009). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).

Шкреб Никола (Загреб, 21. августа 1920 – Загреб, 3. марта 1993). – Члан од 12. децембра 1985; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 26. августа 1991.

Шопов Ацо (Штип, 20. децембра 1923 – Скопље, 20. априла 1982). – Члан од 7. марта 1968.

Инострани чланови

Аjала Франциско Ј. (Ayala Pereda Francisco José). Мадрид, 12. марта 1934 – Њупорт Бич, 5. марта 2023. – Члан од 30. октобра 2003.

Акијама Хироши (秋山洋 – Akiyama Hiroshi). Чиба, 2. јула 1931 – 21. септембра 2012. – Члан од 23. октобра 1997.

Алексејев Михаил Павлович (Алексеев Михаил Павлович). Кијев, 24. маја (5. јуна) 1896 – Лењинград, 19. септембра 1981. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: САНУ Годишњак LXXXIX).

Алиханов Абрам Исакович (Алиханов Абрам Исаакович). Елизаветпољ–Кировабад, 20. фебруара (4. марта) 1904 – Москва, 8. децембра 1970. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Андерсон Вајат (Anderson Wyatt W.). Њу Орлеанс, 27. марта 1939 – Атенс, 11. новембра 2023. – Члан од 5. новембра 2009.

Андрејевић Милета. Велики Бечкерек, 25. септембра 1925 – Њујорк, 20. октобра 1989. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Аргези Тудор (Arghezi Tudor – Theodorescu Ion). Букурешт, 21. маја 1880 – Букурешт, 14. јула 1967. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XIX).

Артоболевски Иван Иванович (Артоболевский Иван Иванович). Москва, 26. септембра (9. октобра) 1905 – Москва, 21. септембра 1977. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

Бакуљев Александр Николајевич (Бакулев Александр Николаевич). Невењиковска, 25. новембра (7. децембра) 1890 – Москва, 31. марта 1967. – Члан од 17. децембра 1959.

Барбулеску Илије (Barbulescu Ilie). Букурешт, 3. децембра 1875 – Јаши, 5. јуна 1945. – Члан од 3. фебруара 1914.

Баркан Омер Лутфи (Barkan Omer Lütfi). Једрене, 1902 – Инстанбул, 23. августа 1979. – Члан од 16. децембра 1971.

Бартон Дерек (Barton Derek Harold Richard). Греивсенд, 8. септембра 1918 – 16. марта 1998. – Члан од 15. децембра 1988. Добитник Нобелове награде за хемију 1969. године. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Бенс Норман (Baynes Norman). Лондон, 29. маја 1877 – Лондон, 12. фебруара 1961. – Члан од 17. децембра 1959.

Бени Адолф (Benš Adolf). Пардубице, 18. маја 1894 – Праг, 8. марта 1982. – Члан од 4. новембра 1965.

Берар Виктор (Bérard Victor). Морез ди Жира, 10. августа 1864 – Париз, 13. новембра 1931. – Члан од 16. фебруара 1920. (Нек.: Годишњак САНУ XL).

Берза Михаи (Berza Mihai). Такучи, 23. августа 1907 – Букурешт, 5. октобра 1978. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).

Бернар Жан (Bernard Jean). Париз, 26. маја 1907 – Париз, 17. априла 2006. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CXIII).

Блашкович Дионис (Blaškovič Dionyz). Јаблоница, 2. августа 1913 – Братислава, 17. новембра 1998. – Члан од 7. маја 1981.

Бобжињски Михал (Bobrzyński Michał). Краков, 30. септембра 1849 – Познањ, 3. јула 1935. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX).

Богдан Јоан (Bogdan Joan). Брашов, 25. јула 1864 – Букурешт, 1. јуна 1919. – Члан од 3. фебруара 1914.

Богдановић Борислав, Нови Сад, 3. јуна 1934 – Милхајм на Руру, 11. септембра 2010. – Члан од 2. новембра 2006.

Бокрис Џон (Bockris John O'Mara). Јоханесбург, 5. јануара 1923 – Гејнисвил, Флорида, 7. јула 2013. – Члан од 15. децембра 1988.

Болдвин Џемс Марк (Baldwin James Mark). Колумбија, 12. јануара 1861 – Париз, 8. новембра 1934. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).

Бранка Виторе (Branca Vittore). Савона, 9. јула 1913 – Венеција, 28. маја 2004. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).

Браун Максимилиан (Braun Maximilian). Петроград 6. фебруара 1903 – Гетинген, 17. јула 1984. – Члан од 16. децембра 1971.

Брауницер Герхард (Braunitzer Gerhard). Марибор, 24. септембра 1921 – Минхен, 27. маја 1989. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Браше Жан (Brachet Jean). Етербек, 19. марта 1909 – Брен л'Але, 10. августа 1988. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

Брен Едмонд (Brun Edmond Antoine). Сен Кана, 31. децембра 1898 – Париз, 4. новембра 1979. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVI).

Брикнер Александер (Brückner Aleksander). Тарнопољ, 29. јануара 1856 – Берлин, 24. маја 1939. – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).

Брин Жан (Bruhnes Jean). Тулуз, 1869 – Париз, 27. августа 1930. – Члан од 16. фебруара 1920. (Нек.: Годишњак СКА XXXIX).

Бритн Бенџамин (Britten Benjamin Edward). Лоустофт, 22. новембра 1913 – Алдберг, 4. децембра 1976. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

Бродел Фернан (Braudel Fernand). Лимевил, 24. августа 1902 – Сен Жерве, 27. новембра 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Брок Олаф (Broch Olaf). 4. августа 1867 – Осло, 28. јануара 1961. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).

Бузников Генадиј Алексејевич (Бузников Генадий Алексеевич). Лењинград – Санкт-Петербург, 18. јануара 1931 – Лос Анђелес 27. августа 2012. – Члан од 25. априла 1991.

Бурас Харалампос (Μπούρας Χαράλαμπος – Bouras Charalambos). Превеза, 17. јула 1933 – Атина, 27. јула 2016. – Члан од 27. октобра 1994.

Вавилов Сергеј Иванович (Вавилов Сергей Иванович). Москва, 12 (24) марта 1891 – Москва, 25. јануара 1951. – Члан од 18. марта 1948.

Вагнер Хенри Н. (Wagner Henry N.). Балтимор, 12. маја 1927 – Балтимор 25. септембра 2012. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXIX).

Вајан Андре (Vaillant André). Соасон, 3. новембра 1890 – Париз, 23. јуна 1977. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Вајс Паул (Weiss Paul). Беч, 21. марта 1898 – Њујорк, 8. септембра 1989. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCVIII).

Ваксман Селман (Waksman Selman). Новаја Прилука, 10 (22) јула 1888 – Хајанис, Масачусетс, 16. августа 1973. – Члан од 17. децембра 1959. Добитник Нобелове награде за медицину 1952. године. (Нек.: Гласник САНУ XXV).

Валдони Пјетро (Valdoni Pietro). Трст, 22. фебруара 1900 – Рим, 23. новембра 1976. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

Вален Робертт Жане (Walen Robert Janet). Ротердам, 8. априла 1912 – Париз, 20. септембра 1994. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Вамбери Армин (Vambéry Armin). Дунасердахељ, 19. марта 1832 – Будимпешта, 2. септембра 1913. – Члан од 6. јануара 1890. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).

Васиљев Александр Александрович (Васильев Александр Александрович). Петроград, 22. септембра (5. октобра) 1867 – Вашингтон, 30. маја 1953. – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).

Васиљевски Василиј Григо̄рјевич (Васильевский Василий Григорьевич). Ильинск, 21. јануара (2. фебруара) 1833 – Фиренца, 13 (25) маја 1899. – Члан од 23. јануара 1888. (Нек.: Годишњак СКА XIII).

Ваӣерболк Тјалинг̄ (Harm Tjalling Waterbolk). Хавелт, 18. маја 1924 – Харен (Гронинген), 27. септембра 2020). – Члан ван радног састава ВАНУ од 3. децембра 1987; иностран члан САНУ од 29. маја 1991; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 4. децембра 1995.

Ведел Жорж (Vedel Georges). Ош, 5. јула 1910 – Париз, 21. фебруара 2002. – Члан од 4. новембра 1965.

Велес Е̄гон (Wellesz Egon). Беч, 21. октобра 1885 – Оксфорд, 9. новембра 1974. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Вен̄ури Франко (Venturi Franco). Рим, 16. маја 1914 – Торино, 14. децембра 1994. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Вернер Јоахим (Werner Joachim). Берлин, 23. децембра 1909 – Минхен, 9. јануара 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Верон Марсел (Veron Marcel). Париз, 28. новембра 1900 – Веји сир Сен, 24. августа 1984. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).

Вес Јулиус Е. (Wess Julius Erich). Обервелц (Аустрија), 5. децембра 1934 – Минхен, 8. августа 2007. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).

Веселовски Александр Николајевич (Веселовский Александр Николаевич). Москва, 4 (16) фебруара 1838 – Петроград, 10 (23) октобра 1906. – Члан од 16. јануара 1895. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XX).

Видић Бранислав. Сремска Митровица, 20. маја 1934 – Сарасота, 15. марта 2020. – Члан од 25. априла 1991.

Видоески Божидар. Звечен, 8. новембра 1920 – Скопље, 16. маја 1998. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Вили Клод (Villee Claude A.). Ланкастер 9. фебруара 1917 – Бостон, 7. августа 2003. – Члан од 15. децембра 1988 (Нек.: Годишњак САНУ CXI).

Виног̄радов Александр Павлович. Петроград, 9 (21) августа 1895 – Москва, 16. новембра 1975. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

Виног̄радов Викӣор Владимирович. Зарајск, 31. децембра 1894 (12. јануара 1895) – Москва, 4. октобра 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).

Виног̄радов Иван Маӣвејевич (Виноградов Иван Матвеевич). Милољуб, 2 (14) септембра 1891 – Москва, 20. марта 1983. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XC).

Владимиров Василиј Серг̄ејевич (Владимиров Василий Сергеевич). Дјаглев – Санктпетербуршка област, 9. јануара 1923 – Москва, 3. новембра 2012. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; иностран члан САНУ од 29. маја 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXIX).

Војнович Владимир Николајевич (Владимир Николаевич Войнович). књижевник, Сталинабад-Душанбе, 26. септембра 1932 – Москва, 27. јула 2018. – Члан од 25. априла 1991.

Волков Мстислав Васиљевич (Волков Мстислав Васильевич). Владивосток, 2. јуна 1923 – Москва, 11. децембра 2001. – Члан од 22. маја 1975.

Вузевски Војислав. Кладово, 11. децембра 1932 – Ротердам, 7. октобра 1999. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).

Вујичић Стојан. Помаз, 15. маја 1933 – Рим, 11. фебруара 2002. – Члан од 26. октобра 2000. (Нек.: Годишњак САНУ CIX).

Вучинић Вејн (Vucinich Wayne S.). Бјут (Монтана), 23. јуна 1913 – Менло Парк, 21. априла 2005. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXII).

Галето Диониђи (Galletto Dionigi). Монстероло ди Савиљано, 26. јануара 1932 – Торино, 25. септембра 2011. – Члан од 2. новембра 2006. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).

Галис Арне (Gallis Arne). Андеб, 29. новембра 1908 – Осло, 31. јануара 1997. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CIV).

Галоа Пјер Мари (Gallois Pierre Marie). Торино, 29. јуна 1911 – Париз, 23. августа 2010. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CXVII).

Гијмен Роже (Roger Guillemin). Дижон, 11. јануара 1924 – Сан Дијего, 21. фебруара 2024. – Члан од 26. октобра 2000. Добитник Нобелове награде за медицину 1977. године.

Говен Опист (Gauvain Auguste). Везул, 6. октобра 1861 – По, 17. априла 1931. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: XL).

Грабар Андре (Grabar André). Кијев, 26. јула 1896 – Париз, 6. октобра 1990. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCVII).

Грденић Драго. Крижевци, 31. августа 1919 – Загреб, 7. септембра 2018. – Члан ван радног састава од 12. децембра, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 19. септембра 1991.

Грегоар Анри (Grégoire Henri). Иј, 21. марта 1881 – Розијер, 28. септембра 1964. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XVI).

Греков Борис Дмитријевич (Греков Борис Дмитриевич). Миргород, 9 (21) априла 1882 – Москва, 9. септембра 1953. – Члан од 9. априла 1947.

Грингард Пол (Paul Greengard). Њујорк, 11. децембра 1925 – Њујорк, 13. априла 2019. – Члан од 2. новембра 2006. Добитник Нобелове награде за медицину 2000. године.

Грозданов Цветан. Охрид, 5. марта 1936 – Скопље, 30. марта 2018. – Члан од 30. октобра 2003.

Гурвич Жорж (Gurvitch Georges). Новоросијск, 20. октобра 1894 – Париз, 10. децембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965.

Давсон Хју (Davson Hugh). Лондон, 25. новембра 1909 – Лондон, 2. јула 1996. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Данеш Јиржи (Daneš Jiří). Нови Двур, 23. августа 1880 – Лос Анђелес, 12. априла 1928. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XXXVII).

Дарби Вилијам (Darby William Jefferson). Галовеј, 6. новембра 1913 – Нешвил, 6. јуна 2001. – Члан од 17. децембра 1959.

Дворжак Антоњин (Dvořák Antonín). Нелахозевес, на Влтави, 8. септембра 1841 – Праг, 1. маја 1904. – Члан од 22. фебруара 1888.

Демус Ото (Demus Otto). Харланд, 4. новембра 1902 – Беч, 17. новембра 1990. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCVIII).

Дени Ернест (Denis Ernest). Ним, 3. јануара 1849 – Париз, 4. јануара 1921. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр.: Годишњак СКА XXV; нек.: XXIX).

Дешнер Карлхајнц (Deschner Karlheinz). Бамберг, 23. маја 1924 – Хасфурт, 8. априла 2014. – Члан од 2. новембра 2006.

Дивал Ноел (Duval Noël). Ле Шене, 24. децембра 1929 – Париз, 12. децембра 2018. – Члан од 23. октобра 1997.

Диверже Морис (Duverger Maurice). Ангулем, 5. јуна 1917 – 17. децембар 2014. – Члан од 7. маја 1981.

Дивве Ејнар (Dyggve Ejnar). Лиепаја, 17. октобра 1887 – Копенхаген, 6. августа 1961. – Члан од 16. фебруара 1940.

Дил Шарл (Diehl Charles). Стразбур, 4. јула 1859 – Париз, 1. новембра 1944. – Члан од 17. фебруара 1936.

Дитур Жан (Dutourd Jean). Париз, 14. јануара 1920 – Париз, 17. јануар 2011. – Члан од 23. октобра 1997.

Домин Карел. Кутна Хора, 4. маја 1882 – Праг, 10. јуна 1953. – Члан од 18. фебруара 1926.

Дорошевски Витолд (Doroszewski Witold Jan). Москва, 1. маја 1899 – Варшава, 26. јануара 1976. – Члан од 16. децембра 1971.

Дотти Пол (Paul M. Doty). Чарлстон, 1. јуна 1920 – Кембриџ, 5. децембра 2011. – Члан од 22. маја 1975.

Драгнић Алекс (Dragnich Alex N.). Рипаблик, 22. фебруара 1912 – Мичелвил, 10. августа 2009. – Члан од 23. октобра 1997.

Дујчев Иван (Дуйчев Иван). Софија, 18. априла (1. маја) 1907 – Софија, 24. априла 1986. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Еверит Вилијам Н. (Everitt William N.). Бирмингем, 10. јуна 1924 – Бирмингем 17. јула 2011. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).

Егер Рудолф (Egger Rudolf). Брук/Мур, 11. априла 1882 – Беч, 7. маја 1969. – Члан од 12. фебруара 1934.

Едвардс Џеси (Edwards Jesse E.). Хајд Парк (Масачусетс), 14. јула 1911 – Рочестер (Минесота), 18. маја 2008. – Члан од 12. децембра 1985.

Ердеј-Груз Тибор (Erdey-Grúz Tibor). Будимпешта, 27. октобра 1902 – Будимпешта, 16. августа 1976. – Члан од 22. маја 1975.

Есканд Леополд (Eskande Léopold). Тулуз, 1. јуна 1902 – Тулуз, 13. септембра 1980. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

Жариков Вилен Андрејевич (Жариков Вилен Андреевич). Москва, 20. септембра 1926 – Москва, 29. јула 2006. – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).

Завадски Силвестер (Sylwester Zawadzki). Варшава, 19. октобра 1921 – Варшава, 4. јула 1999. – Члан од 7. маја 1981.

Закитинос Дионисиос (Ζακυθηνός Διονύσιος – Zakythinos Dionisios). Лискурион на Кефалонији, 15. децембра 1905 – Атина, 18. јануара 1993. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ C).

Захрадник Карел (Zahradník Karel). Литомишл, 16. априла 1848 – Брно, 23. априла 1916. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XXIX).

Зеје Жак (Zeiller Jacques). Париз, 21. марта 1878 – Париз, 2. јула 1962. – Члан од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVI).

Зенкевич Лав Александрович (Зенкевич Лев Александрович). Москва, 4 (16) јуна 1889 – Москва, 20. јуна 1970. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Зепос Панајотис (Ζέπος Παναγιώτης I. – Zepos Panayotis J.). Атина 1. децембра 1908 – Атина, 18. маја 1985. – Члан од 22. априла 1976.

Златарски Георги Николов. Трново, 25. јануара 1854 – Трново, 9. августа 1909. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 7. фебруара 1900. (Нек.: Годишњак СКА XXIII).

Зубати Јозеф (Zubatý Josef). Праг, 20. априла 1855 – Праг, 21. марта 1931. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XL).

Ивашкјевич Јарослав (Iwaszkiewicz Jarosław). Калник, 20. фебруара 1894 – Варшава, 2. марта 1980. – Члан од 16. децембра 1971.

Икономидис Николаос (Οικονομίδης Νικόλαος – Oikonomides Nikolaos). Атина, 14. фебруара 1934 – Атина, 31. маја 2000. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CVII).

Иналџик Халил (Halil İnalcık). Истанбул, 26. маја 1916 – Анкара, 25. јула 2016. – Члан од 25. априла 1991.

Јакобсен Арне (Jacobsen Arne). Копенхаген, 11. фебруара 1902 – Копенхаген, 3. марта 1971. – Члан од 4. новембра 1965.

Јакобсон Роман Осипович. Москва, 28. септембра (10. октобра) 1896 – Кембриџ (Масачусетс, САД), 18. јула 1982. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ XC).

Јамакава Тамио (山川 民夫 – Yamakawa Tamio). Сендаи, 12. октобра 1921 – Токио, 7. октобра 2018. – Члан од 15. децембра 1988.

Јаштребов Иван Степанович (Ястребов Иван Степанович). Громушка, 27. јануара (8. фебруара) 1839 – Солун, 8 (20) јануара 1894. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: VII).

Јенихен Манфред (Manfred Jähnichen). Улерсдорф (код Дрездена), 26. јануара 1933 – Берлин, 19. новембра 2019. – Члан од 2. новембра 2006.

Јиречек Константин Јозеф (Jireček Konstantin Josef). Беч, 24. јула 1854 – Беч, 10. јануара 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII).

Јорга Никола (Iorga Nicolae). Ботошани, 5 (17) јуна 1871 – Букурешт, 27. новембра 1940. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: L).

Кадлец Карел (Kadlec Karel). Пшехоржов, 11. јануара 1865 – Праг, 4. децембра 1928. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: XXXVII).

Кајзер Шарл (Kayser Charles). Колмар, 21. јула 1899 – Стразбур, 20. септембра 1981. – Члан од 4. новембра 1965 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).

Капица Пјотр Леонидович (Капица Петр Леонидович). Кронштат, 26. јуна (8. јула) 1894 – Москва, 8. априла 1984. – Члан од 16. децембра 1971. Добитник Нобелове награде за физику 1978. године. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).

Касен Рене (Cassin René). Бајон, 5. октобра 1887 – Париз, 20. фебруара 1976. – Члан од 27. априла 1972. Добитник Нобелове награде за мир 1968. године.

Касу Жан (Cassou Jean). Деусто код Билбаоа, 9. јула 1897 – Париз, 15. јануара 1986. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Кедров Бонифацић Михајлович (Кедров Бонифатий Михайлович). Јарослав, 27. новембра (10. децембра 1903) – Москва, 10. септембра 1985. – Члан од 4. новембра 1965.

Керимов Џанпир Абасович (Керимов Джангир Аббасович = Kərimov Cahangir Abbas oğlu). Баку, 18. јула 1923 – Москва, 22. фебруара 2015. – Члан од 7. маја 1981.

Кин Отмар (Kühn Othmar). Беч, 5. новембра 1892 – Беч, 26. марта 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXI).

Клуге Ролф Дитер (Kluge Rolf-Dieter). Пирна, 26. јуна 1937 – Тибинген, 13. марта 2024. – Члан од 27. октобра 1994.

Коен Сејмур (Cohen Seymour Stanley). Њујорк, 30. априла 1917 – Вудс Хоул, 30. децембра 2018. – Члан од 16. децембра 1971. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 9. марта 2000.

Колс Џон (Coales John Flavell). Харборн (Бирмингем) 14. септембра 1907 – Кембриџ, 6. јуна 1999. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).

Кондаков Никодим Павлович. Халањ, Новосокољскиј Уједз, 1 (13) новембра 1844 – Праг, 17. фебруара 1925. – Члан од 5. фебруара 1901.

Кондорели Луиђи (Condorelli Luigi). Рим, 28. маја 1899 – Рим, 18. фебруара 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).

Кондураки Емилијан (Condurachi Emilian Grigore). Скантеја, 3. јануара 1912 – Букурешт, 16. августа 1987. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ XCIV).

Конев Илија (Конев Илия). Петрич, 6. фебруара 1928 – Софија, 14. августа 2009. – Члан од 26. октобра 2000.

Конрад Ђерђ (Konrád György). Дебрецин, 2. априла 1933 – Будимпешта, 13. септембра 2019. – Члан од 2. новембра 2006.

Коренс Карл (Correns Carl W.). Тибинген, 19. маја 1893 – Гетинген, 29. августа 1980. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

Котарбињски Тадеуш (Kotarbiński Tadeusz). Варшава, 31. марта 1886 – Варшава, 3. октобра 1981. – Члан од 4. новембра 1965.

Крајндлер Артур (Kreindler Arthur). Букурешт, 15. маја 1900 – Букурешт, 27. маја 1988. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

Крумбахер Карл (Krumbacher Karl). Кирнах, 23. септембра 1856 – Минхен, 12. децембра 1909. – Члан од 4. фебруара 1908. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXI; нек.: XXIII).

Кули Дентон Артур (Denton Arthur Cooley). Хјустон, 22. августа 1920 – Хјустон, 18. новембра 2016. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII)

Кулчињски Станислав (Kulczyński Stanisław). Краков, 9. маја 1895 – Варшава, 12. јула 1975. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Курилович Јежи (Kuryłowicz Jerzy). Станиславов, 26. августа 1895 – Краков, 28. јануара 1978. – Члан од 17. децембра 1959.

Курушима Хидесабуро (久留島 秀三郎 – Kurushima Hidesaburo). Токио, 11. септембра 1888 – Токио, 24. септембра 1970. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Кшижановски Јулијан (Krzyżanowski Julian). Стојањци код Лавова, 4. јула 1892 – Варшава, 19. маја 1976. – Члан од 4. новембра 1965 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).

Лавров Пјотр Алексејевич (Лавров Петр Алексеевич). Јарослав, на Волги, 6 (18) септембра 1856 – Лењинград, 24. новембра 1929. – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX; нек.: XXXVIII).

Лазарев Виктор Никитич. Москва, 22. августа (3. септембра) 1897 – Москва, 1. фебруара 1976. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

Лаију Анѓелики Е. (Λαΐου Αγγελική – Laiou Angeliki E.). Атина, 6. априла 1941 – Бостон, 11. децембра 2008. – Члан од 2. новембра 2006. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).

Лакасањ Антоан (Lacassagne Antoine). Вилрест, 29. августа 1884 – Париз, 16. децембра 1971. – Члан од 14. јула 1955. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).

Лакроа Алфред (Lacroix Alfred). Макон, 4. фебруара 1863 – Париз, 16. марта 1948. – Члан од 18. фебруара 1926.

Ласкарис Михаил (Λάσκαρις Μιχαήλ – Laskaris Mihail). Крф, 29. новембра 1903 – Солун, 7. новембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XVII).

Леким Жан (Lequime Jean). Удан-Емери, 15. маја 1908 – Брисел, 11. новембра 1999. – Члан од 16. децембра 1971.

Лемерл Пол (Lemerle Paul). Париз, 22. априла 1903 – Париз, 17. јула 1989. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Леонов Леонид Максимович. Москва, 19 (31) маја 1899 – Москва, 8. августа 1994. – Члан од 16. децембра 1971 (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Лер-Сѓлавињски Тадеуш (Lehr-Spławiński Tadeusz). Краков, 20. септембра 1891 – Краков, 17. фебруара 1965. – Члан од 16. фебруара 1940. (Нек.: Гласник САНУ XVII).

Лескин Аугуст (Leskien August). Кил, 8. јула 1840 – Лајпциг, 20. септембра 1916. Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX).

Лиан Камиј (Lian Camille). Трењи, 14. јануара 1882 – Париз, 8. априла 1969. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXI).

Лихачов Дмитриј Сергејевич (Лихачев Дмитрий Сергеевич). Санкт Петербург, 15 (28) новембра 1906 – Санкт Петербург, 30. септембра 1999. – Члан од 16 децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).

Лутославски Витолд (Lutosławski Witold). Варшава, 25. јануара 1913 – Варшава, 7. фебруара 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Мавер Ђовани (Maver Giovanni). Корчула, 18. фебруара 1891 – Рим, 12. јула 1970. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Маџилић Боѓдан. Сомбор, 5. августа 1928 – Њупорт Бич, 25. новембра 2017. – Члан од 12. децембра 1985.

Мазон Андре (Mazon André). Париз, 7. септембра 1881 – Париз, 13. јула 1967. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XIX).

Мајер Владимир (Сисак 14. септембра 1922 – Загреб, 4. фебруар 2012). – Члан ван радног састава изабран 15. децембра 1988, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 26. августа 1991.

Мајор Матѐ (Major Maté). Баја, 3. августа 1904 – Будимпешта, 12. априла 1986. – Члан од 4. новембра 1965.

Макконел Харден (McConnel Harden M.). Ричмонд, 18. јула 1927 – Атертон, 8. октобра 2014. – Члан од 23. октобра 1997.

Малро Андре (Malraux André). Париз, 3. новембра 1901 – Париз, 23. новембра 1976. – Члан од 16. децембра 1971.

Марīулис Александер (Alexander Margulis). Београд, 31. марта 1921 – Њујорк, 7. септембра 2018. – Члан од 15. децембра 1988.

Маринковић Ранко (Вис, 22. фебруара 1913 – Загреб, 28. јануара 2001). – Члан од 7. марта 1968, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.

Маīе Жорж (Mathé Georges). Сермаж, 9. јула 1922 – Париз, 15. октобра 2010. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CXVII).

Меје Анīоан (Meillet Antoine). Мулен, 11. новембра 1866 – Шатомејан, 23. септембра 1936. – Члан од 16. фебруара 1920 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII; нек.: XLVI).

Мекензи Дејвид (Mackenzie David). Рочестер 10. јуна 1927 – Гринсбороу, 4. децембра 2008. – Члан од 15. децембра 1988.

Мендељејев Дмиīриј Иванович (Менделеев Дмитрий Иванович). Тоболск, 27. јануара (8. фебруара) 1834 – Петроград, 20. јануара (2. фебруара) 1907. – Члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА XX).

Менер Владимир Васиљевич (Меннер Владимир Васильевич). Шацк, 11 (24) новембра 1905 – Москва, 6. јануара 1989. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Мије Габријел (Millet Gabriel). Сен Луи, Сенегал, 17. априла 1867 – Париз, 8. маја 1953. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).

Микусињски Јан (Mikusiński Jan). Станиславов, 3. априла 1913 – Катовице, 27. јула 1987. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

Милку Шīефан (Milcu Ştefan). Крајова, 15. августа 1903 – Букурешт, 1. децембра 1997. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).

Милош Чеслав (Milosz Czeslaw). Шетејњи, 30. јуна 1911 – Краков, 14. августа 2004. – Члан од 12. децембра 1985. Добитник Нобелове награде за књижевност 1980. године.

Миркин-Гецевич Борис (Миркин-Гецевич Борис Сергеевич - Mirkine-Guetzévitch Boris). Киев, 1. јануара 1892 – Париз, 1. априла 1955. – Члан од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVI).

Мјасников Александр Леонидович (Мясников Александр Леонидович). Красни Холм, 6 (18) септембра 1899 – Москва, 19. новембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XVII).

Мојленīрахīи Ејнер (Meulengracht Einer). Асенс, 7. априла 1887 – Копенхаген, 11. фебруара 1977. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).

Монīел Пол (Montel Paul). Ница, 29. априла 1876 – Париз, 22. јануара 1975. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

Монīићели Ђорђо (Monticelli Giorgio). Триполи, 15. фебруара 1915 – Рим, 24. јуна 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Моравчик Ђула (Moravcsik Gyula). Будимпешта, 29. јануара 1892 – Будимпешта, 10. децембра 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXV).

Моīа Пјеīро (Motta Pietro). Сасари, 18. септембра 1942 – Рим, 20. јуна 2002. – Члан од 26. октобра 2000. (Нек.: Годишњак САНУ CIX).

Мука Арношт К. (Muka Arnošt K.). Велики Восик, 10. марта 1854 – Будишин, 10. октобра 1932. – Члан од 30. јануара 1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII; нек.: XLI).

Мур Хенри (Moore Henry). Кастелфорд, 30. јула 1898 – Мач Хадам, 31. августа 1986. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Наливкин Дмитриј Васиљевич (Наливкин Дмитрий Васильевич). Петроград – Лењинград, 13 (25) августа 1889 – Лењинград, 3. марта 1982. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).

Нарочницки Алексеј Леонтјевич (Нарочницкий Алексей Леонтьевич). Чернигов, 3 (16) фебруара 1907 – Москва, 14. јуна 1989. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Нидерле Лубор (Niederle Lubor). Клатови, 20. септембра 1865 – Праг, 14. јуна 1944. – Члан од 30. јануара 1904 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII).

Новаков Тихомир. Апатин, 16. марта 1929 – Кенсингтон, 1. јануара 2015. – Члан од 25. априла 1991 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).

Новиков Сергеј Петрович (Новиков Сергей Петрович). Горки, 20. марта 1938 – Москва, 6. јуна 2024. – Члан од 15. децембра 1988.

Нориндер Харалд (Norinder Ernest Harald). Норчепинг, 3. марта 1888 – Упсала, 6. јула 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).

Њич Казимјеж (Nitsch Kazimierz). Краков, 1. фебруара 1874 – Краков, 26. септембра 1958. – Члан од 17. фебруара 1936.

Обен Мишел (Aubin Michel). Руан, 15. априла 1923 – Атина, 6. септембра 1996. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).

Оболенски Димитри (Obolensky Dimitri). Петроград, 1. априла 1918 – Оксфорд, 23. децембра 2001. – Члан од 15. децембра 1988.

Овчиников Јурије Анатољевич (Овчинников Юрий Анатольевич). Москва, 2. августа 1934 – Москва, 17. фебруара 1988. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

Олшак Вацлав (Olszak Wacław). Карвина, 24. октобра 1902 – Удине, 8. децембра 1980. – Члан од 17. децембра 1959.

Оман Емил (Haumant Emile). Сарбур, 17. априла 1859 – Лион, 11. децембра 1942. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: LI).

Опалек Казимјеж (Opałek Kazimierz). Краков, 13. јула 1918 – Краков, 11. новембра 1995. – Члан од 7. маја 1981.

Охоцимски Дмитриј Јевгењевич (Охоцимский Дмитрий Евгеньевич). Москва, 26. фебруара 1921 – Москва, 18. децембра 2005. – Члан од 26. октобра 2000.

Павлов Тодор Димитров. Штип, 14. фебруара 1890 – Софија, 8. маја 1977. – Члан од 18. марта 1948.

Пастер Валери-Радо Луј (Pasteur Valléry-Radot Louis). Париз, 13. маја 1886 – Париз, 1970. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Перен Франсис (Perrin Francis). Париз, 17. августа 1901 – Париз, 4. јула 1992. – Члан од 16. децембра 1971.

Петровић Емил (Petrovics Emil). Велики Бечкерек, 9. фебруара 1930 – Будимпешта 30. јуна 2011). – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII)

Петровски Борис Васиљевич (Петровский Борис Васильевич). Јесентука, 14 (27) јуна 1908 – Москва, 4. маја 2004. – Члан од 16. децембра 1971.

Пикар Пјер Шарл (Picard Pierre Charles). Феријер ан Галина, 7. јуна 1883 – Париз, 15. децембра 1965. – Члан од 14. јуна 1955 (Нек.: Гласник САНУ XVIII).

Пинтер Харолд (Pinter Harold). Лондон, 10. октобра 1930 – Лондон, 24. децембра 2008. – Члан од 2. новембра 2006. Добитник Нобелове награде за књижевност 2005. године. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).

Плашка Рихард (Plaschka Richard Georg). Вотау, 8. јула 1925 – Беч, 27. октобра 2001. – Члан од 12. децембра 1985.

Поленаковић Момир (Поленаковиќ Момир). Скопље, 26. априла 1939 – Скопље, 6. марта 2021. – Члан од 27. октобра 1994.

Поливка Јиржи (Polívka Jiří). Енс, 6. марта 1858 – Праг, 22. марта 1933. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр.: Годишњак СКА XX; нек.: XLII).

Помпеју Димитрије (Pompeiu Dimitrie). Броскауци, 22. септембра 1873 – 8. октобра 1954. – Члан од 16. фебруара 1940.

Поповић Александар. Београд, 29. маја 1931 – Париз, 1. октобра 2014. – Члан од 25. априла 1991.

Потје Пјер (Potier Pierre). Боа Коломб, 22. августа 1934 – Жиф сир Ивет, 3. фебруар 2006. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CXIV).

Прелог Владимир. Сарајево, 23. јула 1906 – Цирих, 7. јануара 1998. – Члан од 7. маја 1981. Добитник Нобелове награде за хемију 1975. године. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Пују Жан (Pouilloux Jean). Вер, 31. октобра 1917 – Париз, 23. маја 1996. – Члан од 27. октобра 1994. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).

Радакришнан Сарвепали (Radhakrishnan Sarvepalli). Мадрас, 5. септембра 1888 – Њу Делхи, 16. априла 1975. – Члан од 4. новембра 1965.

Радуловачки Миодраг. Параге, 28. априла 1933 – Београд, 27. мај 2014. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).

Рајт Џорџ Хенрик фон (Wright Georg Henrik von). Хелсинки, 14. јуна 1916 – Хелсинки, 16. јуна 2003. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).

Рамбо Алфред (Rambaud Alfred). Безансон, 3. јула 1842 – Париз, 10. новембра 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878. – Члан од 5. фебруара 1896. (Нек.: Годишњак СКА XIX).

Рамон Гастон (Ramon Gaston). Белшом, 30. септембра 1886 – Гарш, 8. јуна 1963. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XV).

Рашка Карел (Raška Karel). Страшин, 17. новембра 1909 – Праг, 21. новембра 1987. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Реји Џемс (Reilly James). Ландрно, 6. марта 1887 – Париз, 4. децембра 1974. – Члан од 17. децембра 1959.

Рикалин Николај Николајевич (Рыкалин Николай Николаевич). Одеса, 14 (27) септембра 1903 – Москва, 21. маја 1985. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).

Рјепин Иља Јефимович (Репин Илья Ефимович). Чугујев, 24. јула (5. августа) 1844 – Куокале, 29. септембра 1930. – Члан од 5. фебруара 1907.

Розамбер Андре (Rosambert André). Решицабања, 4. јула 1896 – Нанси, 24. јуна 1977. – Члан од 16. децембра 1971.

Розвадовски Јан (Rozwadowski Jan). Чарна, код Тарнова, 7. децембра 1867 – Варшава, 13. марта 1935. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV; нек.: XLIV).

Розен Стенли (Rosen Stanley). Ворен (Охајо), 29. јула 1929 – Филаделфија, 4. маја 2014). – Члан од 30. октобра 2003.

Рош Жан (Roche Jean). Сорг, 14. јануара 1901 – Париз, 24. маја 1992. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ С).

Ружичка Лавослав. Вуковар, 13. септембра 1877 – Мамерн, 26. септембра 1976. – Члан од 9. априла 1947. Добитник Нобелове награде за хемију 1939. године. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).

Румјанцев Валентин Витаљевич (Румянцев Валентин Витальевич). Скатовка код Саратова 19. јула 1921 – Москва, 10. јуна 2007. – Члан од 23. октобра 1997.

Сабо Имре (Szabó Imre). Берегсас, 25. новембра 1912 – Будимпешта, 31. маја 1991. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ XCVIII).

Сапори Армандо (Sapori Armando). Сијена, 11. јула 1892 – 6. марта 1976. – Члан од 4. новембра 1965.

Саундерс Овен Алфред (Saunders Owen Alfred). Лондон, 24. септембра 1904 – Лондон, 10. октобра 1993. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ CII).

Сејбин Алберт (Sabin Albert Bruce). Бјалисток, 26. августа 1906 – Вашингтон, 3. марта 1993. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ С).

Секерис Константин (Σέκερης Κωνσταντίνος Ε. - Sekeris Constantin E.). Нафплион, 12. јуна 1933 – Атина 15. септембра 2009. – Члан од 27. октобра 1994.

Сендов Благовест. Асеновград, 8. фебруара 1932 – Софија, 19. јануара 2020. – Члан од 26. октобра 2000. Председник Бугарске академије наука 1988–1991.

Сентаготаи Јанош (Szentágothai János). Будимпешта, 31. октобра 1912 – Будимпешта, 8. септембра 1994. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

Серафимовски Томе. Зубовце, код Гостивара, 14. јула 1935 – Скопље, 3. марта 2016. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).

Сестан Ернесто (Sestan Ernesto). Тренто, 2. новембра 1898 – Фиренца, 19. јануара 1986. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Сиборг Глен Теодор (Seaborg Glenn Theodore). Ишпеминг (Мичиген), 19. априла 1912 – Лафајет (Калифорнија), 25. фебруара 1999. – Члан од 12. децембра 1985. Добитник Нобелове награде за хемију 1951. године. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).

Симион Еуђен (Simion Eugen). Киождеанка, 25. маја 1933 – Букурешт, 18. октобра 2022. Члан од 8. новембра 2018.

Симић Мајкл (Simic Michael). Нови Бечеј, 29. јануара 1932 – Гетерсберг (Gaithersburg) (Мериленд), 25. октобра 2009. – Члан од 25. априла 1991.

Сједов Леонид Иванович (Седов Леонид Иванович). Ростов, 1 (14) новембра 1907 – Москва, 5. септембра 1999. – Члан од 4. новембра 1965.

Сјенкјевич Хенрик (Sienkiewicz Henryk). Вола Окшејска, 5. маја 1846 – Вевеј, 15. новембра 1916. – Члан од 3. фебруара 1906. Добитник Нобелове награде за књижевност 1905. године.

Сјерпињски Вацлав (Sierpiński Wacław). Варшава, 14. марта 1882 – Варшава, 21. октобра 1969. – Члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САНУ XXI).

Скороход Валериј Владимирович (Валерий Владимирович Скороход). Никопољ, 28. јула 1934 – 1. јула 2017. – Члан од 23. октобра 1997.

Скрјабин Константин Иванович (Скрябин Константин Иванович). Петроград, 25. новембра (7. децембра) 1878 – Москва, 17. октобра 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXIV).

Смирнов Владимир Иванович. Санкт-Петербург, 29. маја (10. јуна) 1887 – Лењинград, 11. фебруара 1974. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Собољевски Алексеј Иванович (Соболевский Алексей Иванович). Москва, 26. децембра 1856 (7. јануара 1857) – Москва, 24. маја 1929. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: XXXVIII).

Солжењицин Александр (Солженицын Александр Исаевич). Кисловодск, 11. децембра 1918 – Москва, 3. августа 2008. – Члан од 27. октобра 1994. Добитник Нобелове награде за књижевност 1970. године. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).

Сперански Михаил Несторович (Сперанский Михаил Несторович). Москва, 19. априла (1. маја) 1863 – Москва, 12. априла 1938. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: XLVIII).

Спрајс Ричард (Spriggs Richard M.). Вашингтон, 8. маја 1931 – Њујорк, 21. јула 2007. – Члан од 12. децембра 1985.

Стипетић Владимир. Загреб, 27. јануара 1928 – Загреб, 23. јула 2017. – Члан ван радног састава од 12. децембра 1985, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 21. септембра 1991.

Стирикович Михаил Адољфович (Стырикович Михаил Адольфович). Петроград, 3(16). новембра 1902 – Петроград, 27. октобра 1995. – Члан од 22. маја 1975.

Тамбора Анђело (Tamborra Angelo). Киас, 14. октобра 1913 – Рим, 14. септембра 2004. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).

Татаркјевич Владислав (Tatarkiewicz Władysław). Варшава, 3. априла 1886 – Варшава, 4. априла 1980. – Члан од 16. децембра 1971.

Тахиаос Антоније (Ταχιάος Αντώνιος-Αιμίλιος – Tachiaos Antonios Aimilios). Солун, 20. маја 1931 – 10. априла 2018. – Члан од 7. маја 1981.

Теокарис Периклес (Θεοχάρης Περικλής – Theocaris Pericles). Атина, 24. септембра 1921 – Атина, 15. септембра 1999. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CVII).

Термије Пјер (Termier Pierre). Лион, 3. јула 1859 – Гренобл, 23. октобра 1930. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XXXIX).

Тибке Вернер (Tübke Werner). Шенбек на Елби, 30. јула 1929 – Лајпциг, 27. маја 2004. – Члан од 15. децембра 1988, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 30. јула 1992.

Тирлиман Бруно (Thürlimann Bruno). Госау, 6. фебруара 1923 – Цирих, 29. јула 2008. – Члан од 25. априла 1991.

Тишлер Миха. Љубљана, 18. септембра 1926 – Љубљана, 25. марта 2021. – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.

Токарев Сергеј Александрович (Токарев Сергей Александрович). Тула, 16 (28) децембра 1899 – Москва, 19. априла 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIV).

Толстој Лав Николајевич (Толстой Лев Николаевич). Јасна Пољана, 28. августа (9. септембра) 1828 – Астапово, 7 (20) новембра 1910. – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXIV).

Толстој Никита Ильич (Толстой Никита Ильич). Вршац, 15. априла 1923 – Москва, 27. јуна 1996. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).

Томек Вацлав (Tomek Václav Vladivoj). Храдец Кралове, 21. маја 1818 – Праг, 12. јуна 1905. – Члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА XIX).

Торгов Игорь Владимирович (Торгов Игорь Владимирович). Казан, 2 (15) фебруара 1912 – Москва, 15. јуна 2007. – Члан од 27. октобра 1994.

Трапезников Вадим Александрович. Москва, 15 (28) новембра 1905 – Москва 15. августа 1994. – Члан од 22. априла 1976.

Турпајев Тигран Мелькумович (Турпаев Тигран Мелькумович). Астрахан, 20. октобра 1918 – Москва, 27. октобра 2003. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).

Тутузас Павлос (Τούτουζας Παύλος К. – Toutouzas Pavlos). Теба, 1. септембра 1935 – Атина, 26. новембра 2021. – Члан од 26. октобра 2000.

Урисон Ги (Ourisson Guy). Булоњ-Биланкур, 26. марта 1926 – Париз, 3. новембра 2006. – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXIV).

Успенски Фјодор Иванович (Успенский Федор Иванович). Горки, 7 (19) фебруара 1845 – Лењинград, 10. септембра 1928. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XXXVII).

Фел Онор (Fell Honor Bridget). 22. маја 1900 – 22. априла 1986. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).

Фикер Фридберт (Ficker Friedbert). Арнолдс Грин, 5. септембра 1927 – Јена, 10. јануара 2007. – Члан од 26. октобра 2000.

Флајнер Томас (Fleiner Thomas). Цирих, 16. јула 1938 – Луцерн, 24. новембра 2023. – Члан од 5. новембра 2009.

Флоински Тимофеј Дмитријевич (Флоринский Тимофей Дмитриевич). Петроград, 28. октобра (9. новембра) 1854 – Кијев, 2. маја 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 5. фебруара 1897.

Фол Александар (Фол Александър). Софија, 3. јула 1933 – Софија, 1. марта 2006. – Члан од 27. октобра 1994.

Фонтен Рене (Fontaine René). Биштроф сир Сар, 6. јуна 1899 – Страсбур, 24. новембра 1979. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVI).

Фортунатов Филип Фјодорович (Фортунатов Филип Федорович). Вологда, 2 (14) јануара 1848 – Косолма, 20. септембра (3. октобра) 1914. – Члан од 5. фебруара 1907.

Фракноји Вилмош (Fraknói Vilmos). Урмени, 27. фебруара 1843 – Будимпешта, 20. новембра 1924. – Члан од 6. јануара 1890.

Фролов Константин Васиљевич (Фролов Константин Васильевич). Киров, 22. јула 1932 – Москва, 18. новембра 2007. – Члан од 25. априла 1991.

Хавранек Бохуслав (Havránek Bohuslav). Праг, 30. јануара 1893 – Праг, 2. марта 1978. – Члан од 4. новембра 1965.

Хадзидакис Манолис (Χατζηδάκης Μανόλης – Chatzidakis Manolis). Хераклион, Крит, 15. новембра 1909 – Атина, 1. марта 1998. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Хадрович Ласло (Hadrovics Laszlo). Лендава, 27. јуна 1910 – Будимпешта, 13. маја 1997. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; иностранн члан САНУ од 29. маја 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CIV).

Халперн Бернар (Halpern Bernard). Тарнос, 2. новембра 1904 – Париз, 23. септембра 1978. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).

Харват Јозеф (Charvát Josef). Праг, 6. августа 1897 – Праг, 31. јануара 1984. – Члан од 4. новембра 1965.

Харвуд Роналд (Ronald Harwood). Кејптаун, 9. новембра 1934 – Синглтон, Западни Сасекс, 8. септембра 2020. – Члан од 30. октобра 2003.

Харитос Панајотис (Χαριτος Παναγιωτης – Charitos Panagiotis). Родос, 1946 – Родос, 12. јула 2014. – Члан од 5. новембра 2009.

Хауптман Харалд (Hauptmann Harald). Раткауу, облас Тропау, 19. априла 1936 – 2. августа 2018. – Члан од 23. октобра 1997.

Хафнер Станислав (Hafner Stanislaus), Sant Veit an der Glan (Корушка), 13. децембра 1916 – Грац, 9. децембра 2006. – Члан од 7. маја 1981.

Хаџи Душан, Љубљана, 26. августа 1921 – Љубљана, 24. септембра 2019. – Члан ван радног састава изабран 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.

Хвостов Владимир Михајлович (Хвостов Владимир Михайлович). Казан, 11 (24) јуна 1905 – Москва, 9. марта 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXV).

Херак Милан. Брашљевица код Озаља, 5. марта 1917 – Загреб, 26. априла 2015. – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 23. септембра 1991.

Хорак Јиржи (Horák Jiří). Бенешов, 4. децембра 1884 – Мартин, 14. августа 1975. – Члан од 16. фебруара 1939. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

Хујер Олџжих (Hujer Oldřich). Пацержице, 25. новембра 1880 – Праг, 4. априла 1942. – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак XLIV).

Хунгер Херберт (Hunger Herbert). Беч, 9. децембра 1914 – Беч, 9. јула 2000. – Члан од 7. маја 1981.

Цицин Николај Васиљевич (Цицин Николай Васильевич). Саратов, 6 (18) децембра 1898 – Москва, 17. јула 1980. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVIII).

Чазов Јевгениј Иванович (Евгений Иванович Чазов). Нижњи Новгород, 10. јуна 1929 – Москва, 12. новембра 2021. – Члан од 27. октобра 1994. Добитник Нобелове награде за мир (као суоснивач и члан International Physicians for the Prevention of Nuclear War) 1985. године.

Чарота Иван Алексејевич (Чарота Іван Аляксеевіч). Лишчики, 16. септембра 1952 – 7. новембра 2024. – Члан од 5. новембра 2009.

Џонсон Дајлас (Johnson Douglas). Паркерсберг, 30. новембра 1878 – Сербинг, 24. фебруара 1944. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: LIII).

Шафаревич Игор Ростиславович (Шафаревич Игорь Ростиславович). Житомир, 3. јуна 1923 – Москва, 19. фебруара 2017. – Члан од 2. новембра 2006.

Шахматов Алексеј Александрович (Шахматов Алексей Александрович). Нарва, 5 (17) јуна 1864 – Петроград, 16. августа 1920. – Члан од 30. јануара 1904. (Бгр., ббл.: СКА Годишњак СКА XVII).

Шишманов Иван Д. Свиштов, 22. јуна 1862 – Осло, 23. јуна 1928. – Члан од 5. фебруара 1897. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XXXVII).

Шолохов Михаил Александрович. Вјешенскаја Станица на Дону, 11 (24) маја 1905 – Вјешенскаја Станица, 21. фебруара 1984. – Члан од 4. новембра 1965. Добитник Нобелове награде за књижевност 1965. године.

Шостакович Дмитриј Дмитријевич (Шостакович Дмитрий Дмитриевич). Петроград, 12 (25) септембра 1906 – Москва, 9. августа 1975. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

Шпалдон Емил (Špaldon Emil). Чадци, 12. маја 1918 – Нитра, 16. септембра 2015. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; иностран члан САНУ од 29. маја 1991.

Штраус Иван. Кремна, 24. јуна 1928 – Сарајево, 24. августа 2018. – Члан од 1. новембра 2012.

Почасни чланови

(На основу чл. VII, тач. 3 Закона о изменама и допунама у Основном закону Краљевско-српске академије од 10. фебруара 1892. чланови Српског ученог друштва постали су почасни чланови Српске краљевске академије)

Аврил Адолф (Avril Adolphe baron d'). Париз, 13. августа 1822 – Копијер, 27. октобра 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XIX).

Алексић Анта (*Антоније*). Панчево, 9. маја 1844 – Београд, 12. новембра 1893. – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Алковић Коста. Земун, 14. септембра 1834 – Београд, 2. маја 1909. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XXIII).

Андоновић Милан. Пожаревац, 11. јула 1849 – Беч, 31. августа 1926. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.

Андрејевић Андреја. Крагујевац, 1. VII 1840 – Крагујевац, 2. IX 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. I 1871.

Асколи Грацијадио (Ascoli Graziadio Isaia). Горица, 16. јула 1829 – Милано, 21. јануара 1907. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Бакић Војислав. Перна, код Топуског, 22. августа (3. септембра) 1847 – Београд, 30. априла 1929. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).

Бат Џон Александер Тин маркиз од (Bath John Alexander Thynne Marquis of). Вестминстер, 1. марта 1831 – Венеција, 20. априла 1896. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Безсонов Пјотр Алексејевич (Бессонов Петр Алексеевич). Москва, 4 (16) јуна 1828 – Харков, 22. фебруара (6. марта) 1898. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 20. јула 1864.

Берисављевић Ђорђе. Панчево, 25. маја (6. јуна) 1828 – Пожаревац, 18. (30) јуна 1898. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Борхграв Емил (Borchegrave Emile baron de). Ган, 27. децембра 1873 – Брисел, 1. августа 1917. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Будилович Антон Семјонович (Будилович Антон Семенович). Комотово, Гродненска губ., 24. маја (5. јуна) 1846 – Петроград, 12 (25) децембра 1908. – Дописни члан Српског ученог друштва од 9. фебруара 1886.

Бурмов Тодор Стојанов. Габрово, 2. јануара 1834 – 25. октобра 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Буслајев Фјодор Иванович (Буслаев Федор Иванович). Коренск, 13 (25) априла 1818 – Љублино, Московска губернија, 31. јула (12 августа) 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Ваљавец Матија. Средња Бела, 17. фебруара 1831 – Загреб, 15. марта 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XII).

Ваничек Фрањо. Валтердорф, 6. јула 1809 – Осијек, 6. априла 1894. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Васиљевић Алимпије. Велишевац код Љига, 21. новембра 1831 – Београд, 21. јануара 1911. – Члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XXIV).

Вацлик Јан (Vaclík, Jan). Плав, Чешке Будјејовице, 15. јуна 1830 – Петроград, 3. августа 1917. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Вељковић Стојан. Параћин, 1830 – Београд, 22. априла 1925. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869.

Вересић (*Максим*) *Мојсеј*. Страгари, 1835 – Београд, 4 (16) октобра 1896. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Верешчагин Василиј Васиљевич (Верещагин Василий Васильевич). Череповец, Новгород. губ., 14 (26) октобра 1842 – Порт-Артур, полуострво Љаодонг, 31. марта (13. априла) 1904. – Почасни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883 (Нек.: Годишњак СКА XVIII).

Верковић Стефан. Угљара, 4. марта 1821 – Софија, 30. децембра 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Вета Анђело (Vetta Angelo). 1837 – 29. октобра (11. новембра) 1901. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Витковић Гаврило. Будим, 28. јануара (9. фебруара) 1829 – Неготин, 25. јула (7. августа) 1902. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Вујић Никола. Пригор, 1. октобра 1846 – Беч, 12. марта 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Вукићевић Никола Ђ. Сомбор, 8. новембра 1830 – Сомбор, 26. октобра (8. новембра) 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Гледстон Вилијам Еварт (Gladstone William Ewart). Ливерпул, 29. децембра 1809 – Хаварден, 19. маја 1898. – Почасни члан Српског ученог друштва од 19. октобра 1880. (Нек.: Годишњак СКА XII).

Голубовић Димитрије. 1826 – Београд, 16 (28) фебруара 1899. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Грот Јаков Карлович (Грот Яаков Карлович). Петербург, 15 (27) децембра 1812 – Петербург, 24. маја (5. јуна) 1893. –Дописни члан Српског ученог друштва од 19. октобра 1880.

Грот Константин Јаковљевич (Грот Константин Яковлевич). Царско Село, 22. јуна (4. јула) 1853 – Лењинград, 29. септембра 1934. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Грујић Јеврем. Даросава, 8. новембра 1827 – Београд, 15 (27) септембра 1895. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 5. марта 1869. (Нек.: Годишњак СКА X).

Грујић Сава. Колари, код Смедерева, 25. новембра 1840 – Београд, 21. октобра (3. новембра) 1913. – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875. (Нек.: Годишњак XXVII).

Де Губернатис Анђело (De Gubernatis Angelo). Торино, 7. априла 1840 – Рим, 26. фебруара 1913. – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. фебруара 1886. (Нек.: Годишњак СКА XXVI).

Дестунис Гаврил Спиридонович (Дестунис Гавриил Спиридонович). Петроград, 16. марта 1818 – Петроград, 19. марта 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Димитријевић Сава. Панчево, 24. августа (7. септембра) 1847 – Београд, 5. септембра 1927. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Докић Лазар. Београд, 27. марта (8. априла) 1846 – Опатија, 1 (13) децембра 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Драгашевић Јован. Пожаревац, 4. фебруара 1836 – Ниш, 1. јула 1915. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869.

Драговић Марко. Велестово, код Цетиња, 22. августа 1851 – Цетиње, 6 (19) новембра 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Дринов Марин Стојанов. Панађуриште, 20. октобра (1. новембра) 1838 – Харков, 28. фебруара (3. марта) 1906. – Почасни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.

Друе Анри (Drouet Henri). Троа, 27. новембра 1829 – Дижон, 16. марта 1900. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Ђорђевић Јован. Сента, 13 (25) новембра 1826 – Београд, 9 (22) априла 1900. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIV).

Ђурић Димитрије. Београд, 27. септембра (9. октобра) 1838 – Београд, 19 (31) октобра 1893. – Члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Еванс Артур Ј. (Evans Arthur John). Неш Милз, 8. јула 1851 – Јулбери, 11. јула 1941. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Здравковић Стеван. Живица, код Пожаревца, 16. априла 1835 – Београд, 4 (17) августа 1900. – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. (Нек.: Годишњак СКА XIV).

Зечевић Милош. Брњица, код Књића, 27. марта 1838 – Београд, 5 (17) фебруара 1896. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак X).

Зима Лука. Јуровце, 13. октобра 1830 – Вараждин, 16. марта 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XX).

Ивачковић Светозар. Делиблато, 10. децембра 1844 – Београд, 30. јануара 1924. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878, члан од 22. новембра 1881.

Илић Јован. Београд, 12 (24) августа 1824 – Београд, 12 (25) марта 1901. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XV).

Ирби Полин (Irby Adeline Pauline). Бојленд Хол, 7. децембра 1831 – Сарајево, 2 (15) септембра 1911. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XXV).

Јакшић Владимир. Крагујевац, 23. априла 1824 – Београд, 16 (28) августа 1899. – Члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1850. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XIII).

Јанковић Милован. Влашка, код Младеновца, 1. новембра 1828 – Београд, 8 (20) октобра 1899. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIII).

Језбера Јан Франтишек. Брежнице, 15. јануара 1829 – Вршава, 3. новембра 1901. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Јовановић Богољуб. Бохданеч, 2. јуна 1839 – Београд, 13. априла 1924. – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.

Јовановић Владимир. Шабац, 28. септембра 1833 – Београд, 4. марта 1922. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. Председник Друштва српске словесности 1883–1889. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869.

Јовановић (*Јован*) *Јероним*. Шабац, 1824 – Салцбург, 10. јуна 1894. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).

Јовановић Коста. Београд, око 1832 – Београд, 15 (27) априла 1895. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Јовановић (*Милоје*) *Михаило*. Сокобања, 19. августа 1826 – Београд, 5 (17) фебруара 1898. – Почасни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Јосимовић Емилијан. Стара Молдава, 1823 – Сокобања, 25. маја 1897. – Члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Каљевић Љубомир. Ужице, 26. септембра (8. октобра) 1841 – Београд, 20. марта (2. априла) 1907. – Члан Српског ученог друштва од 20. марта 1869.

Каниц Феликс (Kanitz Felix). Будимпешта, 2. августа 1829 – Беч, 5. јануара 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XVII).

Ковачић Ристо. Рисан, 22. маја 1845 – Рисан, 22. априла 1909. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Колар Јозеф (Kolář Josef). Силварув Ујезд, 15. марта 1830 – Праг, 23. априла 1910. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Косановић Сава. Миљанићи, 14. јануара 1839 – Улцињ, 11 (24) фебруара 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Крек Грегор. Четена Раван, 8. марта 1840 – Грац, 2. августа 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878. (Нек.: Годишњак СКА XIX).

Крстић Ђорђе. Стара Кањижа, 19. априла 1851 – Београд, 17 (30) октобра 1907. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Крстић Никола. Вац, 20. септембра 1829 – Шабац, 11 (24) јануара 1902. – Члан Друштва српске словесности од 3. јануара 1854. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XV).

Кулаковски Платон Андрејевич (Кулаковский Платон Андреевич). Поневеж, 26. јуна (8. јула) 1848 – Петроград, 18 (31) децембра 1913. – Члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).

Кулиш Пантелејмон Александрович (Кулиш Пантелеймон Александрович). Воронеж, 27. јула (8. августа) 1819 – Салаш Мотроновка, Черниговска губ., 2 (14) фебруара 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Кумануди Стефан (Κουμανούδης Στέφανος – Koumanoudis Stephanos). Једрене, 1818 – Атина, 1899. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.

Кухач Фрањо Ксавер. Осијек, 20. новембра 1834 – Загреб, 18. јуна 1911. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. (Нек.: Годишњак СКА XXV).

Ламански Владимир Иванович (Ламанский Владимир Иванович). Петроград, 26. јуна (8. јула) 1883 – Петроград, 19. новембра (2. децембра) 1914. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Ламброс Спиридон (Λάμπρος Σπυρίδων – Lambros Spyridon). Крф, 8 (20) априла 1851 – Атина, 23. јула (5. августа) 1919. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.

Леже Луј (Léger Louis). Тулуз, 13. јануара 1843 – Париз, 1. маја 1923. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Леко Марко. Београд, 5 (17) септембра 1853 – Београд, 4. новембра 1932. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XLI).

Леонтович Фјодор Иванович (Леонтович Федор Иванович). Село Поповка, Черниговска губернија, 3 (15) јануара 1833 – Кисловодск, 21. децембра (3. јануара) 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.

Љубић Шиме. Стариград, на Хвару, 24. маја 1822 – Стариград, 19. октобра 189 СКА 6. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА X).

Мајков Аполон Александрович (Майков Аполлон Александрович). Москва, 28. јула (9. августа) 1826 – Москва, 17 (30) октобра 1902. – Дописни члан Друштва српске словесности од 12. јануара 1858. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Мајкснер Фрањо (Maixner Franjo). Осијек, 4. августа 1841 – Загреб, 2. марта 1903. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Малецки Антони (Malecki Antoni). Објезеже код Познања, 16. јула 1821 – Лавов, 7. октобра 1913. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Мариновић Јован. Сарајево, 1821 – Вије сир Мер, 30. јула 1893. – Члан Друштва српске словесности од 26. августа 1845. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Матејко Јан (Matejko Jan Alojzy). Краков, 24. јуна 1838 – Краков, 1. новембра 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Машић Никола. Оточац, 28. новембра 1852 – Загреб, 4. јуна 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Медаковић Милорад. Звониград, Лика, новембра 1824 – Београд, 14 (26) марта 1897. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Медовић Аћим. Подвиздов, Галиција, 15. маја 1815 – Београд, 11 (23) маја 1893. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Микешин Михаил Осипович. Платоново, Смољенска губ., 9 (21) фебруара 1835 – Петроград, 19 (31) јануара 1896. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Милетић Светозар. Мошорин, код Тителa, 22. фебруара 1826 – Вршац, 4. фебруара 1901. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Милковски Зигмунд (Milkowski Zygmunt – Jež Teodor Tomasz). Сарацеа, на Дњестру, 23. марта 1824 – Лозана, 11. јануара 1915. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Миловановић Ђорђе Н. Београд, 20. фебруара (4. марта) 1850 – Гринвилд код Минхена, 3. фебруара 1919. – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875.

Милојевић Милош С. Црна Бара, код Богатића, 16. октобра 1840 – Београд, 24. јуна (6. јула) 1897. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XI).

Милутиновић Драгутин (*Драгиша*) *С*. Београд, 17 (29) новембра 1840 – Панчево, 3 (16) децембра 1900. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XIV).

Мишеле Карл Лудвиг (Michelet Karl Ludwig). Берлин, 4. децембра 1801 – Берлин, 16. децембра 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Момзен Теодор (Mommsen Theodor). Гординг, 30. новембра 1817 – Шарлотенбург, 1. новембра 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 9. фебруара 1886. Добитник Нобелове награде за књижевност 1902. године. (Нек.: Годишњак СКА XVII).

Никетић Светозар. Београд, 28. јуна (10. јула) 1842 – Београд, 31. октобра (13. новембра) 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XIV).

Николајевић Георгије (*Ђорђе*). Јазак, 20. априла 1807 – Сарајево, 8. фебруара 1896. – Дописни члан Друштва српске словесности од 11. јуна 1842. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).

Оџьановић Илија (*Абуказем*). Нови Сад, 12. маја 1845 – Будимпешта, 21. августа 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА XIV).

Павић Армин. Славонска Пожега, 29. марта 1844 – Загреб, 11. фебруара 1914. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).

Павловић Стеван. Нови Сад, 27. фебруара 1829 – Нови Сад, 24. јануара (6. фебруара) 1908. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.

Пантелић Ђорђе Р. 1859 – 14 (27) августа 1913. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).

Пантелић Стеван Р. Шабац, 4. септембра 1839 – Београд, 1. септембра 1929. – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).

Пачу Јован. Александрово, код Суботице, 18 (30) марта 1847 – Загреб, 30. октобра 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Петковић Михаило К. Стари Бечеј, 7. новембра 1833 – Београд, 13 (26) јуна 1917. – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871.

Петрановић Герасим. Шибеник, 23. априла 1820 – Котор, 18. априла 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.

Петронијевић Милан А. Јагодина, 11. новембра 1831 – Врњачка Бања, 1 (14) октобра 1914. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Пецић Јосиф. Будиловина, под Копаоником, 1. маја 1829 – Врњци, 28. јула (9. августа) 1896. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА X).

Пико Емил (Picot Emile). Париз, 23. септембра 1844 – Шато ди Менил, Сен-Мартен-д'Екибл, 24. септембра 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875.

Пыпин Александр Николајевич (Пыпин Александр Николаевич). Саратов, 25. марта (6. априла) 1833 – Петроград, 26. новембра (9. децембра) 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Побједоносцев Константин Петрович (Победоносцев Константин Петрович). Москва, 21. маја (2. јуна) 1827 – Петроград, 10 (23) марта 1907. – Почасни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.

Полит-Десанчић Михаило. Нови Сад, 4 (16) априла 1833 – пустара Мира, код Темишвара, 30. марта 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Поповић Ђорђе (*Даничар*). Буковац, 20. октобра 1832 – Београд, 25. марта (7. априла) 1914. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 30. јануара 1885.

Поповић Стеван В. Стари Бечеј, 21. септембра (3. октобра) 1845 – Земун, 26. јануара (8. фебруара) 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.

Поповић Стеван Д. Шабац, 30. јула 1844 – Београд, 24. септембра (7. октобар) 1902. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XVI).

Поповић Стеван Р. Ивањица, 3 (15) фебруар 1834 – Београд, 3 (16) јануара 1902. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XV).

Пулски Ференц (Pulszky Ferenc). Прешова, 17. септембра 1814 – Пешта, 9. септембра 1897. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Радић Ђорђе. Велики Бечкерек, 22. априла (4. маја) 1839 – Краљево, 11. октобра 1922. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.

Рендић Иван. Супетар, 27. августа 1849 – Сплит, 29. јуна 1932. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XLI).

Ренијерис Марко (Ρενιέρης Μάρκος – Renieris Markos). Трст, новембра 1815 – Атина, 8. априла 1897. – Дописни члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1861. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Ритер Франтишек Ладислав (Rieger František Ladislav). Семиле, 10. децембра 1818 – Праг, 3. марта 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1868.

Ружичић (*Никола*) *Никанор*. Свилеува, 15. априла 1843 – Београд, 15 (28) октобра 1916. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.

Сентклараји Јене (Szentkláray Jenö). Нови Бечеј, 21. јануара 1843 – Темишвар, 12. октобра 1925. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Спасић Алекса Н. Смедерево, 1831 – Београд, 25. октобра 1920. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Спасић Милован. Рековац, 24. фебруара (8. марта) 1818 – Београд, 11 (24) јуна 1908. – Члан Друштва српске словесности од 10. фебруара 1845. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXII).

Спасович Владимир Данилович (Spasowicz Włodzimierz). Речица код Минска, 16. јануара 1829 – Варшава, 26. октобра 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XX).

Сретеновић Сава. Дедовци, 14. јануара 1828 – Београд, 30. септембра (12. октобра) 1893. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).

Стојановић Димитрије. Пожаревац, 27. октобра 1841 – Опатија, 15. септембра 1905. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIX).

Стојачковић Александар. Сомбор, 25. маја 1822 – Будимпешта, 21. јуна 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Сундечић Јован. Голињево, 24. јуна 1825 – Котор, 6 (19) јула 1900. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1869.

Тијер Анри (Thiers Henri). ? – 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.

Тителбах Владислав. Ленешица, код Прага, 9. јуна 1847 – Београд, 6. фебруара 1925. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Тихонравов Николај Савич (Тихонравов Николай Саввич). Шеметово, 3 (15) октобра 1832 – 27. новембра (9. децембра) 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.

Тице Емил (Tietze Emil). Вроцлав, 15. јуна 1845 – Беч, 4. марта 1931. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Ткалац Ињатијевић Имбро. Карловац, 6. маја 1824 – Рим, 6. јануара 1912. – Дописни члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXV).

Топаловић Митa (*Димитрије*). Панчево, 27. септембра (9. октобра) 1849 – Панчево, 5 (18) јануара 1912. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Торбар Јосип. Крашић, код Јастребарског, 1. априла 1824 – Загреб, 26. јула 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Трнски Иван. Рача, код Бјеловара, 1. маја 1819 – Загреб, 30. јуна 1910. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Тројански Александр Степанович (Троянскій Александръ Степановичъ). Казан, 2. октобра 1835 – 28. августа 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.

Тула Франц (Toula Franz). Беч, 20. децембра 1845 – Беч, 3. јануара 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Ћудина Јаков (Chiudina Giacomo). Филипјаков, код Задра, 17. јула 1826 – Сплит, 11. марта 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.

Убавкић Петар. Београд, 19. септембра 1850 – Београд, 27. јуна 1910. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.

Филиповић Иван. Велика Копаница, 23. јуна 1823 – Загреб, 28. октобра 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА IX).

Фуке Фердинанд (Fouqué Ferdinand André). Мортен, 21. јуна 1828 – Париз, 7. марта 1904. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Хаждеу Богдан П. (Hasdeu Bogdan Petriceicu). Криштинешти, 26. фебруара 1838 – Кмпина 25. августа 1907. – Почасни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878.

Хатала Мартин (Hattala Martin). Трстена, 4. новембра 1821 – Праг, 11. децембра 1903. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Хаџић Антоније. Суботица, 20. новембра (2. децембра) 1831 – Нови Сад, 17. јануара 1916. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.

Хофман Феликс (Hofmann Felix). Нова Молдава, 4. децембра 1830 – Бела Црква, 4. фебруара 1914. – Почасни члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875, члан од 30. јануара 1884.

Христић Филип. Београд, 15 (27) марта 1819 – Мантон, 29. јануара (11 фебруара) 1905. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1846. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Ценић Ђорђе. Београд, 25. јануара (6. фебруара) 1825 – Беч, 24. септембра (7. октобра) 1903. – Члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1850. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.

Црногорац Коста. Београд, 12. августа 1836 – Врање, 25. марта 1906. – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. (Нек.: Годишњак СКА XX).

Чумић Ађим. Трешњевица, код Крагујевца, 1836 – Кусадак, 27. јула (9. августа) 1901. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XV).

Шапчанин Милорад Поповић. Шабац, 7. јула 1841 – Београд, 14 (26) фебруара 1895. – Члан Српског ученог друштва од 21. јануара 1868. (Нек.: Годишњак СКА VIII).

Швикер Јохан Хајнрих (Schwicker Johann Heinrich). Бешенова, 28. априла 1839 – Будимпешта, 7. јула 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.

Штросмајер Јосип Јурај (Strossmayer Josip Juraj). Осијек, 4. фебруара 1815 – Ђаково, 8. априла 1905. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIX).

Шулек Богослав. Суботиште, 20. априла 1816 – Загреб, 30. новембра 1895. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).

Почасни члан

(На основу чл. 10 и 14 Закона о Српској академији наука од 30. јуна 1947. Према чл. 16 Закона, почасни чланови су имали једнако право гласа као редовни чланови)

Броз Јосип Тито. Кумровец, 7. маја 1892 – Љубљана, 4. маја 1980. – Проглашен 11. новембра 1948. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

III
РАД АКАДЕМИЈЕ У 2024. ГОДИНИ

1. ИЗВРШНИ ОДБОР

Чланови Извршног одбора САНУ радили су у саставу: академик Зоран Кнежевић, председник, академик Зоран Поповић и академик Миодраг Марковић, потпредседници, академик Небојша Лалић, генерални секретар, и академик Стеван Пилиповић, председник Огранка САНУ у Новом Саду.

Одржане су укупно 33 седнице, и то: 18. јануара (I), 25. јануара (II), 31. јануара (III), 8. фебруара (IV), 22. фебруара (V), 29. фебруара (VI), 7. марта (VII), 14. марта (VIII), 21. марта (IX), 4. априла (X), 11. априла (XI), 25. априла (XII), 9. маја (XIII), 15. маја (XIV), 30. маја (XV), 6. јуна (XVI), 13. јуна (XVII), 27. јуна (XVIII), 5. септембра (XIX), 12. септембра (XX), 19. септембра (XXI), 26. септембра (XXII), 3. октобра (XXIII), 10. октобра (XXIV), 25. октобра (XXV), 31. октобра (XXVI), 14. новембра (XXVII), 21. новембра (XXVIII), 28. новембра (XXIX), 5. децембра (XXX), 10. децембра (XXXI), 20. децембра (XXXII), 26. децембра (XXXIII). У оквиру рада на тим седницама разматране су и донете одлуке за 687 поднетих предмета из одељења САНУ, али и институција и појединаца ван САНУ.

Извршни одбор САНУ као основни извршни орган има обавезе и надлежности које му прописује Статут САНУ. Спроводи одлуке Скупштине и Председништва САНУ, као и одлуке из сопственог делокруга, и тиме доприноси и усмерава целокупан рад Академије. Област деловања Извршног одбора је сложена јер обухвата и задире у све сфере живота Академије, полазећи од суштинских питања за саму Академију, преко њене улоге и утицаја у нашем друштву и свету, па до рада њених служби. Материјали о којима се расправљало на седницама доступни су и чувају се у Архиву САНУ.

Посебан осврт на рад Академије дат је у *Годишњаку* САНУ кроз излагања председника, двају потпредседника, генералног секретара и председника Огранка САНУ у Новом Саду на Редовној годишњој скупштини као пресек делатности САНУ између два заседања Скупштине. Овим сажетим приказом истакнути су најважнији сегменти, догађаји и активности Извршног одбора у току године.

Редовна годишња скупштина САНУ одржана је 23. маја 2024, а 17. октобра 2024. одржана је Конференција чланова САНУ, где су били представљени кандидати за избор у чланство САНУ пред Изборну скупштину за редовне, дописне и иностране чланове САНУ, која је била 7. новембра 2024. године. Извршни одбор је редовно пратио изборне радње до завршне фазе поступка одређивања кандидата за које се гласало на самој Изборној скупштини и закључио да се све одвијало у складу са правилима. Такође, Извршни одбор САНУ је са задовољством констатовао да је исход избора веома позитиван, како у погледу броја новоизабраних чланова, тако и у погледу њихове структуре.

Ова година је била изборна и за управника послова САНУ. На то место је на период од четири године, почев од 1. октобра 2024. године, изабран др Бојан Бугарчић.

Одржане су три редовне конференције за медије. Прва конференција је одржана 24. јануара 2024. године и акценат је био на активностима Академије у наредном кварталу, које је новинарима представио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић. Том приликом је академик Александар Костић, управник АВА центра САНУ, представио сајт Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Дигитализован материјал је широј јавности доступан преко линка који је повезан са сајтом САНУ. Другу конференцију за медије је водио генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић. Одржана је 14. маја 2024. године и на њој се говорило о програмима Академије за период од маја до септембра. Трећа конференција је одржана 11. септембра 2024. године, када је председник САНУ академик Зоран Кнежевић упознао јавност са програмима САНУ до краја године, а такође се осврнуо и на изборни процес за нове чланове САНУ.

Извршни одбор САНУ је реаговао на неке актуелне догађаје важне за српско друштво. Огласио се поводом усвојене Резолуције Генералне скупштине Уједињених нација о Сребреници и њеног тумачења у смислу колективне одговорности српског народа за геноцид; на сајту Академије се налази саопштење поводом могућег рушења Београдског сајма, зграде Генералштаба и зграде Министарства одбране; поводом трагедије на Железничкој станици у Новом Саду изразио је дубоко жаљење и саучешће породицама настрадалих. Извршни одбор је прихватио предлог Академијског одбора за високо образовање САНУ да упозна јавност са ставовима наведеног одбора у вези са студентским протестима и догађањима на универзитетима у Србији.

Поред мноштва активности у САНУ, треба нагласити да је 2024. година била посвећена академику Владимиру Р. Петковићу са свим пратећим програмима и одржаном изложбом „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке" у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ; да је у априлу академик Владимир С. Костић, лауреат награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области природних и техничких наука, одржао свечано предавање под називом „Сапутник дистоније" и да је академик Гојко Суботић, лауреат награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области друштвених и хуманистичких наука, одржао свечано предавање под називом „Плаштаница митрополита београдског Исидора"; да је у јуну одржан Дан Библиотеке САНУ посвећен стогодишњици рођења академика Владете Јеротића (1924–2018–2024); да је у септембру отворена стална изложбена поставка *Сала председникâ у Библиотеци САНУ* са циљем да у целини и детаљима пружи посетиоцима основне податке о данашњој САНУ и њеним изворницама, посебно о њеним председницима од 1841. године до данас и познатим члановима ДСС, СУД, СКА и САНУ; да су на 67. међународном сајму књига, у октобру, у сали „Иво Андрић", представљена издања САНУ; да је свечаним скупом обележен Дан Академије, где је уметнички део програма приредила академик Јелена Јовановић; да је одржан традиционални пријем за младе таленте – ученике средњих школа који су на међународним такмичењима освојили једно од прва три места, где је присуствовало 120 ученика који су се истакли изузетним резултатима на такмичењима широм света, а обратио им се председник САНУ академик Зоран Кнежевић и уручио им вредносне ваучере и пригодне публикације САНУ. Додељене су награде из Фонда Задужбине Бранка Ћопића, као и награде „Станојло Рајичић" и „Иван Табаковић".

У оквиру програма „Гост САНУ", који је на старању академика Зорана Поповића, потпредседника САНУ, одржано је предавање проф. др Томаса Лушера под називом „Будућност кардиологије" и предавање др Критона Хрисохоидиса (Kriton

Chryssochoidis, PhD) с темом „Света Гора између византијског и османског доба и српско наслеђе".

Одржано је седам комеморативних скупова / сећања на: академика Горана Петровића, академика Владимира Стевановића, академика Светомира Арсића Басару, академика Драгослава Маринковића, академика Милана Лојаницу, академика Видојка Јовића и академика Дејана Деспића.

Српску академију наука и уметности су посетили: новоименована амбасадорка Републике Србије у Данској госпођа Мирјана Живковић; амбасадор Босне и Херцеговине у Републици Србији господин Александар Врањеш; новоименована амбасадорка Републике Србије у Белорусији госпођа Илина Вукајловић; председник Словачке академије наука проф. др Павол Шајгалик; SITEC делегација из Кине (Jinan, Shandong) у оквиру своје посете Републици Србији; господин Горан Весић, министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; новоименована амбасадорка Србије у Бахреину госпођа Татјана Гарчевић; повереница за заштиту равноправности госпођа Бранкица Јанковић и том приликом се захвалила на брзом и исцрпном одговору који јој је САНУ доставила у вези са мерама за унапређење родне равноправности, а у циљу веће заступљености жена у САНУ као научној и уметничкој институцији од изузетног значаја за Републику Србију; угледни светски писац и француски академик Андреј Макин, који се сусрео са председником САНУ академиком Зораном Кнежевићем и дописним чланом САНУ Јованом Делићем; делегација Академије наука и умјетности Републике Српске и том приликом потписан је Програм сарадње САНУ и АНУРС у циљу даљег унапређења заједничких научних и уметничких активности двеју академија; делегација Словеначке академије наука и уметности, коју је предводио председник САЗУ академик Петер Штих. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић и потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић састали су се са потпредседником ПС ОЕБС-а и специјалним представником за Југоисточну Европу господином Кириjакосом Хаџијанијем (Kyriakos Hadjiyini). У посети САНУ је био и министар културе Републике Србије господин Никола Селаковић, као и делегација Македонске академије наука и уметности на челу са председником МАНУ академиком Живком Поповим. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић је одржао састанак са представницима Румунске академије наука, којем је присуствовао и академик Бранислав Јеленковић, где је договорено да се интензивира сарадња између две академије и да представници САНУ оду у узвратну посету РАН. САНУ је посетио господин Михаил Швидкој, представник председника Руске Федерације, у чијој делегацији су били и представници из Амбасаде Русије у Србији.

Академик Зоран Кнежевић је посетио Ниш, где је имао састанак са градоначелницом Драганом Сотировски, а разговарало се о могућим видовима подршке Града Ниша активностима Огранка САНУ у Нишу; у Матици српској одржан је састанак чланова Извршног одбора САНУ и руководства Матице српске у вези са *Српском енциклопедијом*, а размотрена су и друга питања сарадње између ове две институције; по позиву председника БАН академика Јулијана Ревалског, председник САНУ академик Зоран Кнежевић је присуствовао свечаности поводом обележавања 155 година постојања Бугарске академије наука у Софији; генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић је учествовао на електронској седници Управног одбора Алијансе међународних научних организација; по позиву академика Драгана К. Вукчевића, председника ЦАНУ и председника Евромедитеранске мреже академија, председник САНУ академик Зоран Кнежевић и академик Бранислав Митровић су учествовали на симпозијуму Евромедитеранске мреже академија (EMAN); потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић је као представник САНУ учествовао у раду заједничке научне конференције „Берлински процес за Западни

Балкан" и присуствовао обележавању десетогодишњице рада у организацији Немачке националне академије наука „Леополдина"; председник САНУ академик Зоран Кнежевић и генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић били су гости на радном ручку са амбасадором ЕУ у Републици Србији г. Емануелом Жофреом, на ком су били присутни и амбасадори Грчке, Бугарске, Словеније и Мађарске у Србији; академик Небојша Лалић присуствовао је седници Управног одбора Алијансе међународних научних организација (ANSO), која је одржана у Бангкоку, Тајланд, онлајн; у узвратној посети Словеначкој академији наука и уметности делегацију САНУ су чинили: председник САНУ академик Зоран Кнежевић, потпредседник САНУ академик Зоран В. Поповић, потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић, генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Стеван Пилиповић и академик Владимир С. Костић.

Српска академија наука и уметности је са огранцима у Новом Саду и Нишу, као и Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, објавила у току године укупно 52 издања, од чега је зборник радова *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији* у два тома. Због великог интересовања јавности поново су објављена следећа издања: *Духовно и културно наслеђе манастира Студенице*, на српском и енглеском језику, и зборник радова *Пројекат Јадар – шта је познато*?. За некомерцијалне потребе објављен је *Каталог издања САНУ*: *2022–2023–2024*.

Академијина издања овенчана су следећим наградама. На седмом Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК „Пази шта читаш", одржаном у ПТТ музеју у Београду, за трећи том едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског учене друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*, Српској академији наука и уметности припала је Награда за допринос иновативно-образовној пракси. Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) доделило је Награду „Ранко Радовић" за 2024. годину, у категорији критичко-теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду, ауторима др Дијани Милашиновић Марић и др Игору Марићу за монографију *Архитектонично – архитекта Иван Антић*, објављену у издању Академије.

Српска академија наука и уметности је представила своја издања на Сајму књига на штанду Центра за промоцију науке, а на промоцији издања у сали „Иво Андрић" говорили су академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, академик Небојша Лалић, генерални секретар и главни уредник издања Председништва САНУ, и академик Миро Вуксановић, управник Библиотеке САНУ.

По одлуци Извршног одбора САНУ, Сектор за издавачку делатност САНУ организовао је акцију даривања гимназија у Београду и унутрашњости: на 17 адреса дистрибуирано је укупно 952 примерка издања САНУ. Укупно је уступљено без накнаде више од пет хиљада издања САНУ према Правилнику о издавачкој делатности.

Одржано је 15 Трибина Библиотеке САНУ. Приказане су четири монографије и 16 зборника радова чланова САНУ, тј. издања САНУ, као и института чији је САНУ оснивач. Треба напоменути, пре свега, представљање награђеног издања САНУ *Председници Друштва српске словесности, Српског учене друштва, Српске краљевске академије, Српске академије наука и Српске академије наука и уметности*; трећи том едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског учене друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* и публикацију *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији* (том 1 и 2).

У Галерији ликовне и музичке уметности САНУ у овој години приређено је пет изложби.

Као резултат вишедеценијске сарадње између Галерије САНУ и Галерије Матице српске реализована је изложба „Урош Предић – достојанство свакидашњице". Изложбу је отворио председник САНУ академик Зоран Кнежевић. Према забележеном броју посетилаца ова изложба се сматра за најпосећенију у овој години.

Изложбу „Кун: уметник – радник – борац" приредили су Галерија САНУ, Музеј савремене уметности и Музеј Југославије из својих и фондова Управе за заједничке послове републичких органа Републике Србије. Изложбу је отворио председник Стручног савета Галерије САНУ академик Владимир С. Костић.

Изложба „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке" постављена је у оквиру обележавања године посвећене Владимиру Р. Петковићу. Изложба је приређена у сарадњи са Народним музејом Србије, а из фондова Архива САНУ, Музеја града Београда, Библиотеке Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Музеја науке и технике, Археолошког института у Београду, Манастира Високи Дечани, Народног музеја Зрењанин и Милоша Јуришића, уз подршку Деканског колегијума Филозофског факултета Универзитета у Београду. Изложбу је отворио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић.

Последња изложба отворена у овој години – „Дадо. Историја природе 1953–2000" – моћи ће да се погледа и у следећој. Реализована је у сарадњи са Фондацијом „За српски народ и државу", Фондацијом „Плаво" и финансијски подржана од стране Министарства културе Републике Србије. Изложбу је отворио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић.

Традиционално, Галерија САНУ је организовала или учествовала у организовању изложби изван Галерије у Београду у више градова у Србији, од којих се истиче изложба „Читање слика" академика Љубомира Симовића (Уметничка збирка САНУ, приватне колекције), одржана у Градској галерији Ужице, и изложба „Зрно жита" академика Душана Оташевића у Галерији Николе Коке Јанковића у Крагујевцу.

У Галерији науке и технике САНУ одржано је 11 изложби. Самостално или уз учешће Галерије науке и технике САНУ одржане су три изложбе: „Александар Ђорђевић – градитељ Београда", аутора Новице Бабовића, у организацији Галерије науке и технике САНУ; „Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике", аутора дописног члана САНУ Марјана Никетића, др Гордане Томовић и др Милорада Вујичића, у организацији Биолошког факултета Универзитета у Београду, Природњачког музеја у Београду и Галерије науке и технике САНУ; изложба и међународна конференција „О архитектури 2024 – Обликовање града архитектуром", у организацији Асоцијације за развој одрживе урбане заједнице – СТРАНД и Галерије науке и технике САНУ. Поред тога, у организацији запослених у Галерији одржана су стручна предавања, промоције књига и више састанака.

Архив САНУ је, уз своје бројне текуће активности, припремио грађу Архива за излагање на следећим изложбама: „Урош Предић – достојанство свакидашњице" и „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке" у Галерији САНУ, „Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике" у Галерији науке и технике САНУ, „Антиквитет: 100 година надреализма" у Музеју савремене уметности у Београду и „Барбарогениј надреализма" у Галерији Српског културног друштва „Просвјета" у Загребу.

Архив под управом САНУ у Сремским Карловцима ове године је обележио 75 година рада. Поред редовног обављања посла, акценат је стављен на подели архивске грађе по фондовима, на део чији је власник Српска православна црква и на део тзв. световних фондова, које је прикупила и уредила САНУ. На инсистирање СПЦ, након истека уговора о сарадњи, оформљена је Комисија од представника

САНУ и СПЦ задужена за примопредају Архива Српској православној цркви, која је до краја ове године највећи део посла обавила.

Током 2024. године Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ радио је на реализацији шест пројеката, од којих се неки реализују последњих година, а реализација неких је почела 2023. године. Дигитализација се обавља врхунском опремом (камера Phase One iXG, 100 MP) у највишој резолуцији. У Данској краљевској библиотеци (Royal Danish Library) у Копенхагену одржана је у новембру промоција пројекта дигитализације Мирослављевог јеванђеља, који је током 2021. године реализовао АВА САНУ.

Извршни одбор је са задовољством констатовао да су активности огранака САНУ у Новом Саду и Нишу и Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу на изузетно високом нивоу. Треба истаћи одржавање V циклуса предавања – „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива", чији су организатори Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду. Предавања су реализована у Нишу, Новом Саду и Лесковцу.

Већина академијских одбора је била активна у свом раду, што су показали кроз организацију бројних скупова и објављивањем зборника радова. Основани су Академијски одбор за вештачку интелигенцију, Академијски одбор „Животна средина" и Академијски одбор за архитектуру. Од одељењских одбора у свом неуморном раду истиче се Одбор за проучавање националних мањина и људских права САНУ.

У оквиру међународне сарадње, у организацији САНУ је у октобру одржана тринаеста по реду Међународна научна конференција академија подунавске регије (DAC) – „Зелени плави Дунав". Потписан је Програм о сарадњи са Академијом наука и умјетности Републике Српске за период 2024–2025, као и Протокол о сарадњи са Мађарском академијом за период 2024–2026. Потписани су анекси споразума са Црногорском академијом наука и умјетности и Словеначком академијом наука и уметности. Наши чланови су ове године били веома активни у раду међународних организација са којима Српска академија наука и уметности сарађује. САНУ је чланица невладиних међународних научних асоцијација на различитим нивоима, односно на светском: Интеракадемијског партнерства (IAP), Међународног научног савета (ISC), Међународне уније академија (UAI), Унеска; европском: Европске федерације академија (ALLEA), Алијансе међународних научних организација регије „Један појас – један пут" (ANSO), Европске академије наука и уметности (EASA), Европске академије уметности, наука и хуманистичких наука (EAASH), Европске научне фондације (ESF); регионалном: *Global Round Table*, Евромедитеранске академијске мреже (EMAN), Академије подунавске регије (DAC), и балканском: Интеракадемијског савета Југоисточне Европе (IAC SEE).

Целокупну делатност САНУ, односно рад њених одељења, јединица, одбора и огранака, врло су успешно пратиле Академијине стручне службе.

2. ПРЕДСЕДНИШТВО

У складу са Статутом САНУ, Председништво чине пет чланова Извршног одбора и осам секретара/представника одељењâ САНУ.

Председништво је одржало шест седница: 7. марта (I), 15. маја (II), 6. јуна (III), 19. септембра (IV), 10. октобра (V) и 15. децембра (VI).

Седницама је председавао академик Зоран Кнежевић, председник САНУ. Седницама је присуствовао управник послова САНУ др Бојан Бугарчић.

Прва седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред са следећим допунама: избор секретара и заменика секретара Одељења историјских наука САНУ, избор секретара и заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ; Извештај о раду Одељења техничких наука САНУ у 2023. години, Извештај о раду Одељења медицинских наука САНУ у 2023. години, Извештај о раду Одељења хемијских и биолошких наука САНУ у 2023. години; расписивање позива за доделу награде *Медаља САНУ* из области уметности и образовање Комисије за њену доделу. Председништво САНУ је наставило рад према усвојеном дневном реду са допунама.

Записник са VI (електронске) седнице Председништва САНУ, од 15. децембра 2023. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: публикација *Речник ликовних уметности и архитектуре*, III том, добила је Награду „Пресад мудрости" на 58. нишком сајму књига; поводом Дана државности председник Републике Србије доделио је Сретењски орден првог степена академицима Зорану Л. Ковачевићу, Бели Балинту и Нинославу Радовановићу; академик Мирјана Живојиновић добитница је Ордена Светог Саве; поводом 240 година постојања Клиничко-болнички центар „Земун" доделио је Плакету председнику САНУ академику Зорану Кнежевићу. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком са састанка руководства Српске академије наука и уметности и делегације Словеначке академије наука и уметности, одржаног 17. јануара 2024. године, и са Извештајем академика Миодрага Чолића о међународним активностима.

Одељење историјских наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на свом II редовном скупу, одржаном 28. фебруара 2024. године, за секретара Одељења у новом четворогодишњем мандату изабран академик Љубомир Максимовић, а за заменика секретара дописни члан САНУ Драган Војводић. На предлог Извршног одбора САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Љубомира Максимовића за секретара Одељења историјских наука САНУ и избор дописног члана САНУ Драгана Војводића за заменика секретара Одељења историјских наука САНУ, на период од четири године, почев од 28. фебруара 2024. године. Председништво САНУ честитало је академику Љубомиру Максимовићу и дописном члану САНУ Драгану Војводићу на избору и захвалило академику Михаилу Војводићу и академику Љубодрагу Димићу на досадашњем успешном раду и сарадњи.

Одељење медицинских наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на свом I редовном скупу, одржаном 28. фебруара 2024. године, за секретара Одељења у новом четворогодишњем мандату изабран академик Драган Мицић, а за заменика секретара академик Миодраг Чолић. На предлог Извршног одбора САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Драгана Мицића за секретара Одељења медицинских наука САНУ и избор академика Миодрага Чолића за заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ, на период од четири године, почев од 28. фебруара 2024. године. Председништво САНУ честитало је академику Драгану Мицићу и академику Миодрагу Чолићу на избору и захвалило на досадашњем успешном раду и сарадњи.

Председништво САНУ је, на иницијативу Академијског одбора за српско питање и на предлог Извршног одбора САНУ, именовало академика Зорана Кнежевића

за потпредседника и академика Радомира Н. Саичића за новог члана Академијског одбора за српско питање. Председништво САНУ је, на иницијативу Академијског одбора за село, уз сагласност Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и на предлог Извршног одбора САНУ, разрешило чланства у Академијском одбору за село проф. др Љубишу Тописировића и проф. др Наду Видић, на лични захтев, а за нове чланове именовало: проф. др Јана Боћанског, са Пољопривредног факултета у Новом Саду, др Милана Лукића, директора Института за лековито биље „Јосиф Панчић", др Зорана Лугића, директора Института за крмно биље из Крушевца, и Мирослава Перића, пољопривредног произвођача из подрудничког села Маслошево.

Председништво САНУ сагласило се са Извештајем о раду Огранка САНУ у Нишу у 2023. години и са Извештајем о раду Огранка САНУ у Новом Саду у 2023. години и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*. Председништво САНУ утврдило је предлог Плана и програма рада Огранка САНУ у Нишу за 2024. годину и предлог Плана рада Огранка САНУ у Новом Саду у 2024. години и донело одлуку да их достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ упознало се са следећим извештајима и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*: са Извештајем о раду Одељења језика и књижевности САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења друштвених наука САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења уметности САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења историјских наука САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења техничких наука САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења медицинских наука САНУ у 2023. години, са Извештајем о раду Одељења хемијских и биолошких наука САНУ у 2023. години.

Председништво САНУ сагласило се са Извештајем о раду Библиотеке САНУ у 2023. години, Извештајем о раду Архива САНУ за 2023. годину, Извештајем о раду Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ у 2023. години, Извештајем о раду Галерије ликовне и музичке уметности САНУ за 2023. годину, Извештајем о раду Галерије науке и технике САНУ за 2023. годину и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*.

Председништво САНУ утврдило је предлог Програма рада Библиотеке САНУ у 2024. години и предлог Плана рада Галерије науке и технике САНУ за 2024. годину и донело одлуку да их достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ сагласило се са Извештајем о раду Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима у 2023. години. Председништво САНУ ће Извештај и своју одлуку доставити Српској православној цркви, сходно одредбама уговора закљученог између САНУ и СПЦ.

Председништво САНУ се, уз претходну сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу (бр. III-01-62/58 од 1. 2. 2024. године), сагласило са Извештајем о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у 2023. години и поднеће га Скупштини САНУ на усвајање кроз *Годишњак САНУ*. Председништво САНУ је, уз сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу (бр. III-01-62/59 од 1. 2. 2024. године), утврдило предлог Плана рада Центра у 2024. години и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ донело је, на образложени предлог Извршног одбора САНУ, одлуку о укидању Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника и писање историје САНУ. Председништво САНУ донело је, уз сагласност Извршног одбора САНУ, одлуку о образовању Академијског одбора за проучавање

живота и дела српских научника, чија је област рада упознавање са животом, делом и научним достигнућима научника из Србије и научника српског порекла. Ослањајући се на досадашње резултате рада Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника и писање историје САНУ и надовезујући се на њих, активности Одбора ће бити превасходно усмерене на даља истраживања животног пута научника, њиховог деловања, анализу научних идеја и резултата, утицај на развој научне мисли и научно-технолошки прогрес. Резултати њиховог рада и рада Одбора биће и надаље штампани у посебној едицији Српске академије наука и уметности под називом *Живот и дело српских научника*. Председништво САНУ донело је одлуку да Академијски одбор за проучавање живота и дела српских научника буде на старању Председништва САНУ. За чланове овог академијског одбора именовани су: академик Радоје Чоловић, Одељење медицинских наука САНУ, академик Владимир Бумбаширевић, Одељење медицинских наука САНУ, академик Зоран В. Поповић, Одељење техничких наука САНУ, академик Славко Ментус, Одељење хемијских и биолошких наука САНУ, дописни члан САНУ Марјан Никетић, Одељење хемијских и биолошких наука САНУ, дописни члан САНУ Бранислав Јеленковић, Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ, дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић, Одељење техничких наука САНУ, и проф. др Снежана Бојовић, професор Хемијског факултета у пензији. Председништво САНУ донело је одлуку да за председника Академијског одбора именује академика Радоја Чоловића. Председништво САНУ донело је одлуку да замоли Одељење историјских наука САНУ, Одељење друштвених наука САНУ, Одељење језика и књижевности САНУ и Одељење уметности САНУ да размотре и, евентуално, накнадно предложе додатне чланове АО ради проучавања живота и дела научника и уметника из области за које су поменута одељења матична.

Председништво САНУ је усвојило планове за скупове које ће САНУ организовати у 2024. години. У складу са Правилником о раду одбора САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да ће се скупови чији је предлагач или главни организатор одбор САНУ финансирати са позиције одбора САНУ које опредељује Управни одбор Фонда САНУ (уколико су средства тражена) и такви скупови су у надлежности Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, који ће и дати извештај о њиховој реализацији. Председништво САНУ донело је одлуку да, када је одбор САНУ предлагач или главни организатор скупа, а одељење САНУ га је уврстило у свој план одељењских скупова (два по одељењу), такви скупови финансираће се са позиције међународне сарадње САНУ коју опредељује Управни одбор Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности (уколико су средства тражена) и такви скупови су у надлежности Сектора за организацију скупова, предавања и међународну сарадњу, који ће и дати извештај о њиховој реализацији. Председништво САНУ сагласило се са одлуком Извршног одбора САНУ да се свечане седнице научних и стручних удружења, као и предлози за одржавање уводних седница скупова, предавања и слично других правних лица, а за које се предлаже да се одржавају у просторијама САНУ, не предлажу за План скупова САНУ. Захтеве за одобравање коришћења сала од стране других правних лица и за евентуално покровитељство САНУ одељења треба благовремено да достављају Извршном одбору САНУ на одлучивање. Председништво САНУ је усвојило и следеће планове: за предаваче, циклусна предавања, трошкове бездевизне/билатералне размене, учешћа представника САНУ у асоцијацијама академија, посете представника САНУ другим академијама и посете представника иностраних академија, трошкове за чланарине САНУ у међународним научним и уметничким асоцијацијама, трошкове за активности за Дан Академије, комеморативне скупове, награду *Медаља*

САНУ, пријем младих талената и др. Финансијски део донетих планова опредељује Управни одбор Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Потребно је да Управни одбор Фонда донесе одлуку о висини расположивих средстава по позицијама и своју одлуку достави Извршном одбору САНУ и надлежним секторима.

Председништво САНУ утврдило је Издавачки план САНУ за 2024. годину, сачињен према предлозима одељења САНУ, Огранка САНУ у Новом Саду, Огранка САНУ у Нишу и Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу.

Одлуком Председништва САНУ од 15. децембра 2017. године усвојен је ревидирани садржај *Годишњака САНУ*, према којем су изостављени некролози почившим члановима Академије. Остављена је могућност да се некролози објављују у *Гласу* матичних одељења, а покренута је и нова серија *У спомен*…, тематски профилисана само за некрологе. Нажалост, од дана заснивања серије није објављена ниједна свеска, нити су одељења дала предлоге за објављивање тих свезака. Због свега наведеног, Председништво САНУ се сагласило са одлуком Извршног одбора САНУ са VI седнице, од 7. марта 2024. године, да се некролози поново објављују у *Годишњаку САНУ*, почевши од броја CXXXI за годину 2024. (који излази 2025), а да се у међувремену необјављени некролози (2017–2023) одштампају у посебној свесци која би се третирала као додатак уз *Годишњак САНУ* за 2024. годину.

Председништво САНУ се сагласило са следећим извештајима: уз сагласност Одељења историјских наука САНУ, са Извештајем о раду Византолошког института САНУ у 2023. години; уз сагласност Одељења језика и књижевности САНУ, са Извештајем о раду Института за српски језик САНУ у 2023. години; уз сагласност Одељења друштвених наука САНУ, са Извештајем о раду Етнографског института САНУ у 2023. години; уз сагласност Одељења друштвених наука САНУ, са Извештајем о раду Географског института „Јован Цвијић" САНУ у 2023. години; уз сагласност Одељења уметности САНУ, са Извештајем о раду Музиколошког института САНУ у 2023. години; уз сагласност Одељења историјских наука САНУ, са Извештајем о раду Балканолошког института САНУ у 2023. години.

Председништво САНУ донело је Одлуку о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ; Одлуку о изменама и допунама Правилника о раду Службе САНУ; Правилник о коришћењу службених возила САНУ; Правилник о набавци и ношењу службених одела; План јавних набавки САНУ за 2024. годину и План набавки САНУ за 2024. годину.

На основу члана 6 Правилника о додели Награде САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да распише Позив овлашћеним предлагачима за доделу награде *Медаља САНУ* као вид признања за изузетна достигнућа у научним и уметничким областима, ради истицања заслуга и одавања признања лауреатима који су их својим изузетним радом развијали и давали посебно значајне доприносе њиховом унапређењу. Право предлога кандидата имају одељења САНУ, академијски одбори, као и група од седам чланова САНУ која би својим потписима и образложењем оформила предлог кандидата. *Медаља САНУ* ће се 2024. године додељивати из области уметности. Предлози о кандидатима за доделу награде, уз писмено образложење, морају бити предати надлежној комисији до 30. јуна 2024. године. Сваки предлог о кандидату за доделу награде *Медаља САНУ* неопходно је да садржи основне биографске податке о кандидату, систематизован преглед и оцену његових радова и резултата, нарочито оних који представљају изузетно достигнуће у науци, односно уметности, као и подробно образложење предлога. Полазећи од устројених начелних критеријума САНУ по питању квалитета уметничког рада, *Медаља САНУ* додељује се аутору уметничких доприноса, чији високи квалитет потврђују рецензије компетентних стручњака у датој области уметности, укључујући и мишљење иза-

бране комисије САНУ. Награда се додељује за конкретна уметничка дела или за изузетан дугогодишњи уметнички рад, чији су највиши домети препознати у домаћој или иностраној стручној јавности. На основу чл. 9 Правилника о додели Награде САНУ, а на основу предлога релевантних одељења, Председништво САНУ донело је одлуку о формирању Комисије за доделу Награде САНУ из области уметности, која се састоји од пет чланова САНУ, чији је задатак да прегледа пристигле предлоге о кандидатима, утврђује њихову формалну исправност и дискутује о оним најзначајнијим, у следећем саставу: академик Јасмина Грковић-Мејџор, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, академик Александар Лома, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, академик Миро Вуксановић, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, дописни члан САНУ Јелена Јовановић, на предлог Одељења уметности САНУ, дописни члан САНУ Миодраг Табачки, на предлог Одељења уметности САНУ. Чланови Комисије за доделу Награде САНУ из области уметности изабраће председника Комисије, који ће руководити њеним радом. Комисија одлучује тајним гласањем, већином од укупног броја својих чланова, о предлогу/предлозима које, заједно са писаним образложењем своје препоруке, доставља Председништву САНУ на одлучивање, најкасније до 15. октобра 2024. године. Комисија има право да Председништву САНУ не достави предлог. Председништво САНУ, на основу предлога Комисије, већином гласова свих чланова Председништва, доноси одлуку о додели награде *Медаља САНУ* за 2024. годину, до 1. новембра 2024. године и о томе обавештава јавност. Свечана додела награде одржаће се 19. новембра 2024. године, на свечаности поводом Дана Академије.

Председништво САНУ усвојило је достављени Извештај комисија о извршеном попису имовине САНУ у 2023. години и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ на потврђивање.

Друга седница

Записник са I седнице Председништва САНУ, од 7. марта 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: Балканска унија физичара доделила је Повељу Српској академији наука и уметности за изузетан допринос у организацији 11. конгреса Балканске уније физичара и пратећих научних скупова; академик Горан Станковић је на конкурсу *India Live 2024*, који је одржан од 29. фебруара до 3. марта 2024. године у Њу Делхију у организацији *Interventional Cardiology Foundation of India*, награђен највишом наградом Удружења *Lifetime Achievement Award*; академику Радоју Чоловићу је 29. фебруара 2024. године уручена највећа награда Секције из историје медицине Српског лекарског друштва „Др Владан Ђорђевић", која се састоји од Дипломе и Медаље са ликом Владимира Ђорђевића; дописном члану САНУ Татјани Симић уручено је Признање за истакнуте научне резултате на реализованим пројектима из биомедицинских наука, поводом прославе пет година постојања Фонда за науку Републике Србије. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком о разговору са председником Словачке академије наука проф. др Паволом Шајгаликом, одржаном у САНУ 21. марта 2024. године; са Извештајем дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића о учешћу на ИАП скупу BIOSECURITY, од 26. до 28. фебруара 2024. године у Трсту, и са Извештајем дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића о посети SITEC делегације из Кине (Jinan, Shandong), од 26. до 30. марта 2024. године.

Одељење хемијских и биолошких наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на свом III скупу, одржаном 19. априла 2024. године, за секретара Оде-

љења у новом четворогодишњем мандату изабран академик Богдан Шолаја, а за заменика секретара академик Милена Стевановић. На предлог Извршног одбора САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Богдана Шолаје за секретара и избор академика Милене Стевановић за заменика секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, на период од четири године, почев од 19. априла 2024. године. Председништво САНУ честитало је академику Богдану Шолаји и академику Милени Стевановић на избору.

У складу са Правилником о интернет презентацији САНУ (бр. 141/3 од 21. 3. 2018. године), Председништво САНУ је за чланове Уређивачког одбора интернет презентације САНУ, у наредном трогодишњем мандату, почев од 13. маја 2024. године, именовало: дописног члана САНУ Слободана Марковића, из Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ; академика Радомира Н. Саичића, из Одељења хемијских и биолошких наука САНУ; дописног члана САНУ Владана Девеџића, из Одељења техничких наука САНУ; академика Горана Станковића, из Одељења медицинских наука САНУ; дописног члана САНУ Љубинка Раденковића, из Одељења језика и књижевности САНУ; академика Александра Костића, из Одељења друштвених наука САНУ; дописног члана САНУ Драгана Војводића, из Одељења историјских наука САНУ, и дописног члана САНУ Милана Марића, из Одељења уметности САНУ. Генерални секретар САНУ је, по функцији, председник Уређивачког одбора интернет презентације САНУ.

Председништво САНУ је за нове чланове Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника именовало дописног члана САНУ Миру Радојевић, на предлог Одељења историјских наука САНУ, и академика Косту Чавошког, на предлог Одељења друштвених наука САНУ.

Председништво САНУ упознало се са Извештајем о раду Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ у 2023. години и поднеће га Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*.

Председништво САНУ утврдило је предлог Плана рада Галерије ликовне и музичке уметности САНУ за 2024. годину и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ се, уз претходну сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу (бр. III-01-275/22 од 28. 3. 2024. године), сагласило са Извештајем о реализацији Финансијског плана рада Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у 2023. години.

Председништво САНУ је донело одлуку да се Издавачки план САНУ за 2024. годину допуни: на предлог Одељења медицинских наука САНУ, зборником радова са научног скупа *Будућност старења*, који је одржан у Српској академији наука и уметности 1. и 2. децембра 2022. године (за уредника издања именован је академик Владимир С. Костић); на предлог Огранка САНУ у Новом Саду, зборником радова *Теоријски и компаратистички аспекти проучавања књижевности Светозара Петровића* (зборник ће бити објављен као заједничко издање Огранка САНУ у Новом Саду и Научног удружења за развој српских студија).

Председништво САНУ сагласило се са констатацијом Извршног одбора САНУ са XII седнице од 25. априла 2024. године да због великог броја допуна издавачке делатности и ограничених средстава за ове намене, предлози за допуне Плана издавачке делатности примаће се само до краја јуна текуће године. Сви остали ће се пребацивати за наредну годину.

Имајући у виду да САНУ од 2024. године мења статус из директног буџетског корисника у индиректног буџетског корисника преко Министарства науке, технолошког развоја и иновација, управник послова САНУ др Бојан Бугарчић и руководилац Сектора за рачуноводствене и финансијске послове САНУ госпођа Тамара Радаковић обавестили су Извршни одбор САНУ да је потребно да Финансијски план САНУ за 2024. годину буде достављен Председништву САНУ ради усвајања, како би га након усвајања Сектор за рачуноводствене и финансијске послове САНУ доставио Министарству науке, технолошког развоја и иновација закључно са 31. децембром 2023. године. Сектор за рачуноводствене и финансијске послове САНУ доставио је Председништву САНУ и позитивно Мишљење Финансијског одбора САНУ и Записник са седнице од 11. децембра 2023. године. Председништво САНУ је на својој VI седници од 15. децембра 2023. године усвојило достављени Финансијски план САНУ за 2024. годину и донело одлуку да га, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, проследи Скупштини САНУ на потврђивање.

Међутим, имајући у виду да је САНУ на крају 2023. године располагала са више сопствених прихода него што је било предвиђено раније достављеним предлогом Финансијског плана САНУ у 2024. години (који Скупштина САНУ још није потврдила), с тим у вези руководилац Сектора за рачуноводствене и финансијске послове САНУ госпођа Тамара Радаковић доставила је Извршном одбору САНУ измењени Финансијски план САНУ за 2024. годину (у коме су подаци усклађени са стварним стањем средстава) са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ.

Извршни одбор САНУ се на својој IX седници, од 21. марта 2024. године, упознао са измењеним Финансијским планом САНУ за 2024. годину и са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ и донео одлуку да га достави Председништву САНУ на усвајање. Из свега наведеног, Председништво САНУ је донело одлуку да стави ван снаге своју одлуку о усвајању Финансијског плана САНУ за 2024. годину, донету на VI седници Председништва САНУ од 15. децембра 2023. године (бр. 143/7 од 15. 12. 2023. године). Председништво САНУ усвојило је достављени Финансијски план САНУ за 2024. годину (бр. 160/3 од 20. 3. 2024. године) и донело одлуку да га, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, достави Скупштини САНУ на потврђивање.

Председништво САНУ усвојило је достављени Извештај о финансијском пословању САНУ за 2023. годину (Завршни рачун) и донело одлуку да га, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, достави Скупштини САНУ на потврђивање.

Трећа седница

Председништво САНУ је усвојило допуну дневног реда са следећим тачкама: допуна Плана скупова за 2024. годину; предлог за покретање нове серије „Библиотека *Српског дијалектолошког зборника*", у саиздаваштву Српске академије наука и уметности и Института за српски језик САНУ, и наставило рад према усвојеном дневном реду са допунама.

Записник са II (електронске) седнице Председништва САНУ, од 13. маја 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: Народни музеј Србије доделио је Захвалницу Српској академији наука и уметности за остварену успешну сарадњу, на свечаности поводом обележавања 180 година постојања Музеја; 18. међународни подгорички сајам књига доделио је награду „Издавач године" Архиву Војводине у Новом Саду за издање Сабраних дела академика Мира Вуксановића. Председништво САНУ честитало је академику Миру Вуксановићу на признању.

Председништво САНУ упознало се са Извештајем дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића о посети институцијама у Кини (Jinan, Shandong) у организацији SITEC (Shandong Hi-Speed Group) од 8. до 12. априла 2024. године и повезаним активностима у Београду после посете.

Члан 30а Статута САНУ, између осталог, предвиђа да се укупан број чланова САНУ ограничава на 160 чланова, с тим да у тај број не улазе они чланови који нису дуже од годину дана учествовали у раду САНУ. Свако одељење САНУ може имати највише 25 чланова у радном саставу, с тим да у тај број не улазе они чланови који нису дуже од годину дана учествовали у раду САНУ. Дана 15. децембра у години која претходи години у којој се врши избор нових чланова САНУ, Председништво САНУ утврђује колико свако одељење САНУ понаособ има чланова у радном саставу. Председништво САНУ је, на основу извештаја̂ одељења̂ САНУ, на VI (електронској) седници од 15. децембра 2023. године донело Одлуку о утврђивању броја чланова у радном саставу по одељењима САНУ који учествују у раду САНУ (активни радни састав) на дан 15. децембар 2023. године (бр. 376/12 од 15. 12. 2023. године), и то: из Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ 19 чланова; из Одељења хемијских и биолошких наука САНУ 17 чланова; из Одељења техничких наука САНУ 12 чланова; из Одељења медицинских наука САНУ 21 члан; из Одељења језика и књижевности САНУ 15 чланова; из Одељења друштвених наука САНУ 7 чланова; из Одељења историјских наука САНУ 14 чланова; из Одељења уметности САНУ 14 чланова. Овако утврђени активни радни састав по одељењима САНУ на дан 15. децембар 2023. године представља број на основу којег се одређује број недостајућих чланова до *numerus clausus*-а – по 25 активних чланова по одељењу, а то је битно за период када одељења САНУ доносе одлуке о листама кандидата за избор у чланство САНУ које достављају Председништву САНУ за Изборну скупштину САНУ (у мају месецу у изборној години) и за јунску седницу Председништва САНУ, које има овлашћење да одбаци *a limine* предлоге који прелазе *numerus clausus*. Овако утврђен активни радни састав по одељењима САНУ, на основу члана 30а Статута САНУ, меродаван је само за одређивање броја недостајућих чланова до *numerus clausus*-а – 25 активних чланова из радног састава по одељењу. Одељења САНУ која већ имају 25 чланова у активном радном саставу или се њихов број веома приближава том броју, била су дужна да се постарају да број њихових предлога за избор нових чланова САНУ не прелази утврђени *numerus clausus*. Уколико до тога ипак дође, сматраће се да су важећи предлог или предлози за избор нових чланова само они који су у одељењу добили највећи број гласова а којима се достиже број од 25 активних чланова из радног састава, док ће преостали предлог или предлоге с мањим бројем гласова Председништво САНУ одбацити *a limine* и неће их упућивати Изборној скупштини САНУ. Председништво САНУ донело је одлуку да у текућем изборном циклусу нема предлога које одбацује *a limine*. Председништво САНУ је, на основу достављених одлука одељења̂ САНУ са скупова одржаних у мају у изборној години, утврдило Коначну листу кандидата за избор редовних и дописних чланова САНУ у 2024. години, која се упућује Изборној скупштини САНУ (бр. 376/92-023 од 6. 6. 2024. године). Кандидати за избор у чланство САНУ поређани су према броју гласова добијеним у одељењима САНУ (овим редом: *име*, *презиме*, *х од у гласова*), а уколико два кандидата имају исти број гласова, поређани су према азбучном реду презимена.

Статут САНУ, у члану 15, предвиђа да, на иницијативу одељења̂, огранака САНУ или на сопствену иницијативу, Председништво предлаже Скупштини избор иностраних чланова. У изборној години свако одељење односно огранак САНУ може предложити, по правилу, једног кандидата за иностраног члана. Председништво

САНУ је, на основу достављених иницијатива одељења̂ САНУ, утврдило Предлог Председништва САНУ за избор иностраних чланова САНУ у 2024. години, који се доставља Изборној скупштини САНУ (бр. 376/93-023 од 6. 6. 2024. године).

Председништво САНУ је, на предлог Одељења историјских наука САНУ, за новог члана Академијског одбора за изучавање репресије (Голи оток и други логори и затвори) именовало дописног члана САНУ Драгана Богетића.

Председништво САНУ се, уз сагласност Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, сагласило са Извештајем о раду Математичког института САНУ у 2023. години.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења медицинских наука САНУ и уз сагласност Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се План скупова САНУ у 2024. години допуни научним скупом под називом „Гојазност, метаболички синдром и предијабетес". Скуп ће се одржати 1. новембра 2024. године у Свечаној сали САНУ као скуп под покровитељством САНУ, без финансијских обавеза САНУ. Организатор скупа је академик Драган Мицић.

Председништво САНУ је донело одлуку да се покрене поступак за избор управника послова САНУ и образовало је Комисију за спровођење поступка за избор управника послова САНУ у следећем саставу: академик Зоран Поповић, председник Комисије, академик Небојша Лалић, члан Комисије, и академик Богдан Шолаја, члан Комисије. Правну и техничку подршку у раду Комисије пружиће Драгана Радосављевић, правник из Сектора за правне и административне послове САНУ. Надлежности Комисије за спровођење поступка за избор управника послова САНУ су: да припреми и објави текст Јавног конкурса у листу *Службени гласник РС*; да, по истеку рока за пријављивање кандидата, који износи 15 дана од дана објављивања Јавног конкурса, прегледа пристигле пријаве у погледу њихове формалне исправности (благовремености и потпуности); да о свом раду сачини записник у којем ће нарочито назначити које пријаве испуњавају све формалне услове предвиђене Јавним конкурсом, а које пријаве имају недостатке; да записник, заједно са пријавама и својим предлогом једног или више кандидата за избор управника послова САНУ, достави Председништву САНУ на разматрање и одлучивање најкасније до краја јула 2024. године; да сачини предлог одлуке о избору управника послова САНУ; да све учеснике Јавног конкурса обавести о његовом исходу. На основу члана 74 Статута САНУ, за управника послова бира се лице са високом стручном спремом, које има осведочено искуство у руковођењу већом организационом јединицом и које влада најмање једним светским језиком. Одлуку о избору управника послова САНУ донеће Председништво САНУ, на основу Јавног конкурса, најкасније до 20. септембра 2024. године. Изабрани кандидат за управника послова САНУ бира се на период од четири године, а закључује уговор о раду на одређено време у том периоду, тј. док траје његов избор на месту управника послова САНУ, почев од 1. октобра 2024. године.

Председништво САНУ је, на препоруку Издавачког одбора САНУ и предлог Одељења језика и књижевности, уз сагласност Извршног одбора САНУ и уз прибављено позитивно мишљење Научног већа Института за српски језик САНУ (бр. 55/22 од 29. 4. 2024), донело одлуку да се покрене нова серија „Библиотека *Срȑскоī дијалекто̄лошкоī зборника*" као заједничко издање Српске академије наука и уметности и Института за српски језик САНУ. Наведена серија тематски ће бити везана за часопис *Срȑски дијалекто̄лошки зборник*, који заједнички издају САНУ и Институт за српски језик САНУ.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић обавестио је присутне да је на основу иницијативе која је покренута на II седници Председништва САНУ у 2024. години, уз консултацију са председником Академијског одбора за српско питање,

Извршни одбор САНУ дао саопштење поводом усвојене резолуције Генералне скупштине Уједињених нација о Сребреници, у којем је, између осталог, упозорено на вишеструко негативне последице и нове трагичне поделе до којих непромишљени политички потези и једностране иницијативе могу да доведу. Извршни одбор САНУ указао је на то да резолуција не доприноси решавању било ког постојећег отвореног питања, па ни остварењу њеног најважнијег прокламованог циља – помирењу на Балкану. Истовремено су одлучно одбачена сва, било експлицитна, било имплицитна, тумачења резолуције или њено инструментализовање у смислу колективне одговорности српског народа, Републике Србије или Републике Српске за геноцид, уз позив народима региона да сарађују на изградњи боље будућности. Саопштење је достављено средствима јавног информисања.

Четврта седница

Председништво САНУ усвојило је допуну дневног реда са Извештајем Комисије за доделу награде *Медаља САНУ* из области уметности за 2024. годину и наставило рад према усвојеном дневном реду са допуном. Записник са III (електронске) седнице Председништва САНУ, од 6. јуна 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је да су Биолошки факултет, Институт за ботанику и Ботаничка башта „Јевремовац" доделили Повељу Српској академији наука и уметности за изузетан допринос развоју Ботаничке баште и њеног 150-годишњег постојања, као и да је академик Злата Бојовић добитница „Ћириличне даровнице" коју додељује Установа „Култура", у оквиру манифестације „Ћирилична баштина" у Бајиној Башти, маја 2024. године, за изузетан допринос и нарочите заслуге у очувању и промоцији ћирилице и неговању српског језика и писма.

Председништво САНУ упознало се: са Белешком о разговорима са делегацијом Македонске академије наука и уметности 5. јула 2024. године; са Белешком о разговору са делегацијом Српског националног већа Косова и Метохије 15. јула 2024. године; са Белешком о разговору са министром културе Републике Србије Николом Селаковићем 29. августа 2024. године.

Председништво САНУ је, на предлог Комисије за праћење избора САНУ, утврдило предлог изгледа и елемената гласачких листића за изборе у чланство САНУ у 2024. години и донело одлуку да их, у складу са чланом 25 Статута САНУ, достави Конференцији чланова САНУ на доношење одлуке о изгледу и елементима гласачких листића за изборе у чланство САНУ у 2024. години. На гласачком листићу кандидати за избор у чланство САНУ биће поређани према броју гласова добијених у одељењима САНУ, и то овим редом: име и презиме, уз навођење „*x* од *y* гласова", и то прво они који су добили двотрећинску подршку одељења САНУ, а потом они који су добили већину гласова. Уколико два кандидата имају исти број гласова, биће поређани према азбучном реду презимена. Као и у прошлом изборном поступку, за редовне чланове САНУ гласачки листић биће жуте боје; за дописне чланове САНУ гласачки листић биће беле боје, а за иностране чланове САНУ гласачки листић биће плаве боје. Председништво САНУ се, на предлог Комисије за праћење избора САНУ, сагласило и са изгледом интернет презентације за кандидате за избор у чланство САНУ који се упућују Изборној скупштини САНУ и замолило одељења САНУ да до следеће седнице Председништва САНУ, када ће се донети одлука о датуму постављања на сајт САНУ, доставе попуњене интернет презентације о кандидатима. Председништво САНУ је препоручило секретарима одељења САНУ да, приликом представљања кандидата на Конференцији чланова САНУ (17. октобра 2024. године) воде рачуна да не прећу минутажу од 5 минута по кандидату.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења уметности САНУ, усвојило оставку дописног члана САНУ Слободана Шијана у Академијском одбору за културу и уметност САНУ и за новог члана тог одбора именовало академика Бранислава Митровића. Председништво САНУ је, на предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ и академика Федора Месингера, председника Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића, донело одлуку да се именују следећи нови чланови тог одбора: дописни члан САНУ Марјан Никетић, др Мирјам Вујадиновић, професорка Пољопривредног факултета Универзитета у Београду, и др Ивана Тошић, професорка Физичког факултета Универзитета у Београду. Председништво САНУ је, на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и на иницијативу Академијског одбора за проучавање фауне Србије, за новог члана тог одбора именовало дописног члана САНУ Марјана Никетића.

Председништво САНУ, уз сагласност Извршног одбора САНУ, а на предлог Одељења техничких наука САНУ, донело је одлуку о образовању Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Оснивањем наведеног одбора САНУ је добила тело које ће у наредном периоду иницирати и координирати релевантне активности везане за област вештачке интелигенције у којима САНУ, као водећа национална научна институција, треба да има важну улогу у Србији. Сагледане су следеће потенцијалне активности које ће АО покривати: организовање научних конференција, публиковање научних издања из области вештачке интелигенције, обезбеђивање подршке за *Open Access* публикације чланова САНУ и младих истраживача, организовање и координирање периодичних догађаја везаних за активности умрежавања између истраживача из области вештачке интелигенције у Србији, иницирање истраживачких пројеката мањег обима из области вештачке интелигенције, уз укључивање студената докторских студија и других истраживача, повезивање са иностраним центрима у којима се развија вештачка интелигенција, развој и одржавање базе података о истраживачима из области вештачке интелигенције у Србији, организовање гостовања̂ предавача̂ и истраживача̂ из иностранства, сарадња са домаћим универзитетима и институтима у истраживачким активностима из области вештачке интелигенције. АО ће покренути развој своје веб-странице на сајту САНУ и бринути о њеном редовном ажурирању и одржавању.

Председништво САНУ донело је одлуку да Академијски одбор за вештачку интелигенцију буде на старању Одељења техничких наука САНУ и да се за чланове Академијског одбора за вештачку интелигенцију именују: академик Душан Теодоровић, академик Владимир С. Костић, академик Александар Костић, академик Предраг Пешко, дописни члан САНУ Владан Девеџић, дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић и дописни члан САНУ Слободан Шијан. Председништво САНУ донело је одлуку да за председника Академијског одбора за вештачку интелигенцију именује дописног члана САНУ Владана Девеџића.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ и уз сагласност Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се План предавача САНУ у 2024. години допуни предавањем *Quantum simulators*: *pointillist perspective on many-body physics*, које би одржао професор Еуген Демлер (ETH Zürich) 3. септембра 2024. године у Свечаној сали САНУ.

Комисија за доделу награде *Медаља САНУ* из области уметности, у саставу: академик Јасмина Грковић-Мејџор, академик Александар Лома, дописни члан САНУ Јелена Јовановић, дописни члан САНУ Миодраг Табачки и академик Миро Вуксановић (председник Комисије), одржала је састанак 10. септембра 2024. године, када је једногласно усвојен Извештај Комисије бр. 114/7 од 17. 9. 2024. године. У Извештају

је наведено да је Одељење уметности САНУ предложило академика Милана Лојаницу за највише признање САНУ и предлог детаљно образложило. Како је академик Лојаница, нажалост, у међувремену преминуо, Комисија је констатовала, у складу с Правилником, да се *Медаља САНУ* не може постхумно додељивати. Због тога се Комисија није изјашњавала о предлогу. Комисија је изразила поштовање према уметничком раду академика Милана Лојанице, његовом успешном вођењу Одељења уметности САНУ, уредничким и другим пословима који су важни за САНУ у целини. Комисија за доделу награде *Медаља САНУ* разматрала је низ чињеница које утичу на поступак и доделу *Медаље САНУ* и *Почасне Медаље САНУ*. На крају су закључили да замоле Председништво САНУ да се још једном пажљиво размотри Правилник с намером да се неке одредбе побољшају или измене, а издвојили су две сугестије. Сматрају да би поступак требало скратити тако да у септембру буде предлагање, у октобру одлучивање и у новембру уручење признања. Такође, сматрају да би требало пронаћи начин како би, као трајне трагове, САНУ имала одговарајуће публикације након скупова, изложби, концерата, свечаних предавања и других почасти које се одају добитницима *Медаље САНУ* и које су поменуте у последњем члану Правилника. Председништво САНУ сагласило се са предлозима и ставовима Комисије и одлучило да се *Медаља САНУ* из области уметности за 2024. годину неће додељивати. Председништво је, такође, донело одлуку да покрене процедуру измене наведеног правилника, према сугестијама Комисије, и замолило је одељења САНУ да благовремено (до краја октобра т. г.) припреме и доставе Сектору за правне послове своје предлоге, како би их Сектор објединио и комплетиране доставио Председништву САНУ.

Председништво САНУ донело је Одлуку о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ и Одлуку о изменама и допунама Правилника о раду Службе САНУ, као и Правилник о буџетском рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Комисија за спровођење поступка за избор управника послова САНУ доставила је до краја јула 2024. године текст Јавног конкурса за избор управника послова САНУ, Записник са седнице Комисије за спровођење поступка за избор управника послова САНУ, Пријаву кандидата и Предлог одлуке о избору управника послова САНУ. Комисија је констатовала да је пристигла једна пријава, и то пријава бр. 259/4 од 3. 7. 2024. године, за кандидата др Бојана Бугарчића, на начин предвиђен Јавним конкурсом, да је пријава благовремена и потпуна и закључила да кандидат испуњава све формалне услове предвиђене Јавним конкурсом за избор управника послова САНУ. Комисија је Председништву САНУ предложила да се за управника послова САНУ изабере др Бојан Бугарчић, на период од четири године, почев од 1. октобра 2024. године и да се са именованим заснује радни однос на одређено време до истека периода на који је изабран. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић истакао је да има изванредно искуство у досадашњој сарадњи са др Бојаном Бугарчићем, који поред испуњавања формалних услова, по личности и карактеру у потпуности одговара радном месту за које се бира. Председништво САНУ донело је одлуку да се за управника послова САНУ изабере др Бојан Бугарчић, на период од четири године, почев од 1. октобра 2024. године, и да се са именованим заснује радни однос на одређено време до истека периода на који је изабран. Комисија ће обавестити учесника Јавног конкурса о његовом исходу и тиме окончати свој рад у поступку избора управника послова САНУ.

Пета седница

Председништво САНУ усвојило је допуну дневног реда са следећим тачкама: мишљења Одељења медицинских наука САНУ и Одељења историјских наука САНУ о благовременим приговорима јавности и интернет презентације кандидата за избор у чланство САНУ који се упућују Изборној скупштини САНУ. Председништво САНУ наставило је рад према усвојеном дневном реду са допуном.

Записник са IV седнице Председништва САНУ, од 19. септембра 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је да је академику Злати Бојовић додељена Повеља „Свети Стефан Штиљановић" на 8. фестивалу „Ћирилицом" у Будви и да је дописни члан САНУ Татјана Симић изабрана за декана Медицинског факултета Универзитета у Београду за мандатни период 2024–2027. године. Председништво САНУ је честитало академику Злати Бојовић и дописном члану САНУ Татјани Симић.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић и академик Бранислав Митровић учествовали су, у својству представника САНУ, на симпозијуму Евромедитеранске мреже академија (EMAN) под називом „Медитеранске културе у дијалогу", који је одржан у Бару 3–4. октобра 2024. године.

Председништво САНУ упознало се са Белешком о разговору са потпредседником Парламентарне скупштине ОЕБС-а, специјалним представником за Југоисточну Европу г. Киријакосом Хаџијанијем. Председништво САНУ обавештено је да је у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ отворена концертна сезона.

Председник Комисије за праћење избора САНУ констатовао је да су, сходно члану 22 Статута САНУ, одлуке одељења САНУ, реферати и мишљења двочланих комисија одељења о предложеним кандидатима који се упућују Изборној скупштини САНУ били стављени на увид јавности у периоду од 27. августа до 17. септембра 2024. године, те да је јавност била благовремено обавештена о изборној грађи за избор у чланство САНУ у 2024. години. Председник Комисије за праћење избора САНУ је такође констатовао да су, сходно члану 23 Статута САНУ, у периоду од 18. до 25. септембра 2024. године установе, удружења и грађани појединци могли поднети Председништву САНУ, у писаној форми, приговоре на реферате за избор кандидата и на мишљења одељења искључиво поштом или преко Писарнице САНУ. Уједно, Комисија је констатовала да је сходно члану 22 Статута САНУ, САНУ ставила на увид јавности грађу (одлуке одељењâ САНУ, реферате и мишљења двочланих комисија одељењâ о кандидатима који се упућују Изборној скупштини САНУ). Комисија је констатовала да су установе, удружења и грађани појединци могли поднети Председништву САНУ приговоре јавности у писаној форми на: реферате за избор кандидата и мишљења двочланих комисија одељења, а све у складу са чланом 23, став 1 Статута САНУ. Председник Комисије констатовао је да је приспело 10 приговора. Члан 13, став 4, тачка 4 Статута САНУ предвиђа да Комисија за праћење избора САНУ доноси одлуке о приговорима јавности, те је поступајући по достављеним приговорима, Комисија сачинила Записник са своје V седнице, од 30. септембра 2024. године (бр. 376/109-023, од 7. 10. 2024. године), који садржи следеће одлуке о приговорима јавности и одлуке да се неблаговремени приговори не достављају Председништву САНУ (укупно четири приговора), а благовремени приговори јавности (укупно шест приговора) достављају Председништву САНУ, и то:

(I) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферате за кандидате за избор у чланство САНУ: проф. др Лазара Давидовића, проф. др Милана Недељковића и проф. др Бранка Белеслина, који је поднела госпођа Александра Милојковић, секретар Слободног синдиката образовања Србије, из Београда (бр.

376/97-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ. Комисија је констатовала да је, на својој III седници, од 26. фебруара 2024. године, закључила да су предлози за кандидате за које је поднет Приговор, сачињени у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ и са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, те да је тада Комисија донела одлуку да их упути Одељењу медицинских наука САНУ на даље поступање које обухвата и тајно гласање о кандидатима у Одељењу. Комисија је, такође, констатовала да коначну одлуку да ли ће предложени кандидат постати члан САНУ доноси Изборна скупштина САНУ, тајним гласањем. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. У закључку Приговора приговарач је закључио да је поступак предлагања наведена три кандидата незаконит. Како су предлагачи наведених кандидата Српско лекарско друштво и Удружење кардиолога Србије из Београда, Комисија је констатовала да су они (предлагачи) одговорни за тачност достављених података о кандидатима за избор у чланство САНУ, а све у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ.

(II) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који су поднели: проф. др В. Арсић Арсенијевић и проф. др Драго Ђорђевић (бр. 376/98-023, од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. Комисија је констатовала да је, на својој III седници, од 26. фебруара 2024. године, закључила да је предлог за кандидата за кога је поднет Приговор сачињен у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ и са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, те да је тада Комисија донела одлуку да га упути Одељењу медицинских наука САНУ на даље поступање које обухвата и тајно гласање о кандидату у Одељењу. Комисија је, такође, констатовала да коначну одлуку да ли ће предложени кандидат постати члан САНУ доноси Изборна скупштина САНУ, тајним гласањем. Како је предлагач наведеног кандидата Српско лекарско друштво, Комисија је констатовала да је предлагач одговоран за тачност достављених података о кандидату за избор у чланство САНУ, а све у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ.

(III) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који је поднео др Марко Ленс, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, из Београда (бр. 376/99-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. Комисија је констатовала да је, на својој III седници, од 26. фебруара 2024. године, закључила да је предлог за кандидата за кога је поднет Приговор сачињен у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ и са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, те да је тада Комисија донела одлуку да га упути Одељењу

медицинских наука САНУ на даље поступање које обухвата и тајно гласање о кандидату у Одељењу. Комисија је, такође, констатовала да коначну одлуку да ли ће предложени кандидат постати члан САНУ доноси Изборна скупштина САНУ, тајним гласањем. Како је предлагач наведеног кандидата Српско лекарско друштво, Комисија је констатовала да је предлагач одговоран за тачност достављених података о кандидатима за избор у чланство САНУ, а све у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ.

(IV) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Бранка Белеслина, који је поднео др Марко Ленс, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, из Београда (бр. 376/100-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. Комисија је констатовала да је, на својој III седници, од 26. фебруара 2024. године, закључила да је предлог за кандидата за кога је поднет Приговор сачињен у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ и са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, те да је тада Комисија донела одлуку да га упути Одељењу медицинских наука САНУ на даље поступање које обухвата и тајно гласање о кандидату у Одељењу. Комисија је, такође, констатовала да коначну одлуку да ли ће предложени кандидат постати члан САНУ доноси Изборна скупштина САНУ, тајним гласањем. Како је предлагач наведеног кандидата Српско лекарско друштво, Комисија је констатовала да је предлагач одговоран за тачност достављених података о кандидатима за избор у чланство САНУ, а све у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Приговор се односи и на то да на Мишљењу двочлане комисије Одељења медицинских наука САНУ за кандидата за кога је поднет Приговор, и то чланова академика Миодрага Остојића и академика Владимира Кањуха, стоји датум из раније године. Комисија се упознала са Дописом Одељења медицинских наука САНУ који је на саму седницу Комисије донео члан Комисије из Одељења медицинских наука САНУ (бр. 53/33 од 30. 9. 2024. године), а који се односи на напред наведену околност, и којим је Одељење дало појашњење да је реч о техничкој грешци и потврдило да је управо по том Мишљењу Одељење поступало и доносило одлуке о кандидату тајним гласањем у мају 2024. године. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ.

(V) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који су поднели госпођа Тамара Брадић, Удружење „Глас душе", госпођа Радмила Васић, госпођа Александра Кнез-Милојковић, „Норма центар" Београд, и госпођа Нада Гладовић, УГ „Лекари родитељи за науку и етику" (бр. 376/101-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. Комисија је констатовала да је на својој III седници, од 26. фебруара 2024. године, закључила да је предлог за кандидата за кога је поднет Приговор сачињен у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ и са Посебним упутством са

критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, те да је тада Комисија донела одлуку да га упути Одељењу медицинских наука САНУ на даље поступање које обухвата и тајно гласање о кандидату у Одељењу. Комисија је, такође, констатовала да коначну одлуку да ли ће предложени кандидат постати члан САНУ доноси Изборна скупштина САНУ, тајним гласањем. Како је предлагач наведеног кандидата Српско лекарско друштво, Комисија је констатовала да је предлагач одговоран за тачност достављених података о кандидатима за избор у чланство САНУ, а све у складу са Позивом овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ.

(VI) Благовремено је пристигао Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у редовно чланство САНУ Мире Радојевић, дописног члана САНУ, који је поднео др Марко Павловић, ред. проф. Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, у пензији (бр. 376/104-023 од 27. 9. 2024. године), у писаној форми, послато поштом. Комисија је донела одлуку да поступи по Приговору и упознала се са наводима из наведеног приговора. Предлог за избор дописног члана САНУ Мире Радојевић за редовног члана САНУ је предлог Одељења историјских наука САНУ. Комисија је на својој IV седници, која је одржана од 7. до 11. јуна 2024. године, прегледала реферате за кандидате где су предлагачи одељења САНУ и огранци САНУ. Комисија је на истој седници, на основу извештаја тима известилаца, закључила да је реферат за наведеног кандидата у складу са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години. Комисија је донела одлуку да је наведени Приговор благовремен и предлаже Председништву САНУ да наведени приговор, у интегралној верзији, достави Изборној скупштини САНУ. Комисија је констатовала да су, од укупно 10 приговора јавности, четири приговора јавности пристигла на Писарницу САНУ неблаговремено, те се неће упућивати Председништву САНУ за Изборну скупштину САНУ.

У договору са председником САНУ академиком Зораном Кнежевићем, а ради потпуног и адекватног обавештавања Председништва САНУ о приспелим приговорима, на седници Председништва САНУ предвиђеној за 10. октобар 2024. године, академик Богдан Шолаја писмом је замолио Одељење медицинских наука САНУ и Одељење историјских наука САНУ да за кандидате Одељења медицинских наука САНУ и Одељења историјских наука САНУ за које су поднети приговори јавности доставе своја мишљења/одговоре на приложене приговоре јавности (на податке који се односе на реферате и мишљења двочланих комисија одељења, у складу са чланом 23, ст. 1 Статута САНУ) и доставе их Председништву САНУ. Поступајући по молби:

Одељење медицинских наука САНУ обавестило је Председништво САНУ да су се чланови Одељења на својој ванредној седници, од 7. октобра 2024. године, одржаној на захтев председника Комисије за праћење избора САНУ академика Богдана Шолаје, упознали и размотрили следеће приговоре јавности на реферате кандидатâ за избор у чланство САНУ Одељења медицинских наука САНУ, и то за Бранка Белеслина, Лазара Давидовића и Милана Недељковића:

– Приговор јавности на реферате за кандидате за избор у чланство САНУ: проф. др Лазара Давидовића, проф. др Милана Недељковића и проф. др Бранка Белеслина, који је поднела госпођа Александра Милојковић, секретар Слободног синдиката образовања Србије, из Београда (бр. 376/97-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ.

– Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који су поднели: проф. др В. Арсић Арсенијевић и проф. др Драго Ђорђевић (бр. 376/98-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ.
– Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који је поднео др Марко Ленс, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, из Београда (бр. 376/99-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ.
– Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Бранка Белеслина, који је поднео др Марко Ленс, специјалиста пластичне и реконструктивне хирургије, из Београда (бр. 376/100-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ.
– Приговор јавности на реферат за кандидата за избор у чланство САНУ проф. др Лазара Давидовића, који су поднели госпођа Тамара Брадић, Удружење „Глас душе", госпођа Радмила Васић, госпођа Александра Кнез-Милојковић, „Норма центар" Београд, и госпођа Нада Гладовић, УГ „Лекари родитељи за науку и етику" (бр. 376/101-023 од 25. 9. 2024. године), у писаној форми, преко Писарнице САНУ.

Сви референти двочланих комисија Одељења, који су потписали мишљења о предлозима за избор кандидата, остали су при свом закључном ставу о квалитету кандидата и њиховом научном раду који их квалификују за чланство у САНУ, а што су, уосталом, чланови Одељења потврдили приликом тајног гласања у Одељењу у мају 2024. године. Истовремено, референти за Бранка Белеслина жале што је у мишљењу двочлане комисије Одељења дошло до очигледне техничке грешке тако да је уместо 2024. година уписана 2021. година, а што се уосталом јасно види у ширем реферату написаном на осам страница. Стога су чланови Одељења медицинских наука САНУ, после опширне дискусије, једногласно подржали наведена мишљења референата. Одељење медицинских наука САНУ остаје при свом предлогу за кандидате које је изгласало Одељење на IV седници, 29. маја 2024. године.

Одељење историјских наука САНУ обавестило је Председништво САНУ 9. октобра 2024. године да је размотрило Приговор проф. др Марка Павловића, редовног професора у пензији Универзитета у Крагујевцу (бр. 376/104-023 од 27. 9. 2024), на предлог за избор дописног члана Мире Радојевић за редовног члана САНУ. Одељење историјских наука САНУ узело је у обзир мишљење академика Љубодрага Димића, једног од писаца реферата за избор дописног члана САНУ М. Радојевић у редовно чланство САНУ. Одељење историјских наука САНУ закључило је да је Приговор неоснован, јер изнета оспоравања не одговарају историјској стварности. Приговор је и неадекватан, јер његов аутор покушава да на критици једне енциклопедијске јединице обесмисли читав научни профил и изузетно богато научно дело кандидата.

Председништво САНУ је мишљења да је Комисија за праћење избора САНУ донела адекватне одлуке. Уједно, Председништво САНУ се сагласило са мишљењима о приговорима јавности Одељења медицинских наука САНУ (бр. 53/34 од 8. 10. 2024. године) и Одељења историјских наука САНУ (бр. 57/36 од 9. 10. 2024. године). У складу са чланом 23, ставом 2, Председништво САНУ донело је одлуку да ће чланове Изборне скупштине САНУ, на предлог Комисије за праћење избора САНУ, обавестити о благовременим приговорима и мишљењима наведених одељења САНУ и мишљењу Председништва САНУ са ове седнице, тако што ће члановима Изборне скупштине САНУ омогућити увид у наведени материјал, и то: благовремене приговоре јавности; Мишљење Одељења медицинских наука САНУ и Мишљење

Одељења историјских наука САНУ; Извод из Записника са V седнице Председништва САНУ од 10. октобра 2024. године – *III Избори у чланство САНУ у 2024. години, тачка 1* у просторијама Библиотеке САНУ, почев од 31. октобра 2024. године до Изборне скупштине САНУ, 7. новембра 2024. године. Председништво САНУ подржало је одлуку Комисије за праћење избора САНУ да након завршетка рада у изборном циклусу у чланство САНУ у 2024. години евентуално сачини предлог Комисији за Статут САНУ ради побољшања одредби посебног упутства са критеријумима за наредни изборни циклус у чланство САНУ.

Члан 29 Статута САНУ предвиђа да, на предлог Председништва САНУ, Изборна скупштина САНУ бира Изборну комисију САНУ из редова чланова САНУ, која спроводи гласање и утврђује резултате за избор нових дописних, редовних и иностраних чланова САНУ. Радом Изборне комисије руководи председник Изборне комисије, кога бира Изборна скупштина САНУ, на предлог Председништва САНУ. У Изборну комисију САНУ, по правилу, бирају се по два члана из сваког одељења (члан и заменик члана). Извршни одбор САНУ је на својој XIX (електронској) седници, од 5. септембра 2024. године, замолио одељења САНУ да до краја септембра 2024. године доставе предлоге за члана и заменика члана Изборне комисије САНУ за изборе у чланство САНУ у изборном циклусу у 2024. години. Председништво САНУ утврдило је предлог за Изборну скупштину САНУ за избор следећих чланова Изборне комисије САНУ за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години и њихових заменика: Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ – академик Градимир Миловановић, за члана, и академик Владица Цветковић, за заменика члана; Одељење хемијских и биолошких наука САНУ – академик Славко Ментус, за члана, и дописни члан САНУ Жељко Томановић, за заменика члана; Одељење техничких наука САНУ – академик Зоран Петровић, за члана, и дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић, за заменика члана; Одељење медицинских наука САНУ – академик Душица Лечић Тошевски, за члана, и академик Ђорђе Радак, за заменика члана; Одељење језика и књижевности САНУ – академик Јасмина Грковић-Мејџор, за члана, и академик Александар Лома, за заменика члана; Одељење друштвених наука САНУ – академик Коста Чавошки, за члана, и академик Александар Костић, за заменика члана; Одељење историјских наука САНУ – академик Мирјана Живојиновић, за члана, и дописни члан САНУ Драган Богетић, за заменика члана; Одељење уметности САНУ – академик Бранислав Митровић, за члана, и академик Душан Оташевић, за заменика члана. Председништво САНУ утврдило је предлог за Изборну скупштину САНУ да за председника Изборне комисије САНУ за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години изабере академика Градимира Миловановића, а за његовог заменика академика Бранислава Митровића. Председник Изборне комисије САНУ руководи радом Комисије. Одсутног члана Изборне комисије САНУ, односно председника Изборне комисије САНУ, може пуноважно замењивати његов заменик. Изборна комисија САНУ спроводи гласање и утврђује резултате за избор нових дописних, редовних и иностраних чланова САНУ. На основу писаног извештаја Изборне комисије САНУ, председник Изборне комисије САНУ саопштава Изборној скупштини САНУ резултате избора. Писани извештај Изборна комисија САНУ доставља свим члановима САНУ из радног састава најкасније у року од три дана након саопштавања резултата, електронским путем. За пуноважан рад Комисије неопходно је присуство свих чланова из свих одељења САНУ, односно њихових заменика. Одлуке Комисије доносе се већином гласова присутних. Мандат Комисије траје до завршетка изборног поступка у чланство САНУ у 2024. години. Комисија неће примати новчану надокнаду за свој рад. Председништво САНУ се на својој IV седници, од 19. септембра 2024. године, на предлог Комисије за праћење избора

САНУ, сагласило и са изгледом интернет презентације за кандидате за избор у чланство САНУ који се упућују Изборној скупштини САНУ и тада је замолило одељења САНУ да до следеће седнице Председништва САНУ (10. октобра 2024. године) Председништву доставе попуњене интернет презентације, када ће се донети и одлука о датуму њиховог постављања на сајт САНУ. Одељења САНУ су доставила попуњене интернет презентације за кандидате за избор у чланство САНУ који се упућују Изборној скупштини САНУ и Председништво САНУ се сагласило са достављеним интернет презентацијама, те донело одлуку их ПР САНУ постави на сајт САНУ дана 14. октобра 2024. године.

Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се Комисији за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу продужи мандат до Редовне годишње скупштине САНУ у 2025. години.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ именовало дописног члана САНУ Миодрага Лому за представника Одељења језика и књижевности САНУ у Стручном савету Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, до истека мандата Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Председништво САНУ је, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, именовало дописног члана САНУ Зорана Пауновића за представника Одељења језика и књижевности САНУ у Стручном савету Библиотеке САНУ, до истека мандата Стручног савета Библиотеке САНУ.

Шеста седница

Председништво САНУ је усвојило дневни ред. Записник са V (електронске) седнице Председништва САНУ, од 10. октобра 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је да је Српској академији наука и уметности додељена Награда за допринос иновативно-образовној пракси за трећи том *Живота и стваралаштва жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* на овогодишњем Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК, да је на свечаној седници Српског друштва за молекуларну биологију академику Милени Стевановић додељена Диплома за изузетна достигнућа у области молекуларне биологије и допринос њеном развоју и промоцији у Србији и да је на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду, 13. новембра 2024. године, одржана свечана академија поводом јубилеја – 70 година од оснивања Друштва за заштиту биља Србије – и том приликом је академику Радмили Петановић додељена Повеља за допринос развоју овог друштва. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком са састанка са представником председника Руске Федерације господином Михаилом Швидкојем и делегацијом Амбасаде Руске Федерације, који је одржан у САНУ 12. новембра 2024. године; са Извештајем дописног члана САНУ Мрђана Бајића и професора Александра Кадијевића са Сретењских свечаности у организацији Установе Вукове задужбине у Љубљани; са Извештајем дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића о посети делегације из Кине 9. и 10. септембра 2024. године и о учешћу на међународном скупу у Кини од 14. до 17. октобра 2024. године заједно са дописним чланом САНУ Владаном Девецићем.

Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на свом VIII скупу, одржаном 29. новембра 2024. године, изабрало академика Миљка Сатарића за заменика секретара Одељења у наредном четворогодишњем периоду. Заменик секретара обавља дужност од дана избора у Одељењу. Председништво САНУ је донело одлуку да избор академика Миљка Сатарића за за-

меника секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ достави Скупштини САНУ на потврђивање. Председништво САНУ је, на предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, именовало академика Ђорђа Шијачког за представника Одељења у Стручном савету Галерије науке и технике САНУ, до истека мандата Стручног савета Галерије науке и технике САНУ. Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ, уз сагласност Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, именовало академика Тању Ћирковић Величковић за новог члана Академијског одбора за високо образовање. Председништво САНУ је, на предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, именовало дописног члана САНУ Дејана Прелевића за представника Одељења у Стручном савету Архива САНУ, до истека мандата Стручног савета Архива САНУ. Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ, на иницијативу Академијског одбора за материјале и уз сагласност Одељења техничких наука САНУ, именовало дописног члана САНУ Жељка Шљиванчанина за новог члана Академијског одбора за материјале. Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ и иницијативу Академијског одбора за вештачку интелигенцију и уз сагласност Одељења техничких наука САНУ, именовало дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића за потпредседника Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ, на иницијативу Академијског одбора за вештачку интелигенцију и уз сагласност Одељења техничких наука САНУ, именовало дописног члана САНУ Мирјану Ивановић за новог члана Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Председништво САНУ је примило к знању да је академик Велимир Радмиловић поднео неопозиву оставку на чланство у Академијском одбору за енергетику и сагласило се са њом.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, донело одлуку да се План предавача за 2024. годину допуни предавањем др Јелене Радуловић под насловом *DNA Sensing in Memory Formation* (*Учешће геномске DNK у стварању меморије*), 25. октобра 2024. године, у Свечаној сали САНУ. Председништво САНУ је, уз сагласност Извршног одбора САНУ са XXX седнице, од 5. децембра 2024. године, донело Одлуку о категоријама научних и уметничких скупова у САНУ (бр. 20/71 од 3. 12. 2024. године), којом је ставило ван снаге претходну одлуку.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, донело одлуку о престанку рада Академијског одбора *Човек и животна средина*. Председништво САНУ је, на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и на основу достављеног елабората (бр. 59/34 од 14. 10. 2024. године), донело одлуку о образовању Академијског одбора „Животна средина“. Академијски одбор „Животна средина“ је на старању Одељења хемијских и биолошких наука САНУ. Председништво САНУ је размотрило предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ о предлогу за чланство АО и одлуку Извршног одбора САНУ са XXVI седнице, од 31. октобра 2024. године, којом ИО предлаже Председништву САНУ мањи број чланова од предложених за чланове АО и донело одлуку да за чланове, председника и заменика председника Академијског одбора „Животна средина“ буду именовани: академик Богдан Шолаја, председник АО, академик Драган Шкорић, члан, академик Слободан Вукосавић, члан, академик Велимир Радмиловић, члан, академик Тања Ћирковић Величковић, члан, и дописни члан САНУ Жељко Томановић, заменик председника АО. За преостале предложене чланове АО, које је предложило Одељење (бр. 59/34 од 14. 10. 2024. године), а који нису чланови САНУ, Председништво САНУ је, на сугестију Извршног одбора САНУ, донело одлуку да буду именовани за сараднике АО, а све у складу са Правилником о раду одбора САНУ.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења уметности САНУ и на основу достављеног елабората (бр. 56/69 од 3. 12. 2024. године), донело одлуку о образовању Академијског одбора за архитектуру. Академијски одбор за архитектуру је на старању Одељења уметности САНУ. Председништво САНУ је донело одлуку да за председника и потпредседника Академијског одбора за архитектуру буду именовани: академик Бранислав Митровић, председник АО, дописни члан САНУ Дејан Миљковић, потпредседник АО; за чланове: академик Милан Марић, дописни члан САНУ Миодраг Табачки, Александар Кадијевић, историчар уметности, проф. др Владимир Лојаница, Архитектонски факултет, Слободан Гиша Богуновић, слободни уметник, филозоф, лексикограф и теоретичар архитектуре, и Дијана Милашиновић Марић, историчар, теоретичар и критичар архитектуре.

Председништво САНУ је, на предлог Издавачког одбора САНУ, донело одлуку: на предлог Одељења друштвених наука САНУ, да се измени и допуни Издавачки план за 2024. годину тако што би се уместо издања под насловом *Дигитализација културног наслеђа у Аудиовизуелном архиву САНУ* у серији „Издања Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ", на основу позитивних рецензија академикâ Зорана Поповића и Косте Чавошког, у истој серији објавила публикација *Јосиф Панчић – дигитализација заоставштине* и тако што би се уместо издања под насловом *Инструменти Бранислава Војновића у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ* у серији „Издања Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ" у истој серији објавила публикација *Serbian Academy of Sciences and Arts Audiovisual Archive and Center for Digitization*, на основу позитивних рецензија академикâ Косте Чавошког и Павла Петровића, као и да се допуни Издавачки план за 2024. годину публикацијом *Digitization of Miroslav's Gospel*, издање публикације *Дигитализација Мирослављевог јеванђеља* из 2022. године на енглеском језику (за уредника свих издања именован је академик Александар Костић); на предлог Одељења уметности САНУ, да се измени Издавачки план за 2024. годину, тако што би се уместо планиране изложбе и каталога *Избор дела из колекције Министарства спољних послова*, која је требало да се одржи у децембру 2024. године, у Издавачки план САНУ за 2024. годину уврсти каталог дела Даде Ђурића, који ће пратити изложбу *Дадо*: *историја природе 1954–2000*.

Имајући у виду да је САНУ од 2024. године променила статус из директног буџетског корисника у индиректног буџетског корисника преко Министарства науке, технолошког развоја и иновација, управник послова САНУ др Бојан Бугарчић и руководилац Сектора за рачуноводствене и финансијске послове САНУ госпођа Тамара Радаковић обавестили су Извршни одбор САНУ да је потребно да Финансијски план САНУ за 2025. годину буде достављен Председништву САНУ ради усвајања, како би га, након усвајања, Сектор за рачуноводствене и финансијске послове САНУ доставио Министарству науке, технолошког развоја и иновација, закључно са 31. децембром 2024. године. Извршни одбор САНУ се на својој 31. седници, од 12. децембра 2024. године, упознао са Предлогом Финансијског плана САНУ за 2025. годину са образложењем (бр. 160/7 и 160/8 од 3. 12. 2024. године) и позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ (бр. 160/10 од 3. 12. 2024. године) и донео одлуку да их достави Председништву САНУ на усвајање, у складу са чланом 85, ставом 2, тачком 20 Статута САНУ. Председништво САНУ је усвојило достављени Финансијски план САНУ за 2025. годину и, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, проследиће га Скупштини САНУ на потврђивање.

3. СКУПШТИНА

Редовно заседање

Годишња скупштина Српске академије наука и уметности одржана је 23. маја 2024. године. Скупштином је председавао председник Српске академије наука и уметности академик Зоран Кнежевић.

Отварајући редовно годишње заседање Скупштине САНУ, председник САНУ је поздравио све присутне чланове Академије.

Од прошлогодишње Ванредне скупштине САНУ преминули су следећи чланови САНУ: академик Горан Петровић, академик Владимир Стевановић, академик Драгослав Маринковић и академик Светомир Арсић Басара. Скупштина је минутом ћутања призвала сећања на преминуле чланове.

Српска академија наука и уметности броји 87 редовних и 31 дописног члана, што је укупно 118 чланова. У кворум се, према извештајима одељења САНУ и предлогу Извршног одбора САНУ, не рачунају четири члана САНУ, три редовна и један дописни члан (академик Драгош Цветковић из Одељења за математику, физику и гео-науке, дописни члан САНУ Радослав Аџић из Одељења хемијских и биолошких наука, академик Јованка Калић из Одељења историјских наука и академик Дејан Деспић из Одељења уметности). Скупштина САНУ је утврдила списак чланова САНУ који не улазе у кворум.

За одржавање Скупштине потребно је присуство најмање 58 чланова у радном саставу САНУ. Данашњој Скупштини присуствује укупно 69 чланова САНУ.

Председник је констатовао да постоји потребан кворум за пуноважно одлучивање Скупштине. За доношење одлука по свим тачкама дневног реда потребна је већина гласова присутних, дакле најмање 35 гласова.

Уз позив за Скупштину, свим члановима САНУ достављен је сазив са дневним редом и пропратним материјалом. Дневни ред је једногласно усвојен.

Скупштина је затим прешла на рад према усвојеном дневном реду:

1. Усвајање Записника са заседања Изборне скупштине САНУ за избор часника САНУ и конституисање Председништва САНУ, одржане 30. марта 2023. године; Записника са заседања Редовне годишње скупштине САНУ, одржане 25. маја 2023. године; записника са заседања Ванредне скупштине САНУ, одржане 17. октобра 2023. године, који се налазе у *Годишњаку* САНУ за 2023. годину а који је доступан на интернет презентацији САНУ

   Записници су усвојени без примедби.

2. Избор оверача записника

За оверače записника Редовне годишње скупштине САНУ Извршни одбор САНУ је предложио академика Радмилу Петановић и академика Градимира Миловановића, уз њихову усмену сагласност.

За оверače записника изабрани су академик Радмила Петановић и академик Градимир Миловановић.

3. Беседа председника Српске академије наука и уметности академика Зорана Кнежевића

„Поштовани чланови Српске академије наука и уметности, часници, колегинице и колеге, даме и господо,

Упитамо ли се како људи заправо перципирају проток времена, донекле поједностављени одговор може да буде: тако што посматрамо транзијентне феномене, дакле оне појаве које показују неку промену у времену. То, наравно, може бити било шта: од геолошког времена у коме је еволуирала људска врста, до времена потребног светлости да од Сунца стигне до Земље или времена које је мени потребно да изговорим ову реченицу. Ипак се најчешће доживљај и разумевање времена повезују са неким опажљивим кретањем, мерење времена са правилним кретањем, а бројање времена са часовником или календаром.

Па шта је онда то што нам тај наш часовник и календар управо казују: у овом се тренутку налазимо на нешто више од годину дана након избора за ново руководство САНУ и око пола године до избора за нове дописне, редовне и иностране чланове Академије, тако да ти избори, на свој начин, омеђују једно раздобље у дугом и постојаном трајању Академије, о којем овом приликом треба прозборити неку реч и по могућности понудити неки релевантан податак, утисак или закључак, али и сагледати перспективу и очекивања за оно што нам предстоји у непосредној будућности. Осврнимо се зато на оно што је на овом месту речено прошле године у отприлике исто време, па покушајмо да сагледамо какво смо то кретање и промене у нашој кући могли да уочимо и колико смо добро сагледали пут којим ће Академија ићи и куда ће тим путем стићи.

Рекосмо пре годину дана да је као добар и разуман пут којим Академија треба да иде у наредном периоду подржан „рационалан и реално остварив континуитет рада и активности Академије". Истовремено је остварење тог континуитета најважнији задатак који смо моји сарадници и ја добили и на чему смо се у пуној мери ангажовали, како је то тада дефинисано: „у циљу даљег унапређења свих оних, за Академију и друштво у целини, важних и корисних досадашњих постигнућа". Мислим да се са приличном извесношћу може рећи да смо тај први и најважнији зацртани циљ новог руководства у доброј мери и остварили, уз напомену да је такав циљ био рационалан и прихватљив јер се односио на протеклу прву годину мандата, док би сада, након периода привикавања и „улажења у посао", требало постепено померати фокус и размишљати о извесном прилагођавању и иновирању досадашњих активности, тамо где се то показало потребним, како у погледу њиховог садржаја, тако и (у неким случајевима само) форме.

Морам да кажем да је чак и за мене, који сам претходно имао извесно искуство са функционисањем и радом Академије, било помало неочекивано како се и у којој мери увећао обим и интензитет активности и догађања у постковидној 2023. години. Више од 50 научних скупова, предавања, свечаних и комеморативних седница, панела и округлих столова одржаних у последњих годину дана под кровом Академије, у организацији или уз покровитељство САНУ, где је требало учествовати у улози домаћина, учешћа у догађањима ван наше куће, где је требало представљати САНУ, уз стално праћење и обављање редовних послова у надлежности председника, Извршног одбора и Председништва, захтевали су непрестану пажњу и ангажман и, што се бар мене тиче, однели су највећи део енергије и времена. Можда нам је свима управо зато и добро дошло извесно „затишје" и смањење обима протоколарних обавеза у првом кварталу 2024. године, иако би се то могло рећи само за нашу београдску централу, док су се за то време бројни изванредни програми без престанка одвијали у нашим огранцима у Новом Саду и Нишу и у Центру у Крагујевцу. То, наравно, не значи да се ништа код нас у Београду није дешавало; дозволите ми да поменем само изузетно посећену изложбу дела Уроша Предића или редовне сесије Трибине Библиотеке САНУ и сада већ брзорастући број разних конференција и састанака које се одржавају у нашим салама у овом периоду.

О реализацији другог важног задатка новог руководства – управљања Академијом „у складу са високим стандардима примереним нашој кући" и резултатима који су на том плану остварени у протеклих годину дана – више ће говорити моји сарадници. Нека мени буде дозвољено само толико да можда и помало претенциозно уствrдим да смо у овом тешком и сложеном времену имали довољно стрпљења, ваљда и нешто мудрости, да га разумемо и да му се прилагодимо, о чему можда понајбоље сведочи релативно мали број коментара у медијима са негативном конотацијом (изузев када су неизоставни Меморандум и његови наводни наставци у питању, као и појединци помињани у јавности у контексту избора за чланство у САНУ). Рекло би се да смо бар за сада успели, како и обећасмо на почетку, да нашу Академију водимо „мирним водама до сигурних лука".

Враћајући се поново на онај мали трактат о времену са почетка беседе, свако од нас би из властитог искуства могао да каже да постоји и нека врста „личног", психолошког времена, времена како га свако од нас појединачно доживљава и на свој начин осећа, за које нам се чини да протиче брже или спорије од објективног физичког времена, а које, са своје стране, како нам казују часовници, заправо неумитно, равнодушно и равномерно тече. Када говоримо о колективном доживљају времена, често можемо да чујемо да је време новац, иако је та лапидарна изрека у ствари извучена из контекста изјаве чувеног америчког политичара и проналазача Бенџамина Френклина, који је рекао да је време „једини новац који имаш и само ти одлучујеш како ћеш га потрошити. Буди пажљив и не дозволи да га други уместо тебе потроше." Време као социјална категорија односи се на време у којем живимо, обично га карактеришемо као срећно, тешко или сложено; свакодневним животом нам управља време које се као метеоролошка одредница јавља бар у нашем језику итд. Историјско време, коначно, време је које нам доноси личне и колективне успехе и постигнућа, али и недаће, неправде и искушења; са једним таквим се, и као појединци, али првенствено као народ, суочавамо колико данас. Да ли и код нас и у свету има довољно мудрости и историјског поштења да ово данашње не буде само претеча нових, још тежих и трагичнијих искушења – сведочићемо у непосредној будућности.

У САНУ је, дакле, време избора и својом обавезом сматрам да у овом тренутку кажем и неколико речи на ту тему, препуштајући детаљну анализу, бројеве и трендове надлежном потпредседнику, свестан ризика да ћу и овога пута морати да поновим оно што је до сада већ пуно пута речено. Укратко, Академија се од једног до другог изборног циклуса суочава са постепеним, али сталним падом укупног броја својих чланова. Само у последњих годину дана напустило нас је пет редовних чланова, један члан ван радног састава и један инострани члан, а од претходних избора до данас преминуло је 14 чланова радног састава САНУ, дакле више него што је изабрано дописних чланова у претходном изборном циклусу. У погледу старосне и родне структуре чланства имамо изражене негативне статистике и диспаритете: број чланова у појединим одељењима је и даље критично низак, Огранак у Нишу и Центар у Крагујевцу боре се да преживе са минималним бројем активних чланова, а битно је нарушена и Статутом САНУ постулирана бар приближна равнотежа између групација одељења. Лек за све побројене „болке" Академије су, наравно, избори, па, иако су поједина од до сада спроведених одељењских изјашњавања имала неочекиване, слободан сам да кажем – и разочаравајуће исходе, ја и овом приликом апелујем да до краја ове фазе избора, а нарочито при коначном изјашњавању, учинимо све што је до нас да избори за нове дописне, редовне и иностране чланове САНУ у сваком погледу буду успешнији од претходних.

У вези са изборима бих још посебно желео да истакнем да сматрам да се изборни процес за сада одвија у складу са законским и статутарним одредбама, да се

поштују правила и рокови и да се избори спроводе на начин предвиђен Статутом и изборним правилима. У јавности се избори, као и увек, прате са пуно пажње, углавном се информације коректно преносе, а ако се у јавности и појаве негативни коментари, они се, као што сам већ рекао, најчешће односе на поједине предлоге за чланове, а не на ток изборног процеса или Академију као такву.

Академија има здраве финансије, и како ћете детаљније чути мало касније, послује без већих проблема. Очекујемо да ћемо и ову годину у том погледу позитивно завршити. Успешно је остварена статусна промена из директног у индиректног корисника буџета, што је омогућило да за све своје активности можемо да користимо сопствена средства, тако да САНУ, уз редовно финансирање од стране Буџета Републике Србије, континуирано одржава текућу ликвидност и редовно измирује све своје финансијске обавезе. Реконструкција Палате САНУ је у извесном застоју проузрокованом спољашњим факторима на које Академија не може да утиче, али ћемо у наредном периоду уложити додатни напор да се тај за Академију важан подухват покрене са мртве тачке.

О међународној сарадњи, издавачкој делатности, престижним наградама које је САНУ добила за своја издања, нашем представљању у јавности, научном раду и другим аспектима рада Академије, говориће генерални секретар и потпредседници САНУ, по функцији надлежни за поједине секторе, тако да ћу ја још само поменути више захвалница и плакета које су Академији додељене у овом периоду за дугогодишњу плодну сарадњу са другим институцијама, као и бројна значајна одликовања, награде и друштвена признања која је добио већи број наших чланова, на чему им је Председништво САНУ срдачно честитало.

Активности наших галерија, 65 концерата који се у континуитету одвијају у току већег дела године, а нарочито изложбе, заслужују да буду посебно истакнуте. У том непрекидном низу сјајних догађања издвојио бих изложбе посвећене уметничком делу Милорада Бате Михаиловића, која је привукла близу 20.000 посетилаца, Миће Поповића са скоро 50.000 и актуелна изложба слика Уроша Предића, коју је до 22. маја погледало преко 90.000 љубитеља његовог дела. Изложбу о животу и раду Симе Лозанића, којем је била посвећена 2023. година, видело је око 15.000 посетилаца. Укупно смо, дакле, до сада имали више од 175.000 посетилаца само на ових неколико наших изложби.

Допустићу себи да чињеницу да поједине изложбе у галеријама САНУ привлаче више гледалаца него фудбалске утакмице оптимистички протумачим као добар знак да се нешто у општем српском културном обрасцу ипак набоље мења, али и да укажем на проминентно место које изложбе у галеријама САНУ заузимају у културном простору престонице, рекао бих – и читаве Србије. То истовремено потврђује висок квалитет наших одабира и одличан рад Савета, управника и за припрему изложби задуженог и ангажованог стручног особља.

Да се на крају подсетимо да нас је својевремено наш велики просветитељ Доситеј Обрадовић упозоравао „да нема несретнијег ни луђег заната од дангубе, беспослице и лењости", па како су нас и у школи учили да је рад створио човека, прионимо на посао и учинимо да наша Српска академија наука и уметности и ову 183. годину свог трајања достојно и достојанствено прebроди и крунише вредним постигнућима, а надасве – успешним изборима по мери Академије."

4. Извештај о раду САНУ за 2023. годину, који подноси генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић

„Поштовани господине председниче, поштовани часници, уважене колегинице и колеге,

Дозволите ми да изложим Извештај о раду Српске академије наука и уметности у 2023. години; у детаљнијем, електронском облику извештај о раду Академије, као и издање *Годишњака* за 2023. годину, налазе се на сајту САНУ.

Заседање Изборне скупштине је одржано 30. марта 2023. године. Након усвајања предложеног дневног реда, Скупштина је, јавним гласањем, потврдила избор академика Стевана Пилиповића за председника Огранка САНУ у Новом Саду, претходно донесену одлуку на Скупу свих чланова Огранка, а затим је, такође јавним гласањем, обављен избор представникâ одељењâ САНУ у Председништву САНУ.

Након обављеног тајног гласања за избор новог руководства САНУ, председник Изборне комисије академик Јасмина Грковић-Мејџор је објавила резултате. На основу резултата гласања за председника САНУ изабран је академик Зоран Кнежевић, за потпредседника САНУ из реда чланова Одељења за математику, физику и гео-науке, Одељења хемијских и биолошких наука, Одељења техничких наука и Одељења медицинских наука изабран је академик Зоран Поповић, за потпредседника САНУ из реда чланова Одељења језика и књижевности, Одељења друштвених наука, Одељења историјских наука и Одељења уметности изабран је академик Миодраг Марковић, а за генералног секретара САНУ изабран је академик Небојша Лалић.

Избором часникâ САНУ, представникâ одељењâ САНУ у Председништву САНУ и потврђивањем избора председника Огранка САНУ у Новом Саду, конституисано је Председништво САНУ у наредном четворогодишњем периоду, почев од 4. априла 2023. године.

У току 2023. године одржано је такође још по једно редовно и једно ванредно заседање Скупштине САНУ.

Редовна годишња скупштина САНУ одржана је 25. маја 2023. године. У својој беседи, председник је посебно говорио о друштвеним околностима и потреби очувања „рационалног и реално остваривог континуитета рада и активности Академије" и посебно је скренуо пажњу на континуирано смањење броја чланова САНУ као актуелну опасност. Извештај о раду САНУ у 2022. години изложио је генерални секретар академик Небојша Лалић и он је на крају заседања усвојен. Активности САНУ из области за које су одговорни изложили су потпредседници академици Зоран Поповић и Миодраг Марковић, а о активностима Огранка у Новом Саду говорио је председник Огранка академик Стеван Пилиповић. На седници Скупштине је утврђен и програм рада за 2023. годину.

Ванредно заседање Скупштине САНУ одржано је 17. октобра 2023. године. Комисија за Статут САНУ је припремила предлог измена Статута САНУ, који је затим утврдило Председништво и који је добио сагласност одељењâ САНУ. Предлог је усвојен на овој ванредној седници Скупштине.

Поводом Дана Српске академије наука и уметности, одржана је свечана академија којој су присуствовали председник Републике Србије, патријарх Српске православне цркве, министри културе и образовања у Влади Републике Србије, као и бројни други високи званичници. У оквиру ове свечаности додељена су највиша годишња признања, *Медаље САНУ*, за изузетна достигнућа и ангажовање у САНУ академику Владимиру С. Костићу и академику Гојку Суботићу.

Извршни одбор САНУ усмеравао је целокупну активност Академије и имао сам ту слободу да издвојим следеће активности.

Извршни одбор је у 2023. години одржао укупно 34 седнице и донео одлуке за 786 предмета. Такође, иницирао је бројне манифестације обнављања сећања на академике који су дали значајан допринос, како Академији тако и заједници, у области науке и културе, што се може детаљније сагледати у *Годишњаку САНУ*.

Извршни одбор САНУ је са великим задовољством прихватио предлог игумана Светог манастира Хиландара и председника Управног одбора Задужбине Светог манастира Хиландара архимандрита Методија да САНУ и Задужбина успоставе сарадњу са циљем заједничке организације изложбе у Галерији САНУ, која треба да представи део духовног и културноисторијског наслеђа манастира Хиландара, као и постигнућа подухвата његове обнове након разорног пожара. Уједно, упућен је и позив председнику Републике Србије и председници Републике Грчке да буду покровитељи одржавања изложбе. Извршни одбор је прихватио предлог о формирању заједничког програмско-научног тима, којим би руководио академик Миодраг Марковић и који би из САНУ укључио и дописног члана Драгана Војводића.

Извршни одбор САНУ се у току године огласио реагујући на одређене догађаје у друштву. Српска академија наука и уметности је изразила дубоко жаљење због трагичног догађаја у Основној школи „Владислав Рибникар" у Београду, као и најискреније саучешће породицама трагично настрадалих ученика и радника те школе.

Такође, Академија је демантовала аутентичност тзв. нон-пејпера на порталу господина Бесника Бисљимија; радило се о лажном и тенденциозном документу, који је приписан академику Василију Крестићу, а који је у целости измишљен. САНУ је изразила велику забринутост поводом догађаја на Косову и Метохији и насиља над грађанима српске националности после очигледно нелегитимних избора у општинама на северу КиМ. У том смислу, САНУ је апеловала на међународну заједницу да се обезбеде елементарна демократска и људска права српског народа и осигура мир за све људе који тамо живе.

Извршни одбор САНУ је подржао иницијативу Одељења техничких наука САНУ да се хале 2 и 3 Београдског сајма заштите као културна добра и сагласио се са ставом Одељења уметности САНУ за решавање питања Уметничког павиљона „Цвијета Зузорић".

У вези реконструкције и доградње Палате САНУ, Извршни одбор САНУ је, након добијене информације о тренутном статусу пројекта, затражио да се поступак у процесу пројектовања и добијања неопходних дозвола интензивно прати и контролише од стране свих представника САНУ који у њему учествују, уз наду да ће ови формални проблеми ускоро бити превазиђени, те да ће, у најскорије време, бити добијена грађевинска дозвола и финализован Пројекат за извођење (ПЗИ) реконструкције и доградње Палате САНУ.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић је, у складу са праксом установљеном током мандата претходног руководства САНУ (и која се показала веома корисном), присуствовао скуповима појединачних одељења. Фокус разговора на овим састанцима био је добрим делом усмерен на текући изборни поступак у чланство САНУ, потребу раста укупног броја чланова САНУ, бољу равнотежу у чланству између одељења, уз избор већег броја нових дописних чланова, посебно у Огранку у Нишу и Центру САНУ у Крагујевцу.

Када се ради о међународној сарадњи, САНУ је члан невладиних међународних научних асоцијација на различитим нивоима. Детаљнији подаци о разноврсној међународној сарадњи САНУ ће бити саопштени на овом састанку, а такође се налазе и у *Годишњаку*. Под кровом САНУ организовано је 36 научних скупова, симпозијума, конференција и конгреса. И подаци о бројним другим скуповима и предавањима се налазе у *Годишњаку*.

Председништво САНУ, које чине секретари/представници одељења̂ и чланови Извршног одбора, одржало је у току 2023. године шест седница, на којима је разматрало и одлучивало о питањима из своје надлежности. Сва одељења, огранци и одбори САНУ одржавали су редовне састанке. Детаљније информације о састанцима

и активностима Председништва, састанцима и активностима одељења, огранака и одбора, могу се наћи у *Годишњаку* који је доступан на сајту САНУ.

Када се ради о финансијском пословању, од почетка 2023. године, према налогу Министарства финансија а у складу са захтевом ММФ-а, Академија је своје пословање евидентирала кроз јединствени софтверски програм за евиденцију финансијских трансакција за све директне буџетске кориснике. Овакав начин евидентирања је доводио до проблема финансирања Академије од стране других директних корисника (Министарства културе, Министарства науке, технолошког развоја и иновација и др.), као и коришћења сопствених прихода, што није прихватљиво у овом систему када се ради о директним буџетским корисницима. Како би се превазишли новонастали проблеми током 2023. године, средства директних корисника обезбеђена су директно од Министарства финансија. У 2024. години Академији је промењен статус из директног у индиректног буџетског корисника Министарства науке, технолошког развоја и иновација, чиме су се, према процени Министарства финансија, превазишли проблеми у начину финансирања, а Академији је обезбеђено несметано функционисање као јединствене установе, у складу са Законом о Српској академији наука и уметности.

Академија је упркос глобалној економској кризи успешно покрила текуће расходе, делом из текућих прихода, који су остварени са вишим вредностима од планираних, а делом из расположивих средстава из ранијих година. Детаљнији подаци се могу видети у *Годишњаку*.

У оквиру овог извештаја, неопходно је да наведем активности и резултате рада сектора, група и јединица САНУ, Службе САНУ и управника послова. Са великим задовољством желим да поновим да се и у току 2023. године, у објективно и даље отежаним условима, рад свих организационих делова САНУ одвијао у складу са бројним потребама и многобројним активностима, али и високим стандардима, који се у том смислу подразумевају у САНУ.

У току 2023. године САНУ је наставила изузетно богату издавачку делатност и објављено је 68 издања. Жири 66. међународног београдског сајма књига доделио је Академији у октобру 2023. године Награду за издавачки подухват године за тротомно издање *Председници Друштва српске словесности*, *Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије*, *Српске академије наука и Српске академије наука и уметности*, чији је главни уредник академик Зоран Кнежевић, а уредник публикације је академик Живорад Чековић. На истом сајму признање је добио и трећи том *Речника појмова ликовних уметности и архитектуре*, чији је САНУ саиздавач и који је припремљен под руководством академика Милана Лојанице. У 2023. години је завршен вишедеценијски посао издавања преписа *Душанова законика*, једног од најзначајнијих споменика српске историје и културе (САНУ је опет саиздавач, а уредници су академик Коста Чавошки и др Владимир Радовановић). Успешна издавачка сарадња Академије и братства манастира Студенице крунисана је, овај пут уз Институт за историју уметности Филозофског факултета у Београду, монографијом архимандрита Тихона Ракићевића *Темплон – преграда олтара / иконостас*. Уредник издања је академик Миодраг Марковић. Посебан допринос САНУ је дала покретањем биографске едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*. Академија је до сада објавила три тома, а у припреми је четврти, последњи том. Уредник издања је академик Душица Лечић Тошевски, председник Академијског савета едиције академик Владимир С. Костић, а почасни уредник је поч. академик Нада Милошевић-Ђорђевић, *spiritus movens* читавог подухвата. Посебно место у издањима Академије има зборник радова са истоименог научног скупа *Заштита*, *очување и*

афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији, одржаног у организацији Академијског одбора за српско питање (главни уредник академик Зоран Кнежевић, уредник издања дописни члан САНУ Драган Војводић).

Трибина Библиотеке САНУ се афирмисала као угледна и традиционална презентација нових издања Академије, као и других вредних публикација. Само у току 2023. одржано је 18 трибина које су имале велику посећеност.

У складу са досадашњом праксом САНУ да оствари што отворенији приступ јавности, Академија је упознала јавност са активностима и програмима, приредивши у току 2023. године три редовне конференције за медије. Поред наведеног, Група за односе с јавношћу и јавно информисање је и у 2023. години настојала да обавештава јавност о свим релевантним активностима Академије. То се чинило кроз редовно објављивање програма, као и презентовање ставова Извршног одбора, Председништва и појединих одељења САНУ који су од јавног интереса.

Све јединице САНУ – Архив и Библиотека, Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију, Галерија ликовне и музичке уметности, Галерија науке и технике – успешно су обављале значајне послове, врло често покретале нове иницијативе од дугорочног значаја и уредно испуњавале све своје обавезе, укључујући и рад са бројним корисницима. Најважније информације о раду ових јединица и постигнутим резултатима представљене су у *Годишњаку САНУ*, што важи и за службе САНУ које су предано и савесно обављале послове из своје надлежности.

У закључку, 2023. година била је период даљег развоја богате активности САНУ. У оквиру ових активности Академија се све више афирмише као креативни чувар наше научне и културне прошлости, а истовремено и као институција која може да створи платформу за афирмацију најсавременијих токова у науци и уметности кроз интеракцију страних и домаћих стваралаца. Такође, Академија је и даље свесна друштвене реалности и потребе да изрази полифонију мишљења својих чланова за добробит друштва у коме се налази. Била је то година развоја и отварања перспективе за даљи успешан рад."

5. Реч потпредседника САНУ из реда чланова Одељења за математику, физику и гео-науке, Одељења хемијских и биолошких наука, Одељења техничких наука и Одељења медицинских наука, академика Зорана Поповића

„Поштоване колегинице и колеге, чланови Академије,

У овом излагању биће речи о старосној структури чланова САНУ, о буџету Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и начину трошења ових средстава и, на крају, о Дигиталном архиву издања САНУ (ДАИС).

Старосна структура чланова САНУ – мај 2024.

На слици 1 графички је приказана промена бројности чланства Академије у периоду од 1970. до 2024. године.

Као што се са слике 1 види, лако је уочљив тренд смањења бројности Академије од око 15 чланова по декади, тако да ову Скупштину дочекујемо са укупно 118 чланова Академије (31 дописни и 87 редовних). То је најмањи број чланова у протеклих више од 50 година. Пред претходне изборе, у новембру 2021. године, имали смо само 119 чланова, а данас, шест месеци пред овогодишње изборе, имамо још мање, само 118 чланова. Ситуација је алармантна у тој мери да, ако на следећим изборима не буде изабрано више од 25 чланова, улазимо у спиралу из које се никада нећемо извући и достићи *numerus clausus* од 160 чланова, колико је Статутом САНУ из 2017. прописано.

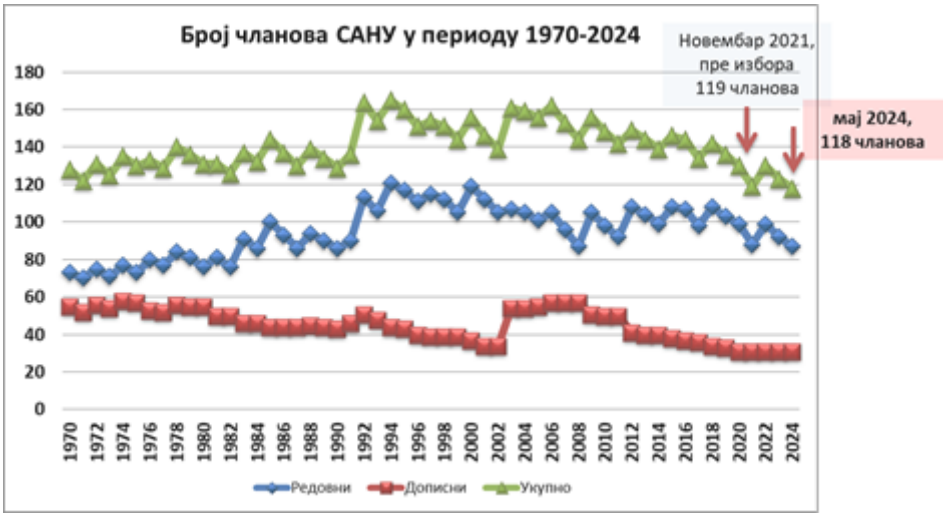

Слика 1. Промена броја чланова Академије у последњих педесетак година

Није само бројност оно што нас брине, већ је то, много више, старосна структура наших чланова, која је приказана на слици 2.

Слика 2. Расподела чланова Академије у 2024. години по годинама старости

Од 118 чланова, колико Академија данас броји, у категорији оних који још нису отишли у пензију је 16% или само 20 чланова. Они имају веће могућности да утичу на токове, не само научних него и свих других активности у овој земљи, а тиме и да директније утичу на рад и углед наше Академије. Ако се узме у обзир да је по важећим законима за науку и образовање праг за одлазак у пензију померен на 70

година (што је веома мали број чланова Академије искористио), број радно активних чланова Академије се повећава на 37 или нешто више од 31% од укупног чланства, што знатно увећава радни капацитет Академије. Брине такође и податак да је ¼ чланства старија од 80 година.

На слици 3 приказана је и просечна старост чланова САНУ у мају 2024. године по одељењима. Просечна старост свих чланова САНУ у мају 2024. године износи 74,69 година.

Слика 3. Просечна старост чланова САНУ по одељењима и укупна за САНУ

Као што се са слике 3 види, просечна старост чланова Одељења уметности је највећа, затим следи Одељење историјских наука и Одељење друштвених наука. „Најмлађе" одељење је Одељење техничких наука, пре свега због великог броја преминулих најстаријих чланова.

Расподела чланова САНУ по одељењима на основу старости њихових чланова приказана је на слици 4.

У најбројнијим одељењима (ОМФГ, ОМН) највише чланова је старости између 71 и 75 година. У одељењима историјских наука, друштвених наука и уметности нагомилавање чланства је ка високој старости, што је у наведеним одељењима велика опасност за драстично смањење бројности, а тиме и активности поменутих одељења.

Старосну дистрибуцију по одељењима овде нећу дискутовати у детаљима. Остављам вама да сами изведете закључке.

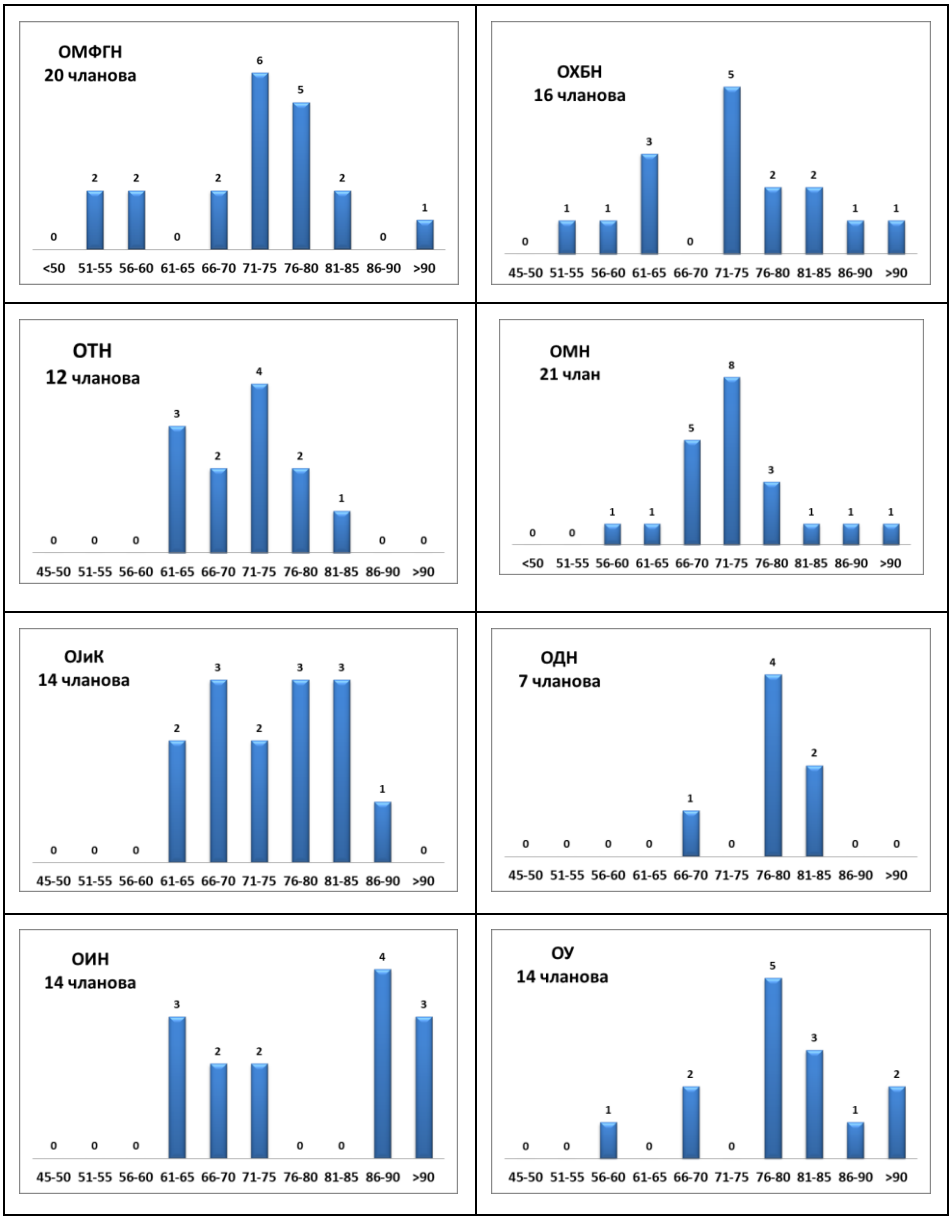

Слика 4. Дистрибуција старости чланова Академије по одељењима – стање у мају 2024.

Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности

Приказ буџета Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности у периоду 2015–2024. дат је на уметку слике 5.

Као што се са слике 5 види, уочљив је постепени пораст буџета Фонда у последње две године, а након трогодишње стагнације у периоду 2020–2022. Приказ утрошка средстава Фонда у 2023. години по ставкама дат је у табели 1 и илустрован на слици 5. Најпре истичемо да је планирани буџет у потпуности реализован. На неким ставкама дошло је до значајнијих одступања од планираних вредности. Као што се из табеле 1 и на слици 5 види, највећи „подбачај" у трошењу средстава у односу на планирана средства је на позицији индивидуалних и одељењских пројеката. Највеће прекорачење је на ставкама: Међународна сарадња, Научни и други скупови и Издавачка делатност. У апсолутном износу, највеће прекорачење у трошењу планираних средстава, од преко 9 милиона динара, настало је на ставци Издавачка делатност. Оно се готово редовно јавља због изузетно велике годишње продукције Академије, а у 2023. години и додатно због значајног повећања цене штампања. Остала прекорачења настала су, могло би се рећи, „због лошег планирања". Наиме, издаци за ставке Међународна сарадња и Научни и други скупови, у ранијим годинама, били су скромно планирани због њиховог малог обима за време пандемије ковида 19. У 2023. години наведене активности су се вратиле на ниво које су раније имале, што је било праћено и повећаним утрошком средстава за ове намене.

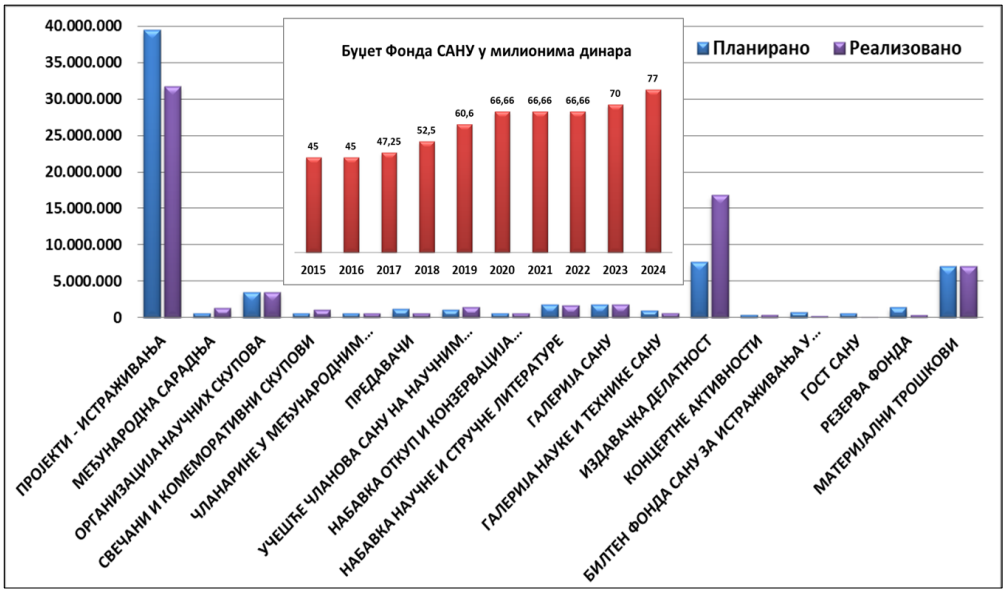

Слика 5. Графички приказ реализације буџета Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности у 2023. години заједно са планираним средствима по ставкама. Уметак: Буџет Фонда у периоду 2015–2024.

Табела 1. Реализација буџета Фонда у 2023. години по ставкама

Намена	Планирано	Реализовано	Проценат реализације
Пројекти – истраживања	39.400.000,00	31.773.153,42	80,6%
Међународна сарадња	600.000,00	1.338.829,72	223,1%
Организација научних скупова	3.500.000,00	3.513.125,48	100,4%
Свечани и комеморативни скупови	600.000,00	1.089.732,46	181,6%
Чланарине у међународним асоцијацијама	600.000,00	603.496,21	100,6%
Предавачи	1.200.000,00	565.526,70	47,1%
Учешће чланова САНУ на научним скуповима у иностранству	1.100.000,00	1.460.021,99	132,7%
Набавка, откуп и конзервација архивалија	600.000,00	600.000,00	100,0%
Набавка научне и стручне литературе	1.800.000,00	1.676.330,00	93,1%
Галерија САНУ	1.800.000,00	1.800.000,00	100,0%
Галерија науке и технике САНУ	1.000.000,00	617.044,42	61,7%
Издавачка делатност	7.600.000,00	16.801.374,47	221,1%
Концертне активности	400.000,00	400.000,00	100,0%
Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности	800.000,00	242.750,80	30,3%
Гост САНУ	600.000,00	137.063,22	22,8%
Резерва Фонда	1.400.000,00	381.551,11	27,3%
Материјални трошкови	7.000.000,00	7.000.000,00	100,0%
Укупно	**70.000.000,00**	**70.000.000,00**	100,0%

У САНУ се научноистраживачки рад њених чланова одвија и финансира кроз три врсте пројеката.

Стратешки пројекти (почев од 2018. године) замишљени су да подрже нове и оригиналне идеје наших чланова, које би требало реализовати интердисциплинарно, уз учешће и других чланова из истог и других одељења САНУ. У 2023. години финансиран је рад три стратешка пројекта, и то:

1. **Академик Милена Стевановић**: „Проучавање ефекта микроделеције хромозома 22 (22q11) на појаву неуроразвојних поремећаја и неуродегенеративних болести"
2. **Дописни члан Драган Војводић**: „Историја и културно наслеђе српског народа на Косову и Метохији"
3. **Академик Слободан Милосављевић:** „Биомедицински потенцијал новоизолованих дитерпена латекса млечика (Euphorbia L.) са станишта у Србији"

Рад на првом и другом стратешком пројекту успешно је окончан у 2023. години.

Индивидуални пројекти представљају научни идентитет сваког члана и не подлежу никаквим рестрикцијама. Индивидуални пројекти се финансирају у износу који се утврђује сваке године, а у складу са финансијским планом Фонда. За 2023. годину је усвојено да тај износ буде **300.000 динара**. У 2023. години финансиран је рад на 91 индивидуалном пројекту.

Одељењски пројекти се формирају на бази активности одељењских одбора. Ови пројекти се уговарају на период од три године са годишњим износом од **150.000 динара** и истоветним критеријумом за оцену успешности рада на пројекту као у случају индивидуалних пројеката. У 2023. години финансиран је рад укупно 35 одељењских одбора.

Преглед ефикасности у трошењу средстава Фонда за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора, по одељењима и укупно на нивоу САНУ, приказан је на слици 6. Као што се са слике 6 види, укупна реализација по овој ставци за Академију је 80,6%. Највећи „подбачај" у трошењу средстава у односу на планирана средства је у Одељењу за језик и књижевност, Одељењу техничких наука и Одељењу историјских наука. Остала одељења су много ефикасније користила средства за ове намене.

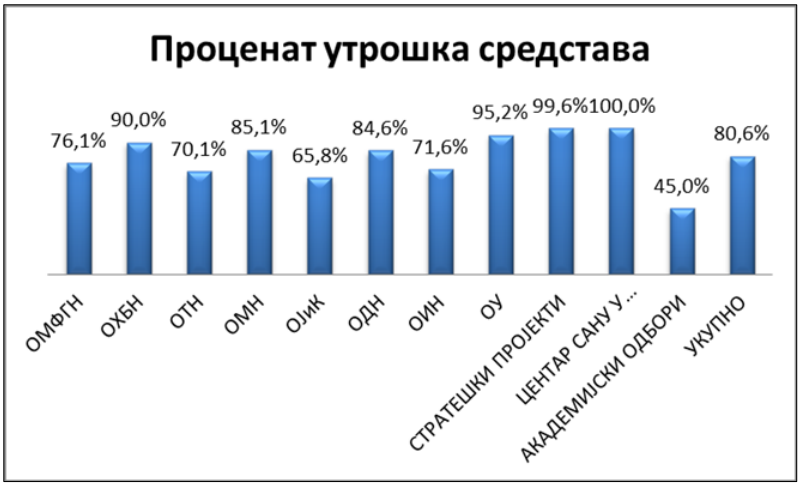

Слика 6. Приказ ефикасности трошења средстава Фонда САНУ у 2023. години за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора

На крају, од укупно 126 индивидуалних пројеката и пројеката одељењских одбора, њих 17 није користило одобрена средства у 2023. години.

Преглед броја индивидуалних пројеката и пројеката одељењских одбора по одељењима, који су финансирани у 2023. години, дат је у табели 2.

За финансирање рада 126 (91 + 35) индивидуалних пројеката и пројеката одељенских одбора, стратешких пројеката и Академијских одбора, у 2023. години планирано је укупно 39.400.000, а реализовано 31.773.153,42 динара (табела 1).

Табела 2. Преглед броја индивидуалних пројеката и пројеката одељењских одбора који су финансирани у 2023. години (по одељењима). У заградама је дат број пројеката који нису користили додељена средства у 2023. години.

	ОМФГН	ОХБН	ОТН	ОМН	ОЈиК	ОДН	ОИН	ОУ	САНУ
Број финансираних пројеката одељењских одбора	**4 (1)**	**0**	**0**	**6 (1)**	**7 (1)**	**4**	**11 (3)**	**3**	**35 (6)**
Број финансираних индивидуалних пројеката	**19 (4)**	**15 (1)**	**12 (2)**	**18 (4)**	**3**	**2**	**11**	**11**	**91 (11)**
Укупно	**23 (5)**	**15 (1)**	**12 (2)**	**24 (5)**	**10 (1)**	**6**	**22 (3)**	**14**	**126 (17)**
Број чланова одељења – мај 2024.	**20**	**16**	**12**	**21**	**14**	**7**	**14**	**14**	**118**

Расподела утрошка средстава Фонда САНУ за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора у 2023. години по ставкама, дата је на слици 7.

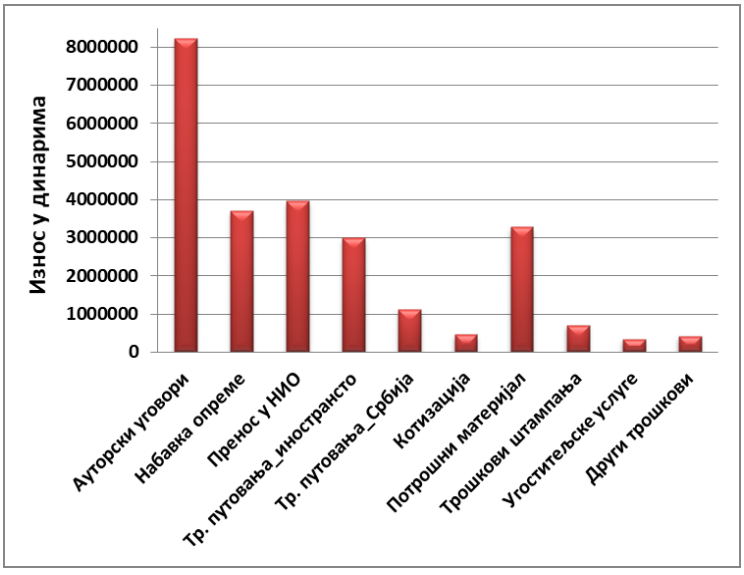

Слика 7. Расподела утрошка средстава Фонда САНУ за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора у 2023. години по ставкама

Највише средстава утрошено је на исплату ауторских хонорара истраживачима ван Академије за рад на наведеним пројектима. На другом месту је пренос средстава на научноистраживачке организације (НИО – факултети, институти) у којима

наши чланови обављају своје истраживачке активности. Затим следе трошкови набавке опреме и трошкови за материјал за истраживања. Трошкови учествовања на научним скуповима у земљи и иностранству (путни трошкови) тек су на петом месту укупних трошкова због чињенице да је због пандемије ковида 19 конференцијска активност била драстично смањена.

Расподела утрошка средстава у 2023. години на индивидуалним пројектима и пројектима одељењских одбора по одељењима и ставкама у скали нормираној на 100% дата је на слици 8. Види се да трошкови за ауторске хонораре готово равномерно расту од ОМФГН ка ОУ. Трошкови набавке опреме доминантни су у ОТН, а трошкови за набавку материјала за истраживање преовлађујући у ОХБН и ОМН. Највише средстава за учешће на међународним научним скуповима утрошено је у ОМФГН, а штампарски трошкови су доминантни у ОДН.

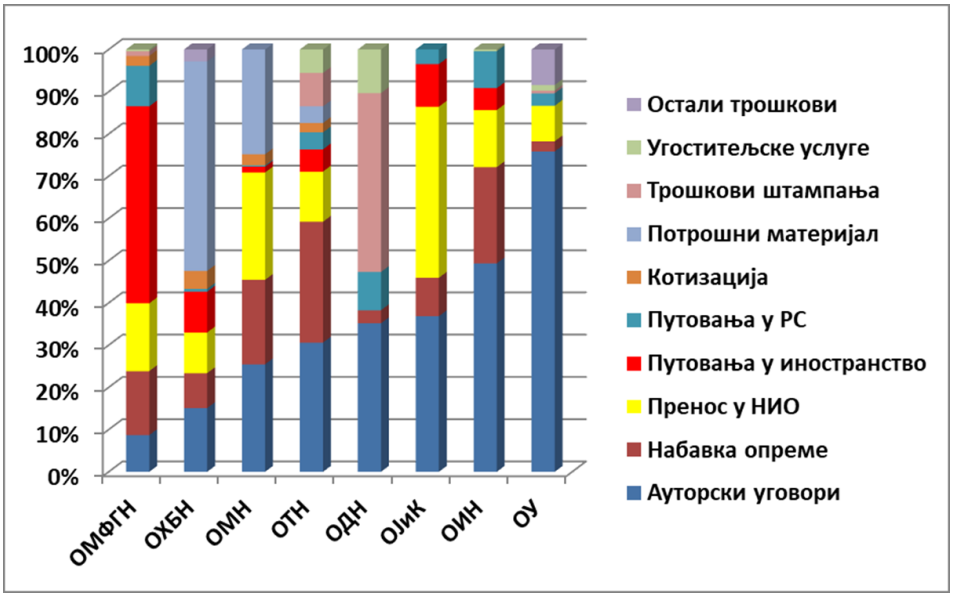

Слика 8. Приказ реализације буџета САНУ у 2023. години за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора по одељењима и ставкама на скали нормираној на 100%

Дигитални архив издања САНУ (ДАИС)

ДАИС је заједнички дигитални репозиторијум Српске академије наука и уметности и институтâ чији је оснивач САНУ. ДАИС омогућава отворени приступ издањима САНУ и институтâ САНУ, као и научним радовима сарадника запослених у институтима САНУ. Софтверска платформа репозиторијума прилагођена је савременим стандардима који се примењују у дисеминацији научних публикација и компатибилна је са међународном инфраструктуром у овој области. Екстерна апликација *Аутори*, *пројекти*, *публикације* (APP) омогућава преглед и претраживање података о ауторима и пројектима, пренос метаподатака у друге системе, интеграцију са сервисом *Altmetric* и приказ података о цитираности у индексним базама података *Dimensions*, *Scopus* и *Web of Science*.

Током 2023. године готово сви институти, од наших осам, потпуно су покрили своје активности на овом дигиталном архиву. Тренутно се налази 15.876 докумената, од којих је 95% у отвореном приступу.

У Републици Србији ДАИС је међу највећим репозиторијумима, а сигурно највећи у области друштвених и хуманистичких наука.

ДАИС је први и за сада једини у РС добио *CoreTrustSeal* сертификат (Сертификат за поуздане репозиторије).

На слици 9 упоређени су подаци о садржају ДАИС базе у периоду мај 2023 – мај 2024. Види се да је за протеклих годину дана број докумената у ДАИС бази порастао за преко 1900 (1906), што говори да је ДАИС база врло лепо прихваћена од стране Академијиних истраживача и истраживача из Академијиних института."

Слика 9. Детаљи са веб-портала Дигиталног архива издања САНУ. Датум приступа 20. мај 2023. и 15. мај 2024. године. Бројеви означени црвеном бојом представљају пораст броја докумената у ДАИС бази по категоријама.

6. Реч потпредседника САНУ из реда чланова Одељења језика и књижевности, Одељења друштвених наука, Одељења историјских наука и Одељења уметности, академика Миодрага Марковића

„Поштовани господине председниче САНУ, уважене колегинице и колеге чланови Академије,

Част ми је и дужност да поднесем извештај о три сегмента у делатности Академије која спадају у делокруг мог рада у оквиру Извршног одбора САНУ. Реч је о активностима одељења основаних за друштвено-хуманистичке науке и уметност, питањима у вези с научним институтима над којима САНУ има оснивачка права, те о међународној сарадњи Академије.

Најпре ваља поменути похвалну чињеницу да је одржан већи број научних скупова различитог формата, као и неколико свечаних академија и свечаних предавања. Посебно истичем међународне научне скупове *Музика и плес на осовини Исток–Запад. Односи и мобилности*; *Композитор Василије Мокрањац* (*1923–1984*) *– музика и ћутање*; *Да ли су мањинска права* (*још увек*) *људска права*. Први скуп је одржан у организацији Музиколошког института САНУ, Одељења уметности САНУ и Државног конзерваторијума Истанбулског универзитета, други је Академија одржала у сарадњи са Музиколошким институтом САНУ и Фондацијом „Василије Мокрањац" поводом обележавања стогодишњице рођења академика Василија Мокрањца, а трећи је припремио Одбор за проучавање мањина и људских права САНУ, Правни факултет Универзитета у Београду и Институт Лантош из Будимпеште поводом 25 година Оквирне конвенције Савета Европе за заштиту мањина и 75 година Универзалне декларације о људским правима.

Одржана су и четири национална научна скупа: *Полемички аспекти српског модернизма после 1945. са посебним освртом на деловање чланова Задарске групе* у организацији Одељења уметности САНУ, поводом обележавања стогодишњице рођења уметникâ-академикâ Милорада Бате Михаиловића и Миодрага Миће Поповића; дводневни научни скуп који је поводом сто година од рођења академика Михаила Марковића организовало Одељење друштвених наука САНУ и Одбор за филозофију и друштвену теорију САНУ; научни скуп *100 година од рођења архитекте Ивана Антића*, одржан трудом Одељења уметности САНУ и Архитектонског факултета Универзитета у Београду; Одељење уметности и Факултет драмских уметности Универзитета уметности у Београду приредили су научни скуп *Уметник сцене Миодраг Табачки*: *од авангарде до барока и назад*.

Вреди поменути и три научне конференције: *Објашњење и разумевање у филозофији и науци*, одржану у организацији САНУ и Одељења за филозофију Филозофског факултета Универзитета у Београду, конференцију *О архитектури*, приређену од стране Одељења уметности САНУ и Асоцијације за развој одрживе урбане заједнице STRAND, те научну конференцију *Дефинитиван крај краја историје*, приређену у организацији Одељења друштвених наука САНУ.

Од осталих скупова издвајамо три свечане академије које је приредило Одељење језика и књижевности САНУ поводом годишњица рођења академикâ Десанке Максимовић, Антонија Исаковића и Никите И. Толстоја, иностраног члана САНУ. Помињемо, затим, две свечане академије које је приредило Одељење уметности

САНУ, поводом годишњица рођења академика Сретена Стојановића и Хенрија Мура, иностраног члана САНУ.

Вреди посебно истакнути и свечани скуп *Дан Српске академије наука и уметности*, одржан 20. новембра 2023. На њему су додељене награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области природних и техничких наука (лауреат академик Владимир С. Костић) и из области друштвених и хуманистичких наука (лауреат академик Гојко Суботић).

Академик Суботић одржао је неколико месеци касније, као лауреат једне од две поменуте награде, свечано предавање под називом „Плаштаница митрополита београдског Исидора".

Детаљни подаци о свим наведеним научним и свечаним окупљањима доступни су у новом броју *Годишњака*, где су изложене и појединости о одговарајућим, у најмању руку једнако бројним и једнако разноврсним, активностима у области природно-математичких, техничко-технолошких и медицинских наука. У истом броју *Годишњака* исцрпно је приказана и остала делатност свих одељења САНУ и њихових чланова као основних носилаца научног и уметничког рада Академије, па и одељења која се баве друштвено-хуманистичким наукама и уметношћу.

Када је реч о институтима САНУ, нагласићемо чињеницу да је на осам института чији је оснивач наша Академија и који су, у овом или оном виду, на њеном старању запослено више од 250 доктора наука, што само по себи говори о великом научном и истраживачком потенцијалу тих установа које, иако самосталне у многим аспектима свог деловања, ипак егзистирају под окриљем САНУ и доприносе употпуњавању опште слике о њеном деловању. Тај допринос се огледа у успешном раду на научноистраживачким пројектима, међу којима има знатан број оних који се финансирају из Фонда за науку или имају међународни карактер, богатој научној продукцији и плодној издавачкој делатности, организовању научних скупова, округлих столова, семинара, предавања и радионица, обављању теренских истраживања и успостављању научне сарадње са сродним установама у земљи и иностранству (илустрације ради, поменућу да су сарадници шест института за које сам добио податке објавили протекле године више од 400 научних чланака, десетак монографија и тематских зборника те више периодичних публикација).

Имајући у виду чињеницу да питања у вези с научним институтима над којима САНУ има оснивачка права спадају у делокруг рада потпредседника САНУ за друштвене и хуманистичке науке, током марта ове године обавио сам разговоре са директорима свих осам института који су на старању одељења САНУ. Главна тема разговора била је тешње повезивање САНУ и поменутих института, који, како је речено, поседују велики научни и истраживачки потенцијал. Закључено је да би се та тешња веза могла успоставити већим учешћем сарадникâ институтâ у академијским и одељењским одборима, организовању научних скупова, издавачкој и изложбеној делатности Академије итд. У разговорима је било речи и о текућим активностима институтâ и евентуалним тешкоћама које те активности прате, а у којима би САНУ можда могла да пружи помоћ.

Што се тиче међународне сарадње, вреди истаћи да је у периоду од претходног редовног заседања Скупштине, Српска академија наука и уметности имала богату и разноврсну делатност.

Како је добро познато, наша Академија већ дуго је чланица неколико међународних удружења академија на глобалном, европском и регионалном нивоу. У сарадњи са Међународним научним саветом (ISC) посебно је био активан, у својству представника САНУ, академик Миодраг Чолић, који је, поред осталог, учествовао на годишњем састанку европских чланица овог савета у Подгорици средином септембра 2023, те на више консултативних састанака о изменама и допунама Статута Међународног научног савета и његовог Пословника о раду.

Дописни члан Вујадин Иванишевић је, као представник САНУ, учествовао на конференцији чланова поменутог Међународног научног савета у Паризу маја 2023. године.

Потпредседник САНУ Миодраг Марковић учествовао је на седници Генералне скупштине Европске федерације академија (ALLEA) у Лондону јуна 2023, а учествовао је онлајн на седници Генералне скупштине Алијансе међународних научних организација (ANSO), одржаној новембра 2024. у Чунгкингу, на којој је за члана Управног одбора Алијансе изабран председник САНУ академик Зоран Кнежевић, тј. генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић као његов заступник.

Председник САНУ Зоран Кнежевић и потпредседник Миодраг Марковић учествовали су на 7. годишњој конференцији тзв. Берлинског процеса у Тирани септембра 2023. Берлински процес је, подсетићу, дипломатска иницијатива повезана са будућим проширењем Европске уније и са оживљавањем мултилатералне везе између земаља Западног Балкана и одређених земаља ЕУ. На конференцији су првенствено разматрани стратешки и организациони преображаји у сектору високог образовања, истраживања, иновација и технологије на Западном Балкану и у Југоисточној Европи.

Председник Зоран Кнежевић, дописни члан Тања Ћирковић Величковић и проф. др Јован Деспотовић са Грађевинског факултета учествовали су на Конференцији академијâ подунавске регије у Љубљани октобра 2023. године.

Дописни члан Миодраг Михаљевић изабран је за члана радне групе Интеракадемијског партнерства (IAP) за нацрт Извештаја о људској безбедности, а дописни члан Алпар Лошонц је, у својству представника САНУ, учествовао на симпозијуму *Људска ӣрава и академска слобода* у Берлину марта 2024. године.

Када је реч о билатералној сарадњи са другим академијама, крајем априла 2023. чланови Извршног одбора САНУ у пуном саставу су посетили Академију наука и уметности Републике Српске (АНУРС) у Бањалуци. На радном састанку са руководством АНУРС разговарало се о наставку међусобне сарадње у различитим областима науке и уметности. Затим је, у наредном периоду, током 2023. године, утврђен конкретан Програм сарадње САНУ и АНУРС за период 2023–2025. године.

Одмах након посете Бањалуци, делегација Извршног одбора САНУ коју је предводио председник САНУ академик Зоран Кнежевић маја 2023. посетила је, на позив домаћина, Црногорску академију наука и умјетности (ЦАНУ) у Подгорици. У разговорима представника двеју академија дискутовало се о досадашњој сарадњи двеју академија те могућности њеног развијања. У међувремену је расписан конкурс

за нови пројектни циклус и сачињен је анекс Споразума о сарадњи, којим су детаљно утврђени услови за размену научника и уметника, чланова САНУ и ЦАНУ, у форми студијских боравака.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић и академик Јасмина Грковић-Мејџор учествовали су, такође у мају 2023, на свечаној седници Аустријске академије наука, која је том приликом обележила Дан Академије.

Вишечлана делегација САНУ поново је посетила АНУРС поводом свечаности којом је обележено тридесет година рада те академије, 20. октобра 2023. Том приликом уручена су признања за изузетан допринос развоју АНУРС и њеном друштвеном угледу председнику САНУ академику Зорану Кнежевићу, те академицима Владимиру С. Костићу, Љубомиру Максимовићу, Владимиру Кањуху и иностраном члану Јелени Гусковој.

У октобру 2023. године, са Мађарском академијом наука потписан је нови Протокол о заједничкој сарадњи за период 2024–2026. и усаглашена је Листа заједничких истраживачких пројеката. Слично томе, у току марта/априла 2024. потписани су документи о сарадњи са Словачком академијом наука.

Делегација Словеначке академије науке и уметности (САЗУ), на челу с председником САЗУ академиком Петером Штихом, посетила је јануара 2024. године Српску академију наука и уметности. У складу с тада постигнутим договором, током априла је усаглашена нова Листа заједничких пројеката са САЗУ.

САНУ је 2023. године посетила делегација Светског удружења за кинеске студије (СУКС), а марта 2024. делегација SITEC-a (Шандоншке иновацијске и предузетничке заједнице за међународну науку и технологију). Приликом обеју наведених посета разговарало се о могућностима проширивања заједничке сарадње.

САНУ су посетили, поред осталих, и др Салваторе Арико, генерални директор Међународног научног савета, и председник Словачке академије наука проф. др Павол Шајгалик.

Од маја 2023. до маја 2024. године, наставило се са остваривањем студијских боравака у оквиру билатералних пројеката САНУ са другим академијама. Најразвијенију студијску размену те врсте САНУ је имала са Бугарском академијом наука.

Разуме се, у претходном периоду су и многи други чланови САНУ самостално или као представници наше Академије доприносили међународној сарадњи с националним академијама, универзитетима и другим научним институцијама, најчешће учешћем на научним скуповима, конференцијама или сарадњом у међународним пројектима. Осврнућемо се на свечаност којом је уврштен и одраније добар однос са Универзитетом „Мартин Лутер" у немачком граду Халеу. Том свечаношћу, одржаном крајем априла 2023. у Халеу, обележена су два важна јубилеја у историји српско-немачких културних веза: 240 година од студија Доситеја Обрадовића на поменутом универзитету и 200 година од доласка Вука Караџића у Немачку. У оквиру свечаности извршили смо примопредају реплике бисте Доситеја Обрадовића, коју је израдио наш угледни вајар Петар Убавкић. У име САНУ, која је власник оригиналног дела и дародавац реплике, бисту смо уручили ректорки Универзитета у Халеу. Том приликом истакли смо значај који је релативно кратко али интензивно Доситејево школовање у Халеу имало за његов потоњи просветитељски и књижевни рад. Указали смо,

такође, и на улогу коју је Универзитет у Халеу имао за образовање других истакнутих Срба током 18. и 19. века.

Будући да је о активностима предузетим у САНУ на промоцији уметничког стваралаштва већ говорио председник САНУ Зоран Кнежевић, о њима у нашем овогодишњем извештају неће бити речи. Поменућемо једино то да је Извршни одбор САНУ, у готово комплетном саставу, појачан управником послова Академије, крајем марта текуће године посетио манастир Хиландар на Светој Гори, где је са игуманом Методијем и Миливојем Ранђићем, директором Задужбине манастира Хиландара, разговарано о организацији предстојеће репрезентативне изложбе хиландарског уметничког наслеђа, која ће бити приређена у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ."

7. Реч председника Огранка САНУ у Новом Саду академика Стевана Пилиповића

„Поштовани председниче, поштовани часници, поштовани чланови Српске академије наука и уметности,

Да сам знао да ће председник причати о времену, можда бих припремио и моју причу о времену као архастичном процесу, али ћу остати на својој старој теми, а то је приказ рада Огранка САНУ у Новом Саду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године.

Први наш састанак (17. јануара) била је изложба калиграфских радова *На путу Захарија Орфелина*, на којој су представљени цртежи ђака и уметника на тему ћирилице. Следећи састанак је био првог дана фебруара; то је у ствари био Скуп свих чланова Огранка у Новом Саду поводом избора у Огранку. У фебруару је такође одржан семинар ЛАДИС, који је организовао дописни члан САНУ Игор Долинка. Ради се о једном математичком друштву које је одржало интересантно предавање. Крајем тог месеца, тачније 22. фебруара, уприличена је промоција зборника радова *Историјска лексикографија српског језика*, коју је приредила колегиница Јасмина Грковић-Мејџор заједно са проф. др Исидором Бјелаковић и проф. др Маринoм Курешевић.

Осмог марта је одржан 65. Скуп свих чланова Огранка САНУ у Новом Саду, на којем су спроведени избори за руководство Огранка за период 2023–2027. У марту је затим отворена изложба Ање Прерадовић (17. марта), приказано је *Критичко издање дела Иве Андрића*, о чему је говорила проф. др Зорица Несторовић (22. марта), одржано је предавање др Матеа Таконија из Швајцарске на тему *European Space Agency*, *the Gateway for Utilisation of Space in Europe*.

Поводом 130-годишњице Милоша Црњанског проф. др Горана Раичевић је одржала предавање 5. априла, а сутрадан је у нашој галерији отворена изложба Митра Сикимића *Уљевик*. Академик Петар Сеферовић је 12. априла у Огранку одржао предавање на тему срчане слабости. Важан догађај у априлу је била конференција коју су организовали математичари *Harmonic analysis*, *spaces and operators* (19–21. априла). Крајем месеца академик Иван Гутман одржао је предавање о историји математичке хемије.

Један наш млади научник из Новог Сада Дејан Вукобратовић одржао је 10. маја предавање *Пробабилистички графички модели кроз примене и пример*. Затим је у мају у Завичајном музеју у Руми отворена изложба радова из легата Феђе Соретића.

Петнаестог маја смо имали у гостима нобеловца – проф. др Данијела Шехтмана; то је један од програма који смо извели ван наше зграде, али смо ми били носиоци. Потом следи Годишња скупштина, која је најзначајнији догађај у нашој Академији, када нам долази наше руководство и гости из Покрајине и Града, као и из Матице српске и са Универзитета. Још два предавања смо имали ван наше зграде. Једно је опет било посвећено компјутерској архитектури ако бих могао тако да назовем (проф. др Хосе Торељас, *Cloud computer architecture of the next decade*), а друго је било колеге Вељка Милутиновића (*Dataflow supercomputing for big data deep analytics*). Последњег дана маја академик Слободан Милосављевић одржао је предавање на тему *Две приче из хемије са Студентског трга у Београду*: *олово-тетраацетат и антималарик артемизинин*.

Првог дана јуна отворен је научни скуп с врло интересантном темом *Да ли постоји друштвена критика*?, чији је организатор био дописни члан САНУ Алпар Лошонц. Затим је отворена изложба Александра Педовића *Дух папира*. Средином јуна нам је дописни члан САНУ Миодраг Табачки одржао пригодно предавање о својој сценографији.

Активности у септембру започете су предавањем управнице Галерије Матице српске Тијане Палковљевић Бугарски о животу и делу Миливоја Николајевића, који је био члан Војвођанске академије наука. Затим је 7. септембра отворена изложба Мирјане Томашевић *У потрази за складом*. Проф. др Ненад Филиповић је одржао предавање *Дипломирани пацијенти у медицини – колико смо далеко*? (13. септембра), а проф. др Василије Топалов предавање *Изненадна смрт код младих људи и превенција* (20. септембра). *Енциклопедију Републике Српске* представили су нам председник АНУРС академик Рајко Кузмановић и генерални секретар АНУРС академик Драго Бранковић. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић одржао је 27. септембра предавање на тему *Судари астероида са Земљом* и обавестио нас да немамо велику опасност од судара са астероидима. Последњи догађај у септембру је било отварање изложбе нашег дописног члана Саве Халугина *Размишљање плоха*.

Почетком октобра проф. др Милорад Пуповац одржао је једно тужно предавање о српској мањини у Хрватској. Средином октобра одржан је научни скуп *Природни ресурси и ризици у животној средини*, који је организовао наш дописни члан Слободан Марковић. Секција за хуманост, културу и уметност Друштва лекара Војводине Српског лекарског друштва организовала је још једну традиционалну изложбу *Medici pro arte*. Затим је у Огранку доц. др Бранко Вранеш одржао предавање о приповеткама Антонија Исаковића у контексту српске прозе 20. века. Последња активност у октобру био је научни скуп *Старији људи и дискриминација*: *превенција и реакција*.

Први догађај у новембру био је омаж Милки Ивић, који је организовала академик Јасмина Грковић-Мејџор. Средином новембра у Огранку су гостовали проф. др Мерилин Сореган и проф. др Мајкл Сореган и том приликом одржали два предавања. Уприличена је и промоција монографије дописног члана САНУ Саве Халугина *Асоцијативе*, а о књизи је говорила госпођа Катарина Бабић (22. новембра). Академик Миро Вуксановић приредио је 29. новембра изузетан скуп посвећен Милану Коњевићу, нашем академику-сликару.

Последњи месец у години био је једнако испуњен дешавањима. Осмог децембра проф. др Марина Миливојевић Мађарев водила је интересантан разговор са Борисом Лешевићем, нашим режисером. Потом су др Милан Мицић, Пера Ластић и др Арпад Пап заједно одржали предавање насловљено *Оптација као „решење" – поглед након једног века* (12. децембра). На то се надовезује предавање Милана Подунавца *Поредак и страх* (20. децембра). Традиционално, крајем децембра организујемо један од наших најинтересантнијих догађаја, изузетно посећен – концерт најуспешнијих студената Департмана музичких уметности Академије уметности у Новом Саду. Последњи догађаји у 2024. години били су 68. Скуп свих чланова Огранка у Новом Саду и новогодишњи коктел, на којем смо угостили драге госте из Београда."

(Излагање председника Огранка САНУ у Новом Саду академика Стевана Пилиповића праћено је презентацијом слајдова на видео-биму у Свечаној сали САНУ.)

8. Усвајање годишњег Извештаја о раду САНУ за 2023. годину, који се налази у *Годишњаку* САНУ за 2023. годину, а који је доступан на интернет презентацији САНУ

Скупштина САНУ је једногласно усвојила Извештај о раду САНУ за 2023. годину.

9. Потврђивање избора академика Љубомира Максимовића за секретара Одељења историјских наука САНУ и дописног члана САНУ Драгана Војводића за заменика секретара Одељења историјских наука САНУ

Председништво САНУ је одлучило да предложи Скупштини САНУ потврђивање избора академика Љубомира Максимовића за секретара Одељења историјских наука САНУ и дописног члана САНУ Драгана Војводића за заменика секретара Одељења историјских наука САНУ. Скупштина је потврдила наведене изборе у наредном четворогодишњем мандату, почев од 28. фебруара 2024. године.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је академику Љубомиру Максимовићу и дописном члану САНУ Драгану Војводићу на потврђеном избору.

10. Потврђивање избора академика Драгана Мицића за секретара Одељења медицинских наука САНУ и академика Миодрага Чолића за заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ

Председништво САНУ је одлучило да предложи Скупштини САНУ потврђивање избора академика Драгана Мицића за секретара Одељења медицинских наука САНУ и академика Миодрага Чолића за заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ. Скупштина је потврдила наведене изборе у наредном четворогодишњем мандату, почев од 28. фебруара 2024. године.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је академику Драгану Мицићу и академику Миодрагу Чолићу на потврђеном избору.

11. Потврђивање избора академика Богдана Шолаје за секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и академика Милене Стевановић за заменика секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ

Председништво САНУ је одлучило да предложи Скупштини САНУ потврђивање избора академика Богдана Шолаје за секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и академика Милене Стевановић за заменика секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ. Скупштина је потврдила наведене изборе у наредном четворогодишњем мандату, почев од 19. априла 2024. године.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је академику Богдану Шолаји и академику Милени Стевановић на потврђеном избору.

12. Потврђивање Извештаја Комисије о извршеном попису имовине САНУ у 2023. години, Извештаја о финансијском пословању САНУ за 2023. годину (Завршни рачун) и Финансијског плана САНУ за 2024. годину, са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ

Председништво САНУ је усвојило Извештај Комисије о извршеном попису имовине САНУ у 2023. години, Извештај о финансијском пословању САНУ за 2023. годину (Завршни рачун) и Финансијски план САНУ за 2024. годину, са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, и одлучило да их достави Скупштини на потврђивање.

Скупштина је потврдила наведене извештаје за 2023. годину и Финансијски план за 2024. годину.

13. Утврђивање програма рада САНУ за 2024. годину

Председништво САНУ је на својим седницама током 2024. године утврдило следеће предлоге: План и програм рада Огранка САНУ у Нишу за 2024. годину, План рада Огранка САНУ у Новом Саду у 2024. години, План рада Библиотеке САНУ у 2024. години, План рада Галерије науке и технике САНУ за 2024. годину, План рада Галерије ликовне и музичке уметности САНУ за 2024. годину, План рада Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у 2024. години, уз сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу.

Скупштина САНУ је утврдила Програм рада Српске академије наука и уметности за 2024. годину.

* * *

Председавајући академик Зоран Кнежевић на крају се захвалио члановима Академије што су својим присуством увеличали заседање Редовне годишње скупштине САНУ, чиме је она закључена.

Изборна скупштина САНУ

Заседање Изборне скупштине Српске академије наука и уметности за избор нових редовних, дописних и иностраних чланова одржано је 7. новембра 2024. године.

Скупштину је отворио и присутне чланове поздравио председник САНУ академик Зоран Кнежевић.

Српска академија наука и уметности има укупно 116 чланова у свом радном саставу, и то 85 редовних и 31 дописног члана.

Према члану 27, став 2, Статута САНУ, за пуноважан рад Изборне скупштине потребно је да буде присутно више од половине укупног броја чланова САНУ у радном саставу умањеног бројем оних чланова који нису дуже од годину дана учествовали у раду САНУ, уколико они не присуствују Изборној скупштини. Према члану 27, став 3, Статута САНУ списак таквих чланова утврђује Изборна скупштина на предлог Извршног одбора, поднетог на основу извештајâ одељењâ САНУ. Извршни одбор је, на основу извештајâ одељењâ САНУ, на својој XXVI седници од 31. октобра 2024. године донео одлуку да предложи Изборној скупштини да утврди списак чланова који не улазе у кворум за одржавање Изборне скупштине. Председавајући академик Зоран Кнежевић прочитао је њихова имена: академик Драгош Цветковић из Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, дописни члан САНУ Радослав Ацић из Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, академик Небојша Радуновић из Одељења медицинских наука САНУ, академик Јованка Калић из Одељења историјских наука САНУ, академик Дејан Деспић из Одељења уметности САНУ. Једногласно је донета одлука да се у кворум за рад Изборне скупштине не рачуна пет чланова САНУ – четири редовна и један дописни члан.

Констатовано је да постоји кворум јер је присутно укупно 108 чланова САНУ, и то 78 редовних и 30 дописних чланова. За одржавање Изборне скупштине потребно је присуство најмање 56 чланова САНУ, а исто толико износи и најмањи потребни број гласова за избор дописних и иностраних чланова, док је за избор редовних чланова потребан најмање 41 глас редовних чланова САНУ. Гласа се тајно. Остале одлуке на Изборној скупштини доносе се већином гласова присутних чланова САНУ, тј. потребно је најмање 55 гласова. Гласа се јавно.

На позив председавајућег Скупштина је једногласно усвојила предложени дневни ред и прешла на рад према усвојеном дневном реду.

1. Избор оверачâ записника

За оверач записника са Изборне скупштине САНУ предложени су и изабрани академици Ђорђе Шијачки и Љубодраг Димић, уз њихову сагласност.

2. Избор Изборне комисије САНУ

Председништво САНУ је на својој V седници, одржаној 10. октобра 2024. године, на основу предлогâ одељењâ САНУ, утврдило предлог за избор чланова и заменика чланова Изборне комисије САНУ за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години и доставило га Изборној скупштини САНУ на избор, и то: из Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ академик Градимир Миловановић за члана и академик Владица Цветковић за заменика члана; из Одељења хемијских и биолошких наука САНУ академик Славко Ментус за члана и дописни члан Жељко Томановић за заменика члана; из Одељења техничких наука академик Зоран Петровић за

члана и дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић за заменика члана; из Одељења медицинских наука САНУ академик Душица Лечић Тошевски за члана и академик Ђорђе Радак за заменика члана; из Одељења језика и књижевности САНУ академик Јасмина Грковић-Мејџор за члана и академик Александар Лома за заменика члана; из Одељења друштвених наука САНУ академик Коста Чавошки за члана и академик Александар Костић за заменика члана; из Одељења историјских наука САНУ академик Мирјана Живојиновић за члана и академик Славенко Терзић (Одељење историјских наука је прво предложило дописног члана САНУ Драгана Богетића за заменика члана, а накнадно је на свом VII скупу, од 30. октобра 2024. године, због здравственог стања дописног члана САНУ Драгана Богетића изабрало академика Славенка Терзића за заменика члана; стога је Извршни одбор САНУ на својој XXVI седници, од 31. октобра 2024. године, услед изузетно кратког рока до Изборне скупштине одлучило да директно предложи Изборној скупштини САНУ избор академика Славенка Терзић за заменика члана); из Одељења уметности академик Бранислав Митровић за члана и академик Душан Оташевић за заменика члана.

Председништво САНУ је предложило да се за председника Изборне комисије САНУ изабере академик Градимир Миловановић, а за заменика председника Комисије академик Бранислав Митровић.

Председник Изборне комисије САНУ руководи радом Комисије. Одсутног члана Изборне комисије, односно председника Изборне комисије САНУ, може пуноважно замењивати његов заменик. За пуноважан рад Комисије неопходно је присуство свих чланова из свих одељења САНУ, односно њихових заменика. Одлуке Комисије доносе се већином гласова присутних. Мандат Комисије траје до завршетка изборног поступка у чланство САНУ у 2024. години. Комисија неће примати новчану надокнаду за свој рад.

Изборна комисија САНУ спроводи гласање и утврђује резултате избора нових дописних, редовних и иностраних чланова САНУ. На основу писаног извештаја Изборне комисије САНУ председник Изборне комисије саопштава Изборној скупштини САНУ резултате избора. Писани извештај Изборна комисија САНУ доставља свим члановима САНУ из радног састава најкасније у року од три дана након саопштавања резултата, електронским путем.

Изјашњавајући се гласањем, Скупштина је једногласно утврдила чланове и заменике чланова Комисије, као и председника и заменика председника Комисије. Утврђена је и надлежност Комисије.

3. Избор редовних, дописних и иностраних чланова САНУ

У складу са чланом 27 Статута САНУ, чланове САНУ бира Изборна скупштина САНУ. Редовни чланови САНУ бирају се већином гласова од укупног броја свих редовних чланова умањеног бројем оних редовних чланова који нису дуже од годину дана учествовали у раду САНУ, уколико они не присуствују Скупштини. Дописни и иностранн чланови САНУ бирају се већином гласова укупног броја свих редовних и дописних чланова САНУ умањеног бројем оних чланова који нису дуже од годину дана учествовали у раду САНУ, уколико они не присуствују Скупштини. Избор чланова САНУ обавља се тајним гласањем.

У складу са чланом 23, ставом 2, Статута САНУ Изборна скупштина САНУ је обавештена о приговорима јавности. Председништво САНУ је на својој V седници, од 10. октобра 2024. године, размотрило одлуке Комисије за праћење избора САНУ поводом благовремених приговора јавности и мишљења је да је Комисија за праћење избора донела исправне одлуке. Уједно, Председништво САНУ се сагласило са мишљењима о приговорима јавности Одељења медицинских наука САНУ (број 53/34 од 8. 10. 2024. године) и Одељења историјских наука САНУ (број 57/36 од 9. 10. 2024. године).

Председништво САНУ је, на предлог Комисије за праћење избора САНУ, донело одлуку да се чланови Изборне скупштине САНУ обавесте о благовременим приговорима и мишљењима наведених одељења САНУ и о мишљењу Председништва САНУ тако што је члановима Изборне скупштине САНУ омогућен увид у наведени материјал, и то у: благовремене приговоре јавности; мишљење Одељења медицинских наука САНУ и мишљење Одељења историјских наука САНУ; Извод из Записника са V седнице Председништва САНУ од 10. 10. 2024. године – *III Избори у чланство САНУ у 2024. години*, *тачка 1*, а све у просторијама Библиотеке САНУ, међуспрат Палате САНУ, читаоница Библиотеке САНУ, радним данима од 8.00 до 16.00 часова (од понедељка до петка), почев од 31. 10. 2024. године до ове Изборне скупштине САНУ.

Председник Изборне комисије академик Градимир Миловановић поновио је да Српска академија наука и уметности броји укупно 116 чланова, и то 85 редовних и 31 дописног члана, а да се, у смислу одредаба Статута САНУ, у кворум за рад Изборне скупштине не рачуна пет чланова САНУ, и то четири редовна и један дописни члан САНУ. Утврђено је да је за одржавање ове Изборне скупштине потребно присуство најмање 56 чланова САНУ, а исто толико износи и најмањи потребан број гласова за избор дописних и избор иностраних чланова САНУ. Такође, утврђено је да је за избор редовних чланова САНУ потребан је најмање 41 глас редовних чланова САНУ. У складу са Статутом САНУ, редовне чланове САНУ бирају само редовни чланови САНУ, тајним гласањем, а дописне и иностране чланове бирају и редовни и дописни чланови САНУ, тајним гласањем.

Председник Изборне комисије је потом објаснио процедуру и начин гласања. Члановима САНУ су прозивком уручени гласачки листићи.

4. Извештај председника Изборне комисије

Изборна комисија је по предатим гласачким листићима утврдила да је гласало 108 чланова САНУ (78 редовних и 30 дописних чланова). Председник Изборне комисије академик Градимир Миловановић саопштио је резултате гласања.

За редовне чланове САНУ изабрани су:

- Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ: Бранислав Јеленковић – 58; Слободан Марковић – 58;
- Одељење хемијских и биолошких наука САНУ: Тања Ћирковић Величковић – 58;

– Одељење техничких наука САНУ: Влада Вељковић – 55;
– Одељење медицинских наука САНУ: Татјана Симић – 63;
– Одељење језика и књижевности САНУ: Слободан Грубачић – 53; Зоран Пауновић – 52; Јован Делић – 50; Љубинко Раденковић – 50;
– Одељење друштвених наука САНУ: Алпар Лошонц – 53; Павле Петровић – 53;
– Одељење историјских наука САНУ: Драган Војводић – 56; Вујадин Иванишевић – 51; Мира Радојевић – 51;
– Одељење уметности САНУ: Јелена Јовановић – 62; Сава Халугин – 61; Милан Марић – 55.

За дописне чланове САНУ изабрани су:

– Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ: Магдалена Ђорђевић – 74; Мирјана Ивановић – 69; Дејан Прелевић – 61; Стево Стевић – 60; Антун Балаж – 56;
– Одељење хемијских и биолошких наука САНУ: Игор Пашти – 71;
– Одељење техничких наука САНУ: Весна Мишковић Станковић – 69;
– Одељење медицинских наука САНУ: Бранко Белеслин – 60; Гордана Коцић – 60;
– Одељење језика и књижевности САНУ: Марта Бјелетић – 72; Милена Марковић – 70; Горана Раичевић – 70;
– Одељење друштвених наука САНУ: Борис Милосављевић – 68; Снежана Смедеревац – 58; Милојко Арсић – 56; Мирјана Рашевић – 56;
– Одељење историјских наука САНУ: Весна Бикић – 60; Игор Борозан – 56;
– Одељење уметности САНУ: Александра Вребалов – 76; Желимир Жилник – 68; Дејан Миљковић – 68; Вида Огњеновић – 60.

За иностране чланове САНУ изабрани су:

– Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ: Владан Вулетић – 78;
– Одељење техничких наука САНУ: Никос Макрис – 79;
– Одељење медицинских наука САНУ: Весна Гаровић – 77; Јанко Ж. Николић – 65;
– Одељење језика и књижевности САНУ: Драго Кекановић – 75.

Председник Изборне комисије академик Градимир Миловановић и председник САНУ Зоран Кнежевић честитали су новоизабраним члановима САНУ, чиме је Изборна скупштина за избор нових редовних, дописних и иностраних чланова САНУ завршена.

Записник са Изборне скупштине САНУ сачињен је на основу тонског снимка Изборне скупштине САНУ и налази се у Сектору за послове Председништва САНУ. Саставни део овог записника је Писани извештај Изборне комисије САНУ о резултатима гласања за избор редовних, дописних и иностраних чланова САНУ на дан 7. новембар 2024. године (САНУ број 376/115-023 од 7. 11. 2024. године).

4. ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТЕМАТИКУ, ФИЗИКУ И ГЕО-НАУКЕ

Састав Одељења

На крају године Одељење је имало у редовном саставу укупно 25 чланова, и то 18 редовних (од којих академик Иван Гутман не учествује у гласању, пошто је истовремено и члан Одељења хемијских и биолошких наука) и седам дописних чланова. Одељење има једног члана ван радног састава и 14 иностраних чланова.

Секретар Одељења је академик Милан Дамњановић, а заменик секретара је академик Миљко Сатарић.

Одељење има три одсека: Одсек за математику (председавајући академик Стеван Пилиповић), Одсек за физику (председавајући академик Никола Коњевић) и Одсек за гео-науке (председавајући још увек није изабран након смрти академика Видојка Јовића).

Нажалост, Одељење је остало без свог еминентног члана, академика Видојка Јовића, који је преминуо 8. септембра, а комеморација је одржана 31. октобра.

У новембру су одржани избори у САНУ. Одељење је постигло изузетан резултат, јер су, осим једног, сви кандидати Одељења добили потребан број гласова. Нови инострани члан САНУ је проф. Владан Вулетић (МИТ), нови редовни чланови су академици Бранислав Јеленковић и Слободан Б. Марковић, док су нови дописни чланови Магдалена Ђорђевић (научни саветник, физичарка, Институт за физику, Београд), Мирјана Ивановић (редовни професор информатике, Природно-математички факултет, Нови Сад), Антун Балаж (научни саветник, физичар, Институт за физику, Београд), Стево Стевић (научни саветник, математичар, Математички институт САНУ, Београд) и Дејан Прелевић (редовни професор, геолог, Рударско-геолошки факултет, Београд). Треба нагласити да је, иако о томе није вођено рачуна, родни састав нових чланова уједначен, те након неколико година Одељење има у свом саставу две колегинице.

Скупови Одељења

У току године одржано је девет скупова Одељења, осам у салама САНУ у Београду и један у сали Огранка у Новом Саду. Уз непосредно учешће, било је омогућено и онлајн учешће чланова, које је спорадично коришћено. Посећеност скупова била је врло висока, слична као претходних година, тако да је значајно превазилазила кворум, док су на скупове везане за изборе долазили сви активни чланови. Било је и неколико изјашњавања путем електронске поште. На скуповима су разматрана различита питања у вези са радом Одељења.

Једна од редовних тема били су усмени и писмени извештаји чланова о учешћу на научним скуповима и студијским боравцима. Наиме, због активног научног рада, чланови Одељења су и у току ове године имали већи број студијских боравака у иностранству, као и учешћа на скуповима у земљи и иностранству (делимично онлајн). Углавном су учествовали са запаженим прилозима.

Одељење је расправљало о издавачкој делатности САНУ и тешкоћама у вези са плановима, билатералној сарадњи САНУ са другим академијама, расподели финансијских средстава додељених Одељењу од стране Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности у 2024. години. Било је речи и о актуелним збивањима у Србији, учешћу САНУ у њима, као и повременим нападима на САНУ у медијима. Одељење је имало привилегију да о овим и сличним питањима чује и мишљење академика Зорана Кнежевића, председника САНУ и члана Одељења.

Научни одбори и научноистраживачки пројекти Одељења

Детаљни извештаји о раду одбора и пројеката биће саставни делови *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2024. годину.

Чланови Одељења су радили на 21 индивидуалном пројекту. Поред тога, током године у Одељењу за математику, физику и гео-науке радила су четири одељењска одбора:

1. Одбор за геодинамику Земљине коре (председник академик Владица Цветковић);
2. Одбор за палеофлору и палеофауну (председник академик Милан Судар);
3. Одбор за крас и спелеологију (председник академик Слободан Марковић);
4. Одбор за геохемију (председник академик Видојко Јовић, преминуо 8. септембра).

Чланови Одељења су учествовали и у раду академијских одбора, при чему су у четири одбора били председници: Академијски одбор за високо образовање – академик Владица Цветковић; Академијски одбор за селен и магнезијум – академик Видојко Јовић (преминуо 8. септембра); Академијски одбор за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића – академик Федор Месингер; Академијски одбор за сарадњу са нашим научницима и уметницима у иностранству – академик Зоран Радовић, заједно са академиком Живорадом Чековићем из Одељења хемијских и биолошких наука.

Научни и други скупови у организацији Одељења

Током године Одељење је учествовало у организацији следећих скупова:

1. *Комеморативни скуп посвећен академику Видојку Јовићу*, одржан 31. октобра у Свечаној сали САНУ;
2. Међународни научни скуп *100 година Паратетиса* (*Ласкарев, 1924*) – *Концептуална историја и савремени изазови*, одржан 30. септембра у Свечаној сали САНУ;
3. *Летња школа и Међународни симпозијум физике јонизованих гасова* (*SPIG 2024*), одржан од 26. до 29. августа у САНУ.

Предавања у организацији Одељења

Током године у организацији Одељења одржана су следећа предавања:

- Одсек за физику је за чланове Одељења организовао предавања (тада кандидата, а сада дописних чланова САНУ) Магдалене Ђорђевић (22. марта) и Антуна Балажа (25. марта);
- Предавање проф. др Еугена Демлера, „Квантни симулатори: Поентилистичка перспектива физике вишечестичних система“ (“Quantum Simulators: Pointillist Perspective on Many-Body Physics”), 3. септембра у Свечаној сали САНУ;
- У оквиру обележавања 100-годишњице рођења В. Н. Еверита, иностраног члана САНУ, академик Градимир Миловановић је одржао пригодно предавање у Одељењу под насловом “William Norrie Everitt (1924–2011), Foreigen Member of SASA” (20. децембра).

Публикације

У току године припремљене су следеће публикације: *Билтен математичке садржине* (број посвећен 100-годишњици рођења академика Богољуба Станковића), библиографије академика Федора Хербута и Николе Коњевића, као и књига *Квантна механика* (*за истраживаче*) академика Федора Хербута.

Међународна сарадња

Међународна сарадња у току године била је плодна и одвијала се претежно у виду индивидуалне сарадње чланова Одељења са колегама из иностраних институција, као и учешћем на више међународних и домаћих скупова са међународним учешћем, или током студијских боравака у иностраним центрима, најчешће по позиву.

Треба истаћи да је плодна сарадња била са Бугарском и Румунском академијом наука, те Словеначком и Македонском академијом наука и уметности. Сарадња на билатералној основи између САНУ и других академија наука дата је у извештају о међународним активностима САНУ у овом *Годишњаку*.

Институти на старању Одељења

На старању Одељења за математику, физику и гео-науке (уз помоћ Одељења техничких наука) налази се Математички институт САНУ. Дописни члан Игор Долинка и академик Теодор Атанацковић (као председник) су чланови Управног одбора, док су академик Стеван Пилиповић (као председник), академик Драгош Цветковић и академик Градимир Миловановић чланови Научног већа.

Делатност чланова Одељења

Академик Драгош Цветковић је редовни професор Електротехничког факултета у Београду у пензији. У оквиру САНУ руководи пројектом "Spectral recognition of graphs". Из здравствених разлога радио је са смањеним ангажовањем.

Академик Федор Месинџер је редовни је професор у пензији Физичког факултета у Београду. Руководи пројектом САНУ „Нумеричка симулација времена и климе" и председник је Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића. Члан је Академијског одбора за енергетику.

Један је од уредника часописа *Meteorology and Atmospheric Physics*, који издаје *Springer*. Члан је Европске академије са седиштем у Лондону (Academia Europaea), као и Међународне евроазијске академије наука (International Euroasian Academy of Sciences), са седиштима у Хелсинкију, Москви и Пекингу. Има почасно звање „fellow" Америчког метеоролошког друштва (AMS), што укључује доживотно чланство у AMS.

Приказао је постер "Eta features, additional to the vertical coordinate, deserving attention", на Годишњој скупштини Европске геофизичке уније (EGU), која је одржана од 13. до 19. априла у Бечу (Аустрија); одржао је предавање „Миланковић и промене климе" на традиционалној манифестацији *Миланковићеви циклуси*, 25. маја у Даљу (Хрватска); предавање по позиву "A UCLA inspired, Arakawa approach atmospheric model, Eta, and why is it doing so well?", 10. септембра у Паризу (Француска); одржао је предавање по позиву "What features, beyond the vertical coordinate, are responsible for the Eta model skill?", на конференцији *Mathematics of the weather*, одр-

жаној од 7. до 9. октобра у Bad Orb-у (Немачка); одржао је предавање по позиву на конференцији "Days of diaspora and scientific partners of Montenegro", одржаној 18. и 19. октобра у Подгорици (Црна Гора); предавање „Владимир Јакшић: Родоначелник метеорологије и промотер статистике у Србији. Верификација прогноза данас – важна област примене статистике" на *Округлом столу поводом 200 година од рођења Владимира Јакшића*, одржаном 8. новембра у Крагујевцу; уводно предавање „Промена климе: Шта се догађа и шта да радимо?" на *Округлом столу Критична питања Републике Србије у условима климатских промена*, 14. новембра у САНУ, и најзад на XIV симпозијуму *Математика и примене*, 6. децембра у Београду.

Био је председавајући Научног одбора дводневне међународне конференције *Миланковићева теорија климатских промена – сто година после*, одржане 4. и 5. новембра на Грађевинском факултету у Београду.

Академик Никола Коњевић је професор емеритус Универзитета у Београду и наставник на докторским студијама Физичког факултета на смеровима Фотоника и ласери и Физика јонизованог гаса и плазме. Руководи пројектом САНУ „Облици и помераји спектралних линија у гасној плазми и гасним електричним пражњењима". Члан је Одбора за задужбине САНУ и руководи Одсеком за физику Одељења за математику, физику и гео-науке. Оснивач је и председник Управног одбора Задужбине Николе Коњевића и Ружице Грегорић Коњевић. Четири студента тренутно примају ову стипендију, а ове школске године на сајту САНУ објављен је конкурс за доделу стипендија за 2024/2025. годину.

Придружени је уредник *Часописа за примењену спектроскопију*, који се издаје у Минску на руском језику као *Журнал прикладной спектроскопии*, а у енглеском преводу као *Journal of Applied Spectroscopy*, који издаје *Springer*. Придружени је уредник часописа *Spectrochimica Acta*, *Part B*, *Elsevier*. У току године је из здравствених разлога радио са смањеним ангажовањем.

Академик Ђорђе Шијачки је научни саветник у пензији Института за физику у Београду. У САНУ је члан Одсека за физику, Академијског одбора за науку и Академијског одбора за климатски систем Земље и дело Милутина Миланковића, као и Стручног савета Галерије науке и технике САНУ. Члан је Комисије за сарадњу са ЦЕРН-ом Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Представник је Србије у Управном одбору Колаборације АТЛАС на Великом судараču хадрона у ЦЕРН-у, и руководи српским тимом на експерименту АТЛАС. Члан је Међународног координационог комитета „Марсел Гросман" конференције (Marsel Grossmann Meeting on General Relativity, Gravitation and Relativistic Field Theories). У новембру је био представник САНУ у организацији посете и скупа Европског комитета за будуће акцелераторе (European Committee for Future Accelerators) одржаног у САНУ. Члан је Светске академије уметности и науке (WAAS), члан Европске академије (Academia Europaea, AE) са седиштем у Лондону, председник је Српског огранка AE, и почасни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС).

У току године, у оквиру АТЛАС колаборације у ЦЕРН-у, има 115 радова публикованих у водећим међународним часописима.

Академик Стеван Пилиповић је професор емеритус Универзитета у Новом Саду. У САНУ је председник Огранка САНУ у Новом Саду, члан Извршног Одбора САНУ, члан Одбора за науку и руководилац пројекта САНУ „Једначине са сингуларитетима кроз методе функционалне анализе". Ментор је једне докторске дисертације на Универзитету у Крагујевцу.

Потпредседник је Српског математичког научног друштва, председник Научног већа МИ САНУ, председник Већа Докторске школе математике у Србији. Члан је редакција осам часописа од којих је пет на *SCI* листи. Организатор је и учесник на конференцији *Harmonic analysis and distributions – HANDS 2024* (Нови Сад, 10–12. април) и учесник конференције *International Conference on Generalized Functions 2024* (GF2024, Торино, 16–20. септембар, пленарно предавање). Био је коруководилац семинара *Бошљуб Станковић* (ПМФ, Нови Сад). Публиковао је девет радова од којих седам у интернационалним часописима, а два у зборницима конференција.

Академик Стево Тодорчевић је научни саветник Математичког института САНУ. Током године у САНУ је био члан Академијског одбора за науку. Бавио се истраживањима у оквиру пројекта САНУ Ф-194 „Дескриптивна комбинаторика". Члан је Матичног одбора за математику, механику и информационе науке Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Објавио је осам научних радова у водећим међународним часописима из математике. Одржао је три пленарна предавања на важним научним скуповима из области топологије комбинаторике и теорије скупова и био је члан уређивачких одбора четири водећа међународна часописа из области математике.

Академик Градимир Миловановић је редовни професор Електронског факултета Универзитета у Нишу, у пензији. Предаје на докторским студијама на Електротехничком факултету Универзитета у Београду и Природно-математичком факултету у Косовској Митровици. Члан је Научног већа Математичког института САНУ, члан Издавачког одбора САНУ, члан Стручног савета Галерије САНУ, члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* и члан Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа.

Главни је уредник у часописима *Bulletin*, *Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles*, *Sciences mathématiques* (САНУ) и *Publications de l'Institut Mathématique* (Математички институт САНУ), уредник (Associate Editor) у часописима са *SCI* листе *Optimization Letters* (Springer), *Applicable Analysis and Discrete Mathematics* (Електротехнички факултет у Београду) и *FILOMAT* (Природно-математички факултет у Нишу), *Armenian Journal of Mathematics*, као и члан редакција више часописа у Србији, Бугарској, Румунији, Индији, Ирану, Хрватској и Турској. У САНУ ради на индивидуалном пројекту Ф-96 „Интерполациони и квадратурни процеси засновани на теорији ортогоналности". Учествовао је у комисији за одбрану докторске дисертације на Универзитету Калабрија (Италија).

У току године објавио је 14 научних радова (12 у часописима са *SCI* листе) и одржао предавање за ширу публику, под насловом „Компјутерска ера и развој нумеричке, симболичке и експерименталне математике" (Природно-математички факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, 29. фебруар), три пленарна предавања на научним скуповима: "Orthogonality in the Complex Plane" на *The 7th Mediterranean International Conference of Pure & Applied Mathematics and Related Areas* у Анталији (Турска); "Iterative-quadrature processes for nonlinear Volterra-Fredholm integral equations" на *International Workshop on Nonlinear Analysis and its Applications – IWNAA2024* (Београд); и "Quadrature Formulas for Integral Equations" на *XIV Symposium Mathematics and Applications* (Београд), као и предавање на Одељењу у оквиру обележавања 100-годишњице рођења В. Н. Еверита, иностраног члана САНУ, под насловом "William Norrie Everitt (1924–2011), Foreign Member of SASA" (20. децембар).

За дугогодишњу сарадњу, менторски рад и велики утицај на развој млађих научних кадрова на Катедри за математику, Машински факултет Универзитета у Београду доделио му је посебно признање поводом Дана факултета (новембар, 2024).

Академик Милан Дамњановић је професор емеритус Универзитета у Београду и наставник на мастер и докторским студијама физике Физичког факултета, на смеру Квантна, математичка физика и нанофизика (координатор смера). Наставник је на докторским студијама Аристотеловог универзитета у Солуну (мастер програм *Nanoscience & Nanotechnology*), где држи курс "Models and Theories of Molecular Dynamics Processes" (ове године онлајн). У САНУ је секретар Одељења за математику, физику и гео-науке, члан Одсека за физику, носилац пројекта Ф-93 „Проблем H-репрезентабилности", те члан Одбора за високо образовање, Одбора за науку и Одбора за материјале.

Током године наставио је истраживања топологије енергетских зона нискодименционалних кристала. Објављени су нови резултати, и развијани нови потпрограми компјутерског кода POLSym за подршку овом истраживању. Члан је Научног одбора конференције *Nanoscience & Nanotechnology*, која је део манифестације *NANOTEXNOLOGY* која се одржава у Солуну, данас највећег европског догађаја из области нанотехнологије. Објавио је два чланка и учествовао на две конференције.

Академик Миљко Сатарић је редовни професор у пензији на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду. Са сарадницима је наставио рад на пројекту „Биофизички аспекти мултифункционалности микротубула у живим ћелијама" у САНУ. Обављао је послове заменика секретара Одељења за математику, физику и гео-науке и поново је изабран на ту функцију на новембарској седници Одељења. Члан је Одбора САНУ за образовање, Управног одбора Института техничких наука САНУ и Комисије из домена физике у Одбору за *Српску енциклопедију*. Председник је Комисије за научну трибину у Огранку САНУ у Новом Саду. Председник је Управног одбора Националног института за физику у Београду, активни је члан Савета Универзитета у Новом Саду, члан Комисије Матице српске за доделу Пупинове награде студентима за најбоље дипломске и мастер радове из области физике, физичке хемије и електротехнике. Ментор је двојици докторанта из области биомедицинског инжењерства на Факултету техничких наука у Новом Саду.

Овогодишњи научни допринос односио се на изучавање биохемијских каталитичких реакција у живим ћелијама. Специфично је разматран модел који добро описује гликолизу. То је фундаментални метаболички процес у коме се енергија шећера (глукозе) трансформише у физиолошки потпуно искористив облик, представљен молекулом АТП (аденозин трифосфат). Енергија која је потребна за креирање АТП молекула се добија оксидацијом глукозе, при чему се она трансформише у угљендиоксид и воду, уз ослобађање значајне хемијске енергије, која има електростатичку природу. Публиковао је један чланак у међународном часопису, а припремљен је још један.

Академик Зоран Кнежевић је научни саветник у пензији, председник САНУ, члан Академијског одбора за науку, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића и Академијског одбора за српско питање. Руководилац је Академијиног пројекта 010170 (Ф-187) „Динамика тела Сунчевог система". Члан је Уређивачког одбора часописа *Serbian Astronomical Journal*. Предавач је на докторским студијама на Математичком факултету Универзитета у Београду.

У току године је у оквиру Академијиног пројекта Ф-187 завршио ажурирање каталога сопствених елемената више популација астероида: нумерисаних астероида, Тројанаца и транс-нептунских објеката. Радио је и на имплементацији методе и развоју одговарајућег програмског кода за двоструко нумеричко филтровање временских серија астероида који се налазе у секуларним резонанцама, а у циљу добијања сопствених елемената кретања високе тачности за ову групу динамички специфичних тела.

Учествовао је на међународном научном скупу "The 9th International Conference Geometry, Dynamics, Integrable Systems GDIS2024", одржаном на Златибору од 2. до 8. јуна, на којем је одржао позвано предавање под насловом "Quasi-integrals of the equations of motion for resonant asteroids". Такође је учествовао на скупу "Dynamics and Physics in the Solar System: The legacy of Paolo Farinella and Andrea Milani", одржаном у Пизи (Италија) од 18. до 21. јуна, где је такође одржао позвано предавање "Proper elements for resonant asteroids".

У Огранку САНУ у Нишу је 20. марта одржао предавање под насловом „Календари и њихове реформе (грегоријански вс. модификовани јулијански календар)", а на Астрономском кампу на Летенци је 13. јула одржао предавање „Опасни астероиди и како се одбранити од њих?". О издањима САНУ говорио је на четири Трибине Библиотеке САНУ и на Међународном сајму књига у Београду. У својству председника САНУ, одржао је беседе на Годишњој скупштини САНУ и на свечаности поводом обележавања Дана САНУ. Испред Академије поздравио је више од 20 скупова, свечаности, трибина и изложби.

Академик Зоран Радовић је редовни професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији. Координатор је докторских студија Физичког факултета за област „Физика кондензоване материје" и наставник на предметима Методе квантне теорије поља у физици кондензоване материје и Физика суперпроводности. У САНУ води пројекат Ф-87, „Физика суперпроводника". Члан је Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, председник Академијског одбора за сарадњу са нашим научницима и уметницима у свету и члан Академијског одбора за материјале.

Истражује у области физике суперпроводника. Рецензент је за научне часописе *Physical Review Letters* и *Physical Review B*.

Академик Милан Сударˇ је редовни професор Рударско-геолошког факултета у пензији. У току године био је члан Академијског одбора за науку, Стручног савета Библиотеке САНУ, председник Одбора за палеофлору и палеофауну САНУ и члан Одбора за геодинамику САНУ. Средином године примљен је за члана Одбора за крас и спелеологију. Руководио је, а и радио у оквиру тема одељењског Одбора за палеофлору и палеофауну Србије (Ф-12). У оквиру, такође одељењског, Одбора за геодинамику руководио је пројектом Ф-22, а учествовао је у раду самог одбора (Ф-9), као и пројекта Ф-17. Потпредседник је Комисије за стицање научних звања Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (МНТРИ РС). Члан је уређивачких одбора часописа *Геолошки анали Балканскоīа йолуосшрва* (Београд) и *Geologija* (Љубљана, Словенија).

Активно је учествовао у раду међународних научних организација као што су нпр. Pander Society (у саставу Међународне палеонтолошке асоцијације – IPA), IUGS: Subcommission on Triassic Stratigraphy (STS), итд. Руководилац је два међународна истраживачка пројекта САНУ са академијама Румуније (РА) и Словеније (САЗУ). У току ове године, наставио је рад на комплексним проучавањима палеозојских и три-

јаских конодоната, као и мезозојских фораминифера. Постигнуте резултате својих истраживања примењивао је у разноврсним истраживањима проблематике палеозојске и мезозојске стратиграфије/биостратиграфије, литостратиграфије, реконструкције еволуције палеогеографских односа и интерпретације палеосредина, геодинамике, офиолитског меланжа и др.

Објавио је шест библиографских јединица, од којих су четири оригинални научни радови публиковани у међународним часописима. Остале две публикације представљају *In memoriam* приказе о др Рајки Радоичић у домаћим часописима: *Геолошки гласник* из Подгорице (Црна Гора) и *Записници Српског геолошког друштва* из Београда (Србија).

Академик Миодраг Матељевић је редовни професор на Математичком факултету Универзитета у Београду, у пензији. Предаје на докторским студијама на Математичком факултету Универзитета у Београду. У САНУ ради на индивидуалном пројекту „Специјална поглавља комплексне анализе и примене: хармонијска и квазиконформна пресликавања“ (Ф-120).

Уредник је у часописима *Applicable Analysis and Discrete Mathematics* (издавач Електротехнички факултет Универзитета у Београду), *FILOMAT* (издавач Природно-математички факултет Универзитета у Нишу), *Publications de l'Institut Mathématique* (Математички институт САНУ), *Kragujevac Journal of Mathematics* (издавач Природно-математички факултет Универзитета у Крагујевцу). Рецензирао је неколико радова за *BMMA*, *AIMS Mathematics*, *Journal of Inequalities and Applications*, *Appl Anal Discr Math*, *Symmetry*, *Sigma Mathematics*, *The Journal of Analysis*, *Bull. Malays. Math. Sci. Soc.*, *Mediterr. J. Math.*, *Georgian Mathematical* итд.

У току године објавио је шест радова (четири у часописима са *SCI* листе: *J Geom Anal*, *Computational Methods and Function Theory*, *Complex Variables and Elliptic Equations*, *Axioms*). Одржао је велики број предавања на Семинару за комплексну анализу Математичког факултета у Београду која се односе на геометријску теорију функција и квази конформна пресликавања. XIV симпозијум „Математика и примене“, национални скуп са међународним учешћем, био је посвећен и обележавању 75 година живота и 50 година научног рада академика Миодрага Матељевића.

Академик Владимир Ракочевић је редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу. У САНУ је руководилац индивидуалног пројекта Ф-177 „Фиксне тачке за пресликавања на разним просторима” и секретар Огранка САНУ у Нишу. Придружени је уредник часописа *Axioms* (где је био главни уредник за две свеске), који се издаје у Швајцарској, као и часописа *Fixed Point Theory*, који се издаје у Румунији. У току године објавио је четири рада у међународним часописима.

Академик Владица Цветковић је редовни професор на Рударско-геолошком факултету у Београду и шеф Лабораторије за скенирајућу електронску микроскопију. У САНУ је током године обављао функцију председника Одбора за геодинамику Земљине коре и руководиоца пројекта „Проучавање офиолитских појасева Вардарске зоне, Динарида и Карпато-балканида“, а налазио се и на дужности председника Академијског одбора за високо образовање САНУ и председника Комисије за организацију посебних циклуса предавања у САНУ, као и члана Академијског одбора за српско питање и Академијског одбора за енергетику. Председник је Управног одбора Географског института САНУ „Јован Цвијић“. Своја научна истраживања је у току године највећим делом обављао у оквиру пројекта “RECON TETHYS” Фонда за науку Републике Србије, чији је основни циљ

реконструкција затварања океана Тетиса на крају мезозоика. Објавио је два рада у часописима са *SCI* листе (један M21a и један M22), један рад у монографији националног значаја (M42), једно пленарно саопштење с националног скупа (M63) и шест саопштења с научних скупова од којих су три са скупова међународног карактера (M34). Ментор је трима докторандима на Рударско-геолошком факултету, од којих су два кандидата у завршној фази одбране својих дисертација.

Академик Бранислав Јеленковић је научни саветник у пензији Института за физику у Београду. Наставник је на докторским и мастер студијама на Физичком факултету и на докторским студијама на Електротехничком факултету Универзитета у Београду, као и на програмима докторских студија при Универзитету у Београду, Биофотоника и Биофизика. Члан је Одбора за финансије САНУ.

Током године је координирао пројектом "Horizon Europe", "Twinning for excellence of the Serbian Research Center for quantum biophotonics", који се реализује у сарадњи са два иностранa партнера, чији је циљ развој квантних технологија за сликање биолошких узорака и прецизна мерења, као и унапређење постојећих метода класичне биофотонике. Руководи са два пројекта преко међуакадемијске сарадње. Са Мађарском академијом на пројекту "Classical and quantum biophotonics" ради са колегом Андраш Дером. Са Румунском академијом има пројекат "Femto-second laser based nonlinear microscopy and material processing for enhanced imaging and sensing", на коме сарађује са колегом Ђорђем Станциуом. Ментор је студенту докторанту Електротехничког факултета Универзитета у Београду, предаје на докторским студијама на том факултету и на Физичком факултету. Наставник је на програмима докторских студија Биофизика и Биофотоника при Универзитету у Београду. Био је члан Организационог одбора међународне радионице из фотонике "17th Photonics workshop", која је организована у марту, као и Савета Физичког факултета Универзитета у Београду.

Академик Слободан Марковић је редовни професор Департмана за географију, туризам и хотелијерство на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду. У САНУ је председник Одељењског одбора за крас и спелеологију, члан Академијског одбора за науку, Академијског одбора за село, Академијског одбора за енергетику, Одељењског одбора за динамику Земљине коре и Одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића. Руководилац је Академијиног пројекта Ф-178.

Током године успешно је реализовао све планиране активности везане за теренска истраживања, лабораторијска мерења и писање научних радова и других научних публикација. Предвиђена теренска истраживања са колегама из Кине, Холандије, Велике Британије, Румуније, Мађарске, Немачке и Шведске су реализована на подручју Војводине и југоисточне Србије. Организовао је, у својству председника Научног одбора, међународну научну конференцију "Geospatial and Environmental Dynamics: Between Fundamental and Applied Scientific Research" у Огранку САНУ у Новом Саду (15–16. новембар). Презентовани радови на конференцији ће бити објављени у специјалним издањима водећих међународних часописа: *International Journal of Geoheritage and Parks* и *Open Geosciences*. Учествовао је на више научних конференција (два пута као пленарни предавач) у Бечу (Аустрија), Новом Саду и Виминацијуму (Србија), Подгорици (Црна Гора) и Фуџоу (Кина). Био је уредник *Великоī аш̄ласа Србије* у издању Службеног гласника.

Објавио је 22 рада из категорија M20 по класификацији Министарства науке и технолошког развоја (пет радова из категорије M21, седам радова из категорије M22

и 10 радова из категорије М23). Изабран је за гостујућег професора Шлезијског технолошког универзитета.

Дописни члан Жељко Шљиванчанин је научни саветник Института за нуклеарне науке „Винча“ и наставник на докторским студијама Физичког факултета на смеровима Квантна и математичка физика и Физика кондензоване материје. У САНУ је члан Академијског одбора за материјале.

Самостално је објавио рад у угледном часопису *Frontiers of Physics*, који издаје *Springer* у сарадњи са кинеским издавачем *Higher Education Press*. Рад је посвећен теоријском опису утицаја примјеса метала на реактивност дводимензионалног материјала из породице миксена, $Nb_4C_3O_2$. У сарадњи са истраживачима са Универзитета у Антверпену, Белгија, објављен је рад у угледном часопису *Physical Review Materials*, у коме је комбиновањем теорије функционала густине (DFT) и Елијашбергов (Eliashberg) формализма дат опис суперпроводности у двослоју бора са уметнутим атомима алкалних, земно-алкалних и прелазних метала.

Дописни члан Игор Долинка је редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, где је шеф Катедре за алгебру и теоријско рачунарство. У САНУ руководи пројектом Ф-121 „Проблеми комбинаторне теорије полугрупа и група“, у оквиру којег се одвија његов научноистраживачки рад. Као представник САНУ, члан је Управног одбора Математичког института САНУ, а уредник је и часописа *Publications de l'Institut Mathématique*, у издању Института. Објавио је два научна рада у водећим међународним часописима из математике. На „75. британском математичком конгресу“, одржаном јуна месеца у Манчестеру, одржао је предавање по позиву у склопу секције посвећене теорији полугрупа, која је одржана интегрисана са 36. NBSAN сусретом. У новембру је био гост Факултета за математику и физику Универзитета у Љубљани (Словенија), где је одржао предавање по позиву на Математичком колоквијуму факултета, те отворио нову истраживачку сарадњу са колегама из Групе за алгебру. У мају месецу је, у склопу годишње манифестације „Пролећни фестивал математике“ Друштва математичара Новог Сада, био суорганизатор једнодневног колоквијума са међународним учешћем, који је био посвећен 75. рођендану проф. др Синише Црвенковића. У септембру је изабран за члана Управног одбора Друштва математичара Новог Сада.

Дописни члан Магдалена Ђорђевић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

Дописни члан Мирјана Ивановић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

Дописни члан Дејан Прелевић је за дописног члана изабран 7. новембра.

Дописни члан Стево Стевић је за дописног члана изабран 7. новембра.

Дописни члан Антун Балаж је за дописног члана изабран 7. новембра.

Осврт на рад Одељења

Рад Одељења за математику, физику и гео-науке је био успешан. Посебно треба истаћи избор пет нових дописних и једног иностраног члана, као и напредовање два дописна члана у редовне чланове. Квалитет научног рада је манифестован научним резултатима, приказаним у *Билтену фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* на српском и енглеском језику. Међународна сарадња се огледа у учешћу чланова Одељења на међународним научним скуповима, пројектима са иностраним академијама наука, као и заједничким чланцима са научницима из иностранства.

5. ОДЕЉЕЊЕ ХЕМИЈСКИХ И БИОЛОШКИХ НАУКА

Састав Одељења

Одељење је у свом радном саставу, закључно са децембром 2024. године имало укупно 17 чланова, и то 13 редовних и четири дописна члана, као и пет чланова ван радног састава и седам иностраних чланова. Дописни члан Радослав Ацић дуже од годину дана не присуствује скуповима Одељења, те стога, сходно члану 48. Статута САНУ не улази у бројно стање радног састава неопходно за пуноважно одлучивање на скуповима Одељења које сада броји 16 активних чланова.

Одељење хемијских и биолошких наука је током године остало без свог председника, академика Владимира Стевановића и без еминентног еволуционог биолога, високоуваженог академика Драгослава Маринковића.

После краће болести секретар ОХБН (2022–2024), академик и редовни професор Биолошког факултета у пензији Владимир Стевановић, биолог, ботаничар, еколог и биогеограф, преминуо је 19. марта. Комеморативна седница поводом смрти академика В. Стевановића одржана је 19. јуна у Свечаној сали САНУ. Том приликом евоцирана је успомена на свестрану личност академика Стевановића, осветљен је његов научни допринос и значај за развој екологије и географије биљака, флористике, екологије вегетације и заштите биодиверзитета, као и рад у телима САНУ. На комеморацији су говорили академик Богдан Шолаја, дописни члан Марјан Никетић и декан Биолошког факултета професор Љубиша Станисављевић.

После краће болести, академик и редовни професор Биолошког факултета, у пензији, еволуциони биолог, генетичар и биоетичар Драгослав Маринковић преминуо је 8. маја. Комеморативна седница поводом смрти академика Маринковића одржана је 24. јуна у Свечаној сали САНУ. На комеморацији су говорили академик Богдан Шолаја, академик Милена Стевановић и декан Биолошког факултета професор Љубиша Станисављевић.

На својој 3. редовној седници 19. априла Одељење хемијских и биолошких наука предложило је академика Богдана Шолају за секретара, а академика Милену Стевановић за заменика секретара. Председништво САНУ је на својој седници од 13. маја донело одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор оба предложена кандидата, што је и учињено.

Скупови Одељења

Током године одржано је девет редовних скупова Одељења. На скуповима је разговарано и одговарано на захтеве ИО и Председништва САНУ, пре свега кроз делегирање чланова Одељења у оперативна тела Академије, али и давање мишљења Одељења о појединим значајним питањима која се тичу устројства и рада САНУ. Сви скупови Одељења су били добро посећени (око 90%) тако да је на свим састанцима био обезбеђен кворум.

Личне библиографије чланова ОХБН приложене су уз личне извештаје за 2024. годину и биће штампане у годишњем *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Одбори и научноистраживачки пројекти

Научноистраживачка активност Одељења одвијала се у оквиру истраживачких пројеката којима руководе чланови Одељења, два стратешка пројекта САНУ, три међународна пројекта САНУ, као и четири академијска и једног међуодељењског одбора.

Чланови Одељења руководе са четири академијска одбора (АО): АО за проучавање фауне Србије (председник академик Радмила Петановић), АО за флору и вегетацију (председник академик Владимир Стевановић), АО за село (председник академик Драган Шкорић), АО „Човек и животна средина“ (председник академик Владимир Стевановић). Академијски одбор „Човек и животна средина” престао је са радом смрћу академика В. Стевановића, а расформиран је одлуком Председништва САНУ на 6. електронској седници одржаној 20. децембра, на предлог ОХБН од 21. јуна. На предлог ОХБН од 21. јуна Председништво САНУ је основало Академијски одбор „Животна средина“ (АОЖС) 20. децембра. Председништво САНУ је на предлог ОХБН изабрало академика Богдана Шолају за председника, а дописног члана Жељка Томановића за потпредседника новооснованог Одбора.

Одељење је на предлог АО за флору и вегетацију предложило Извршном одбору и Председништву САНУ дописног члана Марјана Никетића за председника тог одбора.

Предлог о престанку рада Одбора за писање биографија председника ДСС, СУД, СКА и САНУ (председник Одбора академик Живорад Чековић) изнет је на 9. скупу ОХБН од 15. децембра 2023. године, док је одлука о укидању донета на 1. седници Председништва одржаној 7. марта. Академијски одбор „Живот и дело српских научника“ је на старању ОХБН.

Извештаји о раду академијских одбора којима руководе чланови ОХБН и индивидуалних пројеката чланова ОХБН биће приказани у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за 2024. годину*.

У оквиру индивидуалних пројеката чланови Одељења су остварили значајне резултате који се огледају у 45 објављених научних радова у престижним иностраним и домаћим часописима из категорија М21а, М21, М22 и М23, као и више десетина саопштења на научним скуповима и једним патентом. Наведени квантитативни показатељи су резултат индивидуалних напора и самопрегора сваког члана ОХБН, међу којима има изузетно успешних и продуктивних научника који својом годишњом продукцијом потврђују високу научну компетентност као врхунски научници у областима којима се баве.

Чланови Одељења су били посебно активни у раду оперативних тела САНУ и одбора САНУ: Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за науку, Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за високо образовање, Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Комисије за Статут САНУ, Комисије за стратешке пројекте, Стручног савета Галерије САНУ, Стручног савета Галерије науке и технике, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, Стручног савета Библиотеке САНУ, Академијског одбора за међународну сарадњу, Академијског одбора за изучавање репресије, Комисије за научну трибину Огранка САНУ у Новом Саду, Комисије за материјално-финансијска питања Огранка САНУ у Новом Саду, Комисије за праћење избора, Финансијског одбора САНУ и Издавачког одбора САНУ.

Предавања у организацији Одељења

У организацији Одељења одржана су следећа предавања:

– Академик Милена Стевановић, лауреат награде Српског друштва за молекуларну биологију, одржала је предавање „SOX гени: и у добру и у злу …“ на Свечаној седници Српског друштва за молекуларну биологију, 8. октобра у Свечаној сали САНУ;

– Предавање проф. др Јелене Радуловић (Одељење за неуронауке, психијатрију и бихевиоралне науке Медицинског факултета „Алберт Ајнштајн“ у Њујорку, Одељење за биомедицину Универзитета у Орхусу (Данска)) „Улога ДНК у учењу и памћењу“, 25. октобар.

Предавања чланова Одељења изван САНУ

– Радомир Н. Саичић одржао је предавање „Истине и лажи о ковиду 19“ на симпозијуму *Теологија у јавној сфери* (12–14. децембар, Требиње);
– Богдан Шолаја одржао је предавање „Депоније у долини Јадра и невоље са њима“ на скупу *Пројекат Јадар – шта је познато до 2021. и од 2021. до данас* (30. април, Крагујевац).

Пленарни реферати и саопштења на научним скуповима приказани су у библиографијама чланова Одељења за 2024.

Научни и стручни скупови, изложбе и предавања у организацији и/или сарадњи са Одељењем хемијских и биолошких наука САНУ

У организацији Одељења и одбора којима руководе чланови Одељења одржани су следећи научни и стручни скупови и изложбе:

– изложба „Сима Лозанић: витез српске науке“, одржана од 26. децембра 2023. до 25. фебруара 2024. (ауторка професор Снежана Бојовић);
– научно-стручни скуп „Будућност села и пољопривреде у Србији“, одржан 15. маја, у организацији Академијског одбора за село САНУ (организатор академик Драган Шкорић);
– округли сто „Одрживо коришћење и заштита земљишта и савремене технологије производње крмног биља, основни услов конкурентне пољопривреде“, у организацији Академијског одбора за село САНУ и Института за крмно биље Крушевац, одржан 31. маја (организатор академик Драган Шкорић);
– „Свечана академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Михаила Љ. Михаиловића“, одржана 4. јуна (организатор академик Живорад Чековић);
– научни скуп „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“, одржан 25. јуна, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије (организатор академик Радмила Петановић);
– округли сто „Едукација за безбедан рад у пољопривреди“, у организацији Академијског одбора за село САНУ, одржан 20. септембра (организатор академик Драган Шкорић);
– изложба „Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике“, у Галерији науке и технике САНУ (аутори дописни члан Марјан Никетић, Гордана Томовић, Милорад Вукојичић);
– изложба „Биље и камење – H_2O“, Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, Галерија Универзитетске библиотеке у Крагујевцу (аутор дописни члан Марјан Никетић);
– „Тринаеста конференција академија подунавске регије (DAC)“, одржана 9. и 10. октобра (организатор у име САНУ дописни члан Тања Ћирковић Величковић);

– „Свечана академија посвећена академику Недељку Кошанину“, одржана 18. октобра у организацији Академијског одбора за проучавање флоре и вегетације (организатор дописни члан Марјан Никетић);
– „Свечана академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Милутина Стефановића“, одржана 27. новембра (организатор академик Богдан Шолаја);
– изложба „Вински летопис Србије“, Музеј винарства и виноградарства у Александровцу (септембар) и Народни музеј у Неготину (октобар–новембар) (аутор дописни члан Жељко Томановић).

Публикације

Објављене су следеће публикације:

– зборник радова са скупа *Пројекат Јадар – шта је познато*? (друго издање, уредници Владимир Стевановић, Богдан Шолаја, Велимир Радмиловић);
– *Сима Лозанић*: *допринос науци*, *образовању*, *привреди и друштву*: *зборник радова са научног скупа одржаног 10. и 11. маја 2023.* (главни уредник Небојша Лалић, уредник Богдан Шолаја);
– каталог изложбе *Sima Lozanić*: *A Knight of Serbian Science* (уредник Душан Оташевић, ауторка изложбе проф. Снежана Бојовић);
– каталог изложбе *Академик Недељко Кошанин зачетник модерне српске ботанике* (главни уредник Зоран Петровић, уредници Марјан Никетић, Снежана Вукојичић, аутори изложбе Марјан Никетић, Гордана Томовић, Милорад Вукојичић);
– зборник радова са научног скупа *Савремена стремљења у електрохемији у процесу преласка на обновљиве изворе енергије* (уредници Славко Ментус, Игор Пашти);
– зборник радова са научног скупа *Органска производња у Србији* (уредник Драган Шкорић);
– *Живот и дело српских научника*, књ. 20, издање Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника (уредник академик Радоје Чоловић).

Међународна сарадња

Настављена је сарадња између БАН и САНУ у оквиру пројекта под насловом „Фитохемијско испитивање секундарних метаболита из биљака и гљива и њихових биотрансформисаних производа“ (руководилац у САНУ академик Слободан Милосављевић). Започета је сарадња у оквиру билатералне сарадње Српске академије наука и уметности и Бугарске академије наука на пројекту „Хемотаксономска истраживања и биолошки потенцијал групе *Stachys recta* (Lamiaceae) са подручја Балканског полуострва“ (руководилац дописни члан Марјан Никетић). Дописни члан Жељко Томановић руководи билатералним пројектом „Хронологија, садашње стање и перспективе биолошке контроле у Словенији и Србији“, који се спроводи са Републиком Словенијом.

Делатност чланова Одељења

Академик Иван Гутман је у току године наставио руковођење пројектом САНУ „Истраживања у математичкој хемији“. Главни је уредник међународног часописа *MATCH Communications in Mathematical and in Computer Chemistry* (импакт фактор 2,900), који се издаје у Крагујевцу. Главни је уредник и часописа *Open Journal of Discrete Applied Mathematics*. Објавио је 15 научних радова.

Академик Живорад Чековић је у току године редовно учествовао у раду Одељења хемијских и биолошких наука. Поред тога, учествовао је у раду неколико академијских одбора (Академијског одбора за село, Академијског одбора „Животна средина“, Академијског одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и др.). Рецензирао је неколико научних и стручних радова. Учествовао је у раду неколико меморијалних скупова посвећених члановима САНУ. Написао је две меморијално-биографске књиге (породичног карактера).

Академик Драган Шкорић је професор емеритус на Пољопривредном факултету Универзитета у Новом Саду на предмету Оплемењивање биљака и семенарство. Иностран је члан Академије пољопривредних наука Украјине. Редовни је члан Академије инжењерских наука Србије. Био је коуредник међународног часописа *Helia* на енглеском језику (два пута годишње), који је дистрибуиран у преко 40 земаља света. Један је од уредника часописа из Румуније, Украјине и Северне Македоније. Председник је Академијског одбора САНУ за село и копредседник Националног тима за препород села Србије.

Академик Богдан Шолаја је у току године у САНУ руководио пројектом „Нови биоактивни молекули засновани на природним производима“ (Ф-80). Члан је Редакционог одбора часописа *Journal of the Serbian Chemical Society* (СХД). Научна истраживања врши у сарадњи и/или кроз пројекте са Хемијским факултетом Универзитета у Београду, Институтом за онкологију и радиологију Србије, УНИ Београд, Иновационим центром Хемијског факултета у Београду и Институтом за хемију, технологију и металургију Универзитета у Београду.

Академик Милена Стевановић је научни саветник Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство Универзитета у Београду и редовни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду. На Биолошком факултету Универзитета у Београду предаје на курсу Основи манипулисања генима на дипломским академским студијама. Као координатор и предавач на предмету Молекуларна биологија гена укључена је у реализацију докторских студија на студијским програму Молекуларна биологија. Била је руководилац Стратешког пројекта САНУ „Проучавање ефекта микроделеције хромозома 22 (22q11) на појаву неуроразвојних поремећаја и неуродегенеративних болести (МИКРОНЕУРО)“, као и индивидуалног пројекта „Испитивање улоге SOX протеина у промовисању малигног фенотипа ћелија (СОПРОМАЛ)“ који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности. Руководи међународним научноистраживачким пројектом “Strengthening regional stem cells based research for advancement of multi modal innovative strategy for modelling neurodevelopmental disorders (STREAMLINE)”, који се реализује у сарадњи са партнерима са Универзитета у Кардифу, Универзитета у Мастрихту и Центра за истраживање и технологију „Хелас“. Овај пројекат финансира Европска комисија (Horizon Europe Programme: Twinning Western Balkans). Током године бавила се проучавањем ефекта микроделеције 22q11.2 на појаву неуроразвојних поремећаја и

неуродегенеративних болести. У оквиру пројекта STREAMLINE бавила се моделовањем неуроразвојних поремећаја применом пацијент специфичних индукованих плурипотентних матичних ћелија и органоида мозга. Испитивала је и улогу SOX протеина у промовисању малигног фенотипа ћелија применом мешовитих 2Д и 3Д култура ћелија. Бавила се и испитивањем хипоксије која у солидним туморима промовише малигне особине ћелија и утиче на ефекте хемио, радио и имунотерапија. Проучавање међусобне интеракције *SOX* гена и микроРНК у регулацији пролиферације, метастатског потенцијала и одговора ћелија тумора на терапију је показало да третман кобалт хлоридом, хемијским индуктором хипоксије, доводи до смањеног нивоа експресије микроРНК-221 у ћелијама које воде порекло од тератокарцинома тестиса (NT2/D1).

У току године у оквиру ових пројеката објавила је у коауторству пет научних радова у индексираним међународним часописима и 11 саопштења на научним скуповима у земљи и иностранству. На свечаној седници Српског друштва за молекуларну биологију одржаној у САНУ додељена јој је Диплома за изузетна достигнућа у области молекуларне биологије и допринос њеном развоју и промоцији у Србији. Том приликом одржала је предавање „*SOX* гени: и у добру и у злу". Члан је Надзорног одбора Српског друштва за молекуларну биологију и Извршног одбора Српског друштва за неуронауке. Активно је учествовала у раду Одбора за биологију САНУ, Академијског одбора за науку САНУ, као и Стручног савета Билиотеке САНУ.

Академик Славко Ментус је током године руководио индивидуалним пројектом Ф-190 „Електрокатализа у савременим процесима конверзије енергије", финансираним од стране Фонда САНУ за истраживања науци и уметности. Такође, руководио је делом пројекта Факултета за физичку хемију финансираним од стране Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, који се односи на развој материјала за електрохемијску конверзију енергије. На Факултету за физичку хемију је током године држао делове наставе докторског курса „Нове физичкохемијске методе". У својству члана, учествовао је у активностима Академијског одбора за енергетику, Академијског одбора за материјале и Академијског одбора за проучавање живота и рада српских научника. Учествовао је у активностима научних друштава: члан је Научног одбора Друштва за истраживање материјала Србије и члан међународних научних удружења Electrochemical Society и International Society of Electrochemistry. Учествовао је као члан научних или организационих одбора у организацији научних скупова: "Annuall Conference YUCOMAT 2024" (Црна Гора); "2nd Central and Eastern European Conference on Physical Chemistry & Materials Science (CEEC-PCMS2)" (Литванија) и „Интеграција варијабилних извора" у САНУ.

Током године је био члан уредништва часописа *Гласник хемичара*, *Технологија и екологија Републике Српске*, *Ecologica* и *Флогистон*. Током године рецензирао је 22 рада поднета за публиковање у научним часописима реномираних издавачких кућа *Elsevier*, *Springer*, *MDPI* и других: *Electrochimica Acta*, *International Journal of Hydrogen Energy*, *Journal of Alloys and Compounds*, *J Serb Chem. Soc*., *Journal of Electroanalytical Chemistry*, *Materials Today*, *Journal of Power Sources*, *International Journal of Electrochemical Science*, *MDPI Batteries*, *MDPI Materials*, *MDPI Nanomaterials* и др. Као резултат рада на научноистраживачким пројектима током године, као аутор или коаутор, публиковао је два рада у међународним научним часописима, два рада у националним научним часописима, два саопштења на националним научним скуповима који су штампани у целини и једно саопштење на међународном научном скупу, штампано као кратак извод.

Академик Слободан Милосављевић је током године као руководилац учествовао на следећим пројектима: пројекат Ф-188 (САНУ) „Фитохемијско испитивање секундарних метаболита биљака и гљива и њихових биотрансформисаних производа“, пројекат међуакадемијске сарадње између Бугарске академије наука и САНУ „Фитохемијско и метаболомичко испитивање биолошки активних једињења из врста *Primula* и лековитих гљива“ (“Phytochemical and metabolomics investigation of biologically active compounds from *Primula* species and medicinal mushrooms”) и стратешки пројекат САНУ „Биомедицински потенцијал новоизолованих дитерпена латекса млечика (*Euphorbia* L.) са станишта у Србији“. Учествовао је са четири саопштења на научним скуповима. Током године водио је курсеве Савремене структурне методе 2, Хемија секундарних метаболита и Писање научних радова на докторским студијама на Хемијском факултету Универзитета у Београду. Као председник Стручног савета Галерије науке и технике САНУ активно је учествовао у раду Галерије (планирање и организација изложби). Учествовао је у раду Академијског одбора за проучавање флоре и вегетације Србије и Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*. На скупу који је у САНУ одржан поводом стогодишњице рођења академика М. Љ. Михаиловића одржао је предавање под насловом „Улога Михаила Љ. Михаиловића у оснивању Лабораторије за инструменталну анализу“.

Академик Радмила Петановић је редовни професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду у пензији, ангажована на докторским студијама. Актуелни програм научне сарадње у којем учествује је “Investigations on the use of mites as biological control agents against invasive rangeland weeds” CABI Europe-Switzerland; Biotechnology and Biological Control Agency (BBCA) Рим (Италија), Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет и Руска академија наука, Санкт Петербург (Русија). У овој години саопштила је три рада на Симпозијуму европских акаролога и један рад на међународном конгресу о заштити биља. На том конгресу је представила и уџбеник из акарологије чији је рецензент. Члан је Академијског одбора за науку САНУ, Уређивачког одбора едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* и Академијског савета ове едиције. Председник је Академијског одбора за проучавање фауне Србије САНУ. Као председник Академијског одбора за проучавање фауне Србије била је председник организационих одбора два скупа у САНУ: једнодневног научног скупа „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“ и панела „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“.

Члан је Националног комитета Унеска за програм „Човек и биосфера“ Министарства заштите животне средине, Научног савета Задужбине Андрејевић и комисија за доделу Награде града Београда за природне и техничке науке. На свечаној академији поводом јубилеја „70 година од оснивања Друштва за заштиту биља Србије“ додељена јој је Повеља Друштва за заштиту биља Србије за допринос развоју Друштва и заштити биља.

Академик Радомир Н. Саичић је током године свој научноистраживачки рад остваривао у оквиру два пројекта: пројекат САНУ Ф193 под називом „Развој нових синтетичких метода и њихова примена у синтези природних производа и биолошки активних једињења“ и пројекат под називом “New Synthetic Methods and their Applications for Rapid Total Syntheses of Complex Natural Products and Bioactive Molecules” (акроним: New SMART Synthesis), који финансира Фонд за науку Репу-

блике Србије, у оквиру програма „ИДЕЈЕ“. Ова истраживања обухватају рад на тоталним синтезама природних производа сложене структуре и интересантног спектра биолошке активности, као и развој нових синтетичких метода. Ангажован је на пословима у САНУ као члан Стручног савета Галерије САНУ, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за међународну сарадњу, Академијског одбора за српско питање и Академијског одбора за изучавање репресије.

У току године држао је предавања на Хемијском факултету Универзитета у Београду, у оквиру редовних (Органске синтезе 1 и 2), мастер (Синтезе комплексних органских молекула) и докторских студија (Нове синтетичке методе).

Академик Милош Ђуран се у току године бавио научноистраживачким радом у оквиру пројекта САНУ Ф-128 „Комплекси метала као потенцијални терапеутски агенси“. Објавио је пет научних радова у међународним часописима (два из категорије М21 и три из категорије М22). Учествовао је са радовима на националним и међународним научним конференцијама (три из категорије М34 и четири из категорије М64).

Обављао је дужност управника Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и учествовао у раду Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за науку, Академијског одбора за српско питање и Стручног савета Архива САНУ. Обављао је дужност члана Уређивачког одбора националног часописа *Kragujevac Journal of Science* (Универзитет у Крагујевцу, Природно-математички факултет, Крагујевац, М24) и *Bulletin of Natural Sciences Research* (Универзитет у Приштини, Природно-математички факултет, Косовска Митровица, М52). Учествовао је у раду Управног одбора Фондације ТЕМПУС за Републику Србију.

Академик Велимир Попсавин је у току године учествовао у раду Академијског одбора за науку САНУ, Комисије за научну трибину и Комисије за материјално-финансијска питања Огранка САНУ у Новом Саду. Руководио је индивидуалним пројектом Ф-130, који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности (назив пројекта: „Синтеза и биолошка испитивања нових антитуморских и антимикробних агенаса“). Члан је Уређивачког одбора часописа *Kragujevac Journal of Science*. У току године је рецензирао један рад за међународни часопис категорије М23. На ПМФ у Новом Саду био је члан комисије за оцену и одбрану једне докторске дисертације. Објавио је три научна рада у међународним часописима категорије М21 и седам саопштења у зборницима са научних скупова (један из категорије М32 и пет из категорије М64).

Академик Тања Ћирковић Величковић је током године руководила једним националним пројектом који финансира Фонд за науку Републике Србије из програма *Призма*, једним међународним пројектом из програма *Хоризонт2020*, једним међународним пројектом који финансира програм Хоризонт Европа, и једним пројектом САНУ. Руководи тимом Хемијског факултета који учествује на пројекту сарадње који финансира Фламанска агенција за науку. Током године је одржала три предавања по позиву на научним скуповима (48. конгрес Федерације европских биохемијских друштава, 5. међународни конгрес молекуларне имунологије и алергологије, 5. конгрес алерголога и клиничких имунолога Србије са међународним учешћем), предавање на националној радионици о микропластици у организацији пројекта Micro-Drink, предавање на међународној радионици у организацији пројекта IMPTOX у

оквиру партнерског догађаја "EU Green Week", предавање у Огранку САНУ у Новом Саду и популарно предавање за студенте у блокади Хемијског факултета, по позиву студената.

Током године, учествовала је у раду Академијског одбора за науку и Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, Матичног одбора за хемију и Управног одбора Института техничких наука САНУ. Током године је учествовала у раду Организационог одбора међуакадемијске конференције академија подунавске регије која је организована 9. и 10. октобра у Београду. Током године је учествовала у раду Европског хемијског друштва као члан Одељења за хемију хране. У раду Европске организације за протеомику је учествовала као чланица Иницијативе за храну и исхрану. Наставља истраживања у циљу: идентификације алергених протеина у храни и модификација протеина насталих током прераде хране и под утицајем загађења животне средине; испитивања дигестома алергених протеина из хране; испитивања интеракција протеина и загађујућих супстанци у храни, комбинујући широк спектар експерименталних метода са рачунарским предвиђањима.

Објавила је пет радова у међународним часописима, од којих један у међународним часописима изузетног значаја и четири у врхунским међународним часописима. Изабрана је за редовног члана САНУ.

Дописни члан Марјан Никетић је кустос саветник у Природњачком музеју у Београду, а ангажован је и на докторским студијама Биолошког и Фармацеутског факултета Универзитета у Београду. Вишегодишњи је члан Академијског одбора за изучавање флоре и вегетације Србије. На седници Одбора 30. септембра једногласно је изабран за председника Одбора, чиме је наследио изненада преминулог академика Владимира Стевановића. Током године постао је и члан Академијског одбора за фауну, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића, као и Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника. Члан је Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу у чијем је раду активно учествовао.

Руководилац је пројекта „Таксономско-хоролошка ревизија и инвентаризација флоре еудикотиледоних биљака као основ за израду Критичке листе врста васкуларне флоре Србије", у оквиру Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Координатор је два пројекта САНУ. Један од њих („Хемотаксономска истраживања и биолошки потенцијал групе *Stachys recta* (Lamiaceae) са подручја Балканског полуострва") је започет ове године у оквиру билатералне сарадње Српске академије наука и уметности и Бугарске академије наука. Други пројекат („Етно-фармаколошка студија региона југоисточне Србије") већ неколико година се одвија у оквиру Огранка САНУ у Нишу. Учесник је или сарадник на четири национална пројекта. Активно је учествовао у верификацији и процени статуса угрожености биљних таксона за наступајуће публикације *Црвену листа флоре Србије* и *Црвена књига флоре Србије*. Главни је и одговорни уредник водећег домаћег часописа *Bulletin of the natural history museum in Belgrade* од његовог оснивања. Шеснаести број овог часописа (за 2023), који публикује радове из области биологије и геологије, изашао је из штампе током текуће године. Члан је Рецензентског одбора часописа *Botanica Serbica* и Редакционог одбора часописа *Acta Musei Macedonici Stientiarum Naturalium*. Национални је координатор за *Convention on Biological Diversity*, *Global Taxonomy Initiative*. Члан је конзорцијума истраживача *Carpathian Research Network*.

У току године објавио је осам научних радова од којих три у међународним часописима и шест у *SCI* часописима. Објавио је и каталог изложбе о академику Недељку Кошанину. Од посебног значаја је публиковање открића нове стеноендемичне

и екстремно ретке биљне врсте *Centaurea ozrenii* Niketić, Buzurović & Tomović. Тим поводом је ова врста представљена кроз крађу презентацију на састанку Одељења. Такође је након 150 година поново нађена Панчићева биљка крагујевачки слез (*Althaea kragujevacensis* Pančić). Рецензирао је *Каталог васкуларне флоре Црне Горе 3*. У оквиру Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, у Галерији Универзитетске библиотеке у Крагујевцу, презентована је самостална изложба Марјана Никетића под називом „Биље и камење – H_2O“. Написао је и предао синопсис за наступајућу изложбу „Биље и камење – геоботаничке скице“, која је планирана да се одржи у Галерији науке и технике САНУ.

Уз преминулог академика Владимира Стевановића, био је главни иницијатор, а касније и организатор академијског јубилеја посвећеног 150. годишњици рођења и 90. годишњици смрти академика Недељка Кошанина, а ова манифестација је била у фокусу његове активности за 2024. годину. У сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду, Институтом за ботанику и Ботаничком баштом „Јевремовац“ у Београду и Природњачким музејом у Београду координисао је активност четрдесетак сарадника из области биологије, дизајна, музеологије и издаваштва, као и колега из САНУ. Том приликом је организовао свечану академију и научни скуп под називом „Академик Недељко Кошанин зачетник модерне српске ботанике“, који је током октобра месеца био одржан у Свечаној сали САНУ. На поменутом скупу је одржао презентацију под називом „Траг Недељка Кошанина у биљној систематици“. Био је први аутор две изложбе посвећене животу и делу академика Недељка Кошанина, од којих је једна одржана у Галерији науке и технике САНУ, а друга у Институту за ботанику и Ботаничкој башти „Јевремовац“ у Београду. Био је и главни уредник и аутор текстова пригодног каталога који је употпунио поменуте изложбе. Обезбедио је материјал за Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ, који је током 2023. и 2024. дигитализовао 274 табака (ексиката) биљака из оригиналне збирке Јосифа Панчића, као и предмете које је Панчић користио за свој рад. Током јуна месеца у Свечаној сали САНУ одржао је говор на комеморативном скупу посвећеном изненада преминулом академику Владимиру Стевановићу.

Учињени су даљи напори да се изгради конзистентан списак таксона и референци за наредне томове едиције *Критичка листа васкуларне флоре Србије*, у издању САНУ, као и за корекцију претходног првог тома. У циљу рада на расветљавању комплексне таксономије група *Hieracium sp*., *Stachys recta* и *Armeria* са сарадницима су обављена теренска истраживања на територији Србије, Румуније, Бугарске, Грчке, Албаније и Црне Горе при чему су сакупљени узорци за морфометријске и молекуларне анализе. Такође су обављена теренска истраживања и написан рукопис за *Црвену књигу васкуларне флоре Србије 1*. Написани су и текстови за поједине представнике биљног царства за *Српску енциклопедију* у издању САНУ.

Дописни члан Жељко Томановић је редовни професор Биолошког факултета, Универзитета у Београду. Члан је Академијског одбора за проучавање фауне Србије и Редакције *Српске енциклопедије*. Предложен је за члана Академијског одбора за животну средину и његовог потпредседника. До средине марта био је руководилац истраживачког тима из Србије међународног пројекта из програма HORIZON2020 (“Stacking of ecosystem services: mechanisms and interactions for optimal crop protection, pollination enhancement, and productivity – ECOSTACK”). Руководи билатералним пројектом који се спроводи са Републиком Словенијом. Члан је Организационог одбора научног скупа у САНУ под називом „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“. Члан је Организационог одбора скупа „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“. Члан

је Организационог одбора скупа поводом 150 година од рођења академика Недељка Кошанина. Био је у Организационом одбору 13. Конференције академија подунавских земаља. Аутор је изложбе „Вински летопис Србије“ која је током године гостовала у Музеју винарства и виноградарства у Александровцу и Народном музеју у Неготину. Публиковао је седам научних радова у међународним часописима, један у националном часопису и два саопштења на националном скупу. Руководио је индивидуалним академијским пројектом „Паразитоиди (Hymenoptera, Braconidae): морфологија, систематика и филогенија“ (Ф131).

Дописни члан Игор Пашти је за дописног члана изабран 7. новембра.

Осврт секретара на рад Одељења

Одељење хемијских и биолошких наука је током године остало без два своја истакнута члана, ботаничара-еколога В. Стевановића и еволуционог биолога Д. Маринковића. Чланови Одељења су уложили велики напор, посебно колеге биолози, у покушају да надокнаде велики недостатак губитком двојице академика.

Како је 2024. била изборна година, чланови Одељења су се посветили изборном процесу, унутар одбора ОХБН, Одељења и саме САНУ. Приликом избора у оквиру Одељења, кандидат проф. Игор Пашти, сада дописни члан САНУ, једини је добио подршку, и то двотрећинску. Неуспех избора кандидата биолога је анализиран, те се надамо бољем резултату приликом следећих избора.

Како је наведено горе, многи чланови Одељења, скоро сви, били су ангажовани као чланови различитих АО и других стручних тела САНУ. У самом Одељењу вођени су критички разговори у вези актуелних догађања у различитим сферама друштва где би наши чланови могли допринети решавању недоумица и неадекватног рада (неки пут и нестручног) различитих министарстава. Ту је посебно апострофиран рад Министарства за рударство и енергетику, Министарства науке, технолошког развоја и иновација, као и Министарства просвете. Оштри критички ставови изнети су у вези са оснивањем тзв. иностраних факултета/универзитета без јавне расправе и адекватне стручне анализе, спомињем само неке недоумице и недостатке рада Министарства просвете. Остављајући Одељењу за техничке науке САНУ да анализирају рад МРЕ у енергетској сфери, овде се ограничавам на рад МРЕ у области рударства и адекватне заштите животне средине (и шире од овог наслова). МРЕ већ неколико година пређутно, или отворено (уз подршку највиших политичких личности у Србији и ван ње), заговара отварање рудника, технолошко-металуршког комплекса у Јадру и Рађевини. Неколико пута, од скупа у САНУ 2021. године, па све до краја 2024, указивано је да је пројекат стручно гледано неоправдан и да може бити кобан по грађане (западне) Србије. У вези са радом МНТРИ, активност деловања чланова ОХБН осликава се кроз њихов рад у АО за науку. На састанцима овог одбора писмено (и усмено) су изнете бројне врло озбиљне замерке на предложене измене и сам Закон о научном раду.

Шире гледано, у вези рада целокупне САНУ, евидентно је да држава игнорише мишљење струке и науке у креирању политике, што се није дешавало у оваквој мери ни за време комунистичке власти. САНУ се својом активношћу, пре свега јавним скуповима у својој организацији, оглашавала у вези са многим актуелним проблемима у пољопривреди, енергетици, животној средини и друштвеним проблемима. Нажалост, констатујем да на закључке тих скупова власт не реагује; није било адекватних повратних одговора нити жеље да се мишљење чланова САНУ узме у разматрање приликом доношења одлука о стратешким правцима развоја друштва и државе.

Свој извештај завршићу речима мудрог научника, првог ректора Београдског универзитета, председника СКА, Симе Лозанића, чији смо јубилеј недавно обележили:

„Наше некадашње веровање да ће се српство ујединити не буквaром, већ оружјем, било је кобно по нашу народну мисао. Ја верујем обрнуто – да ће просвета бити главни чинилац у решењу тог битног нашег питања, и да би оно било већ решено да смо просвету боље неговали. Верујем стога што је просвета сила која постиже све смерове. Да нам је просвета била напреднија, све би у животу нашег народа било савршеније, па и успешније."

6. ОДЕЉЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Састав Одељења

Одељење техничких наука САНУ је почетком године имало 12 чланова, међу којима осам редовних и четири дописна члана. На Изборној скупштини САНУ, одржаној 4. новембра, Одељење је добило једног редовног и једног дописног члана. Дописни члан САНУ Влада Вељковић унапређен је у редовног члана. Новизабрани дописни члан САНУ је Весна Мишковић Станковић. Крај године Одељење техничких наука је дочекало са 13 чланова, девет редовних и четири дописна.

Научноистраживачки пројекти

Научноистраживачки рад чланова Одељења огледа се у бројним и значајним пројектима и научним радовима публикованим у препознатљивим научним часописима, у пленарним предавањима по позиву, наградама и признањима. Извештај о раду на пројектима које воде чланови Одељења и одговарајуће листе публикованих радова објављени су у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Скупови Одељења

Током године одржано је девет редовних скупова Одељења и три скупа редовних чланова Одељења. Поред редовног извештавања о дописима Извршног одбора САНУ и Председништва САНУ, на скуповима су одржавана научна предавања и друге активности од значаја.

Редовни скупови Одељења

На I скупу, одржаном 17. јануара, чланови Одељења су усвојили План научних скупова за 2024. годину. Усвојени план је садржао два одељењска скупа, један одељењски скуп без финансијских обавеза, три академијска скупа и један научни скуп под покровитељством САНУ, без финансијских обавеза. Усвојен је и План предавача за 2024. годину, уз одлуку да се упути позив колегама из Црногорске академије наука и умјетности, академику Предрагу Мирановићу и академику Игору Ђуровићу, да одрже предавања у САНУ. На предлог академика Владе Вељковића усвојен је план циклуса предавања под називом „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела

као транспортног горива“ са укупно девет предавања. Предвиђено је да организатори циклуса предавања буду Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду, док ће циклус бити реализован у Нишу, Новом Саду и Лесковцу. Предлагачи потенцијалних кандидата Одељења за дописне чланове дали су приказ основних информација за сваког од 12 кандидата у времену од по осам минута. Прикази су дати уз коришћење раније достављених презентација сачињених у складу са усвојеним угледним примером. Договорено је да се расправа о кандидатима обави за недељу дана, 24. јануара са почетком у 12.00 часова.

На другом делу I скупа, одржаном 24. јануара, чланови Одељења размотрили су питање заштите Хале 2 и Хале 3 Београдског сајма. Чланови Одељења су задужили академика Душана Теодоровића да сачини одговарајући текст те да га достави члановима Одељења. Примљен је к знању допис академика Којића, као и кратак сажетак који је дао секретар Одељења. Чланови Одељења су примили к знању допис Математичког института и подржали предлог да САНУ буде коорганизатор без финансијских обавеза конференције „Прва кинеско-југоисточноевропска конференција о дискретној математици и применама“, која је планирана да се одржи од 10. до 14. јуна.

У оквиру изборних активности, обављена је расправа о потенцијалним кандидатима на основу презентација датих током првог дела I скупа. Предлагачи су искористили могућност да дају осврт на методологију коју су користили у поређењу кандидата и формирању предлога, док су сви чланови имали прилику да укажу на чињенице и околности од значаја које би могле промаћи другим члановима Одељења, да дају своје мишљење о кандидатима и саопште своја питања и сугестије.

На II скупу, одржаном 14. фебруара, чланови Одељења су размотрили рад Академијског одбора за материјале и Академијског одбора за енергетику, који су на старању Одељења. Утврђено је да оба одбора редовно одржавају скупове чланова и организују добро посећене научне скупове. Размотрена је и пројектна сарадња са Црногорском академијом наука и умјетности, пре свега у пољу примене дигиталне сигурности и вештачке интелигенције у енергетици, уз учешће дописног члана Миодрага Михаљевића и чланова ЦАНУ Предрага Мирановића и Игора Ђуровића. Чланови Одељења су размотрили и прихватили текст академика Душана Теодоровића „Саопштење Одељења техничких наука САНУ поводом назнака о могућем рушењу Београдског сајма“, који је прослеђен Извршном одбору САНУ. Одељење је предложило дописног члана САНУ Владимира Срдића за члана Научног већа ИТН САНУ. Академик Зоран Петровић је известио да ће скуп „170 година од рођења Михајла Пупина“ бити одржан крајем године и предложио чланове Организационог одбора скупа, што је једногласно примљено. Примљени су и извештаји о раду за 2023. годину за *Годишњак САНУ* и извештаји о раду на индивидуалним пројектима, одељењским и академијским одборима у 2023. години за *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

У оквиру изборних активности, обављена је прелиминарна расправа о потенцијалним кандидатима за иностране чланове САНУ. Током расправе дато је кратко усмено представљање четири потенцијална кандидата. Академици Душан Теодоровић, Велимир Радмиловић, Теодор Атанацковић и Слободан Вукосавић преузели су обавезу да пре мартовског скупа Одељења електронском поштом доставе члановима Одељења приказ/презентацију са осам слајдова, припремљену у складу са договореном и већ коришћеном формом. Током расправе која је уследила, вођена је дискусија о предложеним кандидатима и начињен је покушај да се на више начина укрсте квантитативни подаци, сазнања о значајним научним успесима, перцепција о међународном угледу, допринос домаћој науци, ангажовање у настави и на развоју научног кадра, информације о примењеним истраживањима, патентима и решењима, са-

радња са привредом, стварање нових технологија и развој нових производа. У складу са усвојеном изборном процедуром и календаром активности, одређене су комисија од по два члана за писање реферата на две стране.

На III скупу, одржаном 13. марта, дописни члан Владан Девечић је одржао предавање „Генеративна вештачка интелигенција". Предавач је истакао да су велики језички модели (Large Language Models, LLMs) и бројне конкретне апликације које их користе – попут познатог chatbot-a ChatGPT – само део генеративне вештачке интелигенције. Кроз више примера коришћења актуелних апликација и алата илустровано је како се са њима практично ради, а указано је и на неке практичне проблеме које отвара ова технологија, на реакције стручних кругова на те проблеме и на одјек таквих реакција. После предавања уследила је расправа током које су покренута питања везана за дубоко учење, неуралне мреже и федеративно машинско учење. На молбу генералног секретара САНУ једногласно је усвојен предлог да члан Уређивачког одбора интернет презентације САНУ буде дописни члан САНУ Владан Девечић. Усвојен је предлог дописног члана Владана Девечића за формирање Академијског одбора за вештачку интелигенцију. У оквиру изборних активности обављена је презентација потенцијалних кандидата за иностране чланове САНУ у предвиђеном времену – до осам минута за сваког од четири кандидата. После расправе, одређене су одговарајуће комисије од по два члана за писање реферата на две стране. Размотрено је питање априлског гласања за предлоге „са стране". Утврђено је да не постоји потреба да се гласа о предлозима „са стране" о којима се, према Статуту, свакако мора гласати током мајског гласања. Одлучено је да се током гласања користи иста форма гласачких листића као и током претходног изборног циклуса. Договорено је да се у случају када за једног од кандидата постоји предлог „са стране", али и предлог матичног одељења, приоритет даје предлогу и реферату који долази из матичног одељења.

На IV скупу, одржаном 17. априла, обављена је расправа о потенцијалним кандидатима Одељења за дописне чланове САНУ и спроведена дискусија о поднетим рефератима на две странице. Утврђено је да међу 12 кандидата има 2/3 мушкараца и 1/3 жена. Утврђена је и расподела по факултетима које су кандидати завршили: три кандидата са Технолошко-металуршког факултета, три кандидата са Ектротехничког факултета, два кандидата са Грађевинског факултета, један кандидат са Физичког факултета, један кандидат са Рударско-геолошког факултета, један кандидат са Факултета техничких наука и један кандидат са Машинског факултета. Обављена је расправа о потенцијалним предлозима Одељења за иностране чланове САНУ и дискусија о поднетим рефератима на две странице. Утврђен је број присутних чланова Одељења, број гласова потребних за већинску подршку и изабрана Комисија за бројање гласова. Након обављеног тајног гласања за дописне чланове САНУ, чланови Комисије су утврдили да је већинску подршку добило шест кандидата. Расподела по факултетима које су завршили кандидати са већинском подршком је следећа: три кандидата са Технолошко-металуршког факултета, два кандидата са Електротехничког факултета и један кандидат са Рударско-геолошког факултета. Од четири кандидата за иностране чланове, већинску подршку добила су три кандидата. Одређена је комисија од по три члана САНУ за писање реферата на осам страна за сваког кандидата који је добио већинску подршку. Одлучено је да се постојеће комисије од по два члана допуне тако што ће се свакој додати још по један члан Одељења.

На V скупу, одржаном 23. маја, разматрани су поднети реферати и обављена расправа. У предмет расправе укључени су предлози потенцијалних кандидата од стране Одељења, огранака САНУ и сви други предлози. Сагледани су потенцијални предлози Одељења за иностране чланове САНУ и разматрани поднети реферати. Утврђен је број присутних чланова Одељења, број гласова потребних за већинску и

двотрећинску подршку и изабрана Комисија за бројање гласова. Утврђено је да је укупно осам кандидата за дописне чланове, међу којима су три кандидата са Технолошко-металуршког факултета, три кандидата са Електротехничког факултета, један кандидат са Рударско-геолошког факултета и један кандидат којег су предложиле институције које су наведене у Статуту САНУ. Међу осам кандидата има шест мушкараца и две жене. Укупан број кандидата за иностране чланове је три. Након завршетка поступка тајног гласања утврђено је да два кандидата за дописне чланове имају двотрећинску, а два већинску подршку. Међу иностраним члановима двотрећинску подршку добио је један кандидат.

На VI скупу, одржаном 12. јуна, предавања су одржали академик Зоран Поповић и академик Зоран Петровић. Академик Зоран Поповић одржао је предавање „Преваре у науци – наличје научне изврсности“. Разматране су грешке и преваре у науци са посебним освртом на лажно ауторство, лажне чланке, лажне конференције и предаторске часописе. Такође је приказано и девијантно понашање у науци које настаје коришћењем алата и технологија вештачке интелигенције. Академик Зоран Петровић одржао је предавање „Оцењивање научне изврсности – прелазак из квалитета у квантитет“. Предавачи су упознали Одељење са нерегуларностима, манипулацијама и злоупотребама које су узеле маха у процесима израде научних радова, манипулисањем експерименталним подацима, генерисањем лажних података, коришћењем аутоматских генератора текста, одређивањем рецензената, израдом рецензија, навођењем аутора, публиковањем радова, као и других појава које отежавају да се из лако доступних нумеричких показатеља утврди и оцени обим, квалитет и значај научног рада појединаца и група. Подробно је објашњена осетљива и важна веза између квалитета и квантитета и указано је на скорашње промене у овом односу. Одлучено је да препоруке академика Зорана Поповића и академика Зорана Петровића треба узети у обзир у свим наредним изборним циклусима. Чланови Одељења размотрили су молбу ИТН САНУ и једногласно одлучили да дају сагласност на предлог пројекта „Развој нових високоентропијских карбида са побољшаним механичким својствима“ у оквиру сарадње са Институтом за истраживање материјала Словачке академије наука. Руководилац са српске стране био би академик Антоније Ђорђевић. Усвојен је предлог дописног члана САНУ Владимира Срдића и дата сагласност за пријаву међународне сарадње са Словачком академијом наука на пројекту „Нови ентропски стабилизовани оксиди са мултифункционалним својствима“. Усвојена је молба академика Слободана Вукосавића и за рецензенте зборника радова са научног скупа „Хидроенергетика региона југоисточне Европе“ предложени су академици Теодор Атанацковић и Богдан Шолаја. Усвојена је молба академика Велимира Радмиловића и дата сагласност да академик Жељко Шљиванчанин буде именован за члана Академијског одбора за материјале.У погледу промене састава академијских одбора на старању Одељења, академик Зоран Поповић је подсетио да процедура прибављања сагласности Одељења захтева достављање писаног захтева иницијатора са одговарајућим образложењем.

На VII скупу, одржаном 2. октобра, за члана Изборне комисије САНУ у изборном циклусу 2024. године предложен је академик Зоран Петровић, а за његовог заменика дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић. Чланови Одељења су размотрили молбу академика Зорана Поповића и дали сагласност за штампање зборника радова са научног скупа „75 година од открића транзистора“. Чланови Одељења су размотрили предложени садржај интернет презентације кандидата за избор у чланство САНУ у изборном циклусу 2024. године и једногласно одлучили да дају сагласност да се презентација упути Изборној скупштини САНУ, уз договор да евентуалне корекције буду достављене у што краћем времену. Усвојен је предлог дописног члана

САНУ Владана Девеџића да за потпредседника Академијског одбора за вештачку интелигенцију буде именован дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић. Дата је сагласност за организацију округлог стола „Водоснабдевање у Републици Србији – ризици, проблеми и решења“, као и препорука да председник Организационог одбора буде академик Федор Месингер. Организатор скупа је Академијски одбор за енергетику. За председника Организационог одбора научног скупа посвећеног Пупину (померено са 25. новембра на 28. новембар) именован је дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић. На молбу дописног члана Владана Девеџића дата је сагласност да се зборник радова са циклуса предавања „Вештачка интелигенција“ уврсти у Издавачки план и одређено је да рецензенти буду академик Теодор Атанацковић и редовни професор ФОН-а Зоран Шеварац. Академик Зоран Поповић је обавестио Одељење да је изашло из штампе четврто издање књиге „Како написати и објавити научно дело“ чији је аутор. Чланови Одељења су му овом приликом честитали на изузетном успеху.

На VIII скупу, одржаном 13. новембра, чланови Одељења су честитали колегиници Весни Мишковић Станковић на избору за дописног члана САНУ и пожелели јој добродошлицу у састав Одељења техничких наука. Чланови Одељења су честитали и колеги Влади Вељковићу на избору за редовног члана САНУ. Академик Влада Вељковић одржао је предавање „Унапређење производње биодизела: компаративна анализа и иновативни приступи“, у којем је наглашено да ће потреба за енергијом наставити да расте, док ће фосилна горива остати део примарне енергије у дужем временском интервалу. Због негативних ефеката, као што је глобално загревање, потребни су „чистији“ и економичнији извори енергије. Биодизел, који се сматра „зеленим горивом“, представља главну алтернативу дизелу. Током предавања најпре је подробно објашњен хемијски састав биодизела и указано је на основне реакције, а потом су изложене предности и мане коришћења биодизела у транспорту и перспективе производње у свету, Европи и Србији. Чланови Одељења су дали сагласност за учешће у организацији „XXIII међународног симпозијума – Енергетска електроника“ (“23rd International Symposium on Power Electronics”) – Ее 2025, као и сагласност за организацију одговарајуће изложбе у Галерији науке и технике САНУ. Усвојена је рецензија зборника радова са научног скупа „Хидроенергетика региона југоисточне Европе“, коју су доставили академик Богдан Шолаја и академик Теодор Атанацковић, а дата је и сагласност да се предметни зборник уврсти у Издавачки план за 2025. годину и публикује. Подржан је предлог академика Зорана Петровића и дата сагласност да се поводом 60 година Муровог закона (Moore’s law) крајем 2025. године организује изложба у Галерији науке и технике САНУ. Подржан је и предлог АО за вештачку интелигенцијуда се за новог члана АО предложи дописни члан САНУ Мирјана Ивановић. Дата је сагласност да АО за вештачку интелигенцију буде суорганизатор конференције „Вештачка интелигенција“, планиране за децембар. Примљен је извештај АО за енергетику о исходима научног скупа „Интеграција обновљивих извора“, одржаног 4. новембра.

IX скуп одржан је 11. децембра. Чланови Одељења су дискутовали о достављеном списку јубилеја, на основу кога би се могли формулисати предлози за обележавање јубиларних годишњица рођења или смрти чланова ДСС, СУД, СКА и САН/САНУ у 2025. години. Секретар Одељења је указао да се на списку налазе и имена академика Душана Миловића, грађевинског инжењера, и академика Пауле Путанов, инжењера технологије. Током расправе сагледана је околност да је 2025. година посвећена Ђури Даничићу. Усвојен је Издавачки план за 2025. годину, као и План научних скупова за 2025. годину. У одсуству предлога плана позваних предавача, напоменуто је да се план може донети и кориговати током године. Академик

Влада Вељковић поднео је извештај о одржаном циклусу предавања „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива“. На предлог академика Слободана Вукосавића одлучено је да се усвоји предлог плана циклусних предавања под насловом „Стање и перспективе природних ресурса Србије у условима климатских промена, енергетске транзиције и нових праваца привредног развоја“, који је достављен уз предлог радних наслова 12 предавања.

Скупови редовних чланова Одељења

На I скупу редовних чланова Одељења, одржаном 24. јануара, разматрани су предлози за редовне чланове Одељења техничких наука САНУ. После кратке дискусије једногласно је донета одлука да се припреми предлог да Влада Вељковић, дописни члан САНУ изабран 2018. године постане редовни члан САНУ. Формирана је комисија за писање реферата у саставу: Велимир Радмиловић, Теодор Атанацковић и Слободан Вукосавић.

На II скупу редовних чланова Одељења, одржаном 17. априла, обављено је гласање о предлогу Одељења за избор дописних чланова у звање редовних. Утврђено је да скупу присуствује свих осморо редовних чланова Одељења и да за већинску подршку треба добити пет гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу: академик Милош Којић, председник Комисије, академик Антоније Ђорђевић и академик Велимир Радмиловић. По обављеном гласању, Комисија је утврдила да је дописни члан Влада Вељковић добио седам гласова, односно већинску подршку присутних чланова Одељења.

На III скупу редовних чланова Одељења, одржаном 23. маја, констатовано је да Одељење има осам редовних чланова, а да скупу присуствује седам чланова. За већинску подршку треба добити четири гласа, док за двотрећинску подршку треба добити пет гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу: академик Теодор Атанацковић, председник Комисије, академик Антоније Ђорђевић и академик Зоран Петровић. По обављеном гласању, Комисија је утврдила да је дописни члан САНУ Влада Вељковић добио четири гласа, односно већинску подршку присутних редовних чланова Одељења.

Публикације

Објављене су следеће публикације:

- зборник радова *75 година од открића транзистора*: *зборник радова са научног скупа одржаног 15. децембра 2023. године* (уредник академик Зоран Поповић);
- *Каталог изложбе поводом обележавања 60 година од оснивања предмета Конструктивни системи и просторне структуре на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету*;
- публикација *Развој електроенергетике у Републици Србији до 2050. године*, коју су начинили чланови Академијског одбора за енергетику.

Међународна сарадња

Сарадња чланова Одељења техничких наука са универзитетским, истраживачким и индустријским партнерима у бројним развијеним земљама настављена је кроз сарадњу на већ постојећим пројектима и кроз заснивање нових пројеката и нових облика сарадње. Уз ослонац на ресурсе САНУ, међународна сарадња се претежно одвијала кроз билатералне пројекте са академијама наука и индустријом у региону,

Европи и свету. Чланови Одељења су укључени у пројекте Европске уније, као и у пројекте који се спроводе у земљама попут Румуније, Бугарске, Италије, Сједињених Америчких Држава, Јапана и Кине. У оквиру међународне сарадње са Институтом за истраживање материјала Словачке академије наука реализује се пројекат „Развој нових високоентропијских карбида са побољшаним механичким својствима“. Руководилац са српске стране је академик Антоније Ђорђевић. У оквиру међународне сарадње реализовани су пројекти са Бугарском академијом наука (пројекат “Nanostructured thin films for photocatalytic and sensor application”) и Румунском академијом наука (пројекат “Magnetic, electrical and optical investigation of materials with perovskite and fluorite structures”). Руководилац са српске стране је академик Зоран Поповић. Академик Слободан Вукосавић је учествовао у реализацији пројекта “Current trends and challenges in using wide-bandgap devices in motion control products”, који је реализован за потребе компаније *MOOG*.

Награде и признања

Дописни члан Владан Девечић је крајем године добио од Факултета организационих наука Универзитета у Београду Награду за животно постигнуће у научноистраживачком раду. Академик Велимир Р. Радмиловић је током године изабран за почасног члана Америчког друштва за микроскопију (fellow of American Microscopy Society). Академику Слободану Вукосавићу је 8. децембра у Народом позоришту у Београду уручено признање „Витез позива“ које додељује удружење Лига експерата LEX.

Делатност чланова Одељења

Академик Антоније Р. Ђорђевић је редовни професор у пензији Електротехничког факултета Универзитета у Београду. Током године руководио је пројектом Ф133 САНУ. Наставио је рад на карактеризацији електричних параметара материјала при високим учестаностима, на развоју нумеричких метода анализе електромагнетских поља, као и на применама електромагнетике и микроталасне технике у другим областима. Као коаутор, објавио је три рада у врхунским међународним часописима и један у истакнутом међународном часопису, који заокружују неке његове активности из 2024. и претходних година. Ту спадају испитивање електричних особина композитних материјала заснованих на поливинилиден флуориду, испитивање керамичких материјала велике густине добијених синтеровањем импулсном електричном струјом, постављање експеримената у вези са стохастичким особинама Баркхаузеновог ефекта у тракастим узорцима феромагнетских материјала, као и одређивање прираштаја мрежних (адмитансних) параметара електромагнетских система без нумеричког диференцирања. Започео је рад на испитивању пиезоелектричних ствојстава материјала, као и на конструкцији уређаја за испитивање имуности на електростатичка пражњења.

Академик Теодор М. Атанацковић је током године руководио пројектом САНУ Ф-64. Председник је Управног одбора Математичког института САНУ, председник Савета докторских студија Факултета техничких наука у Новом Саду, изводи наставу на докторским студијама Факултета техничких наука у Новом Саду, члан је Уређивачког одбора часописа *International Journal of Structural Stability and Dynamics* који издаје *World Scientific*, члан Уређивачког одбора часописа *Fractional Calculus and Applied Analysis* који издаје *Springer*, Уређивачког савета часописа *Publications de l'Institut Mathématique*, као и члан Почасног уредништва (*Honorary Editors*) часописа *Mathematics and Mechanics of Complex Systems*. Радио је на проблемима стабилности еластичних и вискоеластичних система, као и на формулисању и решавању матема-

тичких модела у биомеханици. Учествовао је са саопштењем на међународној конференцији "12th IFAC Conference on Fractional Differentiation and its Applications ICFDA 2024", која се одржавала од 9. до 12. јула у Бордоу у Француској.

Академик Зоран Љ. Петровић је током године био члан Стручног савета Галерије САНУ, руководио је пројектом Фонда САНУ Ф155 и био управник Галерије науке и технике САНУ. Био је члан Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за енергетику и Академијског одбора за науку САНУ. Током године се са сарадницима бавио транспортом електрона у новим класама гасова за хлађење и диелектрике. Финализован је нови сет пресека за расејање електрона у гасу 1,1,1,2-tetrafluoroethane (R134a) и предат је у часопис. У оквиру овог програма публиковани су и коефицијенти за просторни раст јонизације на високим и средњим енергијама. Предавање одржано на научном скупу САНУ о открићу транзистора у форми чланка предато је Издавачкој служби САНУ. Књига је издата у последњој недељи 2024. Већи део године радио је на корекцијама и допунама за ново издање књиге *Plasma Electronics* (Makabe, Petrović) коју издаје *Taylor and Francis*. Публиковао је три рада у међународним часописима са *ISI* листе.

Академик Зоран В. Поповић је током године руководио пројектом САНУ Ф-134 „Развој материјала и структура са јаким електронским корелацијама", билатералним пројектима сарадње са Бугарском академијом наука ("Nanostructured thin films for photocatalytic and sensor application") и Румунском академијом наука ("Magnetic, electrical and optical investigation of materials with perovskite and fluorite structures"). Активности на овим билатералним пројектима су поново обновљене након пандемије корона вируса, током које су биле драстично смањене. Као потпредседник САНУ задужен је за питања научног рада у Академији (председник је Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности). Поред тога, као председник Националног савета за науку и технолошки развој Републике Србије дао је главни допринос у изради документа „Извештај о стању у науци у РС у 2023. години са предлозима и сугестијама за наредну годину", као редактор публикације. У току године је учествовао на научном симпозијуму „Изврсност у науци" (3. јун) са позивним предавањем „Преваре у науци – наличје научне изврсности". Поред тога, учествовао је и на научном скупу „Михајло Пупин Идворски – 170 година од рођења", који је одржан 28. новембра у САНУ, са предавањем по позиву под насловом „Пупин и наша Академија".

Академик Душан Теодоровић је редовни професор Саобраћајног факултета у пензији. Руководио је пројектом „Методе рачунарске интелигенције у саобраћајном инжењерству". Током године објавио је следеће радове у коауторству: "Solving the aircraft landing problem using the bee colony optimization (BCO) algorithm", *Advances in Computers*; "The Shortest Path and Bee Colony Optimization Algorithms For Traffic Control at Single Intersection with NetworkX Application", *Demonstratio Mathematica* и "Formulation of the airport collaborative gate allocation problem and the Bee Colony Optimization solution approach", *Engineering Applications of Artificial Intelligence*. Наставио је рад на монографији *Urban Traffic Congestion*. Објавио је трећу збирку песама за децу под насловом *Радионица за поправку облака*, у издању "Multimedia Books". Учествовао је у раду Стручног савета Архива САНУ.

Академик Милош Којић је током године руководио Истраживачко-развојним центром за биоинжењеринг БиоИРЦ у Крагујевцу. Био је учесник међународних

пројеката из области компјутерског моделирања у биомедицинском инжењерингу. Председник је Српског друштва за рачунску механику и главни уредник часописа *Journal of the Serbian Society for Computational Mechanics*. Учествовао је у пројектима чији је носилац Houston Methodist Research Institute, где има звање Senior Member and Professor of Nanomedicine. Координирао је сарадњу између БиоИРЦ-а и других институција у земљи и иностранству. Био је ангажован на развоју нових метода компјутерског моделирања и софтвера за поља физичких величина – перфузија у току раста тумора, ефекти тромбоцита на тромбозу у капиларима, на моделима механике плућа, струјања ваздуха и крвотока. Ови модели се заснивају на мултискалном и мултифизичком концепту (Којићев транспортни модел, КТМ) и они су такође основа за научни рад у овој области на Универзитету у Крагујевцу, Институту за информационе технологије при Универзитету и БиоИРЦ-у. Аутор је и коаутор два рада публикованих у међународним часописима, а резултати научног рада су такође саопштени на четири међународне научне конференције из области нумеричких метода и примене компјутера.

Академик Слободан Н. Вукосавић је редовни професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду. Руководио је билатералним пројектима у оквиру сарадње са компанијом *MOOG* и развијао синхроне релуктантне електромеханичке претвараче за потребе индустријске аутоматизације и наменске индустрије. Руководио је пројектом Фонда САНУ „Алгоритми за увећање енергетске ефикасности ветрогенератора“ и пројектом ТР33022-МПНТР „Интегрисани системи за уклањање штетних састојака димних гасова“. Радио је на припреми и организацији научног скупа „Интеграција варијабилних извора“, одржаног 4. новембра, округлог стола „Критична питања Републике Србије у условима климатских промена“, одржаног 14. новембра, као и округлог стола „Водни ресурси у Републици Србији, проблеми и решења“, одржаног 25. и 26. новембра. Публиковао је четири научна рада у врхунским међународним часописима, два рада на међународним конференцијама, одржао већи број предавања по позиву и био члан уређивачких одбора међународних научних часописа. Члан је Академијског одбора (АО) за науку, Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за животну средину и председник Академијског одбора за енергетику. Обављао је дужност секретара Одељења техничких наука САНУ и председника Комисије за Статут САНУ. Предавао је седам предмета на Електротехничком факултету Универзитета у Београду, руководио израдом четири докторске дисертације и бавио се проблемима децентрализованих електричних мрежа са електронски управљаним изворима и потрошачима.

Академик Велимир Р. Радмиловић је током године био руководилац пројекта САНУ бр. Ф-141 „Наноструктуре у условима наметнутим параметрима средине”. Објавио је два рада у коауторству у међународним часописима врхунских вредности категорије М21а: “Atomic structure and macroscopic orientation relationship of Ag/Ni interface”, *Acta Materialia* и “Alkaline electrochemical oxygen reduction boosted by trimetallic palladium–copper–gold nanoparticles”, *Journal of Alloys and Compounds*. Три рада су презентована на међународним конференцијама: “Enhancing Supercapacitor Performance: Adenine-Derived Nitrogen- Doped Carbon Nanofibers for Aqueous Energy Storage Systems”, *Third International Conference ELMINA2024* (М34); “Role of Copper and Gold in Improvement of the Electrochemical Oxygen Reduction on Palladium Nanoparticles in Alkaline Solution”, *RSE SEE 2024* (М34) и “Electron Microscopy of Nanostructures”, *ELMINA2024* (М36). У току године је штампано и друго издање зборника радова „Пројекат Јадар – шта је познато?“ (уредници Владимир Стевановић,

Богдан Шолаја, Велимир Р. Радмиловић). Учествовао је у организацији међународне конференције „Јукомат 2024", која је одржана у Херцег Новом од 2. до 6. септембра и конференције „ЕЛМИНА 2024", која је одржана у Београду од 9. до 13. септембра. Учествовао је у раду Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за материјале, Управног одбора Фонда за науку САНУ, Стручног савета Библиотеке САНУ и Комисије за припрему циклуса предавања. Изабран је за почасног члана Америчког друштва за микроскопију (fellow of American Microscopy Society).

Академик Влада Б. Вељковић је током године руководио пројектом САНУ Ф-78 „Развој технолошких поступака за производњу биодизела на бази био-обновљивих и отпадних сировина", а координирао радом истраживачких група које реализују два пројекта Огранка САНУ у Нишу и два пројекта билатералне сарадње САНУ/БАН. Био је, такође, координатор циклуса предавања „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива" (Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду), као и члан одбора три међународна научна скупа. Током године био је и главни уредник међународног часописа *Chemical Industry & Chemical Engineering Quarterly*, члан Међународног одбора часописа *Гласник хемичара, технологија и екологија Републике Српске*, као и члан одбора четири домаћа часописа. Током године се бавио напредним процесима водено-парне и парне дестилације етарског уља из цвета лаванде и екстракције уља из семена рицинуса, као и развојем процеса добијања уља из семена уљане репице и крмне роткве хладним пресовањем. Детаљно је анализирао производњу биодизела од рицинусовог уља, као и резултате фундаменталних истраживања и коришћење колоне са вибрационом мешалицом у Србији у периоду 1970–2020. Истраживао је хидродестилацију етарског уља из цвета лаванде, бобица клеке и каламуса иђирота, фракционисање етарског уља клеке и утицај одабраних деривата квасаца на квалитет вина сорте Совињон бели. Са коауторима је објавио шест радова у међународним часописима са *ISI* листе, као и по један рад у националном часопису међународног значаја и врхунском часопису националног значаја. На међународним научним скуповима саопштио је шест радова. Такође, са коауторима је објавио једну научну књигу монографију. Уредник је зборника радова са националног научног скупа. Одржао је више јавних предавања у огранцима САНУ, као и једно предавање у оквиру Одељења техничких наука САНУ. Члан је Академијског одбора за енергетику. Обављао је дужности председника Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу и заменика секретара Одељења техничких наука САНУ.

Дописни члан Владимир В. Срдић је током године руководио пројектом САНУ Ф-137. Активно је учествовао у раду Академијског одбора за материјале САНУ чији је потпредседник. Испред Огранка САНУ у Новом Саду био је организатор четири предавања у оквиру циклуса „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива" који је покренуо академик Влада Вељковић. Активно је учествовао у раду Матичног научног одбора за Хемијске технологије и материјале Министарства за науку и технолошки развој и Научног већа Института техничких наука САНУ. У својству уредника, припремио је четири броја часописа *Processing and Application of Ceramics* у 2024. Успео је, заједно са млађим сарадницима са Универзитета у Новом Саду, да се избори да се следећа светска конференција "20th Electroceramics Conference" (коју организују заједно European Ceramics Society и Electroceramics Society) одржи 2026. године у Новом Саду. Успешно је координисао активности у оквиру прве године на пројекту PRIZMA PROMTEH, чији је руководи-

лац. Одржао је предавање по позиву (keynote lecture) на конференцији "88th Conference of the Indian Ceramics Society", која је одржана у Индији.

Дописни члан Миодраг Ј. Михаљевић је током године радио на истраживањима, развоју међународне научне сарадње и организовању научноистраживачког рада као научни саветник и заменик директора Математичког института САНУ и руководилац пројеката Ф153 САНУ. Предмет истраживања биле су напредне технике за информациону безбедност, блокчејн технологију и машинско учење. Резултати поменутих истраживања објављени су у четири рада у међународним часописима са *SCI* листе, четири рада у публикацијама научних скупова и више предавања на научним скуповима. Реализовао је значајну међународну сарадњу кроз: (а) организовање и активно учешће у посетама три делегације универзитетских институција из Кине које су посетиле САНУ, и три гостовања по позиву у Кини (финансирано из кинеских фондова), (б) учешће (финансирано из америчког фонда) на скупу у оквиру *Interacademy Parnership* (IAP) и (ц) наставак традиционалне сарадње са *The University of Tokyo*. Учествовао је у организацији три научна скупа одржана у САНУ, на којима је одржао и предавања, и у раду Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Био је гостујући коуредник у часопису *Facta Universitatis Series*: *Electronics and Energetics* и један је од коуредника часописа *Computer Science* (*Springer*).

Дописни члан Владан Б. Девеџић је редовни професор Факултета организационих наука (ФОН) Универзитета у Београду. У току године је покренуо иницијативу за организовање Академијског одбора за вештачку интелигенцију (АОВИ), који је почео са радом у октобру, а Владан Девеџић је изабран за председника овог одбора. Био је члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, коју приређују САНУ и Матица српска и члан Уређивачког одбора интернет презентације САНУ. Учествовао је на два Erasmus+ пројекта (на једном од њих је био руководилац тима из Србије), од којих је један завршен крајем 2024. Био је руководилац два мастер студијска програма на Универзитету у Београду, на којима је био задужен за организовање и извођење наставе. Организовао је и изводио наставу у оквиру других студијских програма на основним, мастер и докторским студијама на ФОН-у и Универзитету у Београду. Био је један од уредника зборника радова са међународне конференције "Emerging Trends in Expert Applications and Security 2024" (*Springer*). Током године одржао је седам уводних предавања по позиву на међународним конференцијама у иностранству и на две конференције у Србији, као и шест других предавања и семинара на позив организатора из других земаља (Universidad de La Frontera, Temuco, Chile; Universidad Nacional de San Antonio Abad del Cusco, Cusco, Peru; ESAP, Medellin, Colombia; Universidad de Antioquia, Medellin, Colombia; GSFC University, Gujarat, India; China-CEEC Forum, Yantai/Jinan, China) и једно у земљи (у Центру за културу у Смедереву). Објавио је више радова на међународним и домаћим конференцијама, а крајем године добио је од ФОН-а Награду за животно постигнуће у научноистраживачком раду.

Дописни члан Весна Мишковић Станковић је за дописног члана изабрана 7. новембра. Током године бавила се истраживањима у области биоматеријала за примене у медицини, који су биокомпатибилни, биоактивни и са антибактеријским својствима, а да при томе не изазивају инфламацију или токсични одговор на имплантацију у организму. Синтетисана су два нова биоматеријала са инкорпорираним антибиотиком (гентамицином): композитни хидрогел на бази поливинил-алкохола (за имплантате меких ткива и облоге за ране) и биокерамичка композитна превлака на бази хидроксиапатита на титану (за имплантате коштаног ткива). Предност ових био-

материјала је контролисано отпуштање антибиотика на месту примене у организму (локално), чиме се избегава системска администрација антибиотика и смањује се ризик од резистенције на антибиотике. Објавила је истакнуту монографију међународног значаја (М11), рад у међународном часопису (М23), четири саопштења на међународном скупу штампана у изводу (М34), четири саопштења на националном скупу штампана у изводу (М64) и одржала једно предавање по позиву у земљи. Била је учесник на два међународна билатерална пројекта, руководилац на једном националном пројекту и члан Научног одбора „60. Саветовања Српског хемијског друштва", одржаног у Нишу 8. и 9. јуна. Налази се на листи *Stanford University Top 2% scientists in the world for career and single 2023 year* и на листи *AD Scientific Index World Scientist and University Ranking 2024*.

Осврт секретара на рад Одељења

Током године, чланови Одељења техничких наука САНУ уложили су значајне напоре у организовање научних конференција, изложби, научних скупова и предавања. Њихов научноистраживачки рад потврђују бројни научни и стручни радови објављени у угледним научним часописима, као и радови приказани на међународним конференцијама и публиковани у одговарајућим зборницима. Одржана су и бројна пленарна предавања по позиву. Поред тога, чланови Одељења техничких наука били су активно ангажовани у стручном, просветном и друштвеном раду. Постигнути успеси резултат су залагања свих чланова. Ослањајући се на компетенције дописних чланова примљених 2021. године, посебно у областима информационих технологија, материјала и вештачке интелигенције, чланови Одељења су током године организовали низ активности које су побудиле велико интересовање у научноистраживачкој заједници. Током изборне године, чланови Одељења уложили су значајан напор у припрему и организовање изборног процеса. Сачињен је и усвојен календар изборних активности Одељења, начињен договор о угледним примерима презентација и реферата који ће бити коришћени у изборном процесу, као и договор о процедури и критеријумима за евалуацију кандидата и формирање иницијалних листа. У првом кораку, шире прелиминарне листе сачињене су на основу систематичног сагледавања потенцијалних кандидата у свим високошколским, научноистраживачким и другим релевантним установама у Републици Србији. Поред уобичајених нумеричких података о цитираности, у начелне критеријуме за председелекцију убројан је и број радова чија цитираност премашује установљени праг, присуство кандидата на тзв. Станфордовој листи највише цитираних истраживача, радна активност, стечена звања, временска расподела објављених радова и одговарајуће цитираности, самоцитирање, удео цитата са најчешћим коауторима, афилијација, квалитет часописа у којима се публикује, број радова у часописима који слове као предаторски, као и сарадња са ауторима радова повучених због озбиљних прекршаја. Наведени начелни критеријуми су коришћени као смернице и нису били обавезујући. Међу разматраним и предлаганим кандидатима било је и оних који нису испуњавали неке од начелних критеријума. После сагледавања листе потенцијалних кандидата, презентација које су приказали предлагачи и одговарајуће расправе, сачињене су консолидоване листе за потребе формирања предлога Одељења, уз сагледавање квантитативних података, значајних научних достигнућа и примењених истраживања, међународног угледа, доприноса домаћој струци и науци, ангажовања у настави и на развоју подмлатка, сарадње са привредом и стварања нових технологија и производа. Већина чланова Одељења активно се бавила биографијама бројних кандидата, усаглашавањем квалитативних и квантитативних критеријума, формирањем предлога и

израдом реферата. Двотрећинска подршка Одељења дата је за двоје кандидата, док су два од укупно четири кандидата добила већинску подршку. Завршно мајско гласање на Одељењу није довело до приближавања ставова. Међу члановима Одељења који гласањем нису подржали изабране кандидате, незадовољство се задржало до Изборне скупштине. Изборна скупштина САНУ је изабрала само једног од предложених кандидата, другом кандидату је недостајао један глас, док су преостала два кандидата имала знатно мање гласова. Наведене околности стварају потребу да се подробније проуче околности које су довеле до оваквог исхода како би се увећале шансе да Одељење добије већи број нових чланова на наредним изборима. Поред изборних активности, чланови Одељења су значајно допринели раду огранака САНУ, активностима у оквиру тела САНУ, раду академијских одбора и сарадњи са законодавним телима и министарствима Републике Србије. После избора одржаних 2015. године Одељење је имало двадесет једног члана, док је после избора одржаних у новембру 2024. године Одељење бројало тринаест чланова. Знатно смањење броја чланова утицало је на рад Одељења.

7. ОДЕЉЕЊЕ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Почетком године Одељење је у свом саставу имало 21 члана, међу којима 20 редовних и једног дописног члана.

Истеком мандата секретара и заменика секретара Одељења на I редовном скупу Одељења, одржаном 28. фебруара, за новог секретара Одељења реизабран је академик Драган Мицић, а за заменика секретара Одељења реизабран је академик Миодраг Чолић за наредни период од четири године.

На Изборној скупштини САНУ, одржаној 4. новембра, Одељење је добило два нова дописна члана и једног редовног члана. Новоизабрани дописни чланови САНУ су проф. Бранко Белеслин и проф. Гордана Коцић. Дописни члан који је именован у редовног члана је проф. Татјана Симић. Крај године Одељење медицинских наука је дочекало са 23 члана, 21 редовним и два дописна члана.

Рад Одељења

Рад Одељења се може поделити у два дела. Један део активности је излагање резултата научног рада чланова, а други део активности био је посвећен актима који су достављани Одељењу од стране Председништва и Извршног одбора САНУ, чланова САНУ и сектора САНУ, као и дописима изван САНУ.

Скупови Одељења

Одржано је укупно осам редовних скупова, два скупа редовних чланова САНУ и један ванредни скуп Одељења.

Редовни скупови Одељења:

I скуп одржан је 28. фебруара. После уводне речи академика Владимира Кањуха који је констатовао да су секретар и заменик секретара Одељења успешно руководили Одељењем, предложио је да секретар Одељења академик Драган Мицић прихвати трећи мандат, а да његов заменик академик Миодраг Чолић прихвати други мандат и да наставе да руководе Одељењем, као што су то врло успешно чинили протеклих година. Како није било других предлога, приступило се гласању. Формирана је двочлана Комисија за избор секретара Одељења, коју су чинили академик Ђорђе Радак и академик Горан Станковић. Након завршеног гласања констатовано је да Одељење има двадесет једног (21) члана који активно учествује у раду Одељења. На скупу је присуствовало шеснаест (16) чланова. Кворум за одржавање скупа Одељења чини присуство 12 чланова Одељења. Након обављеног тајног гласања академик Драган Мицић добио је све гласове присутних чланова Одељења (16 гласова) и изабран је за секретара Одељења за наредни период од четири године. Након обављеног тајног гласања академик Миодраг Чолић добио је четрнаест (14) гласова од присутних чланова Одељења и изабран је за заменика секретара Одељења за наредни период од четири године. Одлука је достављена Скупштини САНУ на потврђивање. Одељење је примило информацију да је председник Републике Србије поводом Дана државности доделио Сретењски орден првог степена академику Зорану Л. Ковачевићу, академику Бели Балинту и академику Нинославу Радовановићу, као и да је о томе обавештен Извршни одбор САНУ. Усвојене су рецензије за зборник радова *Новине у језаности 2023* са истоименог научног скупа одржаног 2023. Секретар је упознао чланове Одељења са листом предлога за нове чланове САНУ и њиховим предлагачима. Усвојени су извештаји о раду за *Годишњак САНУ за 2023*, као и извештаји о раду на индивидуалним пројектима, одељењским и академијским одборима за *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*. Академик Радоје Чоловић је одржао предавање под називом „100 година од смрти проф. др Војислава Ј. Субботића, родоначелника српске хирургије“. Након предавања у дискусији су учествовали академик Предраг Пешко и академик Ђорђе Радак. Одељење је упознато са дописом потпредседника САНУ академика Зорана В. Поповића у којем се налазило обавештење да је ИО САНУ на XXXIV седници разматрао податке о раду академијских и одељењских одбора САНУ. Имајући у виду закључак Одељења медицинских наука САНУ о статусу Академијског одбора за биомедицинска истраживања (допис бр. 53/35 од 5. јула 2023), у којем се наводи да је Одбор након смрти његовог председника академика Љубисава Ракића „угашен“, а да су два потпројекта у Одбору завршена, „Биомедицинска истраживања у стоматологији“, академика Војислава Лековића и „Проблеми јавног здравља у Србији“, академика Душице Лечић Тошевски, Извршни одбор САНУ је закључио да су се стекли услови за активирање процедуре за укидање тог одбора, па ће упутити такав предлог Председништву САНУ. Одељење је упознато са дописом генералног секретара САНУ академика Небојше Лалића, у којем се напомиње да члановима Уређивачког одбора интернет презентације САНУ истиче мандат 13. маја. Досадашњи представник ОМН САНУ у Уређивачком одбору је био академик Небојша Радуновић, те су чланови Одељења замољени да до 20. марта предложе новог члана овог тела. Чланови Одељења су се једногласном одлуком сагласили да члан Уређивачког одбора интернет презентације САНУ буде академик Горан Станковић.

II скуп је одржан 27. марта у Свечаној сали САНУ. Секретар Одељења обавестио је чланове Одељења да је 21. фебруара преминуо проф. др Roger Guillemin (Дижон, 11. јануар 1924 − Сан Дијего 21. фебруар 2024), нобеловац и инострани члан

Одељења медицинских наука. Одељење је обавештено да се Председништво САНУ на својој I седници упознало са Извештајем о раду ОМН САНУ у 2023. години и да ће га поднети Скупштини САНУ на усвајање. Чланови Одељења једногласно су подржали захтев проф. др Татјане Аџић-Вукичевић за одржавање промоције уџбеника *COVID-19*, *сва његова лица* 8. априла у Свечаној сали САНУ, под покровитељством САНУ, без финансијских обавеза. Академик Небојша Лалић је проследио Одељењу предлог заједничког научног пројекта под називом „Улога континуираног мониторинга глукозе у превенцији и лечењу типа 2 дијабетеса“ (“The role of continuous glucose monitoring in prevention and treatment of TYPE 2 Diabetes”) у оквиру сарадње Српске академије наука и уметности и Словеначке академије наука (руководиоци пројекта су академик Небојша М. Лалић, Одељење медицинских наука САНУ и академик Тадеј Бателино, Одељење медицинских наука, Словеначка академија наука). Одељење је једногласно подржало предлог пројекта академика Небојше Лалића. Академик Владимир Костић доставио је допис за допуну Издавачког плана за 2024. годину, који се односи на зборник са научног скупа „Будућност старења“, који је одржан у САНУ 2022. године (уредник издања је академик Владимир С. Костић). Одељење је једногласно прихватило поменути предлог и усвојило рукопис за штампу. Одељење је обавештено да је на конгресу “India Live 2024” (29. фебруар – 3. март) у Њу Делхију у организацији Interventional Cardiology Foundation of India, академик Горан Станковић награђен највишом наградом овог удружења *Lifetime Achievement Award*, као и да је 29. фебруара академику Радоју Чоловићу уручена Награда „Др Владан Ђорђевић“, која се састоји од дипломе и медаље са ликом Владана Ђорђевића, а која представља највишу награду коју додељује Секција за историју медицине СЛД. Одељење је обавештено и да је поводом прославе пет година Фонда за науку Републике Србије дописном члану САНУ Татјани Симић уручено Признање за истакнуте научне резултате на реализованим пројектима из биомедицинских наука. Именована је комисија од по два члана САНУ, која ће дати своје мишљење о предлозима за избор дописних чланова САНУ које су поднели предлагачи наведени у Статуту САНУ. Чланови Одељења упознали су се са предлозима за избор дописних чланова САНУ које су поднела три члана САНУ. Чланови Одељења дискутовали су о кандидатима за иностраног члана САНУ и одредили двочлану комисију која ће дати мишљење о кандидатима. Академик Зоран Ковачевић је одржао предавање под називом „Раскорак у развоју клиничке и базичне медицине“. Након одржаног предавања у дискусији су учествовали академик Радоје Чоловић, академик Бела Балинт и дописни члан САНУ Татјана Симић.

III скуп је одржан 24. априла у Свечаној сали САНУ. Распоред кандидата на гласачком листићу је коригован пре почетка изборног састанка, а на захтев академика Владимира Кањуха. Разматрани су потенцијални кандидати Одељења за дописне чланове САНУ и дискутовано је о поднетим рефератима на две странице. Разматрани су и потенцијални кандидати Одељења за иностране чланове САНУ и дискутовано је о поднетим рефератима на две странице. Пре него што се приступило тајном гласању где ће се већином гласова присутних чланова одредити одељењски предлози за избор чланова САНУ (за дописне и иностране чланове САНУ) утврђено је да скупу присуствује 21 члан Одељења и да за већинску подршку треба добити 11 гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу: академик Владимир Кањух, председник Комисије и чланови Комисије академик Ђорђе Радак и академик Марко Бумбаширевић. Након обављеног тајног гласања чланови Комисије су пребројали гласове и констатовали да су изабрана два могућа кандидата Одељења за дописне чланове САНУ који су добили већинску подршку. Након обављеног тајног гласања о могућим предлозима Одељења за избор иностраних чланова САНУ чланови Коми-

сије су пребројали гласове и констатовали да су два кандидата добила већинску подршку са 11 или више гласова. Одређена је комисија од по три члана САНУ за писање реферата на осам страна о сваком кандидату који је на тајном гласању добио већинску подршку. Чланови Одељења су размотрили молбу професорке Лидије Кандолф за одржавење годишњег састанка Европског регистра за меланом. Констатовано је да Палата САНУ не располаже простором који може примити наведен број људи са распоредом столова који је тражен.

IV скуп одржан је 29. маја. Чланови Одељења упознали су се са дописом академика Зорана В. Поповића, председника Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, који се тиче конкурса за предлагање пројеката САНУ од стратешког интереса за 2025. годину. Чланови Одељења су се сагласили са молбом Одбора за прославу 100 година од оснивања Клинике за инфективне и тропске болести у Београду да подрже наведени јубилеј уз напомену да две године унапред није могуће резервисати Свечану салу САНУ. Чланови Одељења сагласили су се са молбом академика Миодрага Чолића да са свог пројекта у САНУ Ф-115 „Регулацијски механизми“ део средстава искористи за покриће трошкова пута и боравка за одлазак на Европски конгрес имунолога који ће се одржати у Даблину (1–4. септембар), на коме ће председавати на једној од сесија и имати два излагања. Чланови Одељења сагласили су се са молбом коју је упутио академик Драган Мицић за допуну научних скупова за 2024. годину за скуп под називом „Гојазност, метаболички синдром и предијабетес“, под покровитељством САНУ, без финансијских обавеза САНУ. Пре тајног гласања када су одређени предлози за избор дописних и иностраних чланова САНУ утврђено је да скупу присуствује 19 чланова Одељења и да за већинску подршку треба добити 10 гласова, а за двотрећинску подршку 13 гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу академик Владимир Кањух, председник Комисије, академик Ђорђе Радак и академик Марко Бумбаширевић, чланови Комисије. Присутним члановима Одељења додељена су два гласачка листића, за дописне чланове САНУ и за иностране чланове САНУ. Након обављеног тајног гласања чланови Комисије су пребројали гласове и констатовали да су већинску подршку присутних чланова Одељења добили кандидати са 10 и више гласова. Двотрећинску подршку присутних чланова Одељења није добио ни један предложени кандидат. Када је у питању гласање за избор иностраних чланова САНУ, већинску подршку присутних чланова Одељења добили су кандидати са 10 и више гласова. Двотрећинску подршку присутних чланова Одељења није добио ни један предложени кандидат.

V скуп одржан је 25. септембра у Свечаној сали Палате САНУ. Одељење је примило информацију да је дописни члан САНУ Татјана Симић изабрана за декана Медицинског факултета Универзитета у Београду за мандатни период 2024–2027. године. Чланови Одељења упознати су са дописом председника САНУ академика Зорана Кнежевића у вези са престанком рада Архива који је на старању САНУ у Сремским Карловцима, као и са дописом академика Зорана Поповића, председника Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, у коме их обавештава да је крајњи рок да се расположива средства са одбора и пројеката утроше до 18. октобра. Одељење је донело једногласну одлуку да члан Изборне комисије САНУ за изборе у чланство САНУ у изборном циклусу у 2024. години буде академик Душица Лечић Тошевски, а заменик члана Изборне комисије академик Ђорђе Радак. Академик Владимир Костић одржао је предавање „Ход и когниција у Паркинсоновој болести“. После одржаног предавања у дискусији су учествовали академик Петар Сеферовић, академик Душица Лечић Тошевски, академик Предраг Пешко и академик Миодраг Чолић.

VI скуп одржан је 30. октобра у Свечаној сали САНУ. Одељење је констатовало да академик Небојша Радуновић није учествовао у раду Одељења дуже од годину дана, као и да је у раду Одељења у протеклих годину дана учествовало 19 редовних и један дописни члан САНУ. Чланови Одељења размотрили су допис председника САНУ о покретању процедуре измене важећег Правилника о додели Награде САНУ и констатовали да немају предлоге измена важећег Правилника о додели награде САНУ. Подржали су сугестије које су наведене у предметном допису. Чланови Одељења једногласно су одлучили да дају сагласност на молбу академика Горана Станковића да САНУ буде покровитељ међународног конгреса СИНЕРГИЈА 2025. („Српски конгрес интервентне кардиологије, кардиоваскуларног имиџинга и терапије лековима"), који организује Универзитетски клинички центар Србије и не траже се финансијска средства САНУ. Чланови Одељења сагласили су се са молбом академика Владимира Костића да се пошаље позив професорки Лизи Косгров (Lisa Cosgrove) са Универзитета Масачусетс у Бостону да у мају наредне године одржи предавање у САНУ под називом "Conflicts of Interest in Neurosychiatry". Академик Душица Лечић Тошевски одржала је предавање „Здраво старење и ментално здравље – изазови и одговори". По завршетку предавања повела се дискусија у којој су учествовали академик Миодраг Чолић и академик Бела Балинт.

VII скуп одржан је 27. новембра у Свечаној сали САНУ. Чланови Одељења дали су предлог да се у наредној години обележи 100 година од рођења академика Свете Суше. Академик Драган Мицић одржао је предавање „Еволуција инкретина од ентеро-инсуларне осовине до триагониста". Након одржаног предавања уследила је дискусија у којој су учествовали академик Миодраг Чолић, академик Петар Сеферовић, академик Нинослав Радовановић и академик Бела Балинт.

VIII скуп одржан је 23. децембра у Свечаној сали САНУ. Чланови Одељења обавештени су о роковима за предају извештаја о раду за *Годишњак САНУ* и *Билтен САНУ*. Чланови Одељења су се сагласили са поступком усвајања извештаја и планова од стране ОМН САНУ. Чланови Одељења усвојили су предлоге за Издавачки план за 2025. годину. Одељење је једногласно усвојило План научних скупова за 2025. годину. Академик Владимир Кањух је затражио сагласност Одељења за одржавање Редовног годишњег састанка Одељењског одбора за кардиоваскуларну патологију САНУ, чији је председник, који би требало да се одржи 12. децембра 2025. године. Одељење је једногласно одлучило да да сагласност за одржавање предметног састанка. Чланови Одељења су се сагласили да Јубиларна годишњица рођења и смрти чланова ДСС, СУД, СКА и САН/САНУ у 2025. години буде посвећена обележавању 100 година од рођења академика Свете Суше. Чланови Одељења су једногласно усвојили и план предавача – иностраних и наших научника у САНУ за наредну годину. Секретар Одељења је у одсуству предлога за план циклусних предавања и стручно-научних састанака за 2025. годину напоменуо да се план може кориговати током године, а такође је упознао чланове са писмом председника Медицинске академије СЛД, проф. др Светолика Аврамова. Чланови Одељења упознати су са писмом председника САНУ академика Зорана Кнежевића о објављивању три књиге посвећене новоизабраним редовним и дописним члановима САНУ под називом „Академске беседе". Академик Небојша Лалић је одржао предавање „Дијабетес, гојазност и кардиоваскуларни ризик: нешто ново, а нешто и неочекивано". Након завршеног предавања повела се дискусија у којој су учествовали академик Миодраг Чолић, академик Петар Сеферовић, академик Горан Станковић и академик Драган Мицић.

Скупови редовних чланова Одељења

I скуп редовних чланова Одељења одржан је 24. априла након окончања III скупа свих чланова Одељења у Свечаној сали САНУ. Обављено је гласање о предлогу Одељења за избор дописних чланова у звање редовних. Утврђено је да скупу присуствује свих 20 редовних чланова Одељења и да за већинску подршку треба добити 11 гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу: академик Владимр Кањух, председник Комисије; академик Ђорђе Радак и академик Марко Бумбаширевић, као чланови Комисије. По обављеном гласању, Комисија је утврдила да је једини кандидат, дописни члан Татјана Симић, добила 18 гласова. Одељење је констатовало да је кандидат добио већинску подршку. Одређена је трочлана Комисија од по три члана САНУ за писање реферата на осам страна о изабраном кандидату, који је на тајном гласању добио већинску подршку, а то су академик Драган Мицић, академик Миодраг Чолић и академик Владимир Бумбаширевић.

II скуп редовних чланова Одељења одржан је 29. маја након окончања IV скупа свих чланова Одељења у сали 3 Палате САНУ. Утврђено је да Одељење има 20 редовних чланова и да скупу присуствује 18 редовних чланова Одељења, а да за већинску подршку присутних чланова Одељења треба добити 10 гласова, док за двотрећинску подршку присутних чланова Одељења треба добити 12 гласова. Изабрана је Комисија за бројање гласова у саставу: академик Владимир Кањух, председник Комисије; академик Ђорђе Радак и академик Марко Бумбаширевић, као чланови Комисије. По обављеном тајном гласању, Комисија је утврдила да је у гласачкој кутији 18 гласачких листића, и да је једини кандидат, дописни члан Татјана Симић, добила 15 гласова. Одељење је констатовало да је кандидат добио двотрећинску подршку присутних чланова Одељења.

Ванредни скуп Одељења

Ванредни скуп Одељења одржан је 7. октобра у сали 3 Палате САНУ. На захтев председника Комисије за праћење избора академика Богдана Шолаје чланови Одељења САНУ упознали су се са приговорима јавности на реферате кандидата за избор у чланство САНУ Одељења медицинских наука САНУ за три кандидата и размотрили их. Сви референти двочланих комисија Одељења, који су потписали мишљења о предлозима за избор кандидата су остали при свом закључном ставу о квалитету кандидата и њиховом научном раду који их квалификују за чланство у САНУ, а што су, уосталом, чланови Одељења потврдили приликом тајног гласања у Одељењу у мају месецу. Чланови Одељења су после опширне дискусије једногласно подржали наведена мишљења референата. Одељење медицинских наука САНУ остаје при свом предлогу за кандидате које је изгласало Одељење на IV седници од 29. маја. Чланови Одељења су размотрили молбу академика Владимира Костића и једногласно се сложили да дају сагласност да књига *Невољни покрети* уђе у Издавачки план САНУ за 2025. годину. Чланови Одељења размотрили су молбу проф. др Ружице Крављанац, начелника Службе за испитивање и лечење неуролошких и мишићних болести Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије, и једногласно су донели одлуку да су сагласни да се „Национални конгрес неуропедијатрије са међународним учешћем“ одржи у просторијама САНУ уз напомену да треба водити рачуна да би на оваквим скуповима требало да учествују и чланови САНУ. На захтев чланова Одељења време одржавања састанака Одељења у 2025. години је промењено на 12 часова, а на предлог академика Владимира Костића прослеђена је молба Извршном Одбору САНУ да определи одговарајући простор за одржавање састанака Одељења медицинских наука САНУ.

Научни скупови

Научни скупови и предавања одржани у организацији или под покровитељством Одељења наведени су у *Годишњаку САНУ*, у поглављу Скупови и предавања.

Научноистраживачки рад

Чланови Одељења са својим сарадницима радили су на пројектима којима руководе. Такође су организовали рад одбора, а извештаји су објављени у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Именовања и признања

Председник Републике Србије је поводом Дана државности Републике Србије доделио Сретењски орден првог степена академику Зорану Л. Ковачевићу, академику Бели Балинту и академику Нинославу Радовановићу. На конгресу "India Live 2024", који је одржан од 29. фебруара до 3. марта у Њу Делхију у организацији Interventional Cardiology Foundation of India, академик Горан Станковић награђен је највишом наградом овог удружења *Lifetime Achievement Award*. Академику Радоју Чоловићу је 29. фебруара уручена највећа награда Секције за историју медицине Српског лекарског друштва, Награда „Др Владан Ђорђевић", која се састоји од дипломе и медаље са ликом Владана Ђорђевића. Поводом прославе пет година Фонда за науку Републике Србије дописном члану САНУ Татјани Симић уручено је Признање за истакнуте научне резултате на реализованим пројектима из биомедицинских наука. Дописни члан САНУ Татјана Симић изабрана је за декана Медицинског факултета Универзитета у Београду за мандатни период 2024–2027. године.

Делатност чланова Одељења

Академик Владимир Кањух је у току године објавио 23 библиографске јединице, од тога: седам стручно-научних радова у часописима и зборницима; два значајна интервјуа о сећањима и актуелним друштвеним проблемима у Србији и кардиоваскуларној хирургији; један о јубиларној XV интернационалној летњој кардиолошкој школи Европског центра за мир и развој (ECPD) Универзитета за мир Уједињених нација у Бечићима; један приказ уџбеника из области хистологије и ембриологије аутора И. Николића; девет резимеа и три из класе *varia*, тј. једну рецензију монографије Академије медицинских наука СЛД и два интервјуа у *Политици*. На српском језику објављено је 14 радова; на српском и енглеском језику пет, а на енглеском језику четири рада. Први је аутор у осам радова.

Руководилац је научног пројекта у САНУ „Патолошка морфологија и морфолошко-клиничке корелације у кардиоваскуларним болестима (укључујући и историјске аспекте)". Учествује у још четири пројекта у САНУ и у једном пројекту МНТ. Први је члан стратешког пројекта САНУ, у трајању од 36 месеци, академика П. Сеферовића „Дијагностика и лечење срчане слабости у Републици Србији и Републици Црној Гори". Учествује у пројекту САНУ и АНУРС са академиком Д. Шећеров Зечевић „Новине у превенцији кардио-васкуларних болести". Предложио је реизбор секретара Одељења академика Д. Мицића и заменика секретара Одељења академика М. Чолића – што је усвојено. Руководио је састанком Одељења за избор нових дописних и редовних чланова.

У последипломској настави из уже специјализације кардиологије (I семестар) одржао је четири предавања: 1. „Анатомске карактеристике кардиоваскуларног система важне за клиничаре“; 2. „Патолошко-морфолошке карактеристике кардиоваскуларног система важне за клиничку (ултразвук, CT, NMR) и хируршку оријентацију“; 3. „Трилогија, тетралогија и пенталогија Fallot“; и 4. „Конгенитална изолована атрезија аортног отвора и удружена са атрезијом митралног ушћа “. Такође, одржао је и предавања: „Холистички приступ болесницима са ентитетима акутног коронарног синдрома и њихова корелација с хисто-патолошким лезијама њихових коронарних артерија“ и „Код коронарне атеро-тромбозе пресудни фактор је руптура атеросклеротичне плоче али не и једини! Важни су и други фактори за вулнерабилног болесника“. Као председник Одбора за КВП САНУ, одржао је редовни годишњи састанак Одбора 12. децембра, на коме је разматран рад Одбора и одржана два ванредна предавања академика Г. Станковића, „Стентологија у свету и код нас“ и академика МАНУ С. Кедева „Између живота и смрти (освајање 12 од 14 постојећих планинских врхова у свету изнад 8000 метара укључујући Монт Еверест)“. Извештај о овом успешном састанку штампан је у часопису *Medici.com* 2025. Поред свог одбора, члан је још четири одбора у САНУ. У ECPD ради gratis као Директор биомедицинских и медицинских студија (на седници Међународног борда ECPD у Мадриду 28. фебруара 2022. је реименован за мандатни период од 5 година) и председник Програмског савета, организатор и предавач XV јубиларне интернационалне летње кардиолошке школе. На седници Међународног академског савета ECPD, одржаној 2. марта у Мадриду изабран је за професора емеритуса.

Потпредседник је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* за природне науке и руководилац Стручне редакције 023 за медицину, стоматологију, ветеринарску медицину и фармацију. Написане су скоро све одреднице за шесту књигу *Српске енциклопедије* за слова Е – Иком. Председник је Удружења за атеросклерозу Србије и члан саветодавних одбора Европског и Интернационалног удружења за атеросклерозу. Члан је Удружења кардиолога Србије и Европског удружења кардиолога. Постао је први почасни члан Удружења патолога и цитолога Србије. Члан је Европског и Интернационалног удружења патолога и Европског удружења кардиоваскуларних патолога (од оснивања). Члан је Савета БУ на предлог оснивача – Владе Републике Србије од 2023. Члан је СЛД (секција за патологију, кардиологију и историју медицине) и Академије медицинских наука СЛД. Члан је Матице српске, иностран члан АНУРС (од 2008) и почасни члан Мађарске академије наука (од 2016). Остварио је успешну сарадњу са Мађарском академијом наука (академик Карољ Лапиш, иностран члан САНУ и њеног Одбора за КВП); са *Мауо* клиником у САД (проф. др Брукс Едвардс, иностран члан Одбора за КВП); са АНУРС (академик Д. Вулић); Академијом наука и умјетности БиХ – Федерација (академиком С. Динаревић Месиховић); ЦАНУ (академик Г. Николић и в. чл. В. Антуновић) и МАНУ (академик С. Кедев).

Академик Зоран Ковачевић је током године у оквиру активности у САНУ обављао функцију главног и одговорног уредника *Анала Огранка САНУ у Новом Саду*. Био је активан као члан Европске академије наука и уметности, Црногорске академије наука и умјетности, Биохемијског друштва Велике Британије и Академије медицинских наука Српског лекарског друштва. У Одељењу медицинских наука САНУ одржао је предавање под насловом „Раскорак у развоју клиничке и базичне медицине“. У априлу је у Огранку САНУ у Новом Саду уприличена промоција његове књиге *Интегративна патогенеза хроничних болести и старења* (у издању Академске књиге и Српске академије наука и уметности – Огранка САНУ у Новом Саду). Публиковао је рад „Персонализована медицина – нова парадигма медицинске праксе“ у часопису *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*, бр. 19.

Академик Миодраг Остојић је професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, саветник у Универзитетском клиничком центру Републике Српске у Бања Луци и саветник/сарадник у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ у Београду. Гостујући је професор на Медицинском факултету Универзитета у Бања Луци, где је именован за координатора специјализације из кардиологије. Иностран је члан Академије наука Републике Српске, први почасни члан Удружења кардиолога Републике Српске и почасни члан Удружења ендокринолога и дијабетолога Републике Српске. Члан је и рецензент уређивачких одбора више домаћих и иностраних часописа. Associate editor је у часопису *in status nascendi Exploration of Cardiology*. Био је ментор на осам академских специјалистичких радова, 24 магистарске тезе, седам субспецијализација и 24 завршене докторске тезе. У току године објавио је као аутор/коаутор три рада *in extenso*. Учествовао је као организатор, модератор и предавач на следећим састанцима: „Летња школа EAPCD Милочер 2024“, „Конгрес кардиолога Србије 2024“,“Neurocardu 2024”, „Конгрес 34. Огранка Америчког колеџа кардиолога за Србију и Републику Српску 2024“ (Академија наука и уметности Републике Српске), „Акутни коронарни синдром Бања Лука 2024“, „Пролећна кардиолошка радионица“ (Копаоник), „Симпозијум одабране теме из кардиологије 2024“ (Требиње), „Кардиометаболички синдром“ (Источно Сарајево). У Бања Луци је одржао мотивационо предавање за младе постдипломце из региона у организацији Медицинског факултета Универизитета у Бања Луци, поводом чега му је уручена и диплома. Ради на пројекту (који је осмислио и чији је руководилац) III 41022 „Акутни коронарни синдром“, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као и на истоименом пројекту у САНУ.

Академик Владимир С. Костић је током године деловао као председник Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ и као председник Програмског одбора едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*. Руководио је пројектом у оквиру САНУ (Ф-28) „Генетичка основа дегенеративних болести ЦНС-а“. Током године сарађивао је са истраживачким групама у Италији и Немачкој. Члан је уредништва часописа *Frontiers in Neurology*, *Polish Journal of Neurology and Neurosurgery*, *Romanian Journal of Neurology*, *Scripta Periodica* (Медицински Универзитет Софија), *Degenerative Neurological and Neuromuscular Disease*, *Neurology Discovery*, *The Academic Medical Journal* (University St. Cyril and Methodius in Skopje) и домаћих часописа. Уредник је зборника радова *Будућности старења* у издању САНУ. Рецензирао је радове у међународним часописима. Ментор је једне одбрањене докторске тезе. Током године публиковао је осам радова у престижним међународним часописима (према: PubMed.*gov*). Одржао је два предавања по позиву.

Награђен је са признањем *C. David Marsden Lecture Award*, као и Признањем за животно дело Фулбрајтове фондације.

Академик Владимир Бумбаширевић је професор емеритус на Катедри за хистологију и ембриологију на Медицинском факултету Универзитета у Београду. У САНУ је председник Академијског одбора за образовање, члан Академијског одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и научника српског порекла изван Србије, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за српско питање, Одбора за мултидисциплинарна истраживања шећерне болести и Одбора за ендокринологију и утицај природних фактора, као и члан Финансијског одбора САНУ. Учествовао је у организацији научно-стручне дебате у САНУ у оквиру циклуса „Разговори о образовању”. У оквиру 52. симпозијума „Стремљења и новине

у медицини", мини симпозијуму „60 година Института за медицинску и клиничку биохемију" одржао је предавање „Разноврсност и комплексност ћелијске смрти – истраживања проф. др Богдана Ђуричића". Члан је Издавачког савета часописа *Српски архив за целокупно лекарство* и члан Саветодавног одбора часописа *Медицинска истраживања*. Своја истраживања спроводи у оквиру пројекта финансираног од стране Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Коаутор је у три рада публикована у међународним часописима.

Академик Јован Хаџи-Ђокић је током године учествовао у раду Одељења медицинских наука САНУ и Огранка САНУ у Нишу. Активно је учествовао у раду Уролошке секције Српског лекарског друштва (СЛД), чији је почасни председник. Током године је учествовао у организацији састанака Уролошке секције СЛД. Учествовао је у активностима Медицинске академије СЛД. Водио је Одбор за туморе урогениталног система, као и пројекат о скринингу карцинома простате у САНУ. Председник је Скупштине београдске општине Врачар. Обављао је дужност председника Управног одбора Националног института за срце и крвне судове „Дедиње". Влада Републике Србије именовала га је за члана Савета Медицинског факултета Универзитета у Београду, из реда представника оснивача чији је активни члан био и током 2024. године. Са својим сарадницима је објавио више радова у домаћим и иностраним часописима. Један је од уредника истакнуте међународне монографије *Prostate Cancer* (*Springer*). Добитник је признања „Почасни грађанин града Пирота". Био је један од организатора симпозијума који је организован у знак сећања на академика Саву Перовића под називом „Реконструктивне операције на пенису". Заједно са академиком Татјаном Симић организовао је симпозијум „Туморски маркери у урологији".

Академик Драган Мицић је у току године обављао функцију председника Републичке стручне комисије за ендокринологију; редовног члана Академије медицинских наука Српског лекарског друштва; иностраног члана АНУРС; члана Краљевског медицинског одбора у оквиру Фондације принцезе Катарине Карађорђевић; председника Одбора за гојазност Ендокринолошке секције Српског лекарског друштва; председника Српског удружења за проучавање гојазности; члана Управног одбора КБЦ Звездара и члана Савета Универзитета у Београду. У САНУ је обављао дужност секретара Одељења медицинских наука САНУ у трећем мандату и председника Одбора за ендокринологију и утицај природних фактора, као и члана Одбора за кардиоваскуларну патологију. Као секретар Одељења медицинских наука био је члан Председништва САНУ. Током године налазио се на позицији придруженог уредника у часопису *Obesity Facts* (Karger, Базел), члана уређивачког одбора у часописима: *Reviews in Endocrinology and Metabolism Disorders* (Springer) и *Ожирение и метаболизм* (Москва, Русија) и члана уредничког савета часописа *Romanian Journal of Diabetes*, *Obesity and Metabolic Disorders* (Румунија), члана Саветодавног одбора *Медицинских истраживања* (Медицински факултет у Београду) и *Istanbul Medical Journal* (Истанбул, Турска) и члана Уређивачког одбора *Тимочког медицинског гласника* (Зајечар). Био је рецензент у часопису *Obesity Facts*.

У оквиру научних активности у САНУ руководио је пројектом под називом „Контролни ендокринолошки механизми у регулацији телесне тежине у гојазних особа" (Ф-34), финансираним од стране Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Био је коруководилац на пројекту који се спроводи са АНУРС „Евалуација исхода терапијских процедура у лечењу гојазности и придружених коморбидитета у Србији и Републици Српској". Био је и председник Научног одбора симпози-

јума „Гојазност, метаболички синдром и дијабетес“, који је одржан у САНУ 1. новембра. Учествовао је у публиковању једног рада у међународном часопису, једног рада у домаћем часопису и два рада у домаћем зборнику. Током године одржао је три предавања по позиву на међународним састанцима.

Академик Миодраг Чолић је током године обављао следеће активности унутар САНУ, био је: заменик секретара Одељења медицинских наука, председник Одбора за имунологију и алергологију Одељења медицинских наука САНУ, председник Академијског одбора за науку, члан Одбора за кардиоваскуларну патологију, члан Одбора за хуману репродукцију, члан Академијског одбора за материјале, члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, члан Комисије за евалуацију пројеката од стратешког значаја Фонда САНУ и члан Савета Галерије науке и технике САНУ. Стални је представник САНУ у Интеракадемијском партнерству, Интернационалном савету за науку, Европској радној групи Интернационалног савета за науку и Европском фонду за науку (ЕСФ). Учествовао је на Годишњој скупштини ЕСФ (Стразбург), као и на више састанака одржаних онлајн. Руководилац је пројекта „Имунорегулацијски механизми у здрављу и болести“ и билатералног пројекта САНУ–АНУРС. Био је председник организационог одбора два научна скупа одржаних у САНУ („Светски дан имунологије 2024“, одржан 26. априла и „Изврсност у науци“, одржан 3. јуна). Био је координатор за докторске студије Медицинског факултета у Фочи, у Републици Српској. Уредник је *Војносанитетског прегледа* и члан Уредништва *Српског архива за целокупно лекарство*. Члан је следећих лекарских и стручних организација: Српског лекарског друштва (СЛД), редовни члан Медицинске академије СЛД, Друштва имунолога Србије, Друштва физиолога Србије, Европске имунолошке асоцијације и Европског друштва за макрофаге и дендритске ћелије. Учествовао је као представник САНУ у Радној групи за измену Закона о науци и истраживањима као и у Радној групи за израду Стратегије науке за период 2026–2030. Сарадник је на више домаћих и међународних пројеката. У оквиру ових пројеката публиковао је четири рада у целости у међународним часописима (ранга М21а, М21 и М22) и један рад у зборнику САНУ. Рецензирао је осам радова по позиву у међународним часописима. Број цитата 6300 (790 у 2024), Хиршов индекс 37. Учествовао је са два рада на „7. европском конгресу имунолога“ (Даблин, Ирска). Држао је предавања из имунологије и методологије НИР-а на Медицинском факултету у Фочи (докторске студије) и курс из имунологије за докторске студије на Медицинском факултету у Бања Луци. Био је ментор једне докторске дисертације на Медицинском факултету у Фочи.

Академик Нинослав Радовановић је осим својих редовних активности у Одељењу медицинских наука САНУ, где је члан Одбора за кардиоваскуларну патологију, наставио своје активности у Српском лекарском друштву, Удружењу кардиолога Србије, Удружењу кардиоваскуларних хирурга Србије, Swiss Society of Cardiology, The Society of Thoracic Surgeons USA, The European Section of the International Society for Cardiovascular Surgery, Swiss Society of Cardiothoracic and Cardiovascular Surgeons, The Europen Society for Cardiovascular Surgery и Mediterranean Association of Cardiology and Cardiac Surgery (MACCS). Редовни је члан Медицинске академије наука Српског лекарског друштва.Учествовао је Деветом конгресу 34. АСС огранка за Републику Србију и Републику Српску, који се одржавао у Југословенској кинотеци од 29. до 30. марта. Поводом обележавања Дана државности Републике Србије 15. фебруара, председник Републике Србије му је уручио Сретењски орден првог реда за заслуге у развоју кардиохирургије у Републици Србији.

Академик Небојша М. Лалић је генерални секретар САНУ. У току године наставио је да се првенствено бави истраживањима у области дијабетологије у следећим правцима: (а) проучавања кардиоваскуларних и бубрежних компликација у особа са дијабетесом; (б) превенција микроваскуларних компликација у предијабетесу, (в) изучавање фактора ризика за детекцију постпарталних компликација у жена са гестацијским дијабетесом, као и (г) нови терапијски приступи у лечењу дијабетеса (инкретински концепт и инсулинске пумпе). У том смислу, настављен је рад на три међународна и два национална пројекта. Учествовао је као предавач на 17. интернационалном конгресу о технологијама у дијабетесу у марту у Фиренци, на 60. конгресу Европске асоцијације за студију дијабетеса у септембру у Мадриду, на годишњем састанку Америчке асоцијације за дијабетес, на интернационалним дијабетолошким састанцима у Румунији, Италији, Индији, Македонији, Хрватској, Републици Српској и на састанцима Интернационалне федерације за дијабетес као председник Европског удружења за дијабетес. Такође, одржао је и предавања на скуповима које су организовали други чланови САНУ („Синергија 2024", „Кардиос 2024", као и на симпозијуму о гојазности у САНУ). Одржао је предавање о фенотиповима дијабетеса и новој класификацији дијабетеса на међународном скупу у организацији АНУРС у септембру у Бања Луци. У новембру је на Сајму књига у Београду, заједно са академиком Кнежевићем, председником САНУ, учествовао у представљању издања САНУ. Као члан Управног одбора ANSO асоцијације, чији је оснивач и организатор Кинеска академија наука, учествовао је онлајн на састанку Управног одбора (11–13. децембар).

Академик Војислав Лековић је професор емеритус Стоматолошког факултета Универзитета у Београду. Гостујући је професор Универзитета Калифорнија (Лос Анђелес). Председник је Удружења пародонтолога Србије, активног члана Европског удружења пародонтолога. Члан је Европске академије за осеоинтеграцију, Европске академије за имплантологију, Европског удружења пародонтолога, Америчке академије за осеоинтеграцију, као и Америчке пародонтолошке асоцијације.Током године, у оквиру САНУ, учествовао је у даљем развоју комплексних мултидисциплинарних истраживања патогенетских механизама обољења пародонцијума и пери-имплантних обољења. Резултати лабораторијско-молекуларних истраживања спреге медијатора инфламације и одређених сигналних путева у сложеним механизмима коштане разградње присутне у обољењима пародонцијума су обрађени, презентовани и публиковани. Научноистраживачки рад спроведен је на узорцима око денталних имплантата код три групе пацијената (здрави имплантати и две групе биолошких компликација: пери-имплантитис, пери-имплантни мукозитис). Овакав вид истраживања до сада није објављен код пери-имплантних обољења, те три публикације из ове области представљају значајан допринус науци на овом пољу. Осим тога, додатно су истраживани комплексни микробиолошки профили око сва три наведена стања и њихова анализа. Одбрањена је једна докторска дисертација.Током године, резултати претходно дефинисаних и реализованих студија су објављени у референтним научним часописима и саопштени на домаћим и међународним стручним скуповима,а започета је и серија нових студија о хоризонталној аугментацији алвеоларног гребена приликом уградње имплантата у естетској зони горње вилице.У току годинепрезентовао је резултате наведених истраживања на годишњим састанцима Америчке асоцијације за осеоинтеграцију и Америчке академије за пародонтологију, као и на годишњем скупу Удружења пародонтолога Србије.

Академик Предраг Пешко је током године кроз активности у Српској академији наука и уметности наставио са припремом пројекта са циљем иденитификације генетских маркера прогресије Баретовог једњака и функционалног статуса једњака употребом манометрије високе резолуције код ових болесника. У склопу већ постојећег пројекта који је базиран на радиофреквентној аблацији Баретовог једњака и компарацији различитих модалитета третмана након аблације објављен је рад са петогодишњим праћењем болесника у часопису *Nature Portfolio*, *Scientific Reports*. Настављен је и рад на наведеном пројекту. Овај пројекат ће бити изведен у Центру за хирургију једњака Клинике за дигестивну хирургију – Прве хируршке у сарадњи са Институтом за биохемију Медицинског факултета Универзитета у Београду. Започето је укључивање пацијента у студију према већ утврђеним критеријумима. Настављен је пројекат хистолошке обраде мишића једњака код ахалазије. Узорци мишића узимају се интраоперативно, у току лечења ахалазије, и обрађују хистолошки на Одељењу патологије Клинике за дигестивну хирургију Прве хируршке клинике КЦС. Овај пројекат део је докторске дисертације која је у изради. У току године наставио је сарадњу са Општом болницом у Невесињу где води стручни тим консултаната који изводи операције из области дигестивне хирургије у којима и активно учествује. Одлуком Владе Републике Српске именован је за једног од три члана Одбора за изградњу нове Опште болнице у Требињу у Републици Српској. Одржао је предавање 21. марта у Огранку САНУ у Новом Саду под називом „Хирургија једњака – прошлост, садашњост и будућност“. Поводом избора за иностраног члана Црногорске академије наука и умјетности одржао је приступну беседу под називом „Учитељ“ 2. јуна у Подгорици. У коауторству је објавио рад “Impact of post RFA treatment on neosquamous epithelium microstructure”.

Академик Ђорђе Радак је наставио да обавља своје научне активности у оквиру Одељења медицинских наука САНУ, као члан Удружења за кардиоваскуларну хириргију Србије, као члан *Delphy consensus group* за каротидну болест и као редовни члан Академије медицинских наука Српског лекарског друштва. Наставио је рад на научноистраживачком пројекту САНУ „Електронска анализа текстуре плака у превенцији и лечењу рестенозе након каротидне ендартеректомије“. Реализовао је нове фазе интернационалних пројеката “Asyptomatomatic Carotid Surgery Trial II” (рад предат за публиковање учасопису *Lancet*) и “Treatment of the Carotid Artery Aneurysms”. Припрема иновативни пројекат “Hybrid procedures for fupraaortic branches reconstruction and aneurysmatic disease treatement”. Очувана је активност Школе за ангиолошку ултразвучну дијагностику „Дедиње“, која се одвија традиционално већ 14 година. Као директор хирургије у болници „Еуромедик“ посветио се развоју и стандардизовању нових терапијских метода и минимално инвазивних процедура у хирургији артеријског и венског система, са око 500 интервенција годишње. Створени су кадровски услови за комплетну васкуларну дијагностику, хирургију и ендоваскуларне интервенције уз проширење репертоара класичних васкуларних операција, уз освајање нових ендоваскуларних, комбинованих и хибридних интервенција, и максималну редукцију ризика. Циљ је да се велике васкуларне интервенције претворе у стандардизоване и безбедне процедуре. Припремљена је и уређена књига која ће бити публикована у фебруару 2025. као велика интернационa монографија *Carotid Artery Disease*: *Surgical Perspective* (Springer). У току године објавио је у целини четири рада у часописима индексираним у *CC/Sci index citation*. Одржао је предавања по позиву у ЦАНУ, на неколико националних скупова и на Сервиер академији. Настављен је рад експертске комисије за каротидну болест *Delphi consensus expert panel*, коју чини 30 одабраних експерата. Завршена је онлајн *Delphi consensus study*

која анализира клиничке, дијагностичке и хируршке алгоритме у лечењу каротидне болести. Први резултати су приказани у раду "Clinical Response to procedural stroke following carotid endarterectomy", публикованом у часопису *EJVES*. Члан је уредничких редакција часописа *Journal Phlebology and Lymphology* и *WJCCC*. Био је уредник рубрике у часопису *The Open Cardiovascular Medicine Journal*. Рецензент је у часописима *Journal of Vascular Surgery*, *Journal of Cardiovascular Surgery*, *Angiology* и *Journal of Health and Diseases* (*JHD*). Члан је уредништва *Војносанитетског прегледа*, *Acta Facultatis Medicinae Naissensis*, *Actual* (Нови Сад) и *Acta Medica Saliniana* и рецензент неколико књига. Члан је FACTCATS (Faculty Advocating for Collaborative and Thoughtful Carotid Artery Treatments) и ESVS Academy. Као члан одбора (Experts Board of Innovative Committee) учествовао је у финалној анализи и оцењивању пројеката "Collaborative Grants ShemeProjects" у Фонду за иновације.

Академик Небојша Радуновић је руководилац пројекта „Изучавање фетоплацентног развоја у трудноћи насталој асистираном репродукцијом". Настављена је активна сарадња са истраживачком групом Лабораторије за неурофизиологију Института за медицинску физиологију „Рихард Бурјан" Медицинског факултета у Београду, а у контексту ове сарадње успостављен је и валидиран тест мотивационог понашања код малих експерименталних животиња повезаног са репродуктивним понашањем и исхраном, што отвара могућности додатних транслационих истраживања у овој области. Посебно је изучавана улога неуроактивних стероида у неуроендокриној контроли репродукције, као и фенотипизације пилокарпином изазваних конвулзивних напада у репродуктивном периоду. Настављено је и проучавање бихејвиоралних карактеристика коморбидитета у домену менталног здравља који су карактеристични за репродуктивни период у различитим анималним моделима. Настављене су и студије контрактилности миометријума породиља које су трудноћу остварили уз помоћ асистиране репродуктивне технологије и породиља које су трудноћу зачеле природно. Такође, настављена су и истраживања у другим областима важним за хуману репродукцију. У коауторству је објавио пет радова: "Neuroactive steroids in the neuroendocrine control of food intake, metabolism, and reproduction", "Dose-Dependent Induction of Differential Seizure Phenotypes by Pilocarpine in Rats: Considerations for Translational Potential","Ferulic acid supplementation ameliorates lindane neurotoxicity: the effects on anxiety-like behavior", "Lindane toxicity amelioration by delta sleep peptide supplementation: advanced EEG study" и "Seizure susceptibility modulation by ferulic acid supplementation: results of EEG study in a model of lindane –induced refractory seizures".

Академик Душица Лечић Тошевски је током године била уредник трећег тома едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* (за који је написала и предговор) и зборника радова *Контроверзе у медицини* (у којем је написала уводну реч и чланак о еутаназији), у издању САНУ. Обе књиге представљене су на Трибини Библиотеке САНУ (17. септембра и 10. децембра). Четврти том едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* је у припреми за штампу. На предлог Одељења медицинских наука САНУ била је члан Комисије за праћење избора за нове чланове САНУ, као и Комисије за бројање гласова САНУ. Руководила је пројектом САНУ „Ставови јавности у Србији о легализацији еутаназије". Објављен је амерички шестотомни уџбеник из психијатрије *Tasman's Handbook of Psychiatry V* (Springer Nature), у којем је један од уредника. Претходна издања тог уџбеника проглашена су од стране Америчке психијатријске асоцијације за златни стандард психијатрије. По-

ред тога, објавила је два рада у међународним часописима и једно поглавље у међународној књизи. Још једно поглавље у међународној књизи је у штампи. Аутор је и поглавља „Кардиоваскуларне болести и ментално здравље“ (у припреми је за штампу у другом издању *Водича за кардиоваскуларне области*). Постала је члан конзорцијума за велико међународно истраживање личности/поремећаја личности “Investigating the Level of Personality Functioning Scale–Brief Form 2.0 Across 35 Countries and 20 Languages: Measurement and Predictive Invariance” (на позив координатора из Sam Houston State University, Тексас, САД). Била је експерт-консултант за водич *Кардиоваскуларне болести и ментално здравље* Европског удружења кардиолога. Поред приказа двеју књига у издању САНУ чији је уредник била (*Похвала претходницама*, *Контроверзе у медицини*) одржала је још четири предавања: 1) “Healthy ageing and mental health – challenges and responses” (на међународном симпозијуму који је организовала, у оквиру 14. Медицинске конференције српске дијаспоре, 7. јуна), “Multiple roles of women physicians in developing countries” (на симпозијуму Европског удружења професора емеритуса и Удружења за превентивну психијатрију Грчке – на Светски дан менталног здравља, 10. октобра); 3) пленарно предавање „Многа лица поремећаја личности“ на *Првим српским психијатријским данима* (Конгрес Удружења психијатара Србије са међународним учешћем, под покровитељством Европске псхијатријске асоцијације, 1. новембра) и 4) „Здраво старење и ментално здравље – изазови и одговори“ (на VI скупу Одељења медицинских наука САНУ, 30. октобра). Била је члан комисије за одбрану једног доктората на Филозофском факултету у Београду. Изабрана је за заменика саветника Борда Европског удружења професора емеритуса и за председавајућу Секције за ментално здравље тог удружења. Ментор је једне докторске дисертације о поремећајима личности. Изабрана је за члана Краљевског већа Њ. К. В. престолонаследника Александра Карађорђевића.

Академик Петар М. Сеферовић је професор интерне медицине на Медицинском факултету у Београду и главни уредник студентског уџбеника *Интерна медицина*. Председник је Удружења за срчану слабост Србије и коуредник за Источну Европу часописа *European Heart Journal*, који је један од најугледнијих часописа у свету (IF 39.3). Постављен је за председника Комитета за Источну Европу у мандату 2024–2026. Управног одбора Европског удружења кардиолога. У току године одржао је 36 предавања по позиву на интернационалним конгресима у 16 земаља у свету. Био је председник Организационог одбора на угледном 22. интернационалном конгресу клиничке кардиологије и срчане инсуфицијенције “CardioS 2024”, који је постигао велики успех и био под покровитељством САНУ. Објавио је 22 рада у врхунским интернационалним часописима, међу којима се истичу:“Diabetic myocardial disorder. A clinical consensus statement of the Heart Failure Association of the ESC and the ESC Working Group on Myocardial & Pericardial Diseases”, “Translating the 2021 ESC heart failure guideline recommendations in daily practice: Results from a heart failure survey. A scientific statement of the ESC Council for Cardiology Practice and the Heart Failure Association of the ESC”, “Clinical validation of an artificial intelligence-based decision support system for diagnosis and risk stratification of heart failure (STRATIFYHF): a protocol for a prospective, multicentre longitudinal study”. САНУ и Удружење за срчану слабост Србије су током године дали активан допринос реализацији европског мегапројекта STRATIFYHF (HORIZON-HLTH-2022-STAYHLTH-01-04-two-stage; “Research and Innovation action; Trustworthy artificial intelligence (AI) tools to predict the risk of chronic non- communicable diseases and/or their progression”). У конзорцијуму овог четворогодишњег пројекта је ангажовано 14 врхунских европских универзитета са

циљем коришћења вештачке интелигенције у раном откривању и дефиницији фактора ризика за срчану слабост. У току године остварено је више активности у вези са промоцијом *Европског уџбеника о срчаној слабости* (*ESC Textbook of Heart Failure*), који је објављен 2023, а чији је главни уредник академик Сеферовић, укључујући посебну научну сесију у оквиру "CardioS 2024", и посебну сесију на Годишњем конгресу Европског удружења за срчану слабост (ESC HF Congress 2024). Дана 26. септембра је у Свечаној сали САНУ одржана промоција овог уџбеника, а посвећен му је и посебан чланак у најпрестижнијем европском часопису *European Heart Journal*. Такође, у октобру је одржана промоција *Европског уџбеника о срчаној слабости* у Словеначкој академији наука и уметности. У току године започета је реализација стратешког пројекта САНУ „Срчана слабост је победива: побољшање квалитета лечења срчане слабости у Републици Србији (СпаС)", чији је руководилац академик Сеферовић. У првој половини године обављени су припремни састанци са учесницима пројекта, добијање одобрења од етичких одбора научноистраживачких организација које учествују у пројекту, формирана је електронска база за унос података о болесницима леченим од срчане слабости и започето је уношење података, а 28. октобра у Свечаној сали САНУ одржан је састанак поводом почетка реализације овог пројекта. Током године настављено је спровођење значајног пројекта процене квалитета дијагностике и лечења срчане слабости у земљама средње и источне Европе, пројекат Европских центара за срчану слабост (Central/Eastern Europe Quality of Care Centres), који је окупио 21 центар из 10 европских земаља. У марту је започето прикупљање података, а до децембра је унос података завршен укључењем 2100 болесника лечених од срчане слабости. У овај пројекат је укључена и Српска академија наука и уметности. Дана 18. и 19. октобра академик Сеферовић је одржао излагање на научном скупу „Дани научне дијаспоре" у Подгорици (Универзитет Црне Горе и Црногорска академија наука и умјетности). Настављен је рад са Удружењем болесника са срчаном слабошћу и Удружењем медицинских сестара и техничара који се баве лечењем срчане слабости, који су заједнички пројекти Удружења за срчану слабост Србије и Српске академије наука и уметности. У Свечаној сали САНУ је 30. јануара одржан састанак поводом посете професора Томаса Лушера, председника Европског удружења кардиолога на тему„Будућност кардиологије".

Академик Горан Станковић је редовни професор интерне медицине и кардиологије и шеф последипломске Катедре за кардиологију Медицинског факултета у Београду. Директор је Клинике за кардиологију Универзитетског клиничког центра Србије и начелник Службе интервентне кардиологије. Председник је Савета Медицинског факултета Универзитета у Београду. Члан је Борда и председавајући Комитета за едукацију Европске асоцијације за перкутане кардиоваскуларне интервенције (*EAPCI Education Pillar*) за период од 2024. до 2026. године. Члан је Борда директора Америчког удружења интервентних кардиолога (Board of Trustees of the Society for Cardiovascular Angiography and Interventions – SCAI) за период од 2023. до 2025. године. Председник је европског и члан азијског, латиноамеричког (LATAM) и америчког (SCAI) бифуркационог клуба. Члан је уређивачких одбора седам еминентних интернационалних часописа, укључујући *Eurointervention*, званични часопис EAPCI (са позицијом *Senior Consultant Editor*), *Asiaintervention* (са позицијом *Section Editor for Coronary Interventions*), као и званичног часописа Америчког колеџа кардиолога – *Journal of the American College of Cardiology* и рецензент у 20 часописа индексираних у *CC/SCI*. Члан је тима EAPCI за израду препорука о перкутаним интервенцијама на главном стаблу вођених интраваскуларним имицингом. Члан је Одбора за континуи-

рану едукацију Српског лекарског друштва (СЛД) и редовни члан Академије медицинских наука СЛД. Традиционални међународни кардиолошки састанак СИНЕРГИЈА 2024 (Српски конгрес интервентне кардиологије, кардиоваскуларног имицинга и терапије лековима), организован је уживо 12. и 13. септембра, под покровитељством САНУ. Организовао је и 19. конгрес Европског бифуркационог клуба у Франкфурту 4. и 5. октобра. У току године председавао је и одржао 29 предавања на међународним скуповима и универзитетима у Лос Анђелесу, Минеаполису, Атланти, Тампи, Панама Ситију, Буенос Аиресу, Сеулу, Пекингу и Чангши, Њу Делхију, Бомбају, Дубаију, Паризу, Риму, Франкфурту, Прагу, Кракову, Атини, Софији и Истанбулу. Такође је организовао и модерирао три вебинара о савременом лечењу коронарних бифуркација (у сарадњи са EuroPCR, Medtronic, Visible heart lab, University of Minnesota, САД), као и 12 предавања по позиву на виртуелним, онлајн кардиолошким конгресима, укључујући конгресе индијског, кинеског, азијско-пацифичког, аустралијског и латиноамеричког удружења интервентних кардиолога. Објавио је 15 радова у часописима индексираним у *JCR* (од тога шест радова у часописима категорије M21a, укључујући три рада у часопису *New Engl J Med*). Према индексној бази *SCOPUS*, његови радови су цитирани 14.864 пута са Х-индексом 56.

Академик Марко Бумбаширевић је професор емеритус на Катедри за хирургију на Медицинском факултету Универзитета у Београду. Био је председник Светског конгреса ортопедских хирурга и трауматолога (SICOT) који је одржан у Београду од 25. до 27. септембра. Промовисан је у „Џина хирургије шаке“ од стране Европског удружења за шаку (FESSH). Ово престижно признање се додељује изузетним појединцима који су дали велики допринос развоју хирургије шаке у свету. Национални је делегат Србије у том удружењу са најдужим стажом од свих делегата. Оснивач је и почасни председник Српске ортопедско-трауматолошке асоцијације СОТА и национални делегат Европског удружења ортопеда и трауматолога (EFORT). Организовао је већи број вебинара за Европско удружење ортопедских хирурга и трауматолога као члан Комитета за едукацију у наведеном удружењу. Помоћни је уредник часописа *EJOST*, члан Издавачког одбора часописа *International Orthopaedics* (Springer), члан уређивачких одбора у часописима: *EFORT Open Reviews* (British Editorial Society of Bone & Joint Surgery), *Orthoplastic Surgery* (Elsevier), *Српски архив* и *Hand and Microsurgery* (Турска). И даље обавља функцију председника Српског удружења за реконструктивну микрохирургију и Српског удружења за хирургију шаке. Национални је делегат у Европском удружењу за шаку (FESSH) и Европској федерацији удружења за микрохирургију (EFSM). Одржао је већи број предавања по позиву на интернационалним и домаћим конгресима. Као члан одбора неколико међународних часописа учествовао је највећем броју састанка у циљу побољшања квалитета истих. Организовао је састанак Одбора часописа *International Orthopaedics* (Springer) 19. и 20. априла у Београду. Објавио је као коаутор три рада са укупним импакт фактором 21.

Академик Бела Балинт у САНУ руководи пројектом „Процена ефикасности прикупљања, *ex vivo* процесирања и криоконзервације матичних ћелија из костне сржи и мобилисаних у периферну крв” (F-49). У току године је био организатор или учесник на следећим научним и стручним скуповима: XIX Congress of the Association Anesthesia Reanimation Transfusion of Serbia with International Participation (члан Научног већа, одржао пленарно предавање), одржан у Врњачкој Бањи (15–19. мај); XIX конгрес Националне асоцијације удружења здравствених радника Србије са међуна-

родним учешћем (предавач по позиву, одржао пленарно предавање) одржан у Врњачкој Бањи (22–26. мај); Научни састанак Академије медицинских наука Српског лекарског друштва (предавач по позиву) одржан у Београду 26. новембра. Поред тога, објавио је десет радова *in extenso*.

Академик Татјана Симић је за редовног члана САНУ изабрана 7. новембра. Члан је Одбора за туморе урогениталног система и Одбора за имунологију и алергологију САНУ. У протеклој години је организовала 7. симпозијум Српског удружења за протеомику са међународним учешћем у САНУ. Учествовала је на промоцији трећег тома едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*. Наставила је са активностима као члан Управљачког комитета COST акције CA211265. Резултате истраживања на институционалном пројекту МФУБ и индивидуалном пројекту САНУ је публиковала у два рада категорије М20. Била је један од уредника и аутора књиге *Prostate Cancer*: *Advancements in the pathogenesis*, *diagnosis and personalized therapy* (Springer Nature). Одржала је предавање по позиву на 25. конгресу Српског удружења кардиолога у Београду. Била је активна као члан уређивачких одбора часописа *Journal of Medical Biochemistry*, *Redox Experimental Medicine* и *Српски архив*. Наставила је активности на месту председника Одбора за акредитацију научноистраживачких организација Републике Србије. Изабрана је за декана Медицинског факултета Универзитета у Београду. Добила је Награду за животно дело Лекарске коморе Србије. Учествовала је у извођењу различитих програма наставе на Медицинском факултету Универзитета у Београду.

Дописни члан Бранко Белеслин је за дописног члана изабран 7. новембра.

Дописни члан Гордана Коцић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

8. ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Састав Одељења

Одељење је ушло у 2024. годину са петнаест чланова. На овогодишњим изборима за редовне и дописне чланове, четири досадашња дописна члана Слободан Грубачић, Љубинко Раденковић, Зоран Пауновић и Јован Делић изабрана су за редовне чланове; изабрана су три нова дописна члана: Марта Бјелетић, Горана Раичевић и Милена Марковић. Одељење сада има седамнаест чланова у радном саставу, од тога дванаест редовних и пет дописних чланова. Академик Горан Петровић преминуо је 26. јануара.

За новог иностраног члана САНУ изабран је Драго Кекановић. Инострани члан САНУ Иван Чарота преминуо је 7. новембра.

Скупови Одељења

Током године Одељење је одржало девет скупова (један је био електронски) и три посебна скупа (за формирање листе кандидата за избор дописних чланова у редовне и за одељењско гласање за предложене чланове). Чланови Одељења су уче-

ствовали у свим важним програмима Академије: у раду одељењских и академијских одбора; у остваривању појединачних пројеката; одржавању научних и свечаних скупова, у представљању нових издања на Трибини Библиотеке САНУ; у обележавању јубилеја; у остваривању издавачког плана; као чланови Огранка у Новом Саду, као чланови и координатори научноистраживачких пројеката при Огранку САНУ у Нишу; као чланови Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу; у раду Института за српски језик (чланови Научног већа и Управног одбора); у стручним саветима (Архива, Библиотеке, Галерије, Галерије науке и технике, Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију); у фондовима и комисијама САНУ; као представници САНУ у комисијама и саветима Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства просвете, Министарства културе, Београдског универзитета; у међународној сарадњи са страним академијама наука и уметности; као руководиоци и учесници у раду Матице српске, Вукове задужбине и Андрићеве задужбине.

Научноистраживачки пројекти

(Видети одговарајући одељак у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.)

Научни пројекти се остварују у оквиру одељењских одбора, личних пројеката и академијских одбора.

Одбори: Одбор за ономастику (А. Лома); Одбор за Речник српскохрватског књижевног и народног језика (М. Тешић); Одбор за проучавање историје књижевности (З. Бојовић); Старословенски одбор (Ј. Грковић-Мејџор); Одбор за народну књижевност (Љ. Раденковић); Одбор за Етимолошки речник српског језика (А. Лома); Одбор за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима (Љ. Раденковић); Одбор за дијалектолошке атласе (А. Лома); Одбор за критичка издања српских писаца (З. Бојовић). Рад Одбора за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија је замрзнут.

Лични пројекти: „Историјско-етимолошка истраживања српског језика“ (А. Лома); истраживачки пројекат САНУ–МАНУ „Језик у простору и времену“ (руководилац са стране САНУ академик Александар Лома); „Књижевни историчар Павле Поповић“ (З. Бојовић); „Компаративистичка истраживања српске и англофоне књижевности“ (З. Пауновић); „Поетика српских писаца XX века“ (Ј. Делић); „Српско-немачке књижевне и културне везе“ (С. Грубачић).

Академијски одбори: Академијски одбор за историјат и објављивање академских беседа (председник М. Вуксановић); Академијски савет и Уређивачки одбор едиције *Живот и стваралаштво жена чланова СУД, СКА и САНУ* (чланови Ј. Грковић-Мејџор, З. Бојовић).

Одељење је у току године имало 10 одбора (рад једног одбора је замрзнут) и пет личних пројеката.

Научни скупови

Током године чланови Одељења учествовали су на академијским и одељењским скуповима САНУ, као и на скуповима одржаним у огранцима САНУ у Новом Саду и у Нишу.

Чланови Огранка САНУ у Новом Саду учествују у свим облицима рада овога огранка. Јасмина Грковић-Мејџор је потпредседник Огранка и члан трију комисија;

учествовала је у раду Трибине Огранка; Миро Вуксановић је члан Извршног одбора и двеју комисија Огранка. Чланови Одељења су учествовали у раду Огранка САНУ у Нишу као координатори научних пројеката и као предавачи; Љубинко Раденковић и као члан Огранка. Јасмина Грковић-Мејџор је представник САНУ у Центру за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у Крагујевцу.

Одељење је обележило јубилеје некадашњих чланова свечаним академијама посвећеним стогодишњици рођења: Владете Јеротића (у оквиру Дана Библиотеке САНУ), Павла Ивића и Александра Тишме (Огранак САНУ у Новом Саду).

Комеморативни скуп Горану Петровићу одржан је 28.марта.

Публикације

1. *Речник САНУ*, том 22
2. *Трибина Библиотеке САНУ*, књ. 12 (уредник академик Миро Вуксановић)
3. *Јаков Игњатовић у књижевности* (уредник академик Злата Бојовић)
4. *Глас Одељења језика и књижевности*, 34 (уредник академик Злата Бојовић)
5. *Пастирска лексика призренско-тимочких говора* (уредник академик Александар Лома)
6. *Јужнословенски филолог*, 79/2 и 80/1
7. *Српски дијалектолошки зборник* 71
8. *Српски дијалектолошки зборник* 70/2
9. *Језик нишких медија* (уредник академик Љубинко Раденковић)

Међународна сарадња

Током године Одељење је наставило даљу сарадњу, у складу са важећим међуакадемијским споразумима, са Македонском академијом наука и уметности, са Академијом наука и умјетности Републике Српске, са Црногорском академијом наука и умјетности. У оквиру сарадње САНУ и МАНУ постоји пројекат из области језика (руководилац са стране САНУ академик Александар Лома). У оквиру двогодишњег међуакадемијског споразума (2022–2024) завршен је рад на зборнику радова научноистраживачког пројекта *Македонско-српски књижевни контакти* (*1944–2024*) (координатор пројекта је академик Слободан Грубачић, представник САНУ у изради зборника проф. др Михаило Пантић). У оквиру сарадње САНУ и АНУРС чланови Одељења учествују у реализацији заједничких пројеката (Ј. Грковић-Мејџор). На позив ЦАНУ за сарадњу, Одељење је прихватило сарадњу у области лингвистике (дијалектологије) и за свог представника именовало академика Александра Лому.

Именовања и признања

Академик Милосав Тешић је добио Награду Матице српске за неговање српског језика и културе. 18. Међународни подгорички сајам књига наградио је издавача *Сабраних дела* Мира Вуксановића за издавачки подухват године. Александар Лома је добио Награду „Миле Недељковић“, коју додељује Удружења грађана „Баштина и будућност“ из Аранђеловца, за дела из области савремене фолклористике за књигу *И на небу и на земљи. Огледи о коренима српске и словенске усмене етике* (Београд, СКЗ). Академик Злата Бојовић добитник је „Ћириличне даровнице“ установе „Култура“ у оквиру манифестације „Ћирилична баштина“ (Бајина Башта, Музеј ћирилице, Рача, 24. мај) и Повеље „Свети Стефан Штиљановић“ (Будва, фестивал „Ћирилицом“, 6. септембар).

Институти на старању Одељења

На старању Одељења је Институт за српски језик. У Институту за српски језик САНУ је у току године радило 77 запослених сарадника (троје са подељеним радним временом), од чега је 58 истраживача с докторатом. Међу њима је 10 научних саветника, 21 виши научни сарадник, 25 научних сарадника, док двоје сарадника чека избор у научно звање. Делатност Института се током године одвијала на неколико планова: I. Већина активности Института одвијала се у оквиру одсека: 1. Одсек за лингвистичка истраживања савременог српског језика и израду *Речника САНУ* (руководилац др Нељо Јошић); 2. Старословенистички одсек (руководилац др Виктор Савић); 3. Етимолошки одсек (руководилац др Марта Бјелетић); 4. Дијалектолошки одсек (руководилац проф. др Софија Милорадовић); 5. Одсек за стандардни језик (руководилац проф. др Марина Николић); 6. Одсек за дигитализацију (руководилац др Снежана Петровић). II. Током године објављене су следеће публикације: А) часописи: *Јужнословенски филолоī* 80/1 и 80/2 (за 2024), *Српски дијалектолошки зборник* 71 (за 2024), *Наш језик* 55/1 и 55/2 (за 2024); Б) монографије: (1) Марија Ђинђић, *Семантичко-деривациона анализа турцизама у савременом српском језику*, (2) Вања Миљковић, *Протодоīађајна семантика īлаīолских префикса у српском језику*, (3) Нељо Јошић, *Развојни лук српске описне лексикоīрафије*, (4) Ана Шпановић, *Романизми Старе Црне Горе и Брда – етимолошка студија*, (5) Марија Ђинђић и Наташа Вуловић Емонтс, *Турско-српски речник īословица и изрека* (са Прометејем из Новог Сада), (6) Марија Вучковић, *Лексичка īородица īлаīола īубити* (*се*) *у дијахроној īерспективи*, а једна монографија је у штампи; Г) зборници: (1) *Језик нишких медија* и *Пастирска лексика īризренско-тимочких īовора* (оба у суиздаваштву са Огранком САНУ у Нишу), (2) *Научно наслеђе и делање академика Милке Ивић* (суиздавач: Истраживачки центар за словенско-евроазијске студије, Јапан), (3) *Средњи век у српској науци*, *историји*, *књижевности и уметности XIV* (у суиздаваштву са Народном библиотеком „Ресавска школа“ у Деспотовцу), (4) *Рујанско четворојеванђеље*, фототипско издање, прир. Мирослав Лазић, ур. Виктор Савић, Владан Тријић (у суиздаваштву са Народном библиотеком Ужице и Народном библиотеком Србије). III. Научне конференције: Међународна научна конференција поводом 47. Седнице Комисије за проучавање граматичких структура словенских језика при МКС-у, (12–14. септембар); Међународна научна конференција „Језик и религија“ (26–28. септембар), у организацији Института за српски језик САНУ и Комисије за језик и религије при МКС-у; Конференција „Јавни дискурс у Србији“ (1. новембар), под покровитељством Фонда за науку Републике Србије (програм ИДЕЈЕ) и Института за српски језик САНУ. У оквиру сарадње с пројектом Огранка САНУ у Нишу „Говорни и стандардни језик јавне комуникације у Нишу“ припремљен је зборник *Језик мржње у интерīерсоналном и јавном īовору* (гл. уредник академик Љ. Раденковић) и суорганизаторски је 19. новембра у Огранку САНУ у Нишу одржан округли сто „Називи фирми и језик реклама привредних друштава у Нишу некад и сад“. IV. Потписани су споразуми о сарадњи Института са Институтом за славистику Руске академије наука, са Народном библиотеком у Крушевцу, Народном библиотеком „Ресавска школа“ у Деспотовцу и са Лесковачким културним центром. Представљања: публикације из едиције *Моноīрафије* (2. април и 27. новембар, Коларчева задужбина); зборник радова *Језик нишких медија* (27. мај, Градска кућа у Нишу); *Појмовник српских лингвистичких термина* (настао у оквиру Одсека за стандардни језик, 16. април, Коларчева задужбина); *Етимолошки речник српскоī језика* 4 (Бл-Бљ) и *Приручни етимолошки речник српскоī језика* 1 (A–J) (20. октобар, Сајам књига у Београду); зборник радова *Пастирска лексика īризренско-тимочких īовора* (25. октобар, Огранак САНУ у

Нишу, и 28. новембар, Лесковачки културни центар). V. Сарадници Института су учествовали на више научних скупова у земљи и иностранству, одржали неколико предавања по позиву и објавили преко стотину педесет научних радова и критичких приказа. VI. Током године докторску дисертацију одбранило је двоје сарадника Института. VII. Институт за српски језик је за Дан државности Републике Србије припремио изложбу једне од старијих верзија ћириличног писма, постављену на Савској променади. Награда за издавачки подухват 2024. године на 67. Међународном београдском сајму књига додељена је књигама из едиције *Популарна лингвистика* издавачке куће „Прометеј“ из Новог Сада, међу којима је и *Турско-српски речник пословица и изрека* Марије Ђинђић и Наташе Вуловић Емонтс, сарадника Института. На Изборној скупштини САНУ, одржаној 7. новембра, др Марта Бјелетић изабрана је за дописног члана САНУ. Министарство информисања и телекомуникација донирало је Институту активну мрежну опрему, уређаје за бежични интернет, видео-конференцијски уређај и рачунарску опрему, што ће унапредити (интернет) конекцију између свих локација Института и САНУ.

Делатност чланова Одељења

Академик Љубомир Симовић је члан Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ. У оквиру манифестације „Ужице престоница културе“ у Градској галерији приређена је изложба „Читање слика“ Љубомира Симовића, од 2. до 24. априла. У протеклој години изведене су следеће позоришне представе његових драма: „Путујуће позориште Шопаловић“, Народно позориште Ужице, режија Милан Нешковић (премијера 27. март); „Путујуће позориште Шопаловић“, Позориште Ddungddanji, Сеул, Јужна Кореја, превод Eunsung Kim, режија Samhala Mun (премијера 29. август). Накнадне информације о представама: „Хасанагиница“ (по мотивима Љубомира Симовића), Újvidéki Szinhas, превод: Robert Lenard, режија: Andraš Urban (премијера 6. април 2018); „Путујуће позориште Шопаловић“, Újvidéki Szinhas, Новосадско позориште, превод: Robert Lenard, режија: Маргарета Таборша (сезона 2022/2023). Дао је шест интервјуа у новинама и у телевизијским емисијама.

Академик Милосав Тешић је радио уређивачке и рецензентске послове у изради *Речника САНУ*. Уређивао је часопис *Језик данас*. Предао је неколико песама за објављивање у периодици. Добио је Награду Матице српске за неговање српског језика и културе.

Академик Александар Лома је током године наставио са обављањем својих редовних послова у САНУ и на Филозофском факултету у Београду. У својству председника Одбора за Етимолошки речник, коаутора и главног уредника вршио је при Етимолошком одсеку Института за српски језик САНУ уредничке и коауторске послове на 5. свесци *Етимолошког речника српског језика* (ЕРСЈ) и другом тому *Прегледног етимолошког речника српског језика* (ПЕРСЈ). Као председник Одбора за ономастику наставио је да ради на скенирању грађе Одбора у сарадњи са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ и на пројекту „Српски дигитални именослов“, у сарадњи са Одсеком за дигитализацију Института за српски језик САНУ. Учествовао је у заједничком пројекту МАНУ и САНУ „Језик у простору и времену“, као руководилац са стране САНУ. Као координатор пројекта Огранка САНУ у Нишу и Института за српски језик САНУ „Пастирска лексика призренско-тимочких говора“, обављао је уредничке и рецензентске послове на припреми истоименог зборника радова, који је ове године изашао из штампе као заједничко издање

Огранка САНУ у Нишу и Института за српски језик САНУ. Наведене делатности уклапају се у његов индивидуални пројекат „Историјско-етимолошка истраживања српског језика“ (ЛЕКСОН), као и два његова рада која су ове године изашла из штампе: 1. „Административне промене назива места на подручју Косова и Метохије од 1912. до данас“, у *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији. Зборник радова са научног скупа одржаног 1. и 2. јуна 2021. године*; и 2. „Из старосрпске терминологије рударства гвожђа и његове обраде: желѣзо игвозд(и)ѥ“ у часопису *Јужнословенски филолог* 80/2. Уз поменута два одбора води и Одбор за дијалектолошке атласе и члан је Старословенског одбора, оба на старању овог одељења, Хиландарског одбора на старању Одељења историјских наука, као и Научног већа и Управног одбора Византолошког института САНУ, Научног већа Балканолошког института САНУ, Стручног савета Галерије науке и технике САНУ и Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, редакције двају домаћих часописа (*Јужнословенски филолог*, *Lucida intervalla*) и једног иностраног (*Вопросы ономастики*, Екатеринбург). Поред поменутог зборника о пастирској лексици рецензирао је још пет књига, две за едицију *Монографије* Института за српски језик САНУ и по једну за Филозофски факултет у Београду, за Znanstvenoraziskovalni center SAZU (Љубљана) и за Матицу српску, као и преко двадесет чланака за домаће и стране научне часописе и зборнике. Говорио је 14. маја на представљању књиге Јасмине. Грковић-Мејџор *Студије из историјске семантике* на Трибини Библиотеке САНУ, 20. октобра на представљању ЕРСЈ 4 и ПЕРСЈ 1 на Сајму књига у Београду, 25. октобра на промоцији зборника *Пастирска лексика призренско-тимочких говора* у Огранку САНУ у Нишу и на двема свечаним академијама поводом стогодишњице рођења академика Павла Ивића, 11. децембра у Огранку САНУ у Новом Саду и 17. децембра у САНУ. Био је члан комисије за одбрану једне докторске дисертације на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Као члан и председник учествовао је у више комисија за избор у научна и наставна звања на Филозофском факултету и у Институту за српски језик САНУ. За књигу *И на небу и на земљи. Огледи о коренима српске и словенске усмене етике*, објављену прошле године у издању СКЗ добио је овогодишњу Награду „Миле Недељковић“, коју додељује Удружење грађана „Баштина и будућност“ из Аранђеловца за дела из области савремене фолклористике.

Академик Јасмина Грковић-Мејџор је учествовала у раду више одбора у САНУ: председник је Старословенског одбора; члан Одбора за етимологију, Издавачког одбора САНУ, Академијског одбора за високо образовање и Академијског одбора за науку. Председник је Управног одбора Фонда „Ђорђе Зечевић“. Члан је Стручно-научног већа Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и Научног већа Института за српски језик САНУ. Потпредседник је Огранка САНУ у Новом Саду и члан више комисија у Огранку. Обавља више дужности у Матици српској: члан је Управног одбора, Одбора Одељења за књижевност и језик и секретар Његошевог одбора. Главни је уредник часописа *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* и члан уредништава часописā: *Slověne*, *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*, *Октоих* и *Бока*. Члан је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, уредник едицијā *Словенски и српски средњи век* (САНУ) и *Студије о Србима* (Матица српска) и члан Уређивачког одбора едиције *Advances in Historical Linguistics* (Language Science Press). Рецензирала је неколико књига и зборника радова, као и већи број радова у домаћим и страним часописима. Руководилац је пројекта „Речник српског језика XII–XVIII века“ (Матица српска), координатор пројеката „Извори за проучавање српског језика на тлу југои-

сточне Србије у XVIII и XIX веку“ (САНУ – Огранак САНУ у Нишу) и „Црквенословенски споменици српски из Босне и Херцеговине (XII–XVIII вијек)“ (САНУ – АНУРС) и члан пројектног тима за израду правописа (Матица српска). Говорила је на бројним промоцијама и свечаним академијама. Учествовала је на три научна скупа. Објавила осам прилога (научни радови и прикази). Предавала је више предмета на свим нивоима студија на Филозофском факултету у Новом Саду. Одржала је предавање у Школи историје српског језика у Тршићу. Ментор је две докторске дисертације у изради.

Академик Миро Вуксановић обележио је јубилеје: 80 година од рођења и 50 година књижевног, уредничког и управничког рада. У организацији Одељења језика и књижевности у САНУ су на свечаном скупу говорили академик Злата Бојовић, професори Мина Ђурић и Бранко Вранеш. Објавио је Треће коло својих *Сабраних дела*, у седам књига, на 2.700 страница, под насловом *Из дана у дан* (дневнички записи од јануара 2000. до децембра 2003). Прва два кола *Сабраних дела* приказана су у Београду, Суботици, Зворнику, Херцег Новом, Подгорици, Никшићу и на научном скупу у Жабљаку (говорили су Синиша Јелушић, Лидија Томић, Марко Недић и други). У *Летопису Матице српске* објављен је темат о Другом колу *Сабраних дела* (седам огледа Горане Раичевић, Љиљане Пешикан Љуштановић, Мине Ђурић, Бранка Вранеша, Радоја Фемића, Александра Ћуковића и Јелене Марићевић Балаћ). Са сликама Данила Вуксановића објавио је књигу *Точило*. Крајем године у узајамном каталогу COBISS.SR има 3.616 записа који обухватају књиге, чланке, интервјуе, уреднички рад и литературу. Од тога је 78 из 2024, у којој је уредио 15 књига, 15 трибина и два часописа. Дао је неколико интервјуа за новине, радио и телевизију.

У САНУ обавља послове управника Библиотеке од 2011. и досад је уредио и водио 233 трибине Библиотеке на којој се приказују издања САНУ и њених чланова. Објављен је 12. годишњак Трибине и предат у штампу наредни број. Председник је Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, члан Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за културу и уметност и Одбора за Етимолошки речник. Покретач је и уредник шест серија издања САНУ. У новосадском Огранку САНУ је члан Извршног одбора од 2011. и члан двеју комисија.

Директор је и главни уредник Издавачког центра Матице српске од 2008. Покренуо је 2010. Антологијску едицију *Десет векова српске књижевности* чији је главни уредник, а досад је објављено 153 наслова (11 прошле године и 11 припремљено за штампу). Потпредседник је Његошевог одбора и уредник *Његошевог зборника Матице српске* (објављен 5. број). Припремио је Његошев дан у Матици српској.

Председник је Управног одбора Библиотеке и члан Одбора за књижевност и језик Матице српске. Председник је Управног одбора Задужбине Иве Андрића од 2016, председник Уређивачког одбора *Критичког издања дела Иве Андрића* од 2017. (објављена су 24 тома) и главни уредник годишњака *Свеске* (изашао 41. број). Покренуо је Трибину „Андрић међу нама“. Члан је Српског књижевног друштва и Савета Универзитета у Београду.

Академик Злата Бојовић је секретар Одељења језика и књижевности САНУ; члан Председништва САНУ; председник Одбора за проучавање историје књижевности САНУ и Одбора за критичка издања српских писаца; члан Одбора за народну књижевност, Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника и уметника, Академијског одбора за образовање, Уређивачког одбора САНУ; Статутарне комисије и Стручног савета Архива САНУ. Координатор је пројекта у Огранку САНУ у Нишу. Председник је Одбора

Института за српски језик САНУ и члан Управног одбора Задужбине Иве Андрића. Уредник је научних зборника у издању Одељења језика и књижевности.

Члан је Академије Амброзијана (Academia Ambrosiana, Милано, 2011) и члан Научног већа њеног славистичког одељења (Милано). Члан је Националног савета за културу Републике Србије, председник Програмског савета „Дана српскога духовног преображења“ (Деспотовац/Манасија). Главни је и одговорни уредник часописа: *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* (Филолошки факултет, Београд), *Глас* Одељења језика и књижевности; *Братство* (Друштво „Свети Сава“, Београд); уредник је струке у СБР (Матица српска), члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*. Члан је Уређивачког одбора Антологијске едиције *Десет векова српске књижевности* (Нови Сад); члан Уређивачког одбора „Дана српскога духовнога преображења“ и *Митолошког зборника*. Написала је неколико рецензија књига и научних зборника. Приредила је књигу *Иво Војновић*: *Драме*, за Антологијску едицију *Десет векова српске књижевности*. Објавила је седамнаест радова.

Учествовала је са рефератима на пет научних скупова (Будва; Београд – САНУ и Међународни славистички центар Србије, пленарно предавање; Ваљево; Деспотовац), одржала две беседе (Рача, Музеј ћирилице; Будва – делимично објављене), учествовала на неколико свечаних скупова (Београд, САНУ; Ужице, Архив; Будва; Осечина, Библиотека), као и у представљању књига (САНУ – Трибина Библиотеке САНУ; Задужбина Иве Андрића; Коларчев универзитет; Бајина Башта; Будва).

Добитник је „Ћириличне даровнице“ (Бајина Башта, Музеј ћирилице Рача, 24. мај) и Повеље „Свети Стефан Штиљановић“ (Будва, фестивал „Ћирилицом“, 6. септембар).

Академик Слободан Грубачић је био председник Управног одбора Етнографског института САНУ. По одлуци професора и генералног директора за образовање науку и културу (UNESCO) Федерика Мајора (Federico Mayor) од 28.фебруара у Мадриду, изабран је за декана међународне катедре за германистику (Master, Doctoral and Post-Doctoral Studies, as well as Summer Schools and Certified Coursis) у Европском центру за мир и развој (ECPD established by the United Nations).

Академик Зоран Пауновић је објавио једну књигу, четири научна рада и једну књигу превода. Учесник је у пројекту Матице српске „Жанровска укрштања англофоне и српске књижевности“; носилац индивидуалног пројекта „Компаративистичка истраживања српске и англофоне књижевности“ у САНУ. Предавао је на Филозофском факултету у Новом Саду и Филолошком факултету у Београду на основним и докторским академским студијама (курсеви из енглеске и америчке књижевности). Био је ментор на докторским студијама. Члан је Уредништва часописа *Literary Links of Matica Srpska* (Матица Српска, Нови Сад); уредник едиције „Клепсидра“ у издавачкој кући „Клио“, Београд; уредник едиције „Нотни спис“ у издавачкој кући „Геопоетика“, Београд. Председник је Управног одбора Фонда Николе Трајковића; уредник *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*; члан Стручног савета Библиотеке САНУ; члан Управног одбора Огранка САНУ у Новом Саду; члан Управног одбора Института за српски језик САНУ; потпредседник српског ПЕН центра; члан Одбора Одељења за књижевност и језик Матице српске; члан жирија за доделу Награде „Никола Милошевић“ Другог програма Радио Београда.

Академик Јован Делић је током године објавио ауторску књигу *Ходочашћа уз Усправну земљу*, о поезији и поетици Васка Попе, и приредио књигу Душана Васи-

њева *Човек ӣева ӣосле рашӣа*, с обимним предговором. Написао је тридесетак радова; већи део је објављен, а мањи је у штампи. Уредио је и објавио зборнике радова о Васку Попи, Горану Петровићу и Ђорђу Нешићу. Учествовао је са рефератима и у организацији научних скупова: „Српска књижевна критика XX века“ (САНУ), „Два века *Леӣоӣиса Маӣице срӣске*“ (Матица српска), „Књижевно дело Александра Тишме“ (Матица српска), о хајдуцима у историји, поезији и легенди (Матица српска и Соколац), о прози Јована Радуловића (Билећа) и о књижевном делу Милутина Мићовића (Плужине). Учествовао је на научном скупу о Далмацији и Медитерану с рефератом о Мирку Королији (Шибеник и Манастир Крка).

Академик Љубинко Раденковић је током године био ангажован у раду следећих одбора САНУ: Академијског одбора за српско питање; Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима (председник); Одбора за народну књижевност (председник); Одбора за ономастику и Одбора за дијалектолошке атласе. Члан је Огранка САНУ у Нишу (координатор два пројекта); члан Националног савета за научни и технолошки развој Републике Србије; члан Научног већа Института за српски језик САНУ, члан Управног одбора Задужбине Иве Андрића. Члан је Уређивачког одбора *Срӣске енциклоӣедије* и ангажован у следећим часописима: члан је Уредништва *Зборника Маӣице срӣске за слависӣику*; члан Уредништва годишњака *Беларускі фальклор* (Минск) и члан Уређивачког савета словеначко-италијанског часописа *Studia mythologica Slavica* (Љубљана). Током године је објавио књигу *Пас наш ӣријашељ. Народне и савремене ӣриче о ӣсима* („Академска књига“, Нови Сад). Објављена су му три рада у академијским серијским публикацијама; један рад је предат за штампу. Организовао је и узео учешће у округлом столу Одбора за народну књижевност САНУ „Предања као посебна врста народне књижевности“ (27. септембар). Приказао је књигу академика Јасмине Грковић-Мејцор на Трибини САНУ; учествовао у приказивању зборника *Пасӣирска лексика* у Огранку САНУ у Нишу и Народној библиотеци у Лесковцу.

Дойисни члан Миливој Ненин је објавио књигу *Са обе обале*: *Оӣледи, ӣрикази и црӣице* (Загреб); објавио је и четири приказа. На научном скупу „Српска књижевна критика XX века“ (САНУ, 21. и 22. октобар) саопштио је рад „Књижевна критика Димитрија Фртуниħа“. Члан је Одбора за критичка издања српских писаца. Био је члан Уређивачког одбора Антологијске едиције *Десеӣ векова срӣске књижевносӣи* (XV коло), Издавачки центар Матице српске, као и *Срӣскоī биоīрафскоī речника*. Говорио је на представљању књига Љубомира Живкова, Тибора Варадија, преписке Милоша Црњанског и о XV колу Антологијске едиције *Десеӣ векова срӣске књижевносӣи* у Перлезу, Новом Саду и Нишу.

Дойисни члан Миодраī Лома је објавио два научна рада: 1. „Тумачење Хелдерлинове химне *На извору Дунава* I и II део“ у *Зборнику Маӣице срӣске за књижевносӣ и језик* и 2. „Збирке немачких превода Попиних песама и по пример преводилачког приступа Карла Дедецијуса и Мила Дора Попиној поезији“ у *Гласу* CDXXXVI (Одељење језика и књижевности САНУ). Излагао је на два научна скупа на следеће теме: 1. „Књижевноисторијска критика Ђорђија Вуковића примењена на српску народну и српскословенску поезију“ (научни скуп „Српска књижевна критика XX века“, САНУ); 2. „Шлегелов *Говор о миӣолоīији и симболичком ӣоīледу*“ (округли сто „Препород мита у филологији и књижевности“, САНУ). Одржао је два научна предавања: 1. „Хелдерлинова 1800. година као преломна за његово песниш-

тво“ (Огранак САНУ у Нишу, 10. април); 2. „Бој на Чокешини“ (Ваљевска гимназија, 9. мај). Учествовао је у представљању научног издања *Књиге Постања по Седамдесеторици у упоредном преводу са старогрчког на српски језик* Центра за библијску филологију и херменеутику (Филозофски факултет у Београду, 22. мај). Руководио је пројектом „Препород мита у филологији и књижевности“ (Одбор за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима). Председавао је Организационим одбором за Округли сто „Препород мита у филологији и књижевности“ (9. децембар, САНУ). Учествовао је у додели стипендије Фондације за студије наука и уметности САНУ из области студија српског језика (лингвистика). Члан је Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, као и Управног одбора Фонда Николе Трајковића. Написао је две рецензије за научне монографије и три за научне чланке. Објављена су четири научна чланка за које је претходне године писао рецензије, као и један са његовом рецензијом из ове године.

Дописни члан Марта Бјелетић је за дописног члана изабрана 7. новембра. Радила је на првој редакцији одредница за други том *Приручног етимолошког речника српског језика* (К–О). Објавила је прилог у публикацији *Трибина Библиотеке САНУ* 12 и некролог у часопису *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 67/2. Учествовала је као координатор у међуакадемијском пројекту САНУ и МАНУ „Језик у простору и времену” (предала рад у штампу). Учествовала је у онлајн семинару „Современные тенденции в славянском языкознании” (Институт славяноведения РАН и Центр Славянско-Евразийских исследований Университета Хоккайдо) 20. јуна. Рецензирала је једну монографију, један уџбеник и седам радова за часописе: *Наш језик*, *Etnolingwistyka*, *Български език*, *Jazykovedný časopis* и за тематске зборнике: *Језици и културе у времену и простору*, *Зборник радова посвећен академицима Милки Ивић и Павлу Ивићу*. Учествовала је у промоцији ПЕРСЈ 1 и ЕРСЈ 4 на Сајму књига (20. октобар). Текст са промоције објављен је у Културном додатку дневног листа *Политика* (9. новембар). Обављала је дужности председника Научног већа Института за српски језик САНУ и руководиоца Етимолошког одсека.

Дописни члан Милена Марковић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

Дописни члан Горана Раичевић је за дописног члана изабрана 7. новембра. Објавила је књигу *Аџон и меланхолија*: *живот и дело Милоша Црњанског* (друго издање, Нови Сад, Академска књига) и превод једног романа са енглеског језика *Manijak* / Benhamin Labatut (*The Maniak* / Benjamin Labatut), Нови Сад: Академска књига. Објавила је четири рада у научним зборницима, један приказ и један одломак из књиге *Аџон и меланхолија* у преводу на енглески језик “Finale: Melancholy (1967–1977)”. Учествовала је на четири научна скупа са рефератима: „Владета Јеротић о српској књижевности: од психоаналитичког до антрополошких увида“ („Српска књижевна критика XX века“, САНУ); „Индивидуални и колективни идентитети у делу Александра Тишме“ (пленарно предавање, “One hundred Years of Aleksandar Tišma – Truth and Literature – International Conference”, Ca’Foscari University of Venice, Венеција, 18–19. новембар); „Александар Тишма и грађанско друштво“ (округли сто „Књижевно завештање Александра Тишме“, Огранак САНУ у Новом Саду, 27. новембар); „Поетика и политика у разговорима и интервјуима са Александром Тишмом“ (научни скуп „Александар Тишма: од Ибикине куће до употребе човека и жене“ поводом обележавања стогодишњице рођења писца А. Тишме, Матица српска, 17. децембар).

Осврт секретара на рад Одељења

У протеклој „изборној“ години Одељење је у великој мери било усредсређено на изборе нових редовних и нових дописних чланова САНУ. Читав процес је протекао у реду. Избори су, по наше Одељење, били веома успешни. Четири досадашња дописна члана изабрана су за редовне чланове; примљена су три нова дописна члана и изабран је један члан ван радног састава. После неколико година, број чланова Одељења је почео да се повећава.

Чланови Одељења учествовали су у научном и уметничком животу Академије и остваривању њених задатака и програма. Са великом одговорношћу Одељење је разматрало питања везана за проблеме српског језика, за рад Института за српски језик који је на старању Одељења, за рад Одбора за стандардизацију српског језика, за израду *Речника САНУ*. Чланови Одељења су дали значајан допринос научном раду учешћем на академијским и одељењским домаћим и међународним скуповима у САНУ и у иностранству, као и обележавању значајних јубилеја својих чланова. Писци, чланови нашег Одељења, својим новим књигама и остварењима и учешћем у књижевном и културном животу, у раду књижевних институција, признањима која су добили, преводима њихових дела на стране језике, извођењима драма на страним позорницама, на изузетан начин су обогатили српску књижевност. Одељење је током године објавило нову, 34. свеску *Гласа* и зборнике радова са научних скупова. Чланови Одељења су учествовали у припреми четврте књиге академијског издања *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*, том IV. На предлог Одељења назив досадашњег Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника је проширен и сада гласи Академијски одбор за проучавање живота и дела српских научника и уметника. Одељење је именовало свог представника у том Одбору. Рад Одељења је обогаћен радом Огранака САНУ у Новом Саду и у Нишу, као и у Центру за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Одељење је сарађивало са Институтом за српски језик, Институтом за књижевност, Матицом српском, Задужбином Иве Андрића. У остваривању непосредних истраживачких и научних послова и припреми научних скупова Одељење је имало добру сарадњу и подршку Архива и Библиотеке САНУ, Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Сектора за издавачку делатност, Сектора за међународну сарадњу и научне скупове, Галерије САНУ. У оквиру Библиотеке САНУ формиране су посебне библиотеке почивших чланова Ивана Клајна и Слободана Селенића. Прихваћено је покретање Посебне библиотеке *Српског дијалектолошког зборника*.

Одељење је започело припреме за обележавање 200. годишњице рођења Ђуре Даничића у оквиру *Године Ђуре Даничића* које ће обухватити: научни скуп посвећен Ђури Даничићу (предвиђен за крај новембра 2025), изложбу посвећену Ђури Даничићу (предвиђена за крај новембра 2025), израду публикација – књиге *Живот*, *дело*, *време* (на српском и на енглеском језику) и *Каталога изложбе* (на српском и на енглеском језику). Зборник радова са научног скупа биће објављен 2026.

Усвојен је предлог Одељења да име Исидоре Секулић, поводом 150. годишњице рођења, 2027. године буде уврштено у програм Унескових обележавања годишњица значајних личности.

9. ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Састав Одељења

На Изборној скупштини САНУ, одржаној 7. новембра, Одељење је добило четири нова дописна члана, док су два дописна члана изабрана за редовне чланове, тако да Одељење сада у свом саставу има 11 чланова.

Скупови Одељења

Одељење је током године одржало 11 редовних и два посебна (изборна) скупа. Рад Одељења одвијао се на редовним и изборним одељењским скуповима на којима је расправљано о питањима из надлежности Одељења. Давана је сагласност за одржавање научних скупова, конференција, округлих столова, предавања, усвајане су рецензије и зборници за штампу, прихватани су студијски боравци истраживача, разматрани су пројекти у оквиру билатералне сарадње САНУ и других националних академија, усвајани извештаји чланова Одељења и одељењских одбора, дискутовано је о потенцијалним кандидатима за нове дописне и редовне чланове САНУ. На изборним скуповима гласало се за одељењске кандидате за редовне и дописне чланове, као и за кандидата Огранка САНУ у Новом Саду и кандидате „са стране" за нове дописне чланове САНУ.

На I скупу, одржаном 17. јануара, усвојени су извештаји о раду Одељења, Етнографског института САНУ и Географског института „Јован Цвијић" САНУ, изабрани су нови чланови Одбора за проучавање живота и обичаја Рома и Одбора за истраживање на пројекту „Филозофија између Истока и Запада".

На I посебном (изборном) скупу редовних чланова, одржаном 21. фебруара, гласало се за два кандидата Одељења за редовне чланове; након тога редовни и дописни чланови Одељења гласали су о одељењским кандидатима за дописне чланове САНУ.

На II скупу, одржаном 21. фебруара, усвојен је Извештај о раду одељењских одбора, прихваћен је предлог за новог директора Етнографског института САНУ.

Кључне тачке III скупа, одржаног 18. марта, биле су именовање трочланих комисија за писање реферата о одељењским кандидатима за редовне и дописне чланове САНУ, и двочланих комисија за писање мишљења о кандидатима за дописне чланове пристиглих „са стране", затим предлог за програм *Гости САНУ* и избор члана Уређивачког одбора интернет презентације САНУ.

Најважнија тачка IV скупа, одржаног 15. априла, била је утврђивање да ли су сви реферати за одељењске кандидате за редовне и дописне чланове ваљано написани и потписани.

На II посебном (изборном) скупу, одржаном 16. маја, гласало се за предложене кандидате за дописне чланове САНУ на основу реферата; затим је уследио изборни скуп редовних чланова на ком се гласало за кандидате за редовне чланове САНУ на основу реферата. Предлози за кандидате који су добили довољан број гласова упућени су Изборној скупштини САНУ.

На V скупу, одржаном 16. маја, кључне тачке су биле позив за предлагање пројеката од стратешког интереса и позив за предлагање пројеката у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Словачке академије наука.

Најважнија тачка VI скупа, одржаног 14. јуна, била је усвајање за штампу зборника радова са округлог стола „Срби у Хрватској: актуелни положај и главне програмске активности".

На VII скупу, одржаном 24. септембра, прихваћен је предлог за одржавање научног скупа посвећеног стогодишњици рођења академика Миодрага Јовичића, као и студијски боравци истраживача у Бугарској.

На VIII скупу, одржаном 15. октобра, усвојене су за штампу четири публикације, поднет је предлог за измену Правилника о додели Награде САНУ и разматрана је молба Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Кључна тачка IX скупа, одржаног 8. новембра, била је анализа резултата Избора САНУ, на којима је Одељење после дуго времена добило четири нова дописна члана.

Једина тачка X (електронског) скупа, одржаног 14. новембра, била је усвајање за штампу *Гласника Етнографског института САНУ* LXXII (свеске 1, 2 и 3).

На XI скупу, одржаном 18. децембра, усвојен је Издавачки план Одељења за 2025, План научних скупова за 2025, разматрана је молба Филозофског факултета Универзитета у Београду, изабран је нови уредник *Српске енциклопедије* за област права и политике.

Награде и признања

Академик Тибор Варади добитник је Награде Удружења „Фулбрајт и пријатељи" за животно дело и Награде Културног центра Војводине „Милош Црњански" за 2024. годину.

Публикације

1. *Интелектуалци, јуче и данас*
2. *Образовање: стање, перспективе и улога у развоју Србије*
3. *Макроекономске кризе и реформе* (Павле Петровић)
4. *Digitization of Miroslav's Gospel* (Александар Костић, Бранислав Војновић)
5. *Срби у Хрватској: актуелни положај и главне програмске активности*

Научни скупови и други скупови у организацији Одељења

У току године одржани су: научна конференција „Роми Србије према Попису 2022. године – стање и перспектива" и научно-стручни скуп „Економија – привредни развој Србије и његове детерминанте" у оквиру циклуса *Стратешки правци развоја Србије у XXI веку* (други циклус).

Одбори Одељења и научноистраживачки пројекти

(за појединости видети *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*)

У оквиру Одељења и уз његово старање радили су следећи одбори који су финансирани средствима Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности:

Одбор за изворе српског права – председник академик Коста Чавошки

Одбор за филозофију и друштвену теорију – председник академик Александар Костић

Одбор за проучавање становништва

Одбор за економске науке

Одбор за проучавање живота и обичаја Рома – председник академик Тибор Варади

Одбор за истраживања на пројекту „Филозофија између Истока и Запада“ – председник академик Данило Баста

Одбор за проучавање националних мањина и људских права – председник академик Тибор Варади

Институти на старању Одељења

На старању Одељења друштвених наука већ дуги низ година су Етнографски институт САНУ и Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ.

Делатност чланова Одељења

Академик Тибор Варади (*Tibor Várady*) је председник Одбора за проучавање живота и обичаја Рома, Одбора за проучавање националних мањина и људских права и члан Комисије Огранка САНУ у Новом Саду за Трибину. Током године објавио је две књиге *Трагом резервне историје* и *Házasság utáni házaságy* и био коуредник једног зборника радова у издању САНУ *Срби у Хрватској*: *Актуелни положај и главне програмске активности*. Објавио је следеће чланке и есеје: „Када је теже бити интелектуалац – за време или после комунизма“ у зборнику *Интелектуалци јуче и данас* (САНУ), „Полумигрант о одрживом мигранту – поводом једног разговора у Пешти“ у зборнику *Мултикултуралност Александра Тишме*, “On the Brink of a Post-Doubt World?” у *Hungarian Review*, “In memoriam Rajko Đurić” у *Millénaire Rrom*: *Bilan et Perspectives*, „Многогласје Баната у документарној прози Тибора Варадија“ у *Мањински језици у Војводини* (са Маријом Мандић) и „Свет из којег је израсла садашњост“. Одржао је уводна излагања на следећим скуповима у САНУ: уводно излагање на представљању три књиге (*Људска права у ванредним ситуацијама*, *Цинцари*: *културна размена идентитет и наслеђе*, *Допринос Рома култури народа у Србији*) на Трибини Библиотеке САНУ; уводно излагање на конференцији „Роми Србије према Попису 2022. године – стање и перспектива“; уводну реч на предавању Милорада Пуповца „Мањине на свом језику – Случајеви српске, хрватске, бошњачке и црногорске мањине као језичних мањина – теоријска релевантност и практична остваривост“ у САНУ; уводну реч на предавању др Мирчеа Маран и др Анамарије Сореску „Миграције Румуна“ у САНУ; уводну реч на предавању др Зорана Таировића „Активирани сигнал иза слике“ у САНУ и уводно излагање на округлом столу „Живот Срба у Северној Македонији: историја, изазови и перспективе“. Добитник је Признања за животно дело које додељује Удружење „Фулбрајт и пријатељи“ и Медаље културе за мултикултуралност и интеркултуралност за 2024. годину коју додељује Културни центар Војводине „Милош Црњански“. Рецензирао је неколико књига и зборника радова, као и већи број радова у домаћим и страним часописима. Био је члан организационих одбора два научна скупа. Одржао је следећа предавања: “Lost in Translation? – The Languages of Business and Law in Cultural Contexts” у Harvard Club of Hungary (Будимпешта); „Стварност и конструисана стварност у свету права“ у Огранку САНУ у Новом Саду; „Nyelvek között a nemzetközi választottbíráskodás színterén – Szegedi Egyetem, Jogtudományi Kar“ на Правном факултету Универзитета у Сегедину; „Nemzetközi jog – Fenntartható valóság vagy fenntartható frázisok – VMAT“ у Суботици и предавање „Једнакост и различитост“ на конференцији о употреби мађарске правне терминологије. Његове две књиге представљене су у Адвокатској комори Војводине, Народном музеју у Зрењанину, огранцима САНУ у Новом Саду и Нишу, „Пароброду“ у Београду, Торди, Народној библиотеци у Бечеју, Универзитету „Кароли“ у Будимпешти, Зрењанину, Сенти, Суботици, Сивцу и Малом Иђошу.

Академик Данило Баста је председник Одбора за истраживања на пројекту „Филозофија између Истока и Запада“ и члан Управног одбора Фонда Секуле Зечевића. Објавио је следеће радове: „Једно друкчије мишљење о Хајнцу Локвају“, „Тако је говорио Кант“ и „Тако су говорили о Канту“ у часопису *Печат*, „Доситејево завештање српском роду“ у зборнику *Право и јавне делатности*. *Liber amicorum Јовица Тркуља* (Универзитет у Београду – Правни факултет, Институт за упоредно право, Досије студио), „Читајући списе Ивана Ђаје“ у књизи *Иван Ђаја*: *Човек и инвентивни живот* (4СЕ ДОО – Биолошки факултет Универзитета у Београду), „Три века од рођења Имануела Канта (1724–2024). Тако је говорио Кант. Тако су говорили о Канту“ у часопису *Наше стварање*, „Књига о нашем роду и за наш род“ у часопису *Печат*, „Белешка о аутору“ у књизи *Имануел Кант*: *О вечном миру* (Досије) и „САНУ је попут торња у Пизи: опасно накривљена на једну страну!“ у часопису *Печат*. Превео је књигу Ханс-Георга Гадамера *Године филозофског учења* (Досије студио) и текст „Фихтеова рецензија Кантовог списа *О вечном миру*. *Филозофски нацрт*“ у књизи *Имануел Кант*: *О вечном миру* (Досије студио, Београд). У Библиотеци „Јован Поповић“ у Кикинди 31. октобра представљени су његови *Сабрани списи* (1–14). 26. новембра је присуствовао „Дану Михаила Ђурића“ у Шапцу, најпре на предавању проф. др Зорана Кинђића гимназијалцима Шабачке гимназије, а потом разговору у Библиотеци шабачкој о Ђурићевој делатности у Институту за филозофију Филозофског факултета у Београду и у Национално-просветном савету.

Академик Коста Чавошки је секретар Одељења друштвених наука и члан Председништва САНУ. У току године објавио је следеће књиге: *Људска природа у политици* (Catena mundi), *Макијавели* (треће издање, Catena mundi) и *Моћ и превласт*: *Тукидидова политичка мисао* (друго издање, Catena mundi).

Академик Часлав Оцић је члан следећих одбора у САНУ: Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије, Академијског одбора „Човек и животна средина“, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића, Академијског одбора за науку и Академијског одбора за село. Такође, био је члан Уредништва 05 (Економија и финансије) *Српске енциклопедије*. Евалуатор је научноистраживачких пројеката Европске уније. Председник је Управног одбора ИСТЕР-а и члан Одбора Одељења за друштвене науке Матице српске. Члан је Савета Фондације „Свети Архангели”. Чланство у важнијим иностраним академским (и другим) асоцијацијама: од 2011. WEA (World Economics Association); International Academic Committee of the China–CEE Institute, member; члан FISAE. Током године објавио је две књиге *Regional Disparities in Yugoslavia 1952–1988* (Друштво за привредну историју, Библиотека *Continuum*) и *Efficiency and Justice*: *Studies in Political Economics of Yugoslavia* (Sajnos). Објавио је следеће чланке: „Sine ira at studio“ (поговор у књизи *Вуковар – Генеза пакла*), “Yugoslav Regional Development Policy Goals, 1945–1990” у часопису *Synaxa – Matica Srpska International Journal for Social Sciences*, *Arts and Culture*.

Главни је и одговорни уредник часописа *Synaxa – Matica srpska International Journal for Social Sciences*, *Arts and Culture* (Vol. VII, № 14–15, 1–2/2024) и председник Савета *Зборника Матице српске за друштвене науке* (изашла четири броја у 2024). Члан је Редакције часописа *Ekonomski vidici* (Друштво економиста Београда) и члан Редакције часописа *Национални интерес*.

Академик Александар Костић руководи радом Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Током године за објављивање је предат рад под насловом „Дигитализација културног наслеђа у Аудиовизуелном архиву Српске академије наука и уметности“ који ће бити објављен у *Аналима Огранка САНУ у Новом Саду*. Коаутор је публикације *Јосиф Панчић*: *дигитализација заоставштине*, у издању САНУ, која је у штампи. Изашла је енглеска верзија публикације *Дигитализација Мирослављевог јеванђеља* (*Digitization of Miroslav's Gospel*), чији је коаутор, у издању САНУ. Крајем новембра, заједно са академиком Небојшом Лалићем, генералним секретаром САНУ, учествовао је на промоцији дигитализације Мирослављевог јеванђеља која је одржана у Данској краљевској библиотеци у организацији САНУ, Амбасаде Републике Србије у Данској и Канцеларије за јавну и културну дипломатију Министарства спољних послова Републике Србије. Публикација о Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ под насловом *Serbian Academy of Sciences and Arts*: *Audiovisual Archive and Digitization Center* припремљена је за промоцију пројекта дигитализације Мирослављевог јеванђеља у Данској краљевској библиотеци у Копенхагену. За ту прилику одштампано је 100 примерака, а цео тираж ће бити одштампан наредне године.

Завршена је припрема зборника радова са скупа посвећеног академику Михаилу Марковићу, који је одржан 30. новембра и 1. децембра 2023. године у САНУ, у оквиру циклуса „Друштвена и политичка мисао у Србији у XIX и XX веку“. Заједно са академиком Павлом Петровићем организовао је дводневни скуп под насловом „Економија: привредни развој Србије и његове детерминанте“, у оквиру циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“. У току је припрема скупа посвећеног академику Љубомиру Тадићу у оквиру циклуса „Друштвена и политичка мисао у Србији у XIX и XX веку“.

Академик Алпар Лошонц (*Alpár Losoncz*) је члан Одбора за проучавање националних мањина и људских права у САНУ, у оквиру којег руководи пројектом „Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији“. Члан је Управног одбора Института за филозофију и друштвену теорију у Београду, члан уредништва часописа *Panoeconomicus* (Клуж, Румунија) и *Златна греда* и члан Уредничког колегијума часописа *Kellék* (Клуж, Румунија). У току године објавио је три чланка/приказа у страним часописима (на енглеском језику): “Foundations of Real-World Economics: What Every Student Needs to Know, Third Edition by John Komlos Principles of Institutional and Evolutionary Political Economy: Applied to Current World Problems” и “Why the West Can't Win: From Bretton Woods to a Multipolar World by Fadi Lama” у часопису *Panoeconomicus* и “Perseverance of eurowhiteness. Review” у часопису *Belvedere*. Уредник је два зборника у издању САНУ, *Крај краја историје* и *Да ли још постоји друштвена критика*? (Огранак САНУ у Новом Саду). Одржао је два предавања: „Имануел Кант: заснивање филозофије друштва“ (Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица) и „Ордолиберализам као хегемонска интерпретација Европе“ (Огранак САНУ у Нишу). Учествовао је на следећим конференцијама: “Human Rights and Academic Freedom in Europe” (Берлин); ALLEA Working Group on the European Research Area (ERA); “Močnik's Concepts“ (међународна конференција у Љубљани); „Симпозиј у поводу 300. обљетнице рођења Имануела Канта (1724–2024)“ (Академија наука и умјетности Босне и Херцеговине); конференција о Ивану Иличу „Nyitott Muhely“ (Будимпешта) и “10th International Scientific Conference on Knowledge Based Sustainable Development – ERAZ 2024” (Португал). Био је председник Научно-програмског одбора VIII међународне научне конференције „Регионални развој и прекогранична сарадња“ (Ниш), председник Организационог одбора

научног скупа „Да ли још постоји западна парадигма?“ (Огранак САНУ у Новом Саду), члан/председник Организационог одбора научног скупа „Вештачка интелигенција и престројавање интелектуалаца“ (Београд, САНУ) на којима је и учествовао са прилозима. Писао је рецензије за часописе *Panoeconomicus*, *Гласник Адвокатске коморе Војводине* и *Synthesis Philosophica*, за Одбор за проучавање живота и обичаја Рома и за Одбор за проучавање националних мањина и људских права. Члан је Scientific Conference Minorities for Europe of Tomorrow – ISCOMET.

Академик Павле Петровић је заменик секретара Одељења друштвених наука САНУ, члан Стручног савета Библиотеке САНУ, члан Одбора за проучавање живота и обичаја Рома, члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, члан Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, члан Финансијске комисије САНУ, члан Управног одбора Етнографског института САНУ и координатор Огранка САНУ у Нишу. Био је председник Програмског одбора конференције одржане у САНУ „Економија: Привредни развој Србије и његове детерминанте“, на којој је одржао излагање „Привредни раст Србије: детерминанте и будући изгледи“. Имао је два излагања на Трибини Библиотеке САНУ: на промоцији зборника *Енергија као један од највећих изазова човечанства у 21. веку* и на промоцији своје књиге *Макроекономске кризе и реформе у Србији, 1980–2023: Економетријска анализа*. Одржао је излагање „Употреба јавних средстава у финансирању политика инклузије Рома у Србији“, на конференцији „Роми Србије према Попису 2022. године: стање и преспектива“ у САНУ. Био је модератор следећих скупова у организацији Одбора САНУ за проучавање живота и обичаја Рома: предавање проф. Јарона Матраса “The dialects of Romani: History and Classification” („Дијалекти ромског језика: историја и класификација“) у САНУ у октобру; излагање на промоцији књиге *Живот и дело Саита Балића: Прича о ромском покрету*, аутора Османа Балића, у САНУ; трибина *Ромолошки разговори* „Монографије о страдању Рома у Другом светском рату“, одржана 16. децембра у САНУ, поводом обележавања Међународног дана сећања на страдале Роме у Другом светском рату и скуп „Формализација рада неформалних сакупљача секундарних сировина у Србији, САНУ“, одржан у децембру. Објављена је монографија чији је аутор *Макроекономске кризе и реформе у Србији, 1980–2023: Економетријска анализа*. На панелу Копаоник бизнис форума у марту је имао уводно излагање. У САНУ је био задужен за писање реферата и мишљења за избор нових дописних чланова САНУ и интервју са кандидатима за стипендију Фондације САНУ за студије наука и уметности из области економских наука и писање извештаја. Рецензирао је рукопис зборника *Наука: перспективе и улога у развоју Србије* и рукопис брошуре *Serbian Academy of Sciences and Arts: Audiovisual Archive and Digitization Center*.

Дописни члан Борис Милосављевић је за дописног члана изабран 7. новембра. Током године објавио је следеће радове: „Породица и порекло Симе Лозанића“ у *Доприносу Симе Лозанића науци, образовању, привреди и друштву. Поводом 175 година од рођења Симе Лозанића*, у издању САНУ; „Појам суверености у делу Слободана Јовановића“ у зборнику *Право и јавне делатности: liber amicorum Јовица Тркуља* (Правни факултет БУ, Институт за упоредно право, Досије студио) и “London-based JNO on the Stepinac Trial” у *Catholic Church and Totalitarianism in Yugoslavia: 1941–1958*, у издању Балканолошког института САНУ. Приредио је два тома *Сабраних филозофских списа* (аутор списа Кајица Миланов, *Историја, сазнање, логика*, том 1, *Етика и политика*, том 2) у оквиру едиције *Филозофија између Истока и Запада* (уредник издања академик Данило Н. Баста).

Дописни члан Снежана Смедеревац је за дописног члана изабрана 7. новембра. Током године је учествовала у два научна пројекта. Била је координатор пројекта "Genetic and environmental influences on psychological adaptation of children and adults – GENIUS", који финансира Фонд за науку Републике Србије, Програм ИДЕЈЕ (2022–2025) и учесник на пројекту "Embedding RRI in Western Balkan Countries: Enhancement of Self-Sustaining R&I Ecosystems – WBC-RRI.NET", European Commission H2020 (2021–2024). Била је члан жирија за доделу Награде Европске уније за пројекте грађанске науке током 2024. године (European Union Prize for Citizen Science 2024), Ars Electronica Center (Линц, Аустрија) и рецензент за Wellcome Funding програм Early-Career Award 2024 (Велика Британија) и за Јавни позив за грађанска научна истраживања 2024 (Центар за промоцију науке, Београд). Учествовала је на округлом столу "Responsible research and innovation – understanding between scientists and citizens" у оквиру догађаја "Science meets public", организованог од стране пројекта "Responsible Research and Innovation in Western Balkans (WBC-RRI.NET)" (Универзитет у Новом Саду, 20. фебруар). Одржала је јавно предавање на тему „Бити исти, бити посебан: игра гена, окружења и неких (важних) ситница" (Научни клуб, Културна станица „Свилара", Нови Сад, 27. мај) и Јавни час бихејвиоралне генетике на Филозофском факултету у Новом Саду (22. мај). У коауторству је објавила књигу *Бихејвиорална генетика* (Нови Сад, Филозофски факултет). У коауторству је објавила четири рада: "Personality and MB-COMT gene: molecular-genetic and epigenetic associations with NEO-PI-R personality domains and facets in monozygotic twins" у *Frontiers in Genetics*; "The Big Five Inventory (BFI-2): Psychometric Properties and Validation in Serbian Language" у *Journal of Research in Personality*; "Common genetic and environmental bases of the mental disorders and personality traits: Special focus on the Hierarchical Model of psychopathology and neo-pi-r facets" у *Journal of Personality* и "Personality and conceptions of religiosity across the world's religions" у *Journal of Research in Personality*. Учествовала је са саопштењем на следећим међународним научним конференцијама: "21st European Conference on Personality" (Берлин, Немачка), "9th Congress of the International Society of Twin Studies (ISTS)" (Асиси, Италија), "Global Neuropsychology Congress" (Порто, Португал) и "4th World Conference on Personality" (Curaçao).

Дописни члан Милојко Арсић је за дописног члана изабран 7. новембра. Током године обављао је следеће активности унутар САНУ: био је члан Програмског одбора конференције САНУ „Економија – Привредни развој Србије и његове детерминанте", на којој је изложио свој научни рад „Утицај фундаменталних фактора на раст привреде Србије"; имао је излагање на Трибини Библиотеке САНУ на промоцији књиге академика Павла Петровића *Макроекономске кризе и реформе у Србији, 1980–2023*: *Економетријска анализа*, под насловом „Допринос макроеконометријских анализа проф. Павла Петровића објашњењу криза и реформи у Србији". Члан је истраживачког тима пројекта „Процена висине и динамике сиве економије у Србији" у оквиру пројекта „Макроекономско истраживање безготовинског плаћања у Србији", који се финансира кроз програм Немачке организације за међународну сарадњу (*Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) GmbH) у име немачког Савезног министарства за економску сарадњу и развој (BMZ). Главни је уредник публикације Економског факултета Универзитета у Београду *Квартални монитор*. Учествовао је на међународној конференцији "18th Biannual Conference of EACES" (Београд). Као председник Научног друштва економиста Србије (НДЕС) и члан Српске академије економских наука (САЕН) учествовао је и председавао конференцијама и семинарима, организовао је и четири семинара у оквиру НДЕС и

САЕН. Рецензирао је радове у међународним часописима *Journal of Economic Studies*, *Post-communist economies* и *Economic Annals*. Био је ментор једне одбрањене докторске дисертације и члан комисије за оцену и одбрану друге докторске дисертације. Објавио је радове у зборнику са *51. Симпозијума о операционим истраживањима SYM-OP-IS 2024* („Стварни и очекивани вишак смртности уз примену алтернативних политика у Србији у периоду пандемије COVID-19“, „Економетријска анализа утицаја цена енергената на инфлацију у Србији“) и у монографији од међународног значаја *Transformation of the insurance market – responses to new challenges* (“Long-term Determinants of Insurance Development in CEE countries”).

Дописни члан Мирјана Рашевић је за дописног члана изабрана 7. новембра. Била је аутор следећих радова: “Serbia: Policy response to demographic challenges” (у коауторству) у *Population Studies in the Western Balkans* (European Studies of Population, Springer); „О популационом старењу“ у зборнику *Будућност старења* (уредник академик В. С. Костић), у издању САНУ; „Ка унапређењу репродуктивног здравља у Републици Српској“ у *Репродуктивно здравље – први услов опстанка* (Академија наука и умјетности Републике Српске); „Тридесет година Међународне конференције о становништву и развоју“ (тематско предавање по позиву у организацији Одељења медицинских наука Академије наука и умјетности Републике Српске, Бања Лука); “Reflections on the Past and Future of the ICPD Programme of Action in the UNECE Region” (рад изложен на научном скупу “Population in Post-Yugoslav Countries: (Dis)Similarities and Perspectives”, у организацији Друштва демографа Србије, Института друштвених наука, Географског факултета Универзитета у Београду); „Одрживост популације Рома у Србији“ (рад изложен на научном скупу „Роми Србије према Попису 2022. године – стање и перспектива“, у организацији Одбора за проучавање живота и обичаја Рома Српске академије наука и уметности); „Србија: 30 година од Међународне конференције о становништву и развоју“ (рад изложен на научном скупу „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку. Економија – Привредни развој Србије и његове детерминанте“ у организацији Српске академије наука и уметности).

Осврт секретара Одељења

Одељење друштвених наука имало је током године запажену делатност. Поред успешних научних скупова са великим бројем учесника, било је и више представљања зборника радова са тих скупова, као и појединачних стручних књига. Међутим, наш највећи успех био је избор чак четири дописна члана од пет предложених. Све је то постигнуто захваљујући благовременом покретању поступка још септембра 2023. године и моралне одговорности петорице наших чланова, захваљујући којој су сви предложени кандидати у Одељењу на коначном гласању добили све гласове присутних чланова, а тиме и двотрећинску већину. Било је такође неопходно да се обаве одговарајући разговори не само у Београду, него и у Огранку САНУ у Новом Саду. Уколико бисмо на следећим изборима добили четири или бар три нова члана, наше Одељење би се извукло из дугогодишње кризе.

10. ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

Састав Одељења

У свом саставу Одељење има 13 редовних и три дописна члана.

На Изборној скупштини САНУ, одржаној 7. новембра, Одељење је добило два нова дописна члана – др Весну Бикић и проф. др Игора Борозана, док су проф. др Мира Радојевић, проф. др Драган Војводић и др Вујадин Иванишевић прешли из дописног у редовно чланство.

Скупови Одељења

Рад Одељења одвијао се на редовним и посебним (изборним) скуповима, на којима је расправљано о питањима која су, по Статуту САНУ, у надлежности Одељења.

Током године Одељење је одржало 10 редовних и три посебна (изборна) скупа.

На I скупу, одржаном 31. јануара, усвојен је Извештај о раду и Допуна издавачког плана Одељења, Извештај о раду Балканолошког института САНУ, разматран је предлог међуакадемијског пројекта САНУ и Румунске академије.

На II скупу, одржаном 28. фебруара, изабрани су нови секретар и заменик секретара Одељења, усвојени су извештаји и планови рада одељењских одбора и индивидуалних пројеката, разматран је наставак међуакадемијске сарадње САНУ и ЦАНУ, усвојен је за штампу *Хиландарски зборник* 16.

На I изборном скупу редовних чланова, а затим и редовних и дописних чланова, одржаном 13. марта, утврђивале су се листе кандидата о којима ће на априлској изборној седници бити одлучивано да ли се може приступити писању реферата са предлозима за избор.

Важне тачке III скупа, одржаног 27. марта, биле су сарадња са САЗУ, АНУРС и ЦАНУ, одређивање делегата у Академијски одбор за проучавање живота и дела српских научника, предлог за циклусна предавања из струка које покрива Одељење историјских наука.

Првом делу II изборног скупа, одржаног 24. априла, присуствовали су само редовни чланови који су гласали за три одељењска кандидата за редовне чланове, а затим су изабрали трочлане комисије за писање реферата о њима. Другом делу скупа присуствовали су редовни и дописни чланови који су гласали о предложеним кандидатима за дописне чланове, након чега су изабране трочлане комисије за писање реферата о шест кандидата који су добили већину гласова.

На IV скупу, одржаном 24. априла, именован је координатор пројекта САНУ и ЦАНУ који се бавио објављивањем грађе поч. академика Владе Стругара, разматран је позив за предлагање пројеката у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Словачке академије наука, прихваћен је студијски боравак истраживача из Бугарске.

На III изборном скупу редовних и редовних и дописних чланова, одржаном 29. маја, гласало се за кандидате за дописне и редовне чланове САНУ на основу написаних реферата.

Кључна тачка V скупа, одржаног 29. маја, била је разматрање позива за предлагање пројеката од стратешког интереса.

Најважније тачке VI скупа, одржаног 26. јуна, биле су питање пројекта „Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца – избор грађе из архива југословенских са уводном студијом“, којим је руководио поч. академик Владо Стругар, питање организовања научних скупова о Јасеновцу и значају 1945. за националну историју и предлог пројекта у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Румунске академије.

У оквиру VII скупа, одржаног 25. септембра, између осталог разматран је напис против Одељења објављен у *Печату* и изабран је представник Одељења и његов заменик у Изборној комисији.

На VIII скупу, одржаном 30. октобра, одлучивало се о позиву за предлагање измена и допуна Правилника о додели *Медаље САНУ* и прихваћен је студијски боравак истраживача у Аустрији.

Кључне тачке IX скупа, одржаног 27. новембра, биле су Избори САНУ, пријем нових чланова у Редакциони одбор *Зборника о Србима у Хрватској*, усвајање за штампу *Зборника радова Византолошког института 62*, предлог сарадника на пројекту „Идеја националне супериорности у Аустроугарској монархији" у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Румунске академије.

На X скупу, одржаном 25. децембра, усвојени су Издавачки план Одељења и План научних скупова за 2025, затим је за штампу усвојен годишњак Балканолошког института *Balcanica 55*, изабран је члан Научног већа Византолошког института САНУ и предложен нови руководилац Сентандрејског одбора.

Награде и признања

Академик Мирјана Живојиновић добитник је Ордена Светог Саве трећег степена.

Публикације

1. Гојко Суботић, *Плаштаница београдског митрополита Исидора*
2. *Библиографија академика Љубомира Максимовића*
3. *Духовно и културно наслеђе манастира Студенице*, 2. издање
4. *Spiritual and cultural heritage of the Monastery of Studenica*, 2. издање
5. Арх. Тихон Ракићевић, *Тетралон*
6. *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији* I–II
7. Михаило Војводић, *Из националне политике Србије у годинама пре Великог рата – чланци и расправе*
8. *Хиландарски зборник 16*
9. *Зборник о Србима у Хрватској 14*
10. *Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке*
11. *Vladimir R. Petković: a founding figure of the institutional and academic realm*

Научне јавне активности

Како Одељење није организовало научне скупове у 2024. години, која је била примарно изборна, своју активност је усмерило на представљање одељењских издања на Трибини Библиотеке САНУ. С друге стране, академик Гојко Суботић је, као лауреат награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области друштвених и хуманистичких наука, одржао свечано предавање *Плаштаница митрополита београдског Исидора*. У оквиру програма „Гост САНУ", др Критон Хрисохоидис, почасни директор Византолошког департмана Историјског института Националне хеленске истраживачке фондације, одржао је предавање „Света Гора између византијског и османског доба и српско наслеђе".

Одбори на старању Одељења

Рад одељењских одбора, као и рад на индивидуалним пројектима чланова Одељења, финансира се средствима Фонда за истраживања у науци и уметности САНУ. Одбори на старању Одељења су: Одбор за археологију (председник академик Вујадин Иванишевић), Одбор за историју уметности (председник академик Миодраг Марковић), Хиландарски одбор (председник академик Мирјана Живојиновић), Сентандрејски одбор (председник академик Миодраг Марковић), Одбор за историју Срба у Хрватској (председник академик Василије Крестић), Одбор за проучавање настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1914–1918 (председник академик Љубодраг Димић), Одбор за историју Србије у 19. веку (председник академик Славенко Терзић), Вардарски одбор (председник академик Миодраг Марковић), Одбор за историју Босне и Херцеговине (председник академик Мира Радојевић), Одбор за историју 20. века (председник академик Љубодраг Димић), Одбор за историју српско-руских односа (председник академик Славенко Терзић), Академијски одбор за проучавање Косова и Метохије (председник академик Драган Војводић), Академијски одбор за изучавање репресије *Голи оток и остали логори и затвори* (председник академик Љубодраг Димић), Византолошки одбор (председник академик Љубомир Максимовић) и Балканолошки одбор (председник дописни члан Драган Богетић).

Извештаји о раду одбора и на индивидуалним пројектима чланова Одељења налазе се у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Институти на старању Одељења

На старању Одељења су већ дужи низ година Византолошки и Балканолошки институт САНУ. Чланови Одељења учествују у управљању тим институтима, вођењу њихове научне и издавачке политике.

Делатност чланова Одељења

Академик Василије Крестић је током године био председник Одбора САНУ за историју Срба у Хрватској, главни и одговорни уредник *Зборника за историју Срба у Хрватској*, члан Одбора за историју српског народа у XVII–XVIII веку, председник Савета Матице српске, члан Уређивачког одбора *Српског биографског речника* Матице српске, сарадник *Српске енциклопедије*.

Током године објавио је следеће радове: *Прилози за српску историју* (Прометеј, Нови Сад); *Геноцидом до велике Хрватске* (седмо издање на српском, Catena mundi, Београд); „Писмо патријарха Рајачића министру председнику Аустрије грофу Рехбергу“ у *Зборнику Матице српске за историју*, бр. 109. Следећи радови су му у штампи: „Непознато писмо патријарха Самуила Маширевића председнику Мађарске владе, грофу Ђули Андрашију“ у *Зборнику Матице српске за историју*; „Извештај о великосрпској пропаганди из 1917. године“ у *Зборнику за историју Срба у Хрватској и Славонији*, књ. 15.

Академик Гојко Суботић је током године објавио Γκόικο Σούμποτιτς, *Οι τελευταίες ικεσίες του δεσπότη των Σερρών Ιωάννη Ούγκλεση στο Άγιον Όρος*, Ιωάννης Ούγκλεσης, Ο φιλόχριστος δεσπότης των Σερρών, Αφιέρομα στα 650 χρόνια από τη μάχη του Έβρου (1371), έκδ. Αγιορειτική βιβλιοθήκη της Μονής Σιμωνόπετρας, Άγιον Όρος. Објављена је и монографија *Плаштаница митрополита београдског Исидора*, која је место добила у серији Посебна издања – књига DCCXIII, Одељење историјских

наука, књига 33. Са закашњењем од неколико година појавио се из штампе рад „Великаш Никола Радоња, у монаштву Роман/Герасим“ у *Споменици академику Радету Михаљчићу*, у издању Академије наука и умјетности Републике Српске, Бања Лука. Објавио је и рад „Последње молитве серског деспота Јована Угљеше у Светој Гори“ у *Јован Угљеша Христољубиви Деспот Сера* (*1365–1371*), у издању Светогорске библиотеке манастира Симонопетре, Света Гора. У припреми је издање на јапанском језику монографије *Манастир Светог Јована Претече* коју је објавио са професором Мићитаком Сузукијем. Монографија је већ преведена, али је, нажалост, професор Сузуки преминуо због чега је мало вероватно да ће у новим околностима моћи да се обезбеде средства за штампу ове монографије.

Академик Љубомир Максимовић је почетком марта преузео дужност секретара Одељења историјских наука. Истовремено је руководио Византолошким одбором САНУ и обављао дужност председника Научног већа Византолошког института САНУ. Члан је неколико Академијиних одбора: Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за високо образовање и Академијског одбора за науку. Током године је, као и претходних година, у својству професора емеритуса на Универзитету у Београду обављао наставу из предмета Византија и Европа у оквиру мастер програма *Религија и друштво у европским интеграцијама*. Рад на индивидуалном пројекту „Држава и друштво у Византији“, конкретизован раније у низу двогодишњих пројеката, окончан је са закашњењем током године. То је значило привођење крају рада на издању Ликусадске хрисовуље Стефана Душана из 1348. године. Преостао је завршетак рада на уводном ауторском тексту. Излазак из штампе одговарајуће монографске студије се може очекивати током наредне године, у сарадњи са Византолошким институтом САНУ.

Академик Јованка Калић је у току године радила на теми „Сеобе Срба у средњем веку (типологија, узроци, последице)“. Према могућностима наставиће тај рад.

Академик Момчило Спремић је у току године проучавао привредну историју Србије у 15. веку, у време владе деспота Стефана Лазаревића и деспота Ђурђа Бранковића, које је било обележено несташицом племенитих метала у Европи, што је доводило у питање рад ковница, па и одржавање трговачког промета.

Академик Мирјана Живојиновић је у раду на писању историје „Манастир Хиландар од 1198. до 1459.“, тј. од оснивања манастира до пада Српске деспотовине под власт Турака, стигла до половине 14. века, завршавајући текст са игуманом јеромонахом Доротејем. Рад на посебном поглављу о манастирском властелинству у поменутом периоду је још увек у току. Поводом 700. годишњице од смрти краља Милутина одржала је предавања у Српској академији наука и уметности и на Правном факултету у Београду и Новом Саду. Предала је рад под насловом „Краљ Милутин и манастир Хиландар“ за објављивање. О историји манастира Хиландара, са посебним осврtом на манастирско законодавство у доба краља Милутина, говорила је у Друштву пријатеља Свете Горе Атонске.

Академику Михаилу Војводићу је у фебруару истекао други мандат на месту секретара Одељења историјских наука. С обзиром на то да се ради о години у којој су организовани избори за нове чланове САНУ, обављао је консултације са колегама о могућим кандидатима и био један од предлагача. Био је и један од промотера за избор иностраног члана САНУ, из реда историчара. Присуствовао је седницама чла-

нова САНУ и активно учествовао у раду Академијског одбора за српско питање, који води академик Владимир Костић. Бавио се научним радом и објавио две књиге од којих једну у оквиру издавачке делатности САНУ (*Из националне политике Србије у годинама пре Великог рата – чланци и расправе*), док је другу објавила издавачка кућа *Clio* (*Балкански расплет. Отпор Србије страним интересима на Балкану*). Написао је и чланак посвећен активностима Стојана Новаковића у ратним месецима 1914. године.

Академик Љубодраг Димић је током године наставио рад на пројекту који има радни назив „Распад југословенске државе". Окончан је рад на књигама *Тито и Совјети 1944–1980 (Стаљин*, *Хрушчов*, *Брежњев)* и *Срби и Југославија*. *Изгубљени век (догађаји*, *појаве*, *процеси)* и оне су објављене. Током године је настављен рад на књизи *Српска историографија и њени писци (Изучавање српског XX века)*. Током године објавио је следеће научне радове: две монографије, *Тито и Совјети 1944–1980 (Стаљин*, *Хрушчов*, *Брежњев)* и *Срби и Југославија*. *Изгубљени век (догађаји*, *појаве*, *процеси)*; два чланка „Краљевина СХС и покушаји формирања заједничког државног и националног идентитета (1918–1921)" у *Патриотизам и национализам код Срба. Идеје и пракса* и „О историјском контексту настанка социјалистичке Југославије и положају Србије и српског народа у тој држави" у *Социјалистичко право у Југославији 1945–1990* (приредили Д. Поповић, Б. Беговић, З. Мирковић), том 1. Написао је четири чланка у *Вечерњим новостима* и један фељтон од 28 наставака.

Академик Миодраг Марковић је током године у својству потпредседника САНУ за друштвене и хуманистичке науке обављао своје редовне активности и више посебних послова. Крајем маја је на Редовној годишњој скупштини Српске академије наука и уметности поднео извештај о три сегмента у делатности Академије која спадају у делокруг његовог рада у оквиру Извршног одбора САНУ. Реч је о активностима Одељења језика и књижевности, Одељења друштвених наука, Одељења историјских наука и Одељења уметности, питањима у вези са научним институтима над којима САНУ има оснивачка права, те међународној сарадњи Академије. Што се тиче међународне сарадње, учествовао је у активностима које се тичу билатералне сарадње САНУ и других академија (састанци са руководством Slovenačke akademije znanosti in umetnosti у јануару у Београду и у децембру у Љубљани), а и на скуповима међународних удружења академија наука (скуп академија које учествују у тзв. Берлинском процесу, одржаном у Берлину од 29. септембра до 1. октобра). У склопу организовања велике изложбе о ризници манастира Хиландара са осталим члановима ИО САНУ посетио је тај манастир крајем марта и почетком априла. Са осталим члановима Извршног одбора посетио је и огранке САНУ у Новом Саду и Нишу. У име ИО свечано је отворио изложбу Владимира Р. Петковића (24. септембар) и Дада Ђурића (21. децембар) у Галерији САНУ, те изложбу посвећену животу и делатности ужичког владике Вићентија Красојевића, поводом 200 година од његовог рођења.

У току године активно је учествовао у раду Одељења историјских наука САНУ, као и у раду више Академијиних и одељењских одбора (Академијског одбора за науку, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије, Одбора за историју уметности Одељења историјских наука САНУ, Сентандрејског одбора Одељења историјских наука САНУ, Вардарског одбора Одељења историјских наука САНУ), а био је активан и у раду Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ.

Током године је обавио и неколико теренских истраживачких путовања у земљи и иностранству у склопу рада на свом индивидуалном пројекту и пројектима одељењских одбора (фрушкогорски манастири, почетком маја; Студеница, Сопо-

ћани, Рас, Милешева, Каленић и многи други споменици рашке и моравске уметности, јул; Хиландар, почетком августа). Средином јула боравио је у Паризу, где је обавио истраживања у оквиру свог индивидуалног пројекта „Павел Петровић, заборављени српски сликар 19. века“. Почетком јуна учествовао је на 23. међународном скупу „Ниш и Византија“, са саопштењем „Ватикански српски јеванђелистар и његов значај за проучавање историје средњовековне Босне“. Учествовао је у припреми научног скупа „Манастир Светог арханђела Михаила на Превлаци и Зетска митрополија“, који је одржан средином новембра. На том скупу је имао саопштење „Сеоба седишта Зетске епархије и њене катедралне цркве“. Проширено предавање на исту тему одржао је и приликом гостовања у Огранку САНУ у Нишу 24. децембра. Током године наставио је истраживање на својим пројектима у САНУ и Матици српској у Новом Саду („Примењена уметност у средњовековним српским земљама (обрада метала и дрвета, црквени вез)“, Матица српска; „Павел Петровић, заборављени српски сликар 19. века“, САНУ).

У току године публиковано је неколико радова: *Духовно и културно наслеђе манастира Студенице. Древност*, *постојаност*, *савременост* [*Spiritual and cultural heritage of the Monastery of Studenica*. *Past*, *perseverance*, *contemporaneity*] (2. издање); „Један занемарени податак о датуму изградње Богородичине цркве у Студеници“, *Зограф* 46; „Marka Tomić Đurić, Freske Markovog manastira“, *Zograf* 46; „Ласица“, *Речник појмова ликовних уметности и архитектуре*, т. III; „Сликари у Византији и земљама у њеном окружењу – њихов друштвени статус и углед“, *ЗРВИ* 50; „Ђ. Бубало, Још једном о години смрти краља Стефана Првовенчаног“, *Стефан Првовенчани и његово доба* („Ниш и Византија“, двадесет други међународни научни скуп, Ниш, 3–5. јун); „О боравцима Павела Петровића, српског сликара XIX века, на Хавајима. Резултати најновијих истраживања (2014–2022)“, *Анали Огранка САНУ у Новом Саду* 20 (у штампи); „Т. Ракићевић, Темплон. Преграда олтара / иконостас...“, *Трибина Библиотеке САНУ* 13; „Један до сада непознат портрет банатског сликара Аксентија Јанковића“, *Зборник у част Василија Крестића* (у штампи).

Академик Славенко Терзић је током године наставио рад на студији *Русија и балканско питање 1900–1913*. У средишту пажње била му је архивска грађа из Архива спољне политике Руске империје и одговарајућа објављена литература о овом проблему. Објавио је следеће чланке и мање или веће прилоге: „Пљеваљски крај у Краљевини Србији 1912/13. Округ као окосница регионалног развитка“, у *Средње Полимље и Поибарје – насеља*, *порекло становништва и обичаји* (Службени гласник – САНУ); „Пљевља у очима страних конзула (крајем 19. и почетком 20. века)“ у *Гласнику Завичајног музеја*, књ. 16; „Руски конзул Тухолка о приликама у западном делу Старе Србије почетком 20. века“ у *Српска гимназија у Пљевљима 1901–2021*; „Државничка личност кнеза Михаила Обреновића“ у зборнику радова *Кнез Михаило Обреновић – време*, *живот*, *дело* (Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу); „Рашка у 19. и 20. веку: политичке идеје и друштвени процеси“ у годишњаку *Стари Влах*, бр. 1; „Битка за Ловћен – пола века од Његошеве капеле“ у *Педесет година од разарања Његошеве капеле на Ловћену* (са Милом Ломпаром) и *О овој књизи. Предговор књизи Радослав Рајо Војиновић „Поп Радован Нововић“*. Оглашавао се у већем броју домаћих и међународних медија о различитим историјско-политичким питањима везаним за историју Срба и историју Балкана.

Академик Драган Војводић је руководио радом Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије. Председавао је Стручним саветом Републичког завода за заштиту споменика културе у Београду. У својству члана, учествовао је у раду

Commission d'histoire de l'art byzantin при Association Internationale des Études Byzantines. Учествовао је, у својству члана, у раду Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, Одбора за ликовне уметности, Сентандрејског одбора, Вардарског одбора и Археолошког одбора САНУ. Учествовао је, у својству члана, и у раду Стручног савета Библиотеке САНУ, Научног већа и Управног одбора Византолошког института САНУ, Уређивачког одбора интернет презентације САНУ, Научног већа Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Одбора Задужбине Ђоке Влајковића при Универзитету у Београду и Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске. Руководи индивидуалним пројектом САНУ „Црква Светог Стефана у Дуљеву" (ЦССД). Учествује у пројекту Матице српске „Српска уметност од пропасти Царства до пада под турску власт" (тема: *Програмски и идеолошки аспекти српске уметности у позном средњем веку*). Уредио је *Зограф. Часопис за средњовековну уметност* 47. Објавио је радове: "Darknesses over the Bistrica. On some unacceptable interpretations of the history of Prizren and its monuments" у часопису *Zograf* 47 (у коауторству); *Medieval Wall Paintings in the Churches and Monasteries of Raška 1*, *Saint Peter's Church and Djurdjevi Stupovi in Ras* (The Institute of Art History, Faculty of Philosophy); „Остаци старијег сликарства у цркви Светог Прокопија у Прокупљу" у зборнику *Ниш и Византија* 22. Рецензирао је каталог *Владимир Р. Петковић. Утемељитељ струке и науке* (Галерија САНУ) и књигу Н. Ракоција, М. Ракоција, *Свештење југоисточне Србије* (Завод за заштиту споменика културе у Нишу). Написао је рецензије за већи број радова предатих за објављивање у часописима: *Зборник радова Византолошког института САНУ*, *Хиландараски зборник САНУ*, *Саопштења Републичког завода за заштиту споменика културе*, *Зограф: часопис за средњовековну уметност*, *Зборник за ликовне уметности Матице српске*, *Наша прошлост*, итд. Учествовао је у представљању следећих публикација на Трибини Библиотеке САНУ: Косовско-метохијски зборник 9 (5. март); Т. Ракићевић, *Темплон: преграда олтара / иконостас: од настанка до развијене средњовековне форме, са освртом на српске задужбине од краја XIII века до Велике сеобе 1690. године* (15. октобар); *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији*, том I–II (26. новембар). Учествовао је на следећим научним скуповима: „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке" (САНУ, члан Научног и Организационог одбора скупа, 29. новембар); „Косово и Метохија – историја и културно наслеђе" (Богословски факултет Универзитета у Београду; организатори: Информативна служба Српске Православне Цркве и Матица српска, 26. март) и „Манастир Светога арханђела Михаила на Превлаци и Зетска митрополија" (организатори: Православна митрополија црногорско-приморска и Институт за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Тиват–Превлака, 14–16. новембар).

Академик Вујадин Иванишевић је председник Археолошког одбора и члан Балканолошког одбора, Управног одбора и Научног већа Византолошког института САНУ, Научног већа Балканолошког института САНУ и Стручног савета Републичког завода за заштиту споменика културе. Члан је Стручног савета Галерије науке и технике САНУ, Фондације „Драгослав Срејовић" за капиталне научне и уметничке пројекте Академије. Спољни је сарадник Националног центра за научна истраживања – Оријент и Медитеран УМР 8167 (Centre National de la Recherche Scientifique – Orient & Méditerranée UMR 8167). Учествовао је у раду Српског комитета за византологију и редакција *Зборника радова Византолошког института*, *Старинара*, *Саопштења*, *Нумизматичара* и *Лесковачког зборника*. У својству потпредседника Српског комитета за византологију учествовао је на Међуконгресном састанку Ме-

ђународне асоцијације византијских студија, који је одржан у Атини месеца априла. Учествовао је у археолошким истраживањима на Царичином граду – ископавања Тетраконхоса – у склопу пројекта „Српско-француска археолошка истраживања у области Царичиног града“, који се одвија под окриљем Археолошког института и француских институција – Универзитета у Стразбуру, Националног центра за научна истраживања – УМР 7004 (Université de Strasbourg, Centre National de la Recherche Scientifique – UMR 7004) и Француске школе у Риму. У оквиру овог пројекта учествовао је на редовном годишњем састанку у Риму (јануар 2024) и радионици „L'eau dans la ville et ses environs entre Antiquité et Haut Moyen-Âge“ (март 2024) са предавањем, заједно са Иваном Бугарским, „Caričin grad (*Justiniana Prima* – Πρώτη Ἰουστινιανή): le système d'approvisionnement en eau“. Поред тога, провео је месец дана на студијском боравку у Риму (октобар 2024). У фебруару је у Паризу одржао предавање „Caričin Grad (*Justinana Prima*): évoluation de la recherche d'une ville au sein de l'Illyricum“ у оквиру семинара на универзитету Париз – Сорбона (Париз IV). Наставио је рад у склопу пројекта „NOMISMATA – a geo and chrono referenced database of Byzantine coin finds (498–1453 CE)“, чији је носилац Универзитет у Трсту, Одељење за хуманистику (Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Studi Umanistici). Део својих истраживања у оквиру ове теме презентовао је на научном скупу по позиву "From Solidus to Stavraton: Coinage and Money in the Byzantine World", који је уприличен у априлу на Универзитету Принстон, САД. Том приликом одржао је предавање "The Abandonment of Early Byzantine Cities and Settlements in Illyricum According to Numismatic Data". Учествовао је у организацији, у својству почасног председника, XVIII Међународног конгреса хришћанске археологије, који је одржан у Београду од 2. до 6. септембра. У току године одржао је предавања у оквиру огранака САНУ у Новом Саду и Нишу и у Центру за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу.

Академик Мира Радојевић је током године објавила научну монографију *Југословенска искушења српске интелектуалне елите* и два рада, „Улога Самосталне радикалне странке у пропаганди југословенске идеје (1905–1914)“ у монографији *Патриотизам и национализам код Срба у XX веку* и „О разлозима и могућим последицама тежњи за 'деконструкцију јасеновачког мита'“ у *Зборнику о Србима у Хрватској*, у издању САНУ.

Дописни члан Драган Богетић је председник Балканолошког одбора САНУ; члан Академијског одбора за високо образовање, Одбора за историју XX века, Одбора САНУ за изучавање репресије, Комисије за избор у научна звања Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и члан Редакције *Војноисторијског часописа*. Такође, члан је жирија за доделу Награде „Иларион Руварац“ коју додељује Матица српска. Током године је у зборнику докумената *Српско/југословенско-египатски односи 1908–1990* објавио текст *Дипломатски односи Југославије и Египта 1907–1990*. Рецензирао је радове у научним часописима и зборницима радова.

Дописни члан Весна Бикић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

Дописни члан Игор Борозан је за дописног члана изабран 7. новембра.

Осврт секретара Одељења

Током године, као и у дугом низу претходних година, чланови Одељења историјских наука су, поред преданог рада у својим научним областима, активно учествовали и у научном животу Академије, доприносећи њеном раду ангажовањем у разним одборима, комисијама и другим телима САНУ. Ипак, протекла година, као изборна година за чланство САНУ, значила је за чланове Одељења, пре свега, континуирани ангажман у изборним припремама и спровођењу избора. Као што је већ констатовано на новембарској седници, резултат је незадовољавајући с обзиром на више него скроман број нових дописних чланова, поготову када се има у виду високи старосни просек Одељења. Уз то, без преседана је да се ниједан историчар није нашао међу новоизабранима. Све то обавезује на конзистентнију политику кандидатура приликом будућих избора. Светлу тачку у протеклим изборима представља квалитет новоизабраних чланова и у потпуности позитиван исход избора за редовне чланове.

Такође, протекла година је указала, како директно у односу на Одељење тако и у једном општијем, ширем смислу, на повећане опасности од историографског аматеризма, што је свакако условљено општим друштвеним и културним приликама, али и личним амбицијама појединаца. Одељење ће, као истакнути представник струке, о овом питању морати да поведе више рачуна у будућности.

11. ОДЕЉЕЊЕ УМЕТНОСТИ

Састав Одељења

У свом радном саставу Одељење је током године бројало 16 чланова, и то девет редовних и седам дописних чланова. Секретар Одељења је био академик Иван Јевтић, а заменик секретара академик Јелена Јовановић. У току године Одељење је изгубило три своја члана: Светомира Арсића Басару (преминуо 10. маја), Милана Лојаницу (преминуо 23. јула) и Дејана Деспића (преминуо 16. новембра).

Скупови Одељења

Током године Одељење је одржало девет скупова.

На I скупу, одржаном 18. јануара, усвојени су извештаји о раду у 2023. години и планови рада Одељења за 2024. годину. Обављени су неформални разговори о могућим предлозима кандидата Одељења за избор у чланство САНУ. Саопштено је да је *Речник појмова ликовних уметности и архитектуре*, том III, добио награду „Пресад мудрости“ на 58. Нишком сајму књига. Чланови Одељења су упознати са дописом Друштва архитеката Србије о иницијативи за ревизију Одлуке о престанку важења одлуке о утврђивању Београдског сајма у Београду за споменик културе који је упућен Министарству културе Републике Србије, Републичком заводу за заштиту споменика културе и Заводу за заштиту споменика културе Града Београда. Мишљење Одељења је да би требало направити ревизију ове одлуке, као и да би Београдски сајам требало да и даље остане споменик културе града Београда, те стога и заслужује адекватну правну заштиту надлежних институција.

На I посебном скупу редовних чланова Одељења, одржаном 22. фебруара, Одељење је предложило дописне чланове: Милана Марића, Јелену Јовановић и Саву Халугина за нове редовне чланове Одељења уметности САНУ.

На II скупу, одржаном 22. фебруара, Одељење је обавештено да је дописни члан Мрђан Бајић одржао предавање под називом „Како направити и загубити скулптуре (лични примери)“ 21. фебруара у Огранку САНУ у Новом Саду. Усвојен је извештај и план рада Одбора за израду Лексикона уметничке игре (Ф-113) за 2024. годину. Чланови Одељења су примили информацију Савета Галерије САНУ да је у плану организовање изложбе целокупног опуса академика Бранислава Митровића. Именовани су чланови Научног одбора, уредник и рецензенти за зборник радова са научног скупа „Полемички аспекти српског модернизма после 1945. са посебним освртом на деловање припадника Задарске групе“. Формирана је листа кандидата за избор у чланство САНУ (за редовне, дописне и иностране чланове) у изборном циклусу 2024. године. Одељење је предложило два своја члана у Комисију за доделу награде *Медаља САНУ* за 2024. годину из области уметности: дописног члана Јелену Јовановић и дописног члана Миодрага Табачког. Академик Бранислав Митровић је обавестио чланове Одељења о разговорима са председником САНУ академиком Зораном Кнежевићем у вези са „формулисањем говора“ о проблематици хале 2 и хале 3 Београдског сајма.

На III скупу, одржаном 28. марта, именоване су двочлане комисије за писање мишљења о предлозима за дописне чланове САНУ на основу реферата које су доставиле установе ван САНУ. Одлучено је да се понови предлог из 2023. године и да у оквиру програма „Гост САНУ“, а на предлог академика Ивана Јевтића, у 2024. години предавање одржи Силви Нисефор. Одељење је упознато са дописом председника САНУ академика Зорана Кнежевића о образовању Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника чији ће прилози бити објављивани и даље у посебној едицији САНУ *Живот и дело српских научника*. Одељење је изнело мишљење да би требало основати нови академијски одбор који би се бавио проучавањем дела српских уметника, чланова Одељења уметности САНУ. Дописни члан Милан Марић именован је за члана Уређивачког одбора интернет презентације САНУ.

На II посебном скупу Одељења, одржаном 4. априла, изгласано је да се за дописне чланове САНУ на предлог Одељења уметности кандидују: Александра Вребалов, Желимир Жилник, Дејан Миљковић и Вида Огњеновић, а именовани су и писци реферата за предложене кандидате. Обављено је гласање у којем су учествовали само редовни чланови Одељења, за нове редовне чланове на предлог Одељења, а именовани су и писци реферата за предложене кандидате за редовне чланове на предлог Одељења.

На IV скупу, одржаном 25. априла, усвојен је записник са III редовног скупа од 28. марта уз допуну тачке 4: за добитника *Медаље САНУ* за 2024. годину у области уметности, испред Одељења уметности предложен је академик Милан Лојаница. Одељење је дало предлог да се не оснива нови академијски одбор, већ да се уместо тога у оквиру Одељења изради публикација, односно каталог свих чланова Одељења уметности од оснивања до данас.

На III Посебном скупу редовних чланова Одељења, одржаном 24. маја, обављено је тајно гласање за избор нових редовних чланова САНУ. На основу резултата гласања изабрани су кандидати за редовне чланове САНУ са двотрећинском подршком присутних чланова Одељења: Јелена Јовановић, Милан Марић и Сава Халугин.

На V скупу, одржаном 24. маја, минутом ћутања одата је пошта академику Светомиру Арсићу Басари који је преминуо 10. маја. Усвојен је записник са IV редовног скупа одржаног 25. априла уз измену тачке 1, алинеје 2, која се односи на Запи-

сник са II посебног скупа Одељења уметности, одржаног 4. априла. Након што је допис Удружења архитеката Србије и целокупна достављена документација размотрена, Одељење је једногласно подржало декларацију која се односи на Београдски сајам и Генералштаб у Београду, са надом да би то могао да буде почетак најшире друштвене дебате о питањима града, урбанизма и архитектуре. Спроведено је и тајно гласање за избор кандидата за дописне чланове САНУ у Одељењу уметности. Након обављеног тајног гласања изабрани су следећи кандидати за дописне чланове САНУ са двотрећинском подршком присутних чланова Одељења: Александра Вребалов, Желимир Жилник, Дејан Миљковић и Вида Огњеновић. За говорнике на комеморативном скупу који ће бити посвећен почившем академику Светомиру Арсићу Басари одређени су секретар Одељења академик Иван Јевтић, академик Светислав Божић и дописни члан САНУ Сава Халугин. Чланови Одељења су се сагласили да се укине Одбор за израду *Лексикона уметничке игре* (Ф-113) чији је председник, академик Светомир Арсић Басара, преминуо, а на основу Правилника о раду одбора САНУ. Одељење је прихватило оставку дописног члана Слободана Шијана у Академијском одбору за културу и уметност САНУ. Уместо њега је предложен академик Бранислав Митровић за новог члана овог одбора.

На VI скупу, одржаном 27. септембра, минутом ћутања одата је пошта академику Милану Лојаници који је преминуо 23. јуна. Одељење је именовало академика Бранислава Митровића за члана и академика Душана Оташевића за заменика члана Изборне комисије поводом одржавања Изборне скупштине САНУ 7. новембра и донело одлуку да се припреми елаборат и поднесе предлог за оснивање Академијског одбора за архитектуру САНУ. Подржан је предлог дописног члана Мрђана Бајића да се средства која су била планирана за пројекат „Ликовне уметности новог доба“ (ЛУНД) (Ф-180), а нису реализована због смрти руководиоца пројеката академика Светомира Арсића Басаре, издвоје из Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Одељење је дало предлог да се у 2025. години штампају јубиларне марке академика Младена Србиновића и Стојана Ћелића поводом стогодишњица њиховог рођења. Дописни члан САНУ Мрђан Бајић је известио чланове Одељења да је вајар Ричард Дикон одржао предавање у САНУ 17. септембра, као и да ће се рад на *Речнику појмова ликовних уметности и архитектуре* проширити у 2025. години са два нова лична пројекта.

На VII скупу, одржаном 31. октобра, након разматрања дописа Правног сектора САНУ у вези са предлогом измене Правилника о додели Награде САНУ, Одељење се сагласило са предлогом да се поступак предлагања скрати тако да у септембру буде предлагање кандидата, у октобру одлучивање, а у новембру уручивање награде. Одељење се сагласило и са предлогом да се трајно сачувају беседе награђених академика. Дописни члан Мрђан Бајић је поднео извештај са скупа који је организовала Вукова задужбина и Словеначка академија, који је одржан у Словенији и којем је присуствовао по одлуци Извршног одбора САНУ. Скуп је био посвећен уметницима из Словеније који су радили у Београду и уметницима из Београда који су радили у Словенији. Дописни члан Мрђан Бајић је на скупу одржао получасовно предавање о вајару Лојзу Долинару, који је живео у Београду и 15 година био редовни професор на ФЛУ. Дописни члан Мрђан Бајић предложио је да у оквиру програма „Гост САНУ“ Одељење уметности позове уметника Марка Тирелија, председника Академије *San Luca*, да у Академији одржи стручно предавање. Одељење се сложило са предлогом академика Душана Оташевића, управника Галерије САНУ, да се изађе у сусрет господину Сандру Дрошлу, директору Хале за уметност у Грацу, који је поднео молбу за позајмицу уметничких дела Олге Јеврић (два или три дела из Легата Олге Јеврић у САНУ) ради излагања на изложбама *Будућност меланхолије*, у оквиру

сарадње Музеја савремене уметности у Београду и Хале за уметност у Грацу (Аустрија). Дописни члан Слободан Шијан је известио чланове Одељења о сусрету са иностраним чланом САНУ режисером Никитом Михалковим поводом одржавања његовог приступног предавања у Академији. Договорено је да се предлог Одељења за одржавање поменутог предавања понови и да се уврсти у План предавача за 2025. годину. Академик Светислав Божић упознао је чланове Одељења са прелиминарним програмом научног скупа „Енрико Јосиф. Трајање лепоте певности. Поводом 100-годишњице рођења композитора и академика“ у организацији САНУ и Музиколошког института САНУ који је планиран за 28. новембар. Дописни члан Јелена Јовановић додала је да се планира и концерт камерних дела Енрика Јосифа у Галерији САНУ, у организацији Одбора за заштиту српске музичке баштине.

На VIII скупу, одржаном 27. новембра, секретар и чланови Одељења су упутили срдачне честитке новоизабраним редовним и дописним члановима. Затим је минутом ћутања одата пошта академику Дејану Деспићу који је преминуо 16. новембра. Чланови Одељења су одредили да се комеморативни скуп посвећен академику Дејану Деспићу одржи 13. децембра, на којем ће говорити академици Иван Јевтић и Светислав Божић и др Катарина Томашевић, научна саветница и директорка Музиколошког института САНУ. Одељење је донело одлуку да се у 2025. години обележе јубилеји поводом 100-годишњица рођења академика Младена Србиновића рођеног 29. новембра 1925. и Стојана Ћелића рођеног 16. фебруара 1925. године. Усвојен је предлог да се оснује Академијски одбор за архитектуру САНУ и да председник Одбора буде архитекта Бранислав Митровић, редовни члан САНУ, а потпредседник Одбора архитекта Дејан Миљковић, дописни члан САНУ. Прихваћен је предлог да чланови поменутог Одбора буду: Бранислав Митровић, архитекта, редовни члан САНУ, Милан Марић, архитекта, редовни члан САНУ, Миодраг Табачки, сценограф и архитекта, дописни члан САНУ, Дејан Миљковић, архитекта, дописни члан САНУ, Александар Кадијевић, историчар уметности, проф. др Владимир Лојаница, декан Архитектонског факултета, Слободан Гиша Богуновић, слободан уметник, филозоф, лексикограф и теоретичар архитектуре, и Дијана Милашиновић Марић, историчар, теоретичар и критичар архитектуре. Одбор би био на старању Одељења уметности САНУ. За стручног сарадника предложена је архитекта Сара Станковић, стручни сарадник САНУ на пројекту реконструкције Палате САНУ. Академик Светислав Божић је именован за представника Одељења у Научном већу Музиколошког института САНУ, уместо почившег академика Дејана Деспића. Академик Јелена Јовановић упознала је Одељење са сарадњом Академијског одбора за заштиту српске музичке баштине и Музичком продукцијом РТС-а. Чланови музичке секције Одељења прихватили су иницијативу да у блиској будућности обаве разговор са господином Драгославом Станисављевићем, директором Музичке продукције РТС.

На IX скупу, одржаном 25. децембра, усвојени су лични извештаји чланова Одељења, Извештај о раду Одељења уметности у 2024. години, Извештај о раду Музиколошког института САНУ у 2024. години, као и извештаји о раду одбора и личних пројеката у 2024. години. Усвојени су и планови рада одбора у 2025. години и планови рада на личним пројектима у 2025. години. Усвојени су и предлози за План предавача, као и План скупова Одељења уметности за 2025. Дефинисани су и јубилеји који ће бити обележени у наредној години (сто година од рођења Стојана Ћелића и Младена Србиновића). Чланови Одељења су усвојили Издавачки план Одељења уметности за 2025. годину, као и нове предлоге за оснивање индивидуалних пројеката у 2025. години.

Одбори и пројекти Одељења

На старању Одељења у протеклој години била су четири одбора: Одбор за *Речник појмова из области ликовних уметности и архитектуре*, чији је руководилац дописни члан Мрђан Бајић; Одбор за заштиту српске музичке баштине, чији је руководилац академик Јелена Јовановић; Одбор за етномузиколошка истраживања у Србији, чији је руководилац академик Јелена Јовановић и Одбор за израду *Лексикона уметничке игре*, чији је руководилац академик Светомир Арсић Басара (10. маја је преминуо).

Одељење покрива активности на једанаест пројекта – „Савремена српска музичка сцена" (руководилац академик Дејан Деспић, 16 новембра је преминуо); „Легат Олге Јеврић" (руководилац академик Душан Оташевић); „Ликовне уметности новог доба" (руководилац академик Светомир Арсић Басара, 10. маја је преминуо); „Ликовне уметности и архитектура у антици и средњем веку" (руководилац академик Мира Радојевић); „Истраживање појмова ликовних уметности: модерно доба" (руководилац академик Милица Стевановић); „Истраживање појмова из области архитектуре и урбанизма" (руководилац академик Милан Марић); „Истраживање појмова из области теорије, филозофије и психологије уметности" (руководилац академик Душан Оташевић); „Метаморфоза архитектонских облика" (руководилац академик Милан Лојаница, преминуо 23. јула); „Концертна музика Ивана Јевтића" (руководилац академик Иван Јевтић); „Очување традиционалног музичког и архитектонског наслеђа у Републици Србији" (руководилац академик Јелена Јовановић) и „У огледалу критике" (руководилац дописни члан Слободан Шијан). Извештаји о саставу ових одбора и учесницима у пројектима, као и приказ њиховог рада у текућој години, и план рада за наредну годину наћи ће се у одговарајућем извештају приказаном у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за 2024. годину*.

Награде и признања

Академик Бранислав Митровић је добитник награде STRAND *MicroMacro Award* у категорији *City design vs scenario for the future* која му је додељена за рад "Urban – architectural design of the city of Budva promenade". Освојио је прву награду на Урбанистичко-архитектонском конкурсу за подручје „Парка пријатељства" – УШЋЕ и за идејно решење Природњачког музеја у Београду. Дописни члан Александра Вребалов је добитник награде *Grawemeyer Awards* за 2024. годину, као и награде *ASCAP PLUS* – годишње награде коју додељује Америчко удружење композитора. Дописни члан Слободан Шијан био је главни почасни гост јубиларног двадесетог фестивала *Grossmann Fantastic Film Festival 2024* (Љутомер, Словенија) током којег је одржана ретроспектива његових филмова, а на плочнику главног градског трга је уграђена плоча са његовим именом уз плоче са именима других славних светских филмских редитеља, продуцената и глумаца. Дописни члан Слободан Шијан је такође добитник награде „Огледало страве" за укупан допринос филмској уметности коју додељује фестивал хорор и субверзивног филма „Одраз страве" поводом 40 година од премијере његовог филма *Давитељ против давитеља*. Дописни члан Дејан Миљковић је добитник Награде Града Београда „Деспот Стефан Лазаревић" за архитектуру и урбанизам за 2023. годину за стамбени објекат (Чолак Антина 18, Београд) и Награде за кућу године „Градња" за 2023. годину, за стамбени објекат (Чолак Антина 18, Београд).

Институти на старању Одељења

На старању Одељења је Музиколошки институт САНУ. У току године је у раду Музиколошког института САНУ учествовало 25 истраживача, од тога пет научних саветника, шест виших научних сарадника, седам научних сарадника, пет истраживача сарадника, два истраживача приправника, од којих је један крајем године преведен у звање стручног сарадника. Један истраживач сарадник је довршио и предао докторску дисертацију. Научна саветница Музиколошког института САНУ, др Јелена Јовановић, је ове године изабрана за редовног члана САНУ. Рад Института одвијао се према Годишњем плану за 2024. годину, а све планиране активности су успешно спроведене.

Издавачка делатност Института била је изузетно плодоносна. Објављена су два броја међународног часописа *Музикологија*. Висок квалитет часописа одржан је тиме што је часопис остао препознат у међународним оквирима на престижним листама *WoS*, *SCOPUS* и *ERIH PLUS*. Сарадници Института остварили су импозантне резулате у погледу публиковања радова: припремљено је за штампу неколико монографија и тематских зборника, сарадници Института су учествовали у уређивању и приређивању више тематских зборника и часописа међународног и националног значаја, конференцијских књижица и звучних издања. Сарадници Института су објавили и десетине радова у часописима, монографијама и зборницима међународног и националног значаја. Одржана су многобројна јавна предавања – предавања по позиву, уводна и концертна предавања, а сарадници су и ове године саопштења представљали на конференцијама у земљи и у иностранству (Аустрија, Грчка, Литванија, Мађарска, Пољска, Словенија, Турска, Хрватска и Словенија).

Институт је, са запаженим успехом, током године организовао укупно три научна скупа: једну међународну конференцију, једну националну конференцију са међународним учешћем и једну националну конференцију. Међународна конференција „Минималистичка прожимања“ била је девета бијенална међународна конференција о минималистичкој музици, а организована је у сарадњи са Одељењем уметности САНУ и ЦЕБЕФ-ом и први пут одржана у југоисточној Европи. Окупила је велики број еминентних стручњака из иностранства. У оквиру конференције били су приређени и изложба, концерти и концертне радионице. Национални скуп „Уметничка музика и масовна публика“ је такође дао лепе резултате у садржајним рефератима, округлим столовима и дискусијама. Крајем новембра Институт је, под покровитељством САНУ и уз учешће Одбора за заштиту српске музичке баштине, приредио и једнодневни научни скуп посвећен обележавању 100-годишњице од рођења композитора и академика Енрика Јосифа „Енрико Јосиф. Трајање лепоте певности“. Институт је био организатор међународног семинара „Истраживање музике и плеса Рома на Балкану“, као и већег броја предавања које су колеге из земље и иностранства одржале у оквиру Форума Института. Покренут је и циклус „Разговори о традицијама музике и плеса“, на којима је одржано неколико сусрета и предавања с домаћим етномузиколозима и иностраним гостима. Приређена је изложба *Музичка дипломатија Југославије* (*1945–1971*). Посебно се издвајају многобројни пројекти, међународни и национални, у чијем је извођењу био ангажован велики број сарадника. У току је, с досадашњим многобројним реализованим задацима, рад на пројекту Фонда за науку „Примењена музикологија и етномузикологија у Србији“ (“Applied Musicology and Ethnomusicology in Serbia: Making a Difference in Contemporary Society”, 2022–2024), као и на билатералном пројекту “Exploring the Tracks of Balkan Culture: Serbian-Turkish Connections in Music and Dance from Ottoman Period until Today” (2022–2024). Академик Јелена Јовановић координатор је билатералног пројекта “Living in the Age

of Permanent Crisis. Social and Cultural Dimensions", а И. Медић са Т. Шолцом (Scholze) руководи и међународним пројектом "Network of Minimal Music Organisations" (NEMO), финансираним из програма Erasmus+ Европске уније (2022–2024). И. Весић учествује на словеначком пројекту „Glasba mladih po 1945 in Glasbena mladina Slovenije" (2021–2024); С. Атанасовски сарађује на пројекту "DeRadicalisation in Europe and Beyond: Detect, Resolve, Re-integrate, Horizon 2020" (Glasgow Caledonian University / Центар за компаративне студије конфликта, Факултет за медије и комуникације); М. Маглов учествује на пројекту "Music Moves Europe: Strengthening the dialogue on music" (Federation of Music Conferences); Н. Марјановић активна је на међународном пројекту "A New Ecosystem of Early Music Studies" (EarlyMuse); З. Гуја сарађује на међународном пројекту "A War of Heritage? (Re)Constructing Religioscapes and Competing Territorial Claims in Bosnia & Herzegovina since 1995".

Не мање значајни су и пројекти и активности остварени у оквиру сарадње у националним оквирима, са Министарством културе, САНУ, Матицом српском и другим водећим институцијама у земљи и региону. Више сарадника Института било је ангажовано на пројекту „Српска музичка сцена", чији је руководилац, академик Дејан Деспић, преминуо крајем године. Академик Јелена Јовановић ангажована је као руководилац пројеката и председник више одбора Одељења уметности САНУ; Одбора за заштиту српске музичке баштине САНУ, Одбора за етномузиколошка истраживања САНУ, потпројекта „Свадба – обичаји и музика Срба у Косовском Поморављу" (стратешки пројекат САНУ под насловом „Историја и културно наслеђе српског народа на Косову и Метохији"); координатор је пројекта „Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса", Огранка САНУ у Нишу. Д. Лајић Михајловић руководилац је националног пројекта „Фолклорна музика као репрезентација и медијум преговарања културних идентитета у Војводини" (Матица српска) и пројекта „Заједно у очувању НКН: подизање капацитета локалних заједница" (Удружења фолклориста Србије). М. Думнић Вилотијевић је са сарадницима радила на пројекту „Дигитализација звучне грађе МИ САНУ" (Министарство културе). Н. Марјановић наставила је рад на пројекту Матице српске „Музика са маргина – допринос општој и музичкој култури и просвети". Плодна сарадња са Матицом српском потврђена је и активностима А. Васића, заменика главног и одговорног уредника водећег националног часописа *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику*, спровођењем пројекта „Музика и театар: модалитети сапостојања у националној пракси модерног доба", пројекта „Фолклорна музика као репрезентација и медијум преговарања културних идентитета у Војводини", као и националног пројекта „Српско културно наслеђе у Мађарској – истраживање, очување и презентација" (CIOTIS). Сарадници Института су ангажовани у научним звањима као интерни ментори докторандима у Институту, у универзитетској настави, у раду комисија за одобрење и одбрану докторских дисертација и као предавачи на студијским програмима за младе Научно-образовног центра „Вук Караџић" у Тршићу, чиме се посебно подстиче мотивација за будуће истраживачке кадрове у наукама о музици.

Током године изнова су успостављене продуктивне активности на представљању резултата рада Института у широј јавности; промоције издања и активности биле су многобројне и медијски адекватно пропраћене, што је, несумњиво, допринело и значајно већој видљивости Института како у националним, тако и међународним оквирима. Изузетно је важно нагласити да су резултати рада сарадника Института доступни на свим релевантним академским интернет мрежама (укључујући и недавно покренути систем *еНаука*), што је допринело и значајном повећању броја цитираних радова сарадника. У целини гледано, како према обиму и квалитету оства-

рене научне продукције, тако и на плану спровођења своје културне и образовне мисије, Музиколошки институт САНУ остварио је током године очекиване, у научној и културној јавности истакнуте и запажене резултате.

Концерти у Галерији САНУ

„Циклус концерата у Галерији САНУ“ остварен је у периоду од 9. јануара до 26. децембра. Ове године пројекат „Концерти у Галерији САНУ“, који спроводи Галерија САНУ, није добио средства од Министарства културе Републике Србије и Секретаријата за културу Града Београда. Снимање концерта и штимовање концертног клавира је финансирано из Фонда САНУ. У програму „Циклус концерата у Галерији САНУ“ су концерти који су одржани у изложбеном простору Галерије САНУ према планираној динамици – организовано је 64 концерта. На њима је наступило 115 извођача: 75 солиста, 19 клавирских сарадника и три камерна ансамбла. Одзив публике био је добар. Укупно посетилаца је било око 4363. Највећи број учесника је из Београда. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије: Новог Сада, Ниша и Ћуприје. Наступали су и уметници из других држава Португала, САД и Француске. Остварена је сарадња са Културним центром Београда и програм који је требало да се одржи у Скупштини града одржан је у Галерији САНУ („Фестивал чембала“ и неколико концерата). У току сезоне обележен је јубилеј Енрика Јосифа. Награда „Станојло Рајичић“ за концертну сезону 2022/2023. додељена је 1. јула виолинискињи Јелисавети Зорић. Ове године је породица академика Станојла Рајичића подигла износ новчане награде са 500 EUR на 1000 EUR. Током године су од Министарства културе Републике Србије добијена средства за одржавање концерта „Камерна музика композитора-академика“ у износу од 920.000,00 РСД, у Културном центру „Иво Андрић“ у Пекингу. Због расположивих термина, концерт ће бити реализован 15. марта 2025. Средства су анексом уговора пребачена у наредну годину. На аудиције, које су у току године одржаване ради ангажовања младих уметника – дебитаната на концертном подијуму, изашло је 11 кандидата.

Делатност чланова Одељења

Академик Душан Ошашевић је током године приредио једну самосталну изложбу под називом „Зрно жита“ у Крагујевцу, у Галерији Николе Коке Јанковића. Изложба је отворена 25. октобра и трајала је до 9. децембра.

Академик Бранислав Митровић је током године учествовао на четири конкурса – урбанистичко-архитектонском конкурсу за подручје „Парка пријатељства“ – УШЋЕ и идејно решење Природњачког музеја у Београду (прва награда); конкурсу за идејно архитектонско рјешење објекта Музеја савремене умјетности, Природњачког музеја, Парка културе и умјетности и Кућом архитектуре у Подгорици; конкурсу за идејно архитектонско рјешење меморијалног центра посвећеног Мојковачкој бици на локацији Бојна њива у Мојковцу и конкурсу за идејно архитектонско рјешење објекта атлетског стадиона у Подгорици. Дизајнирао је следеће архитектонско-грађевинске пројекте: идејно архитектонско решење акваријума на Ушћу, Београд; идејно архитектонско решење Природњачког музеја, Београд; идејно архитектонско решење за пословно-стамбени објекат у Улици 27. марта, Београд и идејно архитектонско решење за стамбени комплекс у Борчи, Београд. Учествовао је на две изложбе – 56. Мајска изложба, Музеј примењене уметности, Београд (мај–јун) и Изложба СТРАНД 2023. Објавио је један научни рад, а о њему је објављен један рад. Одржао је три

предавања, рецензирао један научни текст, учествовао је на промоцији три књиге и отворио једну међународну конференцију и изложбу.

Академик Тодор Стевановић је током године издао књигу „Ехо пећине Тодорове". Приредио је две изложбе слика: „Генеза", у Културном центру „Лаза Костић" у Сомбору и „Океан Ехо Тодор" у Галерији РТС-а у Београду. Објавио је енциклопедију цртежа под насловом „Светлост линија Тодор".

Академик Иван Јевтић је секретар Одељења уметности САНУ. Током године био је посвећен стварању/компоновању нових дела, организовању концерата и раду са солистима/извођачима његових дела. Овога пролећа је у Школи за музичке таленте у Ћуприји учествовао у пробама у оквиру припрема за извођење његовог „Концерта за контрабас". Компоновао је два дела: једну композицију за трубу и клавир и једно дело за оргуље на баскијске теме које ће бити изведено у Сан Себастијану. На лето је у Торину одржана италијанска премијера његовог „Концерта за тромбон и камерни оркестар". Симфонијски оркестар РТС-а, Хор Радио-телевизије Србије и Мешовити хор Уметничког ансамбла МО „Станислав Бинички" су са изузетним успехом извели 14. септембра његово дело „Задужбине Косова" (шест симфонијских слика писаних за велики симфонијски оркестар, велики мешовити хор и солисте). У Галерији САНУ је 3. октобра отворена концертна сезона извођењем његове „Соло песме за сопран и клавир". На фестивалу БЕМУС је приређена светска премијера његовог „Концерта за контрабас и гудачки оркестар". Фестивал камерне музике „Предраг Милошевић" који се одржава у Књажевцу је завршен његовим концертом камерне музике 29. новембра. Исти концерт је изведен 14. децембра на фестивалу „Басоманија" у Београду. Често је извођена и његова композиција за соло виолончело „Прекинуте мелодије".

Академик Милица Стевановић је учествовала на изложби „Шести ликовни сусрети" (Кућа краља Петра, Београд, октобар/новембар). Била је посвећена раду у свом атељеу.

Академик Светислав Божић је члан Комисије за манастир Хиландар; члан Одбора Фондације Симе Игуманова; члан Патријаршијског управног одбора; председник Управног одбора МИ САНУ и председник Одбора за награду у уметничком стваралаштву Вукове задужбине. Током године је компоновао следећа дела: *Јутрење у Бањској* (симфонија), *Сонатина за виолину и клавир*, *Академска свита за симфонијски оркестар* и *По Луки светлости* (симфонијски триптих). У току године имао је велики број јавних извођења и његова дела су снимана и емитована на бројним телевизијским и радио станицама у Србији, Републици Српској и иностранству: *Опело* (за мешовити хор), *Концерт за кларинет и симфонијски оркестар* (ново дело, трајни снимак за Музичку продукцију РТС-а), *Музиком кроз Немањићке задужбине* (серијал духовне музике за мешовити хор који се емитује на ТВ Храм и ТВ РТРС и обухвата нумере из Литургије Св. Јована Златоустог, Опела, Свеноћног бденија, Празничног вечерња), ауторски концерт у Косовској Митровици на коме су изведена дела за камерни оркестар (*Дечани*, *Просветљење*, *На младу недељу* и *Метохијска појања*), концерт за клавир и симфонијски оркестар *Ноћ у Хиландару*, *Крунисања у Жичи* (симфонијски триптих), *Сан Господара светлости* (за клавир четвороручно), *Херувимска песма* (за мешовити хор), *Воскресеније Христово видјевше* (за мешовити хор), *Ваведењске песме* (за два клавира и сопран), *Богородица Тројеручица* (за мешовити хор), *Духовна музика за клавир*, *Византијски мозаик за клавир* (Париз, Францу-

ска), *Ноктурно за Чарнојевиће* (триптих за четири харфе), *Пред чудотворном иконом Богородице Тројеручице*, *Хиландарска фантазија* (за виолину и клавир), *Соната* (за трубу и клавир), *Маршето за симфонијски оркестар*, *Житије Зографа Рибничког* (свита за виолину и гудачки оркестар – варијанта за виолину и клавир), *На Младу Недељу* (за кларинет и клавир), *Молитва Рачана* (духовни концерт за мешовити хор и гудаче, Санкт Петербург, Русија), *Литургија Св. Јована Златоустог* (ТВ Храм), *Кроз Сан мој тавни* (концерт за гудачки оркестар), ауторски концерт у Нишу на коме су изведена три концерта за клавир и камерни оркестар (*Напеви Багрдана*, *Рашки мозаик*, *Метохијска појања* и концертантна музика за клавир четвороручно, гудаче и женски хор и *Вјерују* за мешовити хор), *Подибарски жал* (за гудачки оркестар), *Конак* (концерт за хармонику и гудачки оркестар). Његова музика је извођена и у оквиру документарних филмова и образовних серијала: *Србија* (поема за мешовити хор), *Нек Пада Снијег Господе* (мадригал за мешовити хор), *Лирика Атоса* (за клавир), *Са Карпата*, *Молитва Рачана*, *Кроз Сан мој тавни и безброј суза наших*, *Шапат Сент Андреје* (симфонијска поема). Одржао је две беседе и пет предавања.

Академик Сава Халуџин је током године извео и реализовао следеће скулптуре: „Човек са копитама“, скулптура од гипса; „ Дволичност и склад“, бронзана скулптура и „Корак у раскораку“, скулптура у гипсу. Нацртао је 62 цртежа (техника – лавирани туш на акварел папиру). Приредио је поставку скулптура у дворишном простору атељеа. Штампано је проширено издање монографије *Асоцијативе* (аутор текста Милош Арсић, историчар уметности).

Академик Јелена Јовановић је током године обављала активности у телима САНУ кроз: 1) председавање Одбором за заштиту српске музичке баштине и Одбором за етномузиколошка истраживања; 2) председавање индивидуалним пројектом „Очување музичког и архитектонског наслеђа у Републици Србији“, 3) координирање пројектом „Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса“ Огранка САНУ у Нишу и билатералним пројектом “Living in the Age of Permanent Crisis. Social and Cultural Dimensions” САНУ и Бугарске академије наука; 4) чланство у другим одборима. Заменик је секретара Одељења уметности САНУ. Рецензирала је неколико научних радова за зборнике и часописе и једну монографију. Објављени су радови: 1) у целини: а) о старом и новом сеоском певачком слоју у контексту савремених летњих сеоских сабора у централној Србији (*Interdisciplinary Studies in Musicology*); б) о порукама традиционалних песама у Србији у доба короне (*Electronic Journal of Folklore*); 2) у изводу, на скуповима: а) о певачкој групи „Моба“ током рата у бившој Југославији (Дњипро); б) о старом сеоском певачком слоју на Копаонику и у другим деловима Србије (С. Петербург); в) о старом динарском српском секундном путничком певању и свирању (Тбилиси). Уређена су два издања: 1) зборник *Живот и дело академика Властимира Трајковића* (САНУ и МИ САНУ) и 2) *Ој*, *јабуко зеленико*: *радионице српског традиционалног певања и његови настављачи* (монографија са ЦД-ом, МИ САНУ и Огранак САНУ у Нишу). Одржала је једну беседу и неколико предавања у земљи и иностранству. Говорила је на неколико представљања научних издања, на фестивалима и летњим школама за традиционалну музику. Члан је стручног жирија на републичком такмичењу музичких школа за српско традиционално певање. На пољу уметничког рада је као солиста учествовала у међународним вишемедијским уметничким перформансима *Moments of Sharing*: *Finding Your Path* и *Wings Over the Sea*. *Sound*, *Music*. *Body Stories* у ансамблу *halka art Resonance Ensemble*, изводећи традиционалне песме на српском, грчком и турском језику (Истанбул и Бодрум). Руководила је наступима са

певачком групом „Моба“. Постављена је једна солистичка традиционална српска песма на Јутјуб канал https://www.youtube.com/watch?v=v8cmBBJKgXM.

Дописни члан Слободан Шијан је током године имао следећа задужења у САНУ: био је члан Стручног савета Библиотеке САНУ, члан Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, члан Одбора САНУ за културу (до преласка у Одбор САНУ за вештачку интелигенцију) и члан Одбора за вештачку интелигенцију. Током године је био посвећен раду на свом целовечерњем играном филму *Буди Бог с нама* (монтирање специјалних визуелних ефеката креираних у Бугарској; започет је рад на дизајну звука; верификовање преосталих специјалних визуелних ефеката; надгледање снимања последњих преосталих звучних записа; финализирање обраде звука (синхронизација) и обраде слике (израда дигиталне копије филма за приказивање)). Био је посвећен и раду на свом индивидуалном пројекту „У огледалу критике“ у оквиру којег је приредио рукопис будуће књиге и написао предговор који је затим предао заинтересованом издавачу Филмском центру Србије, који је изразио жељу да учествује у објављивању књиге заједно са САНУ. Договорено је да се књига *У огледалу критике* објави у сарадњи САНУ и ФЦС у два тома, први том на српском језику, а други том на енглеском језику. Ауторизовао је интервју на енглеском језику који је објављен у књизи *Grossmann Tales*, *20 Years – 20 Interviews by Dejan Ognjanović*, објављеној на енглеском језику поводом двадесет година фестивала “Grossmann Fantastic Film Festival 2024”, који се одржава у Словенији. У дворани Културног центра Београда је 26. јануара одржана пројекција филма *Маратонци трче почасни круг* и разговор са руском публиком, у оквиру филмског фестивала руских емиграната у Србији „Друг другу Кино“. Учествовао је и у разговору о великој ретроспективној изложби Зорана Насковског у Музеју савремене уметности у Београду. Крајем марта је редиговао и ауторизовао за објављивање транскрипт снимљеног разговора са др Бојаном Јовићем у Институту за књижевност и уметност, у оквиру другог дела циклуса предавања „Филм и књижевност“. Написао је рецензије два текста за зборник посвећен Задарској групи у издању САНУ. Написао је потребне мета податке за своје скениране сториборд цртеже (101 лист) сакупљене у мапи „Златна кутија“ за потребе Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Приређена је промоција другог проширеног и допуњеног издања његове књиге *Писци у биоскопу* у оквиру 31. Фестивала европског филма на Палићу. Крајем октобра је отворио велику изложбу о Данилу Бати Стојковићу у Југословенској кинотеци у Београду, док је 30. октобра у Музеју савремене уметности Војводине у оквиру циклуса „Социјална пластика: Уметност која мења друштво“ организован догађај „Реч има Слободан Шијан“ у оквиру ког је приказан његов кратки експериментални филм *Јутро у ружичастом* (1971) после чега је уследио и разговор са аутором. Дописни члан Шијан је, као некадашњи стипендиста, 9. новембра говорио на конференцији уприличеној поводом 60 година од покретања Фулбрајтовог програма у региону. 20. новембра је одржана промоција другог издања његове књиге *Писци у биоскопу* у књижевном салону „Кирка“, а истог месеца је и говорио о својој некадашњој професорки Љубици Цуци Сокић у Галерији Спомен збирке Павла Бељанског у пратећем програму изложбе „Алтернативна Цуца Сокић: цртежи“. На седници Стручног савета Библиотеке САНУ прихваћен је поклон филмске библиотеке Слободана Шијан која ће бити 43. поклон збирка књига упућена Библиотеци САНУ од Другог светског рата.

Дописни члан Миодраг Табачки је током године реализовао сценографију за драмску представу *Коштана* Боре Станковића у Народном позоришту у Нишу, као

и сценографију за оперу *Трубадур* Ђузепеа Вердија у Националној опери и балету у Скопљу. Представљен је зборник радова са скупа „Уметник сцене Миодраг Табачки: од авангарде до барока и назад“ у САНУ у Београду. Одржао је предавање „Моја сценографија“ у Огранку САНУ у Новом Саду. Председавао је стручним жиријем на интернационалном позоришном фестивалу „Борини позоришни дани“ у Врању. Свечано је отворио изложбу „Нова поставка Позоришног музеја“ у Народном позоришту у Београду.

Дописни члан Мрђан Бајић је током године у САНУ био ангажован на организацији уметничког представљања Ричарда Дикона у Свечаној сали САНУ; био је члан Стручног савета Галерије САНУ и председник Уређивачког одбора *Речника појмова ликовне уметности и архитектуре*, 4 том. Био је посвећен припремним радовима на великим скулптурама за отворени простор под називом „Сто за дуго срастање“ (камен, инокс; Нови Сад), „Посејдон“ (бронза, инокс; Београд), „Мемору стицк“ (бронза, инокс, кортен; Београд) и „Последња фонтана“ (алуминијум, полиестер, бакар, инокс; Београд). Излагагао је у *Galleria Paola Verrengia* у Милану у оквиру манифестације *Miart*. Био је посвећен и кустоском раду на реализацији изложби: „Sculptophilia“ у Галерији Матице српске, избор за сталну поставку из фундуса скулптуре Матице српске; „Јован Кратохвил: композиција 100/2024“, ретроспективна изложба Јована Кратохвила у Народном музеју; и „Милош Бајић: Сан о слободи“, ретроспективна изложба Милоша Бајића у Галерији Матице српске. Његова скулптура „Кентаур, мердевине, венчаница и 30е“ из 2018. је путем откупа постала део колекције Народног музеја.

Дописни члан Александра Вребалов је за дописног члана изабрана 7. новембра. Током године компоновала је следећа дела: *Music of Patience* (за соло клавир, за Елену Чолакову); *XXII* (за хор флаута), чије је премијерно извођење уприличено 16. септембра на „Мокрањчевим данима“ у Неготину; и *Love Canticles* за Boston Symphony Orchestra. Њена дела су имала две светске премијере и преко 100 извођења у дворанама: BOZAR у Бриселу, SFJazz у Сан Франциску, Elbphilharmonie у Хамбургу, Wiener Konzerthaus у Бечу. Композиција *Дозивање анђела* је објављена на ЦД издању групе *Симултанео*, Продукција Пољског радија. Списак свих извођења доступан је на веб страници www.aleksandravrebalov.com. Иницијатор је и кустос концерата који су одржани поводом 50-годишњице Академије уметности у Новом Саду (1974–2024) – два целовечерња концерта на којима је изведено више од 30 нових дела домаћих аутора. Компоновала је музику за следеће позоришне представе и филмове: представе *MAMA* и *Ућуткивање Сократа* (режија Н. Брадић); *A Kiss for the World* (Dusseldorf Ballet am Rhein, кор. D. Dumais); *CHAPLIN!* (Mainfranken Theater Würzburg, кор. D. Dumais); *Ксенија и ловац* (Позориште младих Нови Сад, режија Е. Мрдаковић) и *Метаплазма*, *Случај птица* (режија Н. Бабић). Изводила је наставу на основним и докторским студијама на Академији уметности у Новом Саду. Одржала је два мастеркласа и једну радионицу. Учествовала је на фестивалима: НОМУС и БЕМУС; копродукција АНТЕНА: Conservatorio G. Tartini у Трсту, ФМУ Београд, Академија уметности НС са четири извођења у Италији и Србији; Equinox Festival у Копенхагену и Kronos Festival у Сан Франциску. Добитник је награде *Grawemeyer Awards* за 2024. годину, као и *ASCAP PLUS* – годишње награде коју додељује Америчко удружење композитора.

Дописни члан Желимир Жилник је за дописног члана изабран 7. новембра.

Дописни члан Дејан Миљковић је за дописног члана изабран 7. новембра. Дизајнирао је следеће архитектонско-грађевинске пројекте: Идејно архитектонско решење за стамбени објекат у Аранђеловцу; Идејно архитектонско решење за пословно-стамбени објекат у Улици 27. марта, Београд и Идејно архитектонско решење за стамбени комплекс у Борчи, Београд. Током године је учествовао на два конкурса – конкурсу за урбанистичко-архитектонско решење за Природњачки музеј на Новом Београду (трећа награда) и конкурсу за Меморијални центар Мојковачке битке (Мојковац, Црна Гора, друга награда). Учествовао је на две изложбе: XXXXIV Салону архитектуре, стамбени објекат Чолак Антина 18, Београд (Музеј примењене уметности) и 43. Данима архитектуре у Пирану, стамбени објекат Чолак Антина 18 (Пиран, Словенија). Био је члан жирија за доделу годишње Награде „Ранко Радовић" у категорији архитектура. Одржао је два предавања по позиву.

Дописни члан Вида Огњеновић је за дописног члана изабрана 7. новембра.

Осврт секретара Одељења

У изборној години наше Академије, Одељење уметности остварило је веома лепе резултате у погледу чланства. Повећали смо број наших чланова што је значајно за нашу будућност и одвијање наших стваралачких остварења, на ползу наше Академије!

Сви пријављени кандидати за дописне чланове: Дејан Миљковић – архитекта, Александра Вребалов – композитор, Вида Огњеновић – редитељ и Желимир Жилник – режисер су примљени за чланове нашег Одељења. Такође, дописни чланови Јелена Јовановић – етномузиколог, Сава Халугин – скулптор и Милан Марић – архитекта су постали редовни чланови нашег Одељења.

Секретарски посао Одељења уметности обављам од априла месеца 2023. године и потрудио сам се да Одељење настави са успешним радом. Осврнувши се на личне извештаје о раду чланова Одељења уметности могу да констатујем да су сви чланови –уметници нашег Одељења, како на креативном плану, тако и у спровођењу својих замисли и идеја, остварили један висок ниво стваралаштва.

Не бих цитирао појединости и детаље који показују да смо заиста радили на најбољи могући начин, већ бих упутио чланове САНУ да прочитају комплетни извештај о нашим активностима током претходне године. Ја, лично, сагледавајући резултате и остварења у раду Одељења током године, са задовољством се присећам свих детаља са наших месечних састанака. Сећам се свега добро, јер су то били аутентични догађаји.

Поред креација и наступа наших уметника хоћу да поменем и јубилеје наших великих почивших уметника, који заслужују нашу посебну пажњу, јер тако остварујемо континуитет нашег ангажовања на пољу уметности.

Ове године смо изгубили три вредна члана, три врсна уметника нашег Одељења: Светислава Арсића Басару – скулптора, Милана Лојаницу – архитекту и Дејана Деспића – композитора, но као и претходни почивши наши чланови и они ће имати своје јубилеје и тако трајно наставити да увеличавају нашу уметничку баштину. У ствари, њихова дела нам говоре и говориће и нама и будућим генерацијама о нашој великој и светлој уметности.

Сви ми, чланови нашег Одељења, треба да будемо компактни у остварењу идеје уметности, јер наша земља, иако мала, остварила је и ствара уметнике светске репутације. Они осветљавају пут наше уметничке будућности.

12. ФОНД САНУ ЗА ИСТРАЖИВАЊА У НАУЦИ И УМЕТНОСТИ

Уводне напомене

Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности је у току године остварио укупни приход у износу од 77.000.000,00 динара из Буџета Републике Србије за науку. Одлуку о расподели средстава за текућу годину донео је Управни одбор Фонда, на седници одржаној 16. априла 2024. године.

Фонд САНУ је уплаћена средства распоредио на следеће позиције: за научноистраживачке и пројекте у области уметности, објављивање научних публикација, међународну научну сарадњу, организовање научних скупова и предавања, учешће представника САНУ и њихових сарадника на научним скуповима у земљи и иностранству, набавку научне литературе, припрему изложби и концертних активности и за друге намене Програма научноистраживачких и уметничких активности САНУ. На ове намене утрошено је укупно 76.360.675,54 динара. Неутрошена средства у износу од 639.324,46 динара биће враћена Буџету Републике Србије.

Делатности финансиране из Фонда САНУ

Као и у претходним годинама, Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности финансирао је следеће активности:

Научноистраживачки и пројекти из области уметности САНУ

Научноистраживачки и уметнички програм САНУ садржао је 24 пројеката из области математике, физике, геонаука, 20 из области хемијских и биолошких наука, 15 из области техничко-технолошких наука, 26 из области медицинских наука, 14 из области језика и књижевности, 11 из области друштвених наука, 28 из области историјских наука и 14 пројеката из области уметности.

Резултати рада пројеката и одбора САНУ објављују се у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Издавачка делатност САНУ

Српска академија наука и уметности је објавила у току године укупно 52 издања. По типу публикација објављено је осам монографија, 22 зборника радова, десет каталога, једанаест појединачних бројева часописа и једна библиографија. Више од 280 аутора публиковало је 253 научна рада у Академијиним издањима. Због великог интересовања јавности поново су публиковани зборници *Духовно и културно наслеђе манастира Студенице*, на српском и енглеском језику, и *Пројекат Јадар – шта је познато*?. За некомерцијалне потребе објављен је *Каталог издања САНУ*: *2022–2023–2024*. Укупни трошкови издавања публикација износили су 13.489.702,00 динара. Издања Галерије САНУ финансирана су из посебних извора. За библиотечку размену спаковано је и послато 1822 издања, од чега су издања САНУ – 1167 примерака, издања института САНУ – 505 примерака и издања других издавача – 150 примерака.

Међународна сарадња, организација научних скупова и учешће чланова САНУ на научним скуповима у земљи и иностранству

Српска академија наука и уметности има потписане билатералне споразуме о научној (и уметничкој) сарадњи са 23 националне академије наука. Овим споразумима обухваћена су 53 истраживачка пројекта и предвиђено је по 154 човек/недеље годишње за бездевизну размену за наше и иностране истраживаче. Ове године искоришћено је 43 човек/недеље за размену истраживача. Домаћи истраживачи искористили су 25 човек/недеља, страни истраживачи 18 недеља.

Током године у Српској академији наука и уметности одржано је 27 научних скупова, три свечана скупа, четири свечане академије, седам комеморативних скупова и пет предавања. Свечаном академијом обележен је 19. новембра *Дан Српске академије наука и уметности*.

Рад Библиотеке САНУ

Библиотека САНУ је током године у узајамном каталогу креирала 2.901 библиографски запис, а из њега преузела 2.814, па се сада у бази *COBISSANU* налази укупно 99.689 записа. У нормативној бази личних имена за индивидуалне ауторе CONOR Библиотека је креирала 2.371 запис, а допунила 223. У складу са Планом дигитализације фонда БСАНУ, ове године су на дигитализацију предате 164 књиге из фондова *Serbica* и *Varia*, као и 93 годишта периодике. Из колекција Марка Ристића, Васка Попе и Милана Дединца предато је на дигитализацију АВА центру 17 књига и 16 свезака часописа. Из фонда издања САНУ на дигитализацију је предато 155 наслова у 428 свезака за период 1899–1938.

За Библиотеку су у току године набављене 2.703 свеске монографских и периодичних издања. Из размене је стигло 1.487 јединица грађе, као поклон 440, куповином 108 јединица грађе и укупно 292 примерка издања САНУ и њених института. Дат је налог за слање 2.083 публикације партнерима у земљи и иностранству. Редовно је ажурирана база размене, извршене су 43 ревизије размене, угашено је 19, а успостављене су нове размене с издавачком кућом LINCOM из Минхена и Институтом за немачку књижевност Универзитета у Јени. Тренутно се као активно води 667 институција. Одељење старе и ретке књиге и посебних фондова активно је обрађивало фонд старе и ретке књиге и поклоњене или откупљене библиотеке Виктора Новака, Симе Симића и Љубомира Никића. Завршена је обрада фонда библиотеке Бранислава Недељковића. Креирано је или преузето из узајамне базе укупно 1.700 записа. Допуњено је 1.399 записа, а каталогизирано 433, додељено је 922 УДК броја и уписано 906 предметних одредница. Инвентарисано је укупно 2.509 јединица грађе. Такође, креирано је 985 нормативних записа, а допуњено 122 у бази CONOR. Корисницима је из фонда старе и ретке књиге за рад у читаоници и за потребе изложби у Библиотеци издато 46 публикација. У Централни електронски регистар је ове године унет 741 наслов из групе старе српске књиге штампане од 1832. до 1867. године. У Одељењу обраде општег фонда укупно су обрађене 1.272 монографске публикације, 1.521 публикација из старог фонда и десет серијских публикација. У електронској бази креирано је укупно 778 записа, а преузето 893, инвентарисано је 1.735 монографских публикација, каталогизирано 1.219 јединица, додељено 1.820 УДК бројева и 1.952 предметне одреднице. Редиговано је и допуњено 2.462 записа. У нормативној бази CONOR креирана су 1.388 и допуњена 93 нормативна записа. Електронски каталог Библиотеке САНУ увећан је за 78 нових записа за монографске публикације и 661 запис за аналитичке јединице издања САНУ. Допуњено је 67, а каталогизирано 11 записа за монографске публикације. Креирано је и каталогизирано 568 записа за

аналитичке јединице, преузето је и допуњено 93, додељено им је 1.011 УДК бројева и 1.126 предметних одредница. Прикупљана је и обрађивана документација о члановима ДСС, СУД, СКА и САНУ. Ревидиран је 21 досије иностраних чланова САНУ и ревидирана су 84 досијеа преминулих дописних и редовних чланова. Такође је отворено 17 помоћних досијеа. После избора у новембру 2024, формирани су главни и електронски досијеи за 27 новопримљених дописних (22) и иностраних (5) чланова и допуњени су досијеи 17 нових редовних чланова. Издато је 357 фотографија чланова Академије и њених претходница и четири потписа чланова. Припремљено је и издато више од 2.150 страна биобиблиографске грађе у електронском облику. Објављен је дванаести број годишњака *Трибина Библиотеке САНУ* и јубиларна библиографија академика Љубомира Максимовића. За *Годишњак САНУ CXXX* је урађена допуна података у поглављима *Састав Академије* и *Преминули чланови*. За трећу књигу у едицији САНУ *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва*, *Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* урађена је коначна ауторска ревизија 12 библиографских прилога, а за четврту књигу проверено је и уређено 13 библиографских прилога, са укупно 2.837 библиографских јединица. За публикацију Галерије ликовне и музичке уметности САНУ урађена је библиографија Ђорђа Андрејевића Куна (430 библиографских јединица). За монографију о дописном члану САНУ Слободану Шијану урађена је библиографија радова о његовом делу (192 библиографске јединице). На молбу академика Саве Халугина урађена је допуна његове библиографије за период 2014–2024. (33 библиографске јединице). У репозиторијум ДАИС унето је укупно 26 монографија и 244 рада из 20 зборника. Додељено је преко 1.300 кључних речи на српском и енглеском језику.

Одржано је 15 Трибина Библиотеке САНУ. Приказано је укупно четири књиге и 16 зборника радова чланова САНУ, издања САНУ, као и института чији је САНУ оснивач. Отворена је стална изложбена поставка *Сала председника у Библиотеци САНУ* аутора академика Мира Вуксановића. Изложба је припремљена у Библиотеци САНУ. Управник Библиотеке академик Миро Вуксановић прославио је четири годишњице: 80 година живота и 50 година књижевног, уредничког и управничког рада. Ови значајни јубилеји обележени су свечаним представљањем *Сабраних дела Мира Вуксановића* у 20 томова. Током године постављено је 11 камерних изложби у просторијама Библиотеке.

Рад галерија САНУ

Галерија ликовне и музичке уметности САНУ организовала је у току године пет изложби: *Сима Лозанић*: *витез српске науке*; *Урош Предић*, *достојанство свакидашњице*; *Кун*: *уметник*, *радник*, *борац*; *Владимир Р. Петковић*: *утемељитељ струке и науке* и *Дадо*: *историја природе 1953–2000*. Изложбе су пропраћене каталозима, предавањима и стручним вођењима кроз изложбе. Изван Галерије САНУ у Београду реализоване су следеће изложбе: „*Читање слика*“ *Љубомира Симовића* у Градској галерији Ужице; *Великих седам*. *Седам уметника академика у поклон збирци Рајка Мамузића* у Галерији ликовне уметности у Новом Саду; *Зрно жита* академика Душана Оташевића и *Легат Олге Јеврић у САНУ*, *збирка малог и средњег формата – Композиција и структура* у Галерији Николе Коке Јанковића у Крагујевцу. Прикупљана је документација о ликовним уметницима академицима и активностима Галерије из дневне штампе и средстава јавног информисања за хемеротеку, углавном преко система веб-клипинга са интернет адресе www.ninamedia.co.rs (око 250 јединица о академицима и око 750 јединица о изложбама). Такође је прикупљана документација о животу и раду ликовних уметника чланова САНУ и о активностима Галерије. У инвентарну књигу документације о изложбама инвентарисана је 21 нова

јединица, а у књигу документације о академицима 35. Библиотека Галерије САНУ је увећана за 30 нових каталошких јединица/публикација.

У оквиру циклуса концерата у Галерији САНУ организовано је 64 концерта. На њима је наступило 115 извођача: 75 солиста, 19 клавирских сарадника и три камерна ансамбла. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије: Новог Сада, Ниша, Ћуприје. Наступали су и уметници из других држава – Португала, САД и Француске.

У току године Галерија науке и технике САНУ је реализовала укупно 11 изложби и богат пропратни програм у виду стручних вођења у оквиру изложби, предавања и промоција књига. Одржане су следеће изложбе: *Архитекта као цртач и сликар*, *Недеља свести о мозгу 2024*, *Дигиталне технологије у образовању*, *Александар Ђорђевић – градитељ Београда*, *Додир природе – заштићене животињске врсте Србије*, *Уметности конструисања*, *Великани у фармацији – Тражим почетак, сјај и сате стале*, *Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике*, *Виђентије, владика и задужбинар – 200 година од рођења врањевшничког духовника и културно-просветног добротвора*, *О архитектури 2024 – обликовање града архитектуром* и *Простор града – простор природе*. Објављена су три пратећа каталога у издању САНУ.

Конзервација и откуп архивалија

Фондови Архива увећани су пријемом неколико поклона. Бранко Љубић је поклонио део заоставштине дописног члана САНУ Милоша Радојчића, а Слободан Рељић грађу о Антонију Фарчићу. Павле Медаковић је поклонио дневнике свог оца академика Дејана Медаковића, а професор Александар Палавестра дневничке записе свог оца академика Предрага Палавестре. Професор и пијаниста Јасмина Јанковић предала је CD са својим клавирским извођењима дела Јосипа Славенског и Мирјане Живковић. Управница Архива предала је непотпун комплет часописа *Наша реч* (1948–1990), добијен од Десимира Тошића, вишегодишњег уредника овог емигрантског гласила. Збирка одликовања увећана је за 22 одличја, те сада броји укупно 1.444 предмета. Примљена су нова одликовања академика Радоја Чоловића, Зорана Кнежевића, Милице Стевановић и Милосава Тешића. Формирана је и нова група одликовања, настала издвајањем предмета из рукописне заоставштине академика Миодрага Ибровца. Приручна библиотека Архива увећана је за 20 нових наслова, тако да сада садржи 2.669 библиотечких јединица. У конзерваторској радионици Архива обављена је комплетна рестаурација 101 документа (од чега 39 географских карата већег формата), укупног обима 208 листова.

Начин пословања Фонда САНУ

Стручни послови Фонда САНУ реализовани су у Сектору за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, по налогу Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, управника послова САНУ и уз сарадњу са Академијиним одељењима, секторима Службе Академије и њеним јединицама. Управни одбор Фонда су чинили: председник Управног одбора Фонда САНУ академик Зоран В. Поповић, потпредседник САНУ; секретари одељења САНУ, академици: Милан Дамњановић, Одељење за математику, физику и гео-науке; Владимир Стевановић до 19. марта, а након његове смрти академик Богдан Шолаја, Одељење хемијских и биолошких наука; Слободан Вукосавић, Одељење техничких наука; Драган Мицић, Одељење медицинских наука; Злата Бојовић, Одељење језика и књижевности; Коста Чавошки, Одељење друштвених наука; Михаило

Војводић до 28. фебруара, од тог датума академик Љубомир Максимовић, Одељење историјских наука, и Иван Јевтић, Одељење уметности; представници одељења САНУ, академици: Зоран Радовић, Велимир Радмиловић, Миодраг Чолић, Александар Лома, Павле Петровић, Миодраг Марковић и Тодор Стевановић; представник Огранка САНУ у Новом Саду академик Теодор Атанацковић и представник Огранка САНУ у Нишу академик Влада Вељковић, чланови Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

Управни одбор Фонда САНУ одржао је у току године две седнице, 16. априла и 16. децембра. На седницама су усвојене одлуке о усвајању Извештаја о раду одбора и пројеката одељења САНУ у 2023, о усвајању Финансијског плана Фонда САНУ за 2024. годину, о предлозима за усвајање нових индивидуалних пројеката чланова САНУ, о расподели средстава за рад академијских одбора САНУ, о финансирању пројеката од стратешког интереса САНУ, о расписивању конкурса за финансирање пројеката од стратешког интереса САНУ за 2024. годину; разматрана су питања реализације и финансирања Програма научноистраживачких и уметничких активности САНУ и друга питања везана за рад Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

13. ОДБОРИ, ФОНДАЦИЈЕ И ЗАДУЖБИНЕ АКАДЕМИЈЕ

Задужбине и фондације Српске академије наука и уметности основали су заједно САНУ и задужбинари који су своја финансијска средстава наменили за остваривање циљева од шире друштвене користи. Циљеви су утврђени актом о оснивању. Све задужбине и фондације уписане су у Регистар Агенције за привредне регистре као самостална правна лица. Њиховим радом управљају управни одбори чије чланове именује Извршни одбор САНУ и управитељ, којег именује надлежни управни одбор. Административно-стручне послове за потребе задужбина и фондација обавља Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, а рачуноводствено-књиговодствене послове овлашћена Агенција за пружање књиговодствено-рачуноводствених услуга уз учешће Сектора за финансијске и рачуноводствене послове САНУ.

Фондација за студије наука и уметности

Фондација за студије наука и уметности наставила је током године са радом на реализацији Статутом дефинисаних циљева: обезбеђивање услова за образовање младих (студената и ученика) и њихово оспособљавање за стваралачки рад у науци и уметности, као и ради подршке студијама из области наука и уметности. Фондација остварује циљеве додељивањем стипендија за студенте основних и постдипломских студија током њиховог трајања, а изузетно и за нарочито способне ученике средњих школа током даљег школовања. У Управни одбор Фондације именовани су: академик Душан Оташевић, председник, Саво Јаковљевић (именован од стране оснивача Фондације Народне банке Србије), др Срђан Цекић (именован од стране Удружења банака Србије у својству оснивача), Славица Павловић (председник Извршног одбора Еуробанке Директна, именована од стране ове банке) и представник Завода за уџбенике Маја Биченко.

Управни одбор Фондација је током године одржао четири седнице. Усвојени су Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024, Извештај о раду за 2023. и Програм рада за 2024. годину. Усвојена је и одлука о додели стипендија Фондације за студенте треће и четврте године акредитованих основних академских студија, и то: три стипендије из области машинских, историјских и пољопривредних наука за школску 2024/25. годину (за сваку област по једна) и две за мастер студије српског језика из области лингвистике и економских наука за школску 2024/25. годину (за сваку област по једна). По основу конкурса пријавило се укупно пет кандидата: Милица Тимић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, студент мастер академских студија – српски језик, област лингвистика; за мастер студије економских наука Тадија Латиновић, Економски факултет Универзитета у Београду, студент мастер студија – Међународни мастер програм из примењене економије, и Наталија Стаменковић, Економски факултет Универзитета у Нишу, студент мастер студија – Међународни менаџмент. За област пољопривредних наука, основне студије, трећа и четврта година: Анђелија Мијајловић, Пољопривредни факултет Универзитета у Нишу, студент треће године, смер воћарство и виноградарство, и Тијана Савић, Пољопривредни факултет Универзитета у Нишу, студент треће године, смер воћарство и виноградарство. За област машинских и историјских наука није се пријавио ниједан кандидат. Након разговора које су обавили: академик Радмила Петановић за област пољопривредних наука, академик Павле Петровић за област економских наука и дописни члан САНУ Миодраг Лома за област српског језика, Управни одбор Фондације за студије наука и уметности једногласно је донео одлуку да се свим кандидатима додели стипендија.

Фондација Зоре и др Велибора Поповића

Фондација Зоре и др Велибора Поповића основана је у циљу помагања у прикупљању, рестаурацији и конзервацији докумената који се тичу политичке и културне историје српског народа, а који се чувају у Архиву САНУ. Финансијска средства одобравају се за програме у складу са потребама Архива и одлуком Управног одбора. У Управни одбор Фондације именовани су: академик Мира Радојевић, за председника, академици Злата Бојовић и Александар Костић, за чланове. Управни одбор Фондације именовао је за управитеља Слађану Млађен.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2023. годину, Извештај о раду за 2023. и Финансијски план за 2024. годину.

Фондација Драгослава Срејовића за капиталне научне и уметничке пројекте САНУ

Фондацију Драгослава Срејовића за капиталне научне и уметничке пројекте САНУ основала је Српска академија наука и уметности на иницијативу поч. академика Драгослава Срејовића, средствима донатора. Циљеви Фондације су помагање развоја научног и уметничког стваралаштва САНУ. У Управни одбор Фондације именовани су: академик Вујадин Иванишевић, за председника, академик Миодраг Марковић и дописни члан САНУ Весна Бикић, за чланове. Управни одбор именовао је за управитеља Слађану Млађен. Средства Фондације пласирају се као орочени депозит ради остваривања прихода од камате.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024. и Извештај о раду за 2023. годину.

Фондација Ђорђе Зечевић за заштиту и унапређење ћириличног писма

Циљеви Фондације Ђорђе Зечевић односе се на остваривање програма везаних за заштиту и унапређење ћириличног писма. У Управни одбор Фондације именовани су: академик Јасмина Грковић-Мејџор, за председника, академици Злата Бојовић и Зоран Пауновић, за чланове. Управни одбор Фондације именовао је за управитеља Слађану Млађен. Средства Фондације су девизна. Од активности Фондације у току године треба издвојити рад на редакцији библиографских јединица које је припремио проф. др Виктор Савић.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2023. годину, Финансијски план за 2024, Извештај о раду за 2023. и План рада за 2024. годину.

Наградна фондација Секуле Зечевића

Наградну фондацију Секуле Зечевића основала је Српска академија наука и уметности оставинском вољом добротвора Секуле Зечевића, са циљем да се додељује годишња награда за најбоље ученике или студенте, који су родом из Херцеговине, а студирају на универзитетима у Републици Србији. У Управни одбор Наградне фондације именовани су: академик Миодраг Марковић, за председника, академици Данило Баста и Предраг Пешко, за чланове. Управни одбор именовао је за управитеља Слађану Млађен.

У току године одржане су две седнице Управног одбора. На првој су усвојени: Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024, Извештај о раду за 2023. и План рада за 2024. годину, а на другој седници је донета одлука да добитник награде ове фондације буде Ања Ријешић из Требиња, студент треће године Академије уметности у Новом Саду. Награда јој је свечано уручена 7. јуна у Српској академији наука и уметности.

Фондација Николе Трајковића

Делатност Фондације Николе Трајковића везана је додељивање награде за преводиоца стране поезије на српски језик. За чланове Управног одбора именовани су: академик Зоран Пауновић, за председника, академик Данило Баста и дописни члан Миодраг Лома, за чланове. Управни одбор Фондације именовао је за управитеља Слађану Млађен.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024, Извештај о раду за 2023. и Програм рада за 2024. годину.

Задужбина Бранка Ћопића

Задужбина Бранка Ћопића регистрована је у Агенцији за привредне регистре и самостално је правно лице. Управни одбор Задужбине је до 26. јануара радио у саставу: академици Милосав Тешић, председник, Горан Петровић, потпредседник, Матија Бећковић, Душан Ковачевић и Јован Делић, чланови Управног одбора. Након смрти академика Горана Петровића, Извршни одбор САНУ је за члана Управног одбора Задужбине именовао академика Злату Бојовић. Задужбина је основана на неодређено време ради остваривања општекорисних циљева, тј. у циљу награђивања писаца за дела написана и објављена на српском језику. Сваке године се додељују две

награде: за прозу и за поезију. Одлуку о лауреатима доноси жири, чији чланови су истовремено и чланови Управног одбора Задужбине.

Управни одбор Задужбине је одржао пет седница. На првој седници су усвојени: Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024. годину, Извештај о раду за 2023. и План рада за 2024. годину. Добитници награде из Фонда Задужбине Бранка Ћопића за дела високе уметничке вредности су: за област прозе – Радомир Уљаревић за збирку кратких прича *Међустаница* (у издању Космос издаваштва из Београда) и за област поезије – Гордана Ђилас за збирку песама *Хватање месечине* (у издању Народне библиотеке „Жарко Зрењанин“ из Зрењанина). Награде су свечано уручене добитницима 5. јуна. О награђеним књигама су говорили академици Милосав Тешић, Матија Бећковић и Јован Делић.

Задужбина је сарађивала са издавачима књижевних дела Бранка Ћопића и Агенцијом за ауторска права за Србију у реализацији ауторских права на објављивање књижевних дела Бранка Ћопића. Сарађивала је са галеријама у организацији изложби посвећених лику и делу Бранка Ћопића. Галерији Рима из Београда дата је сагласност да за потребе организовања изложбе радова Милоша Бајића позајми три његова уметничка дела из Фонда Задужбине, која се чувају у депоу САНУ. Задужбина је у току године радила на реализацији прихода које остварује од камате на орочене девизне депозите и уступања ауторских права на објављивање дела Бранка Ћопића.

Задужбина Николе Коњевића и Ружице Грегорић-Коњевић

Задужбина Николе Коњевића и Ружице Грегорић-Коњевић основана је са циљем помагања младим талентованим студентима физике или средњошколцима који се уписују на студије физике, као и ради пружања подршке раду одељењима и јединицама САНУ ради остваривања делатности утврђених Законом о САНУ. Управни одбор Задужбине радио је у следећем саставу: академик Никола Коњевић, председник, академици Зоран Кнежевић и Милан Дамњановић, редовни проф. Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду Игор Савић и ванредни професор Физичког факултета Универзитета у Београду Славица Малетић, чланови. Програмске активности Задужбине одвијале су се у складу са програмом и финансијским планом.

Одржане су четири седнице Управног одбора Задужбине. На првој седници усвојени су: Финансијски извештај за 2023, Финансијски план за 2024, Извештај о раду за 2023. и Програм рада за 2024. годину. Стипендисти Задужбине у овој години су: Никола Стамболић, Јелена Ђорђевић и Горана Мацаревић. Ангажовањем чланова Управног одбора успешно су остварене донације за стипендије: Универзитет у Београд – Институт за физику, Универзитет у Београду – Физички факултет, Институт за нуклеарне науке Винча – Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитет у Новом Саду – Природно-математички факултет, Департман за физику.

14. СКУПОВИ И ПРЕДАВАЊА

Током године у Српској академији наука и уметности одржано је 27 научних скупова, три свечана скупа, четири свечане академије, седам комеморативних скупова и пет предавања.

Научни скупови

Одељење уметности САНУ организовало је 5. априла представљање зборника радова *Уметник сцене Миодраг Табачки*: *од авангарде до барока и назад*.

Одељење медицинских наука САНУ, Одбор за имунологију и алергологију и Друштво имунолога Србије обележили су 25. априла Светски дан имунологије научним скупом *Светски дан имунологије 2024*.

У организацији Академијског одбора за село и под покровитељством САНУ одржан је 15. маја научно-стручни скуп *Будућност села и пољопривреде у Србији*: *структурни проблеми и модели одрживог развоја*.

Под покровитељством Одељења медицинских наука САНУ одржан је 17. маја други по реду научни скуп *Лапароскопска хирургија данас у Србији*.

У сарадњи са Институтом за физику у Београду и Одељењем техничких наука САНУ организована је од 20. до 22. маја четврта радионица о примени плазме за паметну и одрживу пољопривреду у оквиру Кост (COST) акције CA19110 *Примена плазме за паметну и одрживу пољопривреду* – ПлАгри.

Одељење уметности САНУ организовало је од 29. маја до 1. јуна *Девету међународну конференцију о музици и минимализму – минималистичка прожимања*.

Под покровитељством САНУ одржан је 6. јуна *Седми симпозијум Српског удружења за протеомику – Application of Proteomics in Biomedicine*.

Под покровитељством САНУ, Математички институт САНУ је организовао од 9. до 14. јуна *Прву кинеско-југоисточноевропску конференцију о дискретној математици и применама*.

Одељење друштвених наука САНУ организовало је 13. и 14. јуна научну конференцију *Роми Србије према Попису 2022. години*: *стање и перспектива*.

Одељење хемијских и биолошких наука и Одбор за проучавање фауне Србије организовали су 25. јуна научни скуп *Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња*.

У организацији Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ и Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду одржан је од 26. до 29. августа SPIG 2024 – *Summer School and International Symposium on the Physics of Ionized Gases* (*Летња школа и Међународни симпозијум физике јонизованих гасова*).

Академијски одбор за материјале организовао је од 7. до 12. септембра *Трећу међународну конференцију о електронској микроскопији наноструктура* (*3rd International Conference on Electron Microscopy of Nanostructures* – ELMINA 2024).

Под покровитељством САНУ, у организацији Српског керамичког друштва и у сарадњи са Институтом техничких наука САНУ, одржана је од 18. до 20. септембра *XII конференција о напредним керамичким материјалима и њиховој примени – ACA XII* (*Advanced Ceramic and Application XII Conference*: *New Frontiers in Multifunctional Material Science and Processing*).

Под покровитељством Регионалног комитета за стратиграфију Неогена Медитерана (RCMNS) и Међународне комисије за историју геолошких наука (INHIGEO),

Српско геолошко друштво је у суорганизацији са Српском академијом наука и уметности, Рударско-геолошким факултетом и Природњачким музејом у Београду организовало 30. септембра међународни научни скуп *100 година Паратетиса* (*Ласкарев*, *1924*) *– Концептуална историја и савремени изазови* (*100 Years of the Paratethys* (*Laskarev*, *1924*) *– Conceptual History and Modern Challenges*).

У организацији САНУ и Српског друштва за молекуларну биологију одржана је 8. октобра свечана седница Српског друштва за молекуларну биологију, уз предавање академика Милене Стевановић под називом „SOX гени: и у добру и у злу…" . Том приликом академику Милени Стевановић додељена је Награда Српског друштва за молекуларну биологију.

Одељење језика и књижевности САНУ и Одбор за проучавање историје књижевности организовали су дводневни научни скуп *Српска књижевна критика XX века*, 21. и 22. октобра.

Под покровитељством САНУ, у организацији Одбора за ендокринологију и факторе спољашње средине САНУ и Удружења за превенцију и лечење гојазности и метаболичких поремећаја ГоМет, одржан је 1. новембра симпозијум *Гојазност*, *метаболички синдром и предијабетес*.

Одељење техничких наука САНУ организовало је научни скуп *Михајло Пупин Идворски – 170 година од рођења*, 28. новембра.

Истог дана, у организацији Српске академије наука и уметности и Музиколошког института САНУ, одржан је у сали 2 Палате САНУ научни скуп поводом 100-годишњице рођења композитора и академика Енрика Јосифа под називом *Енрико Јосиф*. *Трајање лепоте певности*.

Српска академија наука и уметности организовала је 29. новембра научни скуп *Владимир Р. Петковић*, *утемељитељ струке и науке*, поводом сто педесет година од његовог рођења.

Под покровитељством САНУ, Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије организовало је посету представника Европског комитета за будући акцелератор (The European Committee for Future Accelerators – ECFA, CERN), 29. и 30. новембра.

Одељење друштвених наука САНУ организовало је 2. децембра научни скуп *Вештачка интелигенција и престројавање интелектуалаца*.

Под покровитељством САНУ организована је 4. децембра Годишња скупштина Српског хемијског друштва.

У организацији Института техничких наука САНУ, под покровитељством САНУ, одржана је од 4. до 6. децембра *22. конференција младих истраживача Наука и инжењерство материјала* (*Twenty second Young Researchers' Conference Materials Science and Engineering*).

Одбор за филозофију и друштвену теорију САНУ и Српско филозофско друштво организовали су дводневни научни скуп у оквиру циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку" (други циклус) *Економија – привредни развој Србије и његове детерминанте*, 5. и 6. децембра.

Под покровитељством САНУ, у организацији Асоцијације за развој одрживе урбане заједнице – STRAND, одржана је интердисциплинарна, међународна конференција *О архитектури 2024 – Обликовање града архитектуром*, 5. и 6. децембра.

Одељење техничких наука САНУ и Математички институт САНУ организовали су 26. и 27. децембра дводневну научну конференцију *Вештачка интелигенција*.

Свечани скупови

Академик Владимир С. Костић, лауреат награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области природних и техничких наука, одржао је свечано предавање под називом „Сапутник дистоније", 15. априла у Свечаној сали САНУ.

Академик Гојко Суботић, лауреат награде *Медаља САНУ* за 2023. годину из области друштвених и хуманистичких наука, одржао је свечано предавање под називом „Плаштаница митрополита београдског Исидора", 23. априла у Свечаној сали САНУ.

Свечани скуп *Дан Српске академије наука и уметности*, коме су присуствовали чланови САНУ, високи представници политичког и јавног живота земље, представници универзитета у Србији, директори института, као и поштоваоци, сарадници и пријатељи Српске академије наука и уметности, одржан је 19. новембра. Присутнима се обратио академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, представљени су нови дописни чланови САНУ изабрани на Изборној скупштини 7. новембра, а музички програм у извођењу женске певачке групе „Моба" приредила је академик Јелена Јовановић.

Свечане академије

Одељење хемијских и биолошких наука САНУ организовало је 4. јуна свечану академију поводом обележавања стогодишњице рођења академика Михаила Љ. Михаиловића.

Одељење хемијских и биолошких наука организовало је 18. октобра свечану академију поводом јубилеја 150 година од рођења и 90 година од смрти академика Недељка Кошанина (1874–1934) под насловом *Академик Недељко Кошанин*, *зачетник модерне српске ботанике*.

Одељење хемијских и биолошких наука обележило је 27. новембра свечаном академијом стогодишњицу рођења академика Милутина Стефановића.

Одељење језика и књижевности обележило је 17. децембра свечаном академијом стогодишњицу рођења академика Павла Ивића.

Комеморативни скупови

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Горана Петровића одржан је 28. марта. О личности и делу академика Горана Петровића говорили су: академик Злата Бојовић, академик Миро Вуксановић и дописни члан САНУ Јован Делић.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Владимира Стевановића одржан је 19. јуна. О личности и делу академика Владимира Стевановића говорили су: академик Богдан Шолаја, проф. др Љубиша Станисављевић и дописни члан САНУ Марјан Никетић.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Драгослава Маринковића одржан је 24. јуна. О личности и делу академика Драгослава Маринковића говорили су: академик Богдан Шолаја, академик Милена Стевановић, проф. Драгана Цветковић и проф. Љубиша Станисављевић.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Светомира Арсића Басару одржан је 16. септембра. О личности и делу академика Светомира Арсића Басаре говорили су: академик Иван Јевтић, академик Светислав Божић и дописни члан САНУ Сава Халугин.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Милана Лојаницу одржан је 27. септембра. О личности и делу академика Милана Лојанице говорили су: академик Иван Јевтић, академик Бранислав Митровић, проф. др Александар Кадијевић и мр Бојан Ковачевић.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Видојка Јовића одржан је 31. октобра. О личности и делу академика Видојка Јовића говорили су: академик Владица Цветковић, дописни члан САНУ Слободан Марковић и др Александра Маран Стевановић.

Комеморативни скуп посвећен успомени на редовног члана САНУ Дејана Деспића одржан је 13. децембра. О личности и делу академика Дејана Деспића говорили су: академик Иван Јевтић, академик Светислав Божић и др Катарина Томашевић.

Предавања

На предлог Одељења хемијских и биолошких наука, Невен Баришић, редовни професор ПМФ Универзитета у Загребу, одржао је предавање 1. фебруара на тему „Значај синтезе и квалитета монокристала за разумевање високотемпературне суперпроводљивости купрата“ (“Importance of synthesis and single-crystal quality for understanding of high-temperature superconductivity in cuprates“).

На предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, проф. др Еуген Демлер одржао је предавање 3. септембра на тему „Квантни симулатори: поентилистичка перспектива физике вишечестичних система“ (“Quantum Simulators: Pointillist Perspective on Many-Body Physics“).

На предлог Одељења уметности САНУ, вајар Ричард Дикон одржао је предавање 17. септембра под називом „У потрази за нечим“ (“Looking for something“).

На предлог Одељења друштвених наука САНУ, проф. др Јарон Матрас са Астонског универзитета за форензичку лингвистику у Бирмингему одржао је 2. октобра предавање на тему „Дијалекти ромског језика: историја и класификација“ (“The dialects of Romani: History and classification“).

На предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, проф. др Јелена Радуловић са Медицинског факултета Алберт Ајнштајн, Њујорк, и Универзитета у Орхусу одржала је предавање 25. октобра на тему „Улога ДНК у учењу и памћењу“ (“Memory formation through DNA sensing“).

* * *

Ове године Српска академија наука и уметности приредила је традиционални пријем за сто двадесет и пет ученика средњих школа који су освојили једно од прва три места на међународним такмичењима. Академија је свим добитницима признања обезбедила пригодне поклоне.

15. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Српска академија наука и уметности била је активна на међународном плану. Акценат је, као и претходних година, превасходно био на регионалној сарадњи, која се остварује кроз билатералну сарадњу са појединачним академијама из региона. Академија је такође усмерила своју пажњу на унапређење и проширење сарадње са другим иностраним академијама и међународним научним институцијама и организацијама.

Представници САНУ учествовали су на састанцима међународних научних асоцијација, као и на скуповима у организацији других академија наука који су били посвећени различитим темама: односима науке и друштва, инклузивности у науци, људским правима и академској слободи, развоју информатичког друштва, дијалогу култура, заштити природних ресурса, али и другим проблемима глобалног света.

Међународна сарадња САНУ се у 2024. години одвијала кроз:

– размену истраживача у оквиру билатералних споразума о научној сарадњи;

– активности у оквиру међународних научних асоцијација чији је САНУ члан. Српска академија наука и уметности члан је невладиних међународних научних асоцијација на различитим нивоима: на светском – Интеракадемијско партнерство (IAP), Међународни научни савет (ISC), Међународна унија академија (UAI), UNESCO; европском – Европска федерација академија (ALLEA), Алијанса међународних научних организација регије *Један појас – један пут* (ANSO), Европска академија наука и уметности (EASA), Европска академија уметности, наука и хуманистичких наука (EAASH), Европска научна фондација (ESF); регионалном – *Global Round Table*, Евромедитеранска академијска мрежа (EMAN), Академије подунавске регије (DAC), и балканском – Интеракадемијски савет југоисточне Европе (IAC SEE);

– учешће на међународним научним скуповима у иностранству, као и организацију истих у земљи;

– гостовање угледних научника из света и земље као предавача.

Међународне активности САНУ

Академик Алпар Лошонц учествовао је као представник САНУ на симпозијуму *Људска права и академска слобода*, у организацији Норвешке академије наука и књижевности и Немачке националне академије *Леополдина*, у Берлину 20–21. марта.

Дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић је као члан радне групе учествовао у изради Извештаја о људској безбедности у оквиру асоцијације *Интеракадемијско партнерство*. Такође је учествовао на скупу ове асоцијације о биобезбедности у Трсту 26–28. фебруара.

На иницијативу Академије наука Шандунг, делегација Заједнице иновација и предузетништва за међународну научну и технолошку сарадњу у Шандонгу (*Shandong Innovation and Entrepreneurship Community for International Science and Technology Cooperation* – SITEC) посетила је САНУ 26. марта. Састанку су присуствовали генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић, дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић и др Зоран Огњановић, директор Математичког института САНУ.

Српска академија наука и уметности, у сарадњи са Европском академијом наука и уметности, била је домаћин *Тринаесте конференције академија подунавске регије* (DAC), која је одржана у САНУ 9. и 10. октобра.

Дописни чланови Миодраг Михаљевић и Владан Девечић учествовали су испред САНУ на међународном скупу *China-CEEC Education and Industry Cooperation and Exchange Conference*, одржаном у Кини од 14. до 17. октобра.

Академик Миодраг Чолић учествовао је, у својству представника САНУ у Међународном научном савету, на електронској ванредној седници Савета, одржаној 28. фебруара. Гласао је за предложене измене и допуне Статута и Пословника о раду. Истог месеца учествовао је на електронском састанку Управног и саветодавног одбора за иницијативу *Међународна декада наука за одрживи развој* (IDSSD). Присуствовао је електронским састанцима са председником Савета Питером Глакманом и његовим чланицама 19. марта, 2. јула и 8. октобра. Академик Миодраг Чолић учествовао је на седници Генералне скупштине Европске научне фондације и на конференцији посвећеној 50-годишњици ове организације у Стразбуру, 26–27. јуна. Током јуна доставио је повратне информације у вези са Стратешким планом Међународног научног савета за период 2025–2028. године. Такође је 18. септембра учествовао на електронском састанку чланица Савета о Акционом плану за период од 2022. до 2024. године и новим корацима у оквиру одељка о науци и технологији у дигиталном добу.

Дописни члан САНУ Мрђан Бајић и проф. др Александар Кадијевић на Филозофском факултету Универзитета у Београду учествовали су, у својству представника САНУ, на *Сретењским свечаностима*, које организује Установа Вукове задужбине у Љубљани, од 11. до 13. октобра.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић учествовао је на састанку Алијансе међународних научних организација и Министарства науке, технолошког развоја и иновација РС, у Београду 26. августа. Академик Лалић учествовао је на VIII електронској седници Управног одбора Алијансе међународних научних организација, одржаној 3. јуна, као и на IX седници ове асоцијације, одржаној 11. децембра.

Потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић учествовао је на заједничкој научној конференцији *Берлински процес за Западни Балкан*, у Берлину од 30. септембра до 1. октобра.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић и академик Бранислав Митровић учествовали су на Генералној скупштини Евромедитеранске мреже академија и симпозијуму *Медитеранске културе у дијалогу*, у Бару 3. и 4. октобра. Академик Митровић излагао је на тему "Typological genesis of inherited patterns of Mediterranean architecture: wall, shadow, and terraced landscape in contemporary spatial models on the Montenegrin coast".

На иницијативу различитих међународних асоцијација, чланови САНУ и угледни стручњаци који су чланови одбора САНУ достављали су ставове и мишљења у вези са актуелним глобалним темама: академик Тибор Варади, председник Одбора за проучавање националних мањина и људских права САНУ, доставио је 26. јануара ставове САНУ према предлозима Европске федерације академија о подстицању једнакости, разноврсности и инклузије у истраживањима и иновацијама. У име САНУ, проф. др Гордана Ковачек Станић, чланица Одбора за проучавање националних мањина и људских права САНУ, доставила је 30. јануара попуњену анкету Управног одбора Савета Европе за људска права у области биомедицине и здравља. Дописни члан САНУ Снежана Смедеревац доставила је у децембру повратне информације о три документа о развијању политике о подацима за време кризе које омогућава отворена наука Комитету за податке Међународног научног савета (ISC) и Унеску.

Билатерална научна сарадња на основу потписаних споразума

Српска академија наука и уметности има потписане билатералне споразуме о научној (и уметничкој) сарадњи са 23 националне академије наука. Овим споразумима обухваћена су 53 истраживачка пројекта и предвиђено је по 154 човек/недеља годишње за бездевизну размену за наше и иностране истраживаче.

Ове године искоришћено је 43 човек/недеље за размену истраживача. Домаћи истраживачи су искористили 25 човек/недеља, страни истраживачи 18 недеља.

Сарадња са Азербејџанском националном академијом наука

Видети *Годишњак* CXXII за 2015. годину.

Сарадња са Академијом наука и умјетности Републике Српске

Српска академија наука и уметности и Академија наука и умјетности Републике Српске потписале су у јуну Програм сарадње Српске академије наука и уметности и Академије наука и умјетности Републике Српске за период 2024–2025. године, који садржи 13 заједничких пројеката и подразумева заједничку реализацију шест научних скупова, једног циклусног предавања, као и организацију заједничких изложби. Годишња квота за размену истраживача није фиксно одређена. Током године није било размене.

Сарадња са Атинском академијом

Видети *Годишњак* CXXII за 2015. годину, стр. 248.

Сарадња са Аустријском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Аустријска академија наука остварују научну сарадњу у оквиру једног заједничког истраживачког пројекта (2022–2025). Годишња квота за размену истраживача износи по четири недеље. Током године није било размене истраживача.

Сарадња са Бугарском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Бугарска академија наука утврдиле су Листу заједничких истраживачких пројеката (2023–2025), која садржи 18 заједничких пројеката, а годишња квота за размену износи 35 недеља. Домаћи истраживачи искористили су 19 недеља, док су бугарски истраживачи искористили 8 недеља.

Сарадња са Националном академијом наука Белорусије

Видети *Годишњак* CXXVI за 2019. годину, стр. 217.

Сарадња са Мађарском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Мађарска академија наука потписале су Протокол о сарадњи за период 2024–2026. и усвојиле су Листу заједничких истраживачких пројеката (2024–2026), која садржи два пројекта. Квота за размену истраживача није фиксна, а ове године домаћи истраживачи нису искористили квоту, док су мађарски истраживачи искористили две недеље.

Сарадња са Македонском академијом наука и уметности

Квота за размену истраживача износи до шест недеља годишње. Током године домаћи истраживач је искористио недељу дана, док македонски истраживачи нису користили квоту.

Сарадња са Пољском академијом наука

Годишња квота за размену истраживача износи по седам недеља. Током године домаћи истраживачи нису користили квоту, док су пољски истраживачи искористили две недеље.

Сарадња са Румунском академијом

Годишња квота за размену износи 15 човек/недеља. Током године домаћи истраживачи искористили су три недеље, док су румунски истраживачи искористили четири недеље.

Сарадња са Руском академијом наука

Видети *Годишњак* CXXIII за 2016. годину, стр. 219.

Сарадња са Словачком академијом наука

Потписан је нови Програм сарадње који садржи Листу заједничких истраживачких пројеката са укупно два *Mobility* пројекта. Годишња квота за размену истраживача није фиксно одређена. Током године није било размене истраживача.

Сарадња са Словеначком академијом наука и уметности

Усвојена је Листа заједничких пројеката са укупно четири пројекта и потписан је Анекс II Споразума, којим је квота за размену истраживача повећана са две на десет недеља. Домаћи и словеначки истраживачи су искористили по две недеље.

Сарадња са Турском академијом наука

Видети *Годишњак* САНУ CXVIII за 2011. годину, стр. 269.

Сарадња са Националном академијом наука Украјине

Видети *Годишњак* САНУ CXXI за 2014. годину, стр. 219.

Сарадња са Чешком академијом наука

Видети *Годишњак* САНУ CXVII за 2010. годину, стр. 271.

Сарадња са Краљевском академијом за књижевност, историју и старине (Шведска)

Видети *Годишњак* САНУ CXXI за 2014. годину, стр. 219.

Сарадња са Краљевском фламанском академијом наука и уметности Белгије

Видети *Годишњак* САНУ CXVIII за 2011. годину, стр. 264.

Сарадња са Кинеском академијом друштвених наука, Кинеском академијом наука у Пекингу и Шандунг академијом наука

Видети *Годишњак* CXXIII за 2016. годину, стр. 220 за КАДН.

Видети *Годишњак* CXXVI за 2019. годину, стр. 217 за КАН.

Споразум о научној сарадњи САНУ и Шандунг академије наука (ШАН) потписали САНУ и ШАН, у Београду, 2019. године.

Током године није остварена размена истраживача.

Сарадња са Националном академијом „Деи Линчеи“

Видети *Годишњак* САНУ CXXI за 2014. годину, стр. 220.

Сарадња са Црногорском академијом наука и умјетности

Српска академија наука и уметности и Црногорска академија наука и умјетности потписале су Анекс Споразума о сарадњи, којим су прецизирани услови и модалитети билатералне сарадње. Договорено је да квота за размену истраживача износи седам недеља.

Сарадња са Академијом наука Исламске Републике Иран

Видети *Годишњак* САНУ CXXIX за 2022. годину, стр. 24.

Сарадња са Националним саветом за истраживања Канаде

Видети *Годишњак* САНУ CXVIII за 2011. годину, стр. 264.

Споразуми о билатералној сарадњи са академијама земаља чланица ЕУ

З е м љ а	Број пројеката	Укупан број недеља	Број искоришћених недеља		Број гостујућих истраживача	
			иностран	домаћи	иностран	домаћи
Аустрија	1	4	–	–	–	–
Бугарска	18	35	19	8	7	11
Мађарска	2	није фиксни	2	–	3	–
Пољска	–	7	2	–	3	–
Румунија	9	15	4	3	4	3
Словачка	2	није фиксни	–	–	–	–
Словенија	–	10	2	2	2	2
Чешка Република	–	15	–	–	–	–
Шведска*	–	10	–	–	–	–
Белгија*	–	4	–	–	–	–
Грчка*	–	4	–	–	–	–
Италија **	–					

* Не постоји листа усклађених пројеката, већ се бездевизна размена истраживача одвија према одредбама дефинисаним Споразумом о научној сарадњи две академије.

** Потписан Меморандум о разумевању као кровни документ, а детаљи сарадње разрађују се за сваки посебан пројекат.

Споразуми о билатералној сарадњи са академијама осталих земаља

З е м љ а	Број пројеката	Укупан број недеља	Број искоришћених недеља		Број гостујућих истраживача	
			иностранн	домаћи	иностранн	домаћи
Азербејџан	–	15	–	–	–	–
Белорусија	–	–	–	–	–	–
Кина*	–	14	–	–	–	–
Македонија	7	6	–	1	–	1
Република Српска	13	–	–	–	–	–
Турска*	–	6	–	–	–	–
Украјина	–	7	–	–	–	–
Црна Гора*	–	7	–	–	–	–
Иран	–	5	–	–	–	–

* Не постоји листа усклађених пројеката, већ се бездевизна размена истраживача одвија према одредбама дефинисаним Споразумом о научној сарадњи две академије.

Листа институција по земљама са којима САНУ има потписане споразуме/остварује сарадњу

Р. бр.	Земља	Национална академија наука	Друга установа
1.	Азербејџан	Азребејџанска национална академија наука	
2.	Аустрија	Аустријска академија наука	Европска академија наука и уметности, Салцбург
3.	Белорусија	Национална академија наука Белорусије	
4.	Белгија	Краљевска фламанска академија наука и уметности Белгије	
5.	Бугарска	Бугарска академија наука	
6.	Грчка	Атинска академија	
7.	Италија	Национална академија „Деи Линчеи“	Савет за национална истраживања Италије
8.	Иран	Академија наука Исламске Републике Иран	
9.	Канада		Национални савет за истраживања Канаде
10.	Кина	Кинеска академија друштвених наука Кинеска академија наука Шандунг академија наука	
11.	Мађарска	Мађарска академија наука	
12.	Македонија	Македонска академија наука и уметности	
13.	Пољска	Пољска академија наука	
14.	Република Српска	Академија наука и умјетности Републике Српске	
15.	Румунија	Румунска академија	
16.	Руска Федерација	Руска академија наука	
17.	Словачка	Словачка академија наука	
18.	Словенија	Словеначка академија наука и уметности	
19.	Турска	Турска академија наука	
20.	Украјина	Национална академија наука Украјине	
21.	Црна Гора	Црногорска академија наука и умјетности	
22.	Чешка Република	Чешка академија наука	
23.	Шведска	Краљевска академија за књижевност, историју и старине	

Посете Српске академије наука и уметности

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић посетио је у октобру Бугарску академију наука поводом обележавања 155 година од оснивања Бугарске академије наука.

Делегација САНУ коју су чинили председник САНУ академик Зоран Кнежевић, генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић, потпредседник САНУ академик Зоран В. Поповић, потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Стеван Пилиповић и академик Владимир С. Костић, боравила је у узвратној посети Словеначкој академији наука и уметности у периоду 16–18. децембра.

Посете Српској академији наука и уметности

Српску академију наука и уметности посетила је 16. и 17. јануара делегација Словеначке академије наука и уметности у следећем саставу: председник САЗУ академик Петер Штих, потпредседница САЗУ академик Татјана Авшич Жупанц и секретар Одељења ликовних уметности САЗУ академик Јожеф Мухович.

Српску академију наука и уметности је 21. марта посетио председник Словачке академије наука проф. др Павол Шајгалик.

Делегација Македонске академије наука и уметности на челу са председником МАНУ Живком Поповим посетила је 5. јула Српску академију наука и уметности.

Српску академију наука и уметности је 7. јуна посетила делегација Академије наука и умјетности Републике Српске у саставу: академик Драгољуб Мирјанић, потпредседник АНУРС, и академик Драго Бранковић, генерални секретар АНУРС. Том приликом је потписан Програм сарадње САНУ и АНУРС, који садржи 13 заједничких пројеката и подразумева заједничку реализацију шест научних скупова, једног циклусног предавања, као и организацију заједничких изложби.

Српску академију наука и уметности посетио је 6. септембра потпредседник ПС ОЕБС-а, специјални представник за југоисточну Европу г. Киријакос Хаџијани.

Српску академију наука и уметности су 12. новембра посетили представник председника Руске Федерације за међународну културну сарадњу господин Михаил Швидкој, аташе Министарства спољних послова Русије и асистент господина М. Швидкоја господин Максим Разумов и заменик амбасадора Русије господин Андреј Темјашов.

* * *

Српску академију наука и уметности посетио је 8. априла министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије Горан Весић са делегацијом.

Српску академију наука и уметности посетио је 29. августа министар културе Републике Србије Никола Селаковић са делегацијом.

16. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Издавачки одбор

Издавачки одбор Српске академије наука и уметности радио је у следећем саставу: *председник* академик Небојша Лалић, генерални секретар САНУ; *чланови*: академик Милан Дамњановић, секретар Одељења за математику, физику и гео-науке; академик Владимир Стевановић (до 19. марта), академик Богдан Шолаја, секретар Одељења хемијских и биолошких наука; академик Слободан Вукосавић, секретар Одељења техничких наука; академик Драган Мицић, секретар Одељења медицинских наука; академик Злата Бојовић, секретар Одељења језика и књижевности; академик Коста Чавошки, секретар Одељења друштвених наука; академик Михаило Војводић, односно академик Љубомир Максимовић, секретар Одељења историјских наука; академик Иван Јевтић, секретар Одељења уметности; академик Јасмина Грковић-Мејџор, представник Огранка САНУ у Новом Саду, и академик Градимир Миловановић, представник Огранка САНУ у Нишу. У своме раду Издавачки одбор је примењивао одредбе Правилника о издавачкој делатности САНУ.

У току године одржано је десет седница Издавачког одбора, од којих девет електронским путем. На седницама су разматрана текућа питања из делокруга рада Издавачког одбора: усвојен је Издавачки план САНУ за текућу годину, сукцесивно су прихватани рукописи за објављивање у складу са Издавачким планом и финансијским могућностима, разматрани су уговори о заједничком објављивању издања САНУ и других научних институција. Објављено је укупно 52 издања, од чега је зборник радова *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији* у два тома.

Издања САНУ

У току године Српска академија наука и уметности објавила је следећа издања:

Председништво

Годишњак CXXX за 2023. годину
– Београд 2024, стр. 358, 24 цм.
ISSN 0351-0336
Доступно и на: https://www.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2024/05/Godisnjak-2023-04-sajt.pdf

Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности, том III
– Београд 2023, стр. 451, 30 цм.
ISBN 978-86-7025-879-2 (низ)
ISBN 978-86-7025-958-4 (том 3)
Академик Душица Лечић Тошевски, Предговор. – Љубинко Раденковић, Светлана Михајловна Толстој (1938). – Бошко Сувајџић, Нада Милошевић-Ђорђевић (1934–2021). – Бојан Миљковић, Загорка Гавриловић (1926–2009). – Михајло Пантић, Светлана Велмар-Јанковић (1933–2014). – Владета Јанковић, Мирјана Живојиновић (1938). – Борисав Чичовачки, Исидора Жебељан (1967–2020). – Уредништво, Јелена Милојковић-Ђурић (1931–2019). – Милан Илић, Зорана Зоја Поповић (1962). – Тамара Замјатина, Јелена Јурјевна Гускова (1949). – Љубомир Максимовић, Ангелики Лаију (1941–2008). – Зоран Ракић, Аксинија Џурова (1942). – Габријела Шуберт, Аутобиографија (1943).

Научни скупови CCXXIV, књ. 21
Заштита, *очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији*, том I
– Београд 2023, стр. 458, 24 цм.
ISBN 978-86-7025-999-7 (низ)
ISBN 978-86-6184-019-7 (том 1)

Реч академика Владимира С. Костића. – Даница И. Поповић, О значају, историјској судбини и особеном положају српског културног наслеђа на Косову и Метохији. – КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ ДРУГИХ – ТЕОРИЈСКИ КОНТЕКСТ, МЕЂУНАРОДНИ АСПЕКТ, ОВДАШЊЕ ПРАКСЕ И ИСКУСТВА. – Вишња С. Кисић, Проблеми и искуства баштињења културног наслеђа других. – Милица С. Божић Маројевић, Општи поглед на стање и судбину дисонантног културног наслеђа *других* у Европи и свету. – Дубравка Ђукановић, Законски и институционални оквири заштите културно-историјског наслеђа од значаја за националне мањине у Републици Србији. – Мирјана Н. Ђекић, Правни оквир и примери добре праксе заштите културног наслеђа од значаја за националне мањине у Војводини. – Војислава М. Радовановић, Ненад Л. Лајбеншпергер, Јеврејско културно наслеђе у Републици Србији и његово очување. – Драгица С. Јовановић, Делатност на заштити османског споменичког наслеђа у Републици Србији. – Јелена З. Павличић Шарић, Између негације и апропријације: културно наслеђе других у савременој албанској јавности на Косову и Метохији. – СРПСКА МАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ – САДАШЊЕ СТАЊЕ, ИЗАЗОВИ, ИДЕНТИТЕТСКА И КОНЗЕРВАТОРСКА ЗАШТИТА. – Зоран Г. Гарић, Стање српске непокретне културне баштине на Косову и Метохији и садашње активности на њеном очувању. – Драган Станојевић, Александра Давидов Темерински, Конзерваторско-рестаураторски радови на зидном сликарству српских средњовековних споменика на Косову и Метохији од 1999. до 2019. године. – Драгољуб Д. Тодоровић, Радови на заштити архитектуре српских средњовековних споменика на Косову и Метохији од 1999. до 2020. – Бранка М. Гугољ, Мирјана Н. Ђекић, Споменици српског народног градитељства на Косову и Метохији – истраживање, валоризација, заштита и презентација. – Дејан Р. Радичевић, После рата и погрома: археолошка истраживања средњовековних налазишта на Косову и Метохији. – Митра М. Рељић, Српска гробља на Косову и Метохији као споменичко наслеђе: данашње стање и могућности заштите од даљег уништавања. – Марка Д. Томић, Милош П. Живковић, Фалсификовање података, кривотворење идентитета и маргинализација српске средњовековне баштине на Косову и Метохији. – Вујадин Иванишевић, Осврт на археолошку карту Косова. – Драган И. Војводић, Значај проучавања и документовања српских споменика на Косову и Метохији.

Научни скупови CCXXIV, књ. 21
Заштита, *очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији*, том II
– Београд 2023, стр. 469–806, 24 цм.
ISBN 978-86-7025-999-7 (низ)
ISBN 978-86-6184-020-3 (том 2)

НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ СРПСКОГ НАРОДА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ – УГРОЖЕНОСТ, МОГУЋНОСТИ ОЧУВАЊА И АФИРМАЦИЈЕ. – Радивоје М. Младеновић, Службени статус српског језика и савремено стање српских и других словенских народних говора на подручју Косова и Метохије. – Александар Б. Лома, Административне промене назива места на подручју Косова и Метохије од 1912. до данас. – Љубинко Р. Раденковић, Празник слава/крсно име код Срба на Косову и Метохији у прошлости и данас. – Валентина Д. Питулић, Божић на Косову и Метохији

– традиција и савремено стање. – Драгана С. Ђурић, Обредне поворке вучари на Косову и Метохији као део нематеријалне културне баштине. – Мирјана С. Закић, Ревитализација традиционалног свирања на кавалу: неформални и формални оквири. – Сања Ранковић, Очување и реконструкција српског певачког наслеђа Косова и Метохије у институционалним оквирима. – Снежана М. Петровић, Српско језичко наслеђе са Косова и Метохије у дигиталном окружењу. – Мирјана С. Петровић-Савић, Косовско-метохијска грађа при Одбору за ономастику САНУ: преглед обрађених и преосталих пунктова, послови скенирања, дигиталног уноса и интернет презентације. – ПРАВНО-ПОЛИТИЧКИ СТАТУС СРПСКОГ КОСОВСКОМЕТОХИЈСКОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЊЕГОВА ЈУРИСТИЧКА ЗАШТИТА. – Дарко Танасковић, Унеско и српско културно наслеђе на Косову и Метохији: стање и перспективе. – Мирјана Менковић, Досадашња искуства, слика стања и могућ облик институционалне заштите српског културног наслеђа на Косову и Метохији. – Александар В. Радовановић, Искуства Српске православне цркве у правној заштити српског црквеног наслеђа на Косову и Метохији и ризици с којима се та заштита може суочити у будућности. – Велибор В. Џомић, Правни аспекти заштите Српске православне цркве и црквеног наслеђа на Косову и Метохији. – Душко М. Челић, Питање својине и српско културно наслеђе на Косову и Метохији. – Вања М. Павићевић, Правна заштита нематеријалног културног наслеђа на Косову и Метохији. – Александар В. Гајић, Међународно-правни статус територије Косова и Метохије и очување српске културне баштине.

Научни скупови CCXXV, књ. 22
Никола Добровић: *поводом сто двадесет пет година од рођења*
– Београд 2023, стр. 534, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-000-5

Милан Лојаница, Поздравна реч. – Александар Кадијевић, Марија Милинковић, Уводна реч. – Christopher Long, Nikola Dobrović in Prague (1919–1923). – Jeremy Howard, Squaring up with van Doesburg's Oblique Lines on Dobrović: Slants of the photographic lens in interpretations of Dobrović's early architecture and its context. – Hans Ibelings, A historiographical parallax Nikola Dobrović and architecture in Europe since 1997. – Марта Вукотић Лазар, Заједничка излагачка делатност браће Петра и Николе Добровића у периоду између два светска рата. – Владимир Мако, Естетски ставови у теоретским текстовима Николе Добровића. – Александра Ступар, 'Месечев сјај је само одсјај сунчаних зрака', Никола Добровић као ванвремански визионар будућности. – Димитрије Младеновић, Сећање на Николу Добровића. – Владана Путник Прица, Никола Добровић и уметничке породице у Србији. – Јелена Гачић Иванов, Никола Добровић и Храм Светог Саве у Београду. – Александра Илијевски, Никола Добровић и архитектонски конкурси у Београду између два светска рата. – Alenka Di Battista, Nikola Dobrović and the Yugoslav monthly review for architecture, fine and applied art titled *Arhitektura*. – Тамара Конеска, Добровић у Скопљу: контуре нове монументалности. – Тадија Стефановић, Никола Добровић у југословенској периодици и дневној штампи од 1934. до 1941. године. – Александра Стаменковић, Архитекта Никола Добровић и Нови Сад. – Јелена Митровић, Улога врта у Добровићевој синтези. – Antun Baće, Nikola Dobrović i palača „Sponza": nepoznanice i prijepori. – Драгана Василски, Архитектонска осећајност Николе Добровића – континуитет кроз место и време. – Катарина Јовић, Култура ладања у дубровачком опусу Николе Добровића. – Милица Божић, Могућност трећег пејзажа: Добровић на Лопуду. – Марија Милинковић, Визионарство и интелектуални отпор архитекте Николе Добровића: период Другог светског рата. – Paolo Tomasella, Nikola Dobrović in Italy (1943–1944). – Злата Вуксановић-Мацура, Добровићеви ставови о социјалистичком урбанизму. – Милица

Божић Маројевић, Поуке из прошлости: од тријумфа до пораза Добровићеве визије Београда. – Дијана Милашиновић Марић, Игор Марић, Никола Добровић и архитектура педесетих. – Бојан Ковачевић, Здање Генералштаба у години која слави Добровића. – Иван Р. Марковић, Архитектура и урбанизам Добровићевог Генералштаба у контексту београдских угаоних зграда. – Александар Кадијевић, Архитекта Никола Добровић као члан RIBA, САНУ и JAZU. – Небојша Антешевић, Добровићева уметност слободног цртежа и илустровање књига о архитектури и урбанизму (1950–1967). – Славица Стаматовић Вучковић, *Пластичност празнине*: Споменик палим борцима на Савини у Херцег Новом. – Иван Рашковић, Милош Костић, Душица Пашић, Детаљи који концепт значе: Добровић у Херцег Новом. – Слободан Малдини, Анализа Добровићевог просторног плана центра Херцег Новог у односу на претходно и садашње стање. – Anđela Dukić, Nikola Dobrović and Dragiša Brašovan: dialectics of rivalry. – Aleksandar Leko, Nikola Dobrović, only an architect or a complete personality or "an Ode to a signature". – Дезире Тилингер, Хипотетички модел Добровићевог Новог Београда: упоредна анализа планираног и тренутног стања. – Ђорђе Булајић, Покренутост простора: упоредна анализа концепата архитектонске монтаже у раду Николе Добровића. – Милан Попадић, Добровићеви ставови о теорији архитектуре и њихови исходи у активној заштити градитељског наслеђа. – Ангелина Банковић, Никола Добровић и разматрања о споменицима културе у контексту теоријских становишта и законске регулативе у првим деценијама након Другог светског рата. – Јелена Ненадовић, Јана Милосављевић, Допринос Николе Добровића заштити културних споменика. – Драгана Ђоровић, Концепт универзалне урбанистике Николе Добровића. – Марина Павловић, Саша Михајлов, Визија јавног простора историјског језгра Београда Николе Добровића (1945–1948). – Марија Покрајац, Архитекта Никола Добровић и критика академизма и еклектицизма. – Дуња Д. Андрић, Тумачења савремене светске архитектуре у радовима Николе Добровића. – Сања Д. Кипроски, Никола Добровић и европска нововековна архитектура. – Верица С. Павићевић, Тумачење односа и утицаја Ле Корбизјеа у стваралаштву Николе Добровића. – Софија Јовановић, Добровићево тумачење дела Миса Ван Дер Роа. – Марија Миленковић, Тијана Жишић, Енергетска ефикасност и комфор Гранд хотела. – Алекса Цигановић, Метаархитектонски конструкционизам архитекте Николе Добровића. – Љиљана Милетић Абрамовић, Ка архитектури изван једнозначних граница: Никола Добровић као усамљени Демијург и романтичар југословенске и српске архитектуре у програмима Музеја примењене уметности у периоду од 2013. до 2019. године. – Максимилијан Дорословачки, Инскрипција простора и просторна кинетика: Богдан Богдановић и Никола Добровић у одбрани дијалектике образовања простора.

Научни скупови CCXXVI, књ. 23
Сима Лозанић – допринос науци, образовању, привреди и друштву
– Београд 2024, стр. 267, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-013-5

Поздравни говор академика Зорана Кнежевића, председника САНУ, на скупу поводом јубиларне године посвећене Сими Лозанићу. – Говор академика Владимира Стевановића на отварању скупа о Сими Лозанићу поводом 175 година од његовог рођења. – Предговор уредника академика Богдана Шолаје. – Снежана Бојовић, Живот и дело Симе Лозанића (1847–1935). – Богдан А. Шолаја, Сима Лозанић у Српском ученом друштву и Српској краљевској академији. – Радомир Н. Саичић, Радови Симе Лозанића у области органске хемије. – Тања Д. Ћирковић Величковић, Значај и ути-

цај електросинтетичких радова Симе Лозанића. – Иван Гутман, Хемијске комбинације Симе Лозанића. – Драгана Р. Милић, Игор М. Опсеница, Уџбеник органске хемије. – Снежана Д. Зарић, Општа хемија у уџбеницима неорганске хемије Симе Лозанића. – Тамара Р. Тодоровић, Уџбеник неорганске хемије – о елементима и њиховим важнијим једињењима. – Иванка Поповић, Сима Лозанић – уџбеници хемијске технологије. – Душан Сладић, Допринос Симе Лозанића развоју хемијске номенклатуре и терминологије. – Драгица Д. Тривић, Рад на унапређењу средњошколске наставе хемије. – Биљана И. Томашевић, Весна Д. Милановић Маштраповић, Средњошколски уџбеник хемије. – Јелена Ј. Мутић, Анализе минералних и пијаћих вода. – Рада М. Баошић, Слађана Д. Савић, Анализе лажног новца и српских руда. – Душанка М. Милојковић-Опсеница, Практикуми за вежбе из аналитичке хемије. – Бојана М. Миљковић Катић, Привредна политика министра Симе Лозанића (1894–95, 1897–99). – Марија М. Краљ, Рад Симе Лозанића на промоцији вештачког ђубрива. – Лидија Р. Ралевић, Студентски штрајкови у време првог ректора Универзитета Симе Лозанића. – Слободан Г. Марковић, Сима Лозанић као дипломата и министар у владама Краљевине Србије. – Борис Милосављевић, Породица и порекло Симе Лозанића.

Научни скупови CCXXXII, књ. 24
Будућност старења
– Београд 2024, стр. 378, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-038-8

Поздравна реч академика Владимира С. Костића. – Драгана Радојичић, Мудри и крхки – етнолошка проучавања старости и односа према старима. – ДЕМОГРАФСКО-СОЦИОЛОШКИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА И СТАРОСТИ. – Мирјана Рашевић, О феномену популационог старења. – Слађана Драгишић Лабаш, Негативни стереотипи и предрасуде о старијима и дискриминација (доживљена и антиципирана). – Мирјана Бобић, Удовиштво жена и међугенерацијска солидарност. – Владимир Никитовић, Људски капитал у 21. веку – да ли је утицај старења становништва прецењен? – Владица Цветковић, Ка бољем образовању у савременом „старом" друштву. – БИОМЕДИЦИНСКИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА. – Елка Стефанова, Когнитивне способности у старењу. – Татјана Пекмезовић, Епидемиолошке детерминанте старења популације и јавноздравствени изазови. – Исидора Јарић, Томи Ковачевић, Образовање за саосећање: медицинско образовање у друштву које прогресивно стари. – СОЦИОЛОШКИ, ПОЛИТИКОЛОШКИ И АНТРОПОЛОШКИ АСПЕКТИ СТАРЕЊА. – Катарина Станић, Дуготрајна нега старих у Србији. – Свенка Савић, Геронтолингвистика: старост, језик и род у интеракцији у простору и времену. – Владимир Поповић, Драган Стаменковић, Урош Станојчић, Напредне технологије у аутомобилској индустрији и будућност старења. – Ивана Јакшић, Никола Јовић, Проблеми политичке партиципације старијих особа у Србији. – 100 ГОДИНА БИЗМАРКОВОГ ПЕНЗИЈСКОГ СИСТЕМА У БИВШОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ: ПРОШЛОСТ, САДАШЊОСТ И БУДУЋНОСТ У 21. ВЕКУ. – Никола Алтипармаков, Настанак, развој и криза јавног пензијског система у бившој Југославији. – Mitja Čok, Tanja Istenič, Nataša Kump, Boris Majcen, Jan Porenta, Jože Sambt, Demographic changes and Slovenian pension system. – Predrag Bejaković, The development, characteristics and problems of the pension system in Croatia. – Гордана Матковић, Социјалне пензије у Србији.

Каталог издања Српске академије наука и уметности: *2022–2023–2024*
– Београд 2024, стр. 56, 24 цм.

Одељење за математику, физику и гео-науке

Bulletin, Tome CLVI
Classe des sciences mathematiques et naturelles. *Sciences mathematiques*, № 48
– Београд 2023, pages 63, 24 cm.
ISSN 0561-7332

M. Kostić, Metrical Besicovitch almost automorphy and applications. – P. Njionou Sadjang, W. Koepf, M. Masjed-Jamei, On a bivariate kind of q-Bernoulli polynomials. – I. Gutman, V. R. Kulli, I. Redžepović, Irregularity Sombor index. – M. Cadena, M. Masjed-Jamei, E. Omey, R. Vesilo, New bivariate probability models based on Panjer-type relations.

Одељење хемијских и биолошких наука

Научни скупови CCII, књ. 20
Пројекат Јадар – шта је познато?, 2. издање
– Београд 2024, стр. 317, 24 цм.
ISBN 978-86-7025-924-9

Рецензија, академик Зоран Поповић, академик Слободан Вукосавић. – Уводна реч, академик Владимир Стевановић. – Зорана Михајловић, Излагање на скупу „Пројекат Јадар – шта је познато". – Весна Продановић, Пројекат „Јадар" – шта је познато. – Коментар Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" на прилог Весне Продановић. – Ратко Ристић, Иван Малушевић, Петар Нешковић, Ангелина Новаковић, Синиша Половина, Вукашин Милчановић, Деградација простора у оквиру пројекта „Јадар". – Мирјана Дреновак-Ивановић, Правни оквир заштите животне средине у пројекту „Јадар". – Динко Кнежевић, Драгана Нишић, Александар Цвјетић, Третирање и одлагање отпада из рудника и процеса екстракције и затварање депонија након завршетка пројекта „Јадар". – Коментар Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" на прилог Динка Кнежевића, Драгане Нишић, Александра Цвјетића. – Жељко Камберовић, Избор технологије производње литијума и утицаји на животну средину. – Бранимир Н. Гргур, Улога литијума у енергетским технологијама и алтернативе. – Првослав Марјановић, Пројекат Јадар и водни ресурси. – Имре Кризманић, Ивана Живић, Марјан Никетић, Тања Вуков, Душко Ћировић, Невена Кузмановић, Никола Весовић, Марко Анђелковић, Горчин Цвијановић, Душан Николић, Александра Пенезић, Марко Маричић, Неда Богдановић, Милош Поповић, Дмитар Лакушић, Пројекат Јадар: утицај на биодиверзитет. – Јагош Раичевић, Пројекат Јадар: контрола регулаторног процеса и трошкови заштите животне средине. – Александар Јововић, Инжењерско-административне процедуре у циљу контроле утицаја пројекта Јадар на загађења животне средине. – Коментар Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" на прилог Александра Јововића. – Петар Булат, Могући утицаји рудника, екстракције и депоније пројекта Јадар на здравље локалног становништва. – Марија Алимпић Катсакиори, Заштитимо Јадар и Рађевину. – Мирослав Мијатовић, Сиже излагања. – Допис (1) Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" Министарству рударства и енергетике, 4. јун 2021. год. – Одговор Зоране Михајловић, министарке рударства и енергетике на Допис (1), 28. јун 2021. год. – Допис (2) Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" Министарству рударства и енергетике, 30. јули 2021. год. – Допис Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар – шта је познато" Министарству за заштиту животне средине, 19. јул 2021. год. – Одговор/решење Министарства за заштиту животне средине,18. август 2021. год., примљено 3. септембра 2021. год. – Допис Организационог одбора скупа „Пројекат Јадар

– шта је познато" Влади Републике Србије, 1. октобар 2021. год. – Communication submitted by the Organizing Committee of the conference "The Jadar Project – What is known?" to the Government of the Republic of Serbia, 1 October 2021. – Белешка са састанка представника САНУ са представницима рударске компаније Рио Тинто и Пројекта „Јадар", одржаног 25. јануара 2018. год.

Научни скупови CCXXIX, књ. 25
Органска производња у Србији
– Београд 2024, стр. 138, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-028-9

Предговор академика Драгана Шкорића. – Снежана Ољача, Ивана Симић, Душан Ковачевић, Жељко Долијановић, Органска производња – еколошки модели у Србији. – Душан Ковачевић, Снежана Ољача, Жељко Долијановић, Александар Ковачевић, Значај технологије гајења у органској биљној производњи. – Радмила Пивић, Александра Станојковић-Себић, Александар Станојковић, Јелена Максимовић, Тара Грујић, Зоран Динић, Владан Угреновић, Квалитет пољопривредног земљишта за органску производњу. – Зоран Кесеровић, Бисерка Милић, Маја Миловић, Могућности органске производње у воћарству. – Жарко Илин, Борис Адамовић, Ђорђе Војновић, Соња Илин, Органска производња у повртарству. – Ивана Симић, Снежана Ољача, Тржиште органских производа у Србији. – Ана Чупић, Драгана Давидовић, Нутритивне особине органских производа.

Научни скупови CCXXXIII, књ. 26
Савремена стремљења у електрохемији у процесу преласка на обновљиве изворе енергије
– Београд 2024, стр. 122, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-040-1

Академик проф. др Славко Ментус, Предговор. – САОПШТЕЊА. – Славко В. Ментус, О професору Џону Бокрису: осврт на живот и дело. – Милица Ј. Вујковић, Александра Р. Гезовић, Јана Ж. Мишуровић, Веселинка В. Грудић, Роберт Доминко, Развој материјала за батеријске системе нове генерације. – Бранимир Н. Гргур, Могућност производње и примене „зеленог водоника" у Републици Србији. – Игор А. Пашти, Дизајн катализатора за електрокаталитичку производњу водоника – принципи, изазови и пречице. – Александар Р. Жерађанин, Електрокатализа после 2020: како убрзати кључне реакције за електрохемијско складиштење енергије из обновљивих извора? – Душан Младеновић, Ана Младеновић, Diogo M. F. Santos, Ayşe B. Yurtcan, Шћепан Миљанић, Славко Ментус, Биљана Шљукић, Електрокатализатори на бази прелазних метала као бифункционални електрокатализатори за реакције редукције и еволуције кисеоника. – Мила Н. Крстајић Пајић, Јелена Д. Гојгић, Александар М. Петричевић, Thomas Rauscher, Christian I. Bernaecker, Владимир Д. Јовић, Производња водоника алкалном електролизом на индустријском нивоу – развој катода на бази никла. – Зоран Јовановић, Соња Јовановић, Жељко Мравик, Јелена Рмуш Мравик, Марко Јелић, Милица Пејчић, Марија Грујичић, Дарија Петковић, Синтеза и модификација напредних наноматеријала – поглед кроз призму обновљивих извора енергије. – ИЗВОДИ. – Зоран Мандић, Развој батерија за електричне аутомобиле – од концепта Џона Бокриса до напредних мултивалентних чланака. – Никола Новаковић, Практична примена електрохемијских метода при тестирању литијум-јонских ћелија високих перформанси у аутомобилској индустрији. – Гаврило Шекуларац, Владимир Панић, Метал/ваздух батерије и батерије са течним металима: изазови идеалне реверзибилности и рециклаже. – Ђорђе Стојановић, Будућност напајања: како батерије

олакшавају прелазак на обновљиве изворе енергије. – Jelena Popovic-Neuber, Транспорт јона у батеријским електролитима и међуфазама. – Станко Р. Бранковић, S. M. Shirazi, K. Ahmadi, O. Miljanić, J. Bao, Pd монослојни катализатор – нова парадигма у електролитичком издвајању водоникових изотопа. – Милутин Смиљанић, M. Bele, J. F. V. Santa, S. Menart, A. Hrnjić, C. Панић, L. Pavko, P. Jovanovič, V. Jovanovski, F. Ruiz-Zepeda, L. Moriau, A. Lončar, G. Dražič, M. Gaberščček, N. Hodnik, Интеракције између метала и носача – пут ка напредним електрокаталитичким композитима за водоничну енергију. – Невенка Р. Елезовић, Развој нових катализатора за нискотемпературне горивне ћелије – изазови и перспективе. – Урош Лачњевац, Недавни развој композитних електрокатализатора реакције издвајања водоника на бази TiO_2 нанотубуларних низова као носача. – Ивана М. Перовић, Снежана М. Брковић, Гвозден С. Тасић, Никола Н. Здолшек, Мина М. Сеовић, Јелена М. Георгијевић, Стефан Д. Митровић, Утицај примене јонских активатора на бази d-метала на енергетску ефикасност процеса добијања водоника алкалном електролизом. – Сања И. Стевановић, Драгана Милошевић, Душан В. Трипковић, Весна Максимовић, Владан Р. Ћосовић, Небојша Д. Николић, Мила Н. Крстајић Пајић, Јелена Роган, Платински катализатори на угљеничној основи за ефикасну оксидацију метанола.

Биографије и библиографије, књ. 20
Живот и дело српских научника
– Београд 2024, стр. VII, 451, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-036-4
Предговор. – Радоје Чоловић, Милош Богдановић. – Радмила Гудовић, Биљана Срдић Галић, Синиша С. Бабовић, Соња Петричевић, Никола Кнези, Синиша Радојевић. – Радоје Чоловић, Срећко Подвинец. – Радоје Чоловић, Васа Бутозан. – Радоје Чоловић, Душан Велимировић, Владислав Арсов, Војислав К. Стојановић. – Радоје Чоловић, Милован Јовановић. – Татјана Симић, Наташа Петронијевић, Богомир Миро Мршуља. – Радоје Чоловић, Владислав Стефановић. – Радоје Чоловић, Зоран В. Кривокапић.

Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts 161
Sima Lozanić: *a knight of Serbian science*
– Belgrade 2024, pages 199, 24 cm.
ISBN 978-86-6184-009-8

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности 55
Академик Недељко Кошанин: *зачетник модерне српске ботанике*
– Београд 2024, стр. 79, 21 цм.
ISBN 978-86-6184-045-6

Одељење техничких наука

Научни скупови CCXXXVII, књ. 9
75 година од открића транзистора
– Београд 2024, стр. 156, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-060-9
Предговор. – Зоран В. Поповић, Транзистор – најважнији проналазак 20. века? – Зоран Љ. Петровић, Зоран Јакшић, Светлана Радованов, Од транзистора, преко интегрисаних кола, до савремене микроелектронике – технологије за производњу интегрисаних кола коришћењем неравнотежних плазми. – Данијел Данковић, Еми-

лија Живановић, Милош Марјановић, Сандра Вељковић, Никола Митровић, Историјат и развој електронике у Нишу. – Слободан Н. Вукосавић, Транзисторски прекидачи у енергетским претварачима.

Развој електроенергетике Републике Србије до 2050. године
– Београд 2023, стр. 365, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-002-9
Доступно и на: https://odborzaenergetiku.rs/pdf/Razvoj_srpske_energetike.pdf

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности 54
Уметност конструисања: *60 година предмета Конструктивни системи и Просторне структуре на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету*
– Београд 2024, стр. 35, 21 цм.
ISBN 978-86-6184-043-2

Одељење медицинских наука

Научни скупови CCXXXI, књ. 13
Новине у гојазности 2023
– Београд 2024, стр. 203, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-030-2

Предговор. – Драган Д. Мицић, Гојазност и цревно-мождана осовина. – Татјана Пекмезовић, Трендови преваленције гојазности у свету и Србији. – Небојша М. Лалић, Гојазност и дијабетес. – Миодраг Чолић, Гојазност и имуност. – Ђуро Мацут, Гојазност и PCOS – клиничке импликације. – Ана Ђорђевић, Карактеристике анималних модела гојазности индукованих различитим типовима исхране. – Данијела Војновић Милутиновић, Однос гојазности и инсулинске сензитивности у анималном моделу синдрома полицистичних јајника. – Милош Жарковић, Гојазност и штитаста жлезда. – Снежана Половина, Мирјана Шумарац-Думановић, Данка Јеремић, Душан Живановић, Ђурђина Дрољак, Невена Радић, Драган Мицић, Гојазност и кардиоваскуларни ризик. – Мирјана Шумарац-Думановић, Данка Јеремић, Душан Живановић, Ђурђина Дрољак, Невена Радић, Снежана Половина, Метаболички фенотипови у гојазности. – Милица М. Пешић, Јана Пешић Станковић, Гојазност и неалкохолна масна јетра. – Едита Стокић, Миа Манојловић, Фармакотерапија гојазности. – Александар П. Симић, Огњан М. Скробић, Савремене ендоскопске методе лечења гојазности. – Огњан М. Скробић, Александар П. Симић, Баријатријска и метаболичка хирургија – да ли нове процедуре мењају устаљене протоколе? – Сања Мазић, Физичка активност у терапији прекомерне ухрањености и гојазности.

Циклус предавања, књ. 7
Контроверзе у медицини
– Београд 2024, стр. 122, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-016-6

Душица Лечић Тошевски, Реч уредника. – Душица Лечић Тошевски, Биоетика и психијатријски аспекти еутаназије. – Виолета Бешировић, Легализација еутаназије код нас и у свету – еволуција, револуција или *status quo*? – Богдан Лубардић, Црква и питање еутаназије: философске рефлексије у теолошком кључу. – Јелена Друловић, Легализација марихуане: за и против – примена у медицини, контроверзе и изазови.

– Татјана Пекмезовић, Имунизација – чињенице, изазови и предрасуде. – Ивана Новаковић, Етички аспекти генетског тестирања. – Соња Марјановић, Јонизујуће и нејонизујуће зрачење у животној и радној средини.

Одељење језика и књижевности

Глас CDXXXVI, књ. 34
– Београд 2024, стр. 142, 24 цм.
ISSN 0351-7365

Горан Петровић, Завештања – Мере. – ПРЕВОДИ ПОЕЗИЈЕ ВАСКА ПОПЕ. – Злата Бојовић, Поздравна реч на округлом столу *Преводи поезије Васка Попе*. – Миодраг Лома, Збирке немачких превода Попиних песама и по пример преводилачког приступа Карла Дедецијуса и Мила Дора Попиној поезији. – Вук Петровић, „Језик света": о Дедецијусовом преводу Попине поезије. – Јелена Петровић, Еквивалентност у преводу поезије Васка Попе на немачки језик: одабрани примери. – Зоран Пауновић, *Врати ми моје крпице*: превођење непреводивог. – Александра В. Јовановић, Васко Попа и енглеска књижевна публика. – Бојана Вујин, Из више углова: упоредна анализа енглеских превода Васка Попе. – Рада Станаревић, Васко Попа на мађарском – у препјеву Петра Милошевића. – СТОГОДИШЊИЦА РОЂЕЊА НИКИТЕ И. ТОЛСТОЈА, ИНОСТРАНОГ ЧЛАНА САНУ (1923–2023). – Светлана М. Толстој, Поводом 100 година од рођења Никите И. Толстоја. – Јасмина Грковић-Мејџор, Допринос Никите И. Толстоја проучавању историје књижевнојезичких идиома у Срба. – Александар Лома, Словенска географска терминологија у истраживањима Никите И. Толстоја. – Љубинко Раденковић, О етнолингвистици Никите И. Толстоја и колективном делу *Словенске старине*.

Српски дијалектолошки зборник LXX, св. 1
– Београд 2023, стр. 869, 24 цм.
ISSN 0353-8257

МОНОГРАФИЈЕ, РАСПРАВЕ И ЧЛАНЦИ. – Радивоје Младеновић: Говор села Врбичане крај Призрена. – Недељко Р. Богдановић, Мали речник села Бучума. – Драгољуб Петровић, Ивана Ћелић, Јелена Капустина, Речник Куча: допуне. – Сузана Ј. Пешевић Стојановић, Фонетске особине говора Масловара код Котор Вароша.

Српски дијалектолошки зборник LXX, св. 2
Жарко Бошњаковић, Гордана Штасни, *Турцизми с просторним значењем у контексту балканских језика и њихових дијалеката*
– Београд 2023, стр. 491, 24 цм.
ISSN 0353-8257

Јужнословенски филолог LXXIX, св. 2
– Београд 2023, стр. 354, 24 цм.
ISSN 0350-185X

Рајна Драгићевић, Један рођендан који не заборављамо (Милка Ивић 1923–2023). – СТУДИЈЕ И РАСПРАВЕ. – Елена В. Петрухина, Особенности аспектуальной деривации в русском языке (на славянском фоне). – Swetlana Mengel, Maria Cristina Bragone, «*…Imprimi sicut Nationi Russicae decori & utilitati foret …*»: Роль просветительской деятельности немецких пиетистов в России начала XVIII века и их вклад в формирование русской профессиональной терминологии. – Наташа Ж. Драгин, Од бана до херцега: страни лексички слојеви у ћирилским пословноправним актима

средњовековне Босне и Хума. – Ненад Б. Ивановић, Јована Б. Јовановић, *Збирка ῑрдних имена* Ђорђа Натошевића (1821–1887) као извор за проучавање лексике погрдног значења у савременом српском језику. – Бојана М. Вељовић Поповић, Глаголски систем говора Прилужја код Вучитрна. – Татјана Г. Трајковић, Радни глаголски придев мушког рода једнине у говорима Косовског Поморавља. – Милош М. Ковачевић, Статус везника *док* у контрастним реченицама. – Юйцинь Пань, Функционирование иноязычной лексики в русском и китайском языках начала XXI века (сравнительный аспект). – Данило С. Алексић, Неки „родно осетљиви“ деривати на *-киња* и творбени систем српског језика. – Драгана М. Ратковић, Зоонимска лаудативна номинација жене с аспекта старосне доби у пиротском говору. – НЕКРОЛОГ. – Проф. др Вера Васић (1948–2023) (Јасмина Дражић). – ХРОНИКА. – К 100-летию академика Никиты Ильича Толстого (Екатерина Якушкина). – Хроника круглого стола Проблемы славянской сопоставительной лексикологии и лексикографии. МГУ. Москва, 24. март 2023. г. (Александра Чиварзина). – ПРИКАЗИ И КРИТИКЕ. – Анна Петрикова. *Феномен языковой личности в свете христианского дискурса* (*на материале проповедей Д. Смирнова*). Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, 2021, 150 стр. (Ружица Левушкина). – Владан Јовановић. *Језик и речник свеῑοῑ владике Николаја Велимировића*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2023, 510 стр. (Александар Милановић). – Јасмина Дражић. *Приступи ῑроучавању значења речи*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2022, 323 стр. (Ана В. Миленковић). – Жарко Бошњаковић. *Речник македонских ῑлаῑола*: *Морфосинтакса ῑлаῑола у македонском сῑандардном језику*, *MJ*$_2$. Македонски информативен и издавачки центар, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду и Архив Војводине, 2022, 107 стр. (Миљана Чопа). – Тврtко Прћић, Јасмина Дражић, Мира Милић, Милан Ајџановић, Соња Филиповић Ковачевић, Олга Панић Кавгић, Страхиња Степанов. *Сῑрски речник новијих анῑлицизама*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2021, 641 стр. (Александра Ш. Кардош Стојановић). – Martin Ološtiak, Ľudmila Liptáková, Klaudia Bednárová-Gibová (ed.). *Slovanská slovotvorba*: *synchrónia*, *inovácie*, *neologizácia* – *Slavic Word-formation*: *Synchrony*, *Innovations*, *Neologization*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2022, 430 стр. (Милан Ајџановић). – Комплет монографија *75 ῑодина Инсῑиῑуῑа за сῑрски језик САНУ* (Ана Голубовић). – *Аноῑирана библиоῑрафија Јужнословенскоῑ филолоῑа*. Ана Миленковић и Владимир Живановић. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2002, 132 стр. (Владимир Живановић, Ана Миленковић). – РЕГИСТРИ. – Регистар кључних речи LXXIX књиге *Јужнословенскоῑ филолоῑа*, св. 2. – Регистар имена LXXIX књиге *Јужнословенскоῑ филолоῑа*, св. 2.

Јужнословенски филолоῑ LXXX, св. 1
– Београд 2024, стр. 394, 24 цм.
ISSN 0350-185X

СТУДИЈЕ И РАСПРАВЕ. – Вања С. Станишић, Предвуковски корени Вукове азбучне реформе. – Марија Д. Вучковић, Етимографска обрада калкова у етимолошком речнику Петра Скока. – Александр Н. Ерёмин, Русское просторечие второй половины XIX – первой половины XX вв. – Ана Б. Пејановић, Вербализација регулатора патријархалног морала на фразеолошкој грађи (лингвокултуролошка анализа). – Paweł Kowalski, Frazeologia w świetle pojęć słowotwórczych na przykładzie frazeologizmów kategorii stopnia. – Нељо Г. Јошић, Бојана Н. Томић, Речник САНУ и његови извори: статистички метод анализе и његова примена у презентацији лексичке грађе. – Юлия Л. Шапич, О проблеме лексикографического представления диминутивов в сербско-русском словаре. – НЕКРОЛОЗИ. – Професор Василка Радева (1940–2023) (Цветанка Аврамова). – Проф. др Даринка Гортан Премк (1937–2024)

(Рајна Драгићевић). – Проф. др Мирослав Николић (1947–2024) (Владан Јовановић). – ХРОНИКЕ. – Международная научно-практическая конференция «Неология-2023». Институт лингвистических исследований Российской академии наук. Санкт-Петербург, 1–3 декабря 2023 г. (Елизавета С. Громенко, Алина С. Павлова). – Пројекат *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора* – представљање резултата рада на пројекту и Округли сто. Огранак САНУ у Нишу, 30. новембар 2023. године (Бранкица Ђ. Марковић). – ПРИКАЗИ И КРИТИКА. – Јасмина Грковић-Мејџор. *Студије из историјске семантике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2023, 202 стр. (Виктор Савић). – Људмила Поповић. *Граматика интеракције у савременим словенским језицима*. Београд: Славистичко друштво Србије, 2023 (Ужице: Графичар), 353 стр. (Дојчил П. Војводић). – Tvrtko Prćić. *Srpski sa engleskim*. *Osnove kontaktno-kontrastivne lingvistike*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2023, 342 str. (Ивана Лазић Коњик). – Драгана Цвијовић. *Збирне именице у савременом српском језику* (*лексичко-граматичка и лексичко-семантичка анализа*). Монографије Института за српски језик САНУ, књ. 35. Београд: Институт за српски језик САНУ, 326 стр. (Ненад Ивановић). – *Етимолошки речник српског језика*. Св. 4: БЛ–БЉ (ур. Александар Лома). Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, 2023, 213 стр. (Вања Станишић). – Є. А. Карпіловська (ред.). *Лексикографічна парадигма XXI ст.*: *теорія і методологія*. *До 100-ліття від дня народження Леоніда Сидоровича Паламарчука*. Київ: Інститут української мови НАН України, 2023, 596 стр. (Милена Д. Ивановић). – *Српски дијалектолошки зборник* LXX/1 (2023): 869 стр. *Српски дијалектолошки зборник* LXX/2 (2023): 491 стр. (Марина Јуришић). – БИБЛИОГРАФИЈА. – Библиографија за 2022. годину расправа и дела из индоевропске филологије и опште лингвистике која су изашла у Србији, Црној Гори и Републици Српској (Ана Голубовић). – РЕГИСТРИ. – Регистар кључних речи LXXX књиге *Јужнословенског филолога*, св. 1. – Регистар имена LXXX књиге *Јужнословенског филолога*, св. 1.

Трибина Библиотеке САНУ
Година XII, број 12
– Београд 2024, стр. 225, 24 цм.
ISSN 2335-0121

Академске беседе. Књ. 3 / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Миро Вуксановић. – Приступна предавања дописних чланова. Књ. 2 / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Миро Вуксановић. – Библиографије чланова САНУ. Књ. 2 / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Миро Вуксановић. – Језик и речник светог владике Николаја Велимировића: (диференцијални приступ) / Владан Јовановић. – Рекламно-пропагандни жанр у српском политичком дискурсу / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук. – Српски лексички фонд из угла полисемије: глаголи, именице, придеви / Наташа Миланов. – Српска енциклопедија / председник Уређивачког одбора Драган Станић. – Том 3. Књ. 1, Г – Демографски преглед (2018). – Том 3. Књ. 2, Демократија–Ђуша (2021). – Флора Србије. 3 / уредници Владимир Стевановић, Марјан Никетић. – COVID-19 пандемија: поруке, нова сазнања и дилеме: зборник радова са научног скупа одржаног 4. јуна 2021. године / уредници Небојша Лалић, Миодраг Чолић. – Приступне беседе српских академика: (1886–1947). Књ. 3 / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Миро Вуксановић. – Српска књижевност у историјама књижевности: поводом 225. годишњице рођења Павла Јосифа Шафарика: зборник радова са научног скупа одржаног 23. и 24. новембра 2021. године / уредник Злата Бојовић. – Романи Добрице Ћосића: зборник радова са научног скупа одржаног 1. новембра 2021. године / уредник Јован Делић. – Свети краљ Милутин: владар на

раскршћима светова / [уредници Срђан Пириватрић, Смиља Марјановић-Душанић, Даница Поповић]. – Српски народни покрет 1848/1849: дигитализација грађе / Александар Костић, Бранислав Војновић. – Дигитализација Мирослављевог јеванђеља / Александар Костић, Бранислав Војновић. – Писци у биоскопу: књижевна историја наших филмских доживљаја: антологија / Слободан Шијан. – Расправе, студије, чланци. О дијалектологији. 1–5 / Павле Ивић; приредио Слободан Реметић. – Дан Библиотеке САНУ посвећен стогодишњици рођења академика Милке Ивић (1923–2011–2023). – Папир са воденим знаком / Горан Петровић. – Иконостас свег познатог света / Горан Петровић. – И на небу и на земљи: огледи о коренима српске и словенске усмене епике / Александар Лома. – Енергетика и климатске промене; Улога нуклеарне енергетике у енергетској транзицији: зборник радова са научних скупова Академијског одбора за енергетику, одржаних 26. новембра 2018. и 2. новембра 2020. године / уредник Слободан Вукосавић. – Кључни подаци о стању науке у Србији / Александар Бауцал, Небојша Лалић, Александар Костић. – Друштвене и хуманистичке науке у Србији / уредници Љубомир Максимовић, Горан Башић. – Друштво упркос пандемији: зборник радова са научног скупа / уредник Алпар Лошонц. – Зборник са научног скупа поводом 150 година од рођења академика Живојина Ђорђевића: научни скуп одржан 16. јуна 2022. године / уредници Радмила Петановић, Драгослав Маринковић, Жељко Томановић. – Етимолошки речник српског језика. Св. 4, Бл–Бљ / оснивач Павле Ивић; аутори Марија Вучковић, Јелена Јанковић, Маја Калезић, Орсат Лигорио, Александар Лома, Соња Манојловић, Жељко Степановић, Ана Шпановић; уредник Александар Лома. – Приручни етимолошки речник српског језика. Т. 1, A–J / аутори Марта Бјелетић, Јасна Влајић-Поповић, Александар Лома, Снежана Петровић; уредник Александар Лома. – Именик аутора, уредника и говорника.

Научни скупови CCXXX, књ. 39
Јаков Игњатовић у књижевности: *поводом 200-годишњице рођења*
– Београд 2024, стр. 141, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-029-6

Горан Максимовић, Дјело Јакова Игњатовића у историјама и прегледима српске књижевности. – Горана Раичевић, Јован Скерлић о Јакову Игњатовићу. – Александар Милановић, Лексичке карактеристике романа *Тридесет година из живота Милана Наранџића* (1860) Јакова Игњатовића. – Исидора Бјелаковић, О лексици романа *Ђурађ Бранковић* Јакова Игњатовића. – Татјана Јовићевић, Роман Јакова Игњатовића – (дуг) пут ка разумевању. – Катарина Вучић, Осврти на експлицитну и имплицитну поетику Јакова Игњатовића. – Драгана Вукићевић, У љубавном амбијенту галантома – дескрипције простора и еронаратив. – Срђан Орсић, Даљски период живота и рада Јакова Игњатовића. – Зорица Несторовић, Фигура мемоаристе – прилог тумачењу *Мемоара* Јакова Игњатовића. – Зорица Хаџић Радовић, *Стармали* о Јакову Игњатовићу.

Одељење друштвених наука

Посебна издања DCCXII, књ. 113
Павле Петровић, *Макроекономске кризе и реформе у Србији 1980–2023*: *економетријска анализа*
– Београд 2024, стр. 274, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-017-3

Научни скупови CCXXII, књ. 54
Интелектуалци, јуче и данас
– Београд 2023, стр. 191, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-023-4

Поздравна реч академика Владимира С. Костића. – Тибор Варади, Када је теже бити интелектуалац – за време или после комунизма? – Rastko Močnik, Intelektualci i inteligencija. – Jan Oberg, The happy dissident role of the public peace intellectual. – Григорије Дурић, Интелектуалац и црква. – Владо Камбовски, Улога интелектуалца у несвесном друштву. – Коста Чавошки, Морална одговорност интелектуалаца у јавном животу. – Владета Јанковић, Интелектуалци и политичка пракса. – Милорад Пуповац, Јавни ум и јавни језик овдје и сада. – Abdullahi Ahmed An-Na'im, The role of African-Muslim intellectuals. – John Quigley, The responsibility of intellectuals to explain the historical background to international conflicts: Ukraine and Israel/Palestine. – Алекса Ђилас, Ангажовани интелектуалци на западним универзитетима. – Дејан Јовић, Нежељена критичка интелигенција након социјализма: случај професора Јована Мирића. – Газела Пудар Драшко, О недостатку делиберације интелектуалне елите у постпетооктобарској Србији. – Алпар Лошонц, Интелектуалци: релативизам, моћ у епохи „постистине".

Научни скупови CCXXVII, књ. 55
Образовање: стање, перспективе и улога у развоју Србије
– Београд 2023, стр. 257, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-014-2

Александар Костић, Ана Пешикан, Реч уредника – слика стања и могућности за развој Србије. – Проф. Маријана Дукић Мијатовић, Стратегија развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030, актуелности и изазови. – Иван Ивић, Критичка анализа стања у образовању и образовне политике у Србији. – Владимир Бумбаширевић, Академске слободе и институционална аутономија. – Владица Цветковић, Зашто је српско високо образовање немогуће реформисати? – Бранко Урошевић, Високо образовање и развој Србије у доба глобалне дигиталне трансформације. – Ана Пешикан, „Изгубљени у преводу": наставници у образовању у Србији. – Владимир С. Костић, Формирање културне и интелектуалне елите: како образовати будуће носиоце развоја Србије? – Слободанка Антић, Јелена Стевановић, Проблеми писмености: данас и овде. – Други дан: 18. септембар 2021. Округли сто. – Закључци и препоруке.

Научни скупови CCXXXV, књ. 57
Срби у Хрватској: актуелни положај и главне програмске активности
– Београд 2024, стр. 204, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-054-8

Милорад Пуповац, Предговор. – ПРИСУТНОСТ И ПАРТИЦИПАЦИЈА. – Синиша Таталовић, Демографски показатељи положаја Срба у Хрватској. – Милорад Пуповац, Постигнућа у политичкој партиципацији и изразите тешкоће у политичком дјеловању Срба у Хрватској. – Јован Влаовић, Никола Вукобратовић, Практична, дуготрајна и свакодневна заштита права припадника српског народа у Хрватској и борба за толеранцију и друштво без мржње. – Драгана Јецков, Сарадња српске заједнице у Хрватској са институцијама Републике Србије. – КУЛТУРА, ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА. – Милан Вукелић, Слободан Живковић, Остваривање културних и образовних права Срба у Хрватској: постигнућа и главне тешкоће. – Анета Владимиров, Заштита споменичке и културне баштине, скупљање и чување архивске грађе и

практицирање политике сјећања. – Дејан Јовић, Научна активност Српског народног вијећа у Хрватској. – Чедомир Вишњић, Издавачка дјелатност српске заједнице у Хрватској 1993–2023. – РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ИНСТИТУЦИЈА. – Мила Татовић Рамљак, Татјана Драгичевић, Андреа Вукелић, Подршка развоју привредних средина, економским активностима припадника српске заједнице и социјално-хуманитарној помоћи. – Јелена Несторовић, Емина Ђурашевић, Обнова друштвених домова, изградња културно-образовних центара и културни програми. – Александар Милошевић, Медијска активност организација Срба у Хрватској.

Одељење историјских наука

Хиландарски зборник 16
– Београд 2024, стр. 191, 25 цм.
ISBN 978-86-6184-042-5

Сергей Юрьевич Темчин, Канон Службы перенесению мощей Свт. Саввы Сербского „Земля ликует…”: Модели построения. – Анатолий Аркадьевич Турилов, Список неизвестной жалованной грамоты Покрайца монастырю Святого Георгия на учреждение ярмарки (панагира). – Бојан Миљковић, Πέτρα и Νέα Πέτρα. – Ђорђе Бубало, Српски архив манастира Светог Павла на Атосу: стари снимци и нова сазнања. – Бранислав Тодић, Ктитори и приложници манастира Светог Пантелејмона у Поменику из рукописне збирке П. И. Севастјанова. – Бојан Миљковић, Поменик Арбанашког пирга. – Ивона Карачорова, Тълковните Псалтири в ръкописната сбирка на Хилендарския манастир. – Nikos Dionysopoulos, Adapting to the Athonite Visual Tradition: Portraits of Georgian Rulers in the Refectory of the Philotheou Monastery (16th Century). – Снежана Јелесијевић, Непозната посланица манастира Хиландара руском цару Михаилу Феодоровичу. – Anca Libidov – Mihai Dragnea, Notes of Hadji Neilos.

Зборник о Србима у Хрватској 14
– Београд 2024, стр. 393, 25 цм.
ISSN 0353-5967

Сњежана Орловић, Умјетничке радионице на простору Епархије горњокарловачке у 18. вијеку. – Мирјана Поповић, Православно становништво Скрадина и ближе околине током прве половине 19. века. – Василије Ђ. Крестић, Осврт на мој научни рад. – Никола Милованчев, О положају српске породице Штокић у Барбату на острву Раб 1923. године – три вијека послије досељења. – Јово Бајић, Павле Маринковић из Даља, живот и идеали. – Софија Божић, Југословенска радикална заједница у Хрватској, Славонији и Далмацији: од формирања странке до општинских избора 1936. – Мира Радојевић, О разлозима и могућим последицама тежњи за „деконструкцију јасеновачког мита”. – Ивана Б. Спасовић, Др Милица Богдановић и Српско културно друштво „Просвјета”. – Никола Милованчев, Др Ђуро Сремац, Кронологија политичких збивања на просторима друге Југославије (СФРЈ) од 2. 2. 1990. до 10. 12. 1999. – Славица Гароња Радованац, Племе Бубала: с најновијим насељем у Решетару и Араповом долу: прилог испитивању српских насеља на Огулинском Кордуну, у Лици и Банији по историјским подацима и народном предању написао Манојло Бубало Кордунаш. – Ђорђе Перић, Песме српских песника у мелографским записима познатих и мање познатих хрватских мелографа (IV) (*Севдах* 1880–1903). – Станиша Војиновић, Вид Вулетић-Вукасовић. – Владимир Крстић, Библиографија радова академика Василија Ђ. Крестића (2012–2023). – Регистар личних имена. – Регистар географских назива.

Посебна издања DCCXI, књ. 32
Архимандрит Тихон Ракићевић, *Темплон*: *преграда олтара* / *иконостас*: *од настанка до развијене средњовековне форме*, *са освртом на српске задужбине од краја XII века до Велике сеобе 1690. године*
– Београд 2024, стр. 482, 31 цм.
ISBN 978-86-6184-015-9

Посебна издања DCCXIII, књ. 33
Гојко Суботић, Елени Влахопулу-Карабина, *Плаштаница београдског митрополита Исидора*
– Београд 2023, стр. 120, 29 цм.
ISBN 978-86-6184-024-1

Посебна издања DCCXIV, књ. 34
Михаило Војводић, *Из националне политике Србије у годинама пре Великог рата*: *чланци и расправе*
– Београд 2024, стр. 239, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-034-0

Духовно и културно наслеђе манастира Студенице: *древност*, *постојаност*, *савременост* – 2. издање
– Београд 2023, стр. 506, 30 цм.
ISBN 978-86-6184-021-0

Spiritual and cultural heritage of the monastery of Studenica: *past*, *perseverance*, *contemporaneity* – 2nd edition
– Београд 2023, pages 506, 30 cm.
ISBN 978-86-6184-022-7

Галерија Српске академије наука и уметности 163
Владимир Р. Петковић: *утемељитељ струке и науке*
– Београд 2024, стр. 245, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-055-5

Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts 163
Vladimir R. Petković: *a founding figure of the institutional and academic realm*
– Belgrade 2024, pages 249, 24 cm.
ISBN 978-86-6184-050-0

Издања Библиотеке, књ. 42
Светлана Симоновић-Мандић, *Библиографија академика Љубомира Максимовића*
– Београд 2024, стр. 84, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-026-5

Одељење уметности

Галерија Српске академије наука и уметности 162
Кун: *уметник–радник–борац*
– Београд 2024, стр. 211, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-035-7

Галерија Српске академије наука и уметности 164
Дадо: *историја природе*: *1953–2000*
– Београд 2024, стр. 168, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-063-0

Изложбена свеска 44
Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности
– Београд 2024, стр. 116, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-031-9

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности 53
Александар Ђорђевић – градитељ Београда
– Београд 2024, стр. 36, 21 цм.
ISBN 978-86-6184-032-6

Homo musicus. *Homo poeticus*: *живот и дело академика Властимира Трајковића*
– Београд 2023, стр. 251, 24 цм.
ISBN 978-86-80639-69-7 (МИСАНУ)

Огранак Српске академије наука и уметности у Новом Саду

Анали Огранка САНУ у Новом Саду, број 19 за годину 2023.
– Нови Сад 2024, стр. 242, 29 цм.
ISSN 1452-4112

РЕЧ УРЕДНИКА. – Зоран Л. Ковачевић, Персонализована медицина – нова парадигма медицинске праксе. – ТРИБИНА. – Зоран Кнежевић, Судари астероида са Земљом. – Петар М. Сеферовић, Холистички приступ срчаној слабости: између клиничких доказа и клиничке мудрости. – Миодраг Табачки, Моја сценографија: мала текстуална и фотографска ретроспектива мог сценографског и костимографског рада. – Тијана Палковљевић Бугарски, Миливој Николајевић: живот и дело. – Слободан Милосављевић, Две приче из хемије са Студентског трга у Београду: олово-тетраацетат и антималарик артемизинин. – Milorad Pupovac, Postajanje manjinom: jedno historijsko i biografsko iskustvo. – Gerilyn S. Soreghan, Dust and Loess in Permian Pangaea. – Michael J. Soreghan, Shell Beds in Lake Tanganyika as an Indicator of Environmental Change. – Василије Топалов, Изненадна смрт код младих људи и превенција. – Дејан Вукобратовић, Пробабилистички графички модели кроз примере и примене. – Ненад Филиповић, Дигитални пацијенти у медицини, колико смо далеко? – Милан Подунавац, Поредак и страх. – Арпад Пап, Из старе домовине у нову државу – судбина оптаната из Краљевине СХС у Мађарску. – ГАЛЕРИЈА. – Тијана Палковљевић Бугарски, *Коњовић из колекције Галерије Матице српске*. – Данило Вуксановић, Поприште ликовне мисли (о радовима Саве Халугина). – Снежана Јанковић, Оставштина за будућност – румски легат Феђе Соретића. – Дубравка Лазић, Митар Симикић – *Уљевик*: фотографија наратива места и времена у форми личног пејзажа. – Вера Стојшић Гашпаровски, 15. Колективна калиграфска изложба *Трагом Захарије Орфелина*. – Александар Педовић, *Дух папира*. – Лепосава Милошевић Сибиновић, *У потрази за складом*: изложба графика Мирјане Томашевић. – ПРИКАЗИ. – Јасмина Грковић-Мејџор, *Историјска лексикографија српског језика*. – Марина Курешевић, *Историјска лексикографија српског језика*: о изворима и лексичкој грађи за историјски речник српског језика. – Исидора Бјелаковић, *Историјска лексикографија*

српског језика. – Зорица Несторовић, *Критичко издање дела Иве Андрића*. – Катарина Бабић, *Асоцијативе*. – НАУЧНИ СКУПОВИ. – Ненад Теофанов, Математичка конференција „Harmonic Analysis, Spaces and Operators". – Игор Долинка, Други Логичко-алгебарско-дискретни сусрети (ЛАДИС 2). – Слободан Марковић, Тин Лукић, Међународни симпозијум „Природни ресурси и ризици у животној средини: пут ка одрживој будућности". – Зоран Павловић, „Старији и дискриминација: превенција и реакција": приказ научног скупа и монографске студије. – ЈУБИЛЕЈИ. – Јасмина Грковић-Мејџор, О академику Милки Ивић (1923–2023). – Ивана Антонић, О научном раду академика Милке Ивић поводом 100-годишњице рођења. – Исидора Бјелаковић, Омаж академику Милки Ивић (1923–2011–2023). – Горана Раичевић, Црњански наш савременик. – Бранко Вранеш, „Молим Вас да поздравите и Исаковитча": приповетке Антонија Исаковића у контексту српске прозе 20. века. – ДИЈАЛОГ. – Марина Миливојевић Мађарев, Уметнички пут редитеља Бориса Лијешевића.

Хроника Огранка САНУ у Новом Саду, бр. 13
– Нови Сад 2024, стр. 12, 30 цм.
ISSN 2217-849X

Алпар Лошонц, *Енигма конзервативног либерализма*:
да ли смо сви ордолиберали?
– Нови Сад 2023, стр. 560, 21 цм.
ISBN 978-86-6263-491-7 (Академска књига)

Огранак Српске академије наука и уметности у Нишу

Хроника Огранка САНУ у Нишу, бр. 7
– Ниш 2024, стр. 15, 30 цм.
ISSN 2620-0198

Језик нишких медија
– Београд 2024, стр. 250, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-027-2 (САНУ)
ISBN 978-86-82496-02-1 (ИСЈ)

Уводна реч. – Љубинко Р. Раденковић (Београд), О језику нишких медија. – Марина М. Николић (Београд), Стандард и неостандард у говору нишких медија. – Марина С. Јањић (Ниш), Језичка етикеција у нишким електронским медијима. – Бојана С. Милосављевић (Београд), Етика и комуникација – говорни поступци дискредитовања у коментарима читалаца нишких онлајн медија. – Александра Р. Лончар Раичевић (Ниш), Приближавање стандардном акценатском систему у говору спикера и новинара у електронским медијима у Нишу. – Миљана Б. Чопа (Београд), Место нагласка у језику нишких медија. – Јована Б. Јовановић (Београд), Експресивна лексика у извештавању *Јужних вести*. – Драгана Ј. Цвијовић (Београд), Језичко-стилска средства за исказивање субјективности у новинским чланцима (на примеру нишких *Народних новина*). – Мирјана К. Илић (Ниш), Језичко-стилске одлике дијалектизама у емисији Радија Белами. – Татјана Г. Трајковић (Ниш), Дијалекат и стандард у нишким медијима: пример карактеристика и функција. – Ана М. Крстић (Београд), Инфинитив и конструкција *да* + презент у појединим нишким медијима. – Мирјана С. Гочанин (Београд), Осврт на глаголе *добити*, *живети*, *затрпати*, *изместити*, *измешати*, *испоштовати*, *испунити*, *најављивати*, *одложити*, *питати*, *решити*, *трајати* и њихове допуне на примерима из *Јужних* и *Нишких вести*. – Нина Љ. Су-

димац Јовић (Ниш), Ортографска и граматичка норма у нишким електронским медијима. – Кристина М. Манојловић (Ниш), Нове речи у језику нишких медија. – Александар М. Новаковић (Ниш), Слика студената из иностранства у нишким онлајн медијима. – Јелена М. Стошић (Ниш), Напомене о политичком дискурсу у нишкој периодици с краја XIX века. – Данијела Д. Костадиновић (Ниш), Фототипско издање часописа *Градина* 1900–1901.

Пастирска лексика призренско-тимочких говора
– Ниш – Београд 2024, стр. 307, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-041-8 (САНУ)
ISBN 978-86-82496-01-4 (ИСЈ)

Предговор. – Недељко Богдановић, Увод. – НЕКА ПИТАЊА СТРУКТУРЕ ПАСТИРСКЕ ЛЕКСИКЕ ПРИЗРЕНСКО-ТИМОЧКИХ ГОВОРА. – Недељко Р. Богдановић, Софија Р. Милорадовић, Основне поставке научноистраживачког пројекта *Пастирска лексика призренско-тимочких говора*. – Ана Р. Савић-Грујић, Пастирска лексика југоисточне Србије у науци о језику – домети и отворена питања. – Софија Р. Милорадовић, Сандра Г. Савић, Називи за стоку према времену млађења и узрасту. – Биљана М. Савић, Зоран М. Симић, О неким придевима са значењем особина код животиња у призренско-тимочким говорима. – Марина С. Јуришић, Називи за црну овцу у призренско-тимочким говорима. – Миљана Б. Чопа, Лексеме за означавање пса: реалема *Canis familiaris* у призренско-тимочким говорима. – Зоран М. Симић, Лексика млека и прераде млека у призренско-тимочким говорима. – Ана Р. Савић-Грујић, Сандра Г. Савић, Одећа и обућа пастира у говорима призренско-тимочке дијалекатске области. – ЈЕЗИЧКИ ФОЛКЛОР, ИГРЕ. – Тања З. Милосављевић, Пастирска лексика призренско-тимочких говора у пастирском фолклору. – Недељко Р. Богдановић, Из пастирског језичког фолклора југоисточне Србије. – Нина В. Аксић, Пастирске игре и чобанска надметања на призренско-тимочком говорном подручју. – ПАРАЛЕЛЕ – ПРИЗРЕНСКО-ТИМОЧКИ ГОВОРИ И ДРУГА ПОДРУЧЈА. – Јована Д. Бојовић Јоксимовић, Пастирска лексика призренско-тимочких говора у ширем контексту. – Голуб М. Јашовић, Душан Р. Стефановић, Изазови и ограничења једне лексикографске паралеле – називи за млеко и млечне производе у селима Алексиначког Поморавља и Пећког Подгора. – Недељко Р. Богдановић, Пастирска лексика југоисточне Србије и *Општекарпатски дијалектолошки атлас*. – БИБЛИОГРАФСКИ ПРИЛОГ. – Сандра Г. Савић, Библиографија радова у вези с пастирском лексиком.

Ана В. Величковић, Ана М. Марјановић Јеромела, Јелена М. Аврамовић, Драгана Д. Рајковић, Миљана С. Крстић, Биљана М. Кипроски, Влада Б. Вељковић, *Биодизел од рицинусовог уља*: *од семена до одрживе енергије*
– Косовска Митровица 2024, стр. 207, 25 цм.
ISBN 978-86-81656-72-3 (ФТНКМ)

17. СЛУЖБА АКАДЕМИЈЕ

Радом запослених у Служби Српске академије наука и уметности са места управника послова руководи др Бојан Бугарчић. Запослени у Служби САНУ распоређени су на радним местима у оквиру јединица, сектора, група и самосталних извршилаца.

Током године Служба САНУ благовремено је и успешно извршавала све стручне, административно-техничке, финансијске, правне, опште и остале послове за потребе Академије.

Детаљнији приказ активности Службе САНУ дат је у оквиру појединачних извештаја о раду запослених у јединицама, секторима, групама и у извештајима самосталних извршилаца.

Архив САНУ

Током године извршена је промена састава у Стручном савету Архива САНУ, као и међу запосленима. Одељење за математику, физику и гео-науке је, уместо преминулог академика Видојка Јовића, за свог представника у Стручном савету изабрало дописног члана Дејана Прелевића. Због одласка једног архивисте на друго радно место, у радни однос на одређено време примљена је друга колегиница, тако да Архив и даље има 11 запослених.

Током године фондови Архива увећани су следећим поклонима: Бранко Љубић је поклонио део заоставштине дописног члана САНУ Милоша Радојчића, а Слободан Рељић грађу о Антонију Фарчићу; Павле Медаковић је поклонио дневнике свог оца академика Дејана Медаковића, а професор Александар Палавестра дневничке записе свог оца академика Предрага Палавестре; професор и пијаниста Јасмина Јанковић предала је CD са својим клавирским извођењима дела Јосипа Славенског и Мирјане Живковић; управница Архива предала је непотпун комплет часописа *Наша реч* (1948–1990), добијен од Десимира Тошића, вишегодишњег уредника овог емигрантског гласила.

Збирка одликовања Архива САНУ увећана је за 22 одличја, те сада броји укупно 1.444 предмета. Примљена су нова одликовања академика Радоја Чоловића, Зорана Кнежевића, Милице Стевановић и Милосава Тешића. Формирана је и нова група одликовања, настала издвајањем предмета из рукописне заоставштине академика Миодрага Ибровца. Приручна библиотека Архива САНУ увећана је за 20 нових наслова, тако да сада садржи 2.669 библиотечких јединица.

Завршено је сређивање заоставштина генерала Боривоја Мирковића (Историјска збирка бр. 14.667) и академика Николе Радојчића (Историјска збирка бр. 15.064), а у току је архивистичка обрада већих фондова, попут заоставштине Федора Никића, Марка Ристића, Бранка Ћопића и Станка Опачића Ћанице.

Послови сређивања депоа 2, који су започети прошле године, у потпуности су приведени крају, чиме је Архив САНУ значајно проширио своје смештајне капацитете. Депо је окречен, а старе дрвене полице замењене су металним и попуњене новим архивским кутијама. Садашње стање и изглед депоа такви су да могу бити сматрани узором по коме би требало преуредити и остале депое.

У конзерваторској радионици Архива САНУ обављена је комплетна рестаурација 101 документа (од чега 39 географских карата већег формата), укупног обима 208 листова.

Грађа Архива САНУ излагана је на следећим изложбама: „Урош Предић, достојанство свакидашњице" и „Владимир Р. Петковић, утемељитељ струке и науке" у Галерији САНУ, „Академик Неделько Кошанин, зачетник модерне српске ботанике" у Галерији науке и технике САНУ, „Антиквитет: 100 година надреализма" у Музеју савремене уметности у Београду и „Барбарогениј надреализма" у Галерији Српског културног друштва „Просвјета" у Загребу.

У Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ снимљено је 155 рукописа из Старе збирке. Поступак дигитализације обављао се у складу с Правилником, усвојеним прошле године, без проблема и застоја до којих је долазило у ранијем периоду.

У читаоници Архива забележено је 563 посета од стране 139 истраживача из Србије и 12 иностраних истраживача. За њихове потребе направљено је 7.425 ксерокс-копија и 2.005 дигиталних снимака.

Архив САНУ у Сремским Карловцима

Стручним радом Архива САНУ у Сремским Карловцима руководи управник др Жарко Димић. Послове у Архиву САНУ у Сремским Карловцима, закључно са 31. децембром, је обављало четворо запослених све до 31. августа када је троје радника, споразумно, у свој радни однос преузео Архив Српске православне цркве (СПЦ).

Архив је током године имао специфичан обим активности у односу на 2023. годину. Овај специфичан обим активности био је условљен прекидом сарадње, на инсистирање СПЦ, која је довела до тога да је архивска грађа Архива под управом САНУ у Сремским Карловцима подељена по фондовима, на део чији је власник СПЦ и део тзв. световних фондова, које је прикупила и уредила САНУ. Након састанка који је одржан у просторијама Карловачке богословије у јуну, састали су се представници СПЦ међу којима су били митрополит бачки др Иринеј (Буловић), митрополит сремски Василије (Вадић), директор Архива СПЦ др Радован Пилиповић и ректор Јован Милиновић са једне стране, док су са друге стране били представници САНУ, академик Мира Радојевић, управник послова др Бојан Бугарчић и управник Архива САНУ у Сремским Карловцима др Жарко Димић. На овом састанку је договорено да се у догледном року одвоје фондови који припадају СПЦ, а да се онај световни део, који је прикупила САНУ, преда, по предлогу Архива Србије, Архиву града Новог Сада.

У току године у Архиву, који се још увек налази под управом САНУ јер није довршена примопредаја архивске грађе, истраживачким радом бавило се 42 истраживача. Истраживања су била, као и претходних година, разноврсна и обухватала су разне теме: *Историја цркава*, *манастира и црквеног живота у Хабзбуршкој монархији*; *Историја српске школе у 18. и 19. веку на просторима Карловачке митрополије*; *Историја Карловачке богословије и богословских училишта на просторима Карловачке митрополије*; *Историја српског народа у 18. и 19. веку*; *Истраживања из прошлости занатства и привреде у Сремским Карловцима током 18. и 19. века*; *Прошлост туризма на просторима Сремских Карловаца и Фрушке горе*; *Историја српске уметности у 18. и 19. веку на просторима Румуније*, *Мађарске и Хрватске*; *Српско-руске везе од 17. до 20. века*; *Прошлост насеља*, *места*, *села и сеобе становништва од 1690. до 1918. године*; *Прошлост цркава и манастира на просторима Карловачке митрополије*; *Српски народни покрет 1848/49*; *Карловачке породице од 17. до 20. века*; *Школовање*, *боравак и пренос посмртних остатака Бранка Радичевића из Беча на Стражилово*; итд.

Истраживачи су провели 195 дана у Архиву. За њихове потребе фотокопирано је 850 листова, начињено је 10.000 снимака и 250 скенова. Библиотека Архива увећана је за нових 45 књига, тако да је ново стање 4.822 књиге и публикације. Раритетни део књига из библиотеке, чији је власник САНУ, пренет је у Огранак САНУ у Новом Саду. Архив је и у току 2024. године, без обзира на специфичне услове, наставио активну сарадњу са ђацима и професорима Карловачке богословије, Карловачке гимназије, Архива Војводине, Матицом српском, Вуковом задужбином, Музејом Војводине, Музејом града Новог Сада, као и са одређеним бројем црквених општина из Срема, итд. Архив је присутан у разним пројектима и изложбама.

Архив је обележио и 75 година од како се налази под управом САНУ. У Архиву је извршена редовна дератизација, дезинфекција и дезинсекција. Обављени су редовни административни послови, снимања, скенирања и други стални и привремени послови.

Библиотека САНУ

Стручним радом Библиотеке САНУ руководи управник, академик Миро Вуксановић. Библиотека Српске академије наука и уметности радила је у складу са Законом о Српској академији наука и уметности, Законом о библиотечко-информационој делатности, Законом о старој и реткој библиотечкој грађи, Статутом САНУ, Правилником о раду Библиотеке САНУ и важећим међународним стандардима. Према Закону о библиотечко-информационој делатности Библиотека САНУ један је од пет носилаца библиотечко-информационог система Републике Србије.

Рад Библиотеке САНУ прати Стручни савет Библиотеке који ради у следећем саставу: академици Радоје Чоловић (председник), Милан Сударˌ Милена Стевановић, Велимир Радмиловић, Зоран Пауновић, Павле Петровић (заменик председника), Драган Војводић и дописни члан САНУ Слободан Шијан. Академик Миро Вуксановић је управник Библиотеке САНУ и по положају члан Стручног савета. Стручни савет је усвојио Извештај о раду Библиотеке САНУ у 2023. години и Програм рада Библиотеке САНУ у 2024. години. Након што је Стручни савет, на предлог управника Библиотеке САНУ, усвојио, Извршни одбор САНУ је прихватио Извештај о раду Библиотеке САНУ у 2023. години и Програм рада Библиотеке САНУ у 2024. години. Председништво и Скупштина САНУ усвојили су оба документа. На предлог управника, Извештај о раду Библиотеке САНУ у 2024. години усвојио је Стручни савет на седници 10. децембра и упутио га Извршном одбору САНУ на разматрање и усвајање.

Према Статуту САНУ, рад Библиотеке надгледа генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић.

Послове у Библиотеци САНУ обавља тридесет запослених, распоређених у шест одељења. На стручним библиотекарским пословима ради 26 запослених, међу којима је један библиотекар-саветник, један виши библиограф, 17 библиотекара, један виши књижничар и шест књижничара.

Дан Библиотеке

Одлуком Стручног савета са седнице одржане 6. децембра 2016. године, утврђено је да ће се Дан Библиотеке САНУ обележавати 14. јуна, када су званично примљене прве књиге, које је Библиотеци поклонио Димитрије Тирол, и када је именован први библиотекар, Константин Богдановић. Дан Библиотеке САНУ ове године је обележен 11. јуна, а свечаност је била посвећена стогодишњици рођења академика

Владете Јеротића. Поздравном речју се обратио управник Библиотеке академик Миро Вуксановић, а о академику Владети Јеротићу говорио је проф. др Жарко Требјешанин. Текстове Владете Јеротића је казивао и програм је водио драмски уметник Небојша Дугалић.

Делатност

Библиотека се током године руководила Програмом рада за 2024. годину и основама Стратегије развоја и рада Библиотеке у 2012. и наредним годинама, а све у складу са Правилником о раду Библиотеке САНУ. Библиотека је великим делом успела да оствари програм рада за ову годину. Осим својих редовних послова, запослени у Библиотеци САНУ су, у сарадњи са другим службама САНУ, обављали и друге послове из делокруга Службе САНУ. У оквиру активности САНУ „Отворена врата“ Библиотеку САНУ је посетило око 500 ученика основних и средњих школа Републике Србије, студената Београдског универзитета и других посетилаца. Мр Сања Степановић Тодоровић учествовала је у изради нацрта Правилника за доделу Награде „Стојан Новаковић“, који је усвојен у Библиотекарском друштву Србије. У часопису *Библиотекар* (год. 66, бр. 1) објављен је рад Биљане Јоцић под називом „Заоставштина Милана Јовановића Батута (1847–1940) у Библиотеци САНУ“.

Узајамни каталог (*COBISS.SR*)

Библиотека САНУ је према Закону о библиотечко-информационој делатности један од пет носилаца јединственог библиотечко-информационог система Републике Србије. Да би испунила своју законску обавезу, Библиотека је 2012. године са Центром Виртуелне библиотеке Србије (ВБС центар – задужен за управљање узајамном базом података и системом *COBISS*) при Народној библиотеци Србије потписала Уговор о пуноправном чланству библиотеке у библиотечко-информационом систему *COBISS.SR*, чиме је и формално постала део узајамног каталога Републике Србије (онлајн каталог који обједињује каталоге 269 библиотека у Србији).

Библиотека је током године у узајамном каталогу креирала 2.901, а из њега је преузела 2.814 библиографских записа, па се сада у бази *COBISSANU* налази укупно 99.689 записа. У нормативној бази личних имена за индивидуалне ауторе *CONOR*, која функционише као саставни и обавезни део система *COBISS*, Библиотека САНУ је креирала 2.371, а допунила 223 записа.

Дигитализација

У складу са Планом дигитализације фонда БСАНУ, ове године су на дигитализацију предате 164 књиге из фонда Serbica (сигнатурна ознака R4) и фонда Varia (сигнатурна ознака R10), као и 93 годишта периодике из групе Rl. Све предате књиге су претходно обрађене у узајамном каталогу *COBISS* и обезбеђени су метаподаци које је Библиотека у траженом формату послала АВА центру. Део грађе из група старе српске штампане књиге издате до 1832. године (сигнатурна ознака R) и старе српске штампане књиге издате од 1832. до 1867. године (сигнатурна ознака R1) доступне су на сајту Аудиовиуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Из колекција Марка Ристића (ПБ 32), Васка Попе (ПБ 25) и Милана Дединца (РВ 37) предато је на дигитализацију АВА центру 17 књига и 16 свезака часописа. Из фонда издања САНУ на дигитализацију је предато 155 наслова у 428 свезака за период 1899–1938.

Набавка, размена

За Библиотеку САНУ су у току године набављене 2.703 свеске монографских и периодичних издања. Из размене је стигло 1.487 јединица грађе, као поклон 440, куповином 108 јединица грађе и укупно 292 примерка издања САНУ и њених института. Библиотека је ове године располагала буџетом у износу од 995.153,58 динара за публикације из откупа Министарства културе и информисања. Са списка од око 2.200 наслова, одабране су 323 публикације за фонд и још 630 примерака за размену.

Дат је налог за слање 2.083 публикације партнерима у земљи и иностранству. Поред редовних пошиљки, припремљено је више посебних пошиљки за Народну библиотеку Србије, Royal Anthropological Institute Library (Лондон), Ecole Normale Supérieure (Париз), TIB (Хановер). Састављено је више спискова дупликата и разврстано је 470 сувишака за друге библиотеке и установе. Одабране су публикације са спискова дупликата добијених од установа из САД, Кине, Финске, Аустрије, Француске, Русије, Украјине, Чешке, Бугарске, Пољске, Северне Македоније, Румуније и других земаља.

Издања САНУ достављана су иностраним реферативним центрима ради њиховог приказивања у публикацијама тих центара. Редовно је ажурирана база размене, извршене су 43 ревизија размене, угашено је 19, а успостављене су нове размене с издавачком кућом LINCOM из Минхена и Институтом за немачку књижевност Универзитета у Јени. Тренутно се као активно води 667 институција. У електронски каталог су унете све приновљене публикације из општег фонда и фонда издања САНУ. У електронском каталогу инвентарисане су 1.502 монографије и 1.168 бројева периодике, креирано је 625, а преузета су 604 записа.

Почетком децембра расписана је јавна набавка за куповину страних књига у вредности од 699.930,00 динара (са ПДВ-ом).

Обављени су радни састанци с колегама из *Serbica Books*-а (Торонто), Словенске библиотеке (Праг), Института за славистику Универзитета у Бечу, Гетеовог института у Београду, Народне библиотеке Србије и других српских институција. Посебан састанак је обављен са госпођом Моником Војтас, представницом фирме Jacek Lewinson која посредује у набавци иностраних академских издања и електронских извора.

Стара и ретка књига и посебни фондови

Током године активно је обрађиван фонд старе и ретке књиге (групу Serbica – R 4, групу Varia – R 10 и старе часописе – RL) и поклоњене или откупљене библиотеке (сигнатурна ознака ПБ – посебна библиотека) Виктора Новака (РВ 11), Симе Симића (РВ 15) и Љубомира Никића (РВ 23;R). Завршена је обрада фонда библиотеке Бранислава Недељковића (РВ 22). Креирано је или преузето из узајамне базе укупно 1.700 записа, од чега је 433 креираних и 1.273 преузетих. Допуњено је 1.399 записа, а каталогизирано 433, додељено је 922 УДК бројева и уписано 906 предметних одредница. Инвентарисано је укупно 2.509 јединица грађе. Такође, креирано је 985 нормативних записа, а допуњено 122 у бази *CONOR*.

Корисницима је из фонда старе и ретке књиге за рад у читаоници и за потребе изложби у Библиотеци издато 46 публикација. Сарадња са надлежном Библиотеком града Београда на упису фонда старе и ретке књиге у Централни електронски регистар културних добара је настављена. У ЦЕР је ове године унет 741 наслов из групе старе српске књиге штампане од 1832. до 1867. године (група која носи сигнатурну ознаку R1).

За потребе Музеја примењене уметности из библиотеке Марка Ристића скенирано је неколико публикација, а на позајмицу је дата једна књига ради излагања на изложби „Задржано бекство надстварности: фотографија у београдском надреализму“ у периоду од 6. новембра до 31. јануара. Музеју савремене уметности дато је на позајмицу 19 публикација и 11 музејских предмета из легата Марка Ристића и Васка Попе ради њиховог излагања на изложби „Активитет:100 година надреализма“. Изложба траје од октобра 2024. до фебруара 2025. године. На захтев Српског народног вијећа из Загреба, које је организовало изложбу „Барбарогениј надреализма“ од октобра до децембра, скенирано је и електронски послато више десетина страна из 15 надреалистичких издања.

Обрада текућег фонда

Укупно су обрађене 1.272 приновљене монографске публикације, 1.521 монографска публикација из старог фонда (ретроспектива) и 10 наслова серијских публикација. У електронској бази креирано је укупно 778, а преузето 893 записа, инвентарисано је 1.735 монографских публикација, каталогизирано 1.219 јединица, додељено 1.820 УДК бројева и 1.952 предметне одреднице. Редиговано је и допуњено 2.462 записа. У нормативној бази *CONOR* креирана су 1.388 и допуњена 93 нормативна записа.

Обрада издања САНУ

Електронски каталог Библиотеке САНУ увећан је за 78 нових записа за монографске публикације и 661 запис за аналитичке јединице. Допуњено је 67, а каталогизирано 11 записа за монографске публикације. Креирана су и каталогизирана 568 записа за аналитичке јединице, преузето је и допуњено 93, додељено им је 1.011 УДК бројева и 1.126 предметних одредница. Настављен је унос посебне ознаке у записима за јединице са косовско-метохијском тематиком ради израде библиографије радова о Косову и Метохији у издањима САНУ.

Настављено је са ретроспективном обрадом Академијиних монографија и серијских публикација. Преузето је и допуњено 26 записа за монографске публикације, а 4 за серијске публикације и инвентарисано 15 јединица. Креирано је и каталогизирано 255 записа за аналитичке јединице и 8 за монографске, а додељено им је 362 УДК броја и 362 предметне одреднице.

Библиографије

Из штампе је изашла јубиларна библиографија академика Љубомира Максимовића. У штампу су предате јубиларне библиографије академика Милана Лојанице, Федора Хербута и Николе Коњевића. Завршен је рад на јубиларној библиографији академика Федора Месингера и предата је академику Месингеру на одобрење. Настављен је рад на јубиларној библиографији академика Косте Чавошког.

Наставља се са прикупљањем и обрадом документације о члановима ДСС, СУД, СКА и САНУ и са пружањем информација о њима. Ревидиран је и премештен 21 досије иностраних чланова САНУ и ревидирана су 84 досијеа преминулих дописних и редовних чланова. Такође је отворено 17 помоћних досијеа. После избора у новембру 2024, формирани су главни и електронски досијеи за 27 новопримљених дописних (22) и иностраних (5) чланова и допуњени су досијеи 17 нових редовних чланова. Издато је 357 фотографија чланова Академије и њених претходница и 4 потписа чланова, све у електронском облику.

Припремљено је и издато више од 2.150 страна биобиблиографске грађе у електронском облику, не рачунајући спискове чланова Академије чије би се јубиларне годишњице рођења могле обележити у 2026. и 2027. години (респективно 36 и 26 личности и неколико одабраних догађаја); проверу и допуну списка самосталних изложби 8 уметника чланова САНУ и списак математичара чланова Академије проширен онима који су се математиком бавили иако им то није била примарна струка (50 математичара и још 19 личности од потенцијалног интереса у датом контексту; поред списка дата су и објашњења и неке релевантне информације о историјату и структури САНУ).

Рад са корисницима

У току године учлањено је 30 нових корисника и продужено је више од 50 чланских карата. Читаоница је имала 1.114 посета, а каталог 1.150. У каталогу је поручено за коришћење 1.590 наслова (укупно 2.460 свезака монографија, часописа и приручника). Од тога је у читаоници издато на коришћење 1.238 наслова у 1.635 свезака монографија и часописа, а остале публикације су издате за рад у каталогу, дигитализацију у АВА центру (177 наслова у 463 свеске) и друге потребе. У читаоници је коришћено и око 250 приручника. Члановима САНУ и сарадницима на пројектима за рад ван Библиотеке издато је 297 наслова. У оквиру међубиблиотечке позајмице, Библиотека САНУ сарађивала је са Народном библиотеком Србије, Библиотеком Матице српске, Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“, Библиотеком Техничког факултета „Михајло Пупин“ из Зрењанина, Библиотеком „Вук Караџић“ из Пријепоља, Библиотеком Института Торлак, Библиотеком Филолошко-уметничког факултета из Крагујевца, Библиотеком Биолошког факултета, библиотекама Балканолошког, Византолошког, Археолошког, Географског и Историјског института САНУ, Библиотеком Музеја науке и технике у Београду и мањим градским библиотекама. Електронским путем су достављани чланци и делови публикација на захтев Завода за заштиту споменика културе града Београда, Галерије САНУ, Одјељења стручне и научне књиге ЈУ Матичне библиотеке Источно Сарајево, Правног факултета Државног универзитета у Кемерову (Руска Федерација), Факултета педагошких наука из Јагодине, Завичајног музеја из Јагодине, Митолошког центра из Крагујевца, колеге Ласла Жиге (Laszlo Zsiga) из Будимпеште, докторанда Филозофског факултета БУ Ајберта Акбчлутуа, Астрономске опсерваторије Београд, Друштва за културни развој „БАУО“ из Петровца на Мору, Српског лекарског друштва и др. У Библиотеци је за потребе чланова САНУ и других корисника фотокопирано 5.699 страна, скенирано 1.020 страна и одштампано 370 страна разноврсне грађе. За Трибину Библиотеке САНУ одштампано је 2.869 позивница и откуцано 670 адреса. Спроведен је поступак отписа грађе из лисних каталога за 305 јединица. Рађена је лектура и коректура записника ИО и Председништва САНУ (укупно 261 страна текста).

У каталогу и читаоници Библиотеке САНУ доступан је отворен приступ репозиторијуму САНУ ДАИС, као и бази *KoBSON* (Конзорцијум библиотека Србије за обједињену набавку – онлајн база преко 35.000 научних часописа и више од 150.000 књига издавача научних информација, пројекат Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије).

За Галерију ликовне и музичке уметности САНУ припремљене су књиге за изложбу под називом „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке“. За Галерију науке и технике САНУ припремљене су књиге за изложбу под називом „Вински летопис Србије“ као и за изложбу у Музеју винарства и виноградарства Александровац. Урађена је ревизија приручника у читаоници и настављен је отпис дупликата и

оштећених примерака библиотечке грађе. Настављен је рад на ревизији библиотечке грађе издате на коришћење ван Библиотеке. Из Одбора за Речник појмова из области ликовних уметности враћене су позајмљене монографије, речници и приручна литература (укупно 239 наслова у 284 свеске).

Технички су обрађене све новопристеле књиге (2.703 примерка), а у каталозима Библиотеке проверено је 3.303 наслова. Настављен је рад на обради референсне збирке Библиотеке и на ретроспективној обради овог фонда у бази *COBISSANU*. Укупно је обрађено 270 публикација, од тога је преузето 107 и допуњено 94 записа, креирано и каталогизирано по 162, редигован 1 запис и инвентарисано 278, сигнирано 93 јединице грађе. Додељено је 360 предметних одредница и 272 УДК броја. У бази *CONOR* креирано је 48 и допуњено 8 записа за нормативне одреднице.

Смештај публикација

Настављен је рад на сређивању магацина, ревизији и отпису публикација и премештању фонда. За отпис је припремљено 6.201 јединица часописа и 1.503 монографске јединице. Премештањем грађе и отписом ослобођена су 93 м полица за смештај нове грађе.

Књижничари су на место уложили и вратили 4.170 публикацију, од чега је нових књига било 2.583. Корисницима су за рад у читаоници издате 1.134 свеске монографских и серијских публикација, а запосленима је за рад издата 3. 401 свеска. Корисницима је за рад ван Библиотеке издато 296 књига.

За поклон библиотекама у Србији спаковано је 2.630 књига.

Трибина Библиотеке САНУ

Уредник Трибине Библиотеке САНУ је управник Библиотеке САНУ академик Миро Вуксановић. Током године одржано је 15 трибина. Приказано је укупно четири књиге и 16 зборника радова чланова САНУ, издања САНУ, као и института чији је САНУ оснивач. На Трибини су говорили академици, професори универзитета, доктори наука и Патријарх српски г. Порфирије (укупно 64 говорника). Трибина је 2024. године имала око 1.200 посетилаца.

Поштом је послато око 3.500 штампаних позивница, а мејлом око 7.000 електронских. Настављена је сарадња са двадесетак новинара из различитих медијских кућа. У сарадњи са Сектором за техничке послове, обезбеђено је видео-снимање сваке трибине.

Изложбе у Библиотеци САНУ

У Библиотеци САНУ се приређују камерне изложбе поводом јубиларних годишњица српских академикâ, као и изложбе које тематски прате научне скупове, трибине, предавања, конференције и друге догађаје у САНУ. Током године постављено је 11 камерних изложби у просторијама Библиотеке: Јован Ердељановић (1874–1944) – поводом 150 година од рођења; Станоје Станојевић (1874–1937) – поводом 150 година од рођења; Славко Гавриловић (1924–2008) – поводом 100 година од рођења; Павле Ивић (1924–1999) – поводом 100 година од рођења; Владета Јеротић (1924–2018) – поводом 100 година од рођења; Јован Илић (1824–1901) – поводом 200 година од рођења; Војислав Кораћ (1924–2010) – поводом 100 година од рођења; Иван Максимовић (1924–2007) – поводом 100 година од рођења; Богољуб Станковић (1924–2007) – поводом 100 година од рођења; Александар Тишма (1924–2003) – поводом 100 година од рођења; Нико С. Мартиновић (1914–1975) – поводом 110 година од рођења. Аутор изложби и плаката је Сања Петровић.

Издања Библиотеке

Издања Библиотеке излазе у оквиру Академијиних серијских публикација. Уредник је управник Библиотеке. Током године изашао је дванаести број годишњака *Трибина Библиотеке САНУ*. У овом броју су објављени текстови изговорени на трибинама у 2023. години. Прикупљени су и припремљени за штампу текстови изговорени на трибинама у 2024. години. Изашла је из штампе јубиларна библиографија академика Љубомира Максимовића. У штампу су предате јубиларне библиографије академикâ Милана Лојанице, Федора Хербута и Николе Коњевића, а академику Федору Месингеру је предата његова библиографија на коначно одобрење.

Издања САНУ

Током године за *Годишњак САНУ CXXX* урађена је допуна, ревизија и коректура података у поглављима *Састав Академије* и *Преминули чланови*. За трећу књигу у едицији САНУ *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* урађена је коначна ауторска ревизија 12 библиографских прилога, а за четврту књигу проверено је и уређено 13 библиографских прилога, са укупно 2.837 библиографских јединица.

За публикацију Галерије ликовне и музичке уметности САНУ урађена је библиографија Ђорђа Андрејевића Куна (430 библиографских јединица). За монографију о дописном члану САНУ Слободану Шијану урађена је библиографија радова о његовом делу (192 библиографске јединице). На молбу академика Саве Халугина урађена је допуна његове библиографије за период 2014–2024. (33 библиографске јединице).

Дигитални архив издања САНУ (*ДАИС*)

У репозиторијум ДАИС уносе се издања САНУ у ПДФ формату и подаци о њима. Каталози Галерије САНУ, монографије у издању САНУ, *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* и *Годишњак САНУ* уносе се у целини. Код осталих издања САНУ, тј. зборника радова и периодичних публикација, издвајају се појединачни радови и сваки се уноси засебно. Издања САНУ и радови објављени у њима депонују се са одложеним приступом тј. са забраном приступа и преузимања документа пре истека две године од датума објављивања. Поред уношења радова, монографија и серијских публикација чији је издавач САНУ, корисницима ДАИС-а пружане су информације о издањима и њиховој доступности у најкраћем могућем року, а ауторима радова, на њихов захтев, радови су били достављани електронском поштом. Подаци о депонованим издањима САНУ и радовима уносе се детаљно и по потреби, ради уједначавања, ажурирају. Сваком депонованом издању или раду додељују се кључне речи на српском и енглеском језику.

Током године у репозиторијум ДАИС унето је укупно 26 монографија и 244 рада из 20 зборника. Додељено је преко 1.300 кључних речи на српском и енглеском језику. Библиотекари задужени за овај посао имају привилегије администратора репозиторијума ДАИС.

Сала председника у Библиотеци САНУ

Стална изложбена поставка *Сала председника у Библиотеци САНУ* свечано је отворена у среду, 25. септембра у Свечаној сали САНУ. На отварању су говорили академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, академик Владимир С. Костић, председник САНУ од 2015. до 2023, и академик Миро Вуксановић, аутор изложбе.

Изложба је припремљена и постављена тако да посетилац на малом простору може брзо да сазна како је Српска академија мењала своје име од 1841. када су предлог за њено оснивање поднели Јован Стерија Поповић и Атанасије Николић, да види међашне датуме у њеној историји започетој владарским указима двојице Обреновића који су именовали првих осам чланова Друштва српске словесности, односно шеснаест првих чланова Српске краљевске академије. На изложби је предочено како су покретане серије академијских издања почев од 1847. до оних које сада излазе, а низ појединачних и групних портрета подсећа да су почасни и стални чланови Српске академије и њених претходница били најпознатији српски научници и уметници, као и први професори Београдског универзитета и ранијег Лицеја.

У средишту поставке, на уједначен начин када је реч о избору података, налази се хронолошки именик свих двадесет и два председника Српске академије, од биолога који је на Тари пронашао оморику до астронома чије презиме носи један планетоид. Према томе, такав поредак су установили чланови Академије, на изборима, у три века, и зато је, по њиховој вољи, одређено ко ће бити у центру изложбе и по коме ће изложба добити име. То су научници којима је поверено да Српском академијом руководе и усмеравају њен рад на неговање најбољих делова традиције, а истовремено и на стварање вредности за наше и будуће доба. Српска академија у великом временском распону имала је и успоне и клонућа, увек успешнија ако је самосталнија, а мала изложба о њој хоће да подстакне даља истраживања у свему што је од националне и опште важности.

Изложба је припремљена у Библиотеци САНУ. Коришћена је грађа из Архива, Библиотеке и Уметничке збирке САНУ и из Државног архива Србије.

Јубилеји управника Библиотеке САНУ

Управник Библиотеке САНУ академик Миро Вуксановић у 2024. години прославио је четири годишњице: 80 година живота, 50 година књижевног рада, 50 година уредничког рада и 50 година управничког рада. Ови значајни јубилеји обележени су свечаним представљањем *Сабраних дела Мира Вуксановића* у 20 томова, 2. априла у Свечаној сали САНУ, у организацији Одељења језика и књижевности САНУ. Том приликом поздравну реч је казала академик Злата Бојовић, о другом колу сабраних дела су говорили проф. др Мина Ђурић и проф. др Бранко Вранеш, а одабране текстове о првом колу казивала је драмска уметница Вјера Мујовић, која је и водила целокупан програм. На крају је реч захвалности казао аутор академик Вуксановић.

Финансије

За редовно пословање Библиотеке у 2024. години одлуком Фонда за научна истраживања САНУ додељено је 2.000.000,00 динара (два милиона динара). Средства су утрошена за куповину страних књига, трошкове шпедиције (пријем публикација из иностране размене и царина), штампање годишњака Трибине Библиотеке, ауторске хонораре, програм Дана Библиотеке и друге текуће потребе.

Библиотека је у току године на конкурсима Министарства културе и информисања Републике Србије из области заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности обезбедила додатних 1.100.000,00 динара за потребе плаћања лиценци и куповину рачунарске опреме за рад у систему COBISS (500.000,00 динара), као и за израду и монтажу металних полица за смештај грађе из посебних библиотека (600.000,00 динара).

Библиотека је од 2014. године део система откупа публикација Министарства културе и информисања Републике Србије. Библиотека је на тај начин у 2024. години набавила издања у вредности од 905.198,25 динара.

За припрему, постављање и свечано отварање сталне изложбене поставке *Сала председника у Библиотеци САНУ*, Српска академија наука и уметности је определила додатна средства у износу од око 1.000.000,00 динара.

Галерија ликовне и музичке уметности САНУ

Стручним радом Галерије ликовне и музичке уметности САНУ руководи управник академик Душан Оташевић. Стручни савет Галерије САНУ, који дефинише изложбену политику Галерије САНУ, радио је у следећем саставу: академици Владимир С. Костић – председник Стручног савета Галерије САНУ, Љубомир Симовић, Зоран Петровић, Душан Оташевић, управник Галерије САНУ, Градимир Миловановић, Коста Чавошки, Радомир Н. Саичић, Миодраг Марковић и дописни члан САНУ Мрђан Бајић.

Послове у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ обавља деветоро запослених.

I *Изложбена делатност и објављени каталози*

1. *Сима Лозанић*: *витез српске науке*
26. децембар 2023. – 25. фебруар 2024.

На отварању изложбе присутне је поздравио и говорнике најавио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, о изложби су говорили аутор изложбе др Снежана Бојовић и академик Богдан Шолаја, изложбу је отворио председник САНУ академик Зоран Кнежевић.

Број посетилаца у 2024. 12.985; укупан број посетилаца 14.537.

Аутор изложбе: Снежана Бојовић.

Аутор поставке: Љиљана Радосављевић.

Дизајн изложбе: Исидора Ивановић.

Штампан је каталог – монографија број 161 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Снежана Бојовић, *Сима Лозанић*: *витез српске науке*, Београд 2023, са 119 прилога у боји и 33 црно-беле фотографије. Штампано је и енглеско издање: Snežana Bojović, *Sima Lozanić*. *A knight of Serbian Science*, Belgrade 2024.

Током изложбе емитован је сегмент документарног филма *Без умора и одмора*, аутора Јоване Миловановић и Душана Цветића, а у продукцији Алумни Филолошког факултета, 2023.

Изложбу је финансијски подржао Секретаријат за културу града Београда.

2. *Урош Предић*, *достојанство свакидашњице*
12. март – 26. мај

На отварању изложбе присутне је поздравио и говорнике најавио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић. О изложби је говорила управница Галерије Матице српске Тијана Палковљевић Бугарски. Изложбу је отворио председник САНУ академик Зоран Кнежевић.

Број посетилаца: 97.293.

Аутори изложбе: др Игор Борозан и др Снежана Мишић.

Организација изложбе: Жаклина Марковић.

3D дигитализација, VR апликација и мултимедијална веб-презентација, моделовање и анимација: Катедра за рачунарску графику Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду и Снежана Мијић.

Дизајн пратећег материјала изложбе: Сузана Милићев.

Изложбу прати допуњени и проширени каталог изложбе одржане у Галерији Матице српске 2022–2023. године, у издању Галерије Матице српске: Игор Борозан, Снежана Мишић, *Урош Предић*, *достојанство свакидашњице*, Нови Сад 2024, са уводним текстом Тијане Палковљевић Бугарски. Штампан је и пратећи каталог у серији „Изложбена свеска“, број 44: Јелена Межински Миловановић, *Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности*, Београд 2024, са 69 репродукција у боји и 17 црно-белих фотографија.

Током изложбе емитован је филм о Урошу Предићу Блажа Поповића (Addiction, Нови Сад). Изложбу је пратио опширан пратећи програм.

Средом у Свечаној сали и Галерији САНУ одржавана су предавања и то: 20. марта – „Мајчински апел. Портрет краљице Наталије Обреновић“ проф. др Игора Борозана, 27. марта – „Урош Предић кроз слику задужбинарства Матице српске“ др Јелене Веселинов, 3. априла – „Дневник из Италије“ др Снежане Мишић, 10. априла – „У књижевном атељеу Уроша Предића“ проф. др Миријане Стефановић, 17. априла – „Предићева дела кроз стихове“ Милице Милошевић, 24. априла – „Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности“ музејског саветника Јелене Межински Миловановић, 8. маја – „Херцеговачки бегунци“ проф. др Весне Елез, 15. маја – „Урош Предић као мислилац. Писма, белешке, мисли“ Горана Вујкова и 22. маја – „Искупљење ‘Каменовање Светог Стефана’“ проф. др Игора Борозана.

У суботу, 27. април у 13.00 часова виши кустос Исидора Савић одржала је предавање „*Косовка девојка Уроша Предића*: епско, митско и историјско“, а у недељу, 12. маја виши кустос Оливера Скоко одржала је предавање „*Дакле*, *Ви сте тај Урош Предић?*: 70 година Легата Уроша Предића у Народном музеју Зрењанин”.

Едукативна радионица за децу *Био једном један сликар Урош Предић* одржавана је суботом – 23. марта, 20 априла и 18. маја.

Изложбу су финансијски подржали Министарство културе Републике Србије и Секретаријат за културу града Београда. Покровитељ изложбе је било Дунав осигурање, а медијски партнер Alma Quattro д. о. о.

3. *Кун*: *уметник*, *радник*, *борац*
11. јун – 8. септембар

На отварању изложбе присутне је поздравио и говорнике најавио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, затим су се присутнима обратиле директорка Музеја савремене уметности Маријана Коларић и директорка Музеја Југославије Неда Кнежевић, а изложбу је отворио председник Стручног савета Галерије САНУ академик Владимир С. Костић.

Број посетилаца: 35.531.

Аутор пројекта и кустос изложбе: Катарина Живановић.

Аутори изложбе: Мишела Блануша, Вида Кнежевић и Ана Панић.

Дизајн и визуелни идентитет: Милена Кордић и Андреј Долинка.

Изложбу су приредили Галерија САНУ, Музеј савремене уметности и Музеј Југославије из својих и из фондова Управе за заједничке послове републичких органа Републике Србије, Војног музеја, Народног музеја Шумадије, Медија центра *Одбрана*, Министарства спољних послова Републике Србије, Народног музеја Србије, Музеја примењене уметности, РТС-а, Народне библиотеке Србије, Народне

библиотеке Бор, Историјског архива Београда, Хисторијског музеја Босне и Херцеговине и приватних колекција.

Штампан је каталог – монографија број 162 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Група аутора (Мишела Бланушa, Вида Кнежевић, Ана Панић, Биљана Црвенковић, Мира Кун, Кристина Игњатовић Јовановић), *Кун*: *уметник*, *радник*, *борац*, Београд 2024, са 101 прилогом у боји и 39 црно-белих фотографија. Публикација је штампана на српском, а у припреми је и издање на енглеском језику.

Уз документарни материјал и предмете, уз дела Ђ. Андрејевића Куна, на изложби су приказани радови савремених аутора инспирисани делом Куна, и то: радио-драма *Контекст колектива*, видеограми дуа *Doplgenger*, инсталација македонске ауторке Христине Ивановске, графике Дејана Марковића и снимак мурала непознатог аутора (снимио Павле Јакшић); као и дела Владимира Мише Лазића и Франциска Гоје као паралеле, односно радови који су утицали на Кунов опус. Остварено је више ауторских и тематских вођења кроз изложбу и један тематски разговор.

4. *Владимир Р. Петковић*: *утемељитељ струке и науке*

24. септембар – 8. децембар

На отварању изложбе присутне је поздравио и говорнике најавио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, затим су говорили министар културе Никола Селаковић и аутор изложбе Дубравка Прерадовић, а изложбу је отворио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић.

Број посетилаца: 19.990.

Аутор изложбе: Дубравка Прерадовић.

Кустоси изложбе: Јелена Премовић и Катарина Живановић.

Дизајн поставке: Озарија Марковић Лашић и Небојша Васиљевић.

Изложба је приређена у сарадњи са Народним музејем Србије, а из фондова Архива САНУ, Музеја града Београда, Библиотеке Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Музеја науке и технике, Археолошког института у Београду, Манастира Високи Дечани, Народног музеја Зрењанин и Милоша Јуришића, уз подршку Деканског колегијума Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Штампан је каталог – монографија број 163 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Група аутора (Дубравка Прерадовић, Јелена Премовић, Весна Бикић, Милан Миловановић, Вујадин Иванишевић, Иван Бугарски, а публиковани су и текстови В. Р. Петковића и Светозара Радојчића), *Владимир Р. Петковић*: *утемељитељ струке и науке*, Београд 2024, са 69 илустрације у боји и 108 црно-белих илустрација. У штампи је и њено енглеско издање: Dubravka Preradović, Jelena Premović, Vesna Bikić, Milan Milovanović, Vujadin Ivanišević, Ivan Bugarski, *Vladimir R. Petković*: *A Founding Figure of the Institutional and Academic Realm*, Belgrade 2024.

Током изложбе емитован је документарни филм Новице Бабовића из 2024. године.

Пратећи програм изложбе организован је од 25. октобра када је реализовано пет ауторских вођења за студенте историје уметности, археологије и књижевности и шест јавних ауторских вођења 6, 10, 17, 24, 29. новембра и 8. децембра.

Изложбу је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије.

5. *Дадо. Историја природе 1953–2000*

21. децембар 2024. – планирано је да изложба траје до 2. марта 2025.

На отварању је говорнике најављивала водитељка. Присутне је поздравио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, о изложби су говорили аутор

изложбе Амарант Зидон и председник Центра Жорж Помпиду Лоран Ле Бон, изложбу је отворио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић.

Број посетилаца закључно са 31. децембром 2024. 8.155.

Аутор изложбе: Амарант Зидон.

Аутори поставке: Фондација „Плаво“ и Катарина Живановић.

Графички дизајн изложбе: Исидора М. Николић.

Изложба је приређена у сарадњи са Фондацијом „За српски народ и државу“ и Фондацијом „Плаво“.

Штампан је двојезични (српско-енглески) каталог – монографија број 164 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Амарант Зидон, *Дадо. Историја природе 1953–2000*, Београд 2024, са 99 прилога у боји и 17 црно-белих фотографија.

Током изложбе емитовани су филмови *Сусрети са Дадом*, аутора Рајка Церовића, ТВ Титоград 1971. и *Дадо. О пролазности и трајању* аутора Сање Блечић, у сарадњи са Снежаном Никчевић, Радио телевизија Црна Гора 2023.

Изложбу је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије и Фондација „За српски народ и државу“.

* * *

Изложбе које је Галерија САНУ организовала или у чијем је организовању учествовала изван Галерије САНУ у Београду

1. *„Читање слика“ Љубомира Симовића (Уметничка збирка САНУ, приватне колекције)*

Градска галерија Ужице, *Ужице* (у оквиру програма Ужица као престонице културе Републике Србије за 2024. годину).

2–24. април

Аутори изложбе: Јелена Межински Миловановић (за Уметничку збирку САНУ) и Зоран Цветић (за приватне колекције), а он је и аутор концепта изложбе.

Израђени су каталог, плакат и позивница.

2. *Великих седам*

Галерија ликовне уметности Поклон збирка Рајка Мамузића, *Нови Сад*

23. октобар – 16. децембар

Аутор изложбе: Јованка Столић.

Уз дела из колекције Рајка Мамузића и Збирке „Богдановић“, изложено је шеснаест радова из Уметничке збирке САНУ седам уметника-академика чије радове је сакупљао и Рајко Мамузић (Љубице Сокић, Миће Поповића, Стојана Ћелића, Младена Србиновића, Бате Михаиловића, Петра Омчикуса и Николе Јанковића).

Израђени су каталог (аутори текстова: Јованка Столић и Јелена Межински Миловановић), плакат и позивница.

3. *Зрно жита*, *Душан Оташевић*

Галерија Николе Коке Јанковића, *Крагујевац*

25. октобар – 9. децембар

Кустоси изложбе: Жаклина Марковић и Катарина Бабић.

Израђени су каталог (аутор Жаклина Марковић), плакат и позивница.

4. *Леīаī Олīе Јеврић у САНУ*, *збирка малоī и средњеī формаīа – Комīозиција и сīрукīура*

Галерија Николе Коке Јанковића, *Крāујевац*

12. децембар 2024. – 12. марī 2025.

Аутор изложбе: Жаклина Марковић.

Израђени су каталог, плакат и позивница.

Финансије

Средства остварена продајом публикација у висини од 1.142.600,00 динара Галерија је предала Сектору за рачуноводствене и финансијске послове САНУ.

II *Односи са јавношћу и друīе акīивносīи*

На научном скупу – 112. годишњој конференцији College Art Association, који је одржан у периоду 14–17. фебруар у хотелу „Хилтон“ у Чикагу, у оквиру сесије *Art Collections of Academies of Sciences*, радом "The Serbian Academy of Sciences and Arts Fine Arts Collection" представљена је Уметничка колекција САНУ (Јелена Межински Миловановић).

У простору Галерије САНУ 15. маја обављена је додела награда и похвала Математичког института САНУ уз пригодан уметнички програм.

Галерија САНУ је учествовала у осмишљавању, организацији и реализацији програма *Кроз Палаīу САНУ* којим је Академија у периоду 12–22. септембар учествовала у Данима Европске културне баштине.

Обележавању јубилеја – 180 година од рођења члана Српске краљевске академије Иље Рјепина, Галерија САНУ допринела је учешћем у емисији *Орбиīа кулīуре* радија Спутњик 10. августа (Јелена Межински Миловановић).

Галерија САНУ је, уз учеснике са Архитектонског факултета и Филозофског факултета Универзитета у Београду, узела учешће у обележавњу 130 година од рођења Александра Дерока 4. септембра у оквиру трибине организоване у Установи културе „Пароброд“ на којој је представила Дерока као академика и његов поклон Уметничкој збирци САНУ (Јелена Межински Миловановић).

Радом „Александар Дероко као члан Српске академије наука и уметности“ (Јелене Межински Миловановић) Галерија САНУ је допринела раду научног скупа посвећеног јубилеју *130 īодина од рођења академика и īрофесора Александра Дерока* (*1894–1988*) 11. децембра на Архитектонском факултету у Београду.

За монографију о Палати САНУ, коју приређује Академија, израђен је уводни текст „Палата Српске академије наука и уметности као дом Уметничке збирке САНУ“ (Јелена Межински Миловановић).

Пре отварања изложби у Галерији САНУ одржаване су редовне конференције за медије. Настављена је сарадња са новинарима и репортерима ради представљања изложбене и концертне делатности у виду кратких интервјуа и најава догађаја, као и сарадња са телевизијским и радио екипама на снимању прилога о изложбама и са новинарима штампаних медија на публиковању приказа изложби у периодици. У штампи је најављена концерата сезона.

Галерија је учествовала у активностима везаним за доделу Награде „Иван Табаковић“. Настављена је сарадња са Галеријом *Хаос* на организовању конкурса, додељивању награде и реализацији изложбе добитника награде која се додељује уметницима до 40 година за цртеж Фондације „Владимир Величковић“. Галерија је током године по потреби пружала стручне услуге, односно омогућавала коришћење своје

документације – о изложбама, ликовним уметницима академицима, Уметничкој збирци, као и коришћење своје приручне библиотеке, појединцима и установама културе.

Галерија САНУ је током године испунила упитник/анкету Завода за проучавање културног развитка у Београду (Статистичко истраживање о музејима у Србији).

Награде и признања

Проф. др Весна Круљац, аутор изложбе *Миодраг Мића Поповић*, *сликарство перманентне побуне*, за каталог – монографију број 160 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Весна Круљац, *Миодраг Мића Поповић*, *сликарство перманентне побуне*, Београд 2023, добила је Награду „Павле Васић“ за 2023. годину која јој је додељена 12. марта. Ова награда УЛУПУДС-а додељује се за текстове из области примењене уметности и дизајна, пратећи једногодишњу продукцију објављену у свим врстама публикација (монографије, књиге, зборници, ТВ емисије) и ауторске изложбе историчара уметности.

За текстове објављене у каталогу изложбе *Кун*: *уметник*, *радник*, *борац* – каталог-монографија број 162 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“ ауторке Вида Кнежевић („Уметност је само онда уметност кад није само уметност“) и Ана Панић („Шта је нама Кун данас? Јавни рад у контексту времена“) добиле су Награду „Лазар Трифуновић“ за 2024. годину (на иницијативу Културног центра Београда оснивачи награде су Одељење за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Народни музеј Србије, Музеј савремене уметности у Београду, Друштво историчара уметности Србије, Удружење ликовних уметника Србије, Београдски програм РТС-а и Удружење ликовних критичара Србије, награда се додељује за савремену критику о ликовној и визуелној уметности). Награда је додељена 14. јануара 2025. године.

У октобру је Галерији САНУ додељена захвалница Галерије Матице српске поводом сарадње у 2024. години.

Музеј Југославије доделио је Галерији САНУ, као пријатељу Музеја, Захвалницу за остварену успешну сарадњу 1. децембра.

III *Документација* (*изложбе и ликовни уметници*)

1. Продужена је устаљена сарадња на припреми и одабиру материјала за представљање изложби Галерије на интернет сајту. Припремала се дигитална презентација изложби и других догађаја у организацији Галерије САНУ, односно електронски плакати за изложбену и концертну делатност за екране у излогу Галерије САНУ у улици Кнеза Михаила и у холу зграде САНУ.

2. Настављено је прикупљање документације о ликовним уметницима академицима и активностима Галерије из дневне штампе и средстава јавног информисања за хемеротеку, углавном преко система веб-клипинга са интернет адресе www.ninamedia.co.rs (чланци се штампају и улажу у хемеротеку: око 250 јединица о академицима и око 750 јединица о изложбама).

3. Настављено је снимање отварања и поставки изложби за фототеку Галерије САНУ, достављају се колор фотографије на папиру и у електронској форми на компакт дисковима (у *tif* и *jpg* формату) (Веселин Милуновић и Јово Марјановић – око 200 израђених фотографија и око 775 електронских снимака са прве четири изложбе током године).

4. Настављена су снимања камером свих поставки изложби и других догађаја у организацији Галерије САНУ (Студио *Дизниленд* из Београда). Реализовано је снимање виртуелних тура кроз изложбе прве четири изложбе током године (Вук Ненезић).

5. Континуирано се прикупља документација и фотодокументација о животу и раду ликовних уметника чланова САНУ и о активностима Галерије. У инвентарну књигу документације о изложбама инвентарисано је 21, а у књигу документације о академицима 35 нових јединица.

6. Библиотека Галерије САНУ је увећана за 30 нових каталошких јединица/публикација.

7. Настављена је сарадња са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ којем су достављани штампани материјали и документација о изложбама и пратећим програмима изложби (у штампаном и дигиталном облику).

8. Настављена је повремена дигитализација, односно дигитално снимање појединих докумената из фонда Документације Галерије САНУ о академицима и изложбама, углавном за потребе стручњака – корисника, институција и сарадника Галерије САНУ.

IV *Уметничка збирка*

1. *Документација*

Настављено је инвентарисање Збирке у компјутерском инвентарном списку, инвентарној књизи и електронским картонима.

2. *Откупи*

Није било откупа за Уметничку збирку САНУ.

3. *Поклони*

Комисија за откупе и поклоне уметничких дела САНУ на својој седници, одржаној 28. марта, за Уметничку збирку САНУ једногласно је прихватила три скулптуре у гипсу Саве Халугина, поклон аутора и то: *Видојко Јовић I*, 2004; *Видојко Јовић II*, 2005. и *Василије Крестић*, 2017.; и уље Милице Стевановић, поклон аутора и то: *Портрет академика Бориславa Стевановића* (*Мој отац*), 2017–2021.

На својој седници 27. новембра за Уметничку збирку САНУ једногласно је прихваћено педесет три туша Саве Халугина, поклон аутора и то: *Бројчаник*, 2019; *Није скривено нити изгубљено*, (2016.?) 2018; *Пророк*, 2018; *И тако*, 2019; *Подрхтавање садржаја*, 2018; *Теза*, 2019; *Последице и мрље*, 2018. (2019); *Маре*, (2019) 2020; *Обраћање*, 2015; *Иницијал аутора*, 2020; *Самоспознаја*, 2019; *Хранилиште*, 2018; *Захтеван терен*, (2018) 2019; *Сопствено искуство I*, 2018; *Информација*, 2018; *На око*, 2018; *Отворено подручје*, 2019; *Регистровање тела I*, 2020; *Поновити*, 2020; *Жртвено дело I*, 2018; *Дела све ближе*, 2018; *Плен на списку*, (2018) 2019; *Ка површини*, 2018; *Регистровање тела II*, 2020; *Сопствено искуство II*, 2019; *Бесконачност*, 2018; *Тихи да се чујемо*, 2019; *Позната техника*, 2019; *У површини*, 2020; *Умакли*, 2018; *Утеловљен*, 2018; *Одлука*, 2019; *Плодоносно о нама*, 2018; *Узрочници*, 2017; *Радне године*, 2020; *Позиција*, 2018; *Поврх тога*, 2019; *Утеха*, 2020; *Жртвено дело II*, 2018; *Пењање и спуштање*, 2018; *Сусрет*, 2018. (2019); *Ослушкивач*, 2018; *Потпора свести*, 2018; *Зимовац*, 2019; *Ситуација*, (2018) 2019; *Радосно јутро*, 2018; *Асоцијација на С. Стојановића*, 2018. (2019); *Присутности*, 2018; *Завет*, 2018; *Изглед*, 2018; *Изглед II*, 2018; *Унутрашњости*, 2019. (2020) и *Део нас*, 2019. и цртеж Александра Дерока, *Аутопортрет*, 1981, поклон Светислава Г. Поповића.

Од Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима преузета су два уља, поклон Вере Коњовић и то: С. Кугел (Беч), *Портрет мушкарца*, крај 19. века и С. Кугел (Беч), *Портрет жене*, крај 19. века.

За посебни фонд/колекцију протоколарних поклона и уметничких предмета прихваћен је поклон Гордане Коцић – дело Уметничке радионице „Ризница", *Бели анђео из Милешеве*.

4. *Конзерваторско-реставраторски радови*

Конзервиране су следеће слике из фонда Уметничке збирке САНУ: 1. Марко Челебоновић, *Мртва природа са бундевама* (*Изобиље II*), око 1954–1955; 2. Радомир Рељић, *О ружи*, 1967; 3. Петар Лубарда, *Први српски устанак*, 1969–1971; 4. Предраг – Пеђа Милосављевић, *Mare Serenitatis*, 1964; 5. Стојан Аралица, *Ентеријер* (*апстрактна композиција*), 1962; 6. Петар Омчикус, *Кројачи историје*, 1991–2004; цртежи из фонда Уметничке збирке САНУ: 1–51. Иван Радовић, инв. бр. 432, 455, 456, 457, 464, 603, 477, 478, 484, 517, 518, 522, 540, 543, 557, 563, 568/1-2, 569, 571, 572, 575, 582, 2399, 453, 446, 447, 450, 444, 470, 476, 508, 506, 499, 493/1-2, 494, 511, 512, 515, 531, 532, 534, 535, 536, 513, 541, 553, 555, 561, 579, 589 и 595; скулптуре из фонда Уметничке збирке САНУ: 1. Драгомир Арамбашић, *Рибар с мрежом*, 1911; 2. Олга Јеврић, *Мушки портрет*; 3. Олга Јеврић, *Портрет мушкарца коврдјаве косе*; 4. Олга Јеврић, *Портрет дечака*; 5. Олга Јеврић, *Биста Николе Грујића*; а у току је конзервација још три рада Олге Јеврић, 1. *Рељеф 1*, 2. *Рељеф 2* и 3. *Рељеф 3 (триптих)*; конзервиран је рам следећег дела из Уметничке збирке САНУ: 1. Урош Предић, *Портрет Вуке Велимировић*, 1924; а конзервирана је слика из фонда Библиотеке САНУ: 1. Урош Предић, *Свети Димитрије*, 1923.

5. *Легат Олге Јеврић*

Настављени су обрада и евидентирање архивске грађе у електронским записима, скениране јединице хемеротеке унете су у базу података Легата Олге Јеврић, редовно је ажурирана база података. Легат је током године био отворен за организоване посете сваке среде и видело га је, уз стручно вођење, 639 посетилаца.

6. *Појединачно излагање дела у земљи и иностранству*

У оквиру поставке *Урош Предић, достојанство свакидашњице* у Галерији САНУ у периоду март–мај изложени су следећи радови Уроша Предића из Уметничке збирке САНУ: 1. *Портрет Бране Петронијевића*, 1911, инв. бр. 101; 2. *Портрет Ксеније Атанасијевић*, 1917, инв. бр. 44; 3. *Рано јутро са моја балкона. Карабурма*, 1918, инв. бр. 43; 4. *Портрет Марка Мурата*, 1919, инв. бр. 36; 5. *Портрет Стојана Новаковића*, 1920, инв. бр. 22; 6. *Портрет Јована Жујовића*, 1921, инв. бр. 20; 7. *Портрет Јована Цвијића*, 1923, инв. бр. 17; 8. *Портрет Вуке Велимировић*, 1924, инв. бр. 45; 9. *Портрет Петра Крстића*, 1925, инв. бр. 146; 10. *Портрет Слободана Јовановића*, 1930, инв. бр. 24; 11. *Портрет Богдана Гавриловића*, 1935, инв. бр. 19; 12. *Портрет Александра Белића*, 1940, инв. бр. 16 и 13. *Портрет Михаила Петровића*, 1943, инв. бр. 18; као и *Свети Димитрије*, 1923. рад овог уметника из фонда Библиотеке САНУ, који се чува у депоу Галерије САНУ.

Две слике Ђорђа Андрејевића Куна, *Мртва природа с глобусом*, 1952, инв. бр. 2 и *Читалачки час*, 1952 инв. бр. 3 изложене су на изложби *Кун*: *уметник*, *радник*, *борац* у Галерији САНУ од јуна до септембра.

На изложби *Владимир Р. Петковић*: *утемељитељ струке и науке* у Галерији САНУ у периоду септембар–децембар изложен је рад Стеве Алексића, *Портрет Михајла Пупина*, 1923, инв. бр. 1.

Изван САНУ, у Галерији РИМА на изложби *Слобода апстракције* изложено је дело Милоша Бајића, *Слободни облици III*, *апстрактна композиција*, инв. бр. 8/72 из Задужбине Бранка Ћопића у САНУ.

У Галерија Матице српске на изложби *Спорт у уметности*. *Уметност спорта*, у периоду од 20. јуна до 20. јула изложена су два цртежа Ивана Радовића, *Три тенисера I*, инв. бр. 2431 и *Три руке с рекетима*, инв. бр. 2434.

Исти цртежи излажу се, на истоименој изложби у Музеју савремене умјетности Републике Српске (Трг српских јунака 2) у Бања Луци од 14. новембра 2024. до 31. јануара 2025. године.

На изложби *Великанке српске културе* 2024/25 у Дому Јеврема Грујића, од 14. новембра 2024. до 26. јануара 2025. године изложен је рад Уроша Предића, *Портрет Ксеније Атанасијевић*, 1917, инв. бр. 44.

На изложби *Сан о слободи*. *Изложба Милоша Бајића* у Галерији Матице српске од 6. децембра 2024. до 2. фебруара 2025. године изложена су два рада из Задужбине Бранка Ћопића у САНУ: 1. Милош Бајић, *Композиција*, инв. бр. 8/12 и 2. Милош Бајић, *Слободни облици III*, *апстрактна композиција*, инв. бр. 8/72.

На изложби *Одличја и завештања Народном музеју Србије* у Народном музеју Србије од 26. децембра 2024. до 23. фебруара 2025. године изложен је рад Стеве Тодоровића, *Портрет Нићифора Дучића*, 1874, инв. бр. 48.

7. *Попис*

Крајем године започет је редовни годишњи попис Уметничке збирке САНУ (као и до сада, нарочито формиране комисије обављају попис сваке године од 1998. године).

8. *Распоређивање уметничких дела у просторијама Академије*

Приликом измена у сталној поставци у заједничким просторијама и кабинетима у зградама САНУ у улици Кнеза Михаила 35 и 36 премештено је пет радова, а у депоу Уметничке збирке САНУ осам дела.

V *Музички програм*

У оквиру циклуса концерата у Галерији САНУ организовано је 64 концерта. На њима је наступило 115 извођача: 75 солиста, 19 клавирских сарадника и 3 камерна ансамбла. Одзив публике био је добар. Укупно је било око 4.363 посетилаца.

Највећи број учесника био је из Београда. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије: Новог Сада, Ниша и Ћуприје. Наступали су и уметници из других држава – Португала, САД и Француске.

Остварена је сарадња са Културним центром Београда (програм који је требало да се одржи у Скупштини града одржан је у Галерији САНУ – *Фестивал чембала* и неколико концерата).

У току сезоне обележен је јубилеј Енрика Јосифа.

Додела Награде „Станојло Рајичић“ за концертну сезону 2022/2023. одржана је 1. јула, а добитница је виолинисткиња Јелисавета Зорић. Породица академика Станојла Рајичића подигла је износ новчане награде са 500 на 1000 евра.

На аудиције, које су у току године одржаване ради ангажовања младих уметника – дебитаната на концертном подијуму, изашло је 11 кандидата.

У току године од Министарства културе Републике Србије добијена су средства за одржавање концерта „Камерна музика композитора-академика“ у износу од

920.000,00 динара, у Културном центру „Иво Андрић“ у Пекингу. Због расположивих термина, концерт ће бити реализован 15. марта 2025.

VI *Стручни савет Галерије САНУ*

Савет је заседао 24. јуна и 21. октобра.

Галерија науке и технике САНУ

Стручним радом Галерије науке и технике САНУ руководи управник академик Зоран Петровић. О програму Галерије науке и технике САНУ одлучује Савет ГНТ чији су чланови: председавајући академик Слободан Милосављевић (Одељење хемијских и биолошких наука), академик Миодраг Чолић (Одељење медицинских наука), академик Александар Костић (Одељење друштвених наука), академик Александар Лома (Одељење језика и књижевности), академик Бранислав Митровић (Одељење уметности), академик Видојко Јовић (Одељење за математику, физику и гео-науке – до септембра 2024. године), дописни члан Вујадин Иванишевић (Одељење историјских наука), дописни члан Миодраг Михаљевић (Одељење техничких наука) и академик Зоран Петровић. Уместо преминулог академика Видојка Јовића, као представник Одељења за математику, физику и гео-науке изабран је академик Ђорђе Шијачки.

Послове у Галерији науке и технике САНУ обавља троје запослених.

У току године Галерија науке и технике САНУ је реализовала укупно 11 изложби и богат пропратни програм у виду стручних вођења у оквиру изложби, предавања и промоција књига, а учествовала је и на Данима европске баштине 2024. Када је у питању издавачка делатност, објављена су три каталога изложби у серији „Галерија науке и технике“ (број 53, 54 и 55).

Од пратећих активности, организована су стручна предавања у оквиру изложби „Архитекта као цртач и сликар“, „Недеља свести о мозгу 2024 – Мистерија повезаности: Неуробиологија љубави“, „Великани у фармацији: *Тражим почетак, сјај и сате стале*“, као и у оквиру Округлог стола „Живот Срба у Северној Македонији: историјат, изазови и перспективе“. У Галерији су одржане и промоције књига: *Београд између традиције и савремености* аутора Слободана Малдинија, *СВЕУДИЉ ВОДВИЉ буквар скоро па манифест*, *R/IN architectural enchiridion in the age of virality u P&R since 1979*, „*#goldenboys #alwaysontop #label4tomorrow*, *retrospekcija* аутора проф. Крешимира Рогине, *Заштићене животињске врсте Србије*, у издању Завода за заштиту природе Србије и *Маестрални градови* аутора Дениса Амброша. У Галерији је одржан и годишњи састанак Друштва конзерватора Србије (секција археолога), постер сесија Међународне научне конференције SPIG 2024 и концерт састава Јасна Јовићевић Quinary у оквиру међународне конференције „О архитектури 2024 – Обликовање града архитектуром“.

Галерија је током године издала три публикације, каталоге изложби: *Александар Ђорђевић – Градитељ Београда* (Галерија науке и технике бр. 53), *УМЕТНОСТ КОНСТРУИСАЊА*: *60 година предмета Конструктивни системи и Просторне структуре на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету* (Галерија науке и технике бр. 54) и *Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике* (Галерија науке и технике бр. 55).

Програм Галерије науке и технике САНУ остварен је уз ангажман запослених, кустоса и приређивача појединих изложби.

Изложбена делатност и објављени каталози

Архитекта као цртач и сликар
26. децембар 2023. године – 14. фебруар
Аутори: Слободан Малдини и Софиа Ланцош Малдини.
Организација: Асоцијација српских архитеката и Галерија науке и технике САНУ
Број посетилаца на отварању: 132.
Укупан број посетилаца: 1.555.

Изложба и манифестација „Недеља свести о мозгу 2024“
11–15. март
Организатор: Студентска секција Друштва за неуронауке Србије.
Укупан број посетилаца: 717.

Дигиталне технологије у образовању
20–27. март
Аутори изложбе: Стеван Јокић и Љиљана Јокић.
Пројекат „Рука у тесту“ у сарадњи са Француским институтом у Београду
Укупан број посетилаца: 196.

Александар Ђорђевић – Градитељ Београда
30. април – 8. јун
Аутор: Новица Бабовић.
Организатор: Галерија науке и технике САНУ.
Број посетилаца на отварању: 76.
Укупан број посетилаца: 738.
Изложбу је пратио истоимени каталог у серији „Галерија науке и технике“, бр. 53.

Додир природе – Заштићене животињске врсте Србије
13–29. јун
Организација: Завод за заштиту природе Србије.
Број посетилаца на отварању: 85.
Укупан број посетилаца: 442.

Уметност конструисања: *60 година предмета Конструктивни системи и Просторне структуре на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету*
8. јул – 8. август
Организација: Архитектонски факултет Универзитета у Београду.
Број посетилаца на отварању: 84.
Укупан број посетилаца: 644.
Изложбу је пратио истоимени каталог у серији „Галерија науке и технике“, бр. 54.

Великани у фармацији: Тражим почетак, сјај и сате стале
3–17. септембар

Аутор изложбе: Јелена Манојловић.

Организација: Музеј за историју фармације, Фармацеутски факултет Универзитета у Београду.Број посетилаца на отварању: 70.

Укупан број посетилаца: 430.

Академик Недељко Кошанин – зачетник модерне српске ботанике

8–31. октобар

Аутори изложбе: дописни члан САНУ Марјан Никетић, др Гордана Томовић и др Милорад Вујичић.

Организација: Универзитет у Београду – Биолошки факултет, Природњачки музеј у Београду, Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 120.

Укупан број посетилаца: 571.

Изложбу је пратио истоимени каталог у серији „Галерија науке и технике“, бр. 55.

Вићентије владика и задужбинар – 200 година од рођења врањевшничког духовника и културно-просветног добротвора

6–27. новембар

Аутор: Роксанда Алексић, Народни музеј Шумадије у Крагујевцу.

Организатори: Народни музеј Шумадије, Музеј рудничко-таковског краја и Задужбина владике Вићентија Красојевића.

Број посетилаца на отварању: 118.

Укупан број посетилаца: 471.

Изложба и међународна конференција „О архитектури 2024 – Обликовање града архитектуром“

4–18. децембар

Организација: Асоцијација за развој одрживе урбане заједнице – СТРАНД и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 118.

Укупан број посетилаца: 363.

Простор града – простор природе

26. децембар 2024. године – 31. јануар 2025. године

Организација: Завод за заштиту природе Србије.

Број посетилаца на отварању: 52.

Укупан број посетилаца (до краја децембра): 123.

Изложба *Вински летопис Србије*, аутора дописног члана САНУ Жељка Томановића, коју је Галерија науке и технике реализовала у току 2023. године, пресељена је и изложена у Музеју винарства и виноградарства у Александровцу у току месеца септембра. Иста изложба је од октобра постављена у Музеју Хајдук Вељка у Неготину.

Предавања, пројекције, радионице и трибине

Фебруар

– Стручно вођење кроз изложбу *Архитекта као цртач и сликар* (Слободан Малдини и Софиа Ланцош Малдини);

– Представљање књиге *Београд између традиције и савремености* аутора Слободана Малдинија (говорили: проф. Александар Кадијевић и Слободан Малдини);

– Представљање путописа и филма „Наша Индија" аутора Хелене Цуцулић и Сандре Беговић (говорили: Хелена Цуцулић, Сандра Беговић и Слободан Малдини);

– Разговор о књигама аутора проф. Крешимира Рогине: *СВЕУДИЛЬ ВОДВИЛЬ буквар скоро па манифест*, *R/IN architectural enchiridion in the age of virality*, *P&R since 1979*, *#goldenboys #alwaysontop #label4tomorrow*, *retrospekcija* (говорили: проф. Крешимир Рогина, академик Бранислав Митровић и Слободан Малдини).

Март

– Изложба и манифестација „Недеља свести о мозгу 2024 – Мистерија повезаности: Неуробиологија љубави" – предавања: „*Love is blind* – истина или мит?" (11. март, Ален Југиновић); „Неуробиологија допамина – Шта нас мотивише и шта нас чини срећнима" (11. март, Марин Јукић); „Да ли ћемо једног дана пратити свој мозак на начин на који данас пратимо своје срце?" (12. март, Богдан Мијовић, mBrainTrain CTO); „Физичка привлачност између биологије и културе" (12. март, Слободан Марковић); „Емпатија и љубав" (13. март, Миро Јаковљевић); "A brief history of the science of love" (13. март, Liat Yakir); „Физиологија љубави: шта, како и зашто? Значај љубави за здравље и када је љубав лек" (13. март, Драган Хрнчић); "Nurturing love: The Parent – Child Relationship and its Importance for Children's Social Development" (14. март, Милица Николић); „Неуронски корелати љубави – Неурохемија љубави и заљубљености" (14. март, Милорад Драгић); „Истине и заблуде о љубави" (14. март, Два и по психијатра); „Да ли сродне душе постоје?" (15. март, Катарина Стекић); „Шта сад љубав има с тим?" (15. март, Милош Бајчетић и Јоко Полексић).

Април

– Састанак Друштва конзерватора Србије, Секција археолога (19. април)

Јун

– Пропратни програм изложбе *Додир природе – заштићене животињске врсте Србије*: промоција књиге *Заштићене животињске врсте Србије* (27. јун, говорници: Марина Шибалић, в.д. директора Завода за заштиту природе Србије; Јасмина Јовић, помоћник министра за заштиту животне средине; Ненад Секулић, начелник Одељења за биодиверзитет).

Август

– Постер сесија Међународне научне конференције SPIG 2024 (27–29. август).

Септембар

– Пропратни програм изложбе као део манифестације „Дани европске баштине“: ауторско вођење кроз изложбу *Великани у фармацији*: Тражим почетак, сјај и сате стале (17. септембар, Јелена Манојловић, виши кустос); предавање „Стеван Јаковљевић: јесу ли то два човека истог имена?“ (проф. др Ивана Спасовић, историчарка).

Новембар

– Пропратни програм изложбе *Вићентије владика и задужбинар – 200 година од рођења врањевшничког духовника и културно-просветног добротвора*: уручивање захвалница студентима Академије Српске Православне Цркве за уметности и конзервацију који су учествовали на ликовном конкурсу који је организован у сарадњи Задужбине владике Вићентија и Академије СПЦ за уметности и конзервацију у Београду (22. новембар); Округли сто „Живот Срба у Северној Македонији: историјат, изазови и перспективе“ у организацији Одбора за проучавање националних мањина и људских права САНУ и Српског културно-информативног центра СПОНА (29. новембар).

Децембар

– Пропратни програм међународне конференције „О архитектури 2024 – Обликовање града архитектуром“: промоција књиге *Маестрални градови* Дениса Амбруша (5. децембар); презентација пројекта „Звучни пејзаж женског искуства“ и публикације *Споменар женског искуства – Палић* Јасне Јовићевић (концерт састава Јасна Јовићевић Quinary).

Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ

Стручним радом Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ руководио је управник Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ академик Александар Костић. Стручни савет Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ чине: академик Миодраг Матељевић (Одељење за математику, физику и гео-науке), академик Радомир Саичић (Одељење хемијских и биолошких наука), академик Велимир Радмиловић (Одељење техничких наука), академик Бела Балинт (Одељење медицинских наука), академик Горан Петровић (Одељење језика и књижевности, преминуо 26. јануара), академик Миодраг Марковић (Одељење историјских наука), дописни члан Павле Петровић (Одељење друштвених наука) и дописни члан Слободан Шијан (Одељење уметности САНУ).

Током године Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ (АВА САНУ) радио је на реализацији шест пројеката, од којих се неки реализују последњих година, а реализација неких је почела 2023. године.

А. *Текући пројекти*

1) *Стара збирка Архива САНУ*

Током године настављена је дигитализација Старе збирке Архива САНУ. Дигитализација се обавља врхунском опремом (камера Phase One iXG, 100MP) у највишој резолуцији. Имајући у виду да је грађа изузетно осетљива и да је понекад за њено снимање потребно неколико оператера који су ангажовани више дана на снимању једног наслова, дигитализација ове грађе је веома спора. Током године дигитализовано је 156 наслова (33.854 снимка). Снимљена грађа је похрањена у две верзије (TIF – око 700 MB по снимку и JPG за веб – око 2 MB по снимку).

2) *Збирка старих и ретких књига Библиотеке САНУ*

У току године настављена је дигитализација Збирке старих и ретких књига из Библиотеке САНУ која се обавља врхунском опремом (камера Phase One iXG, 100MP). Током године дигитализована су 304 наслова (90.085 снимака) за које су сачињени метаподаци и кратак опис садржаја. Снимљена грађа је похрањена у две верзије (TIF – око 700 MB по снимку и JPG за веб – око 2 MB о снимку).

3) *Издања САНУ*

Током године настављена је дигитализација издања САНУ, при чему су дигитализована издања од 1894. до 1939. године. Дигитализовано је 508 наслова (168.248 снимака). До сада су дигитализована сва издања САНУ у последњих 140 година (укупно 3.116 наслова – 926.922 снимка). У току је OCR-овање свих до сада снимљених наслова, што ће омогућити претраживање сваке библиотечке јединице.

4) *Ономастички корпус Одбора за ономастику САНУ*

Одбор за ономастику Одељења језика и књижевности САНУ сачинио је током последњих неколико деценија корпус ономастичких појмова (топоними и антропоними) српских земаља. У питању је корпус од око 700.000 одредница, при чему је свака одредница исписана на посебном листићу који садржи све релевантне податке о датом топониму или антропониму.

Током године настављена је дигитализација листића са топонимима и антропонимима централне Србије, при чему је направљено око 270.000 снимака.

5) *Заоставштина Симе Лозанића*

САНУ је 2023. годину прогласила годином Симе Лозанића. У сарадњи са Хемијским факултетом Универзитета у Београду започета је дигитализација грађе која се налази на овом факултету, а која укључује преписку, хемијске анализе, научне сепарате и прва издања уџбеника. Дигитализовано је неколико стотина докумената и сви сепарати и уџбеници. Дигитализација ове грађе настављена је и током године. У међувремену је посредством потомака Симе Лозанића из Лондона стигао његов породични албум који је такође дигитализован.

6) *Фотографије Бранибора Дебељковића*

Син Бранибора Дебељковића, једног од најзначајних југословенских фотографа друге половине 20. века, понудио је АВА САНУ 16.000 негатива лајка формата овог фотографа са молбом да се дигитализују, а да се дигитализовани снимци поставе на веб-апликацију АВА САНУ. Највећи део снимака односи се на Београд педесетих и шездесетих година прошлог века. У току је дигитализација ових негатива и у току године сачињено је 12.714 снимака.

Током године направљено је око 350.000 снимака различите врсте грађе.

Б. *Веб-апликација АВА САНУ*

Предвиђено је да целокупан материјал дигитализован у АВА САНУ буде постављен на веб-презентацију АВА САНУ уз услове које поставља институција/појединац који је дао грађу. С обзиром на то да је АВА САНУ ангажована на већем броју различитих пројеката дигитализације, од који сваки има своје специфичности, веб-презентација АВА САНУ је замишљена модуларно – као скуп мањих веб-презентација за сваки пројекат који били подведени под заједничку веб-презентацију у чијој основи стоји база која оперише са око 2 милиона снимака.

Приступајући овом послу дошло се до закључка да мора да се направи апликација која ће моћи да обухвати све досадашње и будуће пројекте. При том, предвиђено је да апликација у свом завршном облику омогући да снимљени материјал, метаподатке, слике и текст могу да уносе сарадници АВА САНУ, без учешћа програмера.

Рад на овој апликацији траје је од средине 2022. године, да би крајем 2022. године године била направљена бета верзија која је обухватила шест пројеката чији је садржај могуће претраживати по различитим критеријума. Током 2023. године апликација је усавршавана, отклоњени су „багови“ који су идентификовани и веб-апликација за десктоп се може сматрати завршеном. Током 2024. године урађен је тзв. „responsive design“, чиме је апликација прилагођена за приказ на телефону и таблету.

В. *Издавачка делатност*

АВА САНУ има своју издавачку делатност која укључује публикације у којима су описани процеси дигитализације појединих пројеката. У 2023. години из штампе је изашла публикација посвећена дигитализацији докумената везаних за Српски народни покрет 1848/49. чији су аутори академик Александар Костић и Бранислав Војновић, стручни саветник АВА САНУ. Током године припремљене су две публикације за штампу: „Дигитализација заоставштине Јосифа Панчића“ и “Serbian Academy of Sciences and Arts – Audiovisual Archive and Digitization Center”, промотивна публикација на енглеском језику којом је представљен Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ. Током године изашла је и енглеска верзија публикације посвећене дигитализацији Мирослављевог јеванђеља (“Digitization of Miroslav’s Gospel”).

Г. *Промотивна делатност*

У новембру је у Данској краљевској библиотеци (Royal Danish Library) у Копенхагену одржана промоција пројекта дигитализације Мирослављевог јеванђеља који је током 2021. године реализовао АВА САНУ. Промоцију су организовали Амбасада Србије у Данској, Канцеларија за јавну и културну дипломатију Владе Републике Србије и Српска академија наука и уметности (АВА САНУ).

* * *

Сектор за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол

У Сектору су систематизована следећа радна места: руководилац Сектора, два стручна сарадника за међународну сарадњу, три стручна сарадника за организацију скупова и предавања и референт за административно-техничке послове.

На основу одлука ИО САНУ, Сектор израђује програме и финансијске планове за учешће представника САНУ на међународним скуповима, студијске боравке у иностранству, организацију научних скупова и посете предавача, као и аналитички преглед планираних и утрошених средстава по плановима током године.

Сектор пружа стручну и техничку помоћ у организацији научних скупова и предавања, свечаних и осталих јавних скупова који се одржавају у Академији. Током године у Српској академији наука и уметности одржано је 36 научних скупова, 3 свечана скупа, 4 свечане академије, 7 комеморативних скупова и 5 предавања.

Припремају се материјали за седнице ИО САНУ који се односе на делокруг рада Сектора и реализују одлуке са седница ИО и Председништва.

У Сектору се обављају и следећи послови: резервација и куповина путних карата, резервација смештаја, израда путних налога за службена путовања чланова САНУ у земљи и иностранству, израда решења за девизну исплату за путовања у иностранству, резервација смештаја за истраживаче по размени, чланове делегација, предаваче, учеснике научних скупова из земље и иностранства, организација боравка иностраних делегација, послови протокола у случају смрти неког од чланова.

Сектор сачињава прилоге и подсетнике за разговоре са иностраним гостима, води белешке на састанцима и разговорима, припрема сценарија за скупове и свечаности, прилоге за сајт Академије из свог делокруга рада, као и остале административно-техничке послове.

Сектор за издавачку делатност

У Сектору за издавачку делатност током године посао је обављало седморо запослених: руководилац Сектора, технички уредник, лектор за српски језик, лектор за енглески језик, референт за дистрибуцију издања и двојица референата за складиштење књига (стручна сарадница за лектуру и припрему издања САНУ је на породиљском одсуству). Сви послови из делокруга рада Сектора обављени су квалитетно и ажурно. У раду су примењиване одредбе Правилника о издавачкој делатности и других општих аката САНУ. Припремљено је и одржано десет седница Издавачког одбора. Реализоване су све одлуке произашле из рада Издавачког и Извршног одбора у вези са издавачком делатношћу. Поштоване су одредбе Закона о јавним набавкама, спроведен је тендер за избор три штампарије са којима ће Академија сарађивати у наредне три године по оквирном споразуму и сукцесивно су спровођени тендерски поступци за услуге штампања. Рукописи су, према приоритетима које је установио Издавачки одбор, редовно давани у штампу. У штампу је предат 22. том *Речника САНУ*.

Српска академија наука и уметности је са огранцима у Новом Саду и Нишу, као и Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, објавила у току године (од 19. јануара 2024. до 20. јануара 2025) укупно 52 издања, од чега је зборник радова *Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији* у два тома. Због великог интересовања јавности поново су објављена следећа издања: *Духовно и културно наслеђа манастира Студенице*, на

српском и енглеском језику, и зборник радова *Пројекат Јадар – шта је познато*?. По типу публикација објављено је 8 монографија, 22 зборника радова, 10 каталога, 11 појединачних бројева часописа и једна библиографија. Више од 280 аутора публиковало је 253 научна рада у Академијиним издањима. За некомерцијалне потребе објављен је *Каталог издања САНУ*: *2022–2023–2024*. Укупни трошкови издавања публикација износили су 13.489.702,00 РСД. Издања Галерије САНУ финансирана су из посебних извора.

Академијина издања овенчана су следећим наградама: на седмом Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК „Пази шта читаш", одржаном у ПТТ музеју у Београду, за трећи том едиције *Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*, Српској академији наука и уметности припала је Награда за допринос иновативно-образовној пракси.

Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) доделило је Награду „Ранко Радовић" за 2024. годину, у категорији критичко-теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду, ауторима др Дијани Милашиновић Марић и др Игору Марићу за монографију *Архитектонично – архитекта Иван Антић*, објављену у издању Српске академије наука и уметности.

Српска академија наука и уметности је представила своја издања на Сајму књига на штанду Центра за промоцију науке, а на промоцији издања у сали „Иво Андрић" говорили су академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, академик Небојша Лалић, генерални секретар и главни уредник издања Председништва САНУ, и академик Миро Вуксановић, управник Библиотеке САНУ.

Технички је обрађено и припремљено за штампу 25 књига и урађен је дизајн њихових корица. Технички уредник је урадио прелом и графичко-визуелно решење издања *Палата Српске академије наука и уметности* аутора проф. др Милана Просена и четврте књиге едиције *Живот и стваралаштво жена чланова САНУ*, *СКА и САНУ*. Наведена издања су у Сектору за издавачку делатност припремљена у целости (прелом, лектура, коректура и завршна ревизија). Уз послове правописне редакције и превођења, лектори су, у циљу очувања језичке норме, пружали информације и препоруке колегама из других служби.

Купцима је у Сектору за издавачку делатност продато 362 примерка издања САНУ у износу од 613.776,66 РСД са ПДВ-ом. Највише су продаване следеће публикације: прво и друго издање зборника радова *Пројекат Јадар – шта је познато*?, монографија арх. Тихона (Ракићевића), владике моравичког, *Темплон*: *преграда олтара / иконостас од настанка до развијене средњовековне форме*, *са освртом на српске задужбине од краја XII века до Велике сеобе 1690. године*, монографија академика Павла Петровића, *Макроекономске кризе и реформе у Србији 1980–2023*: *економетријска анализа* и зборник радова са циклуса предавања *Контроверзе у медицини* (ур. Душица Лечић Тошевски).

По одлуци ИО САНУ од 25. јануара 2024. године, Сектор за издавачку делатност САНУ организовао је акцију даривања гимназија у Београду и унутрашњости: на 17 адреса дистрибуирано је укупно 952 примерака издања САНУ, у вредности од 2.305.509,23 РСД без ПДВ-а. Укупно је уступљено без накнаде више од пет хиљада издања САНУ према Правилнику о издавачкој делатности.

Израђен је преглед издања за *Каталог издања научноистраживачких организација Републике Србије 2023/24*. за Сајам књига и за *Годишњак САНУ*. Редовно су достављани обавезни примерци у штампаној и електронској форми Народној библиотеци Србије, Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић", Библиотеци града Београда и Универзитетској библиотеци у Бањалуци.

За библиотечку размену спаковано је и послато 1822 издања, од чега су издања САНУ – 1167 примерака, издања института САНУ – 505 примерака и издања других издавача – 150 примерака.

Све објављене књиге смештене су у магацин на начин прописан за њихово чување и дистрибуирање.

Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата

Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата имао је током године седам запослених и то: руководиоца Сектора, четири стручна сарадника Академијиних одбора и комисија, једног референта за послове Академијиних одбора и комисија и једног референта за реализацију средстава Фонда.

Организован је рад у Сектору и сарадња са другим секторима и јединицама у Служби Академије. Координиран је рад са Огранком САНУ у Новом Саду и у Нишу, са Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Припреман је материјал за седнице Управног одбора Фонда САНУ, којих је у току године било две и спроведени су закључци који су на овим седницама усвојени. Реализована је сарадња са Министарством науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, Министарством просвете, Министарством културе Републике Србије, као и са другим институцијама које сарађују са САНУ, везано за финансирање и реализацију програма рада научноистраживачких одбора и пројеката и одбора и пројеката у области уметности САНУ. Припремљени су Финансијски план за 2024. годину, Финансијски извештај за протеклу годину за средства Фонда САНУ, Извештај о реализацији Програма научноистраживачког и уметничког рада САНУ за 2023, План јавних набавки за 2024. годину. Праћена је реализација Финансијског плана Фонда за 2024. годину по свим „наменама" по којима су средства била распоређена, као и наменских средстава уплаћених током године за финансирање појединих пројеката, научних скупова или публиковања издања САНУ, припремани периодични извештај о утрошку средстава Фонда САНУ, финансијске и статистичке анализе о раду Фонда, одбора и пројеката САНУ и извештај о пословању Фонда САНУ за *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2023. годину на српском језику. Припремани су материјали за именовања и разрешења чланова одбора САНУ и чланова управних одбора фондација и задужбина за Извршни одбор и Председништво САНУ. Обављани су стручно-административни послови за: Фондацију Зоре и др Велибора Поповића, Фондацију Секуле Зечевића, Фондацију Николе Трајковића, Фондацију Ђорђа Зечевића за унапређење ћириличног писма, Фондацију за студије наука и уметности, Фондацију Драгослав Срејовић за капиталне научне и уметничке пројекте Академије, Задужбину Николе Коњевића и Ружице Грегорић Коњевић, Задужбину Бранка Ћопића и Фонд Рајко и Мај Ђермановић и сарадња са Шведском краљевском академијом наука. Током године је организован рад за потребе Комисије САНУ за спровођење позива за предлагање пројеката од стратешког значаја, Комисије за јавне набавке, Академијског одбора за науку и Одбора за *Речник САНУ*. Припреман је материјал за Извршни одбор и Председништво САНУ и радило се на реализацији њихових одлука. Припремљен је део Плана научних скупова за академијске и поједине одељењске одборе САНУ. Поред ових послова, који су у надлежности руководиоца Сектора, благовремено и ажурно су обављани послови везани за рад ака-

демијских, одељењских одбора, индивидуалних пројеката и стратешких пројеката САНУ. Организовани су научни и стручни скупови, конференције, округли столови, предавања и седнице одбора.

У Сектору су благовремено и ажурно обављани сви секретарски послови везани за рад академијских, одељењских и међуодељењских одбора, као и стручно-административни послови везани за рад фондација. Организоване су научно-стручне трибине, округли столови и седнице одбора.

У току године реализовани су следећи пројекти: научни скуп „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“, 25. јуна, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије; панел „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“, 4. новембра, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије. Учествовано је у припреми за штампу четврте књиге едиције *Живот и стваралаштво жена чланова САНУ*, *СКА и САН*(*У*). Припреман је и предат за штампу рукопис за 20. књигу едиције *Живот и дело српских научника*. Прикупљани су рукописи за 21. књигу исте едиције, као и радови за зборник са научног скупа „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“. Праћена је реализација средстава по пројектима. Академијски одбор за високо образовање, којим председава академик Владица Цветковић, је одржао пет седница, на којима су договаране текуће активности, а разговарано је и о актуелним темама у високом образовању. Други проширени састанак Одбора је одржан заједно са Академијским одбором за образовање, на коме су били присутни и гости са факултета и института. Одржана су два уводна излагања о резултатима наших ученика на међународним тестирањима способности читања: PIRLS – способност читања на крају IV разреда основне школе и PISA – способност читања у узрасту од 15 година. Академијски одбор за високо образовање и Академијски одбор за образовање су се обратили Извршном одбору САНУ са молбом да се САНУ укључи као суорганизатор једне од највећих конференција у области образовних наука (ЕЦЕР 2025), која ће бити одржана у периоду од 8. до 12. септембра 2025. године, за шта су добили сагласност Одељења друштвених наука САНУ и Извршног одбора САНУ. Академијски одбор за високо образовање је активно учествовао у покушају да се предложено решење Измена Закона о високом образовању, које је неуставно и незаконито, одбаци и повуче из процедуре. Академијски одбор за енергетику, којим председава академик Слободан Н. Вукосавић, је одржао две седнице. Организована су два научна скупа Академијског одбора за енергетику: „Интеграција варијабилних извора“, одржан 4. новембра, и дводневни округли сто под називом „Водни ресурси у Републици Србији – ризици, проблеми и решења“, одржан 25. и 26. новембра. Прикупљани су радови за зборник радова са два наведена скупа, са научног скупа „Нуклеарне електране у енергетици Србије – потребе, могућности, перспективе“, који је одржан у новембру 2022. године и скупа „Хидроенергетика региона југоисточне Европе“, који је одржан 12. и 13. октобра 2023. године. Поред тога, упућивани су дописи компетентним институцијама у вези са актуелним збивањима у области енергетике (високошколским установама Републике Србије, научноистраживачким институтима Републике Србије, Министарству рударства и енергетике). Академијски одбор за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића (председник Одбора академик Федор Месингер) одржао је два састанка и округли сто „Критична питања Републике Србије у условима климатских промена“, који је одржан 14. новембра. Овај скуп је организован заједно са још три академијска одбора САНУ: АО за енергетику, АО за науку и АО за село. У извештајној години почео је са радом и Академијски одбор за вештачку интелигенцију, којим председава дописни члан САНУ Владан Девеџић. Одбор је одржао три седнице (једну месечно)

и у оквиру сваке седнице један од чланова Одбора, из различитих одељења САНУ, је одржао кратко предавање на тему употребе вештачке интелигенције у области којом се бави. Урађени су ауторски уговори и уговори о делу са сарадницима на пројектима и одборима САНУ, путни налози, решења, припремани годишњи планови и извештаји, ажуриране промене у чланству одбора САНУ ради ажурирања података на сајту САНУ. Академијски одбор за науку, којим председава академик Миодраг Чолић, је током године имао две седнице. Поред тога, рад Одбора се одвијао у континуитету између седница, у оквиру две радне групе – Радне групе за реформу докторских студија у Републици Србији, формиране у сарадњи са Академијским одбором за високо образовање и Радне групе за праћење Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2021. до 2025. године. Академијски одбор за материјале, којим председава академик Велимир Радмиловић, одржао је две седнице у току године. Обављани су и послови везани за реализацију програма *Гост САНУ*. Прикупљани су предлози за програм, реализована комуникација са одељењима и Комисијом програма, домаћинима унутар САНУ и учесницима програма. Организовани су боравци гостију и њихова предавања у оквиру програма *Гости САНУ*: гостовање и предавање проф. др Томаса Лушера, по позиву Одељења медицинских наука и гостовање и предавање проф. др Критона Хрисоходисиа, по позиву Одељења историјских наука. Организован је симпозијум „Изврсност у науци“, у организацији АО за науку; промоција *Европског уџбеника за срчану слабост* у оквиру стратешког пројекта СПАС; два предавања у част проф. др Томаса Флајнера, иностраног члана САНУ, у организацији Одбора за проучавање националних мањина и људских права САНУ; панел „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије. Координирана је реализација: научног скупа „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије; предавања „Активирани сигнал иза слике” (академски сликар др Зоран Таировић), у организацији Одбора за проучавање живота и обичаја Рома; предавања др Мирча Марана и др Анамарије Сореску Маринковић „Мобилност и миграције Румуна у Банату: динамика етничке групе“, у организацији Одбора за проучавање националних мањина и људских права. За Одбор за проучавање националних мањина и људских права (председник Одбора академик Тибор Варади) обављани су следећи послови: прикупљање радова и припрема за објављивање зборника, који је објављен као издање Одбора, *Срби у Хрватској*: *Актуелни положаји и главне програмске активности*; припрема и организација промоције два зборника *Цинцари*: *културна размена*, *идентитет и наслеђе* и *Људска права у ванредним ситуацијама*, која је одржана 16. априла у оквиру Трибине САНУ; организација неколико предавања која су одржана у оквиру Трибине Одбора. Предавање „Стварност и конструисана стварност у свету права“, предавач академик Тибор Варади, одржано је 18. марта у Огранку САНУ у Новом Саду; предавање „Студијски случајеви српске, хрватске, бошњачке и црногорске мањине као језичких мањина – теоријска релевантност и практичка изведивост“, предавач проф. Милорад Пуповац, одржано је 23. септембра у Свечаној сали САНУ. Обављена је припрема и организација округлог стола „Живот Срба у Северној Македонији: историјат, изазови и перспективе”, који је одржан 29. новембра, два предавања која су одржана у част проф. Томаса Флајнера, иностраног члана САНУ, 15. октобра и предавања посвећених миграцијама мањина. У оквиру серије одржана су два предавања: „Миграције верских мањина: студија случаја назарена у Северној Америци“, који је одржала др Александра Ђурић Миловановић 25. септембра и „Мобилност и миграције Румуна у Банату: динамика етничке групе“,

који су одржали др Мирђеа Маран и др Анамарија Сореску Маринковић 27. новембра. Припремана је научна конференција „Савремене миграције мањина из Србије“, која ће бити одржана наредне године. Организована је сарадња са Српским институтом из Будимпеште и Етнографским институтом САНУ на пројектима „Етнологија Срба у Мађарској“, „Живот Срба у Батањи“ и „Слика и памћење“. Радило се на прикупљању радова и припреми за објављивање зборника *Роми Србије према попису 2022. године*: *стање и перспективе* и на организацији циклуса стручних предавања у оквиру Трибине Одбора, у оквиру које су одржана следећа предавања: „’Ромкиња’ као инспирација у уметности“, предавач Наташа Тасић Кнежевић, одржано 24. септембра; “The dialects of Romani: History and Classification” („Дијалекти ромског језика: историја и класификација”), предавач проф. Јарон Матрас, одржано 2. октобра; „Активирани сигнал иза слике”, предавач др Зоран Таировић, одржано 28. новембра. Припремана је промоција књиге *Život i delo Saita Balića*: *Priča o romskom pokretu*, аутора Османа Балића, која је одржана 14. маја, а организован је и округли сто „Формализација рада неформалних сакупљача секундарних сировина у Србији“, који је одржан 17. децембра. Организована је прва ромолошка трибина „Монографије о страдању Рома у Другом светском рату“, која је одржана 16. децембра, поводом обележавања Међународног дана сећања на страдале Роме у Другом светском рату. У оквиру Одбора за изворе српског права (председник академик Коста Чавошки), припремљена је свечана академија „Зборник рукописа Душанова законика (1938–2023)“, која је одржана 26. априла. Такође, радило се и на прикупљању снимака преписа издања *Пуне* и *Скраћене синтагме* Матије Властара. У оквиру индивидуалног пројекта којим руководи академик Коста Чавошки током године обрађивана је тема „Улога људске природе у политици“. У оквиру пројекта „Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији“, којим руководи академик Алпар Лошонц, радило се на припреми циклусних трибина које ће бити организоване наредне две године. Координиран је рад истраживача ангажованих на пројекту. Обављане су припреме за организовање два округла стола: „Предања као посебна врста народне књижевности“, који је одржан у оквиру Одбора за народну књижевност САНУ 27. септембра и „Препород мита у филологији и књижевности“, који је одржан у организацији Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима 9. децембра.

Сектор за послове Председништва

Сектор за послове Председништва САНУ обављао је стручне послове у оквиру делокруга рада Сектора. Послове су обављали руководилац Сектора, шеф Кабинета председника САНУ и чланова Извршног одбора САНУ, стручни сарадник за послове Председништва САНУ и четири стручне сараднице одељења САНУ.

Током године припремљени су и обрађивани записници са састанака Извршног одбора САНУ, седница Председништва САНУ и Скупштине САНУ. Припремљени су и обрађени материјали за седницу Изборне скупштине САНУ за избор нових чланова САНУ, која је одржана 7. новембра, и за седницу Редовне годишње скупштине САНУ која је одржана 23. маја. У току године припремљени су и обрађени материјали за шест седница Председништва САНУ и 33 седнице Извршног одбора САНУ. Тежиште послова у току године односило се на послове везане за изборни

циклус у чланство САНУ у 2024. години (припрема текста Позива овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ са Посебним упутством са критеријумима за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години, израда Календара рокова и др.), на рад са Комисијом за праћење избора САНУ и Изборне комисије САНУ. Послови око припреме, реализације и праћења послова поводом избора у чланство САНУ обављани су у сарадњи са саветником за праћење избора САНУ и реализацију одлука органа управљања. Такође, припремљени су и обрађени материјали са 85 скупова одељења САНУ (девет скупова Одељења за математику, физику и гео-науке, девет скупова Одељења хемијских и биолошких наука, девет редовних скупова и три посебна скупа Одељења техничких наука, седам редовних скупова, једног ванредног и три посебна скупа Одељења медицинских наука, 10 редовних скупова и три изборна скупа Одељења историјских наука, 11 редовних скупова и два изборна скупа Одељења друштвених наука, девет скупова Одељења језика и књижевности и девет скупова Одељења уметности).

На дневном нивоу планиран је распоред обавеза председника и чланова Извршног одбора САНУ; састављана је преписка и друге писане информације за председника и друге чланове Извршног одбора; припремани су пословни састанци и посете; правовремено је обављана телефонска, писана и електронска комуникација по налогу председника и чланова ИО; координисани су сви пословни контакти са другим институцијама; организована су службена путовања председника и чланова ИО; обављани су послови везани за свакодневне активности и обавезе чланова Извршног одбора; одељењима САНУ, секторима и институцијама су достављани записници и одлуке Извршног одбора и Председништва САНУ; архивирани су предмети са седница Извршног одбора САНУ према регистру одлука који је вођен током године, припреман је нацрт извештаја ИО и Председништва за *Годишњак САНУ*.

Обављани су административни послови на припреми материјала (израда записника, разрада одлука и закључака) за седнице Извршног одбора САНУ, Председништва САНУ, Скупштине САНУ. Уношени су подаци у базу података из надлежности Сектора, а обављани су и административни послови у оквиру изборне процедуре за избор нових чланова САНУ и др. Обављани су сви административни и стручни послови везани за рад одељења; припремани су материјали за скупове одељења, учествовано је у разради одлука и закључака са тих скупова; обављани су послови са представницима одељења у Комисији за праћење избора САНУ за циклус избора у чланство САНУ у 2024. години; организован је превоз чланова одељења, чланови одељења обавештавани су о приспелој пошти; обављани су послови везани за активности и дневне обавезе секретара и чланова одељења; прикупљани су годишњи извештаји и планови рада чланова одељења који су достављани одговарајућим секторима, на захтев појединих чланова одељења рађена је коректура текстова, учествовано је у састављању извештаја одељења; дистрибуиране су књиге члановима одељења и ауторима, прикупљани су ауторски уговори и сагласности; учествовано је у припреми и организацији једне свечане академије, више научних скупова, јубилеја и комеморативних скупова; обављана је кореспонденција са ауторима, рецензентима, лекторима, преводиоцима и Издавачком службом САНУ; сарађивано је са другим секторима и јединицама САНУ, институтима Академије и другим институцијама.

У тимском раду, руководилац Сектора, шеф Кабинета председника САНУ и чланова Извршног одбора САНУ, стручни сарадник за послове Председништва САНУ и четири стручне сараднице одељења САНУ успешно су реализовале све активности око припреме и спровођења, односно реализације задатака за које су биле задужене.

Сектор за правне и административне послове

У Сектору за правне и административне послове САНУ током године послове је обављало седморо запослених: стручни сарадник за правне послове, референт за кадровске и административне послове, референт писарнице, односно административни техничар, технички секретар управника послова и три курира. Сектор је све послове из свог делокруга обављао благовремено и успешно. Законски и други прописи су редовно праћени, водило се рачуна о поштовању рокова за поступање, а управник послова САНУ је о свему био благовремено обавештаван.

Сектор је пружао правна мишљења и тумачења о различитим питањима, израђен је велики број различитих врста уговора, контролисани су и уговори припремљени од стране других сектора или трећих лица, израђиване су различите врсте дописа и припремане су документације везане за имовинско-правне послове САНУ. Сектор је учествовао у изради општих аката Академије, доношењем различитих правилника неопходних за несметано функционисање САНУ и рад САНУ у складу са законским прописима и општим актима. Током године измењени су и Правилник о раду Службе САНУ и Правилник о организацији и систематизацији радних места у Служби САНУ. Поред редовних активности, Сектор је током године обављао и послове везане за поступак контроле Државне ревизорске институције у којем је субјект ревизије била Српска академија наука и уметности, при чему су сви захтеви и обавезе у вези са контролом испуњавани благовремено и у складу са прописима. Координисан је рад адвоката у поступцима у којима је САНУ странка, као и други послови по налогу управника послова. Кадровски послови су обављани уредно, укључујући вођење кадровске евиденције, израду уговора о раду и других уговора ван радног односа, као и израду свих врста решења везаних за права и обавезе из радног односа. Обављана је ажурна пријава и одјава запослених и чланова породице запослених на обавезно социјално осигурање, уз пружање стручне помоћи запосленима у вези са остваривањем права и обавеза из радног односа и сл.

Сви административно-технички послови за потребе управника послова, као и сви послови писарнице, курирски и други послови обављани су стручно, квалитетно и ефикасно: уредно је примана сва пошта адресирана на Академију, иста завођена у деловодник и потом прослеђивана у року, док је пошта из Академије благовремено експедована трећим лицима, непосредно од стране курира, преко доставне књиге и поштанским пошиљкама. Током целе године су уредно обављани сви курирски послови за потребе чланова Академије, управника послова и запослених у Служби САНУ.

Сви послови из делокруга рада Сектора за правне и административне послове САНУ су, тимским радом, обављани успешно, професионално и благовремено, током целе године.

Сектор за рачуноводствене и финансијске послове

Финансијски и рачуноводствени послови Српске академије наука и уметности и њених Огранака обављају се у целости у Сектору за рачуноводствене и финансијске послове, а у складу са Законом о САНУ и другим законским, подзаконским и интерним актима. Финансијско пословање у току године одвијало се у релативно повољним условима, при чему су финансијска средства за редовне, научноистраживачке, културне, уметничке и друге активности Српске академије наука и уметности обезбеђена из буџета Републике Србије, сопствених извора и донација правних лица

из земље и иностранства. Имајући у виду остварење финансијског плана у овој години, као и усвојен финансијски план за 2025. годину на бази предлога сектора, сматрамо да је обезбеђен повољан финансијски оквир за реализацију свих планираних активности Академије у наредној години.

Финансијско-рачуноводствено пословање Академије спроводи се преко евиденционих рачуна у јединственом софтверском програму Министарства финансија – СПИРИ, док се у раду Сектора користе и други електронски сервиси институција Републике Србије: ИСКРА за обрачун зарада, СЕФ за електронско слање фактура и евиденцију ПДВ-а, е-порези и низ других. Ради добијања комплетних финансијских и интерних података и извештаја за потребе и рад Академије као специфичне и јединствене установе, неопходно је и даље све пословне промене евидентирати паралелно у поменутом софтверу Министарства финансија и софтверу Академије уз коришћење и осталих наведених електронских сервиса што послове у Сектору чини додатно сложеним и одговорним. Од 2024. године, Српска академија наука и уметности је постала индиректни корисник Министарства науке, технолошког развоја и иновација што је захтевало додатне промене у начину обављања финансијско-рачуноводствених послова, у процедурама, апликацијама, финансијским и другим извештајима са значајно скраћеним роковима. На предлог Сектора током године, Извршни одбор Академије је усвојио Правилник о буџетском рачуноводству и рачуноводственим политикама као резултат усаглашавања претходног Правилника са изменама у законским актима као и горе наведених промена у начину спровођења финансијског пословања Академије. Током наредне године очекују се даље промене при спровођењу послова у Сектору, а у циљу испуњавања нових законских и подзаконских одредби, реализације препорука званичних институција Републике Србије и унапређења интерних процедура.

Извесни проблеми у Сектору настају због недостатка потребних информација ради креирања што прецизнијег финансијског плана за реализацију планираних активности Академије у буџетској години, неблаговременог доношења одлука и спровођења неопходних процедура у вези набавки роба и услуга, непридржавања већ усвојених планова и динамике набавки код појединих организационих делова Академије, као и променљиве динамичности трошења новчаних средстава (са условљеном „хитношћу“ плаћања), као и и услед одсуства адекватне пратеће финансијске документације. Поред горе поменутих и низа других изазова, обављање рачуноводствених и финансијских послова у Сектору је током године спровођено стручно, квалитетно, ефикасно и благовремено.

Сектор за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту

У Сектору за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту запослено је 15 радника, и још 5 радника на пословима физичког обезбеђења и ПП заштите. Запослени у Сектору распоређени су у оквиру Групе за техничке послове, Групе за физичко обезбеђење и противпожарну заштиту и у Клубу САНУ.

У току године одржан је већи број научних скупова, трибина и предавања, као и изложби и концерата у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ и Галерији науке и технике САНУ. У склопу редовних активности САНУ, аудио и видео техничари успешно су током целе године обављали све задатке везане за припрему и реализацију програма, као и организацију онлајн конференција. Клуб САНУ пратио је и опслужио све активности у току протекле године. Активности на изради пројекта

реконструкције Палате САНУ приведени су крају. Наставак пројеката ПЗГ и ПЗИ су у даљој надлежности министарстава. Одржавање хигијене поверено је фирми „БМК“, која је специјализована за ову врсту делатности, а на основу тендера спроведеног по Закону о јавним набавкама.

Текуће одржавање, електроинсталације, водоводне и канализационе инсталације, климатизација и грејање, браварске и друге радове, сходно опису посла, обављају запослени радници техничке службе. Редовне годишње сервисе ПП система, лифтова, климатизацију Галерије, Библиотеке и Архива САНУ, на полугодишњем и годишњем нивоу, обављају овлашћене фирме у складу са Законом о јавним набавкама. У току године урађен је и опремљен простор у приземљу зграде у Кнеза Михаила бр. 36, набављена је неопходна техничка опрема и спроведен поступак за опремање и повезивање простора са ЕРЦ-ом САНУ. Када буде завршен и део лево од улаза (грађевински радови) и монтирана опрема, САНУ ће добити две опремљене сале за организацију научних скупова, конференција и других активности из области научноистраживачке делатности. Све активности у вези са постављањем електроагрегата на крову зграде у Кнеза Михаила бр. 36 која је дата на коришћење Академији завршене су током године и агрегат је испитан и пуштен у рад у децембру.

Крајем године, дописом Министарства грађевинарства и инфраструктуре, наложено је хитно испитивање стања конструкције зграда у Кнеза Михаила бр. 35 и бр. 36, за шта је ангажована референтна фирма ВМС доо Београд, која је започела преглед ових објеката које користи Српска академија наука и уметности. С обзиром на стање објеката, планирано је повећање буџета за наредну годину за инвестиционо и текуће одржавање.

Група за послове штампе и документације

Послове у Групи за послове штампе и документације обавља четворо запослених. Група је током године радила на реализацији активности Академије у делу који се односи на припрему, штампање, умножавање и фотографисање.

Један део рада Групе одвијао се у оквиру Издавачког плана САНУ, а у другом делу Група је радила на текућим пословима Академије. Тај рад је пратио активности Сектора за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол, Галерије САНУ, Библиотеке САНУ, Архива САНУ, Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, Академијиних одељења, одбора и сектора.

Рад Групе био је отежан због коришћења једног дела застареле опреме (машински нож, машина за биговање и кламовање), чије је одржавање све теже због недостатка делова и сервиса. И поред тога, сви су послови, ангажовањем запослених, обављени на време.

Цена штампања у штампарији Академије је вишеструко нижа од цена за ове услуге на тржишту, што у економском смислу потпуно оправдава минимална улагања. У штампарији Академије су током године одштампана следећа издања: *Билтен математичке садржине*, бр. 48 (на енглеском језику, 4 шт. табака); часопис *Sintering*, вол. 55, четири броја (35 шт. табака); књига апстраката *ЕЛМИНА 2024* (10 шт. табака); и *Библиографија академика Љубомира Максимовића* (6 шт. табака).

Поред наведеног, одштампан је одређени број отисака: програма, апстраката, позивница и другог материјала у укупном тиражу преко 50.000. У току године фотографисани су сви догађаји одржани у САНУ: научни скупови, промоције књига, отварања изложби, доделе плакета и награда.

Група за информационе технологије

Послове у Групи за информационе технологије током године обављало је двоје запослених.

У току године посебна пажња је посвећена унапређењу безбедности LAN и wi-fi мреже, имајући у виду повећан број мрежних и других уређаја, кроз већу контролу приступа крајњих корисника и контролу приступа и администрацију самих мрежних уређаја. Купљене су *Cisco FPR2110 Threat Defense Threat Protection* лиценце, које у комбинацији са *endpoint* антивирусним софтвером представљају оптималну заштиту мрежне инфраструктуре и рачунарске опреме. Сви битни системи и уређаји (*VxRail* инфраструктура, DD3300 бекап уређај, уређаја за сегментацију и заштиту мреже) су у току године надограђени са најновијим (препорученим) верзијама софтвера. Урађена је нова мрежна инфраструктура у приземљу зграде у Кнеза Михаила 36 (нови оптички кабл, свичеви и АП), па су сада обе сале покривене LAN и wi-fi мрежом.

Остали послови односили су се на: набавку додатних лиценци за АП, обнављање серверских сертификата, замену рачунара, конфигурисање, администрирање, уклањање грешака на мрежној опреми (*firewall*, *ISE*, *switch*-evi) инсталирање, конфигурисање, администрирање, уклањање грешака на *windows* оперативним системима; *hardware* (инсталирање); обнављање лиценци и *upgrade Trend Micro™ Worry Free Standard Server*-а и клијената; помоћ клијентима у раду са *MS Office* пакетом и другим десктоп апликацијама; консултације и предлоге у вези са набавком опреме; праћење *log* фајлова; остало.

Група за односе с јавношћу и јавно информисање САНУ

Групу за односе са јавношћу и јавно информисање чине координатор Групе, редактор интернет презентације САНУ и документариста. Током године у Српској академији наука и уметности (САНУ), укључујући огранке у Нишу и Новом Саду и Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, реализовано је 356 програма. О свима њима јавност је информисана путем четворомесечних, месечних и недељних програма, док су за многе од њих припремане посебне најаве које су презентоване путем медија, директним контактом са институцијама, универзитетима и појединцима, као и објављивањем на сајту САНУ и друштвеним мрежама.

Сајт САНУ је редовно ажуриран. Објављено је више од 130 вести о активностима Академије, као и посебни текстови о изложбама у Галерији САНУ, Галерији науке и технике и Галерији Огранка САНУ у Новом Саду. Досад је написано око 360 наративних биографија преминулих чланова САНУ (60 током 2024. године). Припремљене су 22 биографије нових дописних чланова Академије за сајт САНУ, као и пет биографија нових иностраних чланова САНУ.

У оквиру програма „Отворена врата САНУ", који подразумева организоване посете ученика и студената Академији, Палату САНУ је посетила 21 група деце и младих, у пратњи просветних радника из целе Србије. Поред тога, у склопу Дана европске културне баштине, у септембру месецу, приређена су још четири вођења

кроз зграду САНУ за заинтересоване грађане. Селекција медијских извештаја (прес клипинг) је свакодневно достављана члановима САНУ.

У току године одржане су три редовне конференције за штампу. Прву, која је одржана 24. јануара, водио је академик Миодраг Марковић, потпредседник САНУ. Он је говорио о активностима САНУ за период од јануара до маја 2024. године. Након тога је академик Александар Костић, управник Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, представио сајт Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. На другој конференцији, одржаној 14. маја, коју је водио академик Небојша Лалић, генерални секретар САНУ, било је речи о програмима Академије за период од маја до септембра 2024. године и другим активностима. Најзад, на трећој конференцији, одржаној 11. септембра, коју је водио академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, јавност је упозната са активностима и програмима Академије до краја текуће године, као и о изборима у чланство САНУ који су одржани 7. новембра.

Саветник за праћење избора и реализацију одлука органа управљања

Током године у надлежности послова саветника за праћење избора и реализацију одлука органа управљања стављен је акценат на активности око припреме, реализације и праћења послова везаних за избор у чланство САНУ. Све радње су биле везане за припрему документације за одељења САНУ, за Комисију за праћење избора САНУ, за Изборну комисију, за припрему Изборне скупштине САНУ, ток избора новог чланства САНУ и за реализацију свих одлука наведених тела.

Како је поступак избора у чланство САНУ изузетно сложен поступак, који траје око 13 месеци од дана расписивања Позива овлашћеним предлагачима да предложе кандидате за избор у чланство САНУ (расписан октобра 2023. године) до самог момента избора нових чланова и преласка дописних у редовне чланове САНУ (7. новембра), то су изборне радње захтевале свакодневну активну улогу у њиховој реализацији.

Поред наведеног, обављани су и послови везани за ажурирање база именовања органа управљања, вођење евиденције именовања секретара одељења САНУ и њихових заменика; именовања извршних одбора огранака САНУ; именовања управника Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Вођена је евиденција именовања управника јединица САНУ, именовања стручних савета јединица САНУ; евиденција именовања директора института САНУ; ажуриране су базе именовања управних одбора института САНУ у којима САНУ има своје представнике. Вођена је евиденција управних одбра института САНУ (председника УО, чланова научних већа института САНУ који су именовани од САНУ; председника научних већа института САНУ).

Такође, вођена је и евиденција о радним телима које образују органи управљања САНУ, а то су: Управни одбор Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Финансијски одбор, Комисија за задужбине, Издавачки одбор, Уређивачки одбор и Редакција интернет презентације САНУ, Комисија за Статут САНУ, Уређивачки одбор Енциклопедије.

Сарађивано је са руководиоцем Сектора за послове Председништва на припреми и спровођењу процедура за избор новог чланства САНУ; изради одлука органа управљања САНУ из делокруга рада тог сектора; разради одлука органа САНУ и праћењу њихове реализације.

Службеник за јавне набавке

Посао спровођења процедура набавки је обављао један извршилац, службеник за јавне набавке. У складу са актуелним прописима спровођене су процедуре поступака јавних набавки, али и набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

У току године службеник за јавне набавке је припремио два плана, План јавних набавки и План набавки на који се закон не примењује, које је Комисија за јавне набавке допунила и предложила, а Председништво САНУ усвојило. На основу усвојених и објављених планова у току године спроведено је девет поступака јавних набавки. Потписано је 12 уговора о јавној набавци и један оквирни споразум чија је укупна вредност 114.412.416,20 РСД. На основу Оквирног споразума спроведене су процедуре и потписани уговори за штампу 35 издања САНУ у укупној вредности од 12.664.006,00 РСД. Током године урађено је 37 набавки мале вредности у укупној вредности од 31.537.338,00 РСД.

Јавне набавке су спровођене на Порталу јавних набавки и за реализацију поступака набавки урађена је припрема и усаглашавање документације и осталих аката у складу са свим донетим подзаконским актима везаним за Закон о јавним набавкама. У току године припремљена је документација за почетак примене зелених набавки, односно набавки које имају утицај на животну средину у складу са циљевима дефинисаним Зеленом агендом за западни Балкан. Наиме, Српска академија наука и уметности као наручилац обавезна је да при расписивању јавних набавки за фотокопир папир, рачунарску опрему, канцеларијску опрему, клима уређаје и средства за чишћење, примењује еколошке аспекте приликом одређивања техничких спецификација, критеријума за избор привредног субјекта, критеријума за доделу уговора или услова за извршење уговора.

Набавке мале вредности су у највећем делу, колико је то било могуће, спровођене електронским путем. Благовремено су уочене и кориговане све евентуалне слабости и неусклађености у текућем пословању и повећан удео набавки малих вредности у укупном финансијском пословању. У току године су набављана добра, услуге и радови одговарајућег квалитета, имајући у виду сврху, намену и вредност набавке, односно економично трошење јавних средстава. Објављивани су подаци о свим уговорима закљученим након спроведених поступака јавних набавки, о свим изменама уговора, о уговорима на основу потписаног оквирног споразума, тромесечна збирна обавештења о потписаним уговорима, као и подаци о уговорима и наруџбеницама закљученим, односно издатим, након спроведених поступака набавки малих вредности са регистрацијом понуђача који до тог тренутка нису били регистровани на порталу јавних набавки. Вођена је и објављивана евиденција завршетка свих уговора, оквирних споразума и наруџбеница потписаних као резултат спроведених поступака јавних набавки, односно набавки малих вредности.

У периоду фебруар–октобар интезивно се радило на припреми и достављању обимне документације Државној ревизорској институцији, у току поступка ревизије у Српској академији наука и уметности. Такође, након достављања извештаја од стране исте, настављен је рад на корекцији документације по наведеним примедбама.

У складу са финансијским могућностима у току године је, у континуираном процесу активности, искоришћена свака могућност бесплатног усавршавања и учешћа на стручним саветовањима.

Интерни ревизор

У току године, интерни ревизор САНУ реализовао је две ревизије. Закључак спроведених ревизија дефинисан је кроз Извештаје о ревизији, у којима је евидентирано укупно 6 (шест) препорука ради отклањања уочених неправилности. Од тог броја, активности на спровођењу 4 (четири) препоруке у потпуности су реализоване. Други део активности је у поступку спровођења у складу са датим роковима.

Стручни сарадник Легата за архитектуру САНУ

У току године активности стручног сарадника Легата за архитектуру САНУ обављао је један извршилац. Послови у домену стручног сарадника Легата за архитектуру САНУ су се односили на сакупљање, обраду и класификацију документационе грађе, као и формирање базе података оригиналних пројеката, цртежа и других докумената потребних за рад на припреми предавања, научних скупова, обележавања значајних датума, писања и приређивања за штампу, публикација књига, организовање и реализацију радних састанака.

Учествовано је у систематизацији и обради грађе публикације *Ка стратегији преобраћања – архитектура као стваралаштво*, *процес пројектовања*, *обликовање архитектонске форме*, чији је аутор покојни академик Милан Лојаница, као и у припреми прелиминарног прелома и у прибављању ауторских права на илустрације. Започета је припрема монографије почившег академика Милана Лојанице, што је подразумевало систематизацију цртежа пројеката, њихову дораду и формирање макете прелома.

Завршена је реализација модела Савски амфитеатар и простори уз обале Саве – „Трансформација простора у ново градско средиште“, везано за предстојеће уобличавање грађе о учествовању САНУ у најважнијим питањима и проблемима развоја урбане физиономије Београда, којим је руководио академик Лојаница.

Обављани су послови координације активности на пројекту реконструкције и доградње Палате САНУ, који су укључивали послове анализе и систематизације пројектне документације, праћење динамике радова на реконструкцији и одржавање комуникације са свим учесницима у пројекту. Успостављена је сарадња са Сектором за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол приликом организације скупова, као и са Галеријом САНУ приликом мерења простора Галерије и припреме цртежа.

18. ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Финансијско пословање Академије у 2024. години одвијало се у релативно повољним условима, при чему су финансијска средства за редовне, научноистраживачке, културне, уметничке и друге активности Српске академије наука и уметности обезбеђена из буџета Републике Србије, сопствених извора и донација правних лица из земље и иностранства.

Од 2024. године, Српска академија наука и уметности послује као индиректни корисник Министарства науке, технолошког развоја и иновација, што је захтевало додатне промене у начину обављања финансијско-рачуноводствених послова, у процедурама, апликацијама, финансијским и другим извештајима са значајно скраћеним роковима.

Академија је упркос глобалној економској кризи, која је и у нашој земљи проузроковала инфлацију и погурала цене нагоре, успешно покрила текуће расходе, делом из текућих прихода, а делом из расположивих средстава из ранијих година.

Нето приходи Академије у 2024. години остварени су у укупном износу од 915.022.580 динара, без пренетих неутрошених средстава из ранијих година. Укупни приходи са пренетим неутрошеним средствима из ранијих година износе 984.969.962 динара.

Приходи предвиђени буџетом Републике Србије за финансирање функционалних трошкова САНУ износили су 767.329.688 динара, односно 77,90%, средства за научноистраживачки рад САНУ износила су 76.360.676 динара, односно 7,75%, средства Министарства културе износила су 11.880.000 динара, односно 1,20%.

Приходи буџета АП Војводине износе 8.000.000 динара, односно 0,81% укупних прихода Академије.

Приходи од донација правних лица из земље и иностранства износе 5.213.168 динара, односно 0,53% укупних текућих прихода Академије.

Сопствени приходи (закупнине, накнада режијских трошкова, продаја публикација, приходи Клуба САНУ, камате и ванредни приходи) износе 46.239.049 динара, односно 4,70% укупних прихода Академије. Пренос неутрошених средстава из ранијих година износи 69.947.382 динара, односно 7,11% укупних прихода.

Расходи Академије у 2024. години остварени су у износу од 897.427.572 динара и чине их функционални расходи у износу од 81.264.359 динара, односно 9,05% укупних расхода, лични расходи у износу од 658.705.951 динар, односно 73,40% укупних расхода, режијски расходи у износу од 151.814.276 динара, односно 16,92% укупних расхода, и наменски расходи у износу од 5.642.986 динара, односно 0,63% укупних расхода.

Функционални расходи остварени су у износу од 81.264.359 динара и чине их расходи научноистраживачких пројеката у износу од 30.851.895 динара, трошкови међународне сарадње у износу од 1.619.397 динара, трошкови скупова САНУ у износу од 3.790.789 динара, трошкови предавача 434.317 динара, трошкови осталих научних скупова 1.055.708 динара, чланарине и учешће САНУ у међународним асоцијацијама академија у износу од 1.758.506 динара, трошкови издавачке делатности у износу од 13.489.702 динара, трошкови штампања *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* у износу од 333.689 динара, трошкови Библиотеке, набавке и размене стручне литературе у износу од 3.243.112 динара, трошкови за набавку архивске грађе и опреме Архива САНУ у Београду у износу од 1.687.892 динара, трошкови Галерије САНУ у износу од 20.837.286 динара, трошкови Галерије науке и технике у износу од 1.008.472 динара, а износ од 1.153.594 динара односи се на резерве Фонда. Реализација појединих научних активности одређена је висином додељених средстава, као и одлукама надлежних органа Академије.

Лични расходи остварени су у износу од 658.705.951 динар, од чега академијске награде (бруто) износе 367.660.019 динара, плате запослених (у бруто износу) износе 244.299.044 динара, социјални доприноси (доприноси на плате који терете Академију) износе 39.081.306 динара, поклони деци за Нову годину износе 1.025.772 динара, отпремнине, поклони и помоћи запосленима износе 2.353.987 динара и накнаде превоза запослених износе 4.285.823 динара.

Режијски расходи остварени су у износу од 151.814.276 динара и чине значајну позицију у укупним расходима Академије. Највећи део ових расхода представљају трошкови осигурања имовине, грејања, електричне енергије, ПТТ услуга, комуналних услуга и услуга чишћења пословних просторија, који чине око 50% укупних режијских расхода Академије. Наведени расходи нису у непосредној вези са обимом пословних активности и на њихову величину Академија не може утицати.

Наменски расходи остварени су у износу од 5.642.986 динара и односе се на набавку рачунарске, биротехничке и друге опреме.

Нето вишак прихода (неутрошена средства појединих намена) износи 38.143.222 динара. Вишак прихода (неутрошена средства) остварен је од неутрошених средстава Министарства културе у износу од 1.920.000 динара, неутрошених наменских средстава АП Војводине у износу од 5.831.371 динар, неутрошених средстава донација домаћих правних и физичких лица у износу од 4.504.222 динара, сопствених прихода у износу од 25.887.629 динара. Академија је део расхода у износу 20.548.214 динара покрила средствима из ранијих година.

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ У 2024. ГОДИНИ

П Р И Х О Д И

Ред. бр.	Опис		Извори остварених прихода у 2024. години							Укупно
			Буџет Републике Србије	Средства из буџета за науку	Средства из буџета за културу	Буџет АП Војводине	Донације*	Сопствени приходи	Неутрошена средстава ранијих година	
1	Плате и накнаде запосленима		281.310.351							281.310.351
2	Подршка раду САНУ		484.084.599							484.084.599
3	Средства за науку и културу		1.934.738	76.360.676		8.000.000				86.295.414
4	Приходи за научноистраживачки рад				11.880.000					11.880.000
5	Донације	Научна и уметничка делатност САНУ – Дунав осигурање а.д.					1.200.000			1.200.000
		Научна и уметничка делатност САНУ – Електромрежа а.д					100.000			100.000
		Научна и уметничка делатност САНУ – Металац а.д.					100.000			100.000
		Научна и уметничка делатност САНУ – MPC holding doo					500.000			500.000
		Научна и уметничка делатност САНУ – Удружење банака					200.000			200.000
		Елмина САНУ –Analysis d.o.o., Decstris ag, Dens Solutions, Thermo F., Tescan Group as, Vitrotem, Evropsko mikros. društvo					3.113.168			3.113.168
6	Сопствени приходи	приходи од ауторских права						291.961		291.961
		приходи од клуба						195.840		195.840
		приходи од ксерокс услуга						351.959		351.959
		приходи од публикација						1.968.583		1.968.583
		приходи од режијских трошкова						17.582.937		17.582.937
		приходи од закупа						21.657.853		21.657.853
		остали приходи						4.189.915		4.189.915
7	Неутрошена средства ранијих година								69.947.382	69.947.382
	Укупно:		**767.329.688**	**76.360.676**	**11.880.000**	**8.000.000**	**5.213.168**	**46.239.049**	**69.947.382**	**984.969.962**

Р А С Х О Д И

	А. Функционални расходи								
1	Пројекти научних истраживања		30.851.895						30.851.895
2	Међународна сарадња		1.619.397						1.619.397
3	Научни скупови		3.610.572			180.217			3.790.789
4	Предавачи		245.369						245.369
5	Свечани и комеморативни скупови		1.055.708						1.055.708

НАСТАВАК ⇨

Ред. бр.	Опис	Извори остварених прихода у 2024. години							Укупно
		Буџет Републике Србије	Средства из буџета за науку	Средства из буџета за културу	Буџет АП Војводине	Донације*	Сопствени приходи	Неутрошена средстава ранијих година	
6	Учешће председника САНУ са саст. иностраних академија		1.406.777						1.406.777
7	Резерве фонда		1.153.594						1.153.594
8	Чланарине САНУ у међународним асоцијацијама академија		351.729						351.729
9	Издавачка делатност		13.489.702						13.489.702
10	Билтен Фонда за научна истраживања		333.689						333.689
11	Библиотека САНУ – набавка и размена стручне литературе		2.143.112						2.143.112
12	Библиотека САНУ – рад у систему COBIS, опрема за библиотеку			1.100.000					1.100.000
13	Набавка архивске грађе у Архиву САНУ		1.087.892	600.000					1.687.892
14	Делатност Галерије науке и технике		1.008.472						1.008.472
15	Гост САНУ		188.947						188.947
16	Делатност Галерије САНУ – концерти		912.000						912.000
17	Делатност Галерије САНУ – програми		182.440						182.440
18	Изложба Сима Лозанић	88.932	332.058						420.990
19	Изложба Уроша Предића	14.100	56.934	4.600.000		86.618			4.757.652
20	Изложба – „Кун – уметник, радник, борац“	884.162	4.820.675			442.110			6.146.947
21	Изложба Владимир Петковић		3.809.714	2.000.000					5.809.714
22	Изложба – сала председника у Библиотеци САНУ	947.544							947.544
23	Конзервација уметничке збирке			660.000					660.000
24	Изложба – „Дадо историја природе“			1.000.000					1.000.000
	Свега:	**1.934.738**	**68.660.676**	**9.960.000**		**708.945**			**81.264.359**
	Б. Лични расходи								
1	Бруто плате запослених	244.299.044							244.299.044
2	Доприноси на терет САНУ	37.011.306						2.070.000	39.081.306
3	Поклони деци запослених							1.025.772	1.025.772
4	Отпремнине и помоћ запосленима	818.932					627.306		1.446.238
5	Помоћ у медицинском лечењу запослених	266.117					641.631		907.748
6	Накнаде трошкова превоза запослених	4.285.823							4.285.823
7	Академијске награде (бруто)	367.660.019							367.660.019
	Свега:	**654.341.242**					**1.268.937**	**3.095.772**	**658.705.951**
	В. Режијски расходи								
1	Трошкови платног промета и банкарске услуге	470			411		41.497	1.644	44.021
2	Топлотна енергија (грејање)	13.035.951	1.022.731				1.518.936	1.896.808	17.474.426
3	Електрична енергија	9.416.952					14.266.644		23.683.596
4	Комуналне услуге	6.199.644	1.722.220				3.563	1.251.034	9.176.461
5	Трошкови обезбеђења	10.811.059							10.811.059

НАСТАВАК ⇨

Ред. бр.	О п и с	Извори остварених прихода у 2024. години							Укупно
		Буџет Републике Србије	Средства из буџета за науку	Средства из буџета за културу	Буџет АП Војводине	Донације*	Сопствени приходи	Неутрошена средстава ранијих година	
6	Услуге чишћења пословног простора	12.332.032							12.332.032
7	Трошкови фиксне телефоније	1.195.385	50.810				224.650		1.470.845
8	Трошкови мобилне телефоније	1.400.258					0		1.400.258
9	ПТТ услуге – поштарина	763.150					0		763.150
10	Осигурање имовине	3.739.332	1.000.000				53.413		4.792.745
11	Остали трошкови	3.307.247					1.300		3.308.547
12	Трошкови службених путовања у земљи	341.422			64.600		7.000		413.022
13	Трошкови службених путовања у иностранству	124.239			21.131		94.670		240.040
14	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	777.697			0		26.500		804.197
15	Остали трошкови транспорта	183.000			80.000				263.000
16	Административне услуге (хонорари и уговори о делу)	7.248.096			0			788.754	8.036.851
17	Компјутерске услуге	10.612.455			20.521			14.664	10.647.640
18	Услуге образовања и усавршавања запослених	104.960			98.860				203.820
19	Услуге информисања (штампање књига и часописа)	956.691	152.700		0		631.146	665.876	2.406.414
20	Остале стручне услуге	3.795.821			82.222				3.878.043
21	Угоститељске услуге	878.328	258.146		390.238			360.526	1.887.238
22	Репрезентација	2.057.515			128.476		498.913	2.178.750	4.863.654
23	Остале опште услуге	3.303.406					25.868	0	3.329.273
24	Специјализоване услуге	300.000			1.187.273		209.150	434.431	2.130.853
25	Текуће одржавање пословних просторија	5.269.334	703.440				149.304	43.000	6.165.079
26	Текуће одржавање рачунарске и биро опреме	3.230.666	749.563				47.029	2.652.425	6.679.683
27	Канцеларијски материјал	1.135.506	298.436				80.421	2.398	1.516.761
28	Службена и заштитна одећа и обућа	127.136							127.136
29	Службена гласила, новине и приручна литература	293.001					3.920		296.921
30	Гориво и мазиво за возила	2.628.751	300.000				43.612		2.972.363
31	Материјал за чишћење просторија	1.230.506							1.230.506
32	Технички материјал за одржавање опреме	1.557.692	775.365				114.286	99.312	2.546.655
33	Остали порези (таксе и ПДВ)	700.000					217.987	5.000.000	5.917.987
	Свега:	**109.057.703**	**7.033.411**	**0**	**2.073.733**	**0**	**18.259.808**	**15.389.622**	**151.814.276**
	Г. Наменски расходи								
1	Набавка опреме и нематеријална улагања	1.996.005	666.589		94.896		822.675	2.062.821	5.642.986
	Свега:	**1.996.005**	**666.589**	**0**	**94.896**	**0**	**822.675**	**2.062.821**	**5.642.986**
	УКУПНИ РАСХОДИ (А+Б+В+Г)	**767.329.688**	**76.360.676**	**9.960.000**	**2.168.629**	**708.945**	**20.351.420**	**20.548.214**	**897.427.572**
	Расположива средства 01.01.2024.	**0**	**0**	**1.920.000**	**5.831.371**	**4.504.222**	**25.887.629**	**49.399.168**	**87.542.390**

СТАЊЕ ЗАДУЖБИНСКИХ ФОНДОВА И ФОНДАЦИЈА НА ДАН 31.12.2024. ГОДИНЕ

Б. Стање задужбинских фондова САНУ на дан 31.12.2024. године – у еврима и динарима

Врста средстава	Фондација Секуле Зечевића		Фондација Ђорђа Зечевића		Фондација Зоре и В. Поповића		Фондација Николе Трајковића		Фонд Ђорђа Лазаревића	
Основни улог у еврима	42.463,31		45.596,70		37.931,70		14.955,90		6.367,11	
Камате на орочени депозит у 2024. години – **евро**		1.495,89		2.698,59		1.256,55		454,75		
Орочени депозит – **евро**		50.000,00		90.200,00		42.000,00		15.200,00		
Утрошена средства у 2024. години – **евро**		1.200,00		700,00		500,00		400,00		
Стање девизних средстава на текућем рачуну – **евро**		579,01		2.712,87		1.010,28		67,17		7.950,68
Стање динарских средстава на текућем рачуну		26.980,06		44.052,17		22.064,76		39.210,92		1.327.053,00

В. Стање Фондације студија наука и уметности на дан 31.12.2024. године – у динарима

Датум	Основни улог	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2024. године	1.218.000,00	13.000.000,00	765.935,44	450.000,00	2.067.813,20	1.123.201,29

Г. Стање Фондације Драгослава Срејовића на дан 31.12.2024. године – у динарима

Датум	Основни улог	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2024. године	600.000,00	870.000,00	42.632,33	0,00	28.323,32	20.259,29

Д. Стање Задужбине Николе Коњевића и Ружице Грегорић Коњевић на дан 31.12.2024. године – у динарима

Датум	Основни улог	Остала имовина	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2024. године	8.226.461,00	2.083.127,62	9.800.000,00	533.470,74	555.000,00	1.061.337,97	747.207,26

СТАЊЕ СРЕДСТАВА ЗАДУЖБИНЕ „БРАНКО ЋОПИЋ“ НА ДАН 31.12.2024. ГОДИНЕ

Б. Стање динарских и девизних средстава на дан 31.12.2024. године

Опис	Износи у еврима	Износи у динарима
Основни улог	708.327,57	0,00
Орочена средства	820.000,00	0,00
Камата у 2024.години – орочење 220.000 еура 6.581,02 и орочење 600.000 еура 17.950,68 еура	24.531,70	0,00
Стање средстава на девизном рачуну 31.12.2024.	20.275,94	0,00
Приходи од ауторских права	0,00	952.927,60
Приходи од закупнине и рефундација режијских трошкова	0,00	1.845.673,37
Утрошена средства у 2024. години	0,00	3.017.298,18
Стање средстава на дан 31.12.2024. године	0,00	390.159,99

IV
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ ОГРАНАК САНУ У НОВОМ САДУ

Уводна реч председника Огранка

Са изузетним задовољством као најзначајнији догађај у 2024. години, како за САНУ тако и за Огранак САНУ, истичем избор нових академика и нових дописних чланова Академије. Откако је формиран Огранак САНУ у Новом Саду, први пут смо у прошлој години добили пет редовних и пет дописних чланова САНУ. Свакако, сјајни кандидати су најзаслужнији за свој избор, али дозволите да се и ми, чланови САНУ у Огранку, осећамо заслужним за њихов избор.

Поред најважније активности, избора нових чланова у САНУ, укратко ћемо описати основне делатности у Огранку. План рада Огранка дефинише се кроз рад шест комисија, рад Уређивачког одбора часописа *Анали*, као и Савета Галерије. Програм рада коначно утврђује Извршни одбор Огранка, а потврђује Извршни одбор САНУ. Посебна пажња поклањана је организовању широког спектра научних и уметничких достигнућа кроз предавања на Трибини Огранка, као и кроз изложбе у Галерији Огранка. Одржано је пет међународних и домаћих научних скупова, три вишедневна и два једнодневна, међу којима истичемо скуп посвећен стогодишњици рођења академика Богољуба Станковића. У оквиру Трибине организовано је преко тридесет програма, међу којима су најбројнија била научно-стручна предавања (њих укупно двадесет шест) наших и иностраних врхунских стручњака, како из природних наука, технике, технологије и медицине, тако и из друштвених наука и хуманистике. Одржан је један округли сто, као и четири промоције књига наших врхунских аутора. У Галерији Огранка одржано је девет изложби, које је предложио Савет Галерије, а које је, на предлог Комисије за Галерију, утврдио Извршни одбор Огранка. Истичемо предавања наших академика, посебно представљање наших истакнутих књижевника, лингвиста и уметника. Неколико предавања одржали су научници и уметници који су у новембру примљени у САНУ. Програм посвећен јубилеју – стогодишњици рођења академика Павла Ивића – организован је у сарадњи Огранка, Матице српске и Филозофског факултета у Новом Саду, док је поводом 100 година од рођења академика Александра Тишме одржан округли сто под називом „Књижевно завештање Александра Тишме". Са Огранком САНУ у Нишу организовали смо циклус предавања посвећен енергетским изворима и екологији. Представљен је уметнички рад декана Академије уметности, са којом имамо изузетну сарадњу, посебно у организацији концерата најуспешнијих студената Музичког одсека Академије. Због објективних тешкоћа у организовању, програм из 2024. пребацили смо у 2025. годину.

Публика на нашим скуповима у оквиру Трибине била је веома бројна.

Чланови Огранка били су врло активни у оквиру одговарајућих одељења, комисија и одбора у САНУ. Више чланова Огранка укључено је у рад највиших и најзначајнијих тела у министарствима Републике Србије. Такође, више чланова Огранка активно је у својству универзитетских професора, као и у оквиру разних стручних тела факултетâ и Универзитета. И овом приликом највише похвала упућујемо академицима који су обављали, и и даље обављају, читав низ важних активности у САНУ, у Библиотеци САНУ, као и у читавом низу одбора САНУ, којима руководе или веома активно учествују у њиховом раду.

Научни пројекти чланова Огранка (од којих је дванаест додатно финансирано средствима Покрајинске владе) обележили су научне и уметничке активности у Огранку, реализоване кроз велики број научних публикација, радова у зборницима, публикација књига и уметничких дела. Такође, чланови Огранка су учествовали на великом броју међународних и домаћих конференција. Уређивали су или рецензирали велики број радова у часописима, као и велики број књига. Издавачка делатност је реализована кроз штампање часописа *Анали*, *Хроника Оīранка* и припрему једног зборника радова са научног скупа.

У досадашњем излагању нисмо наводили имена и активности чланова, па тако само истичемо да је више наших чланова добило признања еминентних институција у областима којима се баве. Научне активности у Огранку у значајној су мери финансиране средствима која је Огранку доделила Покрајинска влада. На томе смо посебно захвални.

У 2024. години у Огранку је одржано шест састанака ИО САНУ, а пет пута је уприличен Скуп свих чланова. Записници са ових састанака послати су свим члановима Огранка, те садржаји седница неће бити посебно анализирани. Све записнике је верификовао Извршни одбор САНУ. На састанцима је посебна пажња била посвећена изборима у 2024. години. Одржана су и два састанка Извршног одбора САНУ, којима су присуствовали чланови Извршног одбора Огранка.

Током године средствима Покрајинског секретаријата извршили смо санацију Галерије Огранка.

Посебно истичемо да смо добили новог сарадника у Библиотеци Огранка. На тај начин смо унапредили рад Библиотеке и интензивирали рад на припреми монографије Огранка, коју планирамо да публикујемо у 2025. години. У архивску документацију унели смо обиман материјал, поклон академика Тибора Варадија, о државним, посебно његовим активностима у одбрани наше земље пред Хашким судом. У 2024. години Стручна служба Огранка била је ажурна и поуздана. Сарадња са службама у САНУ такође је била на очекиваном, изузетном нивоу. Материјално-финансијско пословање успешно је захваљујући доброј сарадњи са службама САНУ, као и врло значајним средствима Покрајинског секретаријата за високо образовање.

Као закључак, констатовали бисмо да је Огранак САНУ у Новом Саду имао врло успешну годину у свим активностима организованим у Платонеуму.

САСТАВ ОГРАНКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

1. ИЗВРШНИ ОДБОР

Председник
академик *Сīеван Пилийовић*

Потпредседник
академик *Јасмина Грковић-Мејџор*

Секретар
академик *Слободан Марковић*

Чланови Извршног одбора
академик *Миро Вуксановић*
академик *Зоран Пауновић*

Изабрани за период од четири године
8. марта 2023 – 8. марта 2027.

2. ЧЛАНОВИ ОГРАНКА

Огранак у свом саставу има 24 члана, и то 16 редовних и 8 дописних чланова.

Одељење за математику, физику и геонауке
Редовни чланови: Стеван Пилиповић, Миљко Сатарић и Слободан Марковић
Дописни чланови: Игор Долинка и Мирјана Ивановић

Одељење хемијских и биолошких наука
Редовни чланови: Драган Шкорић и Велимир Попсавин

Одељење техничких наука
Редовни члан: Теодор Атанацковић
Дописни члан: Владимир Срдић

Одељење медицинских наука
Редовни чланови: Бела Балинт, Зоран Ковачевић и Нинослав Радовановић

Одељење језика и књижевности
Редовни чланови: Миро Вуксановић, Јасмина Грковић-Мејџор и Зоран Пауновић
Дописни чланови: Миливој Ненин и Горана Раичевић

Одељење друштвених наука
Редовни чланови: Тибор Варади и Алпар Лошонц
Дописни члан: Снежана Смедеревац

Одељење уметности САНУ
Редовни чланови: Милан Марић и Сава Халугин
Дописни чланови: Александра Вребалов и Желимир Жилник

3. РАД ОГРАНКА

Извршни одбор

Радом Огранка руководи Извршни одбор Огранка, на чијем је челу председник Огранка. Извршни одбор Огранка радио је у саставу: председник – академик Стеван Пилиповић, потпредседник – академик Јасмина Грковић-Мејџор, секретар

– академик Слободан Марковић и чланови – академици Миро Вуксановић и Зоран Пауновић.

Током године одржано је шест седница (19. јануара, 8. фебруара, 5. априла, 7. јуна, 2. јула и 9. октобра).

Током године у Огранку су одржане две седнице Извршног одбора САНУ (25. априла и 25. октобра).

Скуп чланова Огранка

Током године одржано је пет Скупова свих чланова Огранка (69. Скуп – 13. фебруара, 70. Скуп – 5. априла, 71. Скуп – 25. априла, 72. Скуп – 25. новембра и 73. Скуп – 27. децембра).

* * *

Активност Огранка одвијала се и у шест комисија, Уређивачком одбору часописа *Анали Огранка САНУ у Новом Саду* и Савету за уметничке делатности Огранка.

Комисија за издавачку делатност: академик Јасмина Грковић-Мејџор, председник, и чланови: академици Теодор Атанацковић и Миро Вуксановић. Секретар комисије је Бранка Нешковић. Одржане су седнице (1–3. априла, 8–9. априла, 20. јуна и 27. децембра) на којима су разматрани захтеви за штампање публикација Огранка и остварење плана издавачке делатности. Комисија је именовала рецензенте, прибављала рецензије и на основу њих предлагала Извршном одбору Огранка да ли да се дело прихвати за објављивање. Дана 27. децембра састављен је Предлог плана издавачке делатности за 2025. годину.

Комисија за Галерију „Платонеум”: академик Слободан Марковић, председник, и чланови: академици Теодор Атанацковић и Сава Халугин. Секретар комисије је Катарина Барајевац. На основу извештаја о конкурсу и предлога Савета за уметничке делатности Огранка, чланова Савета за ликовне уметности, Комисија је на седници одржаној 27. децембра сачинила Предлог плана рада Галерије за 2025. годину.

Комисија за Библиотеку, документацију и архиву: академик Јасмина Грковић-Мејџор, председник, и чланови: академици Миљко Сатарић и Зоран Пауновић. Секретар комисије је Бранка Нешковић. Чланови Комисије су се у току године више пута неформално састајали и договарали о попуњавању фонда Библиотеке, прихватању поклона – књига од појединаца и институција, и о другим питањима везаним за рад Библиотеке Огранка. Дана 27. децембра одржана је седница Комисије на којој су разматрани текући послови и Годишњи извештај са остварењем Плана за 2024. годину у Библиотеци и документацији.

Комисија за Трибину: академик Миљко Сатарић, председник, и чланови: академици Тибор Варади, Миро Вуксановић, Јасмина Грковић-Мејџор, Велимир Попсавин. Секретар комисије је Милан Мразовић. Одржана је седница 27. децембра, на којој су разматрани приспели предлози за рад Трибине Огранка и сачињен је Предлог плана предавања за 2025. годину.

Комисија за материјално-финансијска питања: академик Велимир Попсавин, председник, и чланови: академици Теодор Атанацковић и Драган Шкорић, дописни члан Игор Долинка. Секретар комисије је Бојан Јоргић. Чланови Комисије се током године нису састајали због тога што није постојала потреба за састанком са посебним предлозима.

Комисија за интернет презентацију Огранка: академик Зоран Пауновић, председник и чланови: академици Алпар Лошонц и Слободан Марковић, дописни члан Владимир Срдић. Секретар комисије је Бојан Јоргић. Чланови Комисије су се у току године више пута неформално састајали и решавали проблеме везане за ажурирање веб-сајта Огранка.

Редакциони одбор и уредништво часописа „Анали Огранка САНУ у Новом Саду": академик Зоран Л. Ковачевић, главни и одговорни уредник часописа, дописни члан Владимир В. Срдић, заменик главног и одговорног уредника, и чланови: академици Јасмина Грковић-Мејџор и Слободан Марковић, дописни члан Миливој Ненин. Секретар комисије је Бранка Нешковић. Чланови Редакционог одбора и уредништва часописа су се током године више пута консултовали. Одржана је седница 27. децембра, на којој су разматрани пристигли прилози за *Анале* за 2024. годину, предлагане актуелне теме које би биле занимљиве широј јавности и изнети предлози за побољшање рубрика и постојећег садржаја *Анала*.

4. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

А. *Индивидуални пројекти*

Настављен је рад на научноистраживачким пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Детаљни извештаји са финансијским показатељима приказани су у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2023. годину.

Чланови Огранка САНУ радили су на 12 индивидуалних пројеката:

- *Експресија неопластичног програма ћелије*, руководилац пројекта: академик Зоран Ковачевић;
- *Једначине са сингуларитетима кроз методе функционалне анализе*, руководилац пројекта: академик Стеван Пилиповић;
- *Испитивање начина наслеђивања отпорности сунцокрета према новим расама воловода*, руководилац пројекта: академик Драган Шкорић;
- *Проблеми формулисања и решавања математичких модела који описују кретање, стабилност и оптимални облик еластичних и вискоеластичних штапова*, руководилац пројекта: академик Теодор Атанацковић;
- *Биофизика протеина у живим ћелијама*, руководилац пројекта: академик Миљко Сатарић;
- *Развој и биомедицинска испитивања потенцијалних антитуморских агенаса* (*Ф-130*), руководилац пројекта: академик Велимир Попсавин;
- *Реконструкција палеоклиме на територији Србије током квартара*, руководилац пројекта: академик Слободан Марковић;
- *Проблеми комбинаторне теорије полугрупа и група*, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Игор Долинка;
- *Добијање хетеростуктурних танких филмова на бази лантан-манганата за контролисану промену физичких својстава применом спољашњег електричног поља или светлосних импулса*, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Владимир Срдић;
- *Компаратистичка истраживања српске и англофоне књижевности*, руководилац пројекта: академик Зоран Пауновић;

– *Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији*, руководилац пројекта: академик Алпар Лошонц;
– *Процена ефикасности прикупљања, ex vivo процесирања и криоконзервације матичних ћелија из коштане сржи имобилисаних у периферну крв*, руководилац пројекта: академик Бела Балинт.

Б. *Активност чланова*

Чланови Огранка били су врло активни у оквиру одговарајућих одељења, комисија и одбора у САНУ. Већ смо посебно истакли рад неколико академика. У претходном делу овог извештаја назначене су теме на којима су радили чланови Огранка. Остали подаци су у одељењским извештајима, *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* и у документацији Огранка САНУ у Новом Саду. Још једном, истакнимо да је више чланова Огранка укључено у рад највиших и најзначајнијих тела у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, као и у Министарству културе Републике Србије. Такође, више чланова је активно у својству професора на Универзитету у оквиру разних стручних тела факултета и Универзитета.

5. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Током године објављене су следеће публикације:

1. *Анали Огранка САНУ у Новом Саду за 2023. годину. Бр. 19* (главни и одговорни уредник: Зоран Л. Ковачевић), страна 242, тираж 150.

2. *Хроника Огранка САНУ у Новом Саду за 2023. годину. Бр. 13* (главни и одговорни уредник: Стеван Пилиповић), страна 12, тираж 150.

3. *Одговорност и савременост*: *одговорност у савременом друштву. Зборник радова са Научног скупа* (уредник: Алпар Лошонц), страна 150, тираж 150.

Публикације су објављене захваљујући средствима Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност АПВ.

У припреми се налазе публикације: *Огранак САНУ у Новом Саду* (радни наслов), *Да ли још постоји друштвена критика*? (уредник: Алпар Лошонц), *Анали Огранка САНУ у Новом Саду за 2024. годину. Бр. 20* (главни и одговорни уредник: Зоран Л. Ковачевић) и *Хроника Огранка САНУ у Новом Саду за 2024. Бр. 14* (главни и одговорни уредник: Стеван Пилиповић).

6. БИБЛИОТЕКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Библиотека

Настављен је унос књижног фонда у Библиотеци Огранка САНУ у Новом Саду. Инвентарисано је 138 публикација и 54 годишта периодике. Грађа се прибавља разменом, куповином и поклоном. Нарочито вредан поклон којим је ове године обогаћен фонд Библиотеке Огранка јесте петнаесто коло (у једанаест књига) антологијске едиције *Десет векова српске књижевности*, дар главног и одговорног уредника едиције, академика Мира Вуксановића.

Из фонда Архива САНУ у Сремским Карловцима преузето је око 400 књига. Књиге су смештене у подрум Огранка САНУ у Новом Саду.

Огранак је, у складу са договором, уступао БМС један број примерака својих издања без накнаде за потребе слања у размену. Библиотека Матице српске слала је по један примерак својих издања Библиотеци Огранка у виду размене.

У размену су послата три наслова наших издања и води се евиденција размене.

Фондове Библиотеке користили су академици, сарадници и запослени у Стручној служби.

Документација

Настављен је посао реорганизације целокупног фонда, који обухвата књижну, новинску, фото и рукописну грађу, технички материјал, награде и одликовања. Новинска грађа за сваког члана Огранка одваја се у засебне регистраторе. Наставља се прегледање и скенирање фото-грађе у фолдере који су направљени за појединачне чланове Огранка САНУ у Новом Саду.

Настављени су евидентирање и обрада текуће грађе. У књижном фонду евидентирано је укупно 36 публикација и радова академика. Редовно се ажурирају подаци академика Стевана Пилиповића у електронским научним базама података. Настављено је електронско евидентирање рукописне, новинске и фото-грађе. Евидентиране су 184 јединице рукописне и 151 јединица фото-грађе. Прикупљене су и евидентиране 1142 јединице новинске грађе из текуће године. У фонду награда евидентирано је укупно шест јединица. Све награде су копиране, сигниране, скениране, уписане у личне картоне академика и сачуване у електронском облику.

У документацији се води годишња евиденција награђених академика, евиденција дешавања у Огранку, чувају се записници, позивнице, плакати и остала ситна грађа. Такође се чувају и звучни записи са дешавања у Огранку САНУ у Новом Саду, а у више наврата аудио-записи транскрибовани су у писану форму.

За потребе Огранка САНУ у Новом Саду, у документацији су прикупљани и сређивани годишњи извештаји академика.

Академик Тибор Варади је поклонио обиман материјал из своје документације прикупљен приликом заступања Југославије у споровима пред Међународним судом правде. У току је обрада овог вредног материјала, који ће бити сачуван у документацији Огранка.

Користећи фондове документације, у току је припрема за штампу *Хронике Огранка САНУ бр. 14 за 2024. годину*. За потребе израде другог издања монографије о Огранку САНУ у Новом Саду, прикупљају се најзначајнији биографски и библиографски подаци чланова Огранка САНУ у Новом Саду.

Фондове документације користили су академици, сарадници и запослени у Стручној служби.

7. НАУЧНИ И ЈАВНИ СКУПОВИ, ТРИБИНЕ, ИЗЛОЖБЕ, ЈАВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ОГРАНКУ

Јавне манифестације одржане у Огранку биле су разноврсне:

Трибине

- Предавање дописног члана САНУ Мрђана Бајића: „Како направити и загубити скулптуре – лични примери" (21. фебруар);
- Предавање академика Миодрага Марковића: „Павел Петровић, заборављени темишварски сликар из XIX века, резултати најновијих истраживања (2014–2023)" (28. фебруар);

– Предавање академика Светислава Божића: „Флексибилност мноме селектоване тонске материје у служби уметнички надзиране комуникативности” (13. март);
– Циклус предавања: „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива”; уводне напомене: „Стање и перспектива технологије биодизела у Републици Србији”, дописни члан САНУ Влада Вељковић, проф. др Ана Марјановић Јеромела, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић, проф. др Милан Томић, друго предавање: „Компаративна анализа и могућности унапређења технологија биодизела”, дописни члан САНУ Влада Вељковић. Координатор циклуса: дописни члан САНУ Влада Вељковић, организатори: Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду (15. март);
– Предавање академика Тибора Варадија: „Стварност и конструисана стварност у свету права” (18. март);
– Предавање академика Предрага Пешка: „Хирургија једњака – корени, садашњост и будућност” (20. март);
– Предавање академика Зорана Љ. Петровића: „Технологије за развој и производњу интегрисаних кола и наши скромни доприноси том подухвату” (27. март);
– Предавање академика Александра Костића: „Дигитализација културног наслеђа у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ” (17. април);
– Циклус предавања: „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива”; треће предавање: „Отпадне олео-сировине у производњи биодизела”, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић, проф. др Милан Томић. Координатор циклуса: дописни члан САНУ Влада Вељковић, организатори: Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду (26. април);
– Предавање проф. др Мирјане Ивановић: „Примена техника вештачке интелигенције у медицини” (15. мај);
– Предавање проф. др Срђана Шаркића: „Средњовековно српско право – историјат проучавања” (29. мај);
– Предавање академика Милоша Ђурана: „Комплексна једињења сребра (I) као потенцијална нова класа антигљивичних лекова” (5. јун);
– Предавање проф. др Марка Чанађија: „Моделирање механичког понашања угљикових наноцијеви помоћу интеграбилних конвексних неуронских мрежа и примјене на нанорешеткасте структуре” (19. јун);
– Предавање дописног члана САНУ Тање Ћирковић Величковић: „Микро и нанопластика: шта знамо, а шта ургентно морамо да сазнамо?” (19. јун);
– Циклус предавања: „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива”; пето предавање: „Континуални реакциони системи у производњи биодизела”, проф. др Ивана Банковић-Илић и дописни члан САНУ Влада Вељковић. Координатор циклуса: дописни члан САНУ Влада Вељковић, организатори: Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду (26. јун);
– Предавање проф. др Тина Лукића: „Природне катастрофе, од разумевања до превенције” (4. септембар);
– Уметнички програм: „Синиша Бокан – повезане слике”, модератор: проф. Милан Никодијевић – суорганизација са Академијом уметности у Новом Саду (11. септембар);

- Предавање др Срђана Пириватрића: „Српска земља пре владавине Стефана Немање – један поглед на политичку и црквену географију" (2. октобар);
- Циклус предавања: „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива"; седмо предавање: „Примена косолвената еутектичких растварача у добијању биодизела", проф. др Зоран Тодоровић, дописни члан САНУ Влада Вељковић. Координатор циклуса: дописни члан САНУ Влада Вељковић, организатори: Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду;
- Предавање проф. др Александра Стајковића: „Да ли су жене лидери ефикасније него мушкарци у кризама?" (23. октобар);
- Свечана академија: „Обележавање 100 година од рођења академика Богољуба Станковића". Говорили: академик Стеван Пилиповић: „Функције и уопштене функције, област истраживања академика Богољуба Станковића", академик Теодор Атанацковић: „Богољуб Станковић – истраживања у механици" и проф. др Ненад Теофанов: „Наслеђе академика Богољуба Станковића и пројекат *GOALS*"; Предавачи у оквиру научне радионице: проф. др Сњежана Максимовић, проф. др Ђорђе Вучковић, проф. др Милица Жигић, Стефан Тутић и Александар Аксентијевић (18. новембар);
- Циклус предавања: „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива"; осмо предавање: „Електрична возила и одрживи развој друмског саобраћаја", академик Слободан Н. Вукосавић. Координатор циклуса: академик Влада Вељковић, организатори: Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду (21. новембар);
- Свечана академија: „Омаж академику Павлу Ивићу (1924–1999–2024)". Говорили: академици Јасмина Грковић-Мејџор и Александар Лома (11. децембар).

Округли столови

- Округли сто: „Књижевно завештање Александра Тишме". Говорили: академик Миро Вуксановић (уводна реч), дописни члан САНУ Горана Раичевић: „Александар Тишма и грађанско друштво", академик Зоран Пауновић: „Александар Тишма и англофона књижевност", проф. др Бранко Вранеш: „Поезија Александра Тишме у контексту српског позног модернизма", др Срђан Орсић: „Александар Тишма, средњоевропски Балканац", проф. др Јован Попов: „Настајање приповедача – прапочеци и почеци: *На скели*, *Ибикина кућа*, *Без крика*" (27. новембар).

Промоције

- Промоција књиге академика Зорана Ковачевића: *Интеграшивна пашогенеза хроничних болесши и сшарења*. О књизи су говорили: академик Бела Балинт, дописни члан САНУ Татјана Симић, проф. др Томислав Ђокић и проф. др Арсен Ристић (3. април);
- Промоција књиге академика Тибора Варадија: *Траѓом резервне исшорије*. О књизи су говорили: дописни члан САНУ Миливој Ненин и аутор (12. јун);
- Промоција зборника: *Драѓослав Срејовић и мулшидисциплинарносш*, едиција „Меморијал Драгослава Срејовића", зборник бр. 5, уредник: академик Видојко Јовић, Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, Завод за заштиту споменика културе Крагујевац. О зборнику су говорили: академик Милош Ђуран, управник Центра, дописни члан САНУ

Вујадин Иванишевић, др Мирослав Кочић, археолог и оперативни уредник зборника (18. септембар);
– Приказ књиге: *Свети краљ Милутин*. О књизи су говорили: академик Мирјана Живојиновић и проф. др Виктор Савић (30. октобар).

Изложбе

– „15 година калиграфске колоније за наставнике „На путу Захарије Орфелина", колективна калиграфска изложба радова учесника колоније и калиграфа Светозара Пајића Дијака 2009–2023". Изложбу је организовао Огранак САНУ у Новом Саду са Удружењем војвођанских учитеља (17. јануар);
– Изложба *Млади долазе* Јане Панајотовић:: „Између мене и себе". Изложбу су отворили проф. Босиљка Зиројевић Лечић и проф. Драган Матић (28. март);
– Изложба „Дела Миливоја Николајевића". Изложбу је отворио Бранислав Петрић, академски сликар (18. април);
– Изложба Лепосаве Лепе Милошевић Сибиновић: „Чачанске лепотице". Изложбу је отворила проф. Босиљка Зиројевић Лечић (30. мај);
– Изложба *STAYING ALIVE*, уметнице: Сања Анђелковић, Сунчица Пасуљевић Кандић, Маја Ракочевић Цвијанов и Исидора Тодоровић. Изложба је била део програма Фестивала савремене уметности *Дунавски дијалози 2024*. (26. август);
– Изложба Бранимира Карановића: „Фосили у антропоцену". Изложбу је отворио Дејан Радовановић, историчар уметности (3. октобар);
– *MEDICI PRO ARTE XXXIII ANALE*. Изложбу је организовао Огранак САНУ у Новом Саду у суорганизацији са Српским лекарским друштвом (24. октобар);
– Изложба „Звезданка, Богданка Познановић, рани радови малог формата 1953–1967", куратор: Бранислав Петрић. Изложбу је отворио Бранислав Петрић, академски сликар (7. новембар);
– Изложба Владимира Маркоског: „Вертиго". Изложбу је отворила др ум. Милица Ружичић, академски сликар и професор на Високој школи ликовних и примењених уметности струковних студија у Београду (12. децембар).

Научни скупови

1) Међународни научни скуп: „Harmonic analysis and distributions" (*Поводом 100 година од рођења Боголуба Станковића*). Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду и Департман за математику и информатику Природно-математичког факултета у Новом Саду (10–12. април);
2) Научни скуп: „Да ли још постоји „западна парадигма"?" Организатор: Огранак САНУ у Новом Саду (11. јун);
3) Међународни научни скуп: „Право на живот и телесни интегритет". Организатори: Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Адвокатска комора Војводине и Огранак САНУ у Новом Саду (24–25. октобар);
4) Међународни симпозијум: „Дан Једног здравља 2024 / One Health Day 2024". Организатори: Академија медицинских наука СЛД са Удружењем једног здравља Србије и Огранак САНУ у Новом Саду (1. новембар);
5) Међународни научни симпозијум: „Геопросторне и еколошке динамике: између основних и примењених научних истраживања". Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду и Департман за географију, туризам и хотелијерство Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду (15–16. новембар).

Гости Огранка

Огранак су током године посетили госпођа Маја Гојковић, председница Покрајинске владе, и господин Зоран Вапа, шеф Кабинета.

8. САРАДЊА ОГРАНКА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ДАРОДАВЦИ

Сарадња

Током године настављена је сарадња са институцијама из области науке и културе.

Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност – у јуну 2005. године потписан је Протокол о сарадњи између Српске академије наука и уметности – Огранак у Новом Саду и Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине.

Дана 10. маја 2024. са Покрајинским секретаријатом за високо образовање и научноистраживачку делатност потписан је уговор за ту годину, на основу којег су суфинансирани значајни пројекти из Плана рада Огранка. Средства су наменски трошена за научноистраживачки рад, издавачку делатност, научне трибине, обнављање књижног фонда и опремање Огранка.

Дана 23. децембра 2024. са Покрајинским секретаријатом за високо образовање и научноистраживачку делатност потписан је уговор за финансирање трошкова научноистраживачких радова, издавачких делатности и модернизацију и опремање просторија Огранка у износу од 4.000.000,00 динара.

Академија уметности и Огранак САНУ у Новом Саду наставили су сарадњу током године.

Академија медицинских наука СЛД и Огранак САНУ у Новом Саду наставили су сарадњу током године.

Огранак је у разним видовима своје делатности наставио сарадњу са Универзитетом, Матицом српском, Библиотеком Матице српске, Градском библиотеком у Новом Саду, као и са осталим научним и културним институцијама у земљи.

Дародавци

Током године Огранку су уметничка дела поклонили: Јана Панајотовић, Бранислав Петрић, Верица Зрнић.

9. СТРУЧНА СЛУЖБА ОГРАНКА

Огранак има једанаест запослених: руководиоца Огранка САНУ у Новом Саду, помоћника руководиоца Сектора Огранка САНУ у Новом Саду, стручног сарадника за научну, уметничку и издавачку делатност, библиотекара-документалисту, ликвидатора-благајника, књижничара у библиотеци, руковаоца грејања, климатизације и телефонске централе, возача, радника на централи – портира, курирку-спремачицу и сервирку-спремачицу.

10. РАДОВИ У ОГРАНКУ

Током године урађени су замена осветљења, санација паркета и кречење галерије у згради Платонеум. Ови радови урађени су захваљујући средствима САНУ, као и донацији осветљења за галерију од стране Галерије Матице српске.

11. СРЕДСТВА ОГРАНКА – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Активност Огранка се финансира преко САНУ. Академијске награде члановима Огранка и исплате запосленима Рачуноводство САНУ уплаћује на њихове текуће рачуне. САНУ такође врши исплату свих режијских и текућих трошкова Огранка.

Огранак је добио средства за делатност од Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност. Од тих средстава финансирани су научноистраживачки рад, издавачка делатност, трибине, предавања, обнављање књижног фонда и опремање Огранка САНУ. Приходи и расходи Огранка приказани су у Прегледу прихода и расхода Српске академије наука и уметности за 2024. годину.

Прилив средстава Огранка од 1. јануара до 31. децембра је следећи:

Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност по уговору	4.000.000,00
Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност по уговору	4.000.000,00
УКУПНА СРЕДСТВА	8.000.000,00

V
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ ОГРАНАК САНУ У НИШУ

Уводна реч председника Комисије за руковођење радом Огранка

Најважнији догађај у деветој години постојања и рада Огранка САНУ у Нишу (основаног 16. септембра и конституисаног 4. новембра 2016) свакако је био избор нових редовних и дописних чланова САНУ. На овим изборима Огранак је добио два редовна члана и једног дописног члана САНУ. За редовне чланове изабрани су, до тада дописни чланови, Влада Вељковић, председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, и Љубинко Раденковић, члан Комисије; за новог дописног члана САНУ изабрана је проф. др Гордана Коцић, руководилац једног пројекта Огранка и резидент Ниша. Овим избором Огранак је свакако кадровски ојачан, премда су очекивања у погледу потенцијалног избора нових дописних чланова у три протекла изборна циклуса од оснивања Огранка била далеко већа. Остаје задатак да се, уз консултације у САНУ, изради примерена стратегија кадровског јачања Огранка посредством избора нових чланова, који „живе или стварају на подручју јужне и источне Србије", по ком основу би ушли у радни састав Огранка (Правила Огранка САНУ у Нишу, чл. 2, ст. 1). То би се могло постићи уз уобичајену подршку руководства САНУ, пажљивим евидентирањем потенцијалних кандидата за избор, одговорним вредновањем резултата њиховог научног односно уметничког рада, као и уважавањем њихових доприноса раду Огранка, коначно, њиховим адекватним представљањем како у појединим одељењима САНУ тако и у широј јавности.

Наравно, кључни задатак је да се, као и до сада, интензивним радом одржава већ стандардни број јавних активности Огранка и подиже њихов квалитет, те да се на тај начин оправда функција Огранка у ширењу мисије САНУ, која се у Огранку схвата као промовисање највиших вредности и идеја науке, културе и уметности, образовања, просвећености, слободне употребе разума, аутономног и слободног критичког мишљења и просуђивања, затим, као изучавање и очување традиције али и истраживање проблема опстанка и развоја савременог друштва, најзад, као афирмисање резултата и подухвата научних и уметничких стваралаца из јужне и источне Србије.

У тим настојањима, која се реализују у различитим формама истраживачког, стваралачког и образовног рада, Огранак има подршку појединих одељења САНУ, Огранка САНУ у Новом Саду и других организационих јединица САНУ, а у прилици је и да следи њихова богата и узорна искуства, као и да сарађује са научним и образовним установама као што су факултети и институти (посебно са Институтом за

српски језик САНУ). Од самог оснивања, Огранак своју улогу у ширењу духа САНУ види и као деловање на читавој територији јужне и источне Србије, тј. као сарадњу са установама културе и локалним управама регионалних центара из области које гравитирају Огранку. Подразумева се да, уз вредне резултате локалних организатора и стваралаца, њихов ентузијазам, добра воља и преданост покаткад нису праћени одговарајућим стандардима, што изискује додатне напоре у циљу подизања критеријума и квалитета заједничких активности, без довођења у питање генералног опредељења за радијално деловање у читавој регији.

Уобичајено је да на овоме месту наведемо квантитативне податке о активностима Огранка у протеклој години, док све време будно пратимо квалитативне оцене, коментаре, па и критике са различитих страна. Укратко, о нашем раду говоре следећи подаци: научноистраживачки пројекти – 22 (математика – 3, хемија – 1, техничке науке – 3, медицина – 3, језик и књижевност – 6, друштвене науке – 4 и историјске науке – 2); промоција рада младих научних стваралаца (конференција студентских пројеката, са наградама за најбоље радове) – 1; свечана академија – 1; радни састанци истраживачких тимова – 2; представљање резултата рада на пројектима Огранка – 9; публикације/издања – 4; представљање публикација – 8; научни и стручни скупови – 2; јавна предавања – 22 (од тога 11 предавања редовних и дописних чланова САНУ); циклуси предавања – 1 (осам предавања у Нишу и три предавања у Новом Саду); округли сто – 1; концерти – 2.

Огранак о својим активностима редовно извештава јавност посредством уредно ажурираног веб-сајта и Фејсбук странице. Нишке *Народне новине* скоро редовно и исцрпно најављују активности Огранка, а одговарајуће вести могу се наћи и на нишким, лесковачким, пиротским, прокупачким, алексиначким порталима. Учињени су и важни кораци у интензивирању сарадње Огранка и Града Ниша – одржана су два састанка председника САНУ и градоначелнице Ниша (један у Градској кући, а други у Огранку) – а очекују се и разговори са новим руководством Града, као и са челницима локалних самоуправа регионалних центара, поготову оних са којима још увек није успостављена сарадња (Зајечар, Врање, Параћин, Ћуприја, Јагодина, Крушевац итд.), управо ради обезбеђивања институционалних оквира за остваривање научне, културне, уметничке и образовне мисије Огранка у овим срединама.

Руководство САНУ и даље постојано подржава рад Огранка, како у погледу нормативног регулисања статуса Огранка, савета који се тичу обавезујућих правила, критеријума и стандарда рада у појединим делатностима САНУ, затим у погледу финансијског подржавања организације и редовног функционисања Огранка, као и одабраних програмских активности. Најављена је и могућност даљег финансирања радова на реновирању просторија Огранка и њиховом опремању.

Организација рада Огранка и у 2024. години била је поверена Комисији за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, чије су седнице одржаване по правилу у електронској форми, што је било условљено чињеницом да већина чланова Комисије не живи у Нишу. Комисија је привремени орган, образована почетком 2022. године, а Председништво САНУ је, на својој петој седници, од 10. октобра 2024. године, на предлог Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се Комисији за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу продужи мандат до Редовне годишње скупштине САНУ у 2025. години. То значи да, након завршетка изборног поступка за избор нових чланова САНУ 2024. године и верификације чланства Огранка, предстоји реорганизација Огранка према Статуту САНУ и Правилима Огранка САНУ у Нишу, тј. избор чланова Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу, образовање појединих комисија итд., чиме ће организација рада Огранка бити несумњиво још ефикаснија, а његово деловање и утицај у југоисточној Србији, у области наука и уметности, све значајније.

САСТАВ ОГРАНКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ У НИШУ

1. КОМИСИЈА ЗА РУКОВОЂЕЊЕ РАДОМ ОГРАНКА

Академик Влада Вељковић, председник
Академик Јован Хаџи-Ђокић, заменик председника
Академик Градимир В. Миловановић, члан
Академик Владимир Ракочевић, члан
Академик Љубодраг Димић, члан
Академик Љубинко Раденковић, члан
Дописни члан САНУ Марјан Никетић, члан

Мандат Комисије траје до Редовне годишње скупштине САНУ у 2025. години.

2. ЧЛАНОВИ ОГРАНКА

Огранак је у 2024. години, до избора редовних, дописних и иностраних чланова САНУ, 7. новембра 2024, у свом саставу имао седам чланова, и то четири редовна и три дописна члана. Од поменутих избора и након доношења одлуке о укључивању новоизабраног дописног члана САНУ у састав Огранка, Огранак има осам чланова – шест редовних и два дописна члана САНУ.

Редовни чланови: Јован Хаџи-Ђокић (ОМН), Градимир В. Миловановић (ОМФГН), Владимир Ракочевић (ОМФГН), Љубодраг Димић (ОИН), Влада Вељковић (ОТН), Љубинко Раденковић (ОЈК).

Дописни чланови: Марјан Никетић (ОХБН), Гордана Коцић (ОМН).

3. РАД ОГРАНКА

Комисија за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу

На првој (електронској) седници, од 27. јануара 2022, Председништво САНУ донело је одлуку о образовању Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу (број 93/1, од 31. јануара 2022), са задатком да обавља функције Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу предвиђене Статутом САНУ и Правилима Огранка САНУ у Нишу и руководи радом Огранка.

На другој (електронској) седници, од 3. марта 2022, Председништво САНУ донело је одлуку о именовању нових чланова Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу (број 43/5, од 11. марта 2022).

На петој (електронској) седници, од 10. октобра 2024, Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се Комисији за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу продужи мандат до Редовне годишње скупштине САНУ у 2025. години (број 373/1, од 22. октобра 2024).

Током године, одржано је седам седница Комисије (11. јануара, 9. фебруара, 12. јуна, 5. септембра, 11. октобра, 13. децембра – све у електронској форми, и 4. марта у просторијама САНУ у Београду).

Скуп редовних чланова Огранка

У 2024. години одржан је један Скуп редовних чланова Огранка (4. марта, у просторијама САНУ у Београду).

Скуп свих чланова Огранка

У 2024. години одржан је један Скуп свих чланова Огранка (4. марта, у просторијама САНУ у Београду).

*Простор*ије *и опрема Огранка САНУ у Нишу*

Огранак од оснивања ради у просторијама Универзитета у Нишу, које је од 1990. године користио некадашњи Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу. Будући да је трајно решавање проблема простора за рад Огранка повезано са координираним пресељењем других државних и привредних субјеката, и њиме условљено, Огранак ће до даљег користити поменуте просторије и чини се да ће то коришћење потрајати. Ово стање је регулисано уговорима између САНУ и Универзитета у Нишу:

- Уговор о начину и условима коришћења пословних просторија у згради Универзитета у Нишу, закључен 25. априла 2018. године између Универзитета у Нишу и САНУ Београд (број 222/1 од 25. априла 2018),
- Уговор о учешћу САНУ у трошковима текућег одржавања зграде Универзитета у Нишу, закључен 21. новембра 2018. године између Универзитета у Нишу и САНУ Београд (број 222/3 од 21. новембра 2018),
- Анекс уговора о начину и условима коришћења пословних просторија у згради Универзитета у Нишу, закључен 18. јула 2022. године између Универзитета у Нишу и САНУ Београд (број 43/16 од 12. августа 2022), и
- Анекс уговора о начину и условима коришћења пословних просторија у згради Универзитета у Нишу, закључен 10. јула 2023. године између Универзитета у Нишу и САНУ Београд (број 43/9 од 14. јула 2023. године).

Наведени уговори подразумевају и не тако малу накнаду „реалних трошкова" коју САНУ дозначује Универзитету у Нишу, а односи између две установе и даље су у границама функционалне коректности.

Реновиране просторије Огранка, са набављеном опремом, омогућавају нормалан рад сарадника Огранка. Просторије које нису реновиране на ивици су употребљивости, поготову што у њима нема потребне опреме. Два кабинета користе сарадници Института за српски језик САНУ, којима Институт набавља адекватну електронску опрему, а један кабинет користе сарадници Математичког института САНУ.

Укратко, просторни услови за рад Огранка у згради Универзитета у Нишу могу се сматрати прихватљивима, уз уобичајене проблеме рада у старим зградама, у којима су поједини елементи напросто дотрајали. Сале за јавне активности Огранак користи уз претходно резервисање, а догађало се, додуше ретко, да неке већ најављене активности буду измештене у друге просторије због ванредних састанака појединих органа Универзитета. Нажалост, током јесени – због преласка са грејања на чврсто гориво на грејање на гас, котларница Универзитета није била у функцији од почетка грејне сезоне (15. октобра) скоро пуна два месеца, па је Огранак организовао своје активности у отежаним условима.

*Промоција рада младих научних и умет*ничких ст*варалаца*

- 17. Конференција студентских пројеката *IEEESTEC – 17th Student Projects Conference*, 28. новембар, Електронски факултет у Нишу. Организатори: EESTEC локални комитет Ниш, IEEE – Студентски огранак Ниш и Електронски факултет у Нишу, у сарадњи са међународним IEEE удружењем инжењера електронике и електротехнике (IEEE Секција Србија и Црна Гора), IEEE друштвом за електронске компоненте / полупроводничка интегрисана кола (ED/SSC), IEEE

друштвом за микроталасну теорију и технологију (MTT), IEEE друштвом за рачунарску интелигенцију (CIS), IEEE групом жене у инжењерству (WIE), Огранком САНУ у Нишу и Министарством науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

Обележавање значајних датума – свечане академије

– *Додела Награде „Тихомир Р. Ђорђевић*", 30. октобар, Алексинац. Одлуком комисије у саставу: др Јелена Јовановић, дописни члан САНУ, проф. др Горан Максимовић и проф. др Данијела Поповић Николић, Награду „Тихомир Р. Ђорђевић" за 2024. годину добила је професорка емерита Љиљана Пешикан-Љуштановић (Универзитет у Новом Саду). Организатори: Центар за културу и уметност Алексинац, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, уз подршку Општине Алексинац.

4. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Научноистраживачки пројекти

Чланови и сарадници Огранка САНУ у Нишу радили су на седам пројеката Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, као и на 22 пројекта Огранка. На пројектима Фонда САНУ радили су само чланови Огранка САНУ, и на њима су били и руководиоци. На једном пројекту Огранка руководилац је био члан Огранка, док су на осталим пројектима руководиоци били угледни професори Универзитета у Нишу (19) и научни саветници са института САНУ (2), при чему сви ови пројекти имају редовне и дописне чланове САНУ као координаторе.

Пројекти Огранка:

– О-01-17 *Матричне трансформације*, *теорија фиксне тачке и примене*, координатор и руководилац пројекта: академик Владимир Ракочевић;
– О-02-17 *Етно-фармаколошка студија региона југоисточне Србије*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Марјан Никетић, руководилац пројекта: проф. др Весна Станков Јовановић;
– О-06-17 *Епигенетски механизми утицаја исхране и контаминената хране на протеомику и метаболомику хроничних обољења*, координатор пројекта: академик Миодраг Чолић, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Гордана Коцић;
– О-09-17 *Становништво југоисточне Србије*: *демографска репродукција и социо-културна динамика*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. емеритус Љубиша Митровић;
– О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије*, *савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравић Михаиловић;
– О-15-18 *Интегрални приступ управљању атмосферским водама на урбаним сливовима на подручју југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Федор Месингер, руководилац пројекта: проф. др Славиша Трајковић;
– О-17-18 *Ниш и Понишавље у антици и средњем веку*, координатор пројекта: академик Љубомир Максимовић, руководилац пројекта: проф. др Јасмина Шаранац Стаменковић;

– О-19-18 *Књижевна прошлост и садашњост на простору југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Злата Бојовић, руководилац пројекта: проф. др Горан Максимовић;
– О-20-18 *Теренска истраживања усмене традиције југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Поповић Николић;
– О-22-19 *Археологија Ниша*, *Понишавља и јужне Србије од праисторије до средњег века*, координатор пројекта: академик Вујадин Иванишевић, руководилац пројекта: др Надежда Гавриловић Витас, научни саветник;
– О-23-19 *Операторске матрице*, *нумерички ранг и примене*, координатор пројекта: академик Владимир Ракочевић, руководилац пројекта: проф. др Драгана Цветковић Илић;
– О-24-19 *Извори за проучавање српског језика на тлу југоисточне Србије у XVIII и XIX веку*, координатор пројекта: академик Јасмина Грковић-Мејџор, руководилац пројекта: проф. др Ирена Цветковић Теофиловић;
– О-25-20 *Говорни и стандардни језик јавне комуникације у Нишу*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: проф. др Марина Јањић;
– О-28-22 *Значај одређивања нивоа оксидативног стреса у ткивима карцинома колона и простате*, координатор пројекта: академик Јован Хаџи-Ђокић, руководилац пројекта: проф. др Андреј Вељковић;
– О-29-22 *Експресија канцерских матичних ћелија у солидним туморима и њихов прогностички значај*, координатор пројекта: академик Јован Хаџи-Ђокић, руководилац пројекта: проф. др Љубинка Јанковић Величковић;
– О-30-22 *Линеарни оператори*: *инвертибилност*, *спектри и операторске једначине*, координатор пројекта: академик Градимир В. Миловановић, руководилац пројекта: проф. др Драган С. Ђорђевић;
– О-31-23 *Потенцијал примене не-Saccharomyces квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић;
– О-32-23 *Траума и зацељење*: *креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа са претрпљеном раном траумом*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић;
– О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник, консултант: др Недељко Богдановић, професор универзитета у пензији, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник;
– О-34-23 *Фреквенцијски речник поезије Бранка Миљковића*, координатор пројекта: академик Милосав Тешић, руководилац пројекта: проф. др Мирјана Илић, консултанти: др Недељко Богдановић, професор универзитета у пензији, проф. др Рајна Драгићевић;
– О-35-24 *Развој*, *моделовање и оптимизација сепарационих метода изоловања биопроизвода из различитих биљних материјала*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ана Величковић;
– О-36-24 *Теорија вишеструког утемељења значења*: *језик*, *музика*, *визуелна комуникација*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић.

Радни састанци истраживачких тимова на пројектима

- О-36-24 *Теорија вишеструког утемељења значења*: *језик*, *музика*, *визуелна когниција*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић (1. фебруар);
- О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник, консултант: др Недељко Богдановић, професор универзитета у пензији, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник (10–12. јун).

Представљање резултата пројеката

- О-35-24 *Развој*, *моделовање и оптимизација сепарационих метода изоловања биопроизвода из различитих биљних материјала*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ана Величковић (Лесковац, 22. јануар);
- О-31-23 *Потенцијал примене* не-Saccharomyces *квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић (Лесковац, 31. јануар);
- О-15-18 *Интегрални приступ управљању атмосферским водама на урбаним сливовима на подручју југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Федор Месингер, руководилац пројекта: проф. др Славиша Трајковић (9. фебруар);
- О-36-24 *Теорија вишеструког утемељења значења*: *језик*, *музика*, *визуелна когниција*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу и Центар за когнитивне науке Универзитета у Нишу (28. март);
- О-23-19 *Операторске матрице*, *нумерички ранг и примене*, координатор пројекта: академик Владимир Ракочевић, руководилац пројекта: проф. др Драгана Цветковић Илић (6. септембар);
- О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије*, *савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравић Михаиловић (22. октобар);
- О-35-24 *Развој*, *моделовање и оптимизација метода изоловања биопроизвода из различитих биљних материјала*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ана Величковић (Лесковац, 25. новембар);
- О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник, консултант: др Недељко Богдановић, професор универзитета у пензији, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник (27. новембар);
- О-20-18 *Теренска истраживања усмене традиције југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Поповић Николић (12. децембар).

5. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Публикације

- *Језик нишких медија*. Зборник радова са научног скупа. Главни уредник: дописни члан САНУ Љубинко Раденковић, уредници: проф. др Марина Јањић, проф. др Марина Николић. Београд: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ, 2024.
- *Хроника Огранка САНУ у Нишу*, бр. 7. Приредили: дописни члан САНУ Влада Вељковић, проф. др Драган Жунић, Драган Н. Стојадиновић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024.
- *Пастирска лексика призренско-тимочких говора*. Зборник радова. Главни уредник: академик Александар Лома, уредник: проф. др Недељко Богдановић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024.
- *Биодизел од рицинусовог уља – од семена до одрживе енергије*. Ана В. Величковић, Ана М. Марјановић Јеромела, Јелена М. Аврамовић, Драгана Д. Рајковић, Миљана С. Крстић, Биљана М. Кипровски, Влада Б. Вељковић. Косовска Митровица: Универзитет у Приштини – Факултет техничких наука у Косовској Митровици, Нови Сад: Институт за ратарство и повртарство у Новом Саду, Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024.
- *Ој, јабуко зеленико*: *радионице српског традиционалног певања и његови настављачи*. Главни уредник: академик Иван Јевтић, уреднице: академик Јелена Јовановић, др Ивана Медић. Београд: Музиколошки институт САНУ, Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024.

Промоција публикација Огранка

- Промоција зборника радова *Језик нишких медија*, 27. мај, Ниш. Главни уредник: дописни члан САНУ Љубинко Раденковић, уредници: проф. др Марина Јањић и проф. др Марина Николић. Београд: САНУ – Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ, 2024.
- Промоција зборника *Пастирска лексика призренско-тимочких говора*, 25. октобар, Ниш. Уредник: проф. др Недељко Богдановић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024. У оквиру реализације пројекта О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, консултант: проф. др Недељко Богдановић, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ.
- Промоција зборника *Пастирска лексика призренско-тимочких говора*, 25. октобар, Сврљиг. Уредник: проф. др Недељко Богдановић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024. У оквиру реализације пројекта О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, консултант: проф. др Недељко Богдановић, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ, Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг.

– Промоција зборника *Пастирска лексика призренско-тимочких говора*, 28. новембар, Лесковац. Уредник: проф. др Недељко Богдановић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024. У оквиру реализације пројекта О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, консултант: проф. др Недељко Богдановић, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ, Лесковачки културни центар.

Промоција дела чланова САНУ и публикација о делима чланова САНУ

– Промоција зборника *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, пете свеске у оквиру едиције *Меморијал Драгослава Срејовића*, 8. април, Ниш. Уредник зборника: академик Видојко Јовић, издавачи: Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, Завод за заштиту споменика културе Крагујевац (2023). Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу.
– Промоција књиге *Трагом резервне историје*: *документарна проза* (*скоро роман*), 16. октобар, Ниш. Аутор: академик Тибор Варади. Нови Сад: Академска књига, 2024. О књизи говорили: дописни члан САНУ Миливој Ненин, проф. др Драган Жунић.

Представљање публикација у оквиру рада на пројектима Огранка

– Представљање монографије *Наставник као сигурна база*: *афективна везаност у учионици*, 10. октобар, Ниш. Аутор: проф. др Милица Тошић Радев. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2022. У оквиру реализације пројекта О-32-23 *Траума и зацељење*: *креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа са претрпљеном раном траумом*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић.
– Представљање књиге *Социологија старења*, 2. децембар, Ниш. Аутор: проф. др Лела Милошевић Радуловић. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2023. У оквиру реализације пројекта О-09-18 *Становништво југоисточне Србије*: *демографска репродукција и социо-културна динамика*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. емеритус Љубиша Митровић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Филозофски факултет Универзитета у Нишу.

6. БИБЛИОТЕКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Огранак има дигиталну Архиву аката, у коју се похрањују: позиви за седнице органа и тела Огранка, записници и одлуке; позиви, програми, плакати, фотографије и описи свих активности Огранка, прес-клипинг (медијски извештаји о активностима Огранка); кореспонденција Огранка. Штампани део документације чува се у реновираној и прикладно опремљеној просторији Огранка. У ту просторију смештају се и нерасподељена издања Огранка, која се и даље континуирано дистрибуирају.

Прикупљена издања САНУ, узорци издања Огранка, публикације других издавача представљају зачетак Библиотеке Огранка. Званично заснивање Библиотеке

биће могуће када буду набављене витрине за смештај поменутих књига, јер би тиме били створени услови за активирање договора са академиком Миром Вуксановићем, управником Библиотеке САНУ, о пружању стручне помоћи у оснивању Библиотеке Огранка САНУ у Нишу од стране сарадника Библиотеке САНУ.

7. НАУЧНИ И СТРУЧНИ СКУПОВИ, ЈАВНА ПРЕДАВАЊА, ЦИКЛУСИ ПРЕДАВАЊА, ОКРУГЛИ СТОЛОВИ, КОНЦЕРТИ

Научни и стручни скупови

- XI национални научни скуп са међународним учешћем *БАЛКАН АРТ ФОРУМ 2024* (*БАРТФ 2024*) – *уметност и култура данас*: *феномен емпатије у уметности и култури*, 18–19. октобар, Ниш. Организатори: Факултет уметности Универзитета у Нишу, Огранак САНУ у Нишу.
- VIII међународна научна конференција *Регионални развој и прекогранична сарадња* (VII International Scientific Conference *Regional Development and Cross-border Cooperation*), 6. децембар, Пирот. Организатори: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Град Пирот, Уговорна окружна привредна комора Пирот, Универзитет Метрополитан Београд.

Јавна предавања

- *Депресивни градови*, проф. др Никола Цекић, архитекта, иностранн члан Академије наука и умјетности Републике Српске (АНУРС), 26. јануар.
- *Потенцијал не-Saccharomyces квасаца у производњи вина*, проф. др Ивана Карабеговић, 31. јануар, Лесковац. (У оквиру пројекта О-31-23 *Потенцијал примене не-Saccharomyces квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић.)
- *Репродуктивна траума*: *када „природне ствари" не иду природно*, проф. др Јелена Опсеница Костић, проф. др Милица Митровић, пројекат *InsideMe*, 23. фебруар. (У оквиру пројекта О-32-23 *Траума и зацељење*: *креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа са претрпљеном раном траумом*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић.)
- „*Коштана*" *Борисава Станковића и градске песме Врања у соло песмама и музичкој драми Петра Коњовића*, др Катарина Томашевић, научни саветник, Музиколошки институт САНУ, 27. фебруар. (У оквиру пројекта О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије*, *савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравић Михаиловић.)
- *Над преписком Милоша Црњанског*, дописни члан САНУ Миливој Ненин, 11. март.
- *Календарска реформа Милутина Миланковића* (*григоријански vs. модификовани јулијански календар*), академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, 20. март.
- *Психолошке интервенције у кризи*: *поступци*, *препреке*, *препоруке*, проф. др Тамара Џамоња Игњатовић, 26. март. (У оквиру пројекта О-32-23 *Траума и зацељење*: *креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа*

са претрпљеном раном траумом, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић.)
– *Мотилитет* (*ход*) *и когниција*, академик Владимир С. Костић, 27. март.
– *Хелдерлинова 1800. година као преломна за његово песништво*, дописни члан САНУ Миодраг Лома, 10. април.
– Значај проучавања *ксенолита горњег омотача за разумевање геолошке прошлости*: *пример југоисточне Србије*, академик Владица Цветковић, 25. април.
– *Музичке миграције*: *круг напева српских обредних песама у источној*, *југоисточној и јужној Србији*, дописни члан САНУ Јелена Јовановић, 8. мај. (У оквиру пројекта О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије*, *савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравић Михаиловић.)
– (I) *Поглед у свевременост с никејских прозора*: *уз поетику Горана Петровића* и (II) „*Усправна земља*” *Васка Попе*, дописни члан САНУ Јован Делић, 14. мај.
– *Језик као самоорганизујући систем*, академик Александар Костић, 15. мај.
– *Moral Judgments and Allocation of Limited Medical Resources* (*Морални судови и расподела ограничених медицинских средстава*), др Евгенија Христова, Софија, Република Бугарска, 16. мај. (У оквиру пројекта О-36-24 *Теорија вишеструког утемељења значења*: *језик*, *музика*, *визуелна когниција*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић. Организатори: Центар за когнитивне науке Универзитета у Нишу, Огранак САНУ у Нишу.)
– *Егзистенцијалистички приступ у психотерапији трауме*, Владан Беара, психотерапеут, 7. јун. (У оквиру пројекта О-32-23 *Траума и зацељење*: *креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа са претрпљеном раном траумом*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић.)
– *Вредновање дана у недељи код словенских народа*, др Драгана Ђурић, Балканолошки институт САНУ, 20. јун.
– *Експозомика као модулатор канцерогенезе*, проф. др Гордана Коцић, Медицински факултет Универзитета у Нишу, 17. септембар.
– *Млеко и сир у призренско-тимочкој сточарској лексици*, др Зоран Симић, научни сарадник, Институт за српски језик САНУ, 30. септембар. (У оквиру пројекта О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, консултант: проф. др Недељко Богдановић, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ.)
– *Боје у сточарској лексици*, др Биљана Савић, научни сарадник, Институт за српски језик САНУ, 30. септембар. (У оквиру пројекта О-33-23 *Пастирска/сточарска лексика призренско-тимочких говора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: проф. др Софија Милорадовић, консултант: проф. др Недељко Богдановић, организатор пројектних активности: др Ана Савић-Грујић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ.)
– *Музичка и плесна/играчка традиција сокобањске котлине*, проф. др Сања Ранковић, 22. октобар. (У оквиру пројекта О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије*, *савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта:

дописни члан САНУ Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравић Михаиловић.)
– *Ордолиберализам као хегемонска интерпретација Европе*, дописни члан САНУ Алпар Лошонц, 31. октобар.
– *Катедралне цркве Зетске епархије* (*од оснивања епархије 1220. године до краја 15. века*), академик Миодраг Марковић, потпредседник САНУ, 24. децембар.

Циклуси предавања

Циклус предавања *Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива*. Координатор циклуса: дописни члан САНУ Влада Вељковић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Огранак САНУ у Новом Саду.

– Уводне напомене *Стање и перспектива технологије биодизела у Републици Србији*, дописни члан САНУ Влада Вељковић, проф. др Ана Марјановић Јеромела, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић и проф. др Милан Томић, 29. фебруар, Ниш.
– Прво предавање *Потенцијал биљних уља као сировина за производњу биодизела у Републици Србији*, проф. др Ана Марјановић Јеромела и проф. др Милан Томић, 29. фебруар, Ниш.
– Уводне напомене *Стање и перспектива технологије биодизела у Републици Србији*, дописни члан САНУ Влада Вељковић, проф. др Ана Марјановић Јеромела, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић и проф. др Милан Томић, 15. март, Нови Сад.
– Друго предавање *Компаративна анализа и могућности унапређења технологија биодизела*, дописни члан САНУ Влада Вељковић, 15. март, Нови Сад.
– Треће предавање *Отпадне олео-сировине у производњи биодизела*, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић, проф. др Милан Томић, 26. април, Нови Сад.
– Четврто предавање *Утицај биодизела на перформансе, емисију издувних гасова и поузданост мотора СУС*, проф. др Милан Томић, проф. др Наташа Ђуришић-Младеновић, 28. мај, Ниш.
– Пето предавање *Континуални реакциони системи у производњи биодизела*, проф. др Ивана Банковић-Илић, дописни члан САНУ Влада Вељковић, 26. јун, Нови Сад.
– Шесто предавање *Утицај животног циклуса биодизела на глобално загревање и енергетски биланс његове производње*, др Ференц Киш, научни сарадник Технолошког факултета Универзитета у Новом Саду, 27. септембар, Ниш.
– Седмо предавање *Примена косолвената еутектичких растварача у добијању биодизела*, проф. др Зоран Тодоровић, дописни члан САНУ Влада Вељковић, 18. октобар, Нови Сад.
– Осмо и завршно предавање *Електрична возила и одрживи развој друмског саобраћаја*, академик Слободан Н. Вукосавић, 18. новембар, Ниш.
– Осмо и завршно предавање *Електрична возила и одрживи развој друмског саобраћаја*, академик Слободан Н. Вукосавић, 21. новембар, Нови Сад.

Округли сто

– *Називи фирми и језик реклама привредних друштава у Нишу некад и сад*, 19. новембар, Ниш. У оквиру пројекта О-25-20 *Говорни и стандардни језик јавне комуникације у Нишу*; координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: др Марина Јањић.

Концерти

- Концерт Оркестра Факултета уметности у Нишу и пријатеља *20 година музике*, 9. април, Ниш, Концертно-изложбени простор Факултета уметности у Нишу. Концерт је уприличен у знак обележавања двадесет година од оснивања и двадесет година рада Оркестра. Организатори: Факултет уметности у Нишу и Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, и то као хуманитарни концерт за Јану Митић, алумни виолинисткињу Факултета. Оркестром је дириговала проф. др ум. Милена Ињац, декан Факултета уметности у Нишу. Пријатељи концерта: Факултет за музичку уметност Универзитета „Св. Ћирило и Методије" Скопље и Факултет уметности Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.
- Концерт Трија „Анима" *Песма и љубав за јубилеј* – посвећен делу академика Дејана Деспића (1930–2024), 26. новембар, Ниш, Сала Музичке школе Ниш. Организатори: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Музичка школа Ниш. Концерт је организован у оквиру концертне турнеје Трија „Анима", коју подржава СОКОЈ, из Фонда за културна давања: Зрењанин (18. новембар 2024), Београд (19. новембар 2024), Алексинац (25. новембар 2024), Ниш (26. новембар 2024). Концерти су посвећени стваралаштву академика Дејана Деспића, и њима се обележавају две деценије уметничког рада Трија „Анима". Чланице Трија су биле и модераторке програма, тако да су ови концерти имали и едукативни карактер.

8. САРАДЊА ОГРАНКА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

У остваривању свог плана и програма рада и јавном деловању Огранак је и током 2024. године успешно сарађивао са различитим, а нарочито са следећим установама:

- одељења САНУ (посебно, Одељење техничких наука и Одељење језика и књижевности);
- Огранак САНУ у Новом Саду;
- Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу;
- научне и образовне установе, као што су факултети и институти (посебно, Институт за српски језик САНУ);
- Факултет техничких наука Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (23. фебруара 2024. на Факултету је потписан Уговор о саиздаваштву између САНУ и Факултета поводом заједничког публиковања књиге *Биодизел од рицинусовог уља – од семена до одрживе енергије*).
- Град Ниш
  - састанак представника САНУ (академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, дописни члан САНУ Влада Вељковић, председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу) са градоначелницом Ниша Драганом Сотировски, 7. фебруар 2024, Градска кућа Ниш;
  - састанак представника САНУ (академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, дописни члан САНУ Влада Вељковић, председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, дописни члан САНУ Љубинко Раденковић, члан Комисије) са градоначелницом Ниша Драганом Сотировски, 20. март 2024, Огранак САНУ у Нишу;

– разговор представника Огранка САНУ у Нишу (академик Влада Вељковић, председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, проф. др Драган Жунић, координатор активности у Огранку) са господином Вилијем Хаџићем, помоћником градоначелника Ниша за енергетику, о могућностима сарадње Огранка и Града, 25. новембар 2024. године, ДЦП Хемигал, Лесковац;
– установе културе и локалне управе регионалних центара који гравитирају Огранку.

9. СЕКТОР ОГРАНКА

Огранак САНУ у Нишу, према систематизацији из Правилника о раду сектора САНУ, има пет предвиђених радних места: руководилац Сектора Огранка САНУ у Нишу; административни секретар Огранка САНУ у Нишу; стручни сарадник за научну и уметничку делатност, међународну сарадњу и односе са јавношћу; технички секретар Огранка САНУ у Нишу; возач-курир.

У Огранку САНУ у Нишу обављају се следећи послови: послови везани за научну делатност Огранка (организација научних пројеката, научних скупова, предавања, округлих столова, промоција и сл.); послови везани за уметничку делатност Огранка (организација изложби, књижевних вечери, концерата, радионица и сл.); послови везани за издавачку делатност; послови сарадње са медијима и јавног медијског и мрежног представљања и промовисања делатности Огранка (традиционални медији, интернет и друштвене мреже); послови електронске и штампане кореспонденције и комуникације; послови архивирања докумената за потребе Огранка; информатички послови; послови возача службеног аутомобила; послови обезбеђења, текућег одржавања, технички, административни и други послови за потребе Огранка; послови чувања и излучивања грађе из делокруга рада Огранка; други пратећи послови од значаја за рад Огранка.

Служба Огранка имала је током 2024. године пет извршилаца. Они су обављали следеће послове: руковођења радом Сектора Огранка САНУ у Нишу и координирања активности у Огранку (један извршилац по уговору о делу); послови стручног сарадника за научну и уметничку делатност, међународну сарадњу и односе са јавношћу (један извршилац у радном односу на неодређено време); административно-технички послови за потребе Огранка САНУ у Нишу (један извршилац по уговору о делу); послови техничке припреме свих штампаних и виртуалних материјала и послови ажурирања и одржавања веб-странице и *WordPress* платформе сајта Огранка (један извршилац по уговору о делу); послови возача службеног аутомобила и послови одржавања и поправки у просторијама Огранка, као и послови надзирања ангажованих извођача радова у Огранку (један извршилац по уговору о делу). Крајем 2024. године, са свим сарадницима по уговору потписани су уговори за рад у 2025. години.

Повремени и привремени послови (као што су: фотографисање јавних активности Огранка, физички послови и послови сређивања и одржавања просторија Огранка) обављани су, по потреби, а по одговарајућим уговорима о делу са физичким и правним лицима.

10. СРЕДСТВА ОГРАНКА – ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Рад Огранка финансира се средствима САНУ, као и средствима из екстерних пројеката (којих није било у 2024. години); финансијско пословање Огранка води се на посебном подрачуну САНУ, а извештај о пословању сачињава се у Сектору за рачуноводствене и финансијске послове САНУ.

И током 2024. године давани су предлози и анализиране могућности конкретизовања сарадње са територијалним јединицама као што су: Град Ниш и градске општине, градови, општине и управни окрузи региона јужне и источне Србије – ради обезбеђивања услова за реализацију јавних активности од интереса за грађане ових јединица. Разматране су и могућности привлачења потенцијалних спонзора појединих активности Огранка и у неколико наврата обезбеђен ручак са учеснике (ДПЦ Хемигал Лесковац, Град Ниш, Актив жена Ниша).

VI
ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД САНУ И УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

1. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

– Зборник *Радови на путу*, који садржи радове са округлог стола одржаног у октобру 2023. године у знак сећања на завичајног књижевника Слободана Павићевића, објављен је у сарадњи са Народном библиотеком „Вук Караџић“ у Крагујевцу.

– Зборник *Кнез Михаило Обреновић – време*, *живот и дело*, који садржи радове са научног скупа одржаног у септембру 2023. године, предат је у штампу и очекује се његово објављивање почетком 2025. године. Уредник зборника је академик Славенко Терзић.

– Зборник *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, објављен 2023. године, на списку је књига које су откупљене за јавне библиотеке у 2024. години према конкурсу који спроводи Министарство културе и информисања.

2. НАУЧНИ И СТРУЧНИ СКУПОВИ

– Представљање најбољих пројеката одабраних на конкурсу за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за школску 2024/25. одржано је 26. септембра. На четврти јавни позив пријављено је дванаест, а одабрано пет пројеката. Представљени су садржаји одабраних пројеката, научна методологија коју ће користити у истраживању, као и пројектни тимови који ће током наредне године учествовати у реализацији.

– Округли сто *Универзалност примене статистике за истраживање појава – два века од рођења Владимира Јакшића*, у суорганизацији са Економским факултетом у Крагујевцу, одржан је 8. новембра. У раду скупа су учествовали: др Александра Вулетић, Историјски институт у Београду (*Живот и рад Владимира Јакшића*), проф. др Ђорђе Ђурић, Филозофски факултет у Новом Саду (*Историјско време Владимира Јакшића*, *друштвени и научни контекст Србије и Европе*), Горан Михајловић, заменик директора Републичког хидрометеоролошког завода (*Значај и допринос Владимира Јакшића у области метеорологије*), академик Федор Месингер (*Владимир Јакшић – родоначелник метеорологије и промотер статистике у Србији*. *Верификација прогноза данас – важна област статистике*), проф. др Винко Лепојевић, Економски факултет у Нишу ((*Зло*)*употреба статистике*), проф. др Весна Јанковић Милић, Економски факултет у Нишу (*Како изабрати* (*прави*) *метод прогнозирања*),

Небојша Толић, Републички завод за статистику (*Примена савремених алата за визуелизацију и анализу података у раду РЗС-а*), проф. др Милан Стаменковић, Економски факултет у Крагујевцу (*Апликативна моћ мултиваријационе статистичке анализе*) и проф. др Марина Милановић, Економски факултет у Крагујевцу (*Статистичка писменост у савременом окружењу*).

– Представљање резултата пројеката са трећег Јавног позива за пријаву научноистраживачких односно уметничких пројеката за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за 2023/24. годину одржано је поводом обележавања Светског дана науке, 13. новембра, на Универзитету у Крагујевцу. У склопу програма, др Хауард Московиц, истакнути амерички експериментални психолог, одржао је научно-популарно предавање *Mind Genomics + Artificial Intelligence*: *A fertile marriage for research and discovery about the world of everyday life*.

3. ПРЕДАВАЊА / ПРОМОЦИЈЕ КЊИГА

– Др Фабио Цоби (Fabio Zobi), професор са Универзитета у Фрибургу у Швајцарској, одржао је 24. јануара предавање „Хемијски и теоријски приступи синтези и развоју ренијум карбонилних антибиотика“ на Природно-математичком факултету у Крагујевцу, у сарадњи са Подружницом Српског хемијског друштва у Крагујевцу.

– Зборник *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, објављен 2023. године, у издању Центра САНУ и Завода за заштиту културе Крагујевац, промовисан је 21. фебруара на манифестацији *Дани крагујевачке књиге*, у Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу.

– Др Милош Ђорђевић, научни саветник Института за нуклеарне науке „Винча“, одржао је предавање „Физика честица: од Хигс бозона до терапије зрачењем“ 22. фебруара на Универзитету у Крагујевцу.

– Зборник *Advances in Radiation Oncology of Lung Cancer* (треће издање, Springer 2023) промовисан је 27. фебруара на Универзитету у Крагујевцу. У промоцији су учествовали: проф. др Бранислав Јеремић, уредник зборника, проф. др Бранислав Перин, Институт за плућне болести Војводине у Сремској Каменици, и проф. др Ненад Филиповић, Универзитет у Крагујевцу.

– У сарадњи са Подружницом Српског хемијског друштва у Крагујевцу, др Марин Ивошев одржао је 6. марта предавање „Аерозагађење планетарни проблем – ваздух у затвореним просторијама проблем сваког човека појединачно“ на Природно-математичком факултету у Крагујевцу.

– Дописни члан САНУ Јован Делић одржао је два предавања „Горан Петровић – поглед кроз никејске прозоре“ и „Васко Попа – Усправна земља“ 21. марта на Факултету педагошких наука у Јагодини.

– Проф. др Слободан Јанковић, са Факултета медицинских наука, одржао је семинар „Дизајн истраживања – уводни курс“, 25. марта, на Универзитету у Крагујевцу.

– У Мултимедијалној сали Универзитета у Нишу, у организацији Огранка САНУ у Нишу, представљени су 8. априла зборници радова са научних скупова посвећених академику Драгославу Срејовићу, поводом објављивања петог зборника *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*.

– Предавање др Матије Златара, научног саветника Института за хемију, технологију и металургију Универзитета у Београду, под називом „Путовање кроз координациону хемију – разумевање метал-лиганд веза“ одржано је 22. априла, у сарадњи са Подружницом Српског хемијског друштва у Крагујевцу.

– Проф. др Весна Мишковић Станковић одржала је предавање „Антибактеријске биокерамичке превлаке за примене у медицини“ 9. маја на Универзитету у Крагујевцу.

– У Галерији Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Крагујевцу промовисан је 18. јуна зборник *Радови на путу*, који садржи радове са округлог стола који је Центар САНУ организовао 30. октобра 2023. године.

– У Огранку САНУ у Новом Саду представљен је 18. септембра зборник *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарности*, као и претходна четири зборника са научних скупова посвећених академику Драгославу Срејовићу.

– У оквиру циклуса трибина *Ја, психотерапија и религија*, организованих поводом обележавања сто година од рођења академика Владете Јеротића, на Универзитету у Крагујевцу одржане су три трибине: (а) Александар Гајшек, новинар: *Завртај срца и ума* (3. октобра), (б) проф. др Жарко Требјешанин: *Јеротићев допринос повезивању психологије и религије* (30. октобра) и (в) др Стефан Јеротић, Медицински факултет у Београду: *Владета Јеротић: породични и професионални узор* (13. децембра).

– Александар Стајковић, професор Универзитета у Висконсину, САД, одржао је 25. октобра предавање „Говорите ли амерички?“ на Универзитету у Крагујевцу.

– Предавање „Стваралаштво академика Ђорђа Злоковића“ одржали су проф. др Миодраг Несторовић и доц. др Јелена Милошевић, са Архитектонског факултета Универзитета у Београду, 13. новембра у Универзитетској галерији у Крагујевцу.

– Поводом обележавања годишњице смрти академика Драгослава Срејовића, на Универзитету у Крагујевцу, а у сарадњи са Заводом за заштиту споменика културе Крагујевац, одржана је 29. новембра трибина *Истраживање рановизантијске метрополе Јустинијане Приме* (*Царичин град*). Учествовали су: академик Вујадин Иванишевић, др Иван Бугарски (Археолошки институт САНУ) и др Владан Здравковић (Византолошки институт САНУ).

4. ИЗЛОЖБЕ – КОНЦЕРТИ

– Изложба *Биље и камење – H_2O*, чији је аутор др Маријан Никетић, дописни члан САНУ, свечано је отворена 21. фебруара у Универзитетској галерији и трајала је до 21. марта.

– Поводом Дана Универзитета у Крагујевцу и Мајских свечаности града Крагујевца, организован је 23. маја гала концерт *Музички времеплов* у Првој крагујевачкој гимназији. Уредник програма концерта је проф. мр Марина Трајковић Бицовски, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу. Учествовали су наставници, сарадници, некадашњи и садашњи студенти овог факултета.

– У Галерији „ВИШЕ од галерије“ у Средњој школи „Кнез Александар Карађорђевић“ у Крагујевцу, отворена је 23. септембра интерактивна изложба-радионица *Дигиталне технологије у образовању*. Аутори изложбе су проф. др Стеван Јокић и Љиљана Јокић, а изложба је део пројекта „Руке у тесту“ Француске академије наука. Изложба је трајала до 27. септембра, а посетило је око 400 ученика, које су кроз изложбу водили волонтери, ученици трећег и четвртог разреда Прве крагујевачке гимназије.

– Учешће у организацији изложбе *Зрно жита*, академика Душана Оташевића, у Легату Николе Коке Јанковића, од 25. октобра до 9. децембра.

– Изложба *Уметност конструисања*, која садржи кључне пројекте и инжењерска остварења академика Ђорђа Злоковића, као и најуспешније радове студената

архитектуре, отворена је 13. новембра у Универзитетској галерији и трајала је до 26. новембра.

– Учешће у организацији изложбе *Легат Олге Јеврић у САНУ*, у Легату Николе Коке Јанковића. Изложба траје од 12. децембра 2024. до 12. марта 2025.

5. РАДНИ САСТАНЦИ

Академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, и академик Миодраг Марковић, потпредседник САНУ, посетили су Центар САНУ и Универзитет у Крагујевцу 3. децембра. Поред академика Милоша Ђурана, управника Центра, састанку су присуствовали и проф. др Владимир Ранковић, ректор, као и проректори, проф. др Биљана Петровић и проф. др Јелена Атанасијевић, које су уједно и чланови Стручно-научног већа Центра. На састанку је било речи о будућим активностима и сарадњи САНУ и Универзитета у Крагујевцу, посебно о већој финансијској подршци једногодишњим пројектима за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу, као и о измени Правилника о раду Центра САНУ.

VII
НЕКРОЛОЗИ*

ВИДОЈКО ЈОВИЋ
(1956–2024)

Видојко Јовић је рођен 2. септембра 1956. године у Пироту (од оца Милорада и мајке Каменке), али је своје детињство и младост провео у Баваништу, где су се његови родитељи убрзо по његовом рођењу били преселили. Ово пресељење било је његова прва геолошка екскурзија из брдовитог крајолика западних Балканида у јужнобанатску равницу.

Био је одличан ђак, увек међу најбољима, и већ тада, у основној, а посебно у средњој школи, показивао је широко интересовање и свестраност – ова особина обележиће и читаву његову каријеру. Према сопственим речима, када је као матурант на крају средње школе попуњавао неки формулар, рубрика о томе шта би студирао била му је исувише мала за онај број факултета о којима је тих дана размишљао. Ипак, од свих тих жеља у вези са студирањем, стицајем околности, у јуну 1975. године, уписује баш Рударско-геолошки факултет. На њему остаје до краја, као један од најбољих студената рачунајући више генерација; просечна оцена му је била 9,43.

Дипломирао је 1980. године на смеру Петрологија и геохемија на Геолошком одсеку и одмах се запослио у Геозаводу, у тамошњем Институту за неметале. На истраживању неметаличних минералних сировина проводи пет година и то је за њега био обиман теренски рад на разним локалитетима у Србији и с доста кабинетско-лабораторијске праксе.

Магистарску тезу о мафичним магматским стенама планине Јелице брани 1983, а две године потом, дакле 1985, на позив професора Зорана Максимовића, прелази на Рударско-геолошки факултет, где исте године бива изабран у звање асистента за предмет Геохемија.

Докторирао је 9. марта 1990, одбранивши дисертацију под насловом „Геохемија биоесенцијалних микроелемената у процесима површинског распадања кредно-терцијарних вулканита Србије", након чега је изабран за доцента за предмет Примењена геохемија. Потом, 1997. године, бива изабран за ванредног професора за предмете Примењена геохемија и Методе у геохемији, а 2003. године и за редовног

---

* По одлуци Председништва САНУ 80/11 од 12. 3. 2024. године, некролози почившим члановима Српске академије наука и уметности поново се објављују у *Годишњаку* од броја CXXXI за годину 2024. Текстови су формално прилагођени наративу одавања почасти знаменитим члановима Академије.

професора за исте предмете на истом факултету. Осим на Рударско-геолошком, на којем је био и шеф Департмана и Катедре за петрологију и геохемију, наставу је изводио и на Географском факултету у Београду.

Још као асистент (1987/88) обавио је специјализацију на Природно-математичком факултету Универзитета у Загребу, а као сасвим млад доцент око пола године (1990/91) провео је на усавршавању на Маколи институту за проучавање земљишта у Абердину у Шкотској.

Иако не постоји једна реч којом бисмо могли да опишемо научноистраживачку каријеру академика Видојка Јовића, када бисмо ту реч ипак тражили, она би се сводила на једно веома широко интересовање за више наука, свестраност коју је Видојко показивао још у раном образовању. Тако се његов истраживачки рад састојао пре свега из спреге геохемије, петрологије и минералогије, затим из спојева ових геолошких дисциплина са археологијом, медицином и екологијом, да би уз све то колега Јовић велики део свог времена и радне енергије поклонио и проучавању историјског развоја геологије и природних наука уопште, и поврх свега, допринео побољшању терминологије у геонаукама.

Нема сумње да је његова жеља да се бави великим бројем тако различитих проблема била препрека за постављање јачег истраживачког фокуса, другим речима: његова свестраност јесте била квалитет по себи, али и извесна сметња продирању у нека научна питања много дубље него што је то био случај.

Његова истраживачка разноликост је више него очита: Видојка је интересовала геохемија вулканита Јелице, Рудника и Авале, гранита Сурдулице и Букуље, каолинских глина Србије, лапораца Поповца, карстних боксита Црне Горе и миоценских кречњака Ташмајдана, а истовремено се занимао и за поједине минерале, на пример, за епидот са Жељина, сепиолит са Голеша, палигорскит из околине Прањана, вермикулит из Кремића, малахит и азурит из Великог Лаола и глауконит с различитих локалитета источне Србије.

Од доктората се усмерио на проблеме површинског распадања, проучавао је ове процесе на кредно-терцијарним вулканитима Србије, али и на гранитоидима Цера и габровима Дели Јована, а испитивао је и минерале глина из земљишта с различитих локалитета. Међу радовима о микроелементима у земљишту доминирају они у вези с расподелом селена; ове студије је колега Јовић претежно објављивао са својим професором и учитељем, академиком Зораном Максимовићем. Заједно су одређивали концентрације селена у магматским и метаморфним стенама Србије и испитивали дистрибуцију овог елемента у полураспаднутим стенама, зрелом земљишту, али и у различитим материјалима органског порекла. На ове радове су се сасвим природно надовезали они из домена геомедицине и заштите животне средине. Први су обухватали испитивања недостатка селена у земљиштима Србије и Црне Горе и могућих последица на здравље, као и проучавања лековитих својстава неких глина и муљева у Србији, док су еколошка проучавања обухватала статус рецентних седимената доњег тока Дунава у Србији, као и утицај природних контаминаната (нпр. урана), али и рударске индустрије, на угрожавање животне средине.

У оквиру свог рада из области геоархеологије, колега Јовић се бавио проучавањем камена у гамзиградским грађевинама, праисторијских камених алатки из Лепенског Вира и с других локалитета из Археолошке збирке Музеја града Београда, користио је микроелементе у решавању порекла неких античких мермера, а писао је и о „минералима и стенама у археологији", „скупоценом камену у антици", „камену племићког рода", као и о симболичком значењу камена у тетрархијској архитектури.

Свему овоме треба придодати Јовићеве радове из историје геологије и сродних природних наука; они у тематском смислу обухватају временски распон од

антике до информатике, а у њима се приказује и велики број личности важних за развој српске науке уопште. Међу овим публикацијама се могу наћи текстови попут „Античко познавање геологије" и „Геолошка мисао у антици", али и они о геолошким темама у преписци Вука Стефановића Карацића, геолошким збиркама у Срба крајем 18. и у првој половини 19. века, геолошким испитивањима у обновљеној Србији (1804–1854) и у Србији од 1854. до 1904. године, па чак и подаци о геолошкој анкети Друштва српске словесности из 1860. године. Када је реч о личностима, колега Јовић је највише писао о Јосифу Панчићу и Јовану Жујовићу, али ту су и његови радови о Сими Лозанићу, Јовану Цвијићу, Милутину Миланковићу и Ивану Ђаји, као и текстови о његовим учитељима Зорану Максимовићу и Стевану Карамати. Посебно треба нагласити да је за велику едицију САНУ *Живот и дело српских научника* академик Јовић припремио четири велике биографије: Светолика П. Стевановића, Бранка Димитријевића, Јована С. Томића и Саве Урошевића, ову последњу заједно са Стеваном Караматом. (Ја сам до сада урадио само једну биографију и знам колико је то обиман и захтеван посао.)

Најзад, постоји видан допринос академика Видојка Јовића у развоју научне терминологије, пре свега тиме што је објавио једини петојезични геохемијски речник код нас, али и бројним прилозима у другим лексикографским и енциклопедијским издањима.

Сва ова тематска многостраност у раду академика Видојка Јовића видљива је и ако се осврнемо на дужности које је обављао, укључујући и чланства у удружењима, као и по броју и карактеру признања која су му стизала.

За дописног члана САНУ изабран је 2003, а 2009. године постао је у том моменту најмлађи редовни члан Српске академије наука и уметности. У САНУ је био председник Одбора за крас и спелеологију, најпре члан а затим и председник Академијског одбора за селен и магнезијум, члан Академијског одбора „Човек и животна средина", члан Управног одбора Фонда за научна истраживања САНУ и уредник *Билтена Фонда*, члан Научног већа Центра САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Био је на дужности председника Управног одбора Природњачког музеја и председника Управног одбора Вукове задужбине у Београду, члана Савета Хемијског факултета и Управног одбора Географског института „Јован Цвијић", заменика председника Савета и члана Програмске комисије за геологију Истраживачке станице Петница, а радио је и у Научном савету Задужбине „Андрејевић" и у комисији Фонда Краљевског дома Карађорђевића (за област геологије и рударства).

Био је члан Геохемијског друштва САД, Интернационалне асоцијације за геохемију и космохемију и Асоцијације проспекцијских геохемичара са седиштима у Канади, Минералошког друштва Велике Британије, Друштва за историју наука о Земљи Америке САД, Међународне комисије за историју геолошких наука, Асоцијације за селен и телур Белгије, Српског геолошког друштва (секретар 1987–1989) и Српског археолошког друштва, као и члан Удружења за заштиту природе „Самоков", чији је био почасни председник. Био је главни уредник часописа *Ecologica* и члан уређивачких одбора: *Зборника Матице српске за природне науке*, *Геолошких анала Балканског полуострва*, *Весника Геозавода*, као и библиотеке *Поучник* Српске књижевне задруге (од 2003). Најзад, дуго година је обављао дужност референта часописа *Mineralogical Abstracts*.

Руководио је међуакадемијским пројектима између САНУ и ЦАНУ („Елементи ретких земаља у бокситима Никшићке жупе") и САНУ и МАНУ („Испитивање терцијарних лампроитских стена"), водио је два пројекта с Националном академијом наука Украјине („Петрогенеза вулканогених стена повезаних с развојем Па-

нонског басена"; „Неогена седиментација у циркумпанонском региону"), а учествовао у пројекту између САНУ и Руске академије наука о новим стратегијама контроле и оптимизације садржаја селена. Учествовао је и у међународном геолошком пројекту IGCP 405 "Anthropogenic impact on weathering processes". На међународном биогеохемијском скупу у Семипалатинску (Казахстан) одржао је пленарно предавање и био члан Председништва и Саветодавног одбора (2005), учествовао је на међународним научним скуповима у Вилњусу (Литванија) (2006), Астрахану (Русија) и Београду (2008). Учествовао је с рефератима на три Голдшмит конференције (Копенхаген, Келн и Давос). Био је један од аутора изложбе „Човек и камен" 1990. године у Галерији САНУ, а 2006. је организовао у САНУ скуп „Јован Жујовић – живот и дело" (поводом 150 година од рођења и 70 година од смрти), а био је и председник Научног одбора скупа „Драгослав Срејовић и уметност", који је исте године одржан у Крагујевцу.

Међу најзначајнијим наградама које је добио колега Јовић поменућу Повељу Српског геолошког друштва (1991), Повељу Српске књижевне задруге (2002), Захвалницу за унапређење рада Музеја науке и технике и доприноса остварењу мисије Музеја (поводом 25 година Музеја науке и технике, 2014), Захвалницу за фундаментални допринос развоју геолошких наука и руско-српску сарадњу и Златну медаљу В. В. Ковањског за достигнућа у геохемијској екологији (додељује Институт геохемије и аналитичке хемије „В. И. Вернадски" Руске академије наука, 2015), Плакету за допринос активностима Српског геолошког друштва поводом 125 година од оснивања (2016), као и Велику сретењску повељу за неговање српско-словеначких културних и научних веза (2017).

Био је први природњак који је држао традиционалну беседу на Вуковом сабору у Тршићу (2005). Његов текст о Јовану Жујовићу као геологу уврштен је у *Антологију српских похвала* (*XIII–XX век*) (приредио Јован Пејчић, 2006, Београд). Поменут је у двема књигама Мирослава Јосића Вишњића: *Док нас смрт не растави* (2004) и *Приче из трага* (2006), а њему је посвећена и једна песма Дениса Купидонова („Смелом берачу високих плодова") у збирци *Брод носталгије – боемске песме* из 2004. године.

Ако бих овде завршио, било би то подсећање на Видојка само као истраживача и научника, али би то у сваком случају било недовољно, не би чак ни одражавало моје лично сећање на њега. Последњих година ми нисмо много сарађивали, нисмо имали ни пуно контаката, највише због његовог нарушеног здравља, зато ћу ја Видојка, пре него по свим овим радовима и признањима која сам поменуо, више памтити као младог доцента с којим сам волео да причам о многим вангеолошким темама, међу којима је увек доминирала уметност. Не осећам се ни позваним ни спремним да говорим о томе колико је уметност била значајан пратилац читавог Видојковог рада у науци и истраживањима, зато ћу тај део поменути заштићен маглом сећања. Био је посебан поклоник уметности, ни само љубитељ-конзумент, ни тек обичан познавалац-колекционар, био је нешто више и од једног и од другог. Тада сам га највише доживљавао као једног од највећих сањара међу геолозима, а сад мислим, можда сам чак и сигуран, да је ту своју особину Видојко задржао до краја.

Памтићу га по томе што сам тих тмурних раних деведесетих уживао да разговарам с њим и учим од њега, али нећу заборавити ни то што је са мном на своју штету трампио велико платно Зорана Павловића за један мој прашњави рам с тавана, као и чињеницу да ми је управо Видојко открио једну од најлепших басовских арија у историји опере – арију краља Филипа из трећег чина Вердијевог *Дон Карлоса*. Тек ових дана сам приметио и једну посебну симболику у речима:

Dormirò sol nel manto mio regal.	Спаваћу само у свом краљевском огртачу
Quando la mia giornata è giunta a sera,	Кад мој дан до вечери дође
dormirò sol sotto la vôlta nera,	Спаваћу само под црним сводом
dormirò sotto la vôlta nera,	Спаваћу под црним сводом
là, nell' avello dell' Escurial.	Тамо, у својој гробници у Ескоријалу.

Академик Владица Цветковић

* * *

Академик Видојко Јовић, редовни професор Рударско-геолошког факултета у пензији, један је из плејаде наших знаменитих послератних геолога, ерудита изузетно широких интересовања, који је својим свестраним радом оставио дубок траг не само у геологији већ и у другим сферама научних и стручних истраживања.

Рођен је 2. септембра 1956. године у Пироту. Детињство и дечаштво провео је у Баваништу, где су се његови родитељи преселили, купивши имање. Хемијско-технолошко-техничку школу завршио је у Панчеву. Иако заинтересован за бројне научне области, како је сам говорио, понајвише га је интересовала хемија, коју је желео и да упише, али се стицајем судбинских околности „задесио" на Рударско-геолошком факултету Универзитета у Београду, на којем је дипломирао 1980, а убрзо и магистрирао 1983. године. Звање доктора геолошких наука стекао је 1990, одбранивши докторску дисертацију „Геохемија биоесенцијалних микроелемената у процесима површинског распадања кредно-терцијарних вулканита Србије". Током студентских дана, али и касније, често је путовао широм Европе и света у жељи да види, упозна и одгонетне неке друге народе и њихове културе.

По стицању дипломе запослио се у Геозаводу (1980), радећи на истраживањима неметаличних минералних сировина. Током служења војног рока у Загребу, професор који је у том граду боравио у радној посети понудио му је место асистента на Рударско-геолошком факултету; понуду је прихватио и 1985. започео своју универзитетску каријеру. Предавао је предмете: Геохемија, Примењена геохемија, Методе у геохемији. Био је шеф Департмана и Катедре за петрологију и геохемију. Осим на Рударско-геолошком, предавао је и на Географском факултету Универзитета у Београду – Геохемију предела на смеру Геопросторне основе животне средине. Такође, био је предавач и у оквиру Алтернативне академске образовне мреже и у Истраживачкој станици Петница. Пензионисан је 2021. године.

Био је „најмлађи" академик: 2003, у својој 47. години, изабран је за дописног члана Српске академије наука и уметности, а редовни члан је постао 2009. године. Приликом избора за академика, дао је интервју за часопис популарне науке *Планета*: „Од старијих увек ваља учити, јер године паметним људима дају мудрост. Младе године дају смелост, храброст и склоност ка иновацијама. То ваља помирити у себи и око себе, а онда следи одговорност према себи и онима који су вас изабрали. Морате имати стално на уму да се од вас много очекује и да морате много да дајете. Бити члан САНУ представља терет који ваља умети носити, има лепоту, али и тежину." У оквиру Академије, био је председник Одбора за крас и спелеологију и Одбора за геохемију и члан Одбора за палеофлору и палеофауну, Академијског одбора „Човек и животна средина", Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и руководилац пројекта „Микроелементи у решавању геолошких проблема".

Научна делатност Видојка Јовића обухватала је геологију, геохемију, минералогију, петрологију и петроархеологију. Учествовао је на бројним домаћим и

међународним научним скуповима и објавио више од 200 научних радова у истакнутим домаћим и иностраним часописима. Од посебног су значаја његове активности на ревизији пројекта и анекса „Основна геохемијска карта Србије (Геохемијски атлас земљишта Републике Србије, 2009–2015)", који је реализовао Геолошки завод Србије, и „Истраживање ресурса никла у Србији и његовог утицаја на животну средину". На пројекту „Основна геохемијска карта" учествовао је у свим фазама, од осмишљавања теренских активности до анализе података и интерпретације резултата, а своје богато знање и искуство несебично је делио са сарадницима. У бројним интервјуима које је дао за медије о експлоатацији никла у Србији и његовом штетном утицају на људско здравље заговарао је становиште да је рударење никла непрофитабилно јер је Србија сиромашна овим ресурсом и да би технолошки поступак прераде ове руде „дао велике количине јаловине, односно отпада третираног сумпорном киселином, који би у контакту са атмосферским падавинама, доспео у подземне и површинске воде, утичући како на биљни и животињски свет тако и на људско здравље". Често је скретао пажњу, такође, да рудна налазишта не треба распродавати „будзашто", већ треба сачекати нека будућа времена у којима ће нове генерације пронаћи бољи начин на који би се из никла могли експлоатисати гвожђе, манган и други елементи.

Био је главни уредник часописа *Еколоџика*, а члан уређивачких одбора следећих: *Зборник Матице српске за природне науке* (2009–2020), *Геолошки анали Балканскоџа полуосџрва*, *Весник Геозавода*, *Флоџисџон*, *Билџен Фонда САНУ за исџраживања у науци и умеџносџи*, као и библиотеке *Поучник* Српске књижевне задруге. Уређивао је и зборнике радова: *Јован Жујовић – живоџ и дело*: *поводом 150 година од рођења и 70 година од смрџи* (2010), *150 година од рођења Јована Цвијића*: *зборник радова са међународне конференције* (2016), *Минерални ресурси никла у Србији и уџицај на живоџну средину* (2016), *Сџеван Бошковић – живоџ и дело*: *поводом 150 година од рођења* (2019), *Владимир Д. Ласкарев – живоџ и дело*: *поводом 150 година од рођења* (2019).

Био је и члан Српског геолошког друштва, Српског археолошког друштва, Геохемијског друштва САД, Међународне асоцијације за геохемију и космохемију и Асоцијације проспекцијских геохемичара (Канада), Минералошког друштва Велике Британије, Међународне комисије за историју геолошких наука и Комитета за геонауке и геонаслеђе Комисије Републике Србије за сарадњу са Унеском. Обављао је функције председника Управног одбора Природњачког музеја у Београду (2004–2016) и Управног одбора Вукове задужбине (2008–2013).

За свој допринос науци и струци одликован је бројним признањима: Повељом Српског геолошког друштва (1991), Повељом Српске књижевне задруге (2002), Захвалницом за унапређење рада Музеја науке и технике (2014), Захвалницом за фундаментални допринос развоју геолошких наука и руско-српску сарадњу и Комеморативном медаљом Виктора Владиславовича Ковањског, истакнутог биогеохемичара, биохемичара и еколога за достигнућа у области геохемијске екологије, коју додељује Институт геохемије и аналитичке хемије „Владимир Иванович Вернадски" Руске академије наука (2015), Плакету за допринос активностима Српског геолошког друштва поводом 125 година од оснивања (2016), Велику сретењску повељу за велики допринос научном раду и успешном развоју српско-словеначких културних и научних веза (2017).

Истраживањима у домену петроархеологије на античким археолошким локалитетима у Србији, посебно на подручју Гамзиграда, закорачио је у свет археологије. Као близак дугогодишњи сарадник и пријатељ академика Драгослава Срејовића, након његове смрти, приредио је низ публикација посвећених лику и делу

овог великана археологије: *Драгослав Срејовић и митологија*, *Драгослав Срејовић и уметност*, *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, *Искуства прошлости*, допуна издања *Празно поље*, *Огледи о древној уметности – од Лепенског Вира до Византије*...

У Петници, у којој је био члан Савета, одржао је бројна предавања, а једно од најзапаженијих било је „Хемијски елементи у земљи и на Земљи". На отварању изложбе „35 година Истраживачке станице Петница" (2018) истакао је да му је рад са талентима у Петници пружио могућност да своје будуће младе колеге упозна много пре њихових студија, јер је Петница место које окупља научнике и оне који желе науком да се баве.

Био је дугогодишњи члан и почасни председник Дечијег сабора „Дани ћирилице", који се традиционално одржава у Баваништу од 2002. године; мисија Сабора је да доприноси очувању српске културне баштине, језика и писма, песме и игре, старих заната и обичаја.

У сарадњи са колегиницом, археологом Јеленом Боровић Димић, директорком Завичајног музеја Врњачке Бање, која је 2006. покренула пројекат „Приче о времену", бројним одржаним предавањима дао је свој лични печат реализацији едукативног програма „Велики српски научници".

Видојка Јовића имала сам прилику да упознам на самом почетку рада у Природњачком музеју, давне 1994. током теренских истраживања источне Србије у оквиру своје магистарске тезе, када сам позвана да посетим археолошко налазиште Гамзиград. Том приликом указана ми је част да у пратњи професора Срејовића обиђем овај локалитет и да на лицу места не само чујем до најситнијих детаља све неопходне информације о Феликс Ромулијани већ и да се почастим ђаконијама које је лично Срејовић зготовио. Видојко је био дугогодишњи председник Управног одбора Природњачког музеја и тај посао обављао је с пуно елана и посвећености јер се у Музеју осећао као у својој другој кући. Са њим сам и лично сарађивала последњих година. С посебним задовољством одазвао се позиву да својим обраћањем свечано отвори две музејске изложбе чији сам аутор: „Од стене до стене – портрет научника Петра Стевановића" (Галерија науке и технике САНУ, 2014) и „Три боје вина – геологија и вино" (Галерија Природњачког музеја, 2015), а уједно је и рецензирао публикације које су ове изложбе пратиле. Његова последња активност је преглед и рецензија рукописа монографије *125 година Природњачког музеја*, која је изашла из штампе у августу ове године.

„Од грчке митологије и поезије до геологије, нема шта није знао", само је један од коментара на друштвеним мрежама на вест да Видојко Јовић није више међу нама. Иза себе је оставио брата, братаницу и братанца и троје унучића, које је свесрдно подржавао и помагао. Као пасионирани љубитељ и врстан познавалац лепих уметности, оставио је и разноврсне колекције књига и изузетно вредних слика које заслужују да једног дана постану његов легат. Академик Видојко Јовић отишао је тихо, како је и живео последњих година. Са њим је у неповрат отишао и део нас и много започетих, а недовршених прича.

Др Александра Маран Стевановић, кустос-саветник
Природњачки музеј у Београду

ВЛАДИМИР СТЕВАНОВИЋ
(1947–2024)

Писање говора за академика Стевановића одлагао сам до последњег тренутка. Он није био само мој професор, ментор, касније и колега и сарадник, човек који ме је подстицао да развијам љубав и посвећеност према ботаници и науци, већ је био и мој велики и искрени пријатељ, и не могу да одредим у којој ми је од ове две улоге био значајнији. Док сарађујете с тако великим људима, сматрате их практично бесмртним, због чега њихов изненадни одлазак изазива дубоку неверицу. Зато његово неприсуство осећам свакодневно, и лично и професионално. Мало је времена да се о њему каже све што би требало, али покушаћу да истакнем оно најважније, а то је пре свега његов допринос домаћој и светској науци.

Академик Владимир Стевановић био је скроман и искрен човек, дубоко убеђен да је пут часности, честитости и непоткупљивости једини исправан, како у приватном животу, тако и у професионалној каријери. И није погрешио – њиме је дошао до врхунских резултата и признања, што потврђује и његово чланство у овој најпрестижнијој научној институцији. Иако је у широј јавности био препознат као истински заштитник природе, његово име је било неодвојиво везано за изузетан развој теренских, хербарских и експерименталних еколошких, флористичких, фитогеографских и таксономских истраживања, као и за проучавање ретких и угрожених врста биљака Балканског полуострва. Комплексан ботанички приступ био је главно научно опредељење професора Стевановића, а свеобухватан и разрађен научни увид евидентиран је у његовим радовима. Такође су и његова излагања на научним скуповима била извор вредних чињеница и доказ огромног знања и ширине сагледавања проблема.

Ботанички опус професора Стевановића обиман је и разноврстан. Његов јединствени истраживачки дух и научни допринос посебно потврђују открића нових биљака која нам дају детаљнију слику процеса флорогенезе на Балканском полуострву. Професор је пронашао 15 за науку нових биљних таксона, од чега 10 врста васкуларних биљака. Аутор је и једног хибрида и једне подврсте, *Minuartia juniperina* subsp. *kosaninii*. Овај таксон је, из поштовања према свом великом узору, назвао по академику Недељку Кошанину. Уз четири нова варијетета за науку, то се по броју таксона готово поклапа са Кошаниновим опусом. Што је још важније, као и код Кошанина, ови таксони углавном нису касније оспоравани у глобалној научној јавности.

Као што је он из поштовања према Кошанину један таксон назвао по њему, тако је и из поштовања према професору Стевановићу академик Радмила Петановић

описала нову врсту зглавкара, *Shevtchenkella stevanovicii*, а и један биљни инфраспецијски таксон такође носи његово име, односно презиме.

Академик Стевановић је у фитогеографским анализама васкуларне флоре Балкана износио ставове о хоролошко-еколошким одликама високопланинских биљака, као и целокупне ендемичне флоре која је картирана и у едицијама *Флора Србије* и *Atlas flore Evrope*. Велики допринос познавању фитогеографије представља и означавање флорних елемената васкуларних биљака и њихово груписање у више хорионске категорије, што је остварио кроз иновативан вишедимензионалан приступ.

У извесном броју његових радова прецизне анализе едафски условљених биљака – облигатних и факултативних серпентинофита − резултирале су синтетичним студијама о значају подлоге за диференцијацију и генезу ендемичне ултрамафитске флоре.

Почасно место у научном опусу професора Стевановића заузимају ендемореликтне врсте *Ramonda serbica* и *Ramonda nathaliae*, које су за њега, његову супругу (професорку Бранку Стевановић) и сараднике биле не само посебан истраживачки изазов него и предмет нарочите научничке посвећености. Проучавајући хоролошке, екофизиолошке и синеколошке односе врста рода *Ramonda*, професор Стевановић је наставио сјајну традицију великана српске ботанике Јосифа Панчића, Саве Петровића и Недељка Кошанина. Преданим теренским истраживањима откривени су нови локалитети на Балкану, као и мешовите хибридне популације у околини Ниша, прецизирани су просторно раздвајање и преклапање популација у синпатријским зонама, као и цитогенетичка и филогенетска диверзификација.

Као што га је привлачила флористичка разноврсност Балкана, тако га није остављала равнодушним ни фитоценолошка разноликост вегетације овог простора. На то директно указује и његова докторска дисертација из 1984, која представља свеобухватну фитоценолошку и флористичку студију до тада слабо истражене фрушкогорске степске вегетације. Професор Стевановић је првенствено истраживао биљне заједнице чији су едификатори ендемичне врсте балканске флоре, али и слатинску вегетацију, субалпијске шуме балканског јавора, мунике и молике, као и хазмофитске заједнице.

Академик Стевановић је одувек схватао да наука није самодовољна и да мора пружити свој допринос друштву, који се у ботаничким наукама огледа у заштити угроженог биодиверзитета. Као зачетник конзервационе биологије у Србији, своје искуство и знање изнео је и као уредник у капиталним издањима која су и данас окоснице за праћење стања и очување биолошке разноврсности, а то су *Значајна подручја биљака у централној и источној Европи* из 2005. и *Биодиверзитет Југославије* из 1995. Ова потоња је у то време представљала први тип регионалне публикације у Европи. У једном од својих последњих јавних обраћања академик Стевановић је на свима разумљив и приступачан начин објаснио суштину биодиверзитета следећим речима: „Сам број врста као једно од мерила биодиверзитета није толико важан, мада јесте показатељ. Далеко је важније како су те врсте повезане међу собом. Како чине еколошко функционалну мрежу живота, на благодет човечанства. То је биодиверзитет. Та мрежа је данас на многим местима покидана и све више и више се цепа." Посебну основу за процену угрожености, праћење и конзервацију угрожене флоре Србије представља *Црвена књига флоре Србије 1* из 1999, чији је био уредник. Своју непоколебљивост у очувању наше природне баштине и ширењу еколошке свести исказао је тиме што је учествовао у састављању *Зелене повеље* и организацијом скупа *Јадар – шта је познато*? Поводом тога је изјавио следеће: „Не може оно што је под земљом бити вредније од онога што је на земљи и што је живо – пољопривреда, шуме, воде, становништво на првом месту."

И данас, након његовог одласка, тимским радом се наставља ангажовање на публиковању нове едиције *Флоре Србије* у издању САНУ. Академик Стевановић се доследно залагао за научну истину и професионални приступ, па је укинуо ранију праксу „преписивачких школа", како их је називао. По њему је ова пракса понекад била примењивана у претходној едицији за неке спорне или слабо познате таксоне. До сада су објављена три тома *Флоре*, а штампање четвртог је, због изненадне смрти професора, одложено за наредну годину.

Као велики заговорник споја традиционалног и модерног приступа у биолошким истраживањима, допринео је промени донедавно преовлађујуће парадигме засноване на запостављању природописа као наводно анахроне дисциплине XIX века. Ови ставови професора Стевановића најбоље се рефлектују у његовој ауторској изложби посвећеној оцу српске ботанике и науке, природњаку Јосифу Панчићу, одржаној 2014. године у Галерији САНУ. У каталогу изложбе академик Стевановић наводи да Панчићев „опус није превазиђен, већ да је уткан у данашњу науку, која се стално надограђује, шири и расте када почива на добрим темељима". Овај дуализам и континуитет од Панчића до Стевановића потенциран је и у слогану изложбе, који поручује да фундаментално „наслеђе" никада „не застарева".

И наведене ставове је доследно заступао док је био шеф Катедре за екологију и географију биљака, када је, под његовим вођством, забележен значајан иновативан напредак у експерименталној екологији и таксономији. И поред тога што су савремена технолошка достигнућа неоспорно олакшала развој науке и допринела прецизности података, био је убеђен да ове нове методе и тумачења „помодних ботаничких наука", како их је називао, никако не би требало да буду примарне, већ само да следе фундаменталну традицију. У то време је и оформљена својеврсна Београдска геоботаничка школа. Из ње су потекле нове генерације ботаничара, које су даље развијале ботаничку науку и еколошку свест и у оквиру других научних институција у Београду, Новом Саду, Нишу, Бањалуци и Подгорици, а ова школа је постала препознатљива и ван граница Балкана.

Својим сарадницима и млађим колегама професор Стевановић је нештедимице и интерактивно преносио своја знања, али и љубав према ботаници. Разборитим приступом, виспреним ставом, надахнутим предавањима и мудрим саветима постао је подршка бројним генерацијама студената и инспирација многим ботаничарима. То потврђују речи професора Лакушића, једног од његових следбеника:

„Он је био човек огромног знања, који је то знање умео да пренесе, и што је у данашње време права реткост, човек који је то знање делио шаком и капом. Од њега сам научио шта је то природа, шта је време и шта су границе. Од њега сам такође научио да се у науци мора бити истрајан, поштен и критичан, а да она не почиње од нас, јер су темеље наше ботанике поставили још Панчић, Кошанин и Адамовић. И поред тога у науци не постоје апсолутни ауторитети, тако да своја мишљења треба слободно износити, али само под условом да су научно аргументована и базирана на солидном научном раду."

Требало би ово излагање завршити оним што академика Стевановића и данас тако јасно дефинише и као истраживача и као учитеља, а пре свега као човека. А то је, наравно, природа. Самог себе је, с посебним задовољством и правом, називао природњаком, јер је природа била његова професионална оријентација, извор идеја, инспирација за рад и извор позитивне енергије. Ту љубав према природи пренео је и на своје сараднике. Вођен бескрајном радозналошћу, упоран у настојању да стекне нова сазнања, са истим ентузијазмом и посвећеношћу, приступао је сваком новом одласку у природу, сваком новом научном изазову, не штедећи се чак ни када му је помоћ сарадника била при руци.

Сећам се како ми је на терену често замерао што ризикујем тражећи биљке по стрмим литицама, говорећи да је то узалуд јер, како каже, „што расте горе, тога има и доле". И верујте ми, много пута је био у праву.

Имајући у виду непроцењив научни допринос академика Стевановића, као и изузетну генерацију од двадесетак геоботаничара коју је оформио, усуђујем се да кажем да, по мом личном уверењу, у развоју ботанике у Србији, након Панчићевог и Кошаниновог раздобља, следи знаменита епоха академика Стевановића и да та епоха још увек траје. То сада можда звучи преурањено, али очекујем да ће време показати да је академик Стевановић достојан наследник својих великих претходника.

На крају бих као ученик, колега и пријатељ исказао дубоку и искрену захвалност академику Владимиру Стевановићу на свему што ме је научио, за оно у чему ме је подржао и чиме ме је инспирисао, као и за садржајне разговоре које смо водили и квалитетно време које смо провели.

Дописни члан САНУ Марјан Никетић

* * *

Академик Владимир Стевановић, редовни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду, био је мој професор, ментор, шеф моје катедре, човек поред кога сам учио и растао пуних 40 година.

Формално, професор Стевановић је био биолог, еколог и биогеограф, али у суштини он је био ботаничар и природњак који је живи свет и његово окружење сагледавао у нераскидивој целини. Ширина и дубина његовог знања били су задивљујући. Нарочито је било импресивно његово познавање огромног броја балканских и светских биљака. Био је живи *Objective* или *Google Lens*, коме је било довољно да крајичком ока види део биљке и у тренутку препозна о којој врсти се ради. Он их није само с лакоћом препознавао и идентификовао већ је њихове индивидуе, популације и читаве биљне заједнице суштински разумео у њиховом најужем еколошком окружењу, у ширем географском простору и – чему смо се увек дивили – у бурном геолошком времену у коме је балкански биљни свет настајао, развијао се и нестајао.

Његов научни опус је био веома широк. Примарно везан за фундаменталне аспекте екологије, географије и систематике биљака, али и за примену фундаменталних знања у различитим аспектима заштите природе и биодиверзитета.

Детаљан приказ опуса професора Стевановића дат је у раду Марјана Никетића "Professor Dr. Vladimir Stevanovic, full member of SASA (Serbian Academy of Sciences and Arts) – On the occasion of his 70th birthday" (*Botanica serbica* 41(2): 109–121, 2017), тако да бих на овом месту издвојио само три, по мом уверењу, најбитнија аспекта његовог научног дела.

Откриће и описивање нових врста за науку спада у групу најзначајнијих и најтемељнијих научних открића у науци о биодиверзитету. Као изузетан познавалац флоре читавог Балканског полуострва, професор Стевановић је лако уочавао јединственост популације неких биљака које истраживачи пре њега нису описивали. Тако је сам или са својим сарадницима и колегама описао 13 нових врста васкуларних биљака. Такође, описао је четири нова инфраспецијска таксона, а посебан значај у овој области представљају и реафирмације или нове комбинације за још 19 биљних таксона.

Његови синтетски флористичко-биогеографски радови о балканским ендемитима и реликтима, о аркто-алпијским и високопланинским биљкама, о јединственим серпентинитским (ултрамафитским) специјалистима, представљају полазиште без

кога се не може разумети биљни свет Балканског полуострва. Његово систематско прикупљање и анализа података о распрострањењу биљака у Србији и на Балкану резултирали су у егзактном издвајању центара биодиверзитета и описивању основних образаца дистрибуције биљака на Балкану. Све то је имало велики утицај на развој ове области истраживања, која је данас тако важна за актуелне напоре да се угрожене биљке на локалном, регионалном и глобалном нивоу ефикасно заштите.

Осећајући одговорност према друштву и генерацијама које долазе, професор Стевановић је значајан део својих активности посветио заштити природе и биодиверзитета. Његов став је био да без јаке и добро организоване фундаменталне науке нема ни адекватне заштите биодиверзитета. Због тога се већ на самом почетку активности на успостављању међународних механизама заштите глобалног биодиверзитета укључио у овај процес. Тако је већ 1992, као опуномоћени начелник југословенске експертске групе, учествовао на конференцији УНЕП-а у Најробију, која се бавила усаглашавањем текста Конвенције о биодиверзитету, усвојене 5. јуна 1992. године у Рио де Жанеиру. Убрзо након тога, као иницијатор и уредник, професор Стевановић учествује у издавању монографија *Биодиверзитет Југославије са прегледом врста од међународног значаја* (1995) и *Црвена књига флоре Србије 1. Ишчезли и крајње угрожени таксони* (1999). Може се рећи да су ове две моногафије поставиле веома добру основу за бројне активности у домену заштите биодиверзитета, које се од тада па све до данас одвијају у Србији.

Професор Стевановић не само да је био човек огромног знања, он је био човек који је то знање умео да пренесе и, што је у данашње време права реткост, који је то знање делио шаком и капом. То што смо његови бројни ученици и ја научили представља темељ нашег данашњег става о животу и науци и темељ наше љубави према Балканском полуострву – бисеру целог Холарктика, како смо у шали говорили.

Од њега смо научили шта је то природа, шта је време и шта су границе.

Од њега смо научили да наука не почиње од нас, да су темеље наше науке поставили Панчић, Кошанин и Адамовић, да се након њих појавила читава плејада значајних ботаничара и да њихова дела треба упознати и на њима градити наша нова сазнања.

Од професора Стевановића смо научили да се у науци мора бити истрајан, поштен и критичан и да у науци не постоје апсолутни ауторитети, тако да своја мишљења треба слободно износити, али само под условом да су научно аргументована и базирана на солидном научном раду.

Он нас је научио да нема модерних наука, него само савремених приступа и нових метода; да наука не познаје границе и да су сарадња, повезивања и отворена комуникација, нарочито са ботаничарима и институцијама изван наше земље, сигуран пут успеха у науци.

Од њега смо научили да наше ботаничке науке нема без добро организованих и чуваних хербарских збирки; и управо захваљујући њему, наш Универзитетски хербаријум поносно чувамо и обогаћујемо, па он данас представља једну од најзначајнијих хербаријумских институција у овом делу Европе.

Професор Стевановић нас је научио да наука мора дати свој допринос друштву, а ова наша ботаничка пре свега заштити угроженог биодиверзитета.

И још много тога смо од њега научили и усвојили, тако да је наша захвалност њему неизмерна.

Кад ове реченице исписујем у множини, ја сам уверен да ово моје лично осећање имају и сви најближи ученици и наследници професора Стевановића, па немам сумњу да би са истим осећањем и истом поруком писали и остали чланови Катедре за екологију и географију биљака Биолошког факултета у Београду, коју је

професор Влада водио деценијама. Такође, уверен сам да ово мишљење деле и његови бројни ученици, данашњи професори и руководиоци биолошких и еколошких одељења на факултетима и другим институцијама у Нишу, Новом Саду, Подгорици, Бањалуци. Имам снажан осећај да сви ми, на чији развој је професор Стевановић имао кључни утицај и који настављамо тамо где је он стао, представљамо једну од његових највредних заоставштина. Такође, верујем да ће, када време буде мерило доприносе, професор Стевановић стати уз Панчићево и Кошаниново раме, а као један од његових највећих доприноса издвојиће се управо велики број значајних директних наследника које је иза себе оставио.

На крају, мада га физички више нема, његов утицај и његов дух остају да живе у нама, као и снажан осећај да смо имали срећу и привилегију да живимо и развијамо се уз њега.

Проф. др Дмитар Лакушић
Биолошки факултет Универзитета у Београду

ДРАГОСЛАВ МАРИНКОВИЋ
(1934–2014)

Са великом жалошћу сазнали смо да нас је 8. маја 2024, у 91. години, напустио наш редовни члан Драгослав Маринковић. Професор Маринковић био је један од наших најистакнутијих биолога и генетичара. Поље његовог научног рада обухватало је еволуциону биологију, генетику и биоетику.

Дипломирао је 1957. године на Одсеку за биологију Природно-математичког факултета Универзитета у Београду. На истом факултету, 1960. године, завршио је магистарске студије из области екологије и биологије понашања, а докторску дисертацију из области популационе генетике одбранио је 1965. године. Боравио је на постдокторском усавршавању на Рокфелеровом универзитету у Њујорку и на Калифорнијском универзитету у Дејвису.

У звање асистента на Природно-математичком факултету у Београду изабран је 1959. године. На матичном факултету прошао је сва универзитетска звања, а за редовног професора изабран је 1981. године. Био је шеф Катедре за генетику и еволуцију.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1997, а за редовног 2003. године. Обављао је дужност заменика секретара Одељења хемијских и биолошких наука САНУ (2002–2006). Био је члан Одбора за биологију САНУ, Академијског одбора „Човек и животна средина", као и Академијског одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и научника српског порекла.

Његова богата библиографија броји више од 200 научних радова. Професор Маринковић је аутор два универзитетска уџбеника, више приручника за наставу генетике, а коаутор је бројних монографија и 23 средњошколска уџбеника.

Као истакнути научник био је члан више стручних удружења и институција, међу којима су: Друштво генетичара Србије, Антрополошко друштво Србије, Друштво биоетичара Србије и Америчко друштво за унапређење наука. Обављао је дужност председника и потпредседника Српског биолошког друштва. Био је члан Оснивачког савета Европског друштва за еволуцију са седиштем у Цириху и један од оснивача Савеза друштава генетичара Југославије. Такође, био је почасни председник Националног комитета за биоетику Унескове комисије Републике Србије са седиштем у САНУ, чијем раду је дао значајан допринос.

За свој научни и наставни рад примио је бројне награде и признања међу којима се издвајају: Априлска награда студената Београдског универзитета (1964,

1989), Орден рада са златним венцем (1985) и Награда „Проф. др Војислав Стојановић" Удружења универзитетских професора и научника Србије.

Својим научним и педагошким радом дао је велики допринос развоју науке у Србији. Његов одлазак је велики губитак за Српску академију наука и уметности и за свеукупно српско друштво.

Нама млађима, чији избор у САНУ је подржао, остаће у сећању његов смирен и аналитички прилаз кандидатима Одељења, на шта би свакако требало да се угледамо.

Његово пријатељевање уз интензивну размену мишљења са покојним академиком Мирославом Гашићем, хемичарем, пример је дружења које је допринело стабилном раду Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, чији су били чланови.

Професоре Маринковићу, велико вам хвала за све што сте постигли својим радом на обогаћивању и подизању знања у области биологије у Србији, а посебно на вашем несебичном доприносу раду у САНУ.

Академик Боīдан Шолаја

* * *

Драгослав М. Маринковић рођен је 21. јануара 1934. године у Београду, где је завршио основну школу, гимназију и средњу музичку школу. На Природно-математичком факултету Универзитета у Београду, на групи Биологија, дипломирао је 1957. године. На истом факултету, 1960. године, завршио је магистарске студије из области екологије и биологије понашања. Након дипломирања боравио је у страним лабораторијама на усавршавању. У Бечу је овладао експерименталним техникама генетских истраживања на винској мушици (*Drosophila*), док се у Риму и на Сардинији усавршавао у области хумане генетике. Докторску дисертацију из области популационе генетике одбранио је 1965. године.

У периоду од 1965. до 1967. године боравио је на постдокторском усавршавању на Рокфелеровом универзитету у Њујорку код чувеног америчког генетичара и еволуционог биолога Теодосијуса Добжанског. У новооснованом Институту за биолошка истраживања у Београду Маринковић је 1968. године преузео руковођење Одељењем за генетику и са сарадницима је основао Лабораторију за еволуциону биологију. Током четири деценије протеклог столећа био је носилац бројних научноистраживачких пројеката који су резултовали низом публикација у водећим међународним часописима. Са професором Павлом Радоманом, Маринковић је 1970. године на групи Биологија основао Катедру за генетику и еволуцију, на којој се касније развило 16 курсева. У периоду 1973–1974. Маринковић је поново боравио у САД, на Калифорнијском универзитету у Дејвису, на којем је касније, 1982. и 1985. године, боравио и као гостујући професор и држао предавања из популационе и еволуционе генетике. За редовног професора на Универзитету у Београду изабран је 1981. године.

Од седамдесетих до деведесетих година прошлог века интензивно се са својим сарадницима бавио афирмацијом и унапређењем генетичке науке на просторима бивше Југославије. Интензивно је радио на развијању и унапређењу наставе на факултетима и формирао је катедре за генетику на универзитетима у Приштини и Крагујевцу. Учествовао је у формирању стручњака за одговарајуће катедре на универзитетима у Сарајеву, Скопљу и Новом Саду. Формирао је око 50 магистара и 70 доктора генетичких наука, уз увођење савремених знања из биолошких наука почев од средње школе. За свој рад на унапређивању академских студија награђен је Априлском наградом студената Београдског универзитета 1964. и 1989. године.

Проф. Маринковић је учествовао и у оснивању часописа *Генетика*, који редовно излази већ 45 година. Био је дугогодишњи члан редакције часописа *Архив биолошких наука*, часописа за медицину и биологију *Facta Universitatis*, као и часописа *Антропологија*. Био је низ година члан редакционих одбора међународних часописа, укључујући *Genetics Selection Evolution*, *Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research*, *The Open Zoology Journal* и *Global Bioethics*. Био је и члан Међународног форума наставника биоетике Унескове Катедре за биоетику и организатор бројних скупова из те области.

Својим радом је остварио изузетан допринос афирмацији Београдске школе генетике. Аутор је богатог опуса од преко 450 библиографских јединица и петнаестак књига и уз многобројна гостовања на научним скуповима, академик Маринковић је са члановима своје катедре допринео да српска школа генетике буде веома запажена у свету, посебно у области популационе и еволуционе генетике. Маринковић је публиковао бројне радове о популационој биологији животињских врста и човека, из генетике развића, понашања и старења, као и биохемијске и еволуционе генетике. За свој наставни и научни рад проф. Маринковић је награђен Орденом рада са златним венцем (1985).

У широком опсегу активности које одликују научноистраживачку делатност професора Маринковића током протеклих шест деценија, могле би се, као најзначајније, издвојити следеће области: коришћење хромозомског инжењерства код модел-система за процену генетичких оптерећења у природним популацијама организама; генетичка узрочност понашања организама; генско-ензимски полиморфизми као основ развића и варијабилности особина адаптивне вредности; свођење огромног потенцијала генетичке полиморфности на ограничену адаптивну варијабилност индивидуа сваке врсте; антропогенетичке анализе као основ за објашњење потенцијала човекове варијабилности.

Мада је био добитник бројних признања, проф. Маринковић је сматрао да је једно од његових највећих признања у земљи управо избор у Српску академију наука и уметности. За дописног члана изабран је 1997, а за редовног 2003. године. Академик Маринковић је био веома активан у САНУ, где је прихватио више задужења. Током четири године био је заменик секретара Одељења хемијских и биолошких наука, затим координатор рада Службе за међународну сарадњу, члан Уредништва *Српске енциклопедије*, председник Одбора за биолошке науке. Био је члан академијских одбора: „Човек и животна средина", Одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и научника српског порекла и Одбора за биологију репродукције човека. Од оснивања Светског научног форума у Будимпешти 2003. године био је делегат САНУ. Био је ангажован и у Међународној унији академија, која окупља око 80 академија из целог света и учествовао је на скуповима Уније, који су одржавани у бројним светским центрима. У Међународној унији академија био је члан Одбора за достојанство, као и Одбора за финансије.

Радио је на увођењу биоетике у стандарде понашања научника код нас и иницирао је оснивање докторских студија из биоетике на универзитетима у Београду, Нишу, Крагујевцу и Новом Саду. Национални комитет за биоетику Унескове комисије Србије са седиштем у САНУ основан је 2003. године на предлог академика Маринковића. Овим комитетом председавао је шест година, да би потом, 2010. године, био изабран за почасног председника. Током ангажовања у овом комитету организовао је у САНУ више међународних и националних скупова из области биоетике. Допринео је доношењу међународно усвојених декларација и конвенција које су почеле да се примењују у нашим научним и медицинским установама. Покренуо је иницијативу да наша земља ратификује Конвенцију из Овиједа, што је фебруара

2011. године резултирало доношењем Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Имала сам прилику да академика Маринковића упознам као професора, а касније и као сарадника и колегу. Увек ћу га се сећати као благог и тихог професора, врсног предавача, чија су предавања била веома посећена и веома цењена међу студентима. Био је веома стрпљив и увек спреман да саветима помогне и студентима и сарадницима.

Академик Маринковић није био само велики научник већ и човек кога су красиле бројне врлине. Имао је благ карактер, био је увек спреман да с пажњом саслуша сараднике. Волео је да чује, а много пута и уважи мишљење, и млађих сарадника, које није спутавао. Његова сталоженост и посвећеност чиниле су да сваки разговор са њим буде нова инспирација. Подстицао нас је, и то без икаквог притиска, на разне активности које смо радо прихватали и уз његове савете успешно реализовали. Сви ми, његови ђаци, захвални смо за све што је за нас учинио, и као научни радник и као педагог.

Одлазак академика Маринковића је ненадокнадив губитак, не само за САНУ већ и за целу научну заједницу у нашој земљи. Недостајаће не само својој породици и пријатељима већ и свима нама који смо имали част и задовољство да га познајемо и са њим сарађујемо.

Академик Милена Сшевановић

ГОРАН ПЕТРОВИЋ
(1961–2024)

Пре кратког времена, крајем јануара – тачније, 26. јануара – на дан када је годину дана раније примио по настанку младу награду „Београдски победник" за један од последњих својих романа, која је припадала не само његовом делу већ и теми којом се годинама бавио – о градитељу нове српске средњовековне престонице, деспоту Стефану Лазаревићу, отишао је Горан Петровић одједном, несведеног рачуна, недописаних књига, које су већ постојале у рукописима, несумњиво и оних које су биле у његовим жељама и плановима. Како је често чинио, тога дана када му је уручена награда, уместо уобичајених речи захвалности, Горан Петровић је прочитао, са ведрином, без иједног славодобитничког тона, као да се извињава, скромно и несебично, део своје нове прозе, запис о гостовању у једној основној школи у селу источне Србије, награђујући на тај начин оне који су му доделили награду.

Исти утисак је остављало и његово последње учешће у свечаном обележавању Дана Академије, на коме су се, уместо могућег свечаног говора, чуле речи његове нове, необјављене прозе – озарено размишљање о речима, које су биле његов најпрецизнији и најдрагоценији алат, о могућностима које оне пружају ономе ко има моћ да разгрне њихова стварна и скривена значења и њихове међуодносе, а Горан Петровић је управо ту моћ имао. И те су речи његовог записа о мерама (*Завештање – Мере*) биле дар онима који верују у њиховог аутора.

Животни, а потом и књижевни пут Горана Петровића започет је у Краљеву, где је рођен 1. јула 1961. године, у коме се делом школовао и у којем је – после година гимназијског школовања у Вишеграду и студија на Филолошком факултету у Београду – провео значајан део свога живота.

Симболично или по случају, све године проживљене у завичајном граду биле су везане за књигу и све су биле оплемењене замецима низа његових приповедака и различите прозе и раних романа. Био је, најпре, библиотекар у Жичи и, као што је познато, више пута је рекао да је тој околности дуговао много – да се није нашао на том послу, по његовим речима, не би било ни *Описаде цркве Светоī Спаса*. У Краљеву је био уредник угледног часописа за књижевност *Повеља*, у коме је још као почетник објавио прве приче (*Возни ред*, 1983. и *Мало соли*, 1984), а у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани" уредник издавачког одељења. Из Краљева су још крајем прошлог века пошле у свет његове кратке приче, различита проза, романи *Савеши за лакши живоī* (1989), *Осшрво и околне ūриче* (1996), *Аūлас оūисан небом* (1993),

Описада иркве Светоī Спаса (1997), *Ситничарница „Код срећне руке"* (2000). Све се то догодило у безмало само једној деценији.

Књигом се бавио и даље, као уредник *Годишњака Српскоī ПЕН центра*, као уредник великог броја издања у „Службеном гласнику" у оквиру библиотека које је покренуо, и све посвећеније својим поистовећивањем са писањем, својим новим рукописима, својим књигама које су, по правилу, с највећим интересовањем очекиване и биле књижевни догађај када би се свака нова појавила.

Горан Петровић је 2012. године, када је изабран за дописног члана Српске академије наука и уметности, за собом имао велику ауторску библиотеку сопствених књига. Поред нових издања и превода на стране језике свих претходних признатих и награђиваних дела, тој библиотеци су се већ тада придружиле збирке приповедака *Ближњи* и *Разлике*, избор из кратке прозе *Све што знам о времену*, записи *Претраживач*, новела *Испод таванице која се љуспа*, *Породичне сторије*, драме *Скела*, *Матица* и др. Оцена предлагачâ за избор дотадашњег књижевног остварења Горана Петровића – поред безрезервног признања свим врлинама његовога писања да је „данас један од најзначајнијих и најбољих српских приповедача", да „спада у круг најистакнутијих представника новог књижевног наратаја", „даровит, проницљив, сталожен, трезвен и дозрео писац новог књижевног сензибилитета и нове културе" – допуњена је још једном одликом високог степена: „Спреман је на стваралачке изазове колико је и отпоран на помодне иновације, отворен је за авантуру духа колико је и уздржан према пролазним захтевима тржишта."

Приступно слово *Кати* прочитао је у Одељењу језика и књижевности 22. октобра 2013. године.

Реферат за избор у редовног члана Српске академије наука и уметности, који је уследио неколико година касније, само је могао да буде допуњен новим насловима књига, зборницима и антологијама у којима је заступљена Петровићева проза, *Унутрашњим двориштем*, великим бројем кратких прича и записа, које је све чешће објављивао у периодици, сталним понављањем издања и све већег броја превода. Потписницима предлога за избор Горана Петровића у Академију – Љубомиру Симовићу, Добрици Ћосићу, Предрагу Палавестри – придружили су се у избору за редовног члана Миро Вуксановић, Душан Ковачевић и Милосав Тешић.

Приступну академску беседу *Папир* одржао је 15. маја 2019. године.

А потом је наставио даље, радећи много више но што се и могло слутити, све до *Папира* и *Иконостаса* и стотина необјављених страница намењених *Роману делта*.

Међу последним објављеним редовима су *Три записа – Милораду Павићу*, штампана у *Гласу* нашег одељења (2022), која, сама по себи, добијају тек сада на правом значају.

Горан Петровић је живео кратко да све своје књижевне замисли оствари, кратко мерено годинама које су га водиле лавиринтима живота.

Истовремено, крећући се кроз векове и спајајући удаљене тачке атласа, пратећи своје мисли и своје јунаке, у којима су се укрштале њихове и ауторове одгонетке сложених смислова постојања људи и ствари, то је дуги, пребогати живот, преображен у писану реч. У разнолику прозу, романе (који обухватају и по осам векова и у којима се доспева у удаљене, фантастичне, имагинарне и стварне, наше и туђе, кутове света, простора без граница и препознатљивих туђих као својих животних ситуација), у приче, у записе за лични дневник, у мале бележнице које је носио са собом и у њих убележавао све што му се чинило вредним да можда нађе место у његовој прози, често чак и питајући саговорника за дозволу да ли може да забележи то што је речено.

Том дуговечношћу, која је умножена и даље се умножава многобројним новим издањима и преводима, којима се стално обнавља живот једне књиге, обележено је читаво дело Горана Петровића, а самим тим и Горан Петровић, као највећом наградом коју један стваралац може да добије.

Академик Злата Бојовић

* * *

БИЋЕ ГОРЕ БЕЗ ГОРАНА

На децембарску одељењску седницу испред зграде САНУ кроз прозор је стизала гласна музика. Упитао сам Горана Петровића да ли су то звуци из Краљева. Насмејао се, застао и рекао: „Не знам, морао бих да видим музичаре, али их очекујем." И то је прошло као обична другарска шала.

Тридесетак дана касније јавили су ми да је Горан у болници. То је било 23. јануара 2024, пре подне. Сачекао сам погодно време и назвао га. На телефонском екрану још стоји да је то било у 18 сати и 22 минута и да смо разговарали мало дуже од шест минута. Рекао ми је одакле су му узели узорке за анализу, из јетре и коштане сржи, и још однекуд, описао какве је тегобе имао у претходних неколико дана, посебно с крварењем из носа, говорио успорено, с малим прекидима, али сабрано. Питао сам да ли бих могао нешто да помогнем, иако сам знао да има пуну пажњу, да је сам у хематолошкој соби. Кроз осмејак је рекао да ће кад изађе имати неки послић за мене и да му ништа није потребно. Надао се да ће отићи да у својој кући сачека лабораторијске резултате. Мало се закашљао и наш разговор је престао.

Трећу ноћ од тада, после председатељског скупа у подгоричком Храму, касно, у хотелској соби, укључио сам мобилни телефон и нашао неколико порука и пропуштених позива. Сваки од тих гласова хтео је да каже исту вест, страшну и коначну, о последњем одласку Горана Петровића, који се с неким договорио да то буде баш уочи Савиндана.

Почела су ми, онако збуњеном и ошамућеном, да долазе питања, брзо и прекоредно, хаотично. У ноћи и осамљености таква питања су бивала све необичнија. Зашто је рекао да очекује музику из Краљева, да ли је то био неки знак, неки жички далек предосећај? Шта је помислио кад је казао да има неки мали посао за мене и како ћу успети да му жељу испуним? Да ли је то додатак договору о његовој књизи у *Десет векова српске књижевности*, где је млађи од свих писаца за ту едицију одабраних? Да ли је хтео да саставимо заједнички смишљану напомену уз реферат о избору за редовног члана САНУ, где смо најавили излазак у циклусу романа који су се појавили неку годину касније? И коме би било потребно објашњење зашто је Горан у последњих двадесетак година писао споро и објављивао мало кад се зна да баш тако настају добре реченице и да он никад није био лаке руке док пише? Зар то није сувишно, јер Горанов нагао и преран нестанак убија сваку злобну радозналост? Зар не знамо, и то одавно, да су нам његове реченице изгледале све спорије док смо их очекивали жељније? А можда је опет, али друкчије, отишао да донесе пробране комадиће некадашњег времена и ослушне речи давнопрошлих људи, па да тамо нађене одломчиће и речи као мамце донесе међу нас, да све то постану сусрети који се увек на нов начин обнављају? Зар није лепше да таквим веровањем заменимо истину о нестанку Ближњег?

Писац Горан Петровић није никоме остао ништа дужан. Што његове књиге будемо читали дуже, боље ћемо дознавати да постајемо његови дужници већи.

А ја ћу, сада, док су ми пред очима места на којима је увек седео на састанцима у Академији и Андрићевој задужбини, док себе убеђујем да је Горан ту, да чује и по свом обичају ћути, јер се заправо ћутњом међу нама припремао за своју дугу садашњу ћутњу, јер није ни тамо хтео да оде неспреман, а ја ћу, као што рекох, сада, покајан и на све љут, да кажем зашто му нисам казао, у последњем разговору, да је његов текст који је послао 18. децембра 2023. одмах објављен у годишњаку Трибине на којој смо у САНУ приказали његове књиге *Икона* и *Папир*. А имао сам годишњак при руци, гледао сам у годишњаку дводелни одломак романа у настајању *Палата на девети поглед*, заматрао сам последњу уску реченицу „Ни ћерки, ни синова" (а реч је о деспоту Стефану Лазаревићу, који је био без порода), намеравао сам да му кажем да, док причамо, местимице читам његов најновији објављени текст који он није видео, све то јесам, али му нисам рекао да смо текст штампали чим га је после оклевања послао.

Из дана у дан, како се растанак са Гораном одмицао, све чешће сам помишљао да знам зашто сам прећутао малу вест о његовом можда последњем за живота изашлом тексту. Утворило ми се да због урока то нисам учинио, јер ме је, чудовито, неким замршеним путем, затуреним и необјашњеним, нешто уплашило и да због тог страха нисам имао снаге да гласно прочитам наслов његовог тек објављеног одломка из романа у настајању. Тај наслов, и онда и у овом часу, једнако делује мистично и призивајуће, јер каже:

„На свету има довољно само пене."

У таквој пени је и ово окаснело признање које зна да ће нам без Горана међу нама бити горе, а да ће нам са Горановим књигама бити боље.

Академик Миро Вуксановић

* * *

Уочи празника Светога Саве, 26. јануара 2014. године, преселио се у вјечност, у својој 63. години живота, српски писац планетарне књижевне вриједности Горан Петровић, превођен од Мексика до Русије. Он је са својим дјелима, као и његови јунаци, лако прелијетао све четири стране свијета. Његова проза је својом фантастичном рецепцијом потврђивала своју фантастичну природу. Његови романи и збирке приповиједака објављени су у преко сто тридесет издања, од чега преко шездесет издања у преводима на француски, руски, шпански, немачки, италијански, бугарски, словеначки, пољски, украјински, македонски, енглески, холандски, арапски и персијски језик. Двадесет његових приповиједака заступљено је у антологијама у земљи и иностранству.

Српска књижевност је дочекала да се о једном њеном писцу средње генерације одржавају комеморативни скупови у свијету када и код нас. Само шест сати послије комеморативног скупа у Српском књижевном друштву почео је сличан скуп у Сијудад Мексику, и то снимцима са комеморативног скупа у Београду. Горан Петровић нас и мртав повезује са свијетом. То је дато само изузетнима.

Двадесет његових антологијских приповиједака већ бројем надмашују многе приповједачке опусе, а безмало га не доживљавамо као приповједача, јер су његови врхунски романи прекрили својом моћном сјенком његов блистави приповједачки опус. То јесте неправда, али и доказ шта су његови романи значили и значе у српској и свјетској књижевности.

Ако не већ послије романа *Атлас описан небом* (1993), а оно послије *Опсаде цркве Светога Спаса* (1997), било је недвосмислено јасно да се појавио писац ријетког приповједачког дара, богате маште, широке културе, непредвидљивих узлета у фантастику, мајстор у компоновању великих, па и мегапрозних форми, али и мајстор детаља, једнако филигрански прецизан и поуздан на микроплану као и на плану књиге као цјелине, односно на плану циклуса романа.

Радом на микроплану – на гласовима, ријечима, реченицама, ритму и стилским средствима – примицао је прозу поезији, а композицијским решењима цјелине и структуре романа доносио је жанровске иновације и помјерао границе и могућности романа. Његов тек започети *Роман делта* јесте наговјештај циклуса романа какав свјетска књижевност није познавала. Није се дало ни њему ни српској књижевности да ова грандиозна замисао буде остварена. Његови романи, а нарочито *Опсада цркве Светога Спаса*, јесу „тканица звука" и „тканица времена", и својом „тканицом времена" учинио је да српски крунидбени храм Седмоврата Жича постане жижа и сабирно сочиво свевремена и једина црква са очима. Захваљујући четирма никејским прозорима, Горан Петровић је остварио временски парадокс на којем је изградио цјелину романа: у четрдесет дана одбране цркве Светога Спаса сакупио је и сажео осам стољећа историје, створивши изузетан метаисторијски роман. Идеја *Романа делте*, ретроспективно гледано, зачета је у роману *Опсада цркве Светога Спаса*.

Гледао је кроз четири никејска прозора из своје Жиче на четири стране свијета и на четири димензије времена – прошлост, садашњост, будућност, вријеме на близину и на даљину – и у чаробне тајне свога матерњег језика, сигуран у њену светост и снагу, господствен, дистанциран, супериоран, благо иронично осмјехнут, одговоран према своме дјелу и језику и према књижевности свога народа. Његово дјело ми се данас показује као изузетна књижевна и културна мисија у свијету – у свјетској књижевности – у времену које нам није било наклоњено.

Поетичка жижа *Опсада цркве Светога Спаса* и хронотопа овог романа, а можда и цјелокупне Петровићеве прозе, јесте сан новонареченога архиепископа српскога Саве у Никеју пред повратак у Србију. На сан му долази блаженопочивши отац, Свети Симеон, и савјетује га да тражи од васељенског патријарха Манојла Сарантина и од василеуса византијскога, кир Теодора Ласкариса, само четири никејска прозора, и да их угради у своју келију у Жичи; јер „прозор је вредан по виделу, не по ономе од чега је и колико умешно изрезано окно тога видела". Ти прозори су жижа свевремена; на њима је изграђена поетика композиције романа. Они омогућавају сажимање времена и побједу над временом; омогућавају приповједачу скокове од по неколико стољећа. Чудесним хронотопом четрдесет дана опсаде преображава се у осам вјекова историје, а прича се рашчлањује на рукавац о крсташком походу, о похари Задра и Цариграда, па на архетип о два брата – Саве и Стефана, односно Драгутина и Милутина – и на рукавац о грађанском рату у Босни поткрај XX стољећа. Вријеме, простор и прича нераскидиво су повезани.

Приче у причи постају метанаративне параболе о причи и њиховој природи. Тако брзи и моћни, увијек директно на циљ усмјерени краљ Милутин, није стигао у помоћ Жичи, јер је превише вјеровао у лажну причу о својој свемоћи. Приче обликоване према жељама моћника, којима удворице потхрањују сујету владара зарад својих интереса, по правилу су лажне и по саме моћнике опасне. Ова парабола је у сагласности с параболом о Светом Сави и сујети. Нешто црно, у огртачу, стало је Светитељу на пут, зауставивши дуго њега и његову пратњу. Измучен чекањем, једини светитељ смога снаге, саже се и подиже црни огртач, испод којега се крије сујета или велико ништа. Сујета је разобличена и изједначена с ништавилом.

Петровићева снажна стваралачка природа брзо се прелила преко обала и калупа одређенога „књижевног правца", надмашила ограничења књижевне моде и хоризонте критичких очекивања, тако да је Горан Петровић постао писац кога су прихватили читаоци, критичари и писци различитих оријентација и генерација. Све више се потврђивао као писац-класик, који је надилазио моду релативизације вриједности, а посебно релативизацију традиције. Креативно спајајући нашу средњовјековну и усмену традицију – мит, легенду, предање и житије – с најрадикалнијим модерним усмјерењима, суверено је водио сижејне линије *Опсаде цркве Светога Спаса* на свим временским равнима.

Горан Петровић никада није био склон релативизацији вриједности. За њега и његов роман постоје високе вриједности које људи бране и за које се жртвују, чак и када су изгледи на одбрану мали. Прича је несумњива вриједност, књига такође, али у реду највећих вриједности у свијету *Опсаде цркве Светога Спаса*, а биће да је и највећа, јесте опсадирани и нападнути храм – пурпурна црква Светога Спаса. Пурпурна боја је цивилизацијски симбол, знак високородности и припадности српско-византијској традицији. Истовремено је и знак крунидбене намјене храма, која је постала његова природа и дио имена – „Седмоврата Жича". Пурпур постаје симбол највишега реда, па и лајтмотив у роману. Пурпур Жиче је и симбол ватре, жара, који је соларног поријекла и постаје иманентно њено својство. Жича је, дакле, соларна, космичка и историјска вриједност; симбол самосталности народа; краљевске, царске и црквене круне. Она је вриједност око које се плете роман; њена симболичка сугестивност веома је широка.

По том дочаравању изузетне грађевине Горан Петровић се приближава Иви Андрићу и роману *На Дрини ћуприја*. Ћуприја је у свијету Андрићевог романа врхунска вриједност; мост је, за Андрића, изнад храмова; он је универзалнији, изнад свих конфесија; универзална грађевина и симбол; не служи ничему што је тајно или зло. Горан Петровић је, колико нам је познато, књижевно остварио једину цркву са очима – Жичу, са четири никејска прозора, којима се сагледава свевријеме.

Роман *Ситничарница* „*Код среће руке*" (2000), технички и композиционо вјероватно најбеспрекорнија и најсавршенија Петровићева књига, са својих тридесет издања, био је пресудан за пишчев успјех код публике и критике, па и за његову рецепцију у свијету. Послије ова два романа Горан Петровић је постао међународна књижевна вриједност са четрдесет година живота.

И Петровићеве приповијетке су, преводима и антологијским изборима, међународно овјерене и ушле у свијет. *Острво и околне приче* (1996), а нарочито *Ближњи* (2002) и мени најдража аутопоетичка књига *Разлике* (2006) – у врху су наше савремене приповијетке, али за пишчево поимање „кратке прозе" ваља пажљиво ишчитати његову прву књигу *Савети за лакши живот* (1989) и изабране „кратке прозе" – *Све што знам о времену*. Приче су свијет разлика; природа књижевности се открива у игри и кроз игру: у *Разликама* су то интермедијалне игре фотографијама, филмом и музиком. Приповијетке живе од „невероватних доживљаја кудравог" дјечака у стасавању, који се уздижу изнад тривијалности и досежу метафизичке квалитете.

Преко двадесет година носио се Горан Петровић с идејом *Романа делте*, свога започетог мегапројекта. То је метаисторијски систем романа, започет најкраћим књигама: *Папир* (2022) и *Иконостас* (2023). Најважније је било замислити цјелину, а онда је попуњавати „као укрштене речи", како је то говорио Иво Андрић. Петровић је, по свој прилици, прво решавао питање композиције својих сложених романа и циклуса романа. Тако је било и са *Опсадом* и *Ситничарницом*. Тако је и с *Романом делтом*, односно са замишљеним циклусом романа од десетак књига. Главно је тек

требало да дође. *Палата* је безмало завршена. С тим бременом мегациклуса од десетак романа заспивао је и будио се двадесетак година. Слика цјелине му се прије три године избистрила. Радио је истовремено на више књига. Да је завршен, тај *Роман дела* био би велики метаисторијски циклус и велика иновација у српској прози и у прози свијета. За проучавање Петровићеве поетике било би од изузетне важности да се сачувају његове забиљешке, скице, исписана поглавља незавршених књига. Он је тежио савршенству према својој мјери и укусу. Али није Иво Андрић био мање строг, па је оставио недовршени роман *Омер-паша Латас*, књигу приповиједака у рукопису *Кућа на осами*, поезију, силне свеске, *Знакове поред пута*.

Петровић је градио глобалне, цивилизацијске метафоре. *Папир* и *Иконостас* су такве метафоре, односно метонимије, за ренесансу и средњи вијек. Знао је и читао свашта; проучавао је све што би могло да уђе у његове романе. Није лако било тако живјети – сваки дан и сваку ноћ са толиким бременом у глави. Већ сам почињао да слутим оно што он снује и пише: роман *Палата* би, са́мо ми се каже, хронолошки претходио *Иконостасу*; ријеч је о градњи палате деспота Стефана Лазаревића, што је морало претходити доласку иконе у њу.

Смрт је Горана Петровића прекинула у пуном стваралачком замаху, у зениту, у остварењу новог модела циклуса романа – *Романа дела* – којим би иновирао и обогатио поетику романа српске и свјетске књижевности. Зато ће Горан Петровић остати непрежаљен писац за свакога коме је стало до српске књижевности и њеног статуса у свијету.

Дубоко укоријењен у српску народну и средњовјековну књижевност и културу, снажно ослоњен на своје велике претходнике – И. Андрића, Д. Киша, М. Павића и Б. Пекића, изванредно оријентисан у фантастичној књижевности, поуздано упућен у историју свијета, Горан Петровић је стварао дјела која су имала шта рећи и нама и свијету о нама и о свијету. Он је дубоко националан и широко свјетски писац. Мало је који наш писац доживио, вјероватно ниједан, да му неки свјетски класик, као Горану Петровићу модерни руски класик какав је Јевгениј Водолазкин, ода признање како му је роман *Опсада цркве Светога Спаса* био драгоцјено и подстицајно охрабрење док је радио на роману *Лавра*.

Академик Јован Делић

МИЛАН ЛОЈАНИЦА
(1939–2024)

Архитекта академик Милан Лојаница рођен је 8. јануара 1939. године у Београду. Дипломирао је на Архитектонском факултету 1962. Засновао је предмет Процес пројектовања на Архитектонском факултету 1976. Постао је редовни професор 1988. године. Руководио је Катедром за архитектонско-урбанистичко пројектовање од 1997. до 1999, као и програмом постдипломских студија из области Становање и теорија форме до 2004. године. Био је редовни члан Академије архитеката Србије од 1994, Инжењерске академије Србије од 1999, члан више професионалних стручних друштвених асоцијација, међу којима је и Веће Велике награде Савеза архитеката Србије. За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 2003, а за редовног 2009. године. На дужности секретара Одељења ликовне и музичке уметности САНУ био је од 2011. до 2023. године. Његовим залагањем Одељење је преименовано у Одељење уметности.

Наставну делатност Милана Лојанице пратио је истраживачки рад, бројни пројекти, реализације, јавна предавања, учешћа на домаћим и међународним скуповима, изложбама, архитектонско-урбанистичким конкурсима. Пројектовао је за Београд, Нови Сад, Варшаву, Љубљану, Загреб, као и за Боку Которску, Требиње, Панчево и Ваљево, и то пројекте већих градских целина, стамбене објекте, пословне зграде, спортске дворане, пијачне хале, хотеле, универзитетске зграде, објекте културе, туристичке објекте, тржне центре.

Учествовао је на више од 50 јавних конкурса, конкурса по позиву за архитектонско-урбанистичка решења са мноштвом освојених првих награда и највиших пласмана у републичкој, државној и међународној конкуренцији. Његов стручно-уметнички рад прате студије, истраживања и писани радови публиковани у монографским издањима, стручној и научној периодици, јавна предавања, изложбе, учешћа на конференцијама у земљи и иностранству, као и многи радови, чланци, написи и есеји објављени у стручној и широј публицистици.

Милан Лојаница је један од првих протагониста ауторског тимског рада код нас, те је, осим самосталних, више пројеката реализовао кроз рад у групи. Као наставник извео је 28 генерација студената са мноштвом дипломских радова и низом магистратура и доктората. Осим на Архитектонском факултету у Београду, држао је предавања, изложбе и гостовања на бројним универзитетима, конгресима и семинарима у земљи и иностранству.

Добитник је више јавних, стручних, друштвених и иностраних признања, међу којима су две Октобарске награде Београда, Награда Врховног савета града Варшаве, Велика награда за архитектуру Савеза архитеката Србије, Награда студената Београдског универзитета за реализован квалитет и ниво наставе, Награда за изузетне резултате Удружења универзитетских професора и научника Србије, Повеља Асоцијације српских архитеката за животно дело у архитектури Србије и бројне највише награде у интернационалним, националним и регионалним селекцијама на професионалним конкурсима за архитектонско-урбанистичка решења у земљи и иностранству.

На питање новинарке Милице Димитријевић у претпразничном броју *Политике* у децембру 2020. године – „Како гледате на ангажовање Академије у јавности? Шта би била Ваша порука?" – академик Милан Лојаница је одговорио:

„Неки пут су кризни моменти везани за мондијалне напетости, неки пут и за сопствена горка искуства и промашаје. Најгоре је кад се то преклопи, па су прилике драматичне. У много чему и данас су такве, у спектру питања, од оних који се тичу наше територијалности, угледа у свету, ресурса, економије, здравства, културе... Последица тога је – много нерасположених, дезоријентисаних људи, међу њима, нажалост, младих. Расте апатија, малодушност, опортунизам, дефетизам, негативизам у народу. Некада су у неприликама људи одлазили по савет мудрацима. Данас има очију упртих у Академију! Обимом и врстама делатности она може бити мирне савести, па ипак, у понечему би можда могла и више помоћи? Нашем народу не мањка енергетског потенцијала, као ни спектра надарености, али шта је са јачином воље, мотивацијом, упорношћу, дисциплином, трпељивошћу, емпатијом, толеранцијом? Наш народ краси чистољубље, правдољубље, поноситост, али парадоксално, истовремено склоност шкртости у хвали и тријумфализму у поразима. Штавише, склони смо, све више, чак као никад раније, самопорицању и ружењу себе. Наравно да тако даље не иде. Ту Академија може помоћи. Пред тај арогантни свет који нас држи за 'лоше момке', а све остале за 'недужне жртве', не можемо без више вере у себе. Себи и свету треба показати да ово није народ лакрдијаша и псовача који све дубље тоне у своје заблуде. Има наде. На крају, без принципа наде не може се премостити јаз између онога што јесте и онога што би могло бити. Библијска тежња другачијем и бољем је неуништиви део човекове приче."

Академик Иван Јевтић

* * *

Драги Милане, у овом амбијенту, на катедри са које си се бираним речима, проницљивом опсервацијом, само теби својственом анализом, посвећено и с нарочитом пажњом опраштао од наших одлазећих чланова и колега, ми смо данас неочекивано и сасвим изненада у ситуацији да говоримо о теби.

Виталност геста, речи и појаве, нису могли да најаве да ћемо се овако брзо и неочекивано наћи у атмосфери растанка и сећања на овом истом месту.

Свеже су слике, па је тешко изговорити реч *растанак* и прихватити коначност или сажети све што бих желео да изговорим. Тешко је изместити се од личног односа, саучесништва у заједничким активностима и сећању на последњи сусрет, започети разговор, неизговорену реч или мисао.

Атмосферу блискости чини она посебна заједничка парабола (дúга) припадности и саучесништва, која нас је обележила и даје посебну боју овом тужном тренутку.

Једно је извесно: отишла је једна од најзначајних фигура српске културе, личност која је у свом профилу преламала ону толико значајну разноврсност интересовања, профил старинског професора – интелектуалца и учењака широког знања, провереног теоретичара архитектуре, а истовремено врсног цртача и посленика архитектуре.

Милан Лојаница је био мајстор концепта који истовремено изванредно конципира простор и размишља у размери од урбанизма града до суштине функције простора и инжењерског детаља који коначно обликује архитектуру и архитектонску форму. Он је био архитекта који *мисли ïрад* у свим својим аспектима.

Тешко је сагледати распон и суштину доприноса једне тако сложене и слојевите архитектонске личности. У једно сам непогрешиво сигуран, угасила се једна од најсјајнијих звезда драгоценог неба посебних, оних најређих у сазвежђу.

У породици архитектуре утихнула је она путоказна лојаница која је светлила неисцрпном енергијом показујући праву стазу небројеним генерацијама студената, младих архитеката и следбеника.

Поштовани професоре, драги Лојке, свећа коју си носио као белег и терет презимена дуго ће још осветљавати пут најчистије архитектуре.

Милан Лојаница, занесењак и сањар, одредио је свој професионални пут на размеђи гимназијских дилема, између поезије, сликарства, драматургије, режије..., коначно, архитектуре. Свака од тих склоности и младалачких тежњи чини један калеидоскоп разноврсности у том сложеном и слојевитом професионалном профилу. Чини се да су се све те драгоцене боје стекле и укрстиле у вишестраност једне посебне личности српске – можемо рећи и југословенске – архитектуре. Архитекта који се посвећено и доследно бавио филозофијом простора, непрекидно „заокупљен темама функционализма и обликовања", бивајући вечито у зачараном троуглу писања, цртања и грађења. То је драгоцено наслеђе оних посебних – визионара и лучоноша.

Факти

Архитекта Милан Лојаница рођен је у Београду 8. јануара 1939. године, од оца Милоша и мајке Надежде. Води порекло од чувеног херцеговачког ускока Хаџи Лоје, те су потомци, по њему као „они Лојини", добили презиме Лојаница.

Основну школу (1950), гимназију (1957) и Архитектонски факултет (1962) завршио је у Београду, увек са најбољим успехом. Његово школовање је обележено разноврсним паралелним ваншколским и пратећим активностима, које потврђују његову вечиту упитаност, радозналост и истраживачки дух (вајарска школа, литерарна секција, сликање, драматургија, режија...).

На Архитектонском факултету је један од покретача поновног оснивања значајног Клуба младих архитеката, где започиње публицистичку делатност. Завршне године студија проводи у атељеу проф. Клиске и његових знаменитих сарадника, тадашњих доцената Уроша Мартиновића и Милорада Пантовића и асистената Ивана Антића и Милана Митровића. Након дипломирања, од 1963. до 1967, део је тима првих асистената-приправника при Институту за архитектуру и урбанизам Србије, задужен од тадашњег директора Милорада Мацуре за улогу секретара Комисије за архитектуру и функционалитет.

У звање асистента на Катедри за пројектовање Архитектонског факултета у Београду Милан Лојаница је изабран 1965. године. На факултету је прошао сва универзитетска звања, а за редовног професора изабран је 1988. године. Током дуге и плодоносне професорске каријере обављао је бројне дужности на факултету, међу

којима су: шеф Катедре за пројектовање, продекан за наставу и руководилац програма постдипломских студија.

Аутор је више од двадесет изведених објеката, урадио је бројне пројекте великих градских целина и сложенијих реконструкција у оквиру градских зона Београда, Новог Сада, Ваљева, Панчева, Љубљане, Загреба, Осијека, Требиња, Варшаве. Упоредо са пројектантским радом, бавио се истраживањима у области теорије архитектуре. Његова библиографија садржи преко педесет научних и стручних радова, три монографске студије, четири стручне публикације.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 2003, а за редовног 2009. године. Од 2011. до 2023. обављао је дужност секретара Одељења ликовне и музичке уметности САНУ (од 2020. Одељења уметности САНУ). Један је од покретача иницијативе да се Одељење ликовне и музичке уметности САНУ преименује у Одељење уметности САНУ како би се чланство у Академији проширило и на друге области уметности. Као секретар Одељења дао је велики допринос раду САНУ. Био је главни и одговорни уредник *Речника појмова из области ликовних уметности и архитектуре*, том I, II, III (2006–2023), председник Одбора за *Речник појмова из области ликовних уметности и архитектуре* и руководилац пројекта „Метаморфоза архитектонских облика".

Милан Лојаница – педагог. Мислим да је овај сегмент деловања поштованог професора био веома значајан, а последично драгоцен за бројне генерације архитеката београдске школе. Ако педагогију усвојимо, осим у основном значењу, и као „комуникативни образац", онда морам закључити да су ретки – до изнимка од правила – рођени педагози. Поготову они из којих високостручно знање структурирано и природно струји према свима који су га жељни, а да притом тај који такво култивисано знање поседује – не тежи ни најмање да га „отежа", нити пак да по мери својих склоности и видика „прекроји" било кога од оних којима знање предаје. Захвални смо оним најређим – природно охрабреним да уз знање и стручност готово неосетно преносе и рафинман смирене сабраности, ону посебну концентрацију без које, извесно, нема напретка у сложеној материји интелекта.

Архитект-градитељ и професор архитектуре Архитектонског факултета у Београду, академик Милан Лојаница, улази свакако у ранг најпосебнијих, урођено предодређених педагога.

Можда би гранична област педагошке активности професора Лојанице (према речима Александре Мокрањац) могла да гласи: „преузимање, ревидирање и коначна реализација *Речника појмова ликовних уметности и архитектуре*". Мислим да тај коментар одсликава енормни напор, концентрацију, ерудицију, упорност и истрајност у раду, који су једну активност која је у Академији помало таворила – покренули и довели до резултата које данас имамо. Од 1981. године рад на *Речнику* је пролазио кроз разне фазе развоја. Избором Милана Лојанице, тада дописног члана, за председника Одбора *Речника*, године 2005, рад се динамизује и интензивира. Данас смо на позицији са које можемо само напред, као залог и оставштина академика Лојанице.

Академик Лојаница је био члан многих научних и стручних институција и удружења, међу којима су: Академија архитеката Србије (1994), Инжењерска комора Југославије, Академија инжењерских наука Србије (1998), Савез архитеката Србије (САС) – садашњи назив Удружење архитеката Србије, Асоцијација српских архитеката, Друштво архитеката Београда и Инжењерска комора Србије.

Добитник је бројних признања, међу којима се издвајају: две Октобарске награде града Београда (1970, 1982), Награда Врховног савета града Варшаве за унапређење архитектуре и урбанизма (1972), Признање студената Београдског

универзитета за допринос развоју универзитетске наставе (1973), Велика награда Савеза архитеката Србије за животно дело (1986), Награда Удружења универзитетских професора и научника Србије (2010), Повеља Асоцијације српских архитеката за животно дело (2011), Награда Инжењерске коморе архитеката Србије за најуспешније дело из свих области архитектуре реализовано у 2017. години, Награда 40. Салона архитектуре – „Поље будућности" у категорији архитектуре (2018) и Номинација за међународну награду Европске уније за савремену архитектуру – *EUmies awards* (2019). Добитник је Националног признања за врхунски допринос националној култури Републике Србије 2009. године.

Вишедеценијско деловање академика Лојанице баштини највише професионалне вредности и спада у ред најзначајнијих доприноса у области архитектуре и урбанизма у нашој културној средини. Ти доприноси се манифестују на пољу архитектонско-урбанистичког и градитељског стваралаштва, образовања и васпитања стручног подмлатка, коначно, на пољу најширег културног и јавног деловања у нашој средини.

Превелики је број најзначајнијих реализованих дела, пројеката или писаних радова да бих их издвојио. Али морам апострофирати немерљиви допринос и утицај на професију који су донели већ први радови, тада још сасвим младог архитекте.

Ниједна историја архитектуре Југославије не може да се чита без култних објеката и иновативних урбанистичких структура, изведених седамдесетих и почетком осамдесетих година XX века, као што су: стамбено насеље Јулино брдо, централна зона Ваљева са градским тргом, систем за пројектовање и изградњу НС 1971, Нови Сад, Блок 19а, Нови Београд, или до тада, неуобичајено за нашу средину, прва награда на интернационалном архитектонско-урбанистичком конкурсу за град Гоцлав у Пољској 1982. године итд.

Архитекта, професор, академик Милан Лојаница припада најужем кругу српских архитеката који су обележили крај XX и почетак XXI века у нашој професији. Незаобилазним делом и немерљивим доприносом чинио је част тзв. Београдској школи становања, појави која је била незаобилазни узор, репер квалитета и високог стандарда становања на архитектонском простору бивше државе.

Драги професоре, пријатељу, драгоцени саборцу и ослонцу – они који пишу песме знају да певају, који цртају, који разумеју и кажу, који се радују сваком новом изазову или архитектонском открићу богатији су за целу васиону. Ти си са собом однео неколико драгоцених и разноврсних светова.

Академик Бранислав Митровић

* * *

Крајем јула 2024. године, заувек нас је напустио академик Милан Лојаница (1939–2024), истакнути српски архитекта и универзитетски професор. Тешко је наћи праве речи пред дубоком празнином која је настала након његове изненадне смрти, која ће се у националној култури дуго осећати и још теже попунити. Поготово што је остало много недовршених пројеката које је тај просвећени еманципатор започео и у које је укључио бројне сараднике.

Богатим градитељским опусом и писаном речју, Милан Лојаница је српску архитектуру уздигао на степен културе, свестрано обогаћујући њене ресурсе. По доприносу САНУ, са њим би се једино могао упоредити архитекта академик Андра Стевановић (1859–1929), такође дугогодишњи секретар њеног уметничког одељења. Штавише, 2016. године у САНУ Лојаница је покренуо капиталан истраживачки

пројекат „Архитекти чланови САНУ”, на коме је, поред писца ових редова, ангажовао и мр Марину Ђурђевић из Музеја науке и технике. Током последњих година живота, успешно је реафирмисао дело академика Николе Добровића и Ивана Антића кроз публикације, изложбе, округле столове и симпозијуме у организацији САНУ и сарадничких институција.

Милан Лојаница је пленио духом, отменошћу и отвореношћу у раду са сарадницима и млађим покољењима. Увек трезвен и промишљен, доследан и ауторитативан, дао је пример новим генерацијама како да се крећу кроз трновите стазе архитектонске струке. Осим пројектовањем, успешно се бавио и урбанизмом, теоријом, публицистиком, едукацијом, конзервацијом и организационим радом. На свим пољима је утиснуо дубок траг који ће се у САНУ, као и на његовом матичном Архитектонском факултету Универзитета у Београду, пре или касније валоризовати на научним скуповима њему у част.

Након смрти Ранка Радовића (2005) и Богдана Богдановића (2010), у Србији се по свестраности вокације издвајао још само Милан Лојаница, убеђен да је то једини начин да се струка издигне из просечности и анонимности. Отуд је на размеђи модерне и постмодерне још крајем 1970-их поставио нове основе њеног духовног јединства, супротстављајући се даљој маргинализацији и комерцијализацији. Окренут ауторском, колико и тимском раду, увек је тежио иновативним архитектонским решењима, стављајући јавни интерес у први план. У епохи неолиберале глобализације, залагао се за очување ауторске архитектуре и институције јавних конкурса, а противио инвеститорском волунтаризму и највећој градитељској аномалији у новијој историји Србије – пројекту „Београд на води”, лишеном утемељења у евромедитеранској традицији.

Од почетка професионалне каријере, Лојаница се укључио у борбу идеја и програма, као и јавну промоцију архитектуре, залажући се, како је то сам напоменуо, „за слободу имагинације и превазилажење сувопарног схематизма”. Издвојио се као експерт за пројектовање стамбених насеља (Јулино брдо, Блок 19а), на којима је са коауторима разрађивао кредо београдске модерне ауторске школе – недогматичност и продуховљени функционализам. Уз то, саградио је и више стамбених, пословних и трговачко-угоститељских зграда, реконструисао историјски блок у Рајићевој улици у Београду (са сином Владимиром). Складан однос између старог и новог, теорије и праксе, увек је представљао његову темељну преокупацију. О његовом раду, са пуно поштовања и објективности, писали су архитектонски хроничари, критичари и историографи: Урош Мартиновић, Братислав Стојановић, Иван Штраус, Владимир Бјеликов, Зоран Маневић, Александар Миленковић, Владимир Бјелоусов, Алексеј Бркић, Михајло Митровић, Ивица Млађеновић, Бранко Алексић, Весна Матичевић, Слободан Г. Богуновић, Дијана Милашиновић Марић, Милица Радосављевић, Бојан Ковачевић, Иван Куцина, Слободан Малдини, Марта Вукотић Лазар, Зоран Лазовић, Владимир Кулић, Владан Ђокић, Ђорђе Алфиревић, Тања Дамљановић Конли, Љиљана Милетић Абрамовић, Владимир Лојаница, Владимир Митровић, Марко Стојановић, Александра Мокрањац, Јелица Јовановић, Драгана Мецанов, Горан Анђелковић, Милица Божић, Владана Путник Прица, Биљана Мишић, Иван Р. Марковић, Марко Ристић и писац ових редова.

Лојаница је у последњим месецима живота теоријским рукописом „Стратегија преобраћања: стваралаштво, процес пројектовања, обликовање архитектонске форме” (2024) настојао да поврати ауторитет архитеката као креатора хуманије средине, пољуљан у ери маркетиншке глобализације. Излаз из кризе није видео у апатичном повлачењу пред инвеститорима и политичарима, него у још интензивнијем раду, кроз стратегију сталног трансформисања пројектанских модела. Отуд је

поново отворио питање есенцијалних проблема процеса пројектовања у историјском и савременом контексту, како би се архитектура одржала као стваралачка делатност, уместо свела на профитабилну тековину грађевинског тржишта. И то у време када се архитекти све чешће заобилазе при одлучивању о приоритетима изградње физичких структура и амбијената. Зато је објављивање тог рукописа од великог значаја за даљи развој националне архитектонске струке, не само за унапређење њеног положаја у САНУ.

Важно је нагласити да Лојаничина теорија архитектуре није искључиво проткана субјективним искуствима, већ се надовезује на двомиленијумску традицију размишљања о сврси и начинима архитектонског пројектовања, зачету још у време Витрувија. Стога су у њу уграђени доприноси најзначајнијих архитектонских теоретичара, филозофа и научника, како би се оформила шира слика о процесу пројектовања као тековини колективних цивилизацијских искустава. Лојаница је допринео и конципирању Националне архитектонске стратегије, усвојене 2023. године од стране Владе Републике Србије.

Биографски подаци

Милан Лојаница је рођен у Београду 8. 1. 1939. године. По завршетку гимназије у родном граду, дипломирао на Архитектонском факултету (1962) у класи професора Станка Клиске. Од 1963. сарадник Института за архитектуру и урбанизам Србије. У звање асистента на матичном факултету изабран 1965, доцента 1975, ванредног 1979. и редовног професора 1988. године. Дописни члан ОЛМУ САНУ од 30. 10. 2003, редовни од 5. 11. 2009. Секретар Одељења ликовне и музичке уметности од марта 2011. Члан Председништва САНУ, председник Одбора за *Речник појмова из области ликовних уметности* од 2006. Члан Академије архитектуре Србије.

Награде и признања

Октобарска награда Града Београда, 1970; Признање Народног савета града Варшаве за развој архитектуре и урбанизма, 1972; Октобарска награда Града Београда, 1982; Велика награда Савеза архитеката Србије за животно дело, 1986; Повеља АСА за животно дело, 2011; Признање студената Београдског универзитета за допринос развоју универзитетске наставе, 1973; Награда Удружења универзитетских професора и научника Србије, 2010; Награда Инжењерске коморе Србије за животно дело, 2016; Повеља Савеза инжењера и техничара, 2018; Годишња награда УАС за најуспешније дело из свих области архитектуре реализовано у 2017. години; Награда 40. салона архитектуре – „Поље будућности" у категорији архитектуре, 2018; Номинација за међународну награду Европске уније за савремену архитектуру – *MIES AWARD19*, 2018.

Проф. др Александар Кадијевић
Филозофски факултет Универзитета у Београду

* * *

Ја сам био на Архитектонском факултету студент Милана Лојанице, који је од њега тражио да буде примљен у његову групу, за разлику од праксе где излазе некакви абецедни спискови па коме западнете. То је, иако је иза нас хронолошки најстарији податак, можда и најбитнији. То сам урадио на препоруку члана своје породице, нашег врло угледног архитекте и Лојаници блиског колеге.

Оно што бих овде нагласио је појам менторства, менторства које није онај педагошки формални контакт, пред неким ко је овлаштен да оцењује ваш рад и да коригује то што радите. Појам менторства у случају Милана Лојанице и моје маленкости је, заправо, постао целоживотни, иако ни ја немам баш тако мало година.

Подсетићу вас на једну, условно речену, баналну реченицу која се ретко чује. Хиљаде људи станују у становима које је тај човек, заједно са својим – морам овде да дам једну малу корекцију – коауторима, а не само сарадницима, пројектовао и изградио у Београду, по Србији, у Херцеговини и још на разним местима у бившој Југославији. И одмах да додам да је његово име односно презиме (јер кад имате ређа презимена, идентификација само презименом је сасвим довољна) било у бившој Југославији на свим адресама врхунски представник за кога се знало и са веома великим респектом према њему односило.

Кад смо код станова и овде помињаних пројеката, издвојио бих само два, а то су Јулино брдо и Блок 19А, не само као архитектонске структуре него и као нешто што није изменило само лик него и географију Београда, однос према тлу, земљишту. Јулино брдо као Јулино брдо не може бити више замишљено уопште као географска ситуација, зато што је најбољим манирима, да не спомињем Сан Ђимињано у Италији, додата архитектура пејзажу и претворено је све заједно у једно биће, ентитет. У том смислу подсећам да су два основна појма односно бриге за њих, а то су Склоп и Амбијент. Без тих двеју ствари нема разумевања архитектуре, а он је то, наравно, као веома интелигентан и луцидан човек, знао одавно и промовисао.

Један рој архитеката који се, у складу са друштвеним токовима у бившој Југославији, етаблирао пројектујући стамбена насеља добијајући конкурсе после неког времена, како се ближило време постмодернитета, али не само у стилском смислу него уопште као догађања у друштву и са системима вредности, као да је имао мању фрустрацију зашто скоро ништа не ради у наглашено урбаним срединама, у центрима градова. Из тог угла бих подсетио на трг и градски центар у Ваљеву, који је буквално, пре неколико месеци, доживео своју најбољу потврду када је трг у том српском граду био толико испуњен људима да је, како бих рекао, до крајности проговорио својим смислом. Једна од најбољих фотографија Милана Лојанице је управо на градилишту трга у Ваљеву, где се види апсолутно здушна веза тог човека и оног што се тамо тренутно радило. „Градилиште је адреса где се архитекта изузетно проверава. Разупртост профила архитекте, оног ретког који Лојаница има – између културе, мишљења, заната и слободне имагинације – не треба схватити у мученичком смислу већ у онтичком, па и у онтолошком. Теоријски и филозофски отклон од непосредне градитељске праксе служи архитекти управо да би се тој пракси враћао, размађијан и трезвен, али не и уз интелектуализмом кастрирану инвенцију. Напротив."

Када су спомињани сарадници односно коаутори Милана Лојанице, морам да напоменем још једну ствар. Професор Кадијевић је водио своје студенте, а ја сам им био придружен, на претпоследњи Салон архитектуре да с њима заједно искоментаришемо нову продукцију на зидовима Музеја примењених уметности. Тамо су била изложена два пројекта, морам рећи веома добра, награђивана, једног бироа младих људи, од којих је један био потписан са 14, а други са 11 имена аутора! Било је то фасцинантно нама старијима. Хоћу да кажем да се појам ауторства у архитектури кроз време мења и треба бити веома обазрив када се коментаришу неке од тих ствари. Управо је Милан Лојаница, у неком тренутку, имао жељу, потребу, да измери сопствени рејтинг, индивидуални, јер су га до тада врло често идентификовали са тимом њих тројице, са Боривојем Јовановићем и Предрагом Цагићем – још двојицом сјајних и чувених наших, награђиваних архитеката, и у том тиму и без тог

тима. Морамо да будемо реални, его код свих уметника постоји, код свих креативаца додатно. Постоји код сваког човека. Код људи који раде нешто изузетно наравно да је и его изузетнији.

То говорим зато што сам у својој блискости с Миланом Лојаницом имао неколико озбиљних „окршаја", ако се то тако зове кад о нечему расправљате, без патолошког наноса. Морам да кажем да, иако је важио за једног од људи који јако држи до себе, никад ниједна од тих расправа није побрисала нашу даљу комуникацију.

Улазак у САНУ је негде коинцидирао, отприлике, са престанком рада на Архитектонском факултету, због ограничења броја година старости за професуре. Мислим да тада још увек није било категорије професора емеритуса у нашој пракси. Улазак у Академију му је дао нове могућности за рад и исказивање за које, спреман сам да тврдим а надам се да тиме никог нећу повредити, није на Архитектонском факултету било простора. Морамо споменути његово вођење истраживачких пројеката у оквиру САНУ за онај простор који данас жалосно зовемо простором Београда на води. То се у неком тренутку звало Савски амфитеатар, у неком тренутку кад је држава бацила мало више шапу на то Еуруполисом, а најпознатији је под именом пројекта Трећи миленијум. Лојаница је окупио десетак, ако се добро сећам, тимова инвентивних архитеката и понеких урбаниста да неке теме размотре и дају своје концептуалне предлоге. Наравно да знамо да од свега тога, по ономе шта се дешава тамо у простору, није остало ништа осим оне трагедије која је заузела десну обалу Саве. То све није било могуће да Милан Лојаница није имао још један атрибут који код архитеката уопште није чест – изванредно писање, идејно и стилски, о архитектури и сродним темама. Колико сам обавештен, појавиће се неке књиге које ће то показати и изнова доказати.

Око Рајићеве је било халабуке. Ја сам и сâм дао свој „допринос" томе, а у ком правцу – нек пресуђују они који умеју темељно да прочитају написано. У једном мом запису стоји: „Једна од особина веома паметних људи је да имају добро, некад фасцинантно памћење. Милан Лојаница је био један од таквих, или се макар велики број пута исказао као такав. Један од мојих текстова објављених на Трећем програму Радио Београда имао је наслов и тему новијих јавних објеката у зони Кнез Михаилове улице. Негде је и био објављен, штампан. Вероватно сам и ја то доставио Лојаници да види, можда прочита, ако буде одвојио времена које успешним људима увек недостаје. То је година 1992–93. У том тексту сам, осим највише могуће хвале за Дом штампе Рате Богојевића, написао и то да на потезу Кнез Михаилове, тамо где је блок на њеном крају пред улазак у Калемегдан, недостаје један моћнији објекат, Библиотека града Београда није довољна. Онда су прошле године, не баш мало њих, и Милан је са сином Владимиром победио на конкурсу за тржно-пословни центар у Рајићевој. И пре него што је изграђен, имали смо разговор о тој адреси и намени простора, јер је тај блок годинама био чуван и намењен за Музеј града Београда, чији сам ја, у међувремену, постао директор. У том разговору нас двојице, без публике и сведока, Лојаница рече, на моје тренутно запрепашћење, отприлике: 'Па шта сад хоћеш, зар ти сâм ниси говорио и писао да тамо треба један моћан објекат!?'. Он је држао у глави тај мој став из текста и извукао га из дубине у правом тренутку, за њега у одбрану, или верификацију, центра у Рајићевој, а да је мене оставио без оружја и онемелог. Ућутка ме човек мојим рођеним ставом, речима."

Сарадња коју сам имао, и не само ја, као аутор изложбе, неких текстова и коуредник публикација пре две године, 2022, на пројекту и изложби о архитекти-академику Николи Добровићу, била је последњи озбиљан и обиман начин провођења времена и контаката са Лојаницом. У склопу свега што се сада дешава, захваљујући његовом и академика Митровића залагању, па и мом сопственом, направљена је

макета Генералштаба која је у сталној поставци Музеја науке и технике, као неки потенцијално жалостан двојник куће, који, ако се нешто лоше буде десило, макар тамо постоји.

„Године 1975. мадридски конгрес Међународне уније архитеката препоручио је да све архитектонске школе, у земљама које су чланице асоцијације, уведу предмет који би се бавио оним што је, ево више од четврт века, на београдском Архитектонском факултету познато као предмет Процес пројектовања, који заснива и држи Милан Лојаница. То завиривање у поетске и рационалне поре једног пре свега традиционалног заната омогућује младим будућим архитектима да задрже право личног у поступку, а да притом разрадом тог истог првотног и личног изађу из могућег аутизма у градњи за туђ и велики новац." Надам се да ће књига академика Лојанице ускоро бити штампана и промовисана.

За сам крај – једна коинциденција. Јуче сам добио позив да гостујем на једној телевизији у поводу њима пристигле информације да је, наводно, почело рушење Генералштаба. И то је још једна потврда истовремености борбе, коју су и многи други делили са Миланом Лојаницом, да наша највреднија градитељска баштина опстане.

Мр Бојан Ковачевић, *архитекта*

СВЕТОМИР АРСИЋ БАСАРА
(1928–2024)

Ја као уметник, композитор, добро сам познавао нашег Басару! Његове скулптуре носе исконску, земаљску снагу, што мене као композитора веома инспирише! Такође, материјали којима се он служи су нешто чудесно, бајковито и непоновљиво, а све инспирисано нашим тлом и животом. То је дрво, које као да долази директно из природе, из наших шума; ковано гвожђе, ланци, који као да су живи и учествују у обликовању самих скулптура. Такође, треба рећи да се скулптор веома интересовао за нашу историју, те тако препознајемо ликове наших владара, наших битака са Косова и других важних момената наше историје. Био је Басара заиста прави српски национални уметник, с једном непревазиђеном менталном снагом која дише и надахњује! Сећам се и увек ћу се сећати његових изложби у Галерији наше Академије и Галерији РТС-а. Његове скулптуре су ме импресионирале и давале подстрека моме стваралаштву својом невероватном снагом постојања! Све је одисало оригиналношћу наше земље и нашег Косова, одакле нам долази и сам уметник.

Академик Светомир Арсић Басара је рођен у селу Севце на Косову и Метохији у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, 15. маја 1928. године. Основну школу похађао је у Севцу, а нижу гимназију у Урошевцу. У Нишу је уписао Школу за примењену уметност 1948. Дипломирао је на Академији за примењену уметност у Београду 1958. године. Предавао је на Вишој педагошкој школи у Приштини од 1962. Био је универзитетски професор на Академији уметности у Приштини од 1973. до пензионисања, 1995. године. Основао је Ликовну колонију у Дечанима. Иницирао је оснивање Клуба ликовних уметника Косова и Метохије 1958. године. Остварио је обиман опус у историји савремене српске скулптуре, писао је студије о скулптури, ликовне критике и приповетке.

Стваралаштво Светомира Арсића Басаре чине три целине које су се смењивале са сазревањем свести о улози и моралној одговорности према делима које је стварао и према свету у којем је живео. На почетку његовог рада настајали су експресивни радови, да би почетком шездесетих и седамдесетих година прошлог века трагао за чистом, апстрактном формом. Почетком осамдесетих његово стваралаштво постаје ангажовано с нагласком на духовном и националном бићу, повезано са Косовом, косовским митом и страдањем. Инспирацију је проналазио у родном тлу косовске земље, дубоко у себи, у прецима, у исконској лепоти, у драми и трагедији завичаја. Јединствен приступ обликовању скулптуре и коначни израз дела издвајају га од осталих скулптора на српској уметничкој сцени.

Академик Светомир Арсић Басара нас је напустио 10. маја ове године, али је за собом оставио велика дела која сведоче о времену и свету у којем је живео, о повезаности са завичајним, етичким и естетичким вредностима утемељеним на косовском завету, миту, етносу и епосу.

Завршавам његовим цитатом из приступне беседе за редовно чланство у САНУ 1994. године:

„Да би проговорио о садашњости, изразио и дочарао трагику живљења и иронију времена у којем живим, приморан сам да се враћам у прошлост, у митологију и епику, на давно запаљено огњиште које полако јењава, у далеку историју краљева и царева, повеља и манастира. Не окрећем се више према свету као узору, већ према амбијенту у којем живим, из којег сам поникао, окрећем се традицији свога народа, тражим идентитет, доказ о корену, право на будућност."

Академик Иван Јевтић

* * *

Академик Светомир Арсић Басара животом, судбином и делом показује сву сложеност 20. века и готово библијску силину догађаја у којима је српски народ кроз четири званична рата и низ незваничних био над амбисом смрти, у њеном сталном загрљају. Басара се у родитељском дому подно Шар-планине, кроз своје родно Севце на Косову и Метохији, обрео у том страшном 20. веку, опремљен да од малих ногу буде слуга, рудар, борац за слободу, уметник, да се у домским и сиротињским условима школује и своју рану младост опточи подвигом.

Дар који га је мамио и са којим је дошао на свет био му је најоданији пријатељ и сапутник. Без дара Басара није начинио ниједан корак у свом животу. Његове руке су вешто путовале кроз материју коју су танано обликовале. А материја с којом је Басара друговао, готово лирски, подавала му се, рекло би се, драговољно.

Дрво, гвожђе, камен, глина – повијали су се пред снагом мисли и мишица Басариних, као да су од папира. Басара ваја силовито као што Толстој пише *Рат и мир*. Њих двојица су део неког чудно дозивајућег двопева, део есхатолошког контрапункта препуног старозаветних сигнала и порука које долазе са изворишта неугашених вулкана и токова тек укроћене лаве.

Басарино стваралаштво је од првог до последњег потеза на уметничком бојишту, у реалним условима и фронталном сучељавању, без предаха, без одлагања, без еуфемизама, без академског парадирања и егзерцира, без салонских отклона и готово без наклоности тзв. стручне критике. Чак и када га хвале, тумачи и приказивачи његовог стваралаштва вребају прилику да се ограде од Басарине поетике, силине, високо остварене рудиментарности. А када све те особине и похвале, виде их као подразумевану нужност, као и лепоту и моћ природе, не хвалећи и не славећи притом њеног творца.

Басара није патетичан, не прекрива своје вјерују исцениранoм духовношћу и патриотизмом. Он је човек истинске хармоније и сагласја, готово христочежњиво загледан у лице правде и социјалне племенитости. Протеран са Косова и Метохије, стигматизован као и комплетан српски род на свом огњишту, Басара није престао да призива сагласја у име живота вишега реда и поретка. Нема памфлета и плитких политикантских парола у његовом делу и оглашавањима у јавности. Басара стражи, мисли, говори гласом с дољега камена, где нема црвоточине, уњкања и притворности. Басара се не удвара ритмици времена. Он ту ритмику зауздава и уљуђује својим

делом и речју изговореном и написаном. Басара, као и Солжењицин, сведочи о сугубом речитативу злосрећног времена и слабе људске јапије у њему.

Академик Светомир Арсић Басара је уснуо пред свој земаљски дан рођења, али онај вечни, небески, незалазни дан рођења који му је Творац подарио, сведочи и сведочиће пред лицем свих људи да је Басара жив и да је са својим делом у наручју анђела и арханђела, на крилима војски небеских, у друштву српских царева, деспота, земаљских господара, светих српских ратника у портама и храмовима цркава и манастира косовскометохијских, у степама и тајгама руским, на облацима вулкана јапанских. Остаје нада да ће велико Басарино дело и реч његова наћи више простора под сводовима Српске академије наука и уметности и да ће Одељење уметности кроз витраже времена надолазећег спознати каквом уметнику је било други дом.

Академик Свeтислав Божић

* * *

Завршен је један садржајан живот. Престало је да куца велико срце.

Умро је Светомир Арсић Басара (10. мај 2024). Рођен је 15. маја 1928. године у селу Севце – Косово и Метохија.

Као колега вајар желим да представим Басарин начин рада и размишљања о уметничкој активности. Радећи заједно с њим у уметничким колонијама, имао сам прилику да га пратим кроз његово стваралаштво, што је редак случај. Био је комуникативан и отворен за сарадњу.

С дубоким разлогом антејски вајар бележио је свој предео препознатљивим и особеним изражавањем. Користећи симболе органског значења, долазио је до сакралног јединства естетског и етичког чина. Материјали се међусобно нуде да се отелотворе у суживот до пуноће стваралачког знака. Материја дрвета поседује изражајност и снагу језгра, свежину обраде ручног, механичког или кованог, за траг препознатљиве намере и уметничке активности.

Инспирисао се предметима који су прављени да буду у функцији употребе и као такви зраче снагом и потребом за додиром – дијалогом човека и предмета. Основа вајаревих хтења је да створи дела са чулним, креативним и мисаоним обликовањем и једну природу материје приведе другој.

Басарине скулптуре су херметички затворене, са сменом глатких и рустичних површина. Форма је утилитарног карактера, која попут осовине замајаца стреми ка вертикалама, универзалних значења.

Анализом дела долази се до одређених ставова да је Светомир Арсић Басара своје скулпторске знаке алузивног својства успевао да укомпонује с покретним и мобилним паралелопипедима, који се често појављују као носиоци одређених маса. Облик који може по потреби да се помера и тражи повољан угао сагледавања.

Тиме се уочава врло сложена вајарска представа спремна за дијалог. Надграђујући своје обликоване масе по принципу једну на другу или једну поред друге, рачунао је на визуелна скраћења првог у односу на наредни план, док субјекат остаје неоштећен у својој остваренoj егзистенцији.

Дрвене материјале Басара је најчешће ужљебљавао попут градитеља, урезујући их и склапајући у архитектонске конструкције. Слеме носача ствара полугу одваганих равнотежа у самоодржању тежишног налегања на одређену раван. Настављајући реализацију своје идеје, врло често је тражио у делима поруке које живе у новим односима творбеног и истраживачког, у коме се ствара стање уједначене енергије.

Иконографски садржаји као покретачи првобитне идеје уводе ствараоца у особено стање, где се у њему проверава и контролише. Таквим усмерењем улази у нов простор ликовности. Отварањем скулптуре стварају се нови дисајни органи унутар облика, настају промене у третману сечења паралелопипедних пробоја, вертикале и хоризонтале, стварајући снагу за трагове поступка. Углављивањем метала у зидове волумена, материјал живи новом драматиком.

Скулпторски фрагменти се слажу један на други, као слојевити комади различите обраде, који се узајамно потпомажу тежиштем и чврстином материје са физичким спајањем или без њега. Облик тражи равнотежу у самоодржању дела у односу на његову статичност, са суштинским и формалним назнакама.

Тиме се наводи посматрач да се физички креће око скулптуре. Не дајући приоритет главне у корист других страна. Пред очима се развија слојевита форма, која се означава разноврсним природним богатством од енформелског па до конструктивног, где адекватна величина стопе нуди стабилност кроз све визуре посматрања, чиме се замењује класично и уобичајено постоље скулптуре.

Игром декоративних површина, сегмената и пробоја, урезивањем кроз стабло, даје се одушак пуним масама дрвета, простор око скулптуре се по правилу подражава, интегрише, присваја у једну целину. Скулптура одише снагом заједно са испресецаним металним елементима, попут заглавка, сечива, шрафова и сл. Фактура дрвета је различита, од природног изгледа, чворова резбареног тестером, бушилицама, алатом примереним за обраду дрвета. Конкретни ликови представљају знаке идентитета колективне свести. Они су синтетички сплет у духу модерног исказа српског идентитета.

Басара је користио металне ковине у облику окова или склопова, урезаних или попут кламфи везиваних, које одају утисак старих предмета драматизованих утицајима спољних сила, улубљених или разуђених, као заштитника или штитника сопствених врлина. Вајар је зналачки интегрисао разноврсности у јединствену пластичку целину, на оним просторима скулптуре где дрво испољи потребу за другим материјалом. Сложе се тако попут усијања ковачког предмета и његовом ватром сраслог трага и улегнућа.

Често је користио усецање дрвета правећи хералдички знак попут крста. Скрозирао је стабло урезивањем као склоп у налегнућу позитива и негатива и уклапао ново тело у постојеће. Метал је понекад у служби декоративне пластике (што је ређи случај), која се истиче раскошном фрактуром, а понекад у виду арабеске обавијене око масе односно стабла скулптуре, као што су точак и окови, мандали и метални ослонци, осовине, шарафи, ланци... Све је у складном и драстичном односу. Метал је скуп архаичних објеката одолелих зубу времена, уклапају се у дрво које би повратно деловало и затражило нову синтезу и склад са металом. Метал у овом случају служи као оков испред језгра или пак као конструкција која визуелно учвршћује осовину стабла у смислу кохерентности дела, где је слагање сегмената у вертикали са наизменичном конкатенацијом повезаних ланаца и металних беочуга срасло у органску везу, односно целину.

Дискретне металне патине у сребрнкастој гами у блиској су корелацији са масама и елементима нагорелог дрвета. Упућују нас на најближе слике архаичних огњишта, старих кућишта. Изглед задимљених пушница дрвених вајата, у којима су се чували предмети сада издигнутих до пијетета реликвија, знаковља и вајаревог уникума.

Светомир Арсић Басара по правилу и менталитету није припадао хору са диригентима. Остаје јединствен као аутохтона личност у нашој савременој српској скулптури најновијег периода.

Својим стваралаштвом и значајним опусом припада породици модерних вајара, који чине нове параметре у скулптури значајног периода савременог доба. Као учесник многих југословенских и европских симпозијума, вајар није био оптерећен задатим темама нити условима поставке дела.

Уз своја дела, углавном галеријског формата, радио је монументална обележја са изразитом симболиком, стремљењем ка вертикалама геометријских или аморфних изгледа, алудирајући на раст клијања облика грађених унутар оплата и тектонских целина као доминанте адекватне грађе.

По потреби, Басара је излазио из медија скулптуре користећи цртеж у виду скица и бележењем догађаја, убрзавао решавање проблема у трећој димензији драматичним фрагментима, равноправно примењивао стратегију линије, лавирунга, засецајући ткиво реалитета. Избегавао је притом дескриптивност у корист проширених значења линеарних или пак плошних површина.

Његова дела су настајала као специфично стање инспирације. Свакако је то склоп догађаја на Косову и Метохији, и унутар његове личности. Изнедрио је дела у духу и покретљивости, свеживотне стварности и националног идентитета. Облици који зраче својом узвишеношћу модерног метафизичког значења. Стваралачким чином уградио је себе настајањем нових вредности и прошлом времену уткао ново време.

Инспирисан косовском судбином, Светомир Арсић Басара је својом креативношћу стварао дела сублимираног сазнања свеколиког живљења и памћења.

Академик Сава Халуџин

ДЕЈАН ДЕСПИЋ
(1930–2024)

Српска академија наука и уметности је 16. новембра ове године изгубила свог члана Дејана Деспића, једног од наших најзначајнијих композитора XX и XXI века.

Дејан Деспић је студирао композицију у класи Марка Тајчевића, а дириговање у класи Михаила Вукдраговића на Музичкој академији у Београду. Дипломирао је на оба одсека 1955. године. Педагошку каријеру започео је у Музичкој школи „Мокрањац", а од 1965. године је предавао на Катедри за теорију Музичке академије (данас Факултет музичке уметности) у Београду. У звање редовног професора изабран је 1979. године.

За дописног члана САНУ изабран је 1985, а за редовног 1994. године. У оквиру Академије обављао је дужност заменика секретара Одељења ликовне и музичке уметности (1986–1995) и секретара Одељења ликовне и музичке уметности (1999–2011). С великом посвећеношћу је успешно руководио концертном делатношћу Галерије САНУ од 2000. до 2011. године.

Аутор је једног од најплодоноснијих опуса у историји српске музике, са преко две стотине дела многобројних жанрова и врста, као што су симфонијске и вокално-инструменталне композиције, концертатна, камерна и клавирска музика, соло песме, хорови, музика за децу и друге. Међу његовим најпознатијим делима издвајају се: *Симфонија у де-молу*, *Дубровачки дивертименто* за симфонијски оркестар, *Концерт за Наташу* за клавир и оркестар, *Ноктурно оп. 5*, *Хумористичне етиде*, *Вињете*, *Музички речник* и *Дубровачки канцонијер*, циклус за женски глас и чембало/клавир. Одличан пријем доживеле су поема за камерни оркестар *На крају пута* и комична опера *Поп Ћира и поп Спира*, која је изведена 2018. године у Српском народном позоришту у Новом Саду.

У домену теорије музике дао је немерљив допринос својим оригиналним научним студијама о теорији тоналитета и универзитетским и средњошколским уџбеницима за хармонију и хармонску анализу, науку о музичким инструментима, тонски слог, теорију музике и основе науке о музици.

За свој рад је примио бројна признања и награде, међу којима се издвајају: Орден рада са црвеном заставом (1987), Вукова награда (2000), Мокрањчева награда (2005) и Изванредни *Златни беочуг* Културно-просветне заједнице Београда (2014).

Својим богатим стваралачким опусом, теоријским радовима и педагошком делатношћу оставио је неизбрисив траг у историји српске музике. Његов одлазак велики је губитак за Српску академију наука и уметности и свеукупно српско друштво и културу.

Моје познанство са академиком Дејаном Деспићем иде далеко у прошлост. Био је мој професор хармоније и контрапункта у Средњој музичкој школи „Мокрањац". Увек одмерен и пун знања, преносио нам је то што је знао с великом пажњом. Био сам веома заинтересован за све што је говорио и много сам научио, што ми је помогло да касније, на студијама композиције у класи проф. Станојла Рајичића, остварим веома добре резултате. Касније, на Музичкој академији, нисмо се много виђали, јер ми тада Дејан није предавао. Но, наш контакт се поново остварује после завршетка мојих студија код проф. Станојла Рајичића.

Академик Дејан Деспић је наследио проф. Станојла Рајичића као секретар Одељења ликовне и музичке уметности САНУ, где је вредно радио и на програмима концерата у нашој галерији. Било је то доба када сам често навраћао у Улицу Чарлија Чаплина 38, у дом Дејана Деспића. Наши састанци су били увек веома интересантни. Размењивали смо утиске о музици уопште и слушали његове и моје композиције. Било је ту много интересантних тема и остајали смо дуго у разговору о свим текућим музичким догађајима. Било је то све тако инструктивно и обострано пријатељски. Сазнавао сам многе интересантне појединости о музици и музичкој прошлости што нисам познавао. Прошле су многе године нашег дружења и све то време је прошло у једној веома позитивној атмосфери. Био сам радостан што се све то тако спонтано развијало! И све је то трајало, нажалост, до дана када је Дејан почео да побољева. Наша виђења су се проредила и све ме је то чинило тужним. Онда је дошао дан када је он био принуђен да оде у болницу, када се наше дружење прекида. Ипак остаје мисао и сећање на тог дивног човека, кога ћу се увек радо сећати.

Академик Иван Јевтић

* * *

Тактови нашег драгоценог и великог композитора, великог професора, помирили су његово велико знање, једноставност, лирику гласа, која је била лајтмотив целог његовог живота. Чини ми се да тај глас, извесна једноставност и Дубровник једног давног амбијента, у коме је Дејан веома спретно успевао да живи, функционише и у садејству са Петром Озгијаном и Бериславом Поповићем створи једну климу тог града, која је на неки начин благо треперила и над судбином и гласом Факултета музичке уметности.

Дејан Деспић је био човек огромног знања, огромног опуса и све је то било у његовој редакцији веома читко, веома прегледно, веома јасно и деловало је као једна активност уредног човека који ради у банци и који успут напише понеко ремек-дело. Можда је подсећало на стање кад је Шостакович, уз присуство многобројних гостију у својој кући, писао неке дирљиве ноте за филмове или за неку другу музику која се изводила у циркусима.

Дејан Деспић је доминирао, чини ми се, том непатетичном, веома елоквентном народском жицом, а његово порекло је тако сложено, врло богато, сеже далеко у сáмо биће наше отмености, у прожимање сефардске, балканске културе, у градове као што су Сарајево и Врање, у разне топосе који су ментални и духовни, интелектуални, породични. Он је све то успео тако лепо, тако једноставно да прелива преко чаше која је врло често, у нашој средини, уопште на Балкану, знала да буде пуна пелина и веома горка. Није се залетао, није био човек који је патетиком стварао сензације и његова музика, пребогата свиме, свим могућим једноставностима и сложеностима, никад није куцала на врата неодмерених страсти. Тако живећи дочекао је дубоку старост. Ја имам утисак да Он ту негде обавља свој посао, да уредно

шета од своје куће до Академије музичке и до Академије наука и да у том троуглу веома ведро, повремено са неким тегобама у кретању, обавља своју мисију која је, рекло би се, веома једноставна, непатетична, али страшно суштинска и важна.

Врло мало је било таквих људи чија музика је попунила све просторе, а није обавезивала на страст, на повишену температуру и неред. Редак човек, великог знања, велике моћи, драг пријатељ, изванредан професор који није оптерећивао својим великим знањем и хијерархијским улогама у којима се налазио. Сећам се да је у једном тренутку, кад је један композитор доста закомпликовао своју партитуру, дао једар народски одговор – не имала баба врага па купила прасе. Чини ми се да негде у тој параболи која нас наткрива остаје озарен, свеж, добар тон једног великог, драгог професора, који је повезао цивилизације, стилове знања и оставио овој дивној кући своје велико дело и свој тако успешан, плодоносан и дуг живот.

Академик Светислав Божић

* * *

Када је пре нешто више од осам година, у Свечаној сали Академије, у оквиру Трибине Библиотеке САНУ (којом руководи академик Миро Вуксановић), било приређено приказивање књиге *На крају пута*, као својеврсне аутомонографије професора Деспића, сам аутор се на самом почетку, пре но што ће бити прочитани стихови истоимене, знамените Борхесове поеме, публици, не без сете, обратио следећим речима: „Знаменити француски књижевник Андре Мороа забележио је негде мисао да 'како год човек живео, истовремено пропушта још безброј других могућних живота'."

Сама књига симболичног наслова, оног истоветног коју је понела и *Поема* за гудаче још из 1997. године, имала је смисао аутоинтроспекције, рекапитулације многобројних стваралачких и животних корака које је професор Деспић утиснуо у своје животне, професионалне стазе, али је, данас то знамо, имала смисао и тестаменталног завештања.[1]

Била сам тада, као и много пута раније, дубоко дирнута и почаствована, али истовремено и забринута хоћу ли достојно испунити задатак који ми је лично професор поверио – да о његовој, сада то знамо, последњој књизи, заједно са колегиницом проф. др Соњом Маринковић, на истој Трибини говорим.

И, ма како да су Мороове речи, заједно са Борхесовим порукама, попут невидљиве сенке и ауре остављале траг над чак неколико последњих, изузетно плодних и активних деценија професоровог рада, било је кристално јасно да су дубоке и неизбрисиве те бразде које је својим укупним стварањем и делањем професор Деспић утиснуо у токове српске културне историје минулог, али и овог столећа. Није стога било тешко спознати и да су све кристално јасне поруке и знамења, постављени попут андрићевских *знакова* дуж свих стаза немерљиво активног, савесног, промишљеног и часног животног пута, водили ка просторима *безвременоī*, ка димензијама бесконачног, из кога ће још дуго, дуго, стваралачки глас Дејана Деспића, да се и сада присетимо Михаила Бахтина, доживљавати „празник свог новог рођења".

---

[1] Представљање књиге *На крају пута* (уредник Милан Лојаница, Београд : САНУ, 2015) одржано је 1. новембра 2016. године. Саопштења с тог догађаја објављена су у: *Трибина Библиотеке САНУ*, година V, број 5 (уредник: Миро Вуксановић, Београд : САНУ, 2017, стр. 273–289); наведени фрагмент из уводног текста академика Деспића објављен је на стр. 274.

Ерудита и врхунски интелектуалац европског кова, академик Дејан Деспић носио је још од младости у себи многобројне вредне дарове и сви су се они некако спонтано и природно укрштали на свим пољима његовог марљивог, посвећеног и надахнутог стваралаштва.

Непресушно је било унутарње врело његовог композиторског „гласа". Мало ко је у историји српске музике не само компоновао тако велики број дела већ и доживео њихова многобројна извођења; с искреном радошћу и озарењем су музичари изводили те беспрекорно прецизне исписане партитуре и откривали класични склад лепоте његовог музичког света. Академик Деспић одавно је као композитор препознат као *класик* српске музике. Његова поетика била је исткана на чврстим полазиштима да је „музика говор емоција", да су њен смисао и сврха да допре и додирне и музичаре и слушаоце, да је музици неопходна равнотежа сложеног спектра укупног емоционалног потенцијала да се изрази и као нежан, топао, медитативан и лирски „глас", али и да задре у дубине туге, патње, саосећања, оваплоћених прегнантним „драмским" набојем, чак осенченим трагизмом...

Дејан Деспић није се у дугом XX веку, обележеним авангардама свих боја, осећао неудобно у свом непомућеном избору „традиционалисте"; напротив, као сваки истински *модернисша*, он је у самој традицији препознавао „савезника", загледан како ка тековинама западноевропских „модерних" класика Франка, Дебисија, Равела..., тако и ка наслеђу претходника на токовима националне музике, почев од Стевана Стојановића Мокрањца, чије је наслеђе изузетно ценио, преко Марка Тајчевића – његовог драгог професора, све до савременика и пријатеља Рајка Максимовића, али и посебно – Властимира Перичића, с којим је заједно, слободно то можемо рећи, поставио нове, чврсте темеље наше музичко теоријске и педагошке школе.

Генерације и генерације музичара израстале су и обликовале своја знања на уџбеницима који се и данас, не само у Србији већ и у региону, сматрају најрелевантнијом литературом и поузданим водичем у свет музике. Поједини од његових бивших студената и асистената и сами су данас већ у пензији, али су имали и упориште и узор да „светло знања" пренесу на млађе нараштаје.

Мало који је наш композитор Деспићеве генерације, осим изузетних, попут већ споменутог, драгог професора Перичића, или, на пример, Драгутина Гостушког, био тако широког интересовања, радозналости, али и знања, да може, жели и с пажњом прати токове развоја националне музикологије. Посвећен подједнако сваком му повереном задатку, професор Деспић био је дугогодишњи члан редакције водећег часописа за савремену музику – *Новоī звука*, а подстакао је и охрабрио, те својим мудрим рецензентским опаскама и усмеравао прве године објављивања часописа *Музиколоīија*, у издању Музиколошког института, чијем је укупном раду, такође, не само као члан Научног већа већ и као сигуран ослонац у многим подухватима, поготово оним издавачким, несебично даровао и своју пажњу и своје време. Остајемо му на томе одано захвални.

Омиљен у круговима музичара, и оних врхунских, којима је радо посвећивао своја дела, знајући да ће тиме такође обезбедити трајност свог опуса на концертним сценама земље и света, професор Деспић био је изузетно цењен и међу теоретичарима музике, те му је Катедра за музичку теорију (Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду), чијем је оснивању допринео, да споменемо само то, поводом његовог 80. рођендана, посветила конференцију и, потом, зборник радова. О његовој музици исписане су и понеке најбоље странице музиколошке литературе; сетимо се само прилога о вокалној лирици – омиљеном ауторовом жанру, из пера Ане Стефановић.

Ипак, чини се да је најбоље странице о сопственом стваралачком и животном путу до сада исписао, или изрекао, сам аутор. Попут аутомонографије *На крају пута*, кључеве за праћење узбудљиве породичне биографије и пуно разумевање Деспићеве поетике проналазимо у мемоарској литератури, попут драгоцене књиге разговора с новинарем Милошем Јевтићем.[2]

Све је на том плодном и истрајном Деспићевом животном и професионалном путу било у хармонији: и његова мудрост, и његово господство и достојанство, и суптилни лирски сензибилитет, и мера за интензитет драмског набоја... Али и специфичан, дискретан, али тако суптилан, смисао за хумор, који је, почев од знаменитих *Хумористичних етида*, био уграђен у његову музику. Импоновали су и његова спремност и храброст да уђе у отворени дијалог с превирањима и дамарима сопственог доба, оног историјског, идеолошког, политичког, о чему је такође, попут академика Предрага Палавестре – пријатеља и истомишљеника под овим сводом, оставио писани траг.[3]

До својих позних година, хуманиста Дејан Деспић био увек је на страни младости, верујући да је бољи свет могућ. Сећам се добро једног дана када је, неуобичајено спонтано ведар, посетио Институт, неким, свакако стручним поводом. Како, чини се, није било месеца да нас не би обавестио да је завршио ново дело, тако смо тог дана дознали да је, поводом рођења унука, претходне вечери компоновао *Успаванку за један лепши свет*. Веровао је да је тај свет достижан.

Ми данас верујемо и знамо да племенити дух Дејана Деспића спокојно почива у пределима безвременог и бесконачног. Као да је његове димензије већ био додирнуо и наслутио у једној од својих *Медитација* за виолончело и гудаче.[4]

Др Катарина Томашевић, научни саветник
Музиколошки институт САНУ

---

[2] Видети: Милош Јевтић, *Сазвучја Дејана Деспића*, Ваљево : Кеј ; Београд : Београдска књига, 2000.

[3] Видети: Дејан Деспић, *Homo politicus*, Београд : NM Libris, 2017.

[4] Током комеморативног скупа посвећеног сећању на академика Дејана Деспића били су емитовани видео-фрагменти из ТВ емисије „Живот са музиком" (продукција Културно-образовног програма, РТС, 2019); скуп је закључен емитовањем звучног снимка друге од *Три медитације* за виолончело и гудаче академика Деспића, инспирисане соло песмом *Лепо вече* Клода Дебисија, у извођењу Сандре Белић и ансамбла „Душан Сковран" с диригентом Александром Павловићем.

VIII
РЕГИСТАР ИМЕНА ЧЛАНОВА САНУ

Авакумовић Војислав 57
Авакумовић Јован Ђ. 29
Аврамовић Драгослав 57
Аврил Адолф 83
Ајала Франциско Ј. 67
Акијама Хироши 67
Албахари Давид 65
Алексејев Михаил Павлович 68
Алексић Анта (Антоније) 83
Алексић Стојанка 20
Алиханов Абрам Исакович 68
Алковић Коста 83
Аљанчић Слободан 29
Анастасијевић Драгутин 29
Андерсон Вајат 68
Андоновић Милан 83
Андрејевић Андреја 83
Андрејевић-Кун Ђорђе 29, 241, 285, 289, 294
Андрејевић Милета 68
Андрић Иво 29, 94, 96, 141, 200, 205–207, 209, 233, 275, 296, 304, 372, 374, 375
Анђелић Татомир 29
Анђелковић Марко 29
Анђус Радослав 29
Антић Иван 29, 96, 137, 304, 379, 382
Антонијевић Драгослав 29
Апостолски Михаило 65
Аралица Стојан 30, 294
Аргези Тудор 68
Арновљевић Војислав 30
Арновљевић Иван 57
Арсић Басара Светомир 7, 30, 95, 120, 226–228, 230, 238, 249, 387–391
Арсић Милојко 148, 216
Артобољевски Иван Иванович 68
Асколи Грациадио 83
Атанацковић Теодор 16, 151, 171, 173–176, 243, 321–323, 327
Аугустинчић Антун 65
Аџић Радослав 15, 120, 145, 159
Бабић Анто 57
Бабић-Ђорђевић Гордана 57
Бајић Мрђан 28, 117, 227, 228, 230, 237, 252, 287, 325
Балаж Антун 12, 148–150, 158
Бакић Војислав 83
Бакуљев Александр Николајевич 68
Балинт Бела 20, 99, 183, 184, 186, 188, 198, 300, 321, 324, 327
Бан Матија 30
Бањаи Јанош 57
Барановић Крешимир 57
Барбулеску Илије 68
Баркан Омер Лутфи 68
Бартон Дерек 68
Бартош Милан 30
Баста Данило 24, 212, 213, 215, 245
Бат Џон Александер Тин маркиз од 83
Беговић Мехмед 30
Безсонов Пјотр Алексејевич 83
Белеслин Бранко 20, 111, 113– 114, 115, 148, 182, 199
Белић Александар 30
Белић Јован 30
Бенац Алојз 65
Бенс Норман 68
Бенш Адолф 68
Берар Виктор 68
Берже Андре 13
Берза Михаи 68
Берисављевић Ђорђе 84
Берић Берислав 30
Бернар Жан 68
Беровић Радивоје 30
Бећковић Матија 21, 245, 246
Бијелић Јован 30
Бикић Весна 26, 148, 218, 225, 244, 289
Билимовић Антон Д. 30
Бјелетић Марта 23, 148, 199, 202, 203, 208, 270
Благојевић Милош 30

Благојевић Обрен 30
Блануша Данило 65
Блашковић Дионизије 68
Блед Жан-Пол 27
Бобжињски Михал 68
Богдан Јоан 68
Богдановић Богдан 57, 261
Богдановић Борислав 68
Богдановић Димитрије 31
Богдановић Милан 31
Богетић Драган 26, 107, 116, 146, 220, 225
Богишић Валтазар 31
Богуновић Владимир 31
Божић Бранко 31
Божић Иван 57
Божић Мирко 65
Божић Светислав 27, 228, 229, 234, 249, 250, 326, 389, 395
Бојић Милорад 57
Божовић Борислав 31
Божовић Иван 13
Бојовић Злата 10, 22, 108, 111, 200, 201, 205, 242, 244, 245, 249, 258, 267, 269, 286, 336, 371
Бокрис Џон 68, 264
Болдвин Џемс Марк 69
Бори Имре 31
Борић Душан 31
Борозан Игор 26, 148, 218, 225, 287, 288
Бојевић Славко 31
Борхграв Емил 84
Бошковић Јован 31
Бошковић Стеван 31, 356
Бошковић Стојан 31
Бошњаковић Владимир 31
Бранка Виторе 69
Брановачки Данило 31
Браун Максимилијан 69
Брауницер Герхард 69
Браше Жан 69
Брашован Драгиша 57
Брен Едмонд 69
Брецељ Богдан 65
Брикнер Александер 69
Брин Жан 69
Британ Бенџамин 69
Бродел Фернан 69
Броз Јосип Тито 92
Брок Олаф 69
Брукнер Богдан 32
Брукнер Часлав 13
Брусина Спиридон-Шпиро 58
Бручи Рудолф 32
Будилович Антон Семјонович 84
Будимир Милан 32
Будмани Петар 58
Бузников Генадиј Алексејевич 69
Буковац Влахо 58
Букуров Бранислав 65
Букуров Станислав 58
Булић Фране 58
Бумбаширевић Владимир 19, 101, 187, 190, 271
Бумбаширевић Марко 20, 184, 185, 187, 198
Бумбаширевић Живојин 32
Бурас Хараламбос 69
Буријан Рихард 58
Бурмов Тодор Стојанов 84
Буслајев Фјодор Иванович 84
Бутозан Васо 58, 265

Вавилов Сергеј Иванович 69
Вагнер Хенри Н. 69
Вајан Андре 69
Вајс Паул 69
Ваксман Селман 69
Валдони Пјетро 69
Вален Роберт Жане 69
Валтровић Михаило 32
Ваљавец Матија 84
Вамбери Армин 69
Ваничек Фрањо 84
Варади Тибор 24, 207, 211, 212, 252, 271, 307, 320–322, 325–327, 339
Варићак Владимир 58
Васиљев Александр Александрович 70
Васиљевић Алимпије 84
Васиљевски Василиј Григорјевич 70
Васић Драгиша 58
Васић Милоје 32
Ватерболк Тјалинг 70
Вацлик Јан 84
Ведел Жорж 70
Велес Егон 70
Величковић Владимир 65, 291
Величковић Душан 58
Велмар-Јанковић Светлана 32, 258
Велте Дитрих Х. 13
Вељковић Влада 10, 17, 148, 170, 174, 175, 179, 243, 276, 326, 327, 331, 333, 336–338, 340, 342–344
Вељковић Стојан 84
Вентури Франко 70
Вересић (Максим) Мојсеј 84
Верешчагин Василиј Васиљевич 84
Верковић Стефан 84

Вернер Јоахим 70
Верон Марсел 70
Вес Јулиус Е. 70
Веселовски Александр Николајевич 70
Вета Анђело 84
Видић Бранислав 70
Видмар Јосип 65
Видовић Емануел 58
Видоески Божидар 70
Визел Торстен 21
Вили Клод 70
Виноградов Александр Павлович 70
Виноградов Виктор Владимирович 70
Виноградов Иван Матвејевич 70
Витковић Гаврило 84
Виторовић Драгомир 32
Владимиров Василиј Сергејевич 70
Влаисављевић Вељко 21
Војводић Драган 26, 99, 104, 125, 127, 132, 143, 148, 218, 220, 223, 259, 279
Војводић Михаило 10, 25, 99, 219, 221, 242, 243, 258, 273
Војновић Иво 58, 206
Војнович Владимир Николајевич 70
Вокотопулос Панајотис 26
Волков Мстислав Васиљевич 71
Воронъец Константин П. 32
Воук Вале 58
Вребалов Александра 28, 148, 227, 228, 230, 237, 238, 321
Вузевски Војислав 71
Вујановић Божидар 32
Вујевић Павле 32
Вујић Владимир 58
Вујић Михаило 32
Вујић Никола 84
Вујичић Стојан 71
Вукасовић Вулетић Вид 58, 272
Вукасовић Павле 32
Вукдраговић Михаило 32, 393
Вукићевић Никола Ђ. 84
Вукобратовић Миомир 33
Вуковић Сава 58
Вукосавић Н. Слободан 10, 16, 118, 171, 173, 175, 176, 178, 242, 258, 263, 266, 270, 306, 327, 342
Вукотић Драгутин 65
Вуксановић Миро 22, 96, 103, 105, 109, 142, 200, 201, 205, 241, 249, 269, 279, 280, 284–286, 304, 321, 322, 324, 327, 340, 370, 372, 395
Вулић Никола 33
Вулетић Владан 13, 148, 149
Вуловић Светислав 33
Вуњак-Новаковић Гордана 16
Вучетић Антоније 58
Вучинић Вејн 71
Вучић Вукан Р. 17
Вучић Новица 33

Гавриловић Богдан 33, 294
Гавриловић Загорка 65, 258
Гавриловић Михаило 33
Гавриловић Славко 33, 284
Галето Диониђи 71
Галис Арне 71
Галоа Пјер Мари 71
Гарашанин Милутин 33
Гарашанин Милутин 33
Гаровић Весна 21, 148
Гашић Мирослав 33, 366
Гвозденовић Недељко 33
Герзић Зоран 58
Гершић Глигорије-Гига 33
Гијмен Роже 71
Гледстон Вилијам Едвард 85
Глигорић Велибор 33
Говен Огист 71
Голубовић Димитрије 85
Горјановић Крамбергер Драгутин 58
Грабар Андре 71
Гранић-Филарет Бранко 33
Графенауер Бого 65
Грденић Драго 71
Грегоар Анри 71
Греков Борис Дмитријевич 71
Грингард Пол 71
Грицкат-Радуловић Ирена 34
Грковић-Мејџор Јасмина 10, 22, 103, 109, 116, 124, 140–142, 146, 200, 201, 204, 207, 245, 258, 267, 269, 274, 275, 321–323, 327, 336
Грозданов Цветан 71
Грот Јаков Карлович 85
Грот Константин Јаковљевич 85
Грубачић Слободан 22, 148, 199–201, 206
Грујић Јеврем 85, 295
Грујић Радослав 58
Грујић Сава 85
Гурвич Жорж 71
Гускова Јелена 26, 258
Гутман Иван 14, 141, 149, 163, 262
Гушић Бранимир 58

Давидов Динко 34
Давсон Хју 71
Дамњановић Милан 9, 11, 149, 154, 242, 246, 258

Данеш Јиржи 71
Даниловић Војислав 34
Данојлић Милован 34
Дарби Вилијам 71
Дворжак Антоњин 71
Девецић Владан 17, 104, 109, 117, 172, 174, 176, 180, 252, 306
Де Губернатис Анђело 85
Дедијер Владимир 34
Делић Јован 22, 95, 148, 199, 200, 206, 245, 246, 249, 269, 341, 348, 375
Демус Ото 71
Дени Ернест 72
Дероко Александар 34, 291, 293
Деспић Александар 34
Деспић Дејан 7, 34, 95, 120, 145, 226, 229, 230, 232, 238, 250, 343, 393–397
Дестунис Гаврил Спиридонович 85
Дешнер Карлхајнц 72
Дивал Ноел 72
Диверже Морис 72
Дигве Ејнар 72
Дил Шарл 72
Димитријевић Сава 85
Димић Љубодраг 10, 26, 99, 115, 145, 220, 222, 333
Динић Михаило 34
Дитур Жан 72
Добровић Никола 34, 260, 261, 382, 385
Добросављевић Слободан 34
Докић Лазар 85
Долинка Игор 12, 141, 151, 158, 275, 321–323
Домин Карел 72
Дорошевски Витолд 72
Доти Пол 72
Драгашевић Јован 85
Драгнић Алекс 72
Драговић Марко 85
Дражић Драгутин 34
Дринов Марин Стојанов 85
Дробњаковић Боривоје 59
Друе Анри 85
Дујчев Иван 72
Дучић Јован 34
Дучић Нићифор 34, 295
Душанић Слободан 35

Ђаја Иван 35, 213
Ђалски Ксавер Шандор (Бабић Љубомир) 59
Ђелинео Стефан 59
Ђорђевић Андра 35
Ђорђевић Антоније 16, 173, 175, 176
Ђорђевић Божидар 35
Ђорђевић Владан 35, 103, 184, 188
Ђорђевић Владан Д. 35
Ђорђевић Димитрије 65
Ђорђевић Драгутин Ј. 59
Ђорђевић Живојин 35, 270
Ђорђевић Јован 35
Ђорђевић Јован 85
Ђорђевић Милан 59
Ђорђевић Магдалена 12, 148–150, 158
Ђорђевић Пера (Петар) П. 35
Ђорђевић Тихомир Р. 35, 335
Ђукић Ђорђе 35
Ђуран И. Милош 14, 166, 326, 327, 350
Ђурђев Бранислав 35
Ђурић Војислав Ј. 35
Ђурић Војислав М. 35
Ђурић Димитрије 85
Ђурић Зоран 36
Ђурић Милан 36
Ђурић Милош 36
Ђурић Михаило 36, 213
Ђуричић Богдан 36, 191
Ђуричић Илија 36
Ђуришић Милутин 36

Еванс Артур Џ. 85
Еверит Вилијам Н. 72, 150, 153
Егер Рудолф 72
Едвардс Џеси 72
Екмечић Милорад 36
Елезовић Глиша (Глигорије) 59
Ердеј-Груз Тибор 72
Ердељановић Јован М. 36, 284
Ерцеговац Марко 36
Ерцеговац Милош 17
Есканд Леополд 72

Жариков Вилен Андрејевич 72
Жебељан Исидора 36, 258
Жежељ Бранко 36
Живановић Јован 59
Живановић Тома 36
Живковић Миленко 59
Живковић Петар Ј. 59
Живојиновић Драгољуб 36
Живојиновић Мирјана 25, 99, 116, 146, 219–221, 258, 328
Живојиновић Светислав 59
Жилник Желимир 28, 148, 227, 228, 237, 238, 321
Жујовић Јован М. 36, 294, 353, 354, 356
Жупанич Нико 59
Жупанчич Отон 37

Завадски Силвестер 72
Закитинос Дионисиос 72
Закић Борислав 59
Зарић Зоран 59
Захрадник Карел 72
Здравковић Стеван 86
Зеје Жак 72
Зеленовић Драгутин 59
Зенкевич Лав Александрович 73
Зепос Панајотис Ј. 73
Зечевић Милош 86
Зима Лука 86
Зимоњић Дражен 15
Златарски Георгиј Николов 73
Злоковић Берислав 21
Злоковић Ђорђе 37, 349
Зоре Луко 59
Зрнић Ненад 37
Зубати Јозеф 73

Ибровац Миодраг 37
Иванић Момчило 59
Ивановић Љубомир 59
Ивановић Мирјана 12, 118, 148, 149, 158, 174, 321, 326
Иванишевић Вујадин 26, 139, 148, 218, 220, 224, 225, 244, 259, 289, 296, 328, 336, 349
Ивата Масајуки 25
Ивачковић Светозар 86
Ивашкјевич Јарослав 73
Ивић Александар 37
Ивић Милка 37, 142, 202, 208, 267, 270, 275
Ивић Павле 37, 201, 204, 208, 249, 270, 284, 319, 327
Ившић Стјепан 59
Игњатовић Јаков (Јаша) 60, 201, 270
Икономидис Николаос 73
Илић Јован 86, 284
Иналџик Халил 73
Ирби Полин 86
Исаковић Антоније 37, 137, 142, 275

Јагић Ватрослав 37
Јакац Божидар 65
Јакобсен Арне 73
Јакобсен Пер 23
Јакобсон Роман Осипович 73
Јаковљевић Стеван 37, 300
Јакшић Владимир 86, 152, 347
Јамакава Тамио 73
Јанковић Љубица 37
Јанковић Милован 86
Јанковић Никола 37, 97, 233, 241, 290, 291, 349, 350
Јањић Завиша 60
Јастребов Иван Степанович 73
Јеврић Олга 37, 228, 230, 241, 291, 294, 350
Јевтић Иван 10, 27, 226–230, 234, 243, 249, 250, 258, 338, 378, 388, 394
Језбера Јан Франтишек 86
Јеленковић Бранислав 12, 95, 101, 147, 149, 157
Јенихен Манфред 73
Јенко Даворин 37
Јеротић Владета 37, 94, 201, 208, 280, 284, 349
Јиречек Константин Јозеф 73
Јоанновић Ђорђе 60
Јовановић Богољуб 86
Јовановић Борислав 38
Јовановић Владимир 86
Јовановић Драгољуб 60
Јовановић Ђорђе 38
Јовановић Змај Јован 38
Јовановић Јелена 27, 94, 103, 109, 148, 226, 227, 229–232, 235, 238, 249, 335, 337, 338, 340–342
Јовановић Јован Јероним 86
Јовановић Коста 86
Јовановић Љубомир 38
Јовановић Милован 38, 265
Јовановић (Милоје) Михаило 86
Јовановић Морски Милан 38
Јовановић Паја 38
Јовановић Петар С. 38
Јовановић Радмило 60
Јовановић Слободан 38, 215, 294
Јовић Видојко 7, 38, 95, 149, 150, 250, 277, 293, 296, 327, 339, 351–355, 357
Јовичић Милорад 60
Јовичић Миодраг 38, 211
Јовчић Димитрије 38
Јорга Никола 73
Јосимовић Емилијан 86
Јосиф Енрико 38, 229, 231, 248
Јосифовић Младен 38
Јуранчич Јанко 65

Кадлец Карел 73
Кајзер Шарл 73
Калеб Вјекослав 65
Калић Јованка 25, 120, 145, 221
Калопер Немања 13
Каљевић Љубомир 86
Каназир Душан 39

Каниц Феликс 87
Кањух Владимир 18, 113, 140, 183–188
Капица Пјотр Леонидович 73
Карамата Јован 39
Карамата Стеван 39
Карас Франк 16
Кардељ Едвард 39
Касен Рене 73
Касу Жан 73
Кацер Фридрих 60
Кашаи Тибор 21
Кашанин Радивој 39
Кедров Бонифаций Михајлович 73
Кекановић Драго 23, 148, 199
Керимов Џангир 74
Кидрич Франце 39
Кин Отмар 74
Киш Данило 60, 342, 375
Клајн Иван 39, 209
Клаус Вацлав 25
Клерић Љубомир 39
Клуге Ролф Дитер 74
Кмеć Јан 39
Кнежевић Зоран 9, 11, 93–97, 99, 107, 110, 111, 114, 120, 124–127, 139–145, 148, 149, 154, 185, 186, 193, 227, 242, 246, 249, 252, 257, 261, 269, 274, 277, 285, 287, 304, 314, 340, 343, 350
Ковачевић Благоје 60
Ковачевић Душан 22, 245, 264, 370
Ковачевић Зоран 18, 99, 183, 184, 188, 189, 274, 321, 323, 324, 327
Ковачевић Љубомир 39
Ковачевић-Којић Десанка 39
Ковачић Ристо 87
Когој Фрањо 65
Коен Сејмур 74
Козлов Валериј Васиљевич 18
Коички Стеван 39
Којић Бранислав 39
Којић Милош 16, 171, 175, 177, 178
Колар Јозеф 87
Колендић Петар 39
Коломбо Антонио 21
Колс Џон 74
Кољевић Светозар 40
Кондаков Никодин Павлович 74
Кондорели Луиђи 74
Кондураки Емилијан 74
Конев Илија 74
Конески Блаже 66
Конрад Ђерђ 74
Константиновић Зоран 40
Коњевић Никола 11, 149, 151, 152, 246, 282, 285, 305
Коњовић Милан 40, 142
Коњовић Петар 40, 340
Кораћ Војислав 40, 284
Коренс Карл 74
Кос Милко 60
Косановић Богдан 60
Косановић Сава 87
Космач Цирил 66
Костић Александар 24, 94, 104, 109, 116, 119, 146, 211, 214, 244, 270, 271, 296, 300, 302, 314, 326, 335–337, 339–341
Костић Владимир 18, 94, 96, 97, 104, 109, 124, 126, 138, 140, 184–187, 190, 217, 222, 249, 257, 259, 262, 271, 285, 287, 288, 341
Костић Лаза 40, 234
Костић Миливоје 40
Костић Мита (Димитрије) 40
Костић Ненад 15
Костић Слободан 40
Костренчић Марко 66
Котарбињски Тадеуш 74
Коцић Гордана 20, 148, 182, 199, 294, 331, 333, 335, 341
Кош Ерих 40
Кошанин Неделько 40, 97, 161, 162, 167–169, 242, 249, 265, 278, 296, 298, 359–364
Крајндлер Артур 74
Крањец Мишко 66
Крбек Иво 60
Крек Грегор 87
Крестић Василије 25, 125, 220, 223, 272, 293
Кривокапић Зоран 40, 265
Крлежа Мирослав 40
Крсмановић Велибор 16
Крстић Ђорђе 87
Крстић Милан 40
Крстић Мирослав 18
Крстић Никола 87
Крумбахер Карл 74
Кршинић Франо 66
Кујунџић Милан (Абердар) 40
Кулаковски Платон Андрејевич 87
Куленовић Скендер 41
Кули Дентон Артур 74
Кулиш Пантелејмон Александрович 87
Кулчињски Станислав 74
Куљбакин Степан 41
Кумануди Стефан 87
Кунадис Антони 17
Курепа Ђуро 41
Курепа Милан 60

Курилович Јежи 74
Курушима Хидесабуро 74
Кухач Фрањо Ксавер 87
Кухељ Антон 66
Кшижановски Јулијан 74

Лаврич Божидар 60
Лавров Пјотр Алексејевич 74
Лазарев Виктор Никитич 75
Лазаревић Ђорђе 41
Лазаревић Лаза К. 60
Лаију Ангелики Е. 75, 258
Лакасањ Антоан 75
Лакроа Алфред 75
Лалић Иван В. 60
Лалић Михаило 41
Лалић Небојша 2, 9, 19, 93–96, 107, 123, 124, 139, 162, 183, 184, 186, 193, 214, 251, 252, 257, 258, 266, 269, 270, 279, 304, 314
Ламански Владимир Иванович 87
Ламброс Спиридон 87
Лапиш Каролји 20, 189
Ласкарев Владимир Д. 41, 356
Ласкарис Михал 75
Лауер Рајнхард 23
Леже Луј 87
Леким Жан 75
Леко Марко 87
Лековић Војислав 19, 183, 193
Лемерл Пол 75
Лена Пјер 13
Леонов Леонид Максимович 75
Леонтович Фјодор Иванович 87
Лер-Сплавински Тадеуш 75
Лескин Аугуст 75
Лесковац Младен 41
Лечић-Тошевски Душица 19, 116, 126, 146, 183, 185, 186, 195, 258, 266, 304
Лиан Камиј 75
Лихачов Дмитриј Сергејевич 75
Личеноски Лазар 60
Лозанић Сима 41, 123, 161, 162, 170, 215, 241, 261, 262, 287, 301, 353
Лојаница Милан 7, 41, 110, 227, 230, 260, 316, 377–386, 395
Лома Александар 22, 103, 109, 116, 146, 200, 201, 203, 243, 259, 267, 269, 270, 296, 327, 336–339, 341
Лома Миодраг 23, 207, 244, 245, 267, 341
Лошонц Алпар 24, 139, 142, 148, 214, 251, 270, 271, 275, 308, 321, 323, 324, 342
Лубарда Петар 41, 294
Лукић Радомир 41
Луковић Милан Т. 41
Лутовац Милисав 41
Лутославски Витолд 75

Љубић Шиме 87

Мавер Ђовани 75
Маглић Богдан 75
Мазон Андре 75
Мајер Владимир 75
Мајков Аполон Александрович 88
Мајкснер Фрањо 88
Мајор Мате 75
Макабе Тошијаки 18
Макконел Харден 75
Макрис Никос 18, 148
Максимовић Десанка 41, 137
Максимовић Зоран 42, 351–353
Максимовић Иван 42
Максимовић Љубомир 10, 25, 99, 140, 143, 219–221, 241, 243, 258, 270, 273, 282, 285, 312, 335
Малецки Антони 88
Малро Андре 76
Манојловић Гавро 60
Маргулис Александер 76
Маретић Томислав 42
Маринковић Драгослав 7, 42, 95, 120, 159, 169, 249, 270, 365–368
Маринковић Јосиф 60
Маринковић Ранко 76
Мариновић Јован 88
Маринчић Александар 42
Марић Војислав 42
Марић Звонко 42
Марић Лука 66
Марић Љубица 42
Марић Милан 27, 104, 119, 148, 227, 229, 230, 238, 321
Марић Растислав 60
Марић Сретен 42
Марјановић Милосав 42
Марковић Б. Слободан 12, 104, 142, 147, 149, 150, 157, 250, 275, 299, 321–323
Марковић Милена 23, 148, 199, 208
Марковић Миодраг 9, 26, 93–97, 124–126, 137, 139, 220, 222, 243–245, 252, 257, 287, 289–300, 314, 325, 342, 350
Марковић Михаило 42
Мартиновић Нико 61, 284
Мартиновић Петар 42
Матавуљ Симо 42
Мате Жорж 76

Матејко Јан 88
Матељевић Миодраг 12, 156, 300
Матић Душан 42
Матичек Роналд Гросарт 21
Матковић Петар 61
Мацура Милош 42
Мацура Слободан 15
Машић Никола 88
Медаковић Дејан 43, 242, 277
Медаковић Милорад 88
Медовић Аћим 88
Мезеи Стеван 61
Меје Антоан 76
Мекензи Дејвид 76
Мекули Есад 66
Мелик Антон 61
Мендељејев Дмитриј Иванович 76
Менер Владимир Васиљевич 76
Ментус Славко 14, 101, 116, 145, 162, 164, 264
Месингер Федор 11, 109, 150, 151, 174, 282, 285, 306, 335, 337, 347
Мештровић Иван 43
Мијатовић Чедомиљ 43
Мијач Дејан 61
Мије Габријел 76
Микешин Михаил Осипович 88
Миклошич Франц 43
Микусињски Јан 76
Миланковић Богдан 61
Миланковић Милутин 43, 109, 150–152, 154, 157, 167, 213, 306, 340, 353
Милаш Никодим 61
Милер Инго 18
Милетић Светозар 88
Милин Радивој 43
Милисавац Живан 43
Милић Мирко 61
Милићевић Милан Ђ. 43
Милковски Зигмунд 88
Милку Штефан 76
Миловановић Градимир 10, 11, 116, 120, 145–148, 150, 151, 153, 258, 287, 333, 336
Миловановић Ђорђе Н. 88
Миловић Душан 43, 174
Милојевић Боривоје Ж. 43
Милојевић Милош 88
Милојковић-Ђурић Јелена 66, 258
Милосављевић Борис 24, 148, 215, 262
Милосављевић Миодраг 43
Милосављевић Предраг Пеђа 43, 294
Милосављевић Слободан 14, 132, 142, 162, 165, 274, 296
Милош Чеслав 76
Милошевић-Ђорђевић Нада 44, 126, 258
Милошевић Никола 44, 206
Милуновић Мило 44
Милутиновић Драгутин (Драгиша) С. 88
Милчински Јанез 66
Миљанић Петар 44
Миљковић Дејан 28, 119, 148, 227–230, 238
Миркин-Гецевич Борис 76
Мирковић Мијо 61
Митковић Милорад 44
Митровић Андреј 61
Митровић Бранислав 27, 95, 109, 111, 116, 119, 146, 227–230, 233, 250, 252, 296, 299, 381, 385
Митровић Душан 61
Митровић Митар 44
Митровић Момчило 61
Мићовић Вукић М. 44
Михаиловић Драгослав 44
Михаиловић Коста 44
Михаиловић Љубодраг 61
Михаиловић Милорад Бата 66, 123, 137, 290
Михаиловић Михаило Љ. 44, 161, 165, 249
Михаљевић Миодраг 17, 101, 103, 106, 109, 116–118, 139, 146, 171, 173, 174, 180, 251, 252, 296
Мицић Драган 10, 19, 99, 107, 143, 182, 183, 185–188, 191, 242, 258, 266
Мишеле Карл Лудвиг 88
Мишковић Војислав 44
Мишковић Јован 44
Мишковић Станковић Весна 17, 148, 170, 174, 180, 349
Мјасников Александр Леонидович 76
Младеновић Александар 44
Младеновић Милош 61
Мојленграхт Ејнер 76
Мокрањац Василије 44, 137
Мокрањац Стеван Ст. 61
Момзен Теодор 88
Монтел Пол 76
Монтићели Ђорђо 76
Моравчик Ђула 76
Мота Пјетро 76
Мршуља Богомир 61
Мука Арношт К. 77
Мур Хенри 77, 138
Мурат Марко 45, 294
Мурко Матија 61
Мусић Аугуст 61

Назор Владимир 45
Наливкин Дмитриј Васиљевич 77

Нарочницка Наталија 27
Нарочницки Алексеј Леонтијевич 77
Нахтигал Рајко 61
Невекловски Герхард 23
Недељковић Душан 45
Ненадовић Љубомир П. 45
Ненадовић Мирослав 45
Ненин Миливој 22, 207, 321, 323, 327, 339, 340
Нешић Димитрије 45
Нешић Ђорђе 45, 207
Нидерле Лубор 77
Никетић Марјан 10, 15, 97, 101, 109, 159–162, 167, 168, 249, 263, 269, 298, 333, 335, 349, 362
Никетић Светозар 88
Николајевић Георгије 89
Николајевић Светомир 45
Николић Андра 45
Николић Јанко Ж. 21, 148
Николић Пантелија 45
Николиш Гојко 45
Нинчић Момчило 62
Новак Виктор 45, 240, 281
Новак Грга 66
Новаков Тихомир 77
Новаковић Стојан 45, 222, 280, 294
Новиков Сергеј Петрович 77
Нодило Натко 62
Нориндер Харалд 77
Нушић Бранислав 45

Њич Казимјеж 77

Обен Мишел 77
Оболенски Димитри 77
Обрадовић Зоран 13
Обрадовић Илија 45
Обрадовић Никола 46
Овчиников Јуриј Анатољевич 77
Оганесјан Јуриј Цолакович 13
Огњановић Илија (Абуказем) 89
Огњеновић Вида 28, 148, 227, 228, 238
Олшак Вацлав 77
Оман Емил 77
Омчикус Петар 46, 290, 294
Опалек Казимјеж 77
Остојић Миодраг 18, 113, 190
Остојић Тихомир 62
Острогорски Георгије 46
Оташевић Душан 27, 97, 116, 146, 162, 228, 230, 233, 241, 243, 287–290, 349
Охоцимски Дмитриј Јевгењевич 77
Оцић Часлав 24, 213

Павић Армин 89
Павић Милорад 46, 370, 375
Павлов Тодор Димитров 77
Павловић Драгољуб 46
Павловић Драгољуб (Дражa) 46
Павловић Ђорђе 46
Павловић Живко Г. 46
Павловић Миливој 62
Павловић Миодраг 46
Павловић Петар С. 46
Павловић Стеван 89
Павловић Стојан 46
Палавестра Предраг 46
Пантелић Душан 46
Пантелић Ђорђе 89
Пантелић Стеван Р. 89
Пантић Владимир 46
Пантић Мирослав 46
Пантић Никола 47
Панто Ђерђ 13
Пантовић Милорад 47, 379
Панчић Јосиф 47, 100, 119, 168, 214, 302, 353, 360–364
Папазоглу Фанула 47
Папо Изидор 47
Пауновић Зоран 22, 117, 148, 199, 200, 206, 245, 267, 279, 321–323, 327
Пастер Валери-Радо Луј 77
Пачу Јован 89
Пашти Игор 15, 148, 162, 169, 264
Пекић Борислав 62, 375
Перен Франсис 77
Перић Живојин 62
Перић Миљенко 14
Перичић Властимир 62, 396
Перовић Драго 62
Перовић Сава 47, 191
Перт Арво 28
Петановић Радмила 14, 117, 120, 160, 161, 165, 244, 270, 359
Петковић Владимир К. 47
Петковић Владимир Р. 47, 94, 97, 219, 222, 224, 241, 248, 273, 278, 283, 289, 294
Петковић Коста 47
Петковић Михаило К. 89
Петковић Сава 47
Петрановић Герасим 89
Петровић Бошко 47
Петровић Бошко Д. 47
Петровић Вељко 47
Петровић Војислав 47
Петровић Гајо 66

Петровић Горан 7, 47, 95, 120, 199, 201, 207, 245, 249, 267, 270, 300, 341, 348, 369–375
Петровић Емил 77
Петровић Златибор 48
Петровић Зора 62
Петровић Љ. Зоран 16, 116, 145, 162, 171, 173–175, 177, 265, 287, 296, 326
Петровић С. Зоран 16
Петровић Павле 24, 119, 148, 211, 214–216, 243, 244, 270, 279, 300, 304
Петровић Мита (Димитрије) 62
Петровић Михаило Алас 48, 294
Петровић Сава 62, 360
Петровић Светозар 48, 104
Петровић Чедомир 18
Петровски Борис Васиљевич 77
Петронијевић Бранислав 48, 294
Петронијевић Милан 89
Пећинар Миладин 48
Пецић Јосиф 89
Пешикан Митар 48
Пешко Предраг 19, 109, 183, 185, 194, 245
Пивко Светополк 48
Пијаде Моша 48
Пикано Еуђенио 21
Пикар Пјер Шарл 78
Пико Емил 89
Пилар Ђуро 62
Пилиповић Стеван 9–11, 93, 96, 124, 141, 143, 149, 151, 152, 257, 320, 321, 323–325, 327
Пинтер Харолд 78
Пипер Предраг 48
Пипин Александр Николајевич 89
Плашка Рихард 78
Племељ Јосип 62
Побједоносцев Константин Петрович 89
Подрека Борис 28
Поленаковић Момир 78
Поленаковић Харалампије 66
Поливка Јиржи 78
Полит-Десанчић Михаило 89
Помпеју Димитрије 78
Попа Васко 66, 206, 240, 267, 280, 282, 341, 348
Попов Чедомир 48
Поповић Александар 78
Поповић Богдан 48
Поповић Бранко 48
Поповић Владислав 48
Поповић Дејан Б. 48, 222
Поповић Ђорђе 89
Поповић Зоја 18, 258
Поповић В. Зоран 9, 16, 93, 94, 96, 101, 107, 119, 124, 127, 173–177, 183, 185, 242, 257, 263, 265
Поповић Зоран Д. 17
Поповић Јован 62, 213
Поповић Љубомир Љуба 66
Поповић Миодраг Мића 49, 123, 137, 290, 292
Поповић Павле 49, 200
Поповић Петар 49
Поповић Петар Ј. 62
Поповић Стеван В. 89
Поповић Стеван Д. 90
Поповић Стеван Р. 90
Попсавин Велимир 15, 166, 321–323
Потје Пјер 78
Прванович Милева 49
Предић Урош 49, 97, 121, 123, 241, 274, 278, 287, 288, 294, 295
Прелевић Дејан 12, 118, 148, 149, 158, 277
Прелог Владимир 78
Премерштајн Антон 62
Пријатељ Круно 66
Принцинг Гинтер 27
Продановић Јаков Јаша 49
Прусинер Стенли Б. 16
Пују Жан 78
Пулски Ференц 90
Пупин Михајло 62, 154, 171, 174, 177, 248, 283, 294
Путанов Паула 49, 174
Пушин Никола А. 62

Радак Ђорђе 19, 116, 146, 183–185, 187, 194
Радакришнан Сарвепали 78
Раденковић Љубинко 10, 22, 104, 148, 199–202, 207, 258, 259, 267, 275, 331, 333, 336–338, 342, 343
Радић Душан 49
Радић Ђорђе 90
Радмиловић Велимир 17, 118, 162, 171, 173, 175, 176, 178, 179, 243, 279, 300, 307
Радовановић Војислав 62, 259
Радовановић Милорад 49
Радовановић Милутин 49
Радовановић Мирослав 49
Радовановић Нинослав 19, 99, 183, 186, 188, 192, 321
Радовановић Светолик 49
Радовић Зоран 12, 150, 155, 243
Радовић Иван 63, 294, 295
Радојевић Мира 26, 104, 114, 115, 148, 218, 220, 225, 230, 244, 272, 278
Радојичић Ђорђе Сп. 49

Радојчић Милош 63, 242, 277
Радојчић Никола 50, 277
Радојчић Светозар 50, 289
Радонић Јован 50
Радосављевић Александар 50
Радуновић Небојша 19, 145, 183, 186, 195
Радуловачки Миодраг 78
Раичевић Горана 23, 141, 148, 199, 205, 208, 270, 275, 321, 327
Раичковић Стеван 50
Рајичић Станојло 50, 94, 233, 295, 394
Рајт Џорџ Хенрик фон 78
Ракић Љубисав (Љубиша) 50, 183
Ракић Милан М. 50
Ракић Пашко 20
Раковец Иван 66
Раковић Бранко 50
Ракочевић Владимир 10, 12, 156, 333, 335–337
Рамачандра Рао Нагеса Чинтамани 15
Рамбо Алфред 78
Рамовш Фран 63
Рамон Гастон 78
Рачки Фрањо 63
Рашевић Мирјана 24, 148, 217, 262
Рашка Карел 78
Рашковић Јован 66
Реји Џемс 78
Рељић Радомир 50, 294
Рендић Иван 90
Ренијерис Марко 90
Решетар Милан 50
Рибар Бела 67
Рибникар Слободан 50
Ригер Франтишек Ладислав 90
Рикалин Николај Николајевич 78
Ристић Јован 50
Ристић Јован 50
Ристић Милан 51
Ристић Момчило 51
Рјепин Иља Јефимович 78, 291
Розамбер Андре 78
Розвадовски Јан 78
Розен Стенли 79
Росандић Тома 51
Рош Жан 79
Рош Мирко 51
Руварац Димитрије 63
Руварац Илларион 51, 225
Ружичић Никанор 90
Ружичић Урош 51
Ружичка Лавослав 79
Румјанцев Валентин Витаљевич 79
Ругар Симон 63
Сабо Имре 79
Савић Димитрије 51
Савић Кирило 63
Савић Павле 51
Саичић Радомир 14, 100, 104, 161, 165, 261, 287, 300
Салтиков Никола Н. 51
Самарџић Радован 51
Сапори Армандо 79
Сарић Милоје 51
Сатарић Миљко 11, 117, 149, 154, 321–323
Саундерс Овен Алфред 79
Сејбин Алберт 79
Секерис Константин 79
Секулић Исидора 51, 209
Селенић Слободан 63, 209
Сели Иштван 51
Селимовић Меша 51
Сендов Благовест 79
Сентаготаи Јанош 79
Сенткларађи Јене 90
Серафимовски Томе 79
Сергејевич Михалков Никита 28
Сестан Ернесто 79
Сеферовић Петар 20, 141, 185, 186, 188, 196, 197, 274
Сиборг Глен Теодор 79
Симион Еуђен 79
Симић Мајкл (Михаило) 79
Симић Мирослав 63
Симић Татјана 20, 103, 111, 148, 182, 184, 185, 187, 188, 191, 199, 265, 327
Симић Чедомир 51
Симовић Љубомир 22, 97, 99, 203, 241, 287, 290, 370
Симоновић Слободан 18
Синдик Илија 63
Сједов Леонид Иванович 79
Сјенкјевич Хенрих 79
Сјерпињски Вацлав 79
Скарић Владислав 63
Скерлић Јован 63, 270
Скок Петар 63, 268
Скороход Валериј Владимирович 79
Скрјабин Константин Иванович 80
Славковић Јован 63
Смедеревац Снежана 24, 148, 216, 252, 321
Смирнова Сергејевна Енгелина 26
Смирнов Владимир Иванович 80
Смичиклас Тадија 63
Собољевски Алексеј Иванович 80
Сокић Љубица 52
Солжењицин Александр 80

Спасић Алекса Н. 90
Спасић Милован 90
Спасович Владимир Данилович 90
Спекторски Евгеније В. 63
Сперански Михаил Несторович 80
Спремић Момчило 25, 221
Спригс Ричард 80
Спужић Владимир 52
Спужић Иван 52
Србиновић Младен 52, 228, 229, 290
Срдић Владимир 17, 171, 173, 179, 321, 323
Срејовић Драгослав 52, 224, 244, 305, 327, 339, 347–349, 354–357
Сремац Стеван 52
Сретеновић Сава 90
Срећковић Пантелија (Панта) С. 52
Станковић Богољуб 52, 151, 153, 284, 319, 327, 328
Станковић Горан 20, 103, 104, 183, 184, 186, 188, 197
Станковић Синиша 52
Становчић Војислав 52
Станојевић Станоје 52, 284
Станчић Светислав 63
Стевановић Андра Ј. 52, 381
Стевановић Боривоје 52
Стевановић Борислав 52, 293
Стевановић Владимир 7, 9, 53, 95, 120, 159, 160, 162, 167–169, 178, 179, 242, 249, 258, 261, 263, 269, 359–364
Стевановић Милан 20
Стевановић Милена 14, 104, 117, 132, 144, 159, 160, 163, 248, 249, 279, 368
Стевановић Милица 27, 230, 234, 242, 277, 293
Стевановић Михаило 53
Стевановић Петар 53, 357
Стевановић Тодор 27, 234, 243
Стевић Стево 12, 148, 149, 158
Стеле Франце 63
Стефановић Владисав 53, 265
Стефановић Димитрије 53
Стефановић Ђорђе 53
Стефановић Милутин 53, 162, 294
Стефановић Станоје 53
Стијовић Ристо 53
Стипетић Владимир 80
Стипчевић Никша 53
Стирикович Михаил Адольфович 80
Стојадиновић Нинослав 53
Стојаковић Мирко 53
Стојановић Димитрије 90
Стојановић Н. Милан 16
Стојановић Илија 53
Стојановић Љубомир 53
Стојановић Сретен 53, 138, 293
Стојанчевић Владимир 54
Стојачковић Александар 90
Стојилковић Станко 15
Стругар Владо 67, 218
Ступица Габријел 67
Суботић Гојко 25, 94, 124, 138, 219, 220, 249, 273
Судар Милан 12, 150, 155, 279
Сундечић Јован 90
Суруткa Јован 54
Суша Свето 54

Табаковић Иван 54, 94, 291
Табачки Миодраг 28, 103, 109, 119, 137, 142, 227, 229, 236, 237, 247, 274
Тадић Јорјо 54
Тадић Љубомир 54, 214
Тамбора Анђело 80
Танопулос Василис 21
Тарановски Теодор В. 54
Тартаља Марино 67
Тасић Никола 54
Тасовац Синиша 63
Татаркјевич Владислав 80
Тахиаос Антоније 80
Теодоровић Душан 16, 109, 171, 177
Теокарис Периклис 80
Терзин Александар 54
Терзић Славенко 26, 146, 220, 223, 347
Термије Пјер 80
Тесла Никола 17, 54
Тешић Живојин 54
Тешић Милосав 22, 200, 201, 203, 242, 245, 246, 277, 336, 370
Тибке Вернер 80
Тиене Гаетано 21
Тијер Анри 90
Тирлиман Бруно 80
Тителбах Владислав 90
Тихонравов Николај Савич 90
Тице Емил 91
Тишлер Миха 80
Тишма Александар 54, 201, 207, 208, 219, 284, 319, 327
Ткалац Игњатијевић Имбро 91
Тодоровић Доброслав 64
Тодоровић Коста 54
Тодоровић Милева Мица 67
Тодоровић Стеван 54
Тодорчевић Стево 11, 153
Токарев Сергеј Александрович 80

Толстој Лав Николајевич 81, 388
Толстој Никита Илич 81, 137, 267
Толстој Светлана Михајловна 23, 258, 267
Томановић Жељко 15, 116, 118, 145, 160, 162, 168, 270, 298
Томек Вацлав 81
Томић Јован Н. 54
Томић Миодраг 55
Томовић Рајко 55
Топаловић Мита (Димитрије) 91
Тополињска Зузана 23
Торбар Јосип 91
Торгов Игор Владимирович 81
Трајковић Властимир 55, 235, 274
Трапезников Вадим Александрович 81
Тривунац Милош 55
Трнски Иван 91
Тројановић Сима 64
Тројански Александр Степанович 91
Тула Франц 91
Турилов Анатолиј Аркадјевич 27, 272
Туроман Јован 55
Турпајев Тигран Мељкумович 81
Тутузас Павлос 81
Тутунџић Панта 55
Туђан Фран 64
Туцаков Јован 55
Туцић Никола 64

Ћелић Стојан 55, 228, 229, 290
Ћирковић Величковић Тања 15, 118, 139, 147, 161, 166, 261, 326
Ћирковић Сима 55
Ћопић Бранко 55, 94, 245, 246, 277, 295, 305
Ћоровић Владимир 55
Ћосић Добрица 55, 269, 370
Ћудина Јаков 91
Ћулум Јован 55
Ћурчић Слободан 67

Убавкић Петар 91, 140
Увалић Радивој 64
Угринов Павле (Поповић Василије) 55
Угрумов Михаил Вениаминович 21
Унгер Феликс 21
Урисон Ги 81
Урошевић Атанасије 55
Урошевић Влада 23
Урошевић Сава 56, 353
Успенски Фјодор Иванович 81

Фармаковски Владимир 56
Фел Онор 81
Ферари Мауро 18
Ферјанчић Божидар 56
Фикер Фридберт 81
Филиповић Иван 91
Финжгар Алојзиј 67
Фира Александар 56
Фисковић Цвито 67
Флајнер Томас 81, 307
Флашар Мирон 64
Флорински Тимофеј Дмитријевич 81
Фол Александар 81
Фонтен Рене 81
Форо Ласло 13
Фортунатов Филип Фјодорович 81
Фракноји Вилмош 81
Франгеш Михановић Роберт 64
Фролов Константин Васиљевич 81
Фуке Фердинанд Андре 91

Хабермас Јирген 24
Хавранек Бохуслав 81
Хадзидакис Манолис 81
Хадрович Ласло 82
Хаждеу Богдан П. 91
Хајдин Никола 56
Халперн Бернар 82
Халугин Сава 27, 142, 148, 227, 228, 235, 238, 241, 249, 274, 285, 293, 321, 322, 391
Хандке Петер 23
Харват Јозеф 82
Харвуд Роналд 82
Харитос Панајотис 82
Хатала Мартин 91
Хауптман Људмил 64
Хауптман Харалд 82
Хафнер Станислав 82
Хаџи-Ђокић Јован 10, 19, 191, 333, 336
Хаџи Душан 82
Хаџи Јован 64
Хаџиселимовић Хајрудин 67
Хаџић Антоније 91
Хаџић Олга 56
Хвостов Владимир Михаилович 82
Хегедушић Крсто 64
Херак Милан 82
Хербут Федор 56, 151, 282, 285
Херцег Јанош 56
Ходел Роберт 23
Хлитчијев Јаков М. 56
Хорак Јиржи 82
Хофман Феликс 91
Христић Стеван 56

Христић Филип 91
Хујер Олџжих 82
Хунгер Херберт 82

Цајлингер Антон 13
Цар Марко 64
Цветко Драготин 67
Цветковић Владица 12, 116, 145, 150, 156, 250, 262, 271, 306, 341, 355
Цветковић Драгош 11, 120, 145, 151
Цвијић Јован 56, 102, 156, 210, 212, 294, 353, 356
Цвитер Фран 67
Ценић Ђорђе 91
Цицин Николај Васиљевич 82
Црквењаков Радомир 15
Црногорац Коста 91

Чавошки Коста 10, 24, 104, 116, 119, 126, 146, 211, 213, 242, 258, 271, 282, 287, 308
Чазов Јевгениј Иванович 82
Чајкановић Веселин 64
Чалић Душан 67
Чампраг Душан 56
Чарота Алексијевич Иван 82, 199
Чековић Живорад 14, 126, 150, 160, 161, 163
Челебоновић Марко 56, 294
Черноуско Феликс Леонидович 17
Чобељић Никола 56
Чолић Миодраг 19, 99, 139, 143, 182, 183, 185–188, 192, 243, 252, 266, 269, 296, 307, 335
Чоловић Радоје 19, 101, 103, 162, 183, 184, 188, 242, 265, 277, 279
Чомски Ноам 25
Чремошник Грегор 64
Чубриловић Васа 57
Чулиновић Фердо 64
Чумић Аћим 91

Џамоња Душан 67
Џаџић Петар 64

Џонсон Даглас 82
Џурова Аксинија 23, 258

Шантић Алекса 64
Шапчанин Милорад Поповић 92
Шафаревич Игор Ростиславович 82
Шахматов Алексеј Александрович 83
Шаховић Ксенофон 57
Швикер Јохан Хајнрих 92
Швракић Драган 20
Шенгор Џелал 13
Шиђански Душан 25
Шијан Слободан 28, 109, 228–230, 236, 241, 270, 279, 285, 300
Шијачки Ђорђе 14, 118, 145, 152, 296
Шили Ендре 13
Шиљак Драгослав 17
Шишић Фердо 64
Шишманов Иван Д. 83
Шкорић Драган 14, 118, 160–163, 264, 321–323
Шкреб Никола 67
Шљиванчанин Жељко 12, 118, 158, 173
Шљивић Бранко 64
Шолаја Богдан 9, 14, 104, 107, 114, 118, 144, 159–163, 173, 174, 179, 187, 242, 249, 258, 261, 287, 366
Шолохов Михаил Александрович 83
Шопов Ацо 67
Шостакович Дмитриј Дмитријевич 83, 394
Шпалдон Емил 83
Штампар Андрија 57
Штраус Иван 83, 382
Штрекељ Карел 64
Штросмајер Јосип Јурај 92
Шуберт Габријела 23, 258
Шулек Богослав 92
Шуловић Војин 57
Шурмин Ђуро 64
Шушић Веселинка 57
Шушић Миленко 57

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

061.12(497.11)

ГОДИШЊАК / Српска академија наука и уметности ; главни и одговорни уредник Небојша Лалић. – 1887, књ. 1 – Београд : Српска академија наука и уметности, 1888-. – 24 cm

Годишње. – Варијантни наслов: Годишњак за… / Српска академија наука и уметности ISSN 0351-0336 = Годишњак – Српска академија наука и уметности

COBISS.SR-ID 15962370

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
И УМЕТНОСТИ

www.sanu.ac.rs